

Ellen G. White Estate

ANG TUBURAN SANG KABUHI TOMO 2

ELLEN G. WHITE

Ang Tuburan Sang Kabuhi Tomo 2

Ellen G. White

1978

**Copyright © 2021
Ellen G. White Estate, Inc.**

Information about this Book

Overview

This eBook is provided by the [Ellen G. White Estate](#). It is included in the larger free [Online Books](#) collection on the Ellen G. White Estate Web site.

About the Author

Ellen G. White (1827-1915) is considered the most widely translated American author, her works having been published in more than 160 languages. She wrote more than 100,000 pages on a wide variety of spiritual and practical topics. Guided by the Holy Spirit, she exalted Jesus and pointed to the Scriptures as the basis of one's faith.

Further Links

[A Brief Biography of Ellen G. White](#)
[About the Ellen G. White Estate](#)

End User License Agreement

The viewing, printing or downloading of this book grants you only a limited, nonexclusive and nontransferable license for use solely by you for your own personal use. This license does not permit republication, distribution, assignment, sublicense, sale, preparation of derivative works, or other use. Any unauthorized use of this book terminates the license granted hereby. (See [EGW Writings End User License Agreement](#).)

Further Information

For more information about the author, publishers, or how you can support this service, please contact the Ellen G. White Estate

at mail@whiteestate.org. We are thankful for your interest and feedback and wish you God's blessing as you read.

Contents

Information about this Book	i
Kapitulo 47—Pagpangalagad	6
Kapitulo 48—“Sin-o ang Labing Dako?”	13
Kapitulo 49—Sa Pandut Sang mga Payagpayag	27
Kapitulo 50—Sa Tunga Sang mga Tiglapak	36
Kapitulo 51—“Ang Kapawa Sang Kabuhi”	47
Kapitulo 52—Ang Diosnon nga Manugpahalab	64
Kapitulo 53—Ang Katapusan nga Panlakatan Gikan sa Galilea	73
Kapitulo 54—Ang Maayo nga Samaritanhon	86
Kapitulo 55—Indi Upod Sang Pagpakitakita	94
Kapitulo 56—Pagpakamaayo Sang mga Kabataan	100
Kapitulo 57—“Isa ka Butang ang Nakulang sa Imo”	107
Kapitulo 58—“Lazaro, Gowa Ka”	113
Kapitulo 59—Paghimbon Sang mga Kaparian	128
Kapitulo 60—Ang Kasugoan Sang Bag-ong Ginharian	135
Kapitulo 61—Si Zaqueo	141
Kapitulo 62—Ang Sinalusalo sa Puloy-an ni Simon	147
Kapitulo 63—“Nag-abut ang Imo Hari”	161
Kapitulo 64—Ang Hinukman nga Katawohan	173
Kapitulo 65—Gintinloan Liwan ang Templo	182
Kapitulo 66—Ang Sumponganay	197
Kapitulo 67—Pagkakailo sa mga Fariseo	208
Kapitulo 68—Sa Gowa nga Kadak-an	222
Kapitulo 69—Sa Bukid Sang mga Olibo	230
Kapitulo 70—“Ang Labing Kubos Sining Akon mga Utod” .	242
Kapitulo 71—Ulipon Sang mga Ulipon	249
Kapitulo 72—“Sa Handumanan Nakon”	260
Kapitulo 73—“Dili Malisang ang Inyo Tagipusoon”	271
Kapitulo 74—Getsemane	294
Kapitulo 75—Sa Atubangan ni Annas kag sa Hukmanan ni Caipas	307
Kapitulo 76—Si Judas	325
Kapitulo 77—Sa Hulot-hulokmanan ni Pilato	334
Kapitulo 78—Ang Kalbaryo	356

Kapitulo 79—“Natapus Na”	375
Kapitulo 80—Sa Lolubngan ni Jose	385
Kapitulo 81—“Ang Ginuo Nambahaw’	398
Kapitulo 82—“Ngaa nga Nagahibi Ka ?”	406
Kapitulo 83—Paglakat Pakadto sa Emmaus	413
Kapitulo 84—“Ang Paghidaet Mangin sa Inyo”	419
Kapitulo 85—Sa Higad Sang Dagat Liwat	427
Kapitulo 86—Lakat kag Magpanudto sa Tanan nga Kapungsoran	436
Kapitulo 87—“Sa Akon Amay, kag sa Inyo Amay”	451

Kapitulo 47—Pagpangalagad

GINPATALIWAN ang bug-os nga gab-i didto sa bukid; kag pag-butlak sang adlaw, nagdulhog sa patag sanday Jesus kag ang Iya mga gintoton-an. Nawili sa ila painoino, ang mga gintoton-an hinadlukan kag naghipos. Bisan pa si Pedro wala sing pinamulong. Malipayon unta sila nga magapabilin sadtong balaan nga duog nga gintandug sang kapawa sang langit, kag nga sa diin ang Anak sang Dios nagpahayag sang Iya himaya; apang may bulohaton nga himuon tuhoy sa mga katawohan, nga sa karon nagalighot na sa kay Jesus sa malayo kag sa malapit.

[594] Sa kunsaran sang bukid nagtipon ang isa ka dako nga kadam-an, nga ginpangunahan sang mga gintoton-an nga nabilin, apang nakahibalo kon diin magkadto si Kristo. Sang nagahilapit ang Man-lulawas, ginmandoan Niya ang Iya tatlo ka kaupod nga maghipos nahanungod sang ila nasaksihan, sa pagsiling, “Indi pag-isugid ang palanan-awon sa bisan kay sin-o nga tawo, tubtob nga ang Anak sang tawo mabanhaw gikan sa mga minatay.” Ang bugna nga ginpakita sang mga gintoton-an dapat nga pamalandongan sa ila lamang tagipusoon, indi pagibantala sa palibot. Ang pagsugid sini sa kadam-an, magapukaw lamang ini sang ila pagyaguta ukon walay pulos nga katingala. Kag bisan pa ang siam ka mga gintoton-an indi makahangop sang talan-awon tubtob nga si Kristo mabanhaw gikan sa mga minatay. Kon daw ano ka bundol sa paghangop sining tatlo ka pinasulabi nga mga gintoton-an, makita sa kamatuoran nga bisan way sapayan sang mga ginhambal ni Kristo sang yara sa Iya atubangan, nagpinamangkutay sila sa ila kaugalingon kon ano ang kahulogan sang pagkabanhaw gikan sa minatay. Way sapayan wala sila magpangayo sang kasaysayan gikan kay Jesus. Ang Iya pinamulong nahanungod sang palaabuton nagpuno sa ila sang kasubo; wala sila magpangita sang dugang nga pahayag nahanungod sang mga butang nga daw halos nila matuohan nga maabut ukon matuman.

Sang nakita sang mga tawo si Jesus, didto sa patag nagdalagan sila sa pagsugata sa Iya, kag gin-abiabi Sia nga may balaan nga

pagtahud kag kalipay. Bisan pa ang Iya masipat nga mga mata nakakita nga yara sila sa dako nga pagpalibog. Ang mga gintoton-an nagapakita nga nagamohan. Bag-o pa lang mahanabo ang isa ka hitabo nga nagkabangdanan sang ila mapait nga kapas-awan kag pagpakahuya.

Samtang nagahulat sila didto sa kunsaran sang bukid, may isa ka amay nga nagdala sa ila sang iya anak, agod nga luwason gikan sa espiritu sang apa nga amo ang nagpaantus sa iya. Ang gahom sa ibabaw sang mahigko nga mga espiritu, sa pagtabog sa ila, ginhatag sa mga gintoton-an sang ginpadala ni Jesus ang napulogduha sa pagwali sa bug-os nga Galilea. Sang naglakat sila nga malig-on sa pagtuo, ang malaut nga mga espiritu nagtuman sang ila mga pulong. Nian sa ngalan ni Kristo ginsugo nila ang manugpaantus nga espiritu sa pagbiya sang iya biktima; apang ang yawa nagyaguta lamang sa ila sa kalalangan sang lab-as nga pagpasundayag sang iya gahom. Ang mga gintoton-an makahangop sang kabangdanan sang ila kalutosan, nagbatyag nga nagdala sila sang pagpakahuya sa ila kaugalingon kag sa ila Agalon. Kag sa tunga sang kadam-an may mga Fariseo nga naghingalit sining kahigayunan sa pagpakahuya sa ila. Ginlibutan nila ang mga gintoton-an, ginpisapisa sila sang pamangkot, nga nagtinguha sa pagpamatuod nga sila kag ang ila Agalon mga manugdaya. Yari, madinalag-on nga pabutyag sang mga rabbi, ang isa ka malaut nga espiritu nga indi malutos sang mga gintotonan bisan pa ni Kristo mismo. Ang mga katawohan may duyog sa pag-apin sa mga eskriba, kag ang isa ka balatyagon sang pagtamay naghugakom sa kadam-an.

[595]

Apang hinali nag-untat ang mga panombungon. Nakita nga nagapadulong si Jesus kag ang tatlo ka gintoton-an, kag sa hinali nga pagbaliskad sang balatyagon, ang mga tawo nagliso sa pagsugata sa ila. Ang gab-i sang pagpakigsugilanon upod sang langitnon nga himaya nagbilin sang iyang agi sa Manlulowas kag sa Iya mga kaupod. Sa ila mga dagway may kapawa nga nagpahadlok sa mga tumalan-aw. Nag-isol sa kahadlok ang mga eskriba, samtang ang mga katawohan nagabiabi kay Jesus.

Subong nga daw nakasaksi Sia sang tanan nga nagkalatabo, ang Manlulowas nagpalapit sa nahitaboan nga duog, kag gintumod ang Iya panulok sa mga eskriba, nagpamangkot, “Ano ang ginapakiana ninyo sa ila?”

Apang ang mga tingog nga sa wala lamang madugay nangin maisog kag mabinatuon karon naghipus. Ang hinali nga kalinong nahulog sa bug-os nga kadam-an. Nian ang nasakitan nga amay nagpanagil-ut sa pundok, kag naghapa sa tiilan ni Jesus, nag-ula sang sugilanon sang iya palaligban kag kapas-awan.

[596] “Agalon,” ang siling niya, “gindala ko sa Imo ang akon anak nga may espiritu sang apa; kag bisan diin niya sia dalhon ginagisi sia niya: . . . kag nagpangabay ako sa Imo mga gintoton-an nga tabugon nila sia; apang indi sila makasarang.”

Nagtan-aw si Jesus sa palibot sang mga mahayanghag nga kadam-an, ang manugyaguta nga mga eskriba, ang pinalibog nga mga gintoton-an. Nabasa Niya ang pagkadilimatinuohon sa tagsa ka tagipusoon; kag puno sang kalisod, nagsiling Sia sa dako nga tingog, “O kaliwatan nga dimatinuohon, tubtob san-o pa bala magaupod Ako sa inyo? tubtob san-o pa ang Akon pagbatas sa inyo?” Nian ginmandoan Niya ang nalisang nga amay, “Dalha ang imo anak diri sa Akon.”

Gindala ang bata, kag sang gintulok sia sang Manlulowas, gintumba sia sa duta sang malaut nga espiritu kag nagpulokpulok sia nga nagaugayong. Nagpalakpalak sia kag nagbura, nga naguob sa kahanginan ang iya makahaladlok nga singgit.

Sa liwan ang Prinsipe sang kabuhi kag ang prinsipe sang kado-dulman nagkitaay sa patagpag-awayan, — si Kristo, sa pagtuman sang Iya bulohaton sa “pagwali sang pagbuhi sa mga bihag, . . . sa paghilway sa mga ginpigos” (Lucas 4:18), si Satanas, nga nagtinguha sa paghugakom sang iya biktima sa idalum sang iya kagamhanan. Ang mga manogtunda sang kapawa kag ang pinanong sang malaut nga manogtunda, nga dilimakita, nagpalapit sa pagtan-aw sang pagsumponganyay. Sa malip-ot nga tion, gintugotan ni Jesus ang malaut nga espiritu sa pagpasundayag sang iya gahom, agod nga ang tumalan-aw makahangop sang kahilwayan nga handa na nga pagahimuon.

[597] Ang kadam-an nagtulok nga nagahawathawat ang ila ginhawa, ang amay sa iya kalisang kag kahadlok. Nagpakiana si Jesus, “Daw ano na kadugay nga nag-abut ini sa iya?” Nagsugid ang amay sang malawig nga tinuig sang pag-antus, kag nian, halos indi na niya mabatas, nagsiling sa pinabaskug nga tingog, “Kon masarangan mo man lang ang paghimo, maluoy ka sa amon, tabangi kami.” “Kon

masarangan Mo!” Bisan karon ang amay nagapang-alag-ag gihapon sang gahom ni Kristo.

Nagsabat si Jesus, “kon masarangan mo ang pagtuo, ang tanan nga butang mahimo sa iya nga nagatuo.” Wala sing nakulang sa gahom sa bahin ni Kristo; ang pag-ayo sang anak nasandig sa pagtuo sang amay. Upod sang mga luha, nga nagkilala sang iya kaugalingon nga kaluyahon, ang amay nagtugyan sang iya kaugalingon sa kaluoy ni Kristo, upod sang paghibi, “Ginuo, nagatuo ako; buligi ako sa akon pagkadimatinuohon.”

Nagbalikid si Jesus sa sadtong nagaantus kag magsiling “Ikaw nga espiritu sang apa kag bungol, ginamandoan Ko ikaw, gowa ka sa iya kag indi ka na magsulod liwan.” May singgit, isa ka masakit nga paninguha. Ang yawa, sa pagtalikod daw buot gusniton ang kabuhi sang iya biktima. Nian ang bata naghamyang nga wala nagahulag, kag daw walay kabuhi. Naghinutikay ang kadam-an, “Patay na sia.” Apang gin-uyatan sia ni Jesus sa kamut, kag pinatindug sia, kag ipaatubang sa iya amay nga may himpit nga kaisipan kag lawas. Ang amay kag ang anak nagdayaw sa ila Manogluwas. Ang kadaman “nahayanghag sa dakong gahom sang Dios,” samtang ang mga eskriba, nga nalutos kag linuyahan, huyhoy nga nagpalayo.

“Kon masarangan Mo man lang ang paghimo, maluoy Ka sa amon, tabangi kami!” Daw ano ka damo sang nabug-atan sang sala nga kalag ang naghimo sina nga pangamuyo. Kag sa tanan, ang mainawaon nga sabat sang Manlulowas amo, “Kon masarangan mo ang pagtuo, ang tanan mahimo sa iya nga nagatuo.” Ang pagtuo amo ang nagaangot sa aton sa langit, kag nagadala sa aton sang kusog agod makatakus kita sa pagsumpong batok sa gahom sang kado-dulman. Sa kay Kristo, ang Dios naghatag sang paagi sa pagtapna sang tagsa ka makasasala nga ugali, kag sa pagsumpong batok sa tagsa ka pagsulay, bisan daw ano ka baskug. Apang madamo ang nagabatyang nga nakulangan sila sang pagtuo, hanti nagapabilin sila nga malayo sa kay Kristo. Himoa ini nga mga kalag sa ila walay masarangan nga pagkadilitakus, magtugyan sang ila kaugalingon sa mainawaon nga Manlulowas. Indi magtulok sa kaugalingon kundi sa kay Kristo. Sia nga nag-ayo sang mga balatian kag nagtabug sang mga yawa sadtong naglakat Sia upod sa mga tawo, amo man Sia gihapon nga Manunobos karon. Ang pagtuo nagaabut pinaagi sa pulong sang Dios. Nian hugakoma ang Iya saad, “Sia nga naga-

[598]

palapit sa Akon indi Ko gid pagtabugon.” Juan 6:37. Hapa sa Iya tiilan upod sang singgit, “Ginuo, nagatuo Ako; buligi ako sa akon pagkadimatinuohon.” Indi ka gid mawala samtang ginahimo nimo ini —indi gid.

[599] Sa malip-ot nga panahon ang pinasulabi nga mga gintoton-an nakakita sang lakas nga himaya kag pagpakahuya. Nakita nila ang tawhanon nga natigbaliw sa larawan sang Dios, kag napanubo sa kaanggid ni Satanas. Gikan sa bukid sa diin Sia nagpakighambal upod sa langitnon nga mga sinugo, kag ginbantala nga Anak sang Dios tungod sa tingog gikan sa mabادلakon nga himaya, nakita nila si Jesus nga nagapanaug sa pagsugata sang labing makalilibog kag makatalaka nga talan-awon, ang buang nga bata, nga may wala maritoki nga dagway, nagapabagrot sang iya ngipon upod sang paglubag sa kasakit nga wala sang tawhanon nga gahom nga makapaumpaw. Kag ining gamhanan nga Manunobos, nga sang pila ka takna nga nagligad nagtindug nga nahimaya sa atubangan sang Iya nahayanghag nga mga gintoton-an, nagduko sa paghakat sang biktima ni Satanas gikan sa duta nga sa diin sia nagasukamod, kag upod sang maayong kaisipan kag lawas, ginpasag-uli sia sa iya amay kag sa iya puloy-an.

Isa yadto ka tinuyo nga pagtolon-an sang kaluwasan, — ang Isa nga diosnon gikan sa himaya sang Amay nga nagduko sa pagluwas sang nadula. Nagtiglawas man ini sang bulohaton sang mga gintoton-an. Indi lamang sa putokputokan sang bukid upod ni Jesus, sa mga tinakna sang espirituhanon nga pag-iwag, nga gamiton ang kabuhi sang mga ulipon ni Kristo. May bulohaton tuhoy sa ila sa kapatagan. Ang mga kalag nga gin-ulipon ni Satanas nagahulat sang pulong sang pagtuo kag pangamuyo agod maghilway sa ila.

Ang siam ka mga gintoton-an nagpamalandong gihapon sang mapait nga kamatuoran sang ila kapasawan; kag sang silahanon na lang upod ni Jesus, nagpakiana sila, “Ngaa nga indi kami makatabug sa iya?” Ginsabat sila ni Jesus, “Tungod sang inyo pagkadimatinuohon: kay sa pagkamatuod gid nagasiling Ako sa inyo, kon may pagtuo lamang kamo katulad sang liso sang mustasa, magasiling kamo sa sini nga bukid, magbalhin ka pakadto sa sina nga duog; kag magahalin ini; kag wala sing butang nga indi mahimo nga sa inyo. Way sapayan ini nga butang indi mahimo luwas lamang sa pangamuyo kag pagpuasa.” Ang ila pagkadimatinuohon, nga nag-

takop sa ila gikan sa madalum nga pagkaawa sa kay Kristo, kag ang pagkadimasinapakon nga pagkabig nila sa balaan nga bulohaton nga gintugyan sa ila, amo ang nagka- bangdanan sang ila kapas-awan sa ila pagsumpong batok sa gahom sang Kadodulman. [600]

Ang mga pulong ni Kristo nga nagtudlo sa Iya kamatayan, nagdala sang kasolub-an kag pagpangduhadoha. Kag ang pagpili sang tatlo ka mga gintoton-an nga magaupod kay Jesus sa bukid nagpukaw sang kaimon sang siam. Sa baylo sang pagpalig-on sang ila pagtuo pinaagi sa pangamuyo kag pagpamalandong sa mga pulong ni Kristo, nagsinugilanon sila sa ila mga pagpakaluya kag kinaugalingon nga mga kalisdanan. Sa sining kahimtangan sang kadulom nagpakigsumpong sila upod ni Satanas.

Agod magmadinalag-on sa amo nga pagpakigsumpong, dapat sila magpalapit sa bulohaton nga may liwan nga espiritu. Ang ila pagtuo dapat nga palig-onon pinaagi sa hanuot nga pagpangamuyo kag pagpuasa, kag pagpaubos sa tagipusoon. Dapat sila nga makuhaan sing sulod sa kaugalingon, kag mapun-an sang Espiritu kag gahom sang Dios. Ang hanuot kag mapinadayunon nga pakiluoy sa Dios sa pagtuo, —ang pagtuo nga nagatuytoy sa bug-os nga pagsalig sa Dios, kag ang walay hawidhawid nga pagtugyan sa Iya bulohaton —amo lamang ang makahimo sa pagdala sang bulig sang Balaan nga Espiritu sa tawo sa iya pagpakig-away batok sa punoan kag kagamhanan, sa mga gumalahom sang kadodulman sining kalibutan, kag sa malaut nga mga espiritu sa mataas nga mga duog.

“Kon may pagtuo lang kamo katulad sang liso sang mustasa,” siling ni Jesus, “magasiling kamo sini nga bukid, magbalhin ka pakadto sina nga duog; kag mahalin ini.” Bisan pa nga ang liso sang mustasa tama ka diutay, may ara sia sang amo man nga palatukoran sang kabuhi nga nagapatubo sa labing mataas nga mga kahoy. Kon ang liso sang mustasa ihaboy sa duta, ang gagming nga binhi nagakapyot ini sa tagsa ka elemento nga ginahatag sang Dios tuhoy sa iya ikaayo, kag madasig ini nga nagatubo sing malig-on. Kon may pagtuo ka nga katulad sini, magakapyot ka man sa pulong sang Dios, kag sa tanan nga mabinuligon nga mga galamiton nga gintangdo sang Dios. Sa amo sini ang inyo pagtuo mapalig-on, kag magadala sang gahom sang langit sa pagbulig sa inyo. Ang mga kaiwatan nga ginahantal ni Satanas sa inyo dalanon, bisan pa daw indi matakklad [601]

subong sang walay katubtoban nga mga kabungyuran, madula tanan sa mando sang pagtuo. “Wala sing butang nga indi mahimo nga sa inyo.”

Kapitulo 48—“Sin-o ang Labing Dako?”

[602]

SANG Iya pagbalik sa Capernaum si Jesus wala magpadulong sa Iya nakilala nga mga kaladtoan nga sa diin Sia anay nagpanudlo sa mga katawohan, kundi kaupod sang Iya mga gintoton-an, malinong nga nagpangita sang balay nga mangin Iya umalagi nga puloy-an. Sa panahon sang nabilin Niya nga gintoton-an sa baylo sang magpangabudlay tuhoy sa kadam-an.

Sa ila pagpanlakatan lapus sa Galilea, gintinguhaan liwan ni Kristo ang pag-aman sang panghunahona sang Iya mga gintoton-an tuhoy sa talan-awon nga ila ginaatubang. Ginsugiran Niya sila nga magakadto Sia sa Jerusalem agod pagpatyon kag mabanhaw liwan. Kag gindugang Niya ang tanhaga kag balaan nga pabutyag nga luiban Sia kag itugyan sa kamot sang Iya mga kaaway. Wala gani mahangpi sang mga gintoton-an ang Iya pinamulong karon. Bisan pa nga ang isa ka dako nga landong sang kasubo nahulog sa ila, apang ang espiritu sang pagpaindisay nakakita sang duog sa ila tagipusoon. Nagbinais sila sa ila kaugalingon kon sin-o gid ang magalabing dako sa ginharian. Ginhandom nila nga ilikum lang unta ini nga pagbinais sa kay Jesus, kag wala sila magpalapit sa Iya luyo suno sa kinaandan, kundi nagpabilin sa likuran, hanti nauna Sia sa ila sang ila pagsulod sa Capernaum. Nabasa ni Jesus ang ila painoino, kag ginhandom Niya ang paglaygay kag pagtudlo sa ila. Apang tungod sini naghulat Sia sang isa ka malinong nga takna kon ang ila tagipusoon mabuksan na sa pagbaton sang Iya mga pulong.

[603]

Sa wala madugay nga nakaabut sila sa banwa, ang manugsukot sang buhis sa simbahan nagpalapit sa kay Pedro upod sang isa ka pakiana, “Wala bala ang inyo Agalon nagabayad sang buhis?” Ini nga buhis indi kay isa ka buhis sa pangulohan, kundi isa ka pinagtoluohan nga alamutan, nga ginkinahanglan sa tagsa ka Judio sa pagbayad tagsa gid ka tuig tuhoy sa pagsakdag sang simbahan. Ang pagdumili sa pagbayad sang amo nga alamutan kabigon nga isa ka dipagkatampad sa simbahan,—nga suno sa mga rabbi isa ka madalum nga pagpakasala. Ang panimuot sang Manlulowas

tuhooy sa mga kasugoan sang mga rabbi, kag ang iya yano nga mga pagsabdong sa manug-apin sang pinalatonlaton nga sugid, amo ang naghatag sang pamalibad tungod sa panumbongon nga nagtinguha Sia sa pagpukan sang pag-alagdan sa simbahan. Nian ang Iya nga kasumpong nakakita sang kahigayunan sa pagdagta sang Iya kadungganan. Sa manugsukot sang alamutan nakakita sila sang isa ka handa nga kadampig.

Nahangop ni Pedro sa pakiana sang manugsukot sang alamutan ang isa ka pagpabatibati nga may kahilabtan sa pagkatampad ni Kristo sa simbahan. Mainit tuhooy sa kadungganan sang iya Agalon, sa wala sing pulopamangkot kay Jesus, nagsabat sia nga si Jesus magabayad sang amo nga alamutan.

[604] Apang katunga lamang ang nahangpan ni Pedro sang katuyoan sang iya manugpamangkot. May pila ka mga sari nga ginkilala nga mahimo mahilway gikan sa amo nga alamutan. Sa panag-on ni Moises, sang ang mga Levinhon ginpain tuhooy sa pag-alagdan sa santuaryo, wala sila ginhatagi sang palanublion sa tunga sang mga katawohan. Ang Ginuo nagsiling, “Wala sing bahin si Levi ni palanublion upod sang iya mga kautoran; ang Ginuo amo ang iya palanublion.” Deuteronomio 10:9. Sa kaadlawan ni Kristo ang mga Levinhon kag ang mga pari ginkilala gihapon nga natugyan sila sa simbahan, kag wala ginkinahanglan sa pagbayad sang tuigan nga alamutan tuhooy sa pagsakdag sini. Ang mga manalagna hilway man sa sini nga balayran. Sa pagsukot sang alamutan gikan sa kay Jesus ang mga rabbi wala magsapak sang Iya pag-angkon subong nga manalagna ukon manonudlo, kag nagkabig sa Iya katulad sang isa ka kinaandan nga tawo. Ang Iya pagdumili sa pagbayad sini nga alamutan kilalahon nga isa ka pagkadtampad sa simbahan; samtang sa pihak nga bahin, ang pagbayad sini kilalahon nga isa ka pagpakamatarung sang ila pagsikway sa Iya bilang manalagna.

Sa wala lamang madugay nag-angkon si Pedro nga si Jesus amo ang Anak sang Dios; apang karon nadula niya ang kahigayunan sa pagpakilala sang ugali sang iya Agalon. Pinaagi sang iya sabat sa manugsukot, nga si Jesus magabayad sang alamutan, iya na ginpamatud-an ang butig nga panghunahona nahanungod sa Iya nga amo ang gintinguhan sang mga pari kag mga pangulo nga pamatud-an.

Sang pagsulod ni Pedro sa puloy-an, wala gid maghinambit ang Manlulowas sang kon ano ang nagkalatabo, kundi nagpakiana, “Ano ang hunahona mo Simon? Diin magabayad ang hari sang duta sang iya buhis ukon alamutan? sa iya kaugalingon nga kabataan ukon sa mga dumoluong?” Si Pedro nagsabat, “Sa mga dumoluong.” Kag si Jesus nagsiling, “Nian hilway ang mga anak.” Samtang ang katawohan sang pungsod ginbuhisan agod sa pagsakdag sang ila hari, ang iya kaugalingon nga kabataan nanging hilway. Hanti, ang Israel, ang nagaangkon nga mga katawohan sang Dios, ginkinahanglan sa pagsakdag sang Iya pagpangalagad; Apang si Jesus, ang Anak sang Dios, wala sa idalum sina nga katungdanan. Kon ang mga pari kag mga Levinhon ginhilway tungod sang ila kaangtanan sa simbahan, paano pa gid Sia, nga ang Iya amay amo ang Tag-iya sang simbahan.

[605]

Kon nagbayad si Jesus sang amo nga alamutan nga wala sing yamo, ginpat-ud Niya unta ang pagkilala sang katarungan sang ila ginaangkon, kag unta ginpanghiwalala Niya ang Iya pagkadios. Apang samtang nakita Niya ang kaayuhan sa pagpasugot sa amo nga pangayo, ginpanghiwalala Niya ang pag-angkon nga sa diin ini napasad. Sa paghatag tuhoy sa pagbayad sa amo nga alamutan, naghatag Sia sang pamatuod sang Iya diosnon nga ugali. Napamatud-an nga Isa Sia kaupod sang Dios, hanti wala sa idalum sang amo nga alamutan subong nga ahaw nga sakop sang ginharian.

“Kadto ka sa dagat,” ginsugo Niya si Pedro, “kag magtunton ka sang imo taga, kag kuhaa ang nahauna nga isda nga imo mahulik; kag sang nabuksan mo ang iya baba, makita mo didto ang kuarta: kuhaon mo ini kag ihatag sa ila tuhoy sa imo kag sa Akon.”

Bisan pa nga ginsukloban Niya ang Iya pagkadiosnon sang pagkatawhanon, sa sini nga katingalahan ginpakita Niya ang Iya himaya. Maathag na gid nga amo ini Sia nga pinaagi sa kay David nagpahayag, “Ang tagsa ka sapat sang kagulangan Akon, kag ang mga baka sa linibo nga kabungyoran. Kilala ko ang tanan nga mga kapispisan sa kabukiran; kag ang ilahas nga mga kasapatan sa latagon Akon. Kon gingutom Ako, indi ta ikaw pagsugiran: kag Akon ang kalibutan, kag ang iya kabug-osan.” Salmos 50:10-12.

[606]

[607]

Samtang ginpaathag ni Jesus nga wala Sia sang katungdanan sa pagbayad sang alamutan, wala gid Sia magpakigbais sa mga Judio nahanungod sa amo nga bagay; kay ila lamang masaypan ang Iya mga pinamulong, kag ibalik ini sa Iya. Basi kon makapasandad

Sia tungod sa paghawid sang alamutan, ginhimo Niya ang butang nga indi mapilit sa Iya nga pagahimuon. Ini nga pagtolon-an may dako nga kabilihan sa Iya mga gintoton-an. Makita gid ang mga pagbaylo nga mahanabo sa ila kaangtanan sa pag-alagdan sa simbahan, kag gintudloan sila ni Kristo nga indi nila pagipahamtang ang ila kaugalingon sa wala sing kapuslanan nga pagpanumpong batok sa napasad na nga kahusayan. Tubtob sa ila mahimo likawan nila ang paghatag sang kahigayunan sa pagpahangop sing sayop sang ila pagtuo. Samtang ang mga Kristohanon indi gid maghalad sang isa ka palatukoran sang kamatuoran, dapat nila nga likawan ang pagbinais tubtob san-o nga mahimo nila ini.

Sang si Kristo kag ang iya mga gintoton-an nagsilahanon na sa balay, samtang nagkadto si Pedro sa dagat, gintawag ni Jesus ang iban pakadto sa Iya kag magpamangkot, “Ano ang inyo ginbaisan sa dalanon?” Ang pagtambong ni Jesus, kag ang Iya pamangkot, nagpahamtang sang amo nga bagay sa liwan nga kapawa sang napahayag ini sa ila samtang nagabais sila sa dalanon. Ginpahipus sila tungod sang ila kahuya kag pagpakamalaut sa ila kaugalingon. Ginsugiran sila ni Jesus nga mamatay Sia tungod sa ila, kag ang ila maiyaiyahon nga handom may masakit nga pagka-iban sang sa Iya dilimaiyahon nga gugma.

[608] Sang ginsugiran sila ni Jesus nga pagapatyon Sia kag mabuhi liwan, nagtinguha Sia sa pagsugilanon sa ila nahanungod sa dakong pagtilaw sang ila pagtuo. Kon lamang nahanda sila sa pagbaton sang mga butang nga ginhandom Niya nga ipahibalo sa ila, nahilway unta sila sa mapait nga kalisod kag pagkaluya. Ang Iya unta mga pinamulong makadala sa ila sang kalipay sa takna sang kon ano ang nagahulat sa ila, ang pagsambit Niya sang kamatuoran nga sa indi madugay pagapasaron. Amo ini ang nagtuytoy sa pakiana sang kon sin-o ang magakaput sang mataas nga mga palangakoan. Sang pagbalik ni Pedro gikan sa dagat, ang mga gintoton-an nagsugid sa iya nahanungod sang pakiana sang Manlulowas, kag sang ulihe may isa nga nagpakaisug sa pagpamangkut sa kay Jesus, “Sin-o ang labing dako sa ginharian sang mga langit?”

Gintipon sang Manlulowas ang mga gintoton-an sa palibut Niya, kag magsiling sa ila, “Kon may arang tawo nga maghandom nga mangin-una, ini sia mangin katapusan sa tanan, kag ulipon sang tanan.” May ara sa sini nga mga pulong nga pagkasolemne kag

makapabatyag nga malayo sa ighalangop sang mga gintoton-an. Yadtong makita ni Kristo indi nila makitan. Wala nila mahangpi ang kinaiya sang ginharian ni Kristo, kag ang indi nila paghibalo amo ang kabangdanan sang ila pagbinaisay. Apang ang tunay nga kabangdanan nahamtang sing madalom pa. Pinaagi sa pagsaysay sang kinaiya sang Iya ginharian, ayhan matapna ni Kristo sa makadali ang ila pagpaindisay; apang indi ini makatandog sang tunay gid nga kabangdanan. Bisan pa sa tapus nila mabaton ang bug-os nga ihibalo, ang isa lamang ka pulong sang pagpaunauna mahimo nga magpukaw sang kagamo. Sa amo nga paagi ang kapahamakan nadala unta sa iglesia sa tapus sang pagtaliwan ni Kristo. Ang kinagamo tuhoy sa labing mataas nga palangakoan amo ang pinanghikot sang amo man [609] nga espiritu nga amo ang ginsugoran sang dakong pagsumpongany sa mga kalibutan sa ibabaw, nga amo ang nagdala sa kay Kristo agod manginmatay. Naghayaw sa atubangan Niya ang palanan-awon sa kay Lusiper, ang “anak sang pamanagbanag,” sa himaya labaw sa mga manogtunda nga nagalibot sa trono, kag nahigot sang hapiit sa Anak sang Dios. Si Lusiper nagsiling, “Manginkaangay ako sa Labing Mataas” (Isaias 14:12, 14): kag ang handom tuhoy sa pagtibong sa kaugalingon amo ang nagdala sang kagamo sa langitnon nga hulokmanan, kag nagtabug sang kadam-an sang pinanong sang Dios. Kon naghandom gid si Lusiper nga manginkaangay sa Labing Mataas, wala niya unta bayai ang iya tinangdoan nga duog sa langit; kag ang espiritu sang Labing Mataas napahayag sa dimaiyaiyahon nga pagpangalagad. Ginhamkon ni Lusiper ang gahom sang Dios, apang indi ang Iya kinaiya. Ginpangita niya tuhoy iya kaugalingon ang labing mataas nga duog, kag ang tagsa ka tinuga nga ginatiklod sang iya espiritu amo man ang iya himuon. Ining pagpabulag, dipaghisawo, kag kasuayon indi malikawan. Ang paggahom amo ang padya sang labing makusog. Ang ginharian ni Satanas amo ang ginharian sang pakusog; ang tagsatagsa nagakabig sa isa nga balabag sa dalanon sang iya kaugalingon nga kauswagan, ukon ayhan batong talapakan nga sa diin sa iya kaugalingon makataklad sa mataastaas nga duog.

Samtang gin-isip ni Lusiper nga isa ka butang nga tilinguhaon ang pakigtupong sa Dios, si Kristo, ang Isa nga Pinasidunggan, “wala magpasidungog sa Iya kaugalingon, nga nangindagway sang ulipon, kag nahimo sa kaanggid sang mga tawo: kag sa nakita nga sa

[610] bayhon sang mga tawo, nagpaubos sang Iya kaugalingon, kag nangingin masinolundon tubtob sa kamatayon, bisan pa sang kamatayon sa krus.” Filipos 2:7, 8. Nian ang krus yara gid lang sa Iya atubangan; kag ang Iya nga gintotonan napun-an sang pagpangita-sa-kaugalingon,—ang amo gid nga palatukoran sang ginharian ni Satanas —nga indi sila makabuylog sa pagkahanuklog upod sa ila Ginuo, ni bisan maghangop sa Iya samtang nagahambal Sia sang pagpakahuya Niya tuhoy sa ila.

Sing may pagkalum-ok, apang may pagkasolemne nga pagkabaskug, gintinguhaan ni Jesus ang pagtadlong sang kalautan. Ginpakita Niya kon ano ang palatukoran nga may gahom sa pagbuyok sa ginharian sang langit, kag kon ano ang masakop sa matuod nga pagkadako, subong nga ginabanta sang talaksan sang hulokmanan sa ibabaw. Yadtong gintiklod sang bugal kag gugma sa pagpalabawlabaw naghunahona sang ila kaugalingon, kag sang mga padya nga mangin ila, sa baylo sang kon paano sila makauli pabalik sa Dios sang mga amuma nga ila nabaton. Mangin wala sila sang duog sa ginharian sang langit tungod kay nagpakilala sila upod sang kubay ni Satanas.

Sa wala pa ang kadungganan amo ang pagpaubos. Agod makaangkon sang mataas nga palangakoan sa atubangan sang mga tawo, ginapili sang langit ang mga manugpangabudlay nga, katulad ni Juan nga Manugtugmaw, nagakuha sang kubos nga duog sa atubangan sang Dios. Ang labing kaangay-sa-bata nga gintoton-an amo ang labing mahusay sa pagpangabudlay tuhoy sa Dios. Ang langitnon nga mga tinuga mahimo nga makabuylog upod niya nga nagapangita indi sa pagtib-ong sa kaugalingon, kundi nga sa pagluwas sang mga kalag. Sia nga nagabatyang sing madalum sang iya kinahanglanon sang diosnon nga bulig magapakitluoy tuhoy sa sini; kag ang Balaan nga Espiritu magahatag sa iya sang pagpasiplat sa kay Jesus nga magapabaskug kag magabayaw sang kalag. Gikan sa pagpakig-angot kaupod ni Kristo, magalakat sia sa pagpangabudlay tuhoy sadtong nagakatugdang sa ila mga sala. Ginhaplas Sia tuhoy sa Iya bulohaton; kag mainuswagon Sia sa diin napas-awan ang mga mangin-alamon sa paghimo.

[611]

Apang kon ang tawo magtib-ong sang ila kaugalingon, nga nagabatyang nga kinahanglan sila tuhoy sa kauswagan sang dakong piano sang Dios, ipahigad sila sang Dios. Maathag nga ang Dios

wala nagasandig sa ila. Ang bulohaton wala nagadulog tungod sang paghalin nila, kundi nagapadayon nga may dako nga gahom.

Indi pa tuman sa mga gintoton-an ni Jesus nga matudloan sila nahanungod sang kinaugali sang Iya ginharian. Ang ila kinahanglan amo ang isa ka nabag-o nga tagipusoon nga amo ang magadala sa ila nga magkasinanto sa Iya mga palatukoran. Nagtawag sang isa ka diutay nga bata pakadto sa Iya, ginpahamtang sia ni Jesus sa tunga nila; kag sang ginhakus ining diutay nga bata sa Iya mga kamut, nagsiling Sia, “Luwas kon magliliso kamo kag manginsubong sang magagmay nga kabataan, indi gid kamo makasulod sa ginharian sang mga langit.” Ang pagkayano, ang paglimot sa kaugalingon, kag ang masinaligon nga gugma sang diutay nga bata amo ang mga kinaiya nga ginahatagan sang bili sang langit. Amo ini ang kinaiya sang tunay nga pagkadako.

Liwan ginpatpat ni Jesus sa Iya mga gintoton-an nga ang Iya ginharian indi makilala tungod sang dutan-on nga pagkadungganon kag pagpakitakita. Sa tiilan ni Jesus ang tanan ini nga pagpakadungganon ginakalimutan. Ang manggaranon kag ang imol, ang mangin-alamon kag ang pakok, nagakitaay, nga wala sing hunahona sang pagkapinasahi ukon kalibutanon nga pagpalabawlabaw. Ang tanan nagakitaay subong nga binaklan sa dugo nga mga kalag, magkaangay nga magasandig sa Isa nga nagtubos sa ila nga sa Dios. [612]

Ang hanuot, mahinolsulon nga kalag hamili sa itolulok sang Dios. Ginapahamtang Niya ang Iya kaugalingon nga pat-in sa mga tawo, indi tungod sang ila pagkakinilala, ni tungod sang ila manggad, bisan sang ila pagkadaku sa kinaalam, kundi sa ila nga pagkaisa kay Kristo. Ang Ginuo sang himaya natagbaw sadtong mahagop kag mapainobuson sa tagipusoon. “Ginhatagan Mo man ako,” siling ni David, “sang taming sang Imo kaluwasan: . . . kag ang Imong kalulot” subong nga kabahinan sa tawhanon nga kinaiya —”naghimo sa akon nga nangindako.” Salmo 18:35.

“Ang bisan sin-o nga magabaton sang isa sang katulad nga mga kabataan sa Akon ngalan,” siling ni Jesus, “nagabaton sa Akon: kag ang bisan sin-o nga magbaton sa Akon wala nagabaton sa Akon kundi sa nagpadala sa Akon.” “Amo ini ang ginasiling sang Ginuo, Ang langit amo ang Akon trono, kag ang duta amo ang Akon talapakan. . . . apang sa sini nga tawo magatulok Ako, bisan sa iya

nga kubos may mahinolsulon nga espiritu, kag nagakurog sa Akon pulong.” Isaias 66:1, 2.

Ang mga pinamulong sang Manlulowas. nagpukaw sa mga gintoton-an sang isa ka balatyagon sang dipagsalig sa kaugalingon. Wala sing isa nga gintumod sa amo nga sabat; apang si Juan natuytoyoyan sa pagpakiana kon bala sa isa ka bagay ang iya buhat matarung. Upod sang espiritu sang isa ka bata, ginpahamtang niya ang amo nga bagay sa atubang ni Jesus. “Agalon,” siling nia, “may isa kami nga nakita nga nagapangtabug sa yawa sa Imo ngalan, kag wala sia nagasunod sa aton; kag gindumilian namon sia kay wala sia magsunod sa aton.”

[613] Naghunahuna si Santiago kag si Juan nga sa ila pagtapna sini nga tawo pasidunggan sila sang ila Ginuo; nakita na nila nga nagakaimon sila sang ila kaugalingon. Gin-ako nila ang ila sayop, kag ginbaton ang sabdong ni Jesus, “Indi sia pagdumilii; kay wala sing tawo nga maghimo sing katingalahan sa Akon ngalan, nga magpatarasak sia paghambal sang malaut batok sa Akon.” Wala sing bisan sin-o nga magpakita sang iya kaugalingon nga nagapakig-abyan sa kay Kristo nga dapat tabugon. Madamo ang natandug sing madalom tungod sang kinaiya kag bulohaton ni Kristo, kag yana nga mga tagipusoon nagabukas sa Iya sa pagtuo; kag ang mga gintoton-an nga indi makabasa sang mga katuyoan, mag-andam nga indi pagpaluyahon ini nga mga kalag. Kon wala na si Jesus sa tunga nila, kag ang bulohaton mabilin sa ila kamut, indi sila magtamud sa mga makitid, kag matohuyon nga espiritu, kundi magpakita sang amo man nga malayo-sing-madangatan nga pagkahanuklog nga ila nakita sa ila Agalon.

Ang kamatuoran nga ang isa indi gid makapasugot sa tanan nga bagay sa aton kaugalingon nga pahito ukon kaisipan indi ini makapakamatarung sa aton sa pagdumili sa iya sa pagpangabudlay tuhoy sa Dios. Si Kristo amo ang labing dako nga Manonudlo; indi kita maghukom ni magsugo, kundi sa pagpaubos ang tagsatagsa maglingkod sa tiilan ni Jesus, kag magtuon sa Iya. Ang tagsa ka kalag nga ginhimo sang Dios nga masinugtanon isa ka palatayunan nga sa diin si Kristo makapahayag sang Iya manugpatawad nga gugma. Daw ano unta kita ka mainandamon basi kon mapaluya naton ang isa sang mga manugdala sang kapawa sang Dios, kag sa amo matapna naton ang silak nga iya unta napaiwag sa kalibutan!

Ang pagkabukaras ukon ang pagkabugnaw nga mapakita sang Iya gintoton-an sa isa nga ginabuyok ni Kristo —ang katulad sang ginbuhat ni Juan sa pagdumili sa isa sa paghimo sang katingalahan sa ngalan ni Kristo —magapatubas ayhan sang pagliso sang mga tikang pakadto sa dalanon sang kaaway, kag manginkabangdanan sang pagkawala sang isa ka kalag. Sa baylo nga himuon ini sang isa, si Jesus nagsiling, “Maayo pa sa iya nga ang isa ka galingan nga bato mapakabit sa iya liog, kag ihaboy sia sa dagat.” Kag nagdugang Sia, “Kon ang imo kamut nagpasandad sa imo, utda ini; kay maayo pa tuhoy sa imo nga magsulod ka sa kabuhi nga nakumpol, sa baylo sang may duha ikaw ka kamut nga magsulod sa inferno, sulod sa indi maugdaw nga kalayo. Kag kon ang imo tiil nagpadalinas sa imo, utda ini: maayo pa sa imo nga magsulod ka sa kabuhi nga kumpol, sang sa may duha ikaw ka tiil kag ihaboy ka sa inferno.” Marcos 9:43-45. [614]

Nгаа nga amo ining mga hanuot nga pinamulong sang sa isa nga wala sing mapalig-on? Ina tungod kay “ang Anak sang tawo nagkari sa pagluwas sang nadula.” Magpakita bala ang Iya mga gintoton-an sang kakulang sang pagsapak tuhoy sa kalag sang ila masigkatawo sang sa ginpakita sang Halangdon sang langit? Ang tagsa ka kalag magbili sing tuman ka malahalon, kag ano ka makahaladlok nga sala ang pagtabug sang isa ka kalag palayo kay Kristo, agod nga tuhoy sa iya ang gugma sang Manlulowas kag ang iya pagpakahuya kag pagpakasakit mangin walay pulos.

“Kailo ang kalibutan tungod sang mga kahigayunan sa pagpasandad! kay kinahanglanon gid nga ang amo nga mga kahigayunan magaabut.” Mateo 18:7. Ang kalibutan, ginpabaskug ni Satanas, magapamatok gid sa sumolunod ni Kristo kag maninguha sa paglaglag sang ila pagtuo; apang kailo sa iya nga naga-angkon sang ngalan ni Kristo apang masapwan nga nagahimo sang amo ini nga bulohaton. Ginapakahuy-an ang aton Ginuo sa sadtong nagaangkon nga nagaalagad sa Iya, apang nagapakilala sing sayop sang Iyang kinaiya; kag kadaman ang nadayaan, kag natuytoy sa butig nga mga banas. [615]

Ang tagsa ka pamatasan ukon binuhatan nga magatuytoy sa pagpakasala, kag magdala sang pagpakahuya sa kay Kristo, maayo pa nga ipahilayo, bisan ano ang kabilihanan. Yanang butang nga nagtampalas sa Dios indi gid makapakamaayo sa kalag. Ang pagpakamaayo sang langit indi gid mag-upod sa bisan sin-o nga tawo

nga nagalapas sang walay katubtoban nga palatukoran sang katarungan. Kag ang isa lang ka sala nga ginaalila tuman nga magpanghikot sa pagdaldal paidalum sang kinaiya, kag magapatalang sa iban. Kon ang tiil ukon ang kamut matuod, ukon ayhan ang mata lukaton, agod lamang sa pagluwas sang lawas gikan sa kamatayon, daw ano unta kita ka hanuot sa pagsikway sang sala nga nagadala sang kamatayon sa kalag!

Sa sinulitsulit nga pag-alagdan, may asin nga ginadugang sa tagsa ka halad. Ini, katulad sang insenso, nagapakilala nga ang pagkamatarung gid lang ni Kristo amo ang makahimo sang pag-alagdan nga mabaton sang Dios. Sa pagsambit nahanungod sini nga buhat, nagsiling si Jesus, “Ang tagsa ka halad dapat gid nga asinan.” “Mag-angkon sang asin sa inyo kaugalingon, kag maghidaet kamo ang isa sa isa.” Ang tanan nga magapahayag sang ila kaugalingon subong nga “isa ka buhi nga halad, balaan, kag nahamut-an sang Dios.” (Roma 12:1), dapat nga magbaton sang manugluwas nga asin, ang pagkamatarung sang akon Manlulowas. Nian mahimo sila nga mga “asin sang duta,” nga nagapugong sang kalautan sa tunga sang mga tawo, subong nga ang asin nagaburo gikan sa pagkadunot.

[616] Mateo 5:13. Apang kon ang asin mawad-an sang iya lalim, kon may ara nga pag-angkon lamang sang pagkadiosnon, nga wala sang gugma ni Kristo, wala gid sing gahom tuhoy sa ikaayo. Ang kabuhi indi gid makapadulot sang manogluwas nga gahom sa pagbuyok sa kalibutan. Ang inyo kusog kag katanlas sa pagtukod sang Akon ginharian, siling ni Jesus, nagasandig sang inyo pagbaton sang Akon Espiritu. Dapat kamo magambit sang Akon bugay, agod nga mangin lalim sang kabuhi pa kabuhi. Nian wala na gid sang paindisay, wala na sang magapangita sa kaugalingon, wala sing handom tuhoy sa mataas nga palangakoan. Makaangkon na kamo sinang gugma nga nagapangita indi sang iya kaugalingon, kundi ang pagmanggad sang isa.

Himoang mahinolsulon nga makasasala nga magpatuhoy sang iya panulok sa “Kordero sang Dios, nga nagakuha sang sala sang kalibutan” (Juan 1:29); kag nga sa pagtulok mahimo sia nga mabaylohan. Ang iya kahadlok mahimo nga kalipay, ang iya pangduhadoha mahimo nga paglaom. Magabangon ang pagkamapinasalamaton. Madugmok ang batobatohon nga tagipusoon. Ang isa ka taub sang gugma magasalakay sa kalag. Si Kristo tuhoy sa iya mangin isa

ka tuburan nga nagailig pakadto sa kabuhi nga dayon. Kon makita ta si Jesus, ang Tawo sang kasakit kag nakakilala sang kalisod, mga nagapangabudlay sa pagluwas sang mga nadula, ginpasub-an, ginyaguta, gintamay, gintabug halin sa isa ka dakbanwa pakadto sa isa tubtob nga ang Iya bulohaton natapus; Kon makita naton Sia sa Getsemane, nga ginabahulay sang dugo, kag sa krus nga nagatagumatayon sa kasakit,—kon makita ta ini nga tanan, ang kaugalingon indi na magyamo nga kilalahon. Pagtulok sa kay Jesus, mahuya kita sang aton pagkabugnaw, ang aton pagkatuyo, kag pagpangita sa kaugalingon. Mangin handa kita nga mangin tanan ukon wala, agod nga maghimo kita sang tinagipusoon nga pag-alagad sa Agalon. Magamalipayon kita sa pagpas-an sang aton krus pagsunod kay Jesus, pagbatas sang pagtilaw, pakahuya, ukon paghingabut tungod gid lang sa Iya.

[617]

“Kita nian nga mga malig-on dapat nga magpas-an sang kaluyahon sang mga maluya, kag indi ang pagpahamuot sa aton kaugalingon.” Roma 15:1. Wala sing kalag nga nagatuo kay Kristo, bisan pa nga maluya ang iya pagtuo, kag nagakurog ang iya tikang katulad sang diutay nga bata, nga kabigon lang sang pasapayan. Pinaagi sa tanan nga naghatag sa aton sang pamentaha sa iban, — ayhan sa kalantipan ukon sa pagkahinhin, dungganon nga kinaiya, Kristohanon nga paghanas, inagihan sa pagtuo, — nakautang kita sadtong nakulangan sini nga pagpasulabi; kag suno sa aton masarangan, dapat kita magpangalagad sa ila. Kon makusog kita, dapat naton lig-unon ang kamut sang maluya. Ang mga manogtunda sang himaya, nga masami gid nagatulok sa guya sang Amay sa langit, nga may madamo sinang indi maluyagan nga mga kinaiya, amo ang ila pinasahi nga talatapon. Masami gid nga may ara nga mga manogtunda sa kon diin man nga ginakinahanglan sila, upod sadtong may maiwat nga pakig-away nga ginasumpong, kag kon kay sin-o nga ang ila palibot makapaluya. Kag sa sini nga pagpangalagad, dapat nga maghiusa ang matuod nga mga sumolunod ni Kristo.

Kon ang isa sining mga magamay malutos, kag maghimo sing sayop batok sa imo, nian imo ina bulohaton ang pagtinguha nga mapasag-uli sia. Indi ka maghulat sa iya nga mag-una sa paghimo sang nahauna nga tikang tuhoy sa iya pagbalik. “Ano ang hunahona mo?” siling ni Jesus, “Kon ang isa ka tawo may isa ka gatus ka karnero, kag ang isa sa ila magtalang, indi bala niya bayaan ang

[618]

kasiaman kag siam, kag magkadto sa bukid, kag pangitaon yadtong nagtalang? Kag kon makita niya ini, sa pagkamatuod gid nagasiling Ako sa inyo, nagakalipay sia labaw sinang isa ka karnero sang sa kasiaman kag siam nga wala magtalang. Amo man, indi kabobut-on sang inyo Amay nga yara sa langit, nga ang isa sining magamay madula.”

Sa espiritu sang pagkahagop, “nga nagatalupangod sang imo kaugalingon, basi kon sulayon ka man” (Galacia 6:1), kadto ka sa nakasayop, kag “sugiri sia sang iya sayop nga mangin sa tunga lamang niya kag nimo.” Indi sia pagpakahuy-i tungod sa pagpabutyag sang iya sayop sa iban, ni magdala sang pagpakahuya sa kay Kristo tungod sa pagbuyagyag sang sala ukon sayop sang isa nga nagadala sang Iya ngalan. Masami nga ang kamatuoran dapat nga ihambal sing maathag sa nakasayop; dapat sia matuytoyon sa pagtan-aw sang iya kasaypanan, agod nga magbag-o sia. Apang indi ka gid maghukom ni magpakamalaut. Indi gid magtinguha sa pagpakamatarung sa kaugalingon. Himoa nga ang tanan mo nga paninguha mangin tuhoy gid sa iya pagayo. Kon magbulong sang pilas sang kalag, may kinahanglan sang labing mahinay nga paghikap, ang labing mapino nga pagbatyag. Ang gugma gid lang nga nagailig gikan sa Isa nga nag-antus sa Kalbaryo amo ang mahimo diri. Upod sang mahinoklugon nga kalolo, himoa ang utod magpakig-angot sa isa ka utod, sa nahibaloan nga kon magmadinalag-on ka, “maluwas mo ang isa ka kalag gikan sa kamatayon,” kag “matago ang kadam-an sang mga sala.” Santiago 5:20.

[619] Bisan pa, ini nga paninguha indi pa tuman. Nian si Jesus nagsiling, “Mag-upod ka sang isa ukon duha pa gid.” Mahimo nga ang ila tingob nga gahom sa pagbuyok amo ang mangibabaw sa diin ang nahauna wala magmadinalag-on. Subong nga indi kaugyon sa amo nga gamo, mahimo nga wala sila sing maapinan, kag amo ini ang magahatag sang ila laygay nga may dugang nga kabug-aton upod sang isa nga nakasayop.

Kon indi sia magpamati sa ila, nian, kag tubtob diri, ang amo nga bagay pagadalhon sa atubangan sang kabug-osan nga lawas sang mga tumoluo. Himoa ang mga katapo sang iglesia, subong nga mga tiglawas ni Kristo, maghiusa sa pangamuyo kag mahigugmaon nga pakiluoy agod ang nakasayop mapabalik. Ang Balaan nga Espiritu magahambal pinaagi sa Iya mga ulipon, nga magaalungay upod

sang nagtalang sa pagbalik sa Dios. Ang pinadala nga si Pablo, sa minandoan nga paghambal, nagsiling, “Subong nga ang Dios nagapakiluoy paagi sa amon, nagapakiluoy kami sa inyo tungod kay Kristo, magpasag-uli kamo sa Dios.” 2 Corinto 5:20. Sia nga magsikway sining buylog nga paninguha nagbugto sang higot nga nag-angot sa iya kay Kristo, kag sa amo nagbulag sang iya kaugalingon gikan sa paghiusa sang iglesia. Kutob karon, siling ni Jesus, “himoa sia nga sa imo nga isa ka diwatahan kag makasasala.” Apang indi sia pagkabigon nga nautod gikan sa kaluoy sang Dios. Himoa nga indi sia pagtamayon ukon patumbayaan sang iya sadto mga kautoran, kundi nga tatapon sia nga may kalolo kag kaawa, subong nga isa ka nadula nga karnero nga ginapangita sa gihapon ni Kristo agod madala sa Iya polugohan.

Ang mga pagtudlo ni Kristo sang kon ano ang pagkabig sa mga nakasayop nagasulit sa labi nga pagkapat-ud sang mga pagtudlo nga ginhatag sa Israel pinaagi sa kay Moises: “Indi mo pagdumtan ang imo utod sa imo tagipusoon: indi ka gid sa bisan ano magsabdong sa imo kasilingan, agod nga indi ikaw mangin sala tuhoy sa iya.” Levitico 19:17. Nga ang buot silingon, nga kon may isa nga magpatumbaya sang katungdanan nga ginpangabay ni Kristo, ang pagtinguha sa pagpabalik sa sadtong nakasayop kag nakasala, nangin umalambit sia sang pagpakasala. Tungod sa mga kalautan nga aton unta natapna, may salabton man kita nga daw subong bala nga kita gid amo ang nakahimo sang sala sa aton kaugalingon.

[620]

Apang ipahayag naton ini nga sayop didto sa nakasayop mismo. Indi naton paghimuon ini nga isa ka pagpanugdaon kag pagsaway sa tunga naton; bisan pa sa tapus nga nasugid ini sa iglesia, nga hilway na kita sa pagsugid sini sa iban. Ang paghibalo sang kasaypanan sang mga Kristohanon magakabangdanan lamang sang pagkasandad sa dimatinuohon nga kalibutan, kag ang masami nga pagsugilanon sini nga mga butang, bisan kita makabaton lang sang kasamaran; kay tungod sa pagtulok nga mabaylohan kita. Samtang nagatinguha kita sa pagtadlong sang sayop sang isa ka utod, ang Espiritu ni Kristo magatuytoy sa aton sa pagtabon sa iya, tubtob sa sarang mahimo, gikan sa pagsaway sang iya kaugalingon nga mga kautoran, kag daw ano pa gid gikan sa pagsaway sang dimatinuohon nga kalibutan. Kita mismo mga masinalaypon, kag kinahanglan sang kaawa ni Kristo kag sang Iya kapatawaran, kag subong gid nga aton ginahandom

nga amo ang himuon Niya sa aton, ginamandoan man Niya kita sa paghimo sini sa isa kag isa.

“Ang bisan ano nga inyo gapusan diri sa duta pagagapuson man sa langit: kag ang bisan ano nga inyo hubaran diri sa duta, pagahubaran man sa langit.” Nagahulag ka subong nga tiglawas sang langit, kag ang patubas sang imo bulohaton tuhoy gid sa walay katubtoban.

[621] Apang indi kita magpas-an sining dako nga salabton nga nagsahanon. bisan diin ginatuman ang Iya pulong upod sang maminatud-on nga tagipusoon, yara si Kristo nagapabilin. Indi lamang Sia nagatambong sa mga pagtililipon sa iglesia, kundi nga kon diin ang mga gintoton-an magtililipon, bisan daw ano ka diutay, mangin yara gid Sia. Kag nagsiling Sia, “Kon duha sa inyo magkasugot sa duta nahanungod sa mga butang nga ila pangayoon, pagahimuon ini sa ila sang Akon Amay nga yara sa langit.”

Si Jesus nagsiling, “*Akon Amay* nga yara sa langit,” sa pagpapahanumdom sa Iya mga gintoton-an nga samtang sa Iya pagkatawhanon nagapakig-angot Sia sa ila, umalambit sang ila pagtilaw, kag nagakahanuklog upod nila sa ila mga pag-antus, pinaagi sa Iya pagkadiosnon, nagapakig-angot man Sia sa trono sang walay katubtoban. Makatilingalang pagpasaligl Ang langitnon nga mga tinuga nagahiusa upod sa mga tawo sa pagkaawa kag pagpangabudlay tuhoy sa kaluwasan sang mga magakadula. Kag ang bug-os nga gahom sang langit ginadala sa pagbuylog sa tawhanon nga ikasarang sa pagbuyok sang mga kalag pakadto kay Kristo.

Kapitulo 49—Sa Pandut Sang mga Payagpayag

[622]

SING makatlo ka tion sa tagsa ka tuig ang mga Judio ginakinahanglan sa pagtipon sa Jerusalem tuhoy sa isa ka pinagtoluohan nga katuyoan. Nalikupan sang haligi nga panganod, ang dimakita nga Pangulo sang Israel naghatag sang mga pagtuytoy nahanungod sini nga pagkatipon. Sa panahon sang pagkabihag sang mga Judio, indi ini masaulog. Apang sang ang mga tawo napasag-uli sa ila kaugalingon nga duta, ang pagsaulog sini nga handumanan ginsugoran liwat. Ginbuko sang Dios nga ini nga mga kaadlawan magapapahanumdom sa mga katawohan nahanungod sa Iya. Apang may labut sang pila ka mga kinatuhayan, ang mga pari kag mga pangulo sang pungsod nakalimot sini nga katuyoan. Sia nga nagtangdo sining pungsodnon nga mga pagkatipon kag nakahangop sang ila kahulogan nakasaksi sang ila pagpatiko.

Ang pandut sang mga payagpayag amo ang pangtakop nga pagtililipon sang tuig. Ginbuko sang Dios nga sa sini nga tion ang mga katawohan magpamalandong sang Iya kaayo kag kaluoy. Ang bug-os nga duta nangin sa idalum sang Iya pagmando, nga nagbaton sang Iya pagpakamaayo. Adlaw kag gab-i nagpadayon ang Iya pagbantay! Ang adlaw kag ang ulan nagkabangdanan sang duta nga magpatubas sang iya bunga. Gikan sa nalupyakan kag kapatagan sang Palestina gintipon ang alanyon. Ang mga bunga sang olibo ginpamupo na, kag ang hamili nga lana natipigan na sa mga soludlan. Ang palmera naghatag na sang iya bunga. Ang purpora nga mga pinungpong sang balagon nadala na sa galingan agod mapuga ang iya duga.

[623]

[624]

Ang pandut nagpadayon sa sulod sang pito ka adlaw, kag sa pagsaulog sini, ang pumoluyo sang Palestina, upod sang madamo pa nga gikan sa iban nga kadutaan, nagbiya sang ila puloy-an kag magkadto sa Jerusalem. Gikan sa malayo kag sa malapit, nag-abut ang mga tawo, nga nagdala sa ila kamut sang tanda sang kalipay. Tigulang kag batan-on, manggaranon kag imol, ang tanan nagdala sang mga amuma bilang pagpakilala sang ila pagpasalamat sa Iya

nga nagpurong sang tuig upod sang Iya pagpakamaayo, kag nagpatambok sang ila dalanon. Ang bisan ano nga makapahamuot sa mata, kag makahatag sang pagpakilala sang bug-os nga pagkasadya, gindala gikan sa kagulangan; ang dakbanwa nangin dagway sang matahum nga kagulangan.

Ini nga pandut indi lamang pasalamat sa tig-alani, kundi man isa ka handumanan sang maamligon nga pagtatap sang Dios sa ibabaw sang Israel sa kahanayakan. Sa pagsaulog sang ila kabuhi sa layanglayang, ang mga Israelinhon, sa panahon sang pandut, nagpuyo sa mga payag ukon sa mga layanglayang nga nahimo gikan sa lunhaw nga mga sanga sang kahoy. Gin-ugdok ini sa mga kadalanan, sa kadak-an sang simbahan, ukon sa mga ibabaw sang mga puloy-an. Ang mga kabungyuran kag kapatagan sa palibot sang Jerusalem napamugtakan man sang amo nga mga layanglayang, kag daw buhi sang mga katawohan.

[625] Upod sang balaan nga mga ambahanon kag pagpasalamat, ang mga sumilimba nagsaulog sini nga hitabo. Sa wala pa lang madugay sa indi pa ang pandut amo ang Adlaw sang Katumbasan, sa diin, sa tapus sang pagpanuad sang ila mga sala, ang mga katawohan ginpahayag nga nakapakighidaet upod sa langit. Sa amo sini ang dalan gin-aman tuhoy sa pagsinadya sa pandut. “O maghatag sang pagpasalamat sa Ginuo; kay maayo Sia; kay ang Iya kaluoy nagapadayon sa gihapon” (Salmo 106:1) ang naglanyog sing madinalag-on samtang ang tapan nga sari sang tulalay, nga nasimbugan sang singgit sang pagdayaw, ginbuylogan sang tingob nga pag-ambahan. Ang templo amo ang sentro sang tingob nga pagkinalipay. Yari diri ang kadayawan sang padihutan sa halad. Diri, nga nagakubay sa masigkahigad sang maputi nga halintang nga marmol sang balaan nga simbahan, ang hubon sang umalamba nga Levinhon amo ang nagpanguna sang pag-alagdan sa ambahanon. Ang kadam-an sang sumilimba, nga nagapaladpad sang sanga sang palmera kag mirto, nagbuylog sa tulalay, kag magtingob sa ambahanon; kag liwan ang tulalay ginsalo sang mga tingog gikan sa malapit kag malayo, tubtob nga ang nagalibot nga kabungyoran napun-an sang pagdayaw.

Kon gab-i ang simbahan kag ang iya kadak-an nagbanaag sa kapawa. Ang ambahanon, ang paladpad sang mga sanga sang palmera, ang malipayon nga hosana, ang dako nga kadam-an sang katawohan, nga sa ibabaw nila nagailig gikan sa pinakabit nga mga sulo, ang

kubay sang mga pari, ang pagkahalangdon sang mga padihutan, nagtingob sa paghimo sang talan-awon nga makatandug sang tumalan-aw. Apang ang labing makatalandug nga padihutan sang pandut, ang isa nga nagaagda sang labing dako nga pagsinadya, amo ang isa nga nagsaulog sang isa ka hitabo sang pagpanlakatan sa kahanayakan. [626]

Sa pagsubang sang adlaw, ang mga pari nagpatunog sang isa ka malawig kag matingil nga tunog gikan sa ila pilak nga mga budyong, kag ang masinadyahon nga singgit sang mga tawo gikan sa ila mga payag, nga nagguob sa mga kabungyoran kag kapatagan, amo ang nagbaton sang adlaw sang pandut. Nian ang mga pari nagsandok gikan sa nagailig nga tubig sang Kedron sang isa ka sag-ub nga tubig, kag, pagbayaw sini sa ibabaw, samtang ang mga budyong nagatunog, nagsaka sia sa masangkad nga halintang sang simbahan, nga nagasunod sa hagnyon sang tulalay kaupod sang mahinay kag sinukol nga mga tikang, samtang nagamitlang sang “Ang amon mga tiil magatindug sa sulod sang imo mga gawang, O Jerusalem.” Salmo 122:2.

Ginpas-an niya ang sulodlan sang tubig pakadto sa halaran nga yara sa natunga nga bahin sang kadak-an sang mga pari. Yari diri may duha ka pilak nga mga plangana, nga may pari nga nagatindug sa luyo sa tagsa sini. Ang tubig ginbubo sa isa sini kag ang alak na man sa isa; kag ang sulod sang duha nag-ilig sa isa ka tubo nga naangot sa Kedron kag gindala sa Patay nga Dagat. Ining pagpasundayag sang natugyan nga tubig nagatiglawas sang tuburan nga sa sugo sang Dios nag-ilig gikan sa igang sa pagtagbaw sang kauhaw sang mga inanak sang Israel. Nian ang mga masinadyahon nga mga tingog nagguob, “Kay ang Ginuon Dios amo ang akon kusog kag ambahanon;” “Busa sa may kalipay magasag-ub kamo sing tubig sa mga bubon sang kaluwasan.” Isaias 12:2, 3.

Sang ang mga anak ni Jose nagpangaman sa pagtambong sang pandut sang mga payag-payag, nakita nia nga daw wala sing gana ni Kristo sa pagtambong. Ginban-tayan nila Sia sing may kalangkag. Kutob sang pagpaayo sa Betesda, wala gid Sia sing may natambungan nga tinipontipon pungsodnon. Agod malikawan ang walay pulos nga pagsinuay upod sang mga pangulo sa Jerusalem, ginlatiran Niya ang Iya pagpangabudlay kutob gid lang sa Galilea. Ang makita nga daw pagpatumbaya Niya sang mga dalagko nga katipunan nga sa [627]

pagtoluohan, kag ang kaakig nga ginpakita sa Iya sang mga pari kag mga rabbi, nangin isa ka palaligban sa mga katawohan sa palibot Niya, bisan pa sa Iya kaugalingon nga gintoton-an kag mga himata. Sa Iya mga pagtudlo nagpahayag Sia sang mga pagpakamaayo sang pagkamatimuman sa kasugoan sang Dios, way sapayan Sia mismo daw wala nagasapak sang diosnon nga pinasad nga mga pag-alagdan. Ang Iya pag-impon sa mga manugsukot sang buhis kag iban pa nga may malaut nga kadunggan, ang Iya dipagsapak sang mga tulomanon sang mga rabbi, kag ang pagkahilway nga nag-upod sang Iya pagsikway sa kinaandan nga kinahanglan sang Adlaw nga Inog-pahuway, tanan ini daw nagpahamtang sa Iya nga nagasumpong sa mga kagamhanan sang mga pagtoluohan, nagpukaw sang madamo nga mga palamangkutanon. Naghunahona ang Iya mga kautoran nga isa ka dako nga sayop tuhay sa Iya ang pagpaakig sang dalagko kag mangin-alamon nga mga tawo sang pungsod. Nagbatyag sila nga yara sa katarungan ining mga tawo, kag sayop ni Jesus ang pagpahamtang sang Iya kaugalingon nga sumpong sa ila. Apang nasaksihan nila ang Iya walay balasulon nga kabuhi, kag bisan nga wala sila magkabig sang ila kaugalingon nga Iya mga gintotonan, natandug sila sing madalum tungod sang Iya mga binuhatan. Ang Iya pagkakinilala sa Galilea makapatagbaw sa ila mga handom; kay naglaum sila gihapon nga magapakita Sia sang kapahayagan sang

[628] Iya gahom nga magatuytoy sa mga Fariseo sa pagtan-aw nga amo gid Sia suno sa Iya ginaangkon. Ano ayhan kon Sia gid ang Mesias, ang Prinsipe sang Israel! Gin-alila nila ini nga panghunahona nga may binugal nga pagkabusog.

Tuman sila ka malinangkagon nahanungod sini nga ginpilit nila si Kristo nga magkadto sa Jerusalem. “Maglakat Ka,” ang siling nila, “kag magkadto Ka sa Judea, agod makita man sang Imo mga gintoton-an ang mga bulohaton nga Imo ginahimo. Kay wala sing tawo nga nagahimo sang kon ano nga butang sa tago, kag nagatinguha sia nga mahibaloan sing dayag. Kon himuon Mo ini, ipakita ang Imo kaugalingon sa kalibutan.” Ang “kon” diri nagapahayag sang pangalag-ag kag dipagkamatimumon. Ginpasibangdan Sia nga matalaw kag maluya. Kon nahibalon Niya nga Sia amo ang Hinaplas, ngaa man nga amo ining tanhaga nga paghawid kag dili paghimo? Kon matuod gid nga nakaangkon Sia sang amo nga gahom, ngaa indi magkadto nga walay kahadlok sa Jerusalem, kag ipakilala ang Iya

ginaangkon? Ngaa indi himuon sa Jerusalem ang makatilingala nga mga binuhatan nga ginsugid nahanungod sa Iya sa Galilea? Indi magtago sa baw-ing nga mga puod, ang ila siling, kag himuon ang Imo dalagko nga mga binuhatan sa kaayuhan sang pakok nga mga tigbatas kag mangingisda. Ipakita ang Imo kaugalingon sa ulodak-banwa, buyoka ang pagsakdag sang mga pari kag mga gumalahum, kag tingoba ang pungsod sa pagpasad sang bag-o nga ginharian.

Ang mga utod ni Jesus nagpangatarungan gikan sa maiyaiyahon nga mga katuyoan nga masami makita sa tagipusoon sadtong may handom sang pagpakitakita. Ini ang nagagahom nga espiritu sa kalibutan. Nasandad sila tungod kay, sa baylo sang pagpangita sang umalagi nga trono, ginpabutyag ni Kristo ang Iya kauga-lingon nga amo ang tinapay sang kabuhi. Dako gid ang ila kapas-awan sang ang kadam-an sang Iya mga gintoton-an nagpalayo sa Iya. Sila mismo nagtalikod sa Iya sa paglikaw sang krus sang pagkilala sang ginapahayag sang Iya binuhatan — nga Sia amo ang Ginpadala sang Dios.

[629]

“Nian si Jesus nagsiling sa ila, wala pa mag-abut ang Akon tion: apang masami nga handa ang inyo tion; Ang kalibutan indi makadumot sa inyo; apang ginadumtan niya Ako, tungod kay ginapamatudan Ko nga ang mga binuhatan sini mga malaut. Kadto kamo sini nga pandut: Indi pa Ako magkadto sa sini; kag wala pa magabut sing bug-os ang Akon tion. Sang ginsiling Niya ini nga mga pulong sa ila, didto Sia gihapon sa Galilea.” Ang Iya mga utod naghambal sa Iya nga may tingog sang kagamhanan, nga nagsubay sang dalanon nga dapat Niya usoyon. Ginbalik Niya ang ila pagsabdong nga nagpaangay sa ila indi katulad sang Iya nagasikway-sakaugalingon nga mga gintoton-an, kundi sang kalibutan. “Ang kalibutan indi makadumot sa inyo,” ang siling Nia, “apang ginadumtan niya Ako, tungod kay ginpamatudan Ko nga ang mga binuhatan sini malaut.” Ang kalibutan wala nagadumot sadtong kaangay man niya sang espiritu; ginahigugma niya sila subong sang iya kaugalingon.

Ang kalibutan tuhoy sa kay Kristo indi kay duog sang kahapusan kag pagbusog sa kaugalingon. Wala Sia nagbantay sang kahigayunan sa pag-agaw sang iya gahom kag himaya. Wala ini makatan-ay sang kaangay nga padya sa Iya. Amo ini ang duog nga ginpadalhan sa Iya sang Iya Amay. Ginhatag Sia tuhoy sa kabuhi sang kalibutan, agod sa paghikot sang dako nga piano sang pagtubos. Ginatuman

[630] Niya ang Iya bulohaton tuhoy sa nahulog nga kaliwat. Apang indi Sia magpakunokuno, indi magdali sa katalagman, indi man pagdalion ang kagamo. Ang tagsa ka hitabo sa Iya bulohaton may tinangdoan gid nga takna. Dapat Sia nga maghulat sing mapailubon. Nahibaloan Niya nga batunon Niya ang pagdumot sang kalibutan; nahibaloan Niya nga ang Iya bulohaton magapatubas sang Iya kamatayon; apang ang pagpadayag sang Iya kaugalingon sa wala pa ang tion, indi amo ini ang kabobut-on sang Iya Amay.

Gikan sa Jerusalem ang sugid sang katingalahan ni Kristo naglapnag bisan diin nga ang mga Judio naglinapta; kag bisan pa nga sa madamo nga binulan, wala Sia makatambong sa mga pandut, ang kabalaka tuhoy sa Iya wala gid magkunta. Madamo ang gikan sa tanan nga bahin sang kalibutan nga nag-abut sa pandut sang mga payagpayag sa paglaom nga makita Sia. Sa pamuno sang pandut, madamo ang mga pakiana nahanungod sa Iya. Ang mga Fariseo kag mga gumalahum nagpaabut sa Iya nga magakari, nga naghandom sang kahigayunan sa pagpakamalaut sa Iya. Nagpamangkut sila sing malinangkagon, “Diin na Sia?” Apang wala sing isa nga nakahibalo. Ang panghunahona tuhoy sa ila amo ang nagapangibabaw sa tanan nga panomduman. Tungod sa kahadlok sa mga pari kag mga gumalahum, wala sing isa nga nagpangahas sa pagkilala sa Iya subong nga Mesias, apang bisan diin may ara nga malinong apang hanuot nga pagbinais nahanungod sa Iya. Madamo ang nagpangapin nga Sia ang isa nga ginpadala gikan sa Dios, samtang ang iban nagbuyagyag sa Iya subong nga manugdaya sang mga katawohan.

[631] Samtang nag-abut si Jesus sing hipus sa Jerusalem. Nagpili Sia sang indi masami ginaagyan nga dalanon agod malikawan ang mga manlalakbay nga nagapadulong sa dakbanwa gikan sa tanan nga kahilitan. Kon nakig-impon Sia sa bisan diin lang sang mga manugpanlakatan nga nagkadto sa pandut, ang pagtalupangod sang kadam-an napatuhoy unta sa Iya sang Iya pagsulod sa dakbanwa, kag ang kilala nga pagpasundayag tuhoy sa Iya nagpukaw unta sang kaakig sang mga gumalahum batok sa Iya. Ang paglikaw sini amo nga ginpili Niya ang paglakat nga nagaisahanon.

Sa tungatunga sang pandut, sang ang kakunyag nahanungod sa Iya yara gid sa labing mataas nga halintaga, nagsulod Sia sa kadam-an sang templo sa atubangan sang dakong kadam-an. Tungod sang Iya dipagtambong sa pandut, ginsiling nga indi Sia magpangahas sa

pagpahamtang sang Iya kaugalingon sa gahom sang mga pari kag gumalahum. Natingala ang tanan nga yara Sia. Ang tagsa ka tingog napahipus. Nahayanghag ang tanan tungod sang pagkadungganon kag kaisog sang Iya dagway sa tunga sang gamhanan nga mga kasumpong nga ginauhaw sang Iya kabuhi.

Sa amo nga pagtindug, ang tinumod nga talan-awon sinang dakong kadam-an, nagpamulongpulong si Jesus sa ila sa paagi nga wala pa gid sing tawo nga nakahimo sini. Ang Iya mga pulong nagpakita sang Iya ihibalo sang kasugoan kag sang mga tinukod sang Israel, nahanungod sang pag-alagdan sa paghalad kag sang mga pagtudlo sang mga manalagna, nga labaw sang nahimo sang mga pari kag mga rabbi. Nagpamungkag Sia sang pamalabag sang pagkaligdong kag pinalatonlaton nga sugid. Ang talan-awon sang palaabuton nga kabuhi daw nahumlad sa atubangan Niya. Subong nga isa nga nakakita sang Dilimakita, naghambal Sia sang dutanon kag sang langitnon, ang tawhanon kag ang diosnon, nga may patud nga kagamhanan. Labing maathag ang Iya mga pinamulong, kag makaboluyok; kag liwan subong sang sa Capernaum, natingala ang mga katawohan sang Iya mga pagtudlo; “kay ang Iya pulong ginupdan sang gahom.” Lucas 4:32. Sa idalom sang nanarisari [632] nga paglaragway, ginpaandaman Niya ang Iya manugpalamati sang kapahamakan nga magasunod sadtong nagasikway sang pagpakamaayo nga ginkarian Niya agod mahatag sa ila. Ginhatagan Niya sila sang tagsa ka mahimo nga pamatuod nga nagikan Sia sa Dios, kag naghimo sang tagsa ka mahimo nga paninguha sa pagpahinulsol sa ila. Indi Sia pagasikwayon kag patyon sang Iya kaugalingon nga pungsod kon maluwas Niya sila sa kasaypanan sang amo nga buhat.

Natingala ang tanan sang Iya ihibalo nahanungod sa kasugoan kag ang mga tagna-anon; kag ang pakiana naglambut sa isa kag isa, “Paano bala nga nakahibalo ining tawo sang kaalam nga wala gid Sia makatuon?” Wala sing isa nga ginkilala nga sangkul sa pagkamanonudlo sa pagtoluohan luwas lamang kon nakatuon sia sa bulothon sang mga rabbi, kag sanday Jesus kag Juan nga manugtugmaw ginkabig nga mga pakok tungod kay wala sila makabaton sini nga paghanas. Yadtong tanan nga nakabati sa ila natingala sang ila ihibalo sa Kasulatan, “nga wala gid makatuon.” Matuod nga sa tawo, wala gid sila makatuon; apang ang Dios sang mga langit amo

ang ila manonudlo, kag gikan sa Iya nakabaton sila sang labing mataas nga sari sang kaalam.

[633] Samtang nagahambal si Jesus sa kadak-an sang simbahan, naurongan ang mga tawo. Ang amo gid nga mga tawo nga labing mabaskug sa pagpamatok sa Iya nakabatyang nga wala sila sing gahom sa pagsakit sa Iya. Sa sini nga tion, ang iban nga mga bagay ginkalimtan. Adlawadlaw nagpanudlo Sia sa mga katawohan, tubtob sang katapusan, “inang dakong adlaw sang pandut.” Sang aga sining adlaw makita nga ang mga katawohan nalapyo gikan sa malawig nga panahon sang pagkinalipay. Hinali lamang ginbayaw ni Jesus ang Iya tingog, sa tunog nga nagguob sa bug-os nga kadak-an sang templo:

“Kon ang bisan sin-ong ginauhaw, magkari sia sa Akon kag mag-inum. Ang nagatuo sa Akon subong sang ginasiling sang Kasulatan, gikan sa tagipusoon niya magailig ang mga suba sang tubig nga buhi.” Ang kahimtangan sang mga tawo naghimo sini nga pakiluoy nga nagakadapat nga ipilit. Nakahimo sila sang padayon nga talan-awon sang padayawdayaw kag kinalipay, ang ila mga mata nayanghag sang kapawa kag duag, kag ang ila idolungog nahubog sang dagaya nga mga tulalay; apang wala gid sa sining alagisod nga padihutan nga nakasugata sang kinahanglanon sang espiritu, wala gid sing butang nga makatagbaw sang kauhaw sang kalag tuhoy sa mga butang nga wala nagakadunot. Gin-agda sila ni Jesus sa pagkari kag mag-inum gikan sa tuburan sang kabuhi, nga tuhoy sa ila mangin tuburan sang tubig nga magailig sa kabuhi nga walay katapusan.

Ang pari sina nga aga naghimo sang padihutan nga nagsaulog sang paghampak sang bato sa kahanayakan. Yadtong bato amo ang simbolo Niya nga tungod sa Iya kamatayon magakabangdanan sang pag-ilig sang buhi nga tuburan sang kaluwasan tuhoy sadtong ginauhaw. Ang mga pulong ni Kristo amo ang tubig sang kabuhi. Didto sa atubangan sang nagtilipon nga kadam-an, ginpain Niya ang Iya kaugalingon agod nga paghampakon, agod nga ang tubig sang kabuhi magailig pakadto sa kalibutan. Sa paghampak sa kay Kristo, naghunahona si Satanas nga malaglag niya ang Prinsipe sang kabuhi; apang gikan sa nahampak nga bato nag-ilig ang buhi nga tubig. Sang paghambal ni Jesus sini sa mga katawohan, ang ila mga tagipusoon napun-an sang makatilingala nga kahadlok, kag madamo

ang handa na magsiling, upod sang babae sang Samaria, “Hatagi ako sina nga tubig agod indi na gid ako pag-uhawon.” Juan 4:15. [634]

Nahibaloan ni Jesus ang mga ginakinahanglan sang kalag. Ang padayawdayaw, ang kamanggaran, kag kadungganan indi makatagbaw sang tagipusoon. “Kon ang bisan sin-ong ginauhaw magkari sia sa Akon.” Ang manggaranon, ang imol, ang mataas, ang kubos, tanan sila ginabaton. Nagsaad Sia sa pagpaumpaw sang nabug-atan nga kaisipan, sa paglipay sang nasub-an, kag ang paghatag sang paglaom sa mga naluyahan. Madamo sadtong nakabati kay Jesus mga naghalaya ibabaw sang ila nalugaw-an nga paglaom, madamo ang nagaalila sang tinago nga kalisod, madamo ang nagapangita sa pagbusog sang indi mahim-os nila nga handom sang mga butang sini nga kalibutan kag sang pagdayaw sang mga tawo; apang sang ini tanan naangkon, nasapwan nila nga nagpangabudlay lamang sila agod malambut ang buka nga mga soludlan, nga gikan sini indi nila matagbaw ang ila kauhaw. Sa tunga sang nagabadlak kag masinadyahon nga talan-awon, nagtindug sila, nga wala mabusog kag masinolub-on. Inang hinali nga singgit, “Ang bisan sin-o nga tawo nga ginauhaw,” nagpahayanghag sa ila gikan sa ila masinolub-on nga pagpamalandong, kag sang namati sila sa madason nga mga pinamulong, nag-igpat ang bag-ong paglaom sa ila panghunahona. Ginpasundayag sang Balaan nga Espiritu ang amo nga mga simbolo sa ila atubangan tubtob nga nakita nila sa sini ang tanyag sang walay bili nga dulot sang kaluwasan.

Ang singgit ni Kristo sa ginauhaw nga kalag nagapadayon gihapon, kag nagapakiluoy sa aton upod sang dako pa nga gahom sang sa ila nga nagpalamati sa templo sa katapusan nga adlaw sang pandut. Ang tuburan bukas sa tanan. Ang nalapyo kag mga ginakapoy ginatanyagan sining manugpabugnaw nga ilimnon sang kabuhi nga dayon. Nagasinggit gihapon si Jesus, “Kon ang bisan sin-ong ginauhaw, magkari sia sa Akon kag mag-inom.” “Sia nga ginauhaw pakaria. Kag ang bisan sin-o nga buot, pakaria sia sa pagkuha sang tubig sang kabuhi nga walay bayad.” “Apang ang bisan sin-o nga mag-inum sang tubig nga Akon ihatag sa iya indi na gid pag-uhawon; ang tubig nga Akon ihatag sa iya mangintuburan sa sulod niya nga nagaibwal sa kabuhi nga walay katapusan.” Bugna 22:17; Juan 4:14. [635]

[636]

Kapitulo 50—Sa Tunga Sang mga Tiglapak

SA bug-os nga panahon nga didto si Jesus sa Jerusalem sa panahon sang pandut ginsunodsunod Sia sang mga maninilag. Sa tagsa ka adlaw ang bag-o nga mga padugi sa pagpahipus sa Iya gintilawan. Ang mga pari kag mga gumalahom nagbantay sa pagsiod sa Iya. Nagbuko sila sa pagpauntat sa Iya sa pakusog. Apang indi lang ini tanan. Buot nila nga papaubson ining kubos nga rabbi nga taga Galilea sa atubangan sang mga tawo.

Sa nahauna nga adlaw sang Iya pagtambong sa pandut, nagpalapit sa Iya ang mga gumalahom, nga nagpamilit sa paghibalo kon sa ano nga kagamhanan nga nagapanudlo Sia. Buot nila nga ipalikaw ang pagtalupangod gikan sa Iya patuhoy sa palamangkutanon sang Iya kinamatarung sa pagtudlo, kag sa amo, pakadto sa ila kaugalingon nga pagkatalupangdon kag kagamhanan.

[637]

“Ang Akon nga pagtudlo indi Akon,” siling ni Jesus, “kundi Iya sang nagpadala sa Akon. Kon ang bisan sin-o nga tawo nga buot magtuman sang Iya kabobut-on, mahibaloan niya ang mga pagtudlo, kon bala Iya sang Dios, ukon nagahambal Ako nga sa Akon kaugalingon.” Juan 7:16, 17. Ginsugata ni Jesus ang pakiana sining mga manugsumpong, indi pinaagi sa pagsabat sang amo nga panumpong, kundi sa pagbukas sang kamatuoran nga kinahanglanon tuhoy sa kaluwasan sang kalag. Ang paghangop kag ang pagbaton nga may pagpasalamat sang kamatuoran, siling Niya, kubos ang pagsandig sini sa panghunahona sang sa tagipusoon. Ang kamatuoran dapat nga mabaton sa kalag; nagaangkon ini sang pagsimba sang kaisipan. Kon ang kamatuoran mapasakop sa kaisipan lamang, ang bugal indi makabalabag sang pagbaton sini. Apang dapat ini nga batunon tungod sa pagpanghikot sang bugay sa tagipusoon; kag ang pagbaton sini nagasandig sa pagsikway sang tagsa ka sala nga ginapahayag sang Espiritu sang Dios. Ang mga kaayuhan sang tawo sa pag-angkon sang ihibalo sang kamatuoran, bisan daw ano ka dako, masapwan nga indi ini mangin pagpakamaayo sa iya luwas lamang kon ang tagipusoon nabuksan sa pagbaton sang kamatu-

ran, kag may ara nga kinabobut-on nga pagtugyan sang tagsa ka pamatasan kag mga binuhatan nga sumpong sa iya mga palatukoran. Sa sadtong nagatugyan sa amo nga paagi sang ila kaugalingon sa Dios, nga may maminatud-on nga handom sa paghibalo kag pagtuman sang iya kabobut-on, ang kamatuoran ginapakilala subong nga amo ang gahom sang Dios tuhoy sa ila kaluwasan. Ini sila makahimo sa pagpangilala sa tunga sadtong nagahambal tuhoy sa Dios, kag sa sadtong nagahambal lamang gikan sa iya kaugalingon. Ang mga Fariseo wala magpahamtang sang ila kabobut-on sa luyo sang kabobut-on sang Dios. Wala sila nagpangita sang kamatuoran, kundi ang pagpangita sang mga pamalibad sa paglikaw gikan sa sini; kag ginpakita ni Kristo nga amo ini ang kabangdanan kon ngaa wala nila mahangpi ang Iya mga pagtudlo.

Nian naghatag Sia sang isa ka pasinawan nga sa diin ang matuod nga manonudlo makilala gikan sa manugdaya: “Sia nga nagahambal gikan sa iya kaugalingon nagapangita sang iya kaugalingon nga himaya; apang sia nga nagpangita sang himaya Niya nga nagpadala sa iya, amo ini ang matuod, kag wala sang dikatarungan sa iya.” Juan 7:18. Sia nga nagapangita sang iya kaugalingon nga himaya nagahambal gikan sa iya kaugalingon lamang. Ang espiritu sang pagpangita-sakaugalingon nagapadayag sang iya ginhalinan. Apang si Kristo nagpangita sang himaya sang Dios. Naghambal Sia sang mga pulong sang Dios. Amo ini ang pamatuod sang iya kagamhanan subong nga manonudlo sang kamatuoran.

[638]

Ginhatagan ni Jesus ang mga rabbi sang kapahayagan sang Iya pagkadiosnon pinaagi sa pagpakita nga nabasa Niya ang ila mga tagipusoon. Somugod pa sang pag-ayo didto sa Betesda naghimbun na sila tuhoy sa Iya kamatayon. Sa sini sila mismo naglapas sang kasugoan nga kuno ila ginaapinan. “Wala bala maghatag si Moises sa inyo sang kasugoan,” nagsiling Sia, “wala sapayan wala sang isa sa inyo nga nagabantay sang kasugoan? Ngaa nagaluyong kamo sa pagpatay sa Akon?”

Katulad sang maabtik nga kilat ini nga mga pulong nagpahayag sa mga rabbi sang tugalbong sang kalaglagaan nga ila ginahana nga lumpatan. Sing makadali napun-an sila sang kakugmat. Nakita nila nga nagapakigsumpong sila sa walay katubtoban nga gahom. Apang indi sila mapaandaman. Agod sa pagpadayon sang ila pagkakinilala sa mga tawo, ang ila manugpatay nga buko dapat nga mahinago.

Ginlikawan nila ang pakiana ni Jesus, nagtiyabaw sila, “Yara sa Imo ang yawa: Sin-o ang nagaluyong sa pagpatay sa Imo?” Ginpabatibati nila nga ang tanhaga nga mga binuhatan ni Jesus ginmando sang malaut nga espiritu.

[639] Wala ginsahot ni Kristo ini nga pagpabatibati. Nagpadayon Sia sa pagpakilala nga ang Iya buhat sa pagayo sa Betesda nagakasinanto sa kasugoan sa Adlaw nga Inogpahuway, kag nga ginpakamatarung ini mismo sang mga Judio tungod sang ila paghangop sang kasugoan. Nagsiling Sia, “Busa si Moises naghatag sa inyo sang kasugoan sang pagtuli; . . . kag nagatuli kamo sa tawo sa Adlaw nga Inogpahuway.” Suno sa kasugoan, ang tagsa gid ka bata dapat nga matuli sa ikawalo ka adlaw. Kon magtupa ini sa adlaw nga Sabado, padayunon gid ini nga hilikuton. Daw ano pa gid nga dapat ini magkasinanto sa espiritu sang kasugoan sa paghimo sang tagsa ka tawo “nga maayo sing bug-os gid sa Adlaw nga Inogpahuway.” Kag ginpaandaman Niya sila nga “indi maghukom suno sa makita, kundi maghimo sang matarung nga paghukom.”

Napahipus ang mga gumalahom; kag madamo sang mga tawo ang nagsinggit, “Indi bala ini Sia nga ila ginpangita agod nga patyon? Apang yari karon, nagahambal Sia nga walay kahadlok, kag wala sila sang masiling batok sa Iya. Nahibaloan bala sang mga gumalahom nga amo gid ini ang Kristo?”

[640] Madamo sadtong manugpalamati ni Kristo nga mga pumoluyo sa Jerusalem, nga nakahibalo sang himbun sang mga gumalahom batok sa iya, ang nakabatyag sa ila kaugalingon nga nabuyok sa Iya tungod sa isa ka indimapunggan nga gahom. Ang pagbatyag nag-ipit sa ila nga amo gid Sia ang Anak sang Dios. Apang si Satanas handa mag-sudyot sang pangduhadoha; kag tungod sini naaman ang dalan tuhoy sa ila masinalaypon nga mga kaisipan nahanungod sang Mesias kag sang Iya pag-abut. Gintuohan sa kabilugan nga mabun-ag si Kristo sa Betlehem, apang sa tapus sang pila ka panahon madula Sia, kag sa ikaduha Niya nga pagpahayag wala sing makahibalo kon diin Sia maghalin. Indi kay pila lamang ang nagtuo nga ang Mesias wala sing kinaandan nga kaangtanan sa tawhanon. Kag tungod kay ang kinilala nga paghangop sang himaya sang Mesias wala nila makita sa kay Jesus nga Nazarenon, madamo ang nagpati sa sudyot, “Nahibaloan ta kon diin ini nga Tawo maghalin apang kon magkari si Kristo, wala sing may makahibalo kon diin Sia magikan.”

Samtang nagapautaw-utaw sila sa tunga sang pangduhadoha kag pagtuo, ginkuha ni Jesus ang ila panghunahona kag ginsabat sila; “Kamo tanan nakahibalo sa Akon, kag nahibaloan ninyo kon diin Ako maghalin; kag wala Ako magkari nga sa Akon kaugalingon, apang Sia nga nagpadala sa Akon amo ang matuod, nga wala ninyo makilala.” Nagaangkon sila sang ihibalo kon paano ang ginhalinan ni Kristo, apang wala sila hinalung-ong sini. Kon nagkabuhi sila suno gid sa kabobut-on sang Dios, nakilala unta nila ang Iya Anak sang nagpakita Sia sa ila.

Ang mga manugpalamati wala sing Nahimo kundi nga hangpon ang pinamulong ni Kristo. Maathag nga sulit lamang ini sang pag-angkon nga Iya ginhimo sa atubangan sang mga Sanhidrin sang pila ka bulan nga nagligad, sang ginpahayag Niya ang Iya kaugalingon nga Anak sang Dios. Samtang ang mga gumalahom nagtinguha sa pagbuko sang Iya kamatayon busa nagsugod sila sa pagtinguha nga madakop Sia; apang ginpunggan sila sang dimakita nga gahom nga naglatid sang ila kalipungot, sa pagsiling sa ila, tubtob diri lamang, kag indi na sa unhan.

Sa tunga sang mga katawohan madamo ang magtuo sa iya, kag nagsiling sila, “Kon magkari si Kristo, magahimo bala Sia sang madamo pa nga mga katingalahan sang sa nahimo sini nga tawo?” Ang mga pangulo sang mga Fariseo, nga sing malinangkagon nagbantay sang samputanan sang mga hitabo, nakakita sang kaphayagan sang pagkahanuklog sa tunga sang kadam-an. Nagdalidali pakadto sa mga pangulo nga mga pari, nagpahamtang sila sang ila buko sa pagdakop sa iya. Apang nagpangita sila sing paagi sa pagdakop sa Iya nga nagaisahanon; kay indi sila mangahas sa pagdakop sa Iya sa atubangan sang mga tawo. Liwan ginpakita ni Jesus nga nabasa Niya ang ila katuyoan. “Sa diutay pa nga tion kaupod Ako ninyo,” nagsiling Sia, “kag nian magakadto Ako sa nagpadala sa Akon; pangitaon ninyo Ako kag indi kamo makakita sa Akon; kag kon diin Ako indi kamo makakadto.” Sa indi madugay makakita Sia sang talagoan nga indi malambut sang ila pagtamay kag pagdumot. Magasaka Sia pakadto sa Amay, nga pagsimbahon liwan sang mga manogtunda; kag didto ang Iya manugpatay indi gid makakadto.

Sing matinamayon ang mga rabbi nagsiling, “Diin bala Sia makadto nga indi naton Sia makita? magakadto bala Sia sa mga

[641]

ginpaalapaag nga mga gentil, kag tudloan ini sila?” Wala gid magdahum ining mga manugsumpong nga ang ila mayagutaon nga mga pulong nagalaragway sang bulohaton ni Kristo! Sa bug-os nga adlaw gin-untay Niya ang Iya mga kamut sa isa ka malinapason kag masinuayon nga katawohan; apang makita Sia sadtong wala magpangita sa Iya; sa tunga sang mga katawohan nga wala magtawag sa Iya ngalan magapahayag Sia. Roma 10:20, 21.

[642] Madamo ang napatuo nga si Jesus Anak sang Dios nga ginpatalang sang butig nga mga pangatarungan sang mga pari kag mga rabbi. Ining mga manonudlo nagsulitsulit nga may dakong nahimoan sang mga tagnaanong nahanungod sang Mesias, nga “magagahum Sia sa bukid sang Sion, kag sa Jerusalem, kag sa atubangan sang Iya mga dumaan sing mahimayaon;” nga “may kagamhanan man Sia gikan sa dagat pakadto sa isa ka dagat, kag gikan sa mga kasubaan pakadto sa ukbong sang kalibutan.” Isaias 24:23; Salmo 72:8. Nian naghimo sila sang mayagutaon nga pagpaanggid sa tunga sang nalaragway diri nga himaya kag sang kubos nga dagway ni Jesus. Ang amo gid nga mga pulong sang tagna ginpatiko sing lakas nga nagpasugot sa sayop. Kon sing maminatud-on ang mga katawohan nagtuon lamang sa ila kaugalingon, wala unta sila mapatalang. Ang ika-61 nga kapitulo sang tulon-an ni Isaias nagapamatuod nga himuon ni Kristo ang bulohaton nga Iya ginhimo. Ang kapitulo 53 nagapahamtang sang pagsikway sa Iya kag sang Iya pagantus sa kalibutan, kag ang kapitulo 59 nagasaysay sang ugali sang mga pari kag mga rabbi.

Ang Dios wala nagapilit sa tawo sa pagbiya sang ila pagkadi-matinuohon. Sa atubang nila ang kapawa kag ang kadodulman, ang kamatuoran kag ang sayop. Yara sa ila ang pagpamat-ud kon bala sila magabaton. Ang tawhanon nga kaisipan nabugayan sang gahom sa pagpili sa tunga sang matarung kag sayop. Gintuyo sang Dios nga ang tawo indi magpamat-ud gikan sa balatyagon nga hinali, kundi tungod sa kabug-aton sang pagpamatuod, nga matinatapon sa pag-anggid sang Kasulatan sa Kasulatan. Kon ginsikway lang unta sang mga Judio ang ila kaugot kag ginpaanggid ang sinulat nga tagna upod sang kamatuoran nga nagpakilala sang kabuhi ni Jesus, nahangop nila unta ang katahuman sang paghilituhog sa tunga sang mga tagnaanong kag sang katumanan sini sa kabuhi kag pagpangalagad sang mapainobuson nga taga Galilea.

Madamo ang ginpatalang karon nga adlaw sa amo man nga paagi subong sang mga Judio. Ang mga manonudlo sang pagtoluhan nagabasa sang kasulatan sa kapawa sang ila kaugalingon nga paghangop kag pinalatonlaton nga sugid; kag ang mga katawohan wala nagausisa sang Kasulatan sa ila kaugalingon, kag hukman sa ila kaugalingon kon ano ang kamatuoran; kundi ginatalikdan nila ang ila paghukom, kag itugyan ang ila kalag sa ila mga manugdumala. Ang pagwali kag pagtudlo sang Iya mga pulong amo ang isa ka paagi nga gintangdo sang Dios nga magpaiwag sang kapawa; apang dalhon naton ang tagsa ka pagtudlo sang tawo sa pasinawan sang Kasulatan. Ang bisan sin-o nga magtuon sing mapinangamuyoon sang Kasulatan, nga handumon ang paghibalo sang kamatuoran, agod nga tumanon niya ini, makabaton sang diosnon nga pagpasanag. Mahangpan niya ang Kasulatan. “Ang bisan sin-o nga tawo nga handa sa pagtuman sang Iya kabobut-on, mahibaloan niya ang mga pagtudlo.” Juan 7:17. [643]

Sa katapusan nga adlaw sang pandut, ang mga opisyales nga ginpadala sang mga pari kag mga pangulo sa pagdakop sa kay Jesus, nagbalik nga wala Sia. Ginpisapisa sila sing mainakigon, “Ngaa nga wala ninyo Sia pagdalha?” Upod sang solemne nga dagway, nagsabat sila, “Walay tawo nga makahambal katulad sini nga Tawo.”

Sa amo katig-a sang ila mga tagipusoon, natunaw sila tungod sang Iya pinamulong. Samtang nagahambal Sia sa kadak-an sang simbahan, nagpabilin sila nga malapit, agod sa pagsalu sang bisan ano nga butang nga mabaliskad nila batok sa Iya. Apang sang nagapamati sila, ang katuyoan sang pagpadala sa ila didto nalimtan na lang. Nagtindug sila nga naurogan. Si Kristo nagpahayag sang Iya kaugalingon sa ila mga kalag. Nakita nila ang mga butang nga indi buot makita sang mga pari kag mga pangulo,—ang tawhanon nga ginbahaan sang himaya sang Diosnon. Nagbalik sila, nga puno sini nga panghunahona, natandug sing labi sang Iya mga pulong, nga sang pamangkuton sila, “Ngaa nga wala ninyo Sia pagdalha?” ang ila lamang masabat amo, “Walay tawo nga makahambal katulad sini nga Tawo.” [644]

Ang mga pari kag mga pinuno, sang una nila nga pagpalapit sa atubangan ni Jesus, nakabatyag sang amo man nga pagtuo. Natandug sing madalom ang ila tagipusoon, kag ang panghunahona ginpilit sa ila, “Walay tawo nga makahambal katulad sini nga tawo.” Apang ila

nga ginpalong ang pagpatuo sang Balaan nga Espiritu, Nian, naakig nga bisan pa ang mga galamiton sang kasugoan mabuyok pa sining dinumtan nga taga Galilea, nagsinggit sila, “Pinatalang man bala kamo? May mga pinuno bala sang mga Fariseo nga nagtuo sa Iya? Apang pinakamalaut ining mga katawohan nga wala makahibalo sang kasugoan.”

Yadtong ginahambalan sang balita sang kamatuoran talagsa lamang nagapakiana, “Matuod bala ina?” kundi “Sin-o ng nagahambal sini?” Kadam-an ang nagabanabana sini pinaagi sa kadamuon sang nagabaton sing amo; kag ang pamangkut ginapakiana gihapon, “May mga mangin-alamon bala ukon mga pangulo sa pagtoluohan nga nagtuo?” Indi maglabi ang pagpasulabi sang mga tawo karon kon nahanungod sa pagkadiosnon sang sa kaadlawan ni Kristo. Katulad man nga nagapangita sila sing hanuot tuhoy sa dutan-on nga kaayuhan, nga ginpatumbayaan ang walay katubtoban nga kamanggaran; kag indi ini pagbais batok sa kamatuoran, nga laban ang indi handa sa pagbaton sini, ukon nga wala ini ginabaton sang dalagko nga mga tawo sang kalibutan, ukon bisan sang mga pangulo sa pagtoluohan.

[645] Liwan ang mga pari kag mga pinuno nagpahamtang sang mga paagi sa pagdakop sa kay Jesus. Ginsudyot nga kon padugayon ang Iya pagpabilin nga hilway, mabuyok Niya ang mga tawo palayo sa tinangdoan nga mga pangulo, kag ang isa lamang ka walay kata-lagman nga paagi amo ang pagpahipus sa Iya sa gilayon. Sa nagainit ang ila pagbinais, hinali lamang natapna sila. Nagpakiana si Nicodemo, “Ang aton bala kasugoan nagahukom sa bisan sin-o nga tawo sa wala pa ini sia mabatii kag masayasat kon ano ang iya ginahimo?” Nahulog ang kalinong sa katilingban. Ang pinamulong ni Nicodemo nagdulot sa ila mga painoino. Indi nila mapamatbatan ang isa ka tawo nga wala pa ini mabatii. Apang indi lamang tungod sini nga kabangdanan nga ang mga bugalon nga mga pangulo nagpabilin nga malinong, sa pagtulok sa iya nga nangahas sa paghambal sa pag-apin sa katarungan. Nahayanghag sila kag nahuya nga ang isa sang ila kaupod natandog sang kinaiya ni Jesus agod maghambal sang mga pulong sa pag-apin sa Iya. Nasag-ulian sang ila katingala ginhambalan nila si Nicodemo sang makapatabla nga pagyubit, “Ikaw bala taga Galilea man? Usisaa kag tan-awa: kay wala gid sang manalagna nga magabangon gikan sa Galilea.”

Way sapayan ang pamalabag nagpatubas sang paguntat sang hilikuton sang hubon. Ang mga pinuno wala makapadayon sang ila katuyoan nga pakamalauton si Jesus nga indi anay pagpamati-an. Nalutos sa sina nga tion, “ang tagsa ka tawo nagpauli sa iya kaugalingon nga puloy-an. Si Jesus nagkadto sa Bukid sang mga Olibo.”

Gikan sa kasadyahan kag kagamo sang dakbanwa, gikan sa hanuot nga kadam-an kag sang mabudhion nga mga rabbi, nagpatupling si Jesus didto sa kalinong sang kaolibohan, nga sa diin Sia makaisahanon upod sa Dios. Apang sang kaagahon, nagbalik Sia sa simbahan, kag samtang ang mga katawohan naglibot sa Iya, naglingkod Sia kag magpanudlo sa ila.

Wala madugay gintublag Sia. Ang isa ka hubon sang mga Fariseo kag mga eskriba nagpalapit sa Iya, nga nagasagnoy sang isa ka hinadlukan nga babae, nga upod sang matigdas kag mainiton nga mga tingog ginsumbong nila nga nakalapas sang ikapito ka sugo. Tungod sa pagtikwang sa iya tubtob sa atubangan ni Jesus, nagsiling sila sa Iya, nga may pagkasalimpapaw nga pagtahod, “Si Moises sa kasugoan nagamando sa amon nga ang kaangay sa iya dapat nga batuhon: ano ang Imo masiling?”

[646]

[647]

Ang ila pagpakunokuno nga pagtahod nagkumbong sang napasad-sing-madalum nga buko tuhoy sa Iya kalaglagan. Ginkuha nila ini nga kahigayunan agod maangkon nila ang Iya pagpakamalaut, nga naghunahona sila nga kon ang bisan ano nga pamat-ud nga Iya himuon, makakita sila sing kahigayunan sa pagsumbong sa Iya. Kon iya hilwayon ini nga babae, masumbong Sia nga nagatamay sang kasugoan ni Moises. Kon ipabutyag Niya nga takus ini sa kamatayon, masumbong Sia sa mga Romanhon subong nga isa nga nagapakagamhanan nga nangin Iya lamang.

Nagtulok si Jesus sing makadali sa talan-awon,— ang nagakurog nga biktima sa iya kaholuy-an, ang matigdas sing panguyahon nga mga dungganon, nga wala gid sang bisan diutay lang nga kaluoy. Ang wala madagtai nga kaputli sang Iya espiritu nagpauklo sa Iya sa amo nga talan-awon. Nahibaloan Niya sing maayo kon sa ano nga katuyoan nga gindala ini nga bagay sa Iya. Nabasa Niya ang tagipusoon, kag nahibaloan Niya ang maragtas sang kinaiya sang tagsatagsa sa Iya atubangan. Ining mga manugbantay unta sang katarungan amo mismo ang nagtuytoy sang ila biktima sa pag-

[648] pakasala, agod mga makapahamtang sila sang tiglapak tuhoy kay Jesus. Wala magpahilum nga nabatian Niya ang ila pakiana, nagduko Sia, nga nagtumod sang Iya mata sa duta, nagsugod sa pagsulat sa yab-ok.

Natak-an sila sang kadugay Niya kag halos indi Niya pagsapak, nagpalapit ang mga manugsumbong, nga nagapilit sang amo nga bagay sa Iya igtalupangod. Apang sang ang ila mata nagsunod sa Iya ni Jesus, nga nagtamud sa duta sa Iya tiilan, nagbaylo ang ila mga dagway. Didto, nasulat sa atubangan nila, ang mga tinago nga mga sayop sang ila kaugalingon nga kabuhi. Ang mga katawohan, sa pagtan-aw man, nakakita sang hinali nga pagbaylo sang ila mga dagway, kag nagdis-ug sila sa pagpalapit agod magtukib kon ano yadtong ila ginkatingalahan kag ginkahuy-an.

Upod sang bug-os nila nga pag-angkon sang balaan nga pagtahud sang kasugoan, ining mga rabbi, sa pagdala sang panumbongon batok sa babae, wala man magsapak sang palahinandigan sini. Katungdanan sang bana ang paghimo sini batok sa iya, kag ang nakasayop dapat nga silutan sing alangay. Ang ginhimo sang mga manugsumbong pat-ud nga wala gid sang pahanugot. Apang ginsugata sila ni Jesus sa ila kaugalingon nga katarungan. Ginpat-ud sang kasugoan nga ang pagsilot tungod sa pagbato, ang mga saksi sa amo nga hitabo amo ang una nga maghaboy sang bato. Nian nagtindug, kag ginpatuhoy ang Iya panulok sa mga manughimbon nga mga tigulang, si Jesus nagsiling, “Ang bisan sin-o nga wala sing sala sa tunga ninyo, paunaha sia sa paghaboy sang bato sa iya.” Kag pagduko Niya liwan, nagpadayon Sia sa pagsulat sa duta.

[649] Wala Niya ginsikway ang kasugoan nga ginhatag pinaagi kay Moises, ni maghilabot sa kagamhanan sang Roma. Nalutos ang mga manugsumbong. Nian ang ila kunop sang pakunokuno nga pagpakabalaan gingisi gikan sa ila, nagtindug sila, nga nakasala kag pinakamalaut, sa atubangan sang Walay Katubtoban nga Kaputli. Ginkibang sila basi kon ang tinago nga kalautan sang ila kabuhi mapadayag sa kadam-an; ang isa kag isa, huyhoy ang ulo kag nagaduko nga panulok, inanay sila nga nagtalikod, nga ginbayaan ang ila biktima kaupod sang mahinuklugon nga Manlulowas.

Nagtindug si Jesus, kag pagtulok sa babae nagsiling, “Babae, diin na ang nagsumbong sa imo. Nagsiling sia, wala sing tawo,

Ginuo. Kag si Jesus nagsiling sa iya, Bisan Ako, wala nagasumbong sa imo: lakat ka kag indi na magpakasala liwan.”

Ang babae nagtindug sa atubangan ni Jesus nga ginakibang sa kahadlok. Ang Iya mga pulong, “Ang bisan sin-o nga tawo nga wala sang sala sa tunga ninyo, amo ang pahabuya sing una sang bato,” nag-abut sa iya nga subong sang pamatbat sa kamatayon. Wala sia mangahas sa pagbayaw sang iya itolulok sa nawong sang Manlulowas, kundi malinong nga naghulat sang iya kapahamakan. Sa katingala nakita niya ang iya manugsumbong nga nagtaliwan nga walay tingog kag naurongan; nian yadtong mga pulong sang paglaom nagtupa sa iya idulungog, “Bisan Ako wala nagasumbong sa imo: lakat ka kag indi ka na magpakasala liwan.” Natunaw ang iya tagipusoon kag naghapa sia sa tiilan ni Jesus, nga nagnguyngoy sang iya mapinasalamaton nga gugma, kag upod sang mapait nga mga luha nagtu-ad sia sang iya mga sala.

Amo ini ang pamuno sang bag-o nga kabuhi tuhoy sa iya, ang kabuhi sang katinlo kag paghidaet, nga natugyan sing bug-os sa pag-alagad sa Dios. Sa pagbayaw sining napukan nga kalag, naghimo si Jesus sang labing dako nga katingalahan sang sa pag-ayo sang labing malala nga balatian sa lawas; gin-ayo Niya ang espirituhanon nga balatian nga sa dayon nga kamatayon. Ining mahinolsulon nga babae nahimo nga isa sang Iya labing malig-on nga sumolunod. Upod sang manugantus sa kaugalingon nga gugma kag katutom, ginbayaran niya ang Iya mapinatawaron nga kaluoy. [650]

Sa sining buhat sa pagpatawad sini nga babae kag ang pag-pabaskug sa iya sa pagkabuhi sang isa ka maayo nga kabuhi, ang kinaiya ni Jesus nagbadlak sa katahum sang himpit nga pagkamatarung. Samtang wala Niya ginatabuni ang sala ukon ginapahaganhagan ang pagbatyag sang sayop, wala Sia magapangita sa pagpakamalaut, kundi sa pagluwas. Ang nakuha sining masinalaypon nga babae gikan sa kalibutan amo ang pagyaguta kag pagtamay; apang si Jesus nagahambal sang paglipay kag paglaom. Ang Isa nga Walay Sala nagahikaluoy sa maluya nga makasasala, kag nag-untay sa iya sang mabinuligon nga kamut. Samtang ang mga salimpapaw nga mga Fariseo nagbuyagyag, ginmandoan sia ni Jesus, “Lakat ka kag indi na magpakasala liwan.”

Indi sumolunod ni Kristo ang, upod sang napatalingi nga mata, nagatalikod gikan sa masinalaypon, kag bayaan sila nga indi

masablagan padulong sa ila nagadulhog nga dalanon. Yadtong nagapanguna sa pagsumbong sa iban, kag matutom sa pagdala sa ila sa hukmanan, masunson pa nga labing masinalaypon sa kabuhi sang sa ila. Ginadumtan sang tawo ang makasasala, samtang ginahigugma nila ang sala. Si Kristo nagadumot sa sala, apang nahigugma sa makasasala. Amo ini ang dapat nga mangin espiritu sang tanan nga nagasunod sa Iya. Ang Kristohanon nga gugma mahinay magsabdong, madali nga makahangop sang paghinulsol, handa sa pagpatawad, sa pagpabaskug, pagtuytoy sa nagtalang pabalik sa banas sang pagkabalaan, kag palig-unon ang iya tiil sa sini.

Kapitulo 51—“Ang Kapawa Sang Kabuhi”

[651]

NIAN si Jesus naghambal liwan sa ila nga nagasiling, Ako amo ang kapawa sang kalibutan: ang nagasunod sa Akon indi maglakat sa kadodulman, kundi may kapawa sia sang kabuhi.”

Sang paghambal Niya sini nga mga pulong, si Jesus didto sa kadak-an sang simbahan nga naangot sing pinasahi sa pag-alagdan sang Pandut sang mga Payagpayag. Sa tunga sini nga kadak-an, nagatindug ang duha ka matul-id nga mga haligi nga sa diin natungtong ang duha ka dalagko nga mga saladngan. Sa tapus sang paghalad sa kasisidmon, ang tanan nga sulo ginsindihan, nga naghatag sang ila kapawa sa ibabaw sang Jerusalem. Ini nga hilikuton nagasaulog sang haligi nga kalayo nga nagtuytoy sa Israel sa kahanayakan, kag ginkilala man nga nagatudlo sa pag-abut sang Mesias. Sa kasisidmon kon masindihan na ang mga sulo, ang kadakan isa ka talan-awon sang dakong kasadya. Maputi na sing buhok nga mga tawo, ang mga pari sang simbahan kag ang mga gumalahom sang mga katawohan, naghiusa sa masinadyahon nga mga saut nga ginaupdan sang mga tulalay kag sang mga budobudo sang mga Levinhon.

Sa pag-iwag sang Jerusalem, ang mga katawohan nagpahayag sang ila paglaum sang pag-abut sang Mesias nga magahatag sang Iya kapawa sa Israel. Apang tuhoy sa kay Jesus ang talan-awon may masangkad nga kaholugan. Subong nga ang nagabanaag nga mga sulo sang simbahan nag-iwag sang yara sa palibot sini, amo man si Kristo, ang tuburan sang espirituhanon nga kapawa, nagaiwag sang kadodulman sang kalibutan. Bisan ang simbolo indi himpit. Ang dako nga kapawa nga ginpahamtang sang Iya kaugalingon nga kamut sa kalangitan labing matuod pa nga simbolo sang himaya sang Iya bulohaton.

[652]

Aga na; ang adlaw nagtaas na sa ibabaw sang Bukid sang Olibo, kag ang iya silak nagtupa na sa mabادلakon nga kapawa sa marmol nga palasyo, kag nag-iwag sang bulawan sa dingding sang simbahan, sang si Jesus, nga nagatudlo sa sini, nagsiling, “Ako amo ang kapawa sang kalibutan.”

Pinaagi sa isa nga nakapamati sini nga mga pulong, ginsulit ini sang ulihe sa sining halangdon nga mga dinalan, “Sa Iya yara ang kabuhi; kag ang kabuhi amo ang kapawa sang mga tawo, kag ang kapawa nagsilak sa kadodulman kag ang kadodulman wala maka-hangop sini.” “Amo yadto ang matuod nga kapawa, nga nagaiwag sa tagsa ka tawo nga nagakari sa kalibutan.” Juan 1:4, 5, 9. Kag malawig nga tion sang ulihe sang si Jesus nagkayab na sa langit, si Pedro man, nga nagsulat sa idalum sang pag-iwag sang diosnon nga Espiritu, nakadumdom sang simbolo nga gingamit ni Kristo: “May amon man kami sang pat-ud nga pulong sang tagna; nga sa diin manginmaayo tuhoy sa inyo nga magtalupangod kamo subong nga isa ka kapawa nga nagasiga sa duog nga madulom, tubtob mag-subang ang adlaw, kag ang bituon sa kabugwason magsubang sa inyo mga tagipusoon.” 2 Pedro 1:19.

[653] Sa pagpahayag sang Dios sa Iya katawohan, ang kapawa nangin simbolo gihapon sang Iya pagtambong. Sa taglalang nga mga pulong sa ginsugoran, ang kapawa nag-iwag gikan sa kadodulman. Ang kapawa naglikop sa haligi nga panganod sa adlaw kag sa haligi nga kalayo kon gab-i, nga nagtuytoy sa kadam-an sang mga hangaway sang Israel. Ang kapawa nagbanaag nga may pagkahalangdon sa palibot sang Ginuo sa bukid sang Sinai. Ang kapawa nagtungtong sa halaran sang pakiluoyan sa layanglayang. Ang kapawa nagpuno sang simbahan ni Solomon sa tion sang pagtugyan sini. Ang kapawa nagsilak sa kabungyoran sang Betlehem sang gindala sang mga manogtunda ang balita sang pagtubos sa manogbantay sang mga obeha.

Ang Dios amo ang kapawa; kag sa mga pulong, “Ako amo ang kapawa sang kalibutan,” ginpabutyag ni Kristo ang Iya pagkakaisa upod sa Dios, kag ang Iya kaangtanan sa bug-os nga panimalay tawhanon. Sia amo yadtong sa kamunoan naghimo “sang kapawa nga magsilak gikan sa kadodulman.” 2 Corinto 4:6. Sia amo ang kapawa sang adlaw, bulan kag bituon. Sia amo yadtong espirituhanon nga karpawa nga didto sa simbolo kag sa huwaran kag sa tagna nagsilak sa Israel. Apang ang kapawa wala ginhatag sa pungsod Judio lamang. Subong nga ang silak sang adlaw nagapanalupsop sa tanan nga kahigaran sang duta, amo man ang silak sang Adlaw sang Pagkamatarung nagaiwag sa tagsa ka kalag.

“Amo yadto ang matuod nga kapawa, nga nagaiwag sa tagsa ka tawo nga nagaabut sa kalibutan.” Ang kalibutan may mga dalagko nga mga manonudlo, mga tawo nga may higantehon nga kaalam kag makatilingala nga pagpanalawsaw, mga tawo nga ang ila hinambalan nagpukaw sang mga kaisipan, kag nagbukas sang talanawon sang masangkad nga latagon sang kinaalam; kag ini nga mga tawo gin- [654] pasidunggan subong nga mga tiguna kag manughatag sang kaayuhan sa ila kaliwat. Apang may yara nga Isa nga nagatindug labaw sa ila nga tanan. “Sa kadamuan sang nagabaton sa Iya, ginhatagan Niya sila sing gahom nga mangin inanak sang Dios.” “Walay tawo nga nakakita sa Dios sa bisan ano nga tion; ang bugtong lamang nga Anak, nga yara sa sabak sang Amay, ginpabutyag Niya Sia.” Juan 1:12, 18. Sarang naton mausoy ang mga ginhalinan sang dalagko nga mga manonudlo sang kalibutan tubtob sa mahatag sa aton sang napagkit nga mga sinulat; apang ang kapawa nauna sa ila. Subong nga ang adlaw kag bulan sang sistema solar (solar system) nagasipa pinaagi sa ginsalo nga kapawa gikan sa adlaw, amo man, kon nahanungod sang pagkatotuo sang ila pagtudlo, ang mapainoinohon nga dalagkong mga tawo sang kalibutan nagaiwag man pinaagi sa ginasalo nga silak gikan sa Adlaw sang Pagkamatarong. Ang tagsa ka tinipik nga kaisipan, ang tagsa ka igpat sang kinaalam, gikan ini sa Kapawa sang kalibutan. Sa sini nga mga adlaw madamo ang aton mabatian nahanungod sang “mataastaas nga kalantipan.” Ang matuod nga “mataastaas nga kalantipan” amo yanang ginahatag Niya “nga sa diin natago ang tanan nga bahandi sang kaalam kag ihibalo.” “Sa Iya ang kabuhi, kag ang kabuhi amo ang kapawa sang mga tawo.” Colosas 2:3; Juan 1:4. “Ang bisan sin-o nga nagasunod sa Akon,” siling ni Jesus, “indi gid maglakat sa kadodulman, kundi may ara sia sang kapawa sang kabuhi.”

Sa mga pulong, “Ako amo ang kapawa sang kalibutan,” ginpahayag ni Jesus ang Iya kaugalingon subong nga Mesias. Ang tigulang nga si Simeon, sa sulod sang simbahan nga sa diin si Jesus nagpanudlo nian, naghambal natungod sa Iya subong nga “kapawa sa pag- iwag sa mga Gentil, kag ang himaya sang Imo katawohan [655] nga Israel.” Lucas 2:32. Sa sini nga mga pulong, gindapat Niya sa Iya kaugalingon ang isa ka tagna nga kilala sa bug-os nga Israel. Pinaagi sa kay Manalagnang Isaias, ginpabutyag sang Balaan nga Espiritu, “Tama ka diutay nga butang nga ikaw mangin-Akon alagad

sa pagpatindug sang mga kabikahan ni Jacob kag sa pagpahauli sang tinipigan sang Israel; ihatag Ko man Ikaw nga kapawa sang mga Gentil agod nga Ikaw mangin-Akon kaluwasan tubtob sa ukbong sa duta.” Isaias 49:6. Ini nga tagna sa kabilugan ginhangop nga ginhambal natungod sa Mesias, kag sang pagsiling ni Jesus, “Ako ang kapawa sang kalibutan,” indi mahimo nga indi makilala sang mga katawohan ang Iya pag-angkon subong Isa nga Sinaad.

Tuhoy sa mga Fariseo kag mga gumalahom, ini nga pag-angkon daw isa lamang ka binugalon nga pagpakunokuno. Nga ang isa ka tawo katulad nila maghimo sang amo nga pagpakunokuno amo inang indi nila mabatas. Nagpakita nga daw wala magsapak sang Iya pinamulong, nagpamangkut sila, “Sino-o Ka?” Luyag gid nila nga piliton Sia sa pagpahayag sang Iya kauga-lingon nga amo ang Kristo. Ang Iya dagway kag ang Iya binuhatan sumpung sa ginpaabut sang mga katawohan, nga, subong sang gintoohan sang Iya mainalamon nga mga kaaway, isa ka tuhoy nga pagpabutyag sang Iya kaugalingon subong nga Mesias magakabangdanan sang pagsikway sa Iya subong nga isa lamang ka nagpakunokuno.

Apang sa ila pakiana, “Sin-o Ka?” nagsabat si Jesus, “Amo man ang ginasing Ko sa inyo kutob sang pagsugod.” Juan 8:25. Ang mga butang nga napahayag sa Iya mga Pulong napahayag man sa Iya ugali. Sia amo ang kapahayagan sang kamatuoran nga Iya gintudlo. [656] “Wala Ako nagahimo nga sa Akon kaugalingon,” padayon Niya; “kundi suno sa gintudlo sang Akon Amay, ginahambal Ko ini nga mga butang. Kag Sia nga nagpadala sa Akon yari sa Akon: wala Ako ginbilin nga mag-isahanon sang Akon Amay; kay ginahimo gihapon nakon ang mga bagay nga nagapahamuot sa Iya.” Wala Niya gintinguhai nga pamatud-an ang Iya pag-angkon sang pagka Mesias, kundi ginpakita Niya ang Iya pagkaisa upod sa Dios. Kon lamang ang ila panghunahona nabuksan sa gugma sang Dios, ginbaton nila unta si Jesus.

Sa tunga sang Iya manugpalamati, madamo ang nabuyok sa Iya sa pagtuo, kag sa ila nagsiling Sia, “Kon magpadayon kamo sa Akon mga pulong, nian sa pagkamatuod gid mga gintoton-an Ko kamo; kag mahibaloan ninyo ang kamatuoran, kag ang kamatuoran magahilway sa inyo.”

Nagpasandad ini nga mga pulong sa mga Fariseo. Ang malawig nga pagpaidalum sang pungsod sa dumoluong nga gota

(kagamhanan) ginsikway nila kag nagsinggit sila sa mainiton nga tingog, “Mga kaliwat kami ni Abraham, kag wala gid magpaulipon sa bisan kay sin-o nga tawo: paano karon nga nagsiling ka, Mahilway kamo?” Si Jesus nagtulok sining mga tawo, ulipon sang kahisa, nga ang ila kaisipan naghandom sa pagtimalus, kag nagsabat sing masinolub-on, “Sa pagkamatuod gid nagasiling Ako sa inyo, ang bisan sin-o nga nagahimo sang sala ulipon sang sala.” Yara sila sa labing malain nga sari sang pagkaulipon, — nagahuman sang espiritu sang malaut.

Ang tagsa ka kalag nga nagadumili sa pagtugyan sang iya kaugalingon sa Dios yara napaidalum sa liwan nga gahom. Indi sia iya kaugalingon. Mahimo sia makahambal nahanungod sang kahilwayan, apang yara sia sa labing manubo nga kahimtangan sang pagkaulipon. Indi sia ginatugotan sa pagtan-aw sang katahuman sang kamatuoran, kay ang iya kaisipan nagahuman ni Satanas. Samtang ginadayaw niya ang iya kaugalingon nga nagasunod sia sang mando sang iya kaugalingon nga pagbinagbinag, ginatuman niya ang kabobut-on sang prinsipang kadodulman. Nagkari si Kristo agod sa pagbugto sang talikala sang pagkaulipon sa sala gikan sa kalag. “Busa kon ang Anak maghilway sa inyo, matuod gid nga hilway kamo.” “Ang kasugoan sang Espiritu sang kabuhi sa kay Kristo Jesus”, nagahilway “sa aton gikan sa kasugoan sang sala kag kamatayon.” Roma 8:2.

[657]

Wala sing pilitay sa bulohaton sang pagtubos. Wala sang gowa nga gahom sang pakusog ang ginagamit. Sa idalum sang pagmando sang Espiritu sang Dios, ang tawo hilway sa pagpili kon sin-o ang iya alagaron. Sa pagtigbaliw nga mahanabo kon ang kalag natugyan sa kay Kristo, may ara nga labing mataas nga sari sang kahilwayon. Ang pagtabug sang sala amo ang buhat mismo sang kalag. Matuod nga wala kita sing gahom sa paghilway sang aton kaugalingon gikan sa paggahom ni Satanas; apang kon handumon naton nga mahilway gikan sa sala, kag sa aton dako nga kinahanglan magsinggit kita sa pagpangayo sang gahom nga labaw sa aton kaugalingon, ang gahom sang kalag ginahatagan sang diosnon nga kusog sang Balaan nga Espiritu, kag nagatuman ini sang mando sang kabobut-on sa pagtuman sang kabobut-on sang Dios.

Ang isa lamang ka palahinandigan nga sa diin mahimo ang kahilwayan sang tawo amo ang pag-isa kaupod ni Kristo. “Ang ka-

[658] matuoran magahilway sa inyo;” kag si Kristo amo ang kamatuoran. Ang sala magamadinalag-on lamang kon paluyahon ta ang panghuhahona, kag laglagon ang kahilwayan sang kalag. Ang pagpasakop sa Dios amo ang pagpasag-uli sang kaugalingon,—sa matuod nga himaya kag pagkadungganon sang tawo. Ang diosnon nga kasugoan nga sa diin ginapasakop kita, amo ang “kasugoan sang kahilwayan.” Santiago 2:12.

Ang mga Fariseo nagpahayag sang ila kaugalingon nga mga inanak ni Abraham. Ginsugiran sila ni Jesus nga ini nga pag-angkon mapalig-on lamang pinaagi sa paghimo sang mga buhat ni Abraham. Ang matuod nga mga inanak ni Abraham magakabuhi katulad niya, sang isa ka kabuhi nga matinumanon sa Dios. Indi nila pagtinguhaon nga patyon ang Isa nga nagahambal sang kamatuoran nga ginhatag sa Iya gikan sa Dios. Sa paghimbong batok sa kay Kristo, ang mga rabbi wala maghimo sang mga buhat ni Abraham. Ang isa ka ahaw nga pagkainapo ni Abraham wala sing bili. Kon wala sing espirituhanon nga kaangtanan kaupod niya, nga mapahayag sa pag-angkon sa tulad man nga espiritu, kag paghimo sang amo man nga mga binuhatan, indi sila iya mga kaanakan.

[659] Ini nga palatukoran may tulad man nga kabug-aton sa palamangkutanon nga sing madugay nag-atukay sang Kristohanon nga kalibutan,— ang palamangkutanon sang pagpanubli gikan sa mga gintoton-an. Ang pagkainapo ni Abraham napamatud-on, indi tungod sa ngalan kag sa palanublion kundi sa pagkatulad sang iya ugali. Amo man ini sa pagpanubli gikan sa mga gintoton-an wala nagasandig sa pagpapanubli sang kagamhanan sa pagtoluohan, kundi sa kaangtanan sa espirituhanon. Ang kabuhi nga ginatiklod sang espiritu sang mga gintoton-an, ang pagtuo sa mga pagtudlo nga ila ginpanudlo, amo ini ang matuod nga kapahayagan sang pagpanubli gikan sa mga gintoton-an. Amo ini ang nagasakop sa mga tawo nga mga manonubli sang nahauna nga mga manonudlo sang maayong balita.

Ginpanghiwala ni Jesus nga ang mga Judio mga inanak ni Abraham. Nagsiling Sia, “Nagahimo kamo sang buhat sang inyo amay.” Nagsabat sila nga may pagyaguta, “Wala kami mabun-ag sa pagpakasala; may isa kami ka Amay, ang Dios.” Ining mga pulong, nga bilang paghinambit sang kahimtangan sang Iya pagkabun-ag, gintuyo nga isa ka pagduso sa kay Kristo sa atubangan sadtong

nagaamat sa tuo sa Iya. Wala ginsahot ni Jesus ining manubo nga pagpabatibati, kundi nagsiling, “Kon ang Dios amo ang inyo Amay, unta ginhigugma ninyo Ako: kay gikan Ako sa Dios.”

Ining mga binuhatan nagapamatuod sang ilang kaangtanan sa iya nga butigon kag isa ka manugpatay. “Upod kamo sang inyo amay nga yawa,” siling ni Jesus, “kag ang kailigbon sang inyo amay amo ang hungod nga ginahimo ninyo. Manugpatay sia sa ginsugoran, kag wala magtindug sa kamatuoran, tungod kay wala gid sing kamatuoran nga sa iya. . . . Tungod kay nagahambal Ako sang kamatuoran, kag nga may kapat-uran, amo ang kabangdanan nga wala Sia ginbaton sang mga pinuno nga Judio. Ang kamatuoran amo ang nasandaran sining matarung-sa-kaugalingon nga mga tawo. Ang kamatuoran nagbuyagyag sang kabutigan sang sayop; nagpakamalaut ini sang ila pagtudlo kag hinimoan, kag maiwat ini nga batunon. Maayo pa nga takpan nila ang ila mga mata sa kamatuoran sang sa magpaubos sang ila kaugalingon sa pagtu-ad nga yara sila sa sayop. Wala nila ginhigugma ang kamatuoran. Wala nila ginhandom ini, bisan nga ini ang kamatuoran.

“Sin-o bala sa inyo ang makapamatuod sa Akon nga Ako makasasala? Kag kon magsiling Ako sang kamatuoran, ngaa nga wala kamo nagatuo sa Akon?” Adlawadlaw sa sulod sang tatlo ka tuig, ang iya mga kaaway nagsunodsunod sa kay Kristo, nga nagtinguha sa pagpangita sang dagta sa Iya ugali. Si Satanas kag ang tanan nga kabuylog nga malaut nagpangita sa paglandas sa Iya; apang wala sila sing nasapwan sa Iya nga mahimo nila nga bentaha. Bisan ang mga yawa napilitan sa pagtu-ad, “Ikaw ang Isa nga Balaan sang Dios.” Marcos 1:24. Ginkabuhi ni Jesus ang kasugoan sa itolulok sang langit, sa itolulok sang wala mahulog nga mga kalibutan, kag sa itolulok sang makasasala nga mga tawo. Sa atubangan sang mga manogtunda, tawo kag yawa. Naghambal Sia nga wala sing may naghangkat, sang mga pulong nga kon ginhambal ini sang iban nga mga bibig unta nangin pasipala: “Ginahimo Ko gihapon ang mga butang nga nahamut-an Niya.”

Ang kabangdanan kon ngaa nga bisan wala sila sing nasapwan nga sala sa kay Kristo ang mga Judio indi magbaton sa Iya, nagpamatuod nga sila mismo wala sing kaangtanan sa Dios. Wala nila makilala ang Iya tingog sa balita sang Iyang Anak. Naghunahona sila nga ginapamatbatan nila si Kristo; apang sa ila pagsikway sa

[660]

Iya, ginpamatbatan nila ang ila kaugalingon. “Ang Iya sang Dios,” siling ni Jesus, “nagapamati sang pulong sang Dios: hanti wala ninyo ginapamatii ini tungod kay indi kamo Iya sang Dios.”

[661]

Ang pagtolon-an matuod sa tanan nga panag-on. Madamo sang mga tawo nga maluyag magkumod, magsaway, nagapangita sang bisan ano na lang nga mahimo ipakiana sa pulong sang Dios, naghunahona nga sa amo nagahatag sia sang pamatuod sang pagkahilway sang kaisipan, kag maabtik nga panghunahona. Ginadahumdahum niya nga nagalingkod sia sa paghukom sa Kasulatan, samtang ang matuod nga sia ang nagahukom sang iya kaugalingon. Ginpahibalo gid niya nga indi sia makasarang sa pag-apresyar sang kamatuoran nga nagikan sa langit, kag ini nagasakop sang walay katubtoban. Sa atubang sang dakong bukid sang pagkamatarung sang Dios, wala matingala ang iya espiritu. Ginapasako niya ang iya kaugalingon sa pagpangita sang mga lipak kag sang dagami, kag sa sini nagapakilala sang isa ka makitid kag dutan-on nga kinaiya, ang tagipusoon nga madasig nga nagadula sang iya ikasarang sa pag-apresyer sa Dios. Sia nga ang iya tagipusoon nagasabat sa diosnon nga pagtandug magapangita sang mga butang nga magapadugang sang iya ihibalo nahanungod sa Dios, kag magapahinhin kag magtib-ong sang kinaiya. Subong nga ang bulak nagabalikid sa adlaw, agod nga ang iya sini masanag nga silak magtandug sa iya upod sang duag sang katahom, sa amo man ang kalag magabalikid sa Adlaw sang Pagkamatarung, agod nga ang langitnon nga kapawa magpatahom sang kinaiya upod sang mga bugay sang kinaiya ni Kristo.

Nagpadayon si Jesus, nga nagbutang sing katuhayan sa tunga sang tinindugan sang mga Judio kag sang iya ni Abraham: “Ang inyo amay nga si Abraham nagkalipay sa pagtan-aw sang Akon kaadlawan: kag nakita niya ini kag nalipay sia.”

Dako gid ang handom ni Abraham sa pagtan-aw sa Manlulowas nga ginsaad. Nagtanyag sia sang labing hanuot nga pangamuyo nga sa indi pa sia mamatay makita niya unta ang Mesias. Kag nakita niya si Kristo. Ang isa ka dikinaandan nga kapawa ginhatag sa iya, kag nagkilala sia sang diosnon nga kinaiya ni Kristo. Nakita niya ang Iya kaadlawan, kag nagkalipay sia. Ginhatagan sia sang palanan-awon sang diosnon nga halad tuhoy sa sala. Sa sini nga halad may iya sia nga paglaragway sa iya kaugalingon nga inagihan. Ang sugo naglambut sa iya, “Kuhaa karon ang imo anak, ang imo

bugtong nga anak nga si Isaak, nga imo ginahigugma, . . . kag [662]
 ihalad sia . . . subong isa ka halad nga sinunog.” Genesis 22:2. Sa [663]
 halaran sang pag-antus, ginpahamtang niya ang anak sang saad, and
 anak nga sa diin natuhoy ang iya paglaom. Nian sang naghulat sia
 sa luyo sang halaran nga may binayaw nga sundang sa pagtuman
 sa Dios, nabatian niya ang tingog gikan sa langit nga nagasiling,
 “Dili pagpatup-i sang imo kamut ang bata, kag indi sia pag-anha kay
 karon nahibaloan Ko nga nagakahadlok ka sa Dios, sa ginatan-aw
 Ko nga wala mo pagdumilii sa Akon ang imo anak, ang imo bugtong
 nga anak.” Genesis 22:12. Ining makangilidlis nga inagihan ginpilit
 sa kay Abraham agod nga makita niya ang kaadlawan ni Kristo, kag
 mabatyagan ang dakong gugma sang Dios tuhoy sa kalibutan, tama
 ka dako nga ang pagbayaw sini gikan sa iya labing manubo nga
 kahimtangan, ginhatag Niya ang Iya bugtong nga Anak tuhoy sa isa
 ka makaholuya nga kamatayon.

Si Abraham nakatuon gikan sa Dios sang labing dako nga pag-
 tololon-an nga nahatag sa mamalatyon. Ang iya pangamuyo nga
 makita niya unta si Kristo sa indi pa sia mamatay ginsabat. Nakita
 niya si Kristo; nakita niya ang tanan nga sarang makita sang ma-
 malatyon nga tawo, kag magkabuhi. Sa paghimo sang bug-os nga
 pagpanugyan, nahimo niya ang paghangop sang palanan-awon ni
 Kristo nga ginhatag sa iya. Ginpakita-an sia nga sa paghatag sang
 Iya bugtong nga Anak sa pagluwas sang mga makasasala gikan sa
 walay katubtoban nga kapahamakan, ang Dios naghimo sang labing
 dako kag labing makatilingala nga paghalad sang sa mahimo sang
 tawo.

Ang agi ni Abraham nagsabat sang pakiana, “Sa ano bala maga-
 atubang ako sa Ginuo, kag magayaub ako sa atubangan sang Dios
 nga mataas? Magkara ako bala sa atubangan Niya nga may mga [664]
 halad-nga-sinunog, nga may mga tinday nga isa ka tuig? Mahamuot
 bala ang Ginuo sang linibo nga mga karnero nga lalake ukon sang
 linaksa sang mga suba nga lana? Ihatag ko bala ang akon panganay
 tungod sang akon paglalis, ang bunga sang akon lawas tungod sa
 sala sang akon kalag? Miqueas 6:6, 7.” Sa mga pulong ni Abraham,
 “Anak, ang Dios magaaman nga sa Iya kaugalingon sang obeha
 tuhoy sa halad nga sinunog” (Genesis 22:8), kag sa gin-aman sang
 Dios nga halad tigaylo ni Isaak, ginpabutyag nga walay tawo nga
 makahimo sa pagtumbas tuhoy sa iya kaugalingon. Ang pinagano

nga padugi sa paghalad, bug-os nga indi mabaton sang Dios. Wala sing isa ka amay nga makahalad sang iya kaugalingon nga anak, babae ukon lalake, tuhoy sa isa ka halad sa sala. Ang Anak sang Dios lamang amo ang makapas-an sang sayop sang kalibutan.

Pinaagi sa iya kaugalingon nga pag-antus, ginpatakus si Abraham sa pagtan-aw sang bulohaton sang Manlulowas sa pag-antus. Apang ang Israel indi maghangop sang butang nga indi mabaton sang ila bugalon nga tagipusoon. Ang mga pinamulong ni Kristo nahanungod kay Abraham wala makapatayon sa Iya manugpalamati sang madalum nga kaholugan. Nakita sang mga Fariseo sa sini ang lab-as nga kabangdanan sang ila panumpong. Nagbalus sila nga may pagyaguta, nga daw halos nila pamatud-an nga si Kristo isa ka buang, “Wala Ka pa magkalim-an, kag nakakita Ka na kay Abraham?”

Upod sang balaan nga pagkadungganon nagsabat si Jesus, Sa pagkamatuod nagasiling Ako sa inyo, Sang wala pa si Abraham amo na AKO.”

[665] Nahulog ang kalinong sa kadam-an. Ang ngalan sang Dios, nga ginhatag sa kay Moises sa paghayag sang kaisipan sang walay katubtoban nga pagtambong, gin- angkon subong nga Iya kaugalingon sining Rabbi nga taga Galilea. Ginpabutyag Niya ang Iya kaugalingon nga amo ang Isa nga nagakabuhi sa kaugalingon, Sia nga ginsaad sa Israel, “nga ang Iya gingikanan kutob pa sa dumaan, gikan sa kaadlawan sang walay katubtoban.” Miqueas 5:2.

Sa liwan ang mga pari kag mga rabbi nagsinggit batok kay Jesus nga isa ka manugpasipala. Ang Iya pagangkon nga may pagkaisa Sia upod sa Dios sang una naglabugay sa ila agod kuhaon ang Iya kabuhi, kag sang pila ka bulan sang ulihe maathag nga ila ginpabutyag, “Indi tungod sa maayong buhat ginabato Ka namon; kundi tungod sa pasipala; bangod nga Ikaw nga tawo, nagpakadios.” Juan 10:33. Tungod kay amo Sia, kag nagtuo sa Iya kaugalingon nga amo Sia, ang Anak sang Dios, naghumon sila sa paglaglag sa Iya. Nian madamo na sang mga katawohan nga nag-apin sa mga pari kag sa mga rabbi, nagpudyot sang bato sa paghaboy sa Iya. “Apang nagtago sang Iya kaugalingon, kag maggowa sa simbahan, nag-agi sa tunga nila, busa nagligad Sia.”

Ang Kapawa nag-iwag sa kadodulman; apang “ang kadodulman wala makahangop sini.” Juan 1:5.

“Sang pag-agi ni Jesus, nakita Niya ang tawo nga bulag gikan sa pagka bun-ag. Kag ang Iya mga gintotonan nagpakiana sa iya, nga nagasiling, Agalon, sin-o ang nakahimo sang sala, ining tawo bala ukon ang iya mga ginikanan, nga natawo sia nga bulag? Si Jesus nagsabat, Wala ining tawo makasala, ni ang iya mga ginikanan: kundi nga agod ang mga buhat sang Dios mapahayag sa iya. . . Sang pagkahambal Niya sini, nagdupla Sia sa duta, kag gin-umok ini, kag ginhampol Niya sa mata sang bulag, kag nagsiling sa iya, Lakat kag magpanghugas sa sapa sang Siloam, (nga kon badbaron, Pinadala). Busa naglakat sia kag manghugas, kag nagbalik nga makakita na.”

[666]

Ginhangop sa kabilugan sang mga Judio nga ang sala amo ang nagasilot sini nga kabuhi. Ang tagsa ka kasisit-an ginhangop nga isa ka silot tungod sa mga kasaypanan, ayhan sang nagaantus mismo ukon sang iya mga ginikanan. Matuod nga ang tanan nga kasakitan amo ang samputanan sang paglapas sang kasugoan sang Dios, apang ini nga kamatuoran ginpatiko. Si Satanas ang tagpatok sang sala kag sang tanan niya nga patubas, nagtuytoy sa mga tawo sa pagtan-aw sa balatian kag kamatayon nga nagagikan sa Dios, — bilang silot nga ginpilit nga ipahamtang tungod sa sala. Bangod sini ang isa nga natuonan sini nga pag-antus ukon kapahamakan may dugang nga lulan bilang kilalahon nga isa ka dako nga makasasala.

Sa sini nga paagi nga ang dalan gin-aman sa mga Judio sa pagsikway sa kay Jesus. Sia nga “nagpas-an sang aton mga kalisod, kag nagdala sang aton mga kasubo” ginkabig sang mga Judio nga “ginsakit, ginhampak sang Dios kag ginsilotan;” kag gintago nila ang ila mga nawong sa Iya. Isaias 53:4, 3.

Ang Dios naghatag sang isa ka pagtolon-an nga gintuyo sa pagtapna sini. Ang maragtas ni Job nagpakita nga ang pag-antus ginpatapik ni Satanas, kag ginapaidalum ini sang Dios sa tuyo sang paghikaluoy. Apang ang Israel wala makahangop sang pagtolon-an. Ang amo man nga sayop nga sa diin ginsabdong sang Dios ang mga abyan ni Job ginsulit sang mga Judio sang ila sikwayon si Kristo.

Ang pagtuo sang mga Judio nahanungod sa kaangtanan sang sala sa pag-antus amo man ang gintuohan sang mga gintoton-an ni Kristo. Samtang gintadlong ni Jesus ang ila sayop, wala Niya ginpatpat ang kabangdanan sang ginaantus sang tawo, kundi ginsugiran Niya sila sang kon ano ang samputanan. Tungod sini ang buhat sang Dios mapahayag. “Tubtob nga yari Ako sa kalibutan,” nagsiling Sia, “Ako

[667]

amo ang kapawa sang kalibutan.” Nian sang ginhaplas Niya ang mata sang bulag nga tawo, ginpadala Niya sia nga magpanghugas sa sapa sang Siloam, kag naulian ang pagtan-aw sang tawo. Nian ginsabat ni Jesus ang pakiana sang mga gintoton-an sa isa ka praktiko nga paagi, subong sang pagsabat Niya sing masami sa mga pakiana nga ginpamangkut sa Iya tungod gid lang sa pag-usyoso. Wala gintawag ang mga gintoton-an agod sa pagbais sang kon sin-o ang nakasala ukon wala nakasala, kundi sa paghangop sang gahom kag kaluoy sang Dios sa paghatag sang panan-awan sa bulag. Maathag nga wala sang gahom nga makapaayo sa daga, ni sa sapa nga ginpadalhan sang tawo agod manghugas, kundi ang gahom yara sa kay Kristo.

Wala sing mahimo ang mga Fariseo kundi magkatingala sang pag-ayo. Way sapayan napun-an pa gid sila sang dugang nga pagdumot; kay ang katingalahan ginhimo sa adlaw nga Sabado.

Ang kasilingan sang pamatan-on nga tawo, kag yadtong nakakilala sa iya sang bulag pa sia, nagsiling, “Indi bala amo ini sia ang nagapungko sa pagpakilimos?” Gintulok nila sila nga may pag-alag-ag kay sang nabuksan ang iya mga mata, ang iya dagway nagbalhin kag nagsanag, kag nagpahayag sia katulad sang liwan nga tawo. Gikan sa isa pakadto sa isa ang pakiana naglapnag. Ang iban nagsiling, “Amo ini sia;” ang iban, “Magkatulad sila”. Apang sia nga nakabaton sang labing dako nga pagpakamaayo naghusay sang pakiana sa pagsiling, “Ako gid ini.” Nian ginsugiran niya sila nahanungod sa kay Jesus,

[668] kag kon sa ano nga paagi nga naayo sia, kay nagpamangkot sila, “Diin na Sia? Nagsiling sia, Wala ako makahibalo.”

Nian gindala nila sia sa atubangan sang konsilyo sang mga Fariseo. Ginpamangkot liwan ang tawo kon paano sia makakita. “Nagsiling sia sa ila, ginbutangan Niya sang daga ang akon mata kag nanghugas ako kag karon nakakita. Busa nagsiling ang iban nga mga Fariseo, Ini nga tawo indi Iya sang Dios tungod kay wala Sia nagabantay sang adlaw nga Sabado.” Handom sang mga Fariseo nga himuon si Jesus nga makasasala agod nga indi na Sia mangin Mesias. Wala nila mahibalo nga amo Sia ang naghimo sang adlaw nga Sabado kag nakahibalo sang tanan nga katungdanan tuhoy sa sini, kag amo Sia ang nag-ayo sang bulag nga tawo. Nagpakita sila nga tama ka tutom sa pagbantay sang adlaw nga Sabado, apang nagbuko sa pagpatay sa amo gid nga adlaw. Apang madamo ang natandug sa pagpamati sini nga katingalahan kag napabatyag nga Sia

nga magbukas sang mata sang bulag labaw sang sa kinaandan nga tawo. Sa pagsabat sang panumbongon nga si Jesus isa ka makasasala tungod kay wala Sia magbantay sang adlaw nga Sabado, nagsiling sila, “Paano nga ang isa ka tawo nga makasasala makahimo sang katulad nga katingalahan?”

Sa liwan ang mga rabbi nagpakiluoy sa naayo nga bulag, “Ano ang masiling nimo sa Iya nga naayo Niya ang imo mata? Nagsiling sia, isa Sia ka manalagna.” Nian gindahum sang mga Fariseo nga wala sia mabun-ag nga bulag kag nakabaton sang kapawa. Hanti gintawag nila ang ginikanan kag pamangkuton sila nga nagsiling, “Amo bala ini ang inyo anak nga siling ninyo natawo nga bulag?”

Yadto mismo ang tawo nagapabutyag nga natawo sia nga bulag kag nga gin-ayo ang iya mata; apang maayo pa sa mga Fariseo nga magsikway sang pamatuod sang ila kaugalingon nga igbalatyag sang sa magkilala nga nakasayop sila. Tama ka gamhanan ang kaugot, kag daw ano ka tiko ang Finariseo nga pagkamatarong.

[669]

May isa na lang ka paglaom nga nabilin sa mga Fariseo, kag ina amo ang pagpahug sa mga ginikanan sang naayo nga tawo. Kuno abi maminatud-on, nagpamangkot sila, “Paano nga makakita na sia karon?” Hinadlukan ang mga ginikanan nga mabutang sila sa ita-ital; kay ginpabutyag nga ang bisan sin-o nga magkilala sa kay Jesus nga amo ang Kristo, dapat nga “pagua-on sa sinagoga;” ang buot isiling nga dumili-an sa pagsulod sa sinagoga sa sulod sang katloan ka adlaw. Sa sulod sini nga panahon wala sang isa ka bata nga dapat tuli-on ni ang isa ka minatay hayaan sa nakasala nga puloy-an. Ang pamatbat ginkilala nga isa ka dako nga kapahamakan; kag kon malugaw-an ini sa pagpatubas sang paghinulsol, ang mabolobug-at pa gid nga silot ang magasunod. Ang dakong buhat nga nahimo sa ila anak nagdala sang pagpabatyag sa mga ginikanan, apang nagsabat sila, “Nahibaloan namon nga amo ini ang amon anak, kag nabun-ag sia nga bulag: apang kon ano man ang paagi nga nakakita sia karon, wala kami makahibalo; kon sin-o ang nagbukas sang iya itolulok, wala kami makakilala: igo pa man ina sia sa panuigon, pamangkuta sia: makahambal sia tuhoy sa iya kaugalingon.” Sa amo nga paagi ginpa-alinton nila ang katungdanan halin sa ila kaugalingon pakadto sa ila anak; kay indi sila makapangahas sa pagtu-ad sa kay Kristo.

Ang kagamo nga nahamtangan karon sang mga Fariseo, ang ilang palamangkutanon kag kaugot, ang ila dipagtuod sang pamatuod

[670] sang amo nga hitabo, nagbukas sa itolulok sang kadam-an, ilabi na gid sa kinaandan nga mga tawo. Masami si Jesus nagahimo sang Iya mga katingalahan sa dayag nga mga dalan, kag ang kinaiya sang Iya bulohaton amo gihapon ang pagpaumpaw sang pag-antus. Ang palamangkutanon sa madamo nga mga hunahona amo, Ang Dios bala magahimo sang amo ka dalagko nga mga binuhatan sa isa nga nagapakunokuno subong nga ginahan-an sang mga Fariseo si Kristo? Nagtama ka init sang binais sa masigkapihak.

Nakita sang mga Fariseo nga nagahatag sila sing pagpasundayag sang bulohaton nga ginahimo ni Jesus. Indi nila mapanghiwala ang katingalahan. Ang naayo nga bulag napun-an sang kalipay kag pagkamapinasalamaton; nakita niya ang matahum nga mga bagay sang kinaugali, kag napun-an sia sang kahamuot sa kagayunan sang duta kag langit. Hilway sia sa pagsugid sang iya inagihan, kag liwan gintinguhaan nila' nga pahipuson sia, sa pagsiling, "Ihatag sa Dios ang pagdayaw: nahibaloan namon nga ini nga tawo isa ka makasasala." Ang buot nila silingon nga, Indi ka liwan magsiling nga ini nga Tawo amo ang nagpabalik sang imo itolulok; ang Dios amo ang naghimo sini.

Nagsabat ang naayo nga bulag, "Kon bala isa Sia ka makasasala, wala ko mahibaloi: isa lang ang akon nahibaloan, nga, nangin bulag ako kag karon makakita."

[671] Nian nagpamangkot sila liwan, "Ano ang nahimo Niya sa imo? Paano Niya ginbuksan ang imo itolulok?" Madamo pa sila sing hinambalan agod sa pagpalibog sa iya, agod nga maghunahona sia nga gindayaan lang sia. Si Satanas kag ang iya manogtunda nag-apin sa mga Fariseo, kag ginbuylog nila ang ila kusog kag pagkamadinayaon upod sang pangatarungan sang tawo agod sa pagsumpong sang gahom sa pagbuyok ni Kristo. Ginsumpo nila ang mga pabatyag sa pagtuo nga nagdalum sa madamo nga mga kaisipan. Ang mga manogtunda sang Dios yari man sa duta sa pagpabaskug sang tawo nga naayo sa pagkabulag.

Wala matalupangdi sang mga Fariseo nga nagapakigsumpong sila luwas sa sining wala makatuon nga tawo nga nabun-ag nga bulag; wala nila makilala Sia nga ila ginasumpong. Ang diosnon nga kapawa nagsilak sa mga hulot sang kalag sining naayo nga bulag. Sang ining mga salimpapaw nagtinguha sa paghimo sa iya nga indi magtuo, ang Dios nagbulig sa iya sa pagpakita, pinaagi

sa kaabtik kag katuhoy sang iya mga panalabton, nga indi nila sia masi-od. Nagsabat sia, “ginsugiran ko na kamo kag indi kamo magpamati; nga mamati pa gid kamo liwan? maluyag man bala kamo nga mangin Iya gintoton-an? Nian ginyaguta nila sia sa pagsiling, gintoton-an ka man Niya; apang kami mga gintoton-an ni Moises. Nahibaloan namon nga ang Dios nagpakighambal sa kay Moises: kon nahanungod sini nga tawo, wala kami makahibalo kon diin Sia maghalin.”

Nahibaloan sang Ginuon Jesus ang pagbatas nga ginaagihan sini nga tawo, kag ginhatagan Niya sia sang bugay kag panghambal, kag nahimo sia nga isa ka saksi tuhoy sa kay Kristo. Ginsabat niya ang mga Fariseo sa matigdas nga pagsabdong sa iya mga manugpalamangkut. Nag-angkon sila nga manugpatpat sang Kasulatan, ang pinagtoluohan nga tuytoy sang pungsod; way sapayan, yari ang Isa nga nagahimo sang mga katingalahan, kag matinu-aron sila nga walay hinalungong sang tuburan sang Iya gahom, kag nahanungod sang Iya kinaiya kag ginaangkon. “Yari karon ang isa ka makatilingala nga butang,” siling sang tawo, “nga wala kamo nakahibalo kon diin Sia magikan apang ginbuksan Niya ang akon mga mata. Nian nahibaloan ta nga ang Dios wala nagapamati sang mga makasasala; apang ang bisan sin-o nga masinimbahon sa Dios, kag nagatuman sang Iya kabobut-on, ginpamatian Niya sia. Kutob sa ginsugoran sang kalibutan may nabatian lang bala nga isa ka tawo nga nagbukas sang itolulok sang isa ka tawo? Kon ini nga tawo indi Iya sang Dios, wala Sia sing mahimo.”

[672]

Ginsugata sang tawo ang iya manugpalamangkut sa ila kaugalingon nga tinindugan. Ang iya pangatarungan indi masabat. Natingala ang mga Fariseo, kag naghilipus sila, — naurongan sa atubangan sang iya tuhoy, kag pat-ud nga mga pulong. Sa pila ka tion may yara nga kalinong. Nian ang nagkusdong nga mga pari kag mga rabbi nagtipon sang ila mga kunop nga daw nahadlok sila nga malatnan sa ila pagpalapit sa iya; gintapdas nila ang yab-uk gikan sa ila mga tiil, kag nagsinggit sang mga pagbuyagyag batok sa iya,—“Ikaw nga nabun-ag sa sala, buot ka bala magtudlo sa amon?” Kag ginsikway nila sia.

Nabatian ni Jesus ang nagkalatabo; kag sang ulihe nga nakita Niya sia, nagsiling Sia, “Nagatuo ka bala sa Anak sang Dios?”

Sa nahauna pa lang nga tion nakatulok ang tawo sa nawong sang iya manug-ayo. Sa atubangan sang konsilyo nakita niya nga gingamohan kag naglibog ang iya mga ginikanan; nakakita sia sang nagakusdong nga nawong sang mga rabbi; nian ang iya itolulok nagdulog sa mahigugmaon kag mahidaeton nga guya ni Jesus. Sa dako nga kabilhanan sa iya kaugalingon nagkilala na sia nga Sia amo ang tiglawas sang diosnon nga gahom; karon ang isa ka mataastaas nga kapahayagan ginhatag sa iya.

[673] Sa pakiana sang Manlulowas, “Nagatuo ka bala sa Anak sang Dios?” ang maayo nga bulag nagsabat pinaagi sa isa ka pakiana, “Sin-o Sia Ginuo, agod nga makatuo ako sa Iya?” Kag nagsabat si Jesus, “Tingob nga nakita mo na Sia, kag amo Sia ang nagapakighambal sa imo.” Nian naghapa ang tawo sa tiilan sang Manlulowas sa pagsimba sa Iya. Indi lamang ang iya kinaugali nga itolulok ginpasag-uli kundi man ang iya mata sa paghangop ginbuksan. Ginpahayag si Kristo sa iya kalag, kag ginbaton niya Sia subong nga Ginpadala sang Dios.

Ang isa ka kinabon sang mga Fariseo nagtilipon sa malapit, kag ang pagtan-aw sa ila nagpadumdom sa kay Jesus sang ginkatuhayan nga makita sa patubas sang Iya pinamulong kag binuhatan. Nagsiling Sia, “Tungod sa paghukom nagkari Ako sining kalibutan, agod nga makakita ang mga bulag; kag ang makakita mahimo nga mabulag.” Nagkari si Kristo sa pagbukas sang itolulok sang bulag, kag sa paghatag sang kapawa sadtong nagalingkod sa kadodulman. Ginpabutyag Niya ang Iya kaugalingon subong nga Kapawa sang Kalibutan, kag ang katingalahan nga bag-o lamang mahimo amo ang isa ka pagpamatuod sang Iya bulohaton. Ang katawohan nga nakakita sa Manlulowas sa iya nahauna nga pagkari ginpaboran sang bug-os nga kapahayagan sang diosnon nga pagtambong nga wala pa gid mapangalipayi sang kalibutan sang una. Ang ihibalo sang Dios ginpahayag sing labi ka himpit. Apang sa sini gid nga kapahayagan, ang paghukom ginhatag sa mga tawo. Ang ila ugali gintilawan, ang ila palaabuton ginpat-ud.

Ang kapahayagan sang diosnon nga gahom nga naghatag sa bulag nga tawo sang kinaandan kag espirituhanon nga itolulok nagbilin sa mga Fariseo sa madalumdalum pa gid nga kadodulman. Ang iban sang Iya manugpalamati, nga nagbatyag nga ang mga pinamulong ni Kristo gindapat gid sa ila, nagpakiana, “Mga bulag man bala

kami?” Nagsabat si Jesus, “Kon bulag kamo wala unta kamo sang sala.” Kon ginhimo sang Dios nga maiwat sa inyo ang pagtan-aw sang kamatuoran, ang inyo pagkapakok wala unta sing kasaypanan. [674] “Apang karon nagsiling kamo, Makakita kami.” Nagatuo kamo nga makakita kamo, kag ginasikway ninyo ang isa lamang ka paagi nga sa diin makabaton kamo sang kapawa. Sa tanan nga nagkilala sang ila kinahanglanon, nag-abut si Kristo nga may walay katubtoban nga bulig. Apang ang mga Fariseo indi magtu-ad sang ila kinahanglanon; nagdumili sila sa pagpalapit sa kay Kristo, kag tungod sini nabilin sila nga yara sa kadodulman,— ang isa ka pagkabulag nga sila mismo nakasayop. Si Jesus nagsiling, “Nagapabilin ang inyo mga sala.”

[675]

Kapitulo 52—Ang Diosnon nga Manugpahalab

AKO ang Maayong Manugpahalab: ang maayong manugpahalab nagahatag sang iya kabuhi tungod sa mga obeha.” “Ako ang Maayong Manugpahalab: kilala Ko ang Akon kag ang Akon nakakilala sa Akon, subong nga ang Amay nakakilala sa Akon kag Ako nakakilala sa Amay, kag Ako nagahatag sang Akon kabuhi tungod sa mga obeha.”

Liwan nakakita sang alagyan si Jesus sa panghunahona sang Iya manugpalamati pinaagi sa dalanon sang ila kinaandan nga mga pag-upodupod. Ginpaanggid Niya ang makaboluyok nga gahom sang Balaan nga Espiritu sa isa ka mabugnaw kag makapalabas nga tubig. Ginpakilala Niya ang Iya kaugalingon subong nga kapawa, ang tuburan sang kabuhi kag kalipay sa kinaugali kag sa tawo. Nian sa isa ka matahom nga halalban nga laragway ginapahayag Niya ang Iya kaangtanang sadtong nagatuo sa Iya. Wala sing iban nga laragway nga naandan sang Iya manugpalamati sang sa sini, kag ang mga pinamulong ni Kristo nagpaangot sini sing dayon sa Iya kaugalingon. Indi na gid makatulok ang mga gintoton-an sa mga manugpahalab nga nagaatipan sang ila mga pinanong nga indi nila

[676] madom- duman ang mga pagtolon-an sang Manlulowas. Makita nila

[677] si Kristo sa tagsa ka matutom nga manugpahalab. Makita nila ang ila kaugalingon sa tagsa ka walay masarangan kag masinaligon nga pinanong.

Ini nga laragway ginpatungod sang manalagna nga si Isaias sa bulohaton sang Mesias, sa makapahalipay nga mga pulong. “O Sion nga nagadala sang maayong balita, taklad ka sa bukid nga mataas; O Jerusalem nga nagadala sang maayong balita, bayawa ang imo tingog nga may kusog; bayawa ini nga way kahadlok; isiling sa mga dak-banwa sang Juda, Yara karon ang inyo Dios! . . . Sia magapahalab sang Iya panong kaangay sang Manugpahalab: alay-ayon Niya ang mga obeha kag kungkongon sa Iya nga dughan.” Isaias 40:9-11. Si David nag-amba, “Ang Ginuo amo ang akon Manugpahalab; indi ako pagkulangon.” Salmo 23:1. Kag ang Balaan nga

Espiritu pinaagi kay Ezekiel nagpahayag: “Kag magabutang Ako sang isa ka Manugpahalab sa ibabaw nila, kag pahalbon Niya sila.” “Pangitaon Ko ang nadula, kag pabalikon Ko ang gintabug palayo, kag bugkosan Ko ang nabali, kag pabakuron Ko ang masakiton.” “Kag magahimo Ako upod nila sang katipan sang paghidaet.” “Kag indi na sila pag-agawon sang mga diwatahan; . . . kag magapuyo sila nga walay katalagman, kag wala sing may magpahadlok sa ila.” Ezekiel 34:23, 16, 25, 28.

Gindapat ni Kristo ini nga mga tagnaanon sa Iya kaugalingon, kag ginpakita Niya ang katuhayan sang Iya kaugalingon nga kinaiya kag sang mga pangulo sa Israel. Ang mga Fariseo bag-o lang makatabug sang isa gikan sa polugohan, tungod kay nangahas sia sa pagpanaksi tuhoy sa gahom ni Kristo. Gin-utod nila ang isa ka kalag nga ginbuyok sang Matuod nga Manugpahalab, pakadto sa Iya kaugalingon. Sa sini ginpakita nila ang ila kauga-lingon nga mga walay hinalung-ong sang bulohaton nga gintugyan sa ila, kag indi takus sang pagsalig sa ila subong nga mga manugpahalab sang panong. Nian ginpahamtang ni Jesus ang kinatuhayan sa tunga nila kag sang Maayong Manugpahalab, kag gintudlo Niya ang Iya kaugalingon subong nga matuod nga manugtipig sang pinanong sang Ginuo. Apang sa wala pa Niya mahimo ini, naghambal Sia sang Iya kaugalingon sa isa liwan ka dagway.

[678]

Nagsiling Sia, “Ang nagasulod sa toril nga wala nagaagi sa ganhaan, kundi nagataklas sa iban nga alagyan, ina sia makawat kag buyong. Apang sia nga nagasulod kag nagaagi sa ganhaan amo ang manugpahalab sang mga obeha.” Wala makahangop ang mga Fariseo nga ini nga mga pulong ginhambal batok sa ila. Sang nagpangatarungan sila sa ila tagipusoon sang kon ano ang kahulogan sang amo nga mga pulong, ginsugiran sila ni Jesus sing maathag, “Ako amo ang ganhaan; kon ang bisan sin-o nga tawo magsulod paagi sa Akon, maluwas sia, kag makapagowa pasulod sia sa pagpangita sang halalbon. Ang makawat wala nagakari kundi sa pagpangawat, kag pagpamatay kag pagpanglaglag: nagkari Ako agod nga may kabuhi sila kag nga maangkon nila ini nga may kabugana.”

Si Kristo amo ang gawang pasulod sa polugohan sang Dios. Agi sini nga gawang, ang Iya mga kaanakan, gikan sa dumaan nga mga panahon, nakakita sing alagyan. Sa kay Jesus, subong sang ginpakita sang mga huwaran, ginlandong sa mga simbolo,

[679]

sa ginpakita sa mga pinahayag sang mga manalagna, subong nga ginbukisan sa mga tolon-an nga ginhatag sa Iya mga gintoton-an, kag sa mga katingalahan nga ginhimo tuhoy sa mga anak sang tawo, nakita nila “ang Kordero sang Dios nga nagakuha sang sala sang kalibutan” (Juan 1:29), kag pinaagi sa Iya ginadala sila sa sulod sang polugohan sang Iya bugay. Madamo ang nagkari nga nagpakita sang iban nga butang nga tuohan sang kalibutan; ang mga hilikuton kag padihutan ginpadugi nga sa diin nga tawo makalaom sa pagbaton sang pagpakamatarung kag paghidaet upod sang Dios, kag sa amo makasulod sa Iya polugohan. Ang isa lamang ka ganhaan amo si Kristo, kag ang tanan nga nagbutang sang balabag sa tunga nga magsalili kay Kristo, ang tanan nga nagtinguha sa pagsulod sa polugohan sa iban nga alagyan, mga makawat kag buyong.

Ang mga Fariseo wala mag-agi sa gawang. Nagtaklas sila pasulod sa liwan nga alagyan sang sa kay Kristo, kag wala sila magtuman sang bulohaton sang matuod nga Manugpahalab. Ang mga pari kag mga gumalahom, ang mga eskriba kag mga Fariseo, naglaglag sang buhing halalban, kag naghigko sang mga tuburan sang tubig sang kabuhi. Sing matutom ang mga pulong sang bugna nagsaysay sining butig nga mga manugpahalab. “Ang mga balatianon wala ninyo pagpabakura, ni ayuhon ninyo ang masakiton, bisan bugkosan ninyo ang mga nabali, bisan dalhon ninyo pabalik ang mga gintabug sa malayo; . . . kundi sa pakusog kag sa kapintas nagagahom kamo sa ila.” Ezequiel 34:4.

[680]

Sa tanan nga mga katuigan ang mga pilosopo kag mga manonudlo nagpahayag sa kalibutan sang mga teoriya nga magpatagbaw sang kinahanglanon sang kalag. Ang tagsa ka diwatahan nga pungsod may ila sila sang dalagko nga mga manonudlo, kag ang iban nga pinagtoluohan nga padihutan nagtanyag sang liwan nga mga paagi sa pagtubos sang sa kay Kristo, nga nagpaliso sang itolulok sang mga tawo palayo sa nawong sang Amay, kag ginpuno ang ila tagipusoon sang kahadlok sa Iya nga naghatag gid lang sa ila sang pagpakamaayo. Ang hilig sang ila bulohaton amo ang pagkawat sa Dios sang Iya kaugalingon, tingob sa pagpanuga kag pagtubos. Kag ining mga butig nga mga manonudlo nagakawat man sa tawo. Minilyon sang mga katawohan ang nahigtan sang butig nga mga pagtoluohan, nga naulipon sa kahadlok, sa pinatig-a nga pagkadimasinapakon, nga nagapangabudlay katulad sang mga sapat

sa pangabudlay, walay paglaom ukon kalipay bisan mga handom diri, kag may pinakok lamang nga kahadlok sang palaabuton. Ang maayong balita sang bugay sang Dios lamang amo ang makatib-ong sang kalag. Ang pagpamalandong sang gugma sang Dios nga nagapahayag sa Iya Anak magaatukay sa tagipusoon kag magapukaw sang gahom sang kalag nga indi mahimo sang iban. Nagkari si Kristo agod nga Iya matuga liwan ang larawan sang Dios sa tawo; kag ang bisan sin-o nga magpapalayo sang tawo gikan sa kay Kristo, nagapapalayo sia gikan sa tuburan sang matuod nga pagtubo; ginatikahan niya sila sang paglaom kag katuyoan kag kahimayaan sang kabuhi. Makawat sia kag buyong.

“Sia nga nagasulod paagi sa gawang amo ang manugpahalab, sang obeha.” Si Kristo amo ang gawang kag ang manugpahalab. Nagasulod Sia sa Iya kaugalingon. Pinaagi sa Iya kaugalingon nga pag-antus, nga mahimo Sia nga manugpahalab sang mga obeha. “Sa Iya ang manugbantay nagabukas; kag ang mga obeha nagapamati sang Iya tingog, kag ginatawag Niya ang Iya kaugalingon nga obeha sa ila nga ngalan, kag ginatuytoyon Niya sila pagowa. Kag sang ginpagowa Niya ang kaugalingon Niya nga mga obeha, nagauna Sia sa ila kag ang Iya mga obeha nagasunod sa Iya: kay kilala nila ang Iya tingog.”

Sa tanan nga mga tinuga ang karnero amo ang labing mahinay kag makaloluoy, kag sa Sidlangan ang pagatipan sang manugpahalab sa iya panong padayon kag wala ginakapoy. Sang una subong sang sa karon, diutay gid lang ang kaamligan sa gowa sang talotog sang banwa. Ang mga buyong sa palibot nga mga duog, kag ang mapintas nga mga sapat gikan sa ila talagoan sa mga kabatohan, nagahukmong sa paghulat nga makapahamak sa panong. Ang manugpahalab nagabantay sang gintulin sa iya nga nakahibalo nga mapahamtang sa katalagman ang iya kaugalingon nga kabuhi. Si Jacob nga nagbantay sang mga panong ni Laban sa halalban sa Haran, sa pagsaysay sang iya kaugalingon nga way pagkalapyo nga pagpangabudlay, nagsiling, “Sa adlaw ang init naghagas sa akon, kag sang tugnaw kon gab-i; kag ang katulogon nalagyo sa akon mga mata.” Genesis 31:40. Kag sa tion sang pagbantay niya sang mga obeha sang iya amay nga ang bata nga si David, isahanon nga nagsumpong sa leon kag sa uso kag nagluwas sang nakawat nga mga obeha gikan sa ila mga ngipon.

[681]

Samtang ang manugpahalab nagatuytoy sang iya panong sa bathon nga kabungyoran, sa kagulangan kag sa kapil-asan, sa hila-munon nga mga higad sang kasubaan; samtang ginabantayan niya sila sa kabukiran sa mamingaw nga mga kagab-ihon, nga nagaamlig sa ila gikan sa mga makawat, kag nagaatipan sing mahigugmaon sa mga balatianon kag maluya, ang iya kabuhi mahimo nga mangin-isa kaupod nila. Ang isa ka maligon kag mainawaon nga kaangtanan ang nagahiusa sa iya upod sang mga butang nga iya ginatatap. Bisan daw ano ka dako sang panong, ang manugpahalab nakakilala sang tagsa ka obeha. May ngalan ang tagsatagsa, kag nagasabat kon tawgon sang manugpahalab.

[682] Subong nga ang dutan-on nga manugpahalab nakakilala sang Iya mga obeha, amo man ang diosnon nga Manugpahalab nakakilala sang Iya panong nga nagalinapta sa bug-os nga kalibutan. “Kamo Akon panong, ang panong sang Akon halalban, mga tawo, kag Ako ang inyo Dios, siling sang Ginuong Makaako.” Si Jesus nagsiling, “Gintawag Ko ikaw sa imo ngalan, Akon ikaw.” “Gintigib Ko ikaw sa palad sang Akon mga kamut.” Ezequiel 34:31; Isaias 43:1; 49:16.

Nakilala ni Jesus ang tagsatagsa sa aton, kag natandug sia sang balatyagon sang aton kaluyahon. Nakilala Niya kita tanan sa ngalan. Nahibaloan Niya ang amo gid nga balay nga aton ginapuy-an, ang ngalan sang tagsa nga pumoluyo. Kon kaisa nagahatag Sia sang mga pagtudlo sa Iya mga ulipon sa pagkadto sa isa ka dalan sa kon diin man nga dakbanwa, sa amo nga puloy-an, sa pagpangita sang isa sang Iya mga obeha.

Ang tagsa ka kalag nahibaloan gid sing bug-os ni Jesus nga daw subong nga isa lamang sia nga ginpanginmatyan sang Manunobos. Ang kalisdanan sang tagsatagsa makatandug sang Iya tagipusoon. Ang singgit sang pagtabang nagalambut sa Iya idulongog. Nagkari Sia agod mabuyok Niya ang tanan nga tawo nga sa Iya kaugalingon. Ginaagda Niya sila, “Magsunod sa Akon,” kag ang iya Espiritu amo ang nagapanghikot sa ila mga tagipusoon agod mapapalapit sila sa Iya. Madamo ang nagadumili nga mabuyok. Nahibaloan ni Jesus kon sanday sin-o sila. Nakilala man Niya ang nagasabat nga malipayon sa Iya panawag kag nga handa magpasakop sa idalum sang Iya binakero nga pagtatap. Nagasiling Sia, “Ang Akon mga obeha makabati sang Akon tingog, kag kilala Ko sila, kag nagasunod

sila sa Akon.” Ginatatap Niya ang tagsatagsa nga daw subong nga wala na sing iban sa nawong sang duta.

“Nagatawag Sia sa Iya kaugalingon nga mga obeha sa ila ngalan, kag ginatuytoy sa sila pagowa. . . . kag ang mga obeha nagasunod sa Iya: kay kilala nila ang Iya tingog.” Ang mga manugpahalab sa Sidlangan wala nagatabug sang ila obeha. Wala sia nagasandig sa pakusog ukon sa kahadlok; kundi nagauna sia, ginatawag niya sila. Kilala nila ang iya tingog, kag nagasabat sa panawag. Amo man ini sa Manlulowas-Manugpahalab upod sang Iya mga obeha. Ang Kasulatan nagasiling, “Ginatuytoy Mo ang Imo katawohan kaangay sang panong paagi sa kamut ni Moises kag ni Aaron.” Pinaagi sa manalagna, magpabutyag si Jesus, “Ginhigugma Ko ikaw sa gugma nga dayon, busa sa mahigugmaon nga kalolo ginbuyok Ko ikaw.” Wala Sia nagapilit sa bisan kay sin-o sa pagsunod sa Iya. “Ginbutong Ko sila,” nagsiling Sia, “sa mga lubid sang tawo, sa mga higot sang gugma.” Salmo 77:20; Jeremias 31:3; Oseas 11:4. [683]

Indi kay ang kahadlok sang silot, ukon ang paglaom sang dayon nga padya, nga amo ang nagtuytoy sa mga gintoton-an ni Kristo sa pagsunod sa Iya. Nakita nila ang walay tupong nga gugma sang Manlulowas, nga nagapahayag sang iya pagpanlakatan diri sa duta, gikan sa pasungan sang Betlehem tubtob sa krus sang Kalbaryo, kag ang tulok sa Iya nagapaganyat, nagapahumok kag nagapapaubos sa kalag. Ang gugma nagapukaw sa tagipusoon sang tumalan-aw. Ginapamatian nila ang Iya tingog kag ginasunod nila Sia.

Subong nga ang manugpahalab nagauna sa iya mga obeha, nga una sia nga nagasugata sang mga katalagman sa dalanon, amo man ini si Jesus upod sa Iya katawohan. “Sang ginapagowa Niya ang Iya kaugalingon nga mga obeha, nagauna Sia sa ila.” Ang dalan pa langit ginpabalaan sang mga agi sang Manlulowas. Ang banas ayhan tindugon kag batobatohon, apang naagyan ni Jesus ina nga dalan; ang Iya mga tiil nagtum-ok sang mapintas nga mga tunok, agod maghimo sang dalan nga mahapos tuhoy sa aton. Ang tagsa ka palas-anon nga sa diin gintawag kita agod aton abagahon, napas-an na Niya ini. [684]

Bisan pa karon nga nagtaklad na Sia sa atubangan sang Dios, kag nagapakig-ambit sang lingkoran nga harianon sang uniberso, wala madula ni Jesus sang Iya kinaugali sang pagkamahinoklugon. Karon nga mga adlaw ang amo gihapon nga mainawaon kag mahinoklugon

nga tagipusoon bukas sa tanan nga pagantus sang tawhanon. Karon nga mga adlaw ang kamut nga ginpilas nagauntay sa pagpakamaayo sing bugana sa Iya mga katawohan nga yari sa kalibutan. “Kag indi gid sila madula, bisan may tawo nga magsabnit sa ila gikan sa Akon kamut.” Ang kalag nga naghatag sang iya kaugalingon kay Kristo labi ka hamili sa Iya itolulok sang sa bug-os nga kalibutan. Ang manlulowas magaaagi gihapon sa pag-antus sa Kalbaryo lamang nga ang isa maluwas sa Iya ginharian. Indi gid Niya pagtalikdan ang isa nga Iya ginpanginmatyan. Luwas kon ang Iya mga sumolunod magpili sa pagbiya sa Iya, uyatan Niya sila sing malig-on.

Sa tanan naton nga pagtilaw may ara kita sang wala mapasawi nga Manugbulig. Wala kita Niya ginabayai nga mag-isahanon sa pagpakigdumog batok sa pagsulay, sa pagpakig-away batok sa kalautan, kag sa ulihe madugmok upod sang mga lulan kag kasubo. Bisan pa karon nga natago Sia gikan sa tawhanon nga itolulok, ang dulonggan sang pagtuo makabati sa Iya nga nagasiling, “Indi ka magkahadlok, magaupod Ako sa imo.” “Ako ang nagakabuhi nga namatay; kag yari karon nagakabuhi Ako sa gihapon.” Bugna 1:18. Ginbatas Ko ang inyo mga kasulob-an, gin-agihan Ko ang inyo mga paninguha, nagsugata sang inyo mga pagsulay. Nahibaloan Ko ang inyo mga luha; Naghibi man Ako. Ang mga kalisod nga nahamtang sa kadadalman agod nga ihuyop sa tawhanon nga idulongog, nahibaloan Ko. Indi kamo maghunahona nga ginpatumbayaan kag gintalikdan kamo. Bisan pa nga ang inyo kasakit wala makatandog sang kuerdas sang bisan diin nga tagipusoon sa duta, tulok kamo sa Akon kag magkabuhi. “Magataliwan ang mga kabukiran, kag makuha ang mga kabungyoran; apang ang Akon kaluoy indi gid magpahilayo sa inyo, ni ang katipan sang Akon paghidaet kuhaon, siling sang Ginuo nga nagahikaluoy sa imo.” Isaias 54:10.

Way sapayan kon daw ano ang paghigugma sang manugpahalab sa iya mga obeha, labi gihapon ang iya gugma sa iya mga kaanakan. Indi lamang manugpahalab naton si Jesus; Sia ang aton “walay katubtoban nga Amay.” Kag nagsiling Sia, “Kilala Ko ang Akon kaugalingon, kag ang Akon kaugalingon nakakilala sa Akon, subong nga ang Amay nakakilala sa Akon, kag kilala Ko ang Amay.” Juan 10:14, 15. Daw ano nga hinambalan ini! —ang bugtong nga Anak, Sia nga yara sa sabak sang Iya Amay, Sia nga ginpabutyag sang Dios nga “tawo nga kaupod Nakon” (Zacarias 13:7), —ang pagpakig-

angot sa tunga Niya kag sang walay katubtoban nga Dios ginahimo nga paglaragway sang pagpakig-angot sa tunga ni Kristo kag sang Iyang kaanakan diri sa duta!

Tungod kay mga amuma kita sang Iya Amay, kag padya sang Iya binuhatan, si Jesus nagahigugma sa aton. Ginahigugma Niya kita katulad sang Iya anak. Bumalasa, ginahigugma Niya ikaw. Mismo ang langit indi makahatag sang maglabaw pa nga kadako kag kaayo. Busa magsalig ka.

Nagapanumdom si Jesus sang mga kalag sa bug-os nga duta nga ginpatalang sang butig nga mga manugpahalab. Yadtong Iya ginakahidlawan nga tipunon subong nga obeha sang Iya halalban nagalaplaag sa tunga sang mga lobo, kag nagsiling Sia, “May iban pa Ako nga mga karnero nga wala sa sini nga polugohan: dalhon Ko man sila, kag magapamati sila sang Akon tingog; kag mahimo sila nga isa ka panong sa isa ka manugpahalab.” Juan 10:16.

[686]

“Busa ginahigugma Ako sang Akon Amay, tungod kay ginhalad Ko ang Akon kabuhi agod makuha nakon liwan.” Ang buot silingon, Ang Akon Amay naghigugma gid sa inyo nga ginhigugma Niya Ako sing labi tungod sang paghatag Ko sang Akon kabuhi sa pagtubos sa inyo. Sa paghimo nakon nga inyo tigaylo kag kasegurohan, tungod sang pagtugyan sang Akon kabuhi, tungod sa pagkuha sang inyo mga kautangan, nga inyo paglapas, ginpahapiit pa gid Ako sa Akon Amay.

“Ginhatag Ko ang Akon kabuhi, agod mabawi Ko ini. Walay tawo nga nagakuha sini sa Akon, kundi ginahatag Ko ini sing kinau-galingon. Ako may gahom sa paghatag sini, kag Ako may gahom sa pagbawi sini.” Samtang katapo sang tawhanon nga panimalay, mamalatyon Sia, subong nga Dios Sia amo ang tuburan sang kabuhi tuhoy sa kalibutan. Mahimo Niya masumpong ang tinguha sang kamatayon, kag magdumili sa pagpaidalom sang iya kagamhanan; apang sa kinabobut-on naghatag Sia sang Iya kabuhi, agod mapabanaag Niya ang pagkabuhi kag pagkadilimamalatyon. Gin-abaga Niya ang sala sang kalibutan, nagbatas sang iyang pagpakamalaut, nagtugyan sang Iya kabuhi subong nga halad, agod nga ang tawo indi mamatay sing dayon. “Sa pagkamatuod gid, ginpas-an Niya ang aton mga kalisod, kag gindala ang aton mga kasubo. . . Apang ginpilas Sia tungod sang aton mga paglalis, ginhanog Sia tungod sang aton mga kalautan, ang silot sang aton paghidaet yara sa Iya,

[687] kag sa Iya mga labud ginaayo kita. Tanan kita kaangay sang karnero nga nagtalang, naglipas kita ang tagsatagsa sa iya kaugalingon nga dalanon, kag ang Ginuo nagpapas-an sa Iya sang kalautan naton nga tanan.” Isaias 53:4-6.

Kapitulo 53—Ang Katapusan nga Panlakatan Gikan sa Galilea

[688]

SAMTANG nagahilapit ang kahingapsan sang Iya pagpangalagad, may yara nga kabalhinan sa paagi sang pagpangabudlay ni Kristo. Sumogod diri nagtinguha Sia sa paglikaw gikan sa kasadyahan kag pagpasundayag. Ginsikway Niya ang pagsimba sang mga katawohan, kag nagdali sa pag-agi gikan sa isa ka duog pakadto sa isa sang ang kinilala nga kabaskug tuhoy sa Iya nag-amat dabdab nga indi na mapunggan. Sa liwan kag liwan nagsugo Sia nga wala sing isa mga magpabutyag nga amo Sia ang Kristo.

Sa panahon sang Pandut sang mga Payagpayag, ang Iya pagkadto sa Jerusalem ginhimo Niya nga dinalian kag tago. Sang ginpilit sang Iya mga utod sa pagpadayag sang Iya kaugalingon subong nga Mesias, ang Iya sabat amo, “Wala pa mag-abut ang Akon tion.” Juan 7:6. Nagkadto Sia sa Jerusalem nga wala sing nakakita, kag nagsulod sa dakbanwa nga wala sing pulopahibalo, kag wala ginpasidunggi sang kadam-an. Apang indi amo ini sa Iya katapusan nga pagpanlakatan. Nagbiya Sia sing makadali sa Jerusalem tungod sang dumot sang mga pari kag rabbi. Apang karon nagtuyo na Sia sa pagbalik, nagagi sa labing dayag nga alagyan, sa palikoliko nga banas, kag gin-unahan sang mga pabutyag sang Iyang pagkari subong nga wala pa mahimo sang una. Magalakat Sia padayon sa talan-awon sang Iyang dakong pag-antus, kag sa sini dapat nga ang pagtalupangod sang mga katawohan matumod.

[689]

“Subong nga ginbayaw ni Moises ang man-ug sa kahanayakan, amo man sini dapat nga ang Anak sang Dios pagabayawon.” Juan 3:14. Subong nga ang itolulok sang bug-os nga Israel nagatuhoy sa binayaw nga manug, ang simbolo nga gintangdo tuhoy sa ila kaayuhan, amo man sini ang tanan nga itolulok dapat nga matumod sa kay Kristo, ang halad nga nagdala sang kaluwasan sa nadula nga kalibutan.

Ang sayop nga panghunahona sang bulohaton sang Mesias, kag ang kakulang sang pagtuo sa diosnon nga kinaiya ni Jesus, amo ang

nagtiklod sa Iya mga kautoran sa pagpilit sa Iya sa pagpadayag sang Iya kaugalingon sa katawohan didto sa pandut sang mga payagpayag. Nian sa isa ka espiritu nga katulad sini, ang mga gintoton-an mahimo nga magpugong sa Iya sa pagkadto sa Jerusalem. Nadumdoman nila ang Iya mga pinamulong sang kon ano ang maabtan Niya didto, nahibaloan nila ang makatalagam nga panumpong sang mga pinuno sa pagtoluohan, kag buot nila nga uloulohan ang ila Agalon nga indi magkadto didto.

[690] Sa tagipusoon ni Kristo isa ka pait nga bulohaton ang pagpilit sang Iya binobuot batok sa kahadlok, kapasawan kag pagkadilimat-inuohon sang Iya hinigugma nga mga gintoton-an. Maiwat ang pagdala sa ila padayon sa kasakit kag pagpakaluya nga nagahulat sa ila didto sa Jerusalem. Kag malapit si Satanas sa pagduso sang iya pagsulay sa Anak sang tawo. Ngaa nga maglakat Sia karon sa Jerusalem, sa pat-ud nga kamatayon? Sa palibot Niya yara ang mga kalag nga ginagutom sang tinapay sang kabuhi. Sa bisan diin ang mga nagaalantus nagahulat sang Iyang pulong sa pagpaumpaw. Ang bulohaton nga himuon sang balita sang Iya bugay nakasugod pa lang.. Kag puno Sia sang kabaskug sang pagkapamatan-on. Ngaa nga indi nalang magdayon pakadto sa masangkad nga latagon sang kalibutan upod sang pulong sang Iyang bugay, ang pagtandug sang Iyang manug-ayo nga gahom? Ngaa nga indi na lang Sia magkuha sa Iya kaugalingon sang kalipay sa paghatag sang kapawa kag kasadya sa sadtong minilyon nga nadulman kag nasub-an? Ngaa nga ibilin ang pag-ani sa mga gintoton-an, nga mga maluya sa pagtuo, bundol sa paghangop, mahinay sa paghimo? Ngaa mag-atubang sa kamatayon karon, kag ibilin ang bulohaton sa iya pagkalapsag? Ang kaaway nga sang didto sa kahanayakan nagsugata kay Kristo nagsalakay sa Iya karon upod sang labing mabaskug kag mabudhion nga pagsulay. Kon abi nagpasugot si Jesus sang makadali lang, kon nagsipak Sia sa Iya katuyoan sing bisan diutay lang agod sa pagluwas sang Iya kaugalingon, ang mga sulogun ni Satanas nagmadinalag-on unta, kag ang kalibutan nadula.

Apang si Jesus “naglig-on gid sa pagpamat-ud sa pagkadto sa Jerusalem.” Ang amo lamang nga kasugoan sang Iya kabuhi amo ang pagtuman sang kabobut-on sang Iya Amay. Sang pagduaw sa simbahan sang pamatan-on pa sia, nagsiling Sia sa kay Maria, “Wala bala kamo makahibalo nga dapat Ako maghimo sang bulohaton sang

Akon Amay?” Lucas 2:49. Sa Cana, sang si Maria naghandom nga ipahayag Niya ang Iya makatilingala nga gahom ang Iya sabat amo, “Wala pa mag-abut ang Akon takna.” Juan 2:4. Sa sini man nga mga [691]
 pulong nagsabat Sia sa Iya mga utod sang nagpamilit sila sa Iya sa pagkadto sa pandut. Apang sa dakong piano sang Dios gintangdoan ang takna sa paghalad sang Iya kaugalingon tuhoy sa sala sang mga tawo kag ina nga takna sa indi madugay magaabut. Indi Sia dapat malugaw-an bisan magpang-alag-ag. Ang Iya mga tikang naliso padulong sa Jerusalem, nga sa diin ang Iya mga kaaway madugay na nga naghimbon sa pagkuha sang Iya kabuhi; nian itugyan Niya ini. Nagmalig-on Sia sa pagkadto sa paghingabut, pagpanghiwala, pagsikway, pagpakamalaut kag kamatayon.

Kag “nagpadala Sia sang mga sinugo sa una Niya: kag naglakat sila, kag nagsulod sa minuro sang mga Samaritanhon, sa pag-aman tuhoy sa Iya.” Apang ang mga katawohan nagdumili sa pagbaton sa Iya, tungod kay pakadto Sia sa Jerusalem. Ginhangop nila ini nga si Jesus may pagpasulabi sa mga Judio, nga mapait nila nga ginadumtan. Kon ang Iyang pagkari amo ang pagpahauli sang simbahan kag panimbahon sa bukid sang Gerizim, batunon nila Sia sing malipayon; apang pakadto Sia sa Jerusalem, kag indi nila Sia pagpakitaan sang pagkamabinatunon. Wala sila magdahum nga ginatabug nila palayo sa ila ganhaan ang labing maayo nga amuma sang langit. Gin-agda ni Jesus ang mga tawo sa pagbaton sa Iya, nagpangayo Sia sang mga pabor sa ila mga kamut, agod lamang nga makapalapit Sia sa ila, sa paghatag sang Iya dagaya nga pagpakamaayo. Sa tagsa ka pabor nga ginpakita sa iya, ginbalusan Niya sang labi pa gid ka hamili nga bugay. Apang ini tanan nadula sa mga Samaritanhon tungod sang ilang kaugot kag sang lakas nga pagpasulabi sang ila pagtoluohan.

Si Santiago kag si Juan, ang mga sinugo ni Kristo, nainit sang insulto nga ginpakita sa ila Ginuo. Napun-an sila sang kaakig tungod kay ginkabig Sia sing hinarasharas sang mga Samaritanhon nga [692]
 Iya ginapasidunggan tungod sang Iya pagtambong. Wala lamang madugay nakaupod sila didto sa bukid sang pagbalhin, kag nakita nila Sia nga ginhimaya sang Dios, kag ginpasidunggan ni Moises kag ni Elias. Ining pinahayag nga pagpakahuya sa bahin sang mga Samarianhon indi dapat, suno sa ila, pagpaligaron nga wala sing silot.

Nagpalapit kay Kristo ginsugid nila sa Iya ang pinamulong sang mga katawohan, ginsugiran pa gid Sia nga nagdumili ang mga Samarianhon sa pagpatulog sa ila bisan isa lang ka gab-i. Naghunahona sila nga ang isa ka dako nga sayop ginhimo batok sa Iya, kag sang nakita nila ang bukid sang Carmel sa unhan, nga sa diin si Elias nagpatay sang butig nga mga manalagna, nagsiling sila, “Luyag Mo bala nga aton suguon ang kalayo nga magpanaug gikan sa langit agod magpapas sa ila subong sang ginhimo ni Elias?” Natingala sila nga nasakitan si Jesus sa pagpamati sang ila pinamulong, kag dugang pa gid ang ila katingala sang nagtupa sa ila palamatin-an ang Iya pagsabdong, “Wala kamo makahibalo kon ano nga sari sang espiritu kamo. Kay ang Anak sang tawo wala magkari agod maglaglag sang kabuhi sang tawo, kundi sa pagluwas sa ila.” Kag nagkadto Sia sa liwan nga minuro.

[693]

Indi bahin sang bulohaton ni Kristo ang pagpilit sa tawo sa pagbaton sa Iya. Si Satanas kag ang mga tawo nga ginpanghikot sang iya espiritu amo ang nagatinguha sa pagpilit sang kaisipan. Sa idalum sang pagpakunokuno sang kasidla tuhoy sa pagkamatarung, ang mga tawo nga kabuylog sang malaut nga mga manogtunda amo ang nagadala sang pag-antus sa ila masigkatawo, agod mapaliso sila sa ila kaugalingon nga panghunahona sang pagtoluohan; apang si Kristo padayon nga nagapakita sang paghikaluoy, nagapangita gihapon sa pagdaug pinaagi sa pagpahayag tungod sa Iya gugma. Indi Sia magtugot nga may kaagaw sa kalag, ukon magbaton sang binahin nga pag-alagad; kundi nga handom Niya ang kinabobut-on lamang nga pag-alagad, ang handa nga pagtugyan sang tagipusoon sa idalum sang gahom sang gugma. Wala na sing may maglabaw pa nga pamatuod nga nagaangkon kita sang espiritu ni Satanas sang sa ginaisip nga pagsakit kag paglaglag sadtong wala nagaapresyar sang aton bulohaton, ukon nagahimo sumpung sa aton mga hunahona.

Ang tagsa ka tawo, sa lawas, kalag kag espiritu, pagkabutang sang Dios. Namatay si Kristo sa pagtubos sa tanan. Wala sing maglabi ka makaloluoy sa Dios sang sa mga tawo, nga tungod sa lakas nga pagpasulabi sa ila pagtoluohan, magdala sang pag-antus sa sadtong binaklan sang dugo sang Manlulowas.

“Kag nagtaliwan Sia gikan didto kag magkadto sa baybayon sang Judea paagi sa nalayoan nga bahin sa Jordan; kag ang mga

tawo nagpalapit sa Iya liwan, kag suno sa Iya kinaandan, gintudloan Niya sila.” Marcos 10:1.

Ang dako nga bahin sang nagahinakop nga pagpangalagad ni Kristo gingamit sa Perea, ang puod sa “nalayoan nga bahin sang Jordan” gikan sa Judea. Diri ang kadam-an nagdinaguso sa Iya dalanon, subong sang Iyang maaga nga pagpangalagad sa Galilea, kag ang kalabanan sang Iya sadto mga pagtudlo ginsulit.

Subong sang Iya pagpadala sang napulogduha, “nagtando man Sia sang kapitoan kag ipadala sila sing tagduhaduha sa atubangan Niya pakadto sa tagsa ka dakbanwa kag mga duog, nga sa diin Sia mismo magakadto.” Lucas 10:1. Ining mga gintoton-an nanging kaupod Niya sing madugay na, agod sa paghanas tuhoy sa ila bulohaton. Sang ang napulogduha ginpadala sa ila nahauna nga pinain [694] nga bulohaton, ang iban nga mga gintoton-an nag-upod kay Jesus sa Iya pagpanlakatan pakadto sa Galilea. Sa sini nga paagi may kahigayunan sila sang hapiit nga pagpakig-upod sa Iya, upod sang tuhoy nga personal nga mga pagtudlo. Nian ining dakodako nga isip magagowa man sa pinain nga mga bulohaton.

Ang pagmando sa kapitoan katulad man sa sadtong ginhatag sa napulogduha; apang ang sugo sa napulogduha, nga indi magsulod sa bisan diin nga dakbanwa sang mga Gentil ukon mga Samaritanhon, wala pagihatag sa kapitoan. Bisan pa nga si Kristo gintapna sang mga Samarianhon, ang Iya gugma tuhoy sa ila wala gid magbalhin. Sang ang kapitoan naglakat tungod sa Iya ngalan, ginduaw nila una sa tanan ang mga dakbanwa sang Samaria.

Ang kaugalingon nga pagduaw sang Manlulowas sa Samaria, kag sang ulihe, ang pagdayaw sadtong maayo nga Samaritanhon, kag ang mapinasalamaton nga kalipay sang aroon, ang isa ka Samaritanhon, nga sa napulo sila isa lamang sia nga nagbalik sa pagpasalamat sa kay Kristo, puno sang kahulogan sa mga gintoton-an. Ang pagtolon-an nagsalop sing madalum sa ila mga tagipusoon. Sa Iya sugo sa ila, sa wala pa Sia magkayab, ginsambit ni Jesus ang Samaria, Jerusalem kag Judea subong mga duog nga sa diin sila magwali sing una sang maayong balita. Ini nga pagtudlo nag-aman sa ila sa pagtuman sini nga sugo. Sang naglakat sila sa Samaria sa ngalan sang ila Agalon, nasapwan nila ang mga tawo nga handa sa pagbaton sa ila. Nabatian sang mga Samarianhon ang mga pulong ni Kristo sa pagdayaw kag ang Iya buhat sa paghikaluoy tuhoy sa mga tawo sang

[695] ila pungsod. Nakita nila nga way sapayan sang ila bukaras nga pagk-abig sa Iya, may Iya lamang Sia sang panghunahona sang gugma tuhoy sa ila, kag nadaug ang ila mga tagipusoon. Sa tapus sang Iya pagkayab ginbaton nila ang mga pinadala sang Manlulowas, kag ang mga gintoton-an nakatipon sang bugana nga inanihan gikan sadtong nangin mapait nila nga kasumpong sang una. “Ang tabun-ak nga basag indi niya pagbalion kag ang pabilo nga nagairaw indi niya pagpalongon, ipahayag niya ang katarungan sa kamatuoran.” “kag sa Iya ngalan magalaom ang mga Gentil.” Isaias 42:3; Mateo 12:21.

Sa pagpadala sang kapitoan, si Jesus nagpangabay sa ila, subong sang pagpangabay Niya sa napulogduha, nga indi nila pag-ipilit ang ila pagpabilin kon wala sila ginabaton sing maayo. “Sa bisan diin nga dakbanwa kamo magsulod, kag indi nila kamo pagbatunon,” nagsiling Sia, “kadto kamo sa ila mga dalanon, kag magsiling, Bisang yab-ok sang inyo dakbanwa, nga nagatapik sa amon, ginatapdas namon ini batok sa inyo: way sapayan pat-ura ini nga ang ginharian sang Dios nag-abut nga malapit sa inyo.” Indi nila paghimuon ini gikan sa kaisipan nga nasub-an ukon napilasan nga mga dungog, kundi sa pagpakita kon daw ano ka laut nga butang ang pagdumili sang balita sang Dios ukon sa Iya mga manugbalita. Ang pagsikway sang ulipon sang Ginuo amo ang pagsikway mismo sa kay Kristo.

[696] “Nagasiling Ako sa inyo,” dugang ni Jesus, “nga mahaganhagan pa yana nga adlaw tuhoy sa Sodoma sang sa sina nga dakbanwa.” Nian ang Iya panghunahona nagbalikid sa mga kabanwahanan sa Galilea nga sa diin ang laban nga bahin sang Iya pagpangalagad nahimo. Sa madalum nga kasubo nagsiling Sia, “Kailo sa imo Chorazin! Kailo sa imo Betesda! kay kon ang dalagko nga mga buhat nga ginhimo sa inyo ginhimo sa Tiro kag Sidon, madugay na unta sila nga naghinulsol, nga naga-lingkod sa sako kag sa abo. Apang mahaganhagan pa sa Tiro kag sa Sidon sa paghukom, sang sa inyo. Kag ikaw Capernaum, nga ginbayaw sa langit, pagaitagbong sa impierno.”

Sa sadtong masako nga mga kabanwahanan palibot sa dagat sang Galilea, ang labing dagaya nga pagpakamaayo sang langit hilway ka tama nga gintanyag. Sa adlawadlaw ang Prinsipe sang kabuhi nagpakadto pakari sa tunga nila. Ang himaya sang Dios, nga ginkalangkaan nga tan-awon sang mga manalagna kag mga

hari, nagsilak sa kadam-an nga naglibot sa tagsa ka tikang sang Manlulowas. Apang ginsikway nila ang langitnon nga amuma.

Upod sang dakong pagpasundayag sang pagkamapinogunon ang mga rabbi nagpaandam sa mga katawohan batok sa pagbaton sang bag-o nga mga pagtolon-an nga gintudlo sining bag-ong manonudlo; kay ang Iya mga teoriya kag mga hinimoan sumpung sa pagtudlo sang mga ginikanan. Gintuohan sang mga tawo ang mga gintudlo sang mga pari kag mga eskriba, sa baylo sang pagtinguha sa paghangop sang pulong sang Dios sa ila kaugalingon. Ginpasidunggan nila ang mga pari kag mga gumalahom tigaylo nga pasidunggan nila ang Dios, kag ginsikway nila ang kamatuoran agod mabantayan nila ang ila kaugalingon nga mga pinalatonlaton nga sugilanon. Madamo ang natandug kag halos napatuo; apang wala sila maghulag suno sa ila ginpamatyagan, kag wala sila maisip nga kaluyo ni Kristo. Ginpasundayag ni Satanas ang iya mga pagsulay, tubtob nga ang kapawa napahayag subong nga kadodulman. Sa amo sini madamo ang nagsikway sang kamatuoran nga amo unta masapwan nga kaluwasan sang kalag.

Ang matuod nga saksi nagasiling, “Yari karon nagatindug Ako sa gawang kag nagapanuktok.” Bugna 3:20. Ang tagsa ka paandam, pagsabdong, kag pagpakiluoy sa pulong sang Dios ukon pinaagi sa Iya mga pinadala, isa ina ka panuktok sa ganhaan sang tagipusoon. Tingog ina ni Jesus nga nagapangabay sa pagsulod. Upod sa tagsa ka panuktok nga wala pagsapaka, ang balatyagon sa pagbukas sini nagaamat luya. Ang pagtandug sang Balaan nga Espiritu kon indi pagsapakon karon, indi na mangin kaangay ang kabaskug buas. Ang tagipusoon amat nga kulang ang pagbatyag, kag mahulog sa makatalagam nga pagkalipong sa kalip-uton sang kabuhi, kag sang dakong walay katubtoban sa unhan. Ang aton pamatbat sa paghukom indi bangod nga nakasayop kita kundi bangod nga ginpatumbayaan naton ang pinadala sang langit nga mga kahigayunan agod matun-an kon ano ang kamatuoran.

Katulad sang mga gintoton-an ang kapitoan nagbaton sang diki-naandan nga mga ikasangkul subong nga pat-in sang ila bulohaton. Sang natapos ang ila bulohaton, nagbalalik sila nga may kalipay nga nagasiling, “Ginuo bisan ang mga yawa nagpasakop sa amon tungod sa Imo ngalan.” Nagsabat si Jesus, “Nakita Ko si Satanas nga daw kilat nga nahulog gikan sa langit.”

[697]

[698]

Ang talan-awon sang nagligad kag sang palaabuton nagpadayag sa panghunahona ni Jesus. Nakita Niya si Lusiper sang gintagbung sia sing una gikan sa langitnon nga mga duog. Nagtan-aw Sia sa unhan sa talan-awon sang Iya pag-antus, nga sa diin sa atubangan sang tanan nga mga kalibutan ang kinaiya sang manugdaya mapadayag. Nabatian Niya ang singgit, “Natapus na” (Juan 19:30), nga nagbantala nga sang pagtubos sang nadula nga kaliwat napat-ud na, nga ang langit sing walay katubtoban, naamligan na batok sa mga panum-bongon, mga kadayaan, mga pakunokuno, nga sarang mapukaw ni Satanas.

[699]

Sa unhan sang krus sang Kalbaryo, upod sang iya pag-antus kag pagpakahuya, nagtan-aw si Jesus sa unhan sa sadtong dako kag katapusan nga adlaw, kon ang prinsipie sang gahom sang kahanginan makasugata sang iya kalaglagan sa duta nga sing madugay nadagtaan sang iyang pagribok. Nakita ni Jesus nga ang bulohaton sang kalaut natapus sing dayon, kag ang paghidaet sang Dios nagpuno sa langit kag sa duta.

Sumogod karon ang mga sumolunod ni Kristo magatulok sa kay Satanas subong nga isa ka nalutos nga kaaway. Sa krus, maangkon ni Jesus ang kadalag-an tuhoy sa ila; inang pagdaug nga ginhandom Niya nga batunon nila subong nga ila kaugalingon. “Yari karon,” ang siling Niya, “ginahatag Ko sa inyo ang gahom sa pagtasak sang mga man-ug kag sa mga iwiiwi, kag ibabaw sang tanan nga gahom sang kaaway; kag wala sing bisan ano nga bagay nga magsakit sa inyo.”

Ang walay latid nga gahom sang Balaan nga Espiritu amo ang pamakod sang tagsa ka mahinolsulon nga kalag. Walay isa nga upod sang paghinulsol kag pagtuo nagangkon sang Iyang pag-amlig nga tugotan ni Kristo nga mag-agi sa idalum sang gahom sang kaaway. Ang Manlulowas mangin yara sa luyo sang mga ginasulay kag ginatilawan. Upod Niya wala sing kapas-awan, kapierdehan, walay kahimoan, ukon kalutosan; makahimo kita sang bisan ano nga butang tungod sa Iya nga nagapalig-on sa aton. Kon mag-abut ang mga pagsulay kag pagtilaw, indi maghulat nga mapasanto ang tanan nga kaiwatan, kundi magtulok kay Jesus, nga inyo manugbulig.

[700]

May ara nga mga Kristohanon nga nagahambal sing labi nahanungod sang gahom ni Satanas. Yara sa ila panomduman ang ila kaaway, nagapangamuyo sila nahanungod sa iya, nagasinugilanon

sila nahanungod sa iya, kag nagagarhum sia nga nagadaku kag nagadaku sa ila handurawan. Matuod nga si Satanas isa ka gamhanan nga tinuga; apang salamat sa Dios, may aton kita sang labaw ka gamhanan nga Manlulowas, nga nagtabug sang isa nga malaut gikan sa langit. Ngaa indi naton padakuon ang Iya gahom kag gugma?

Ang balangaw sang saad nga nagalibot sa trono sa kahitaasan amo ang dayon nga pamatuod nga “Ginhigugma sang Dios ang kalibutan, kag ginhatag Niya ang Iya bugtong nga anak, agod nga ang bisan sin-o nga magtuo sa Iya indi mawala kundi may kabuhi nga walay katapusan.” Juan 3:16. Nagapamatuod ini sa uniberso nga ang Dios indi gid magbiya sang Iya katawohan sa ilang pagpakigdumog batok sa malaut. Isa ini ka pasalig sa aton sang kusog kag kaamligan tubtob nga nagapadayon ang trono.

Nagdugang si Jesus, “Way sapayan, indi kamo magkalipay nga ang mga espiritu nagatuman sa inyo; kundi magkalipay kamo tungod kay ang inyo ngalan nasulat sa langit.” Indi magpangalipay sa pag-angkon sang gahom, basi kon madula nimo ang pagtulok sa imong pagsandig sa Dios. Mag-andam, basi kon ang pagkabusog sa kaugalingon magpanagil-ut, kag magpangabudlay ka sa imo kaugalingon nga kusog, sa baylo sang Espiritu kag kusog sang inyo Agalon. Ang kaugalingon handa mag-angkon sang binuhatan kon may kauswagan ang bulohaton. Ang kaugalingon ginapahamut-an kag ginatib-ong, kag ang pagpabatyag indi mahimo sa iban nga hunahona nga ang Dios amo ang tanan sa tanan. Ang pinadala nga si Pablo nagasiling “Kon diin ako maluya, nian mabaskug ako.” 2 Corinto 12:10. Kon ara kita sa pagkilala sang aton kaluyahon, makatuon kita sa pagsandig sa isa ka gahom nga indi sa aton kau- [701]galingon. Wala sang makasalili sang malig-on nga pagkapyot sa tagipusoon sang sa nagapabilin nga pagbatyag sang aton salabton sa Dios. Wala sang nagapanalupsop tubtob sa labing madalum nga katuyoan subong sang pagbatyag sang manug-patawad nga gugma ni Kristo. Dapat kita nga magpakig-angot sa Dios, nian mapun-an kita sang Iya Balaan nga Espiritu, nga nakapatakus kita sa pagpakig-angot sa aton masigkatawo. Nian magkalipay ka nga bangod kay Kristo napaangot ikaw sa Dios, nga mangin katapo sang langitnon nga panimalay. Samtang nagatulok ikaw sang mataas-taas sang sa imo kaugalingon, padayon ang imo pagbatyag sang pagkaluya sang tawhanon. Sa nagadiutay ang imo pagalila sa imo kaugalingon, ma-

galabi ka athag kag bugos ang imo paghangop sang pagkahalangdon sang imo Manlulowas. Sa nagalabi ka hapiit ang imo pag-angot sang imo kaugalingon sa tuburan sang kapawa kag gahom, magalabi ka dako ang gahom nga maangkon mo sa pagpangabudlay tuhoy sa Dios. Magkalipay ka nga nangin isa ikaw kaupod sang Dios, isa kaupod ni Kristo, kag sa bilog nga panimalay sang langit.

Sang ang kapitoan nagapamati sa mga pinamulong ni Kristo, ang Balaan nga Espiritu nagapabatyag sang ila kaisipan upod sang buhi nga mga pagkaamo, kag nagasulat sang kamatuoran sa tapitapi sang kalag. Bisan pa nga kadam-an ang nagalibot sa ila, subong sila sang daw natakpan pasulod upod sa Dios.

[702] Sa paghibalo nga nahugakom nila ang pagpabaskog sang takna, si Jesus “nagkalipay sa espiritu, kag nagsiling, Nagapasalamat Ako sa Imo O Amay, Ginuo sang langit kag sang duta, nga ginlipdan Mo ini nga mga butang sa mga maalam kag mapinogungon, kag ginpabutyag Mo ini sa mga kabataan; hoo Amay, kag amo ini ang maayo sa Imo itolulok. Ang tanan nga butang gintugyan sa Akon sang Akon Amay: kag wala sing makakilala kon sin-o ang Anak luwas ang Amay, kag kon sin-o ang Amay luwas ang Anak, kag ang bisan sin-o nga nahamut-an sang Anak nga ipahayag ini sa iya.”

Ang dungganon nga mga tawo sang kalibutan, ang gintawag nga mga dalagko kag maalam nga mga tawo, upod sang ila ginapabugal nga kaalam, indi makahangop sang kinaiya ni Kristo. Ginpamatbatan nila Sia sa gowa nga dagway, gikan sa pagpakahuya nga nag-abut sa Iya subong nga tawo. Apang sa mga mangingisda kag sa mga manugsukot sang buhis ginhatag sa ila ang pagtanaw sang Dilimakita. Bisan pa ang mga gintoton-an nalugaw-an sa paghangop sang tanan nga ginhandom ni Jesus nga ipadayag sa ila; apang sa tion kag tion, sa gintugyan nila ang ila kaugalingon sa gahom sang Balaan nga Espiritu, gin-iwagan ang ila panghunahona. Nahangpan nila nga ang gamhanan nga Dios, nga nasukloban sang panapton sang pagkatawhanon, yara sa tunga nila. Nalipay si Jesus kay bisan pa nga ini nga ihibalo wala maangkon sang mangin-alamon kag mapinugongon, ginpahayag ini sa sining kubos nga mga tawo. Masami nga sang ginapahayag Niya ang Kasulatan sang Daan nga Katipan, kag ginpakita ang pagdapat sini sa Iya kaugalingon kag sa Iya bulohaton sang pagtumbas, ginpabugtaw sila sang Iya Espiritu, kag gintib-ong sa langitnon nga palibot. Nahanungod sang

espirituhanon nga kamatuoran nga ginhambal sang mga manalagna may mauloathag pa sila nga paghangop sang sa tagsulat sini. Kutob karon magabasa sila sang Kasulatan sang Daan nga Katipan, indi subong nga pagtolon-an sang mga eskriba kag mga Fariseo, indi subong nga pinamulong sang maalam nga mga tawo nga namatay, kundi subong nga bag-ong pahayag gikan sa Dios. Nakita nila Sia [703] “nga indi mabaton sang kalibutan, tungod kay wala nila Sia makita, bisan nakilala nila, bisan nahibaloan nila: apang nakilala ninyo Sia; kag nagaluntad Sia sa inyo, kag mangin yara sa inyo.” Juan 14:17.

Ang isa lamang ka paagi nga makabaton kita sang labi ka himpit nga paghangop sang kamatuoran amo ang pagbantay sang tagipusoon nga mangin malum-ok sa gihapon kag napasakop sa Espiritu ni Kristo. Ang kalag dapat nga matinloan gikan sa pagpadayaw-dayaw kag bugal, kag halinan sang tanan nga naghugakom sa iya, kag si Kristo mapapungko sa sulod. Ang tawhanon nga kinaalam tama ka linatiran sa paghangop sang katumbasan. Ang piano sang kaluwasan tama kalayo-singmalambutan nga ang pilosopiya indi makapatpat sini. Magapabilin ini nga isa ka tinago nga indi sarang matungkad sang labing mainalamon nga pangatarungan. Ang sien-sia sang kaluwasan indi sarang mapatpat; apang mahibaloan ini bangod sa inagihan. Sia lamang nga makakita sang iya kaugalingon nga pagkamakasasala amo ang makahangop sang kahamili sang Manlulowas.

Puno sang mga pagtulon-an ang mga pagtudlo nga ginhatag ni Kristo samtang mahinay sila nga nagalakat halin sa Galilea pakadto sa Jerusalem. Matinguhaon ang mga tawo sa pagpamati sang Iya mga pinamulong. Sa Perea subong sang sa Galilea ang mga katawohan kulang gawa nga ila pagpaidalum sa lakas-nga-pagpasulabi-sapagtoluohan sang mga Judio sang sa Judea, kag ang Iya mga pagtudlo nakakita sang sabbat sa ila tagipusoon.

Sa panahon sang kahingapsan nga mga binulan sang pagpangalagad, madamo sang mga palaanggiran ni Kristo ang ginsambit. Ang mga pari kag mga rabbi naglagas sa Iya nga may nagadugang nga kapait, kag ginhinago Niya sa mga paanggid ang mga paandam Niya sa ila. Indi gid nila masaypan ang kahulogan, way sapayan wala sila [704] sing makita sa Iya pinamulong nga mangin palasandigan sang ila panumbongon batok sa Iya. Sa palaanggiran sang Fariseo kag ang manugsukot sang buhis, ang may-pagkatuman-sa-kaugalingon nga

pangamuyo, “O Dios nagapasalamat ako sa Imo nga indi ako katulad sang iban nga mga tawo,” may lain nga pagkatuhay sa pakiluoy sang mahinolsulon, “Maluoy Ka sa akon nga isa ka makasasala.” Lucas 18:11, 13. Sa amo sini ginsabdong Niya ang pagkasalimpapaw sang mga Judio. Kag sa idalum sang laragway sang higierra nga walay bunga kag sang dakong panihapon, gintagna Niya ang kapahamakan nga hana na nga mahulog sa dimahinolsulon nga pungsod. Yadtong matinamayon nga nagsikway sang pangagda sa sinalosalo sang maayong balita nakabati sang Iya manugpaandam nga mga pulong, “Nagasingling Ako sa inyo, nga wala sang isa sadtong mga tawo nga inagda nga makatam-id sang Akon panihapon.” Lucas 14:24.

Tama ka hamili ang mga pagtudlo nga ginhatag sa mga gintoton-an. Ang palaanggiran sang mapiliton nga balo nga babae kag sang abyan nga nangayo sang pagkaon sa tungang gab-i naghatag sang bag-ong gahom sa Iya mga pulong, “Pangayo kay pagaihatag sa inyo; pangita kag makakita kamo; panuktok kay pagabuksan sa inyo.” Lucas 11:9. Kag masunson ang ila nagapangalag-ag nga pagtuo napalig-on bangod sang handumanan nga ginsiling ni Kristo, “Indi bala magahimo sang katarungan ang Dios tuhoy sa Iya pinili nga nagasinggit sa iya sa adlaw kag gab-i kag mabinatason Sia sa ila? Nagasingling Ako sa inyo nga magahimo Sia sing katarungan sa ila sa madali.” Lucas 18:7, 8.

[705] Ang matahom nga palaanggiran sang nadula nga obeha ginsulit ni Kristo. Kag gindala Niya ang iya pagtolon-an sang dugang pa gid, sang ginsugid Niya ang nadula nga pilak kag ang anak nga mausikon. Ang gahom sining mga pagtolon-an wala gilayon maapresyar sang mga gintoton-an; apang sa tapus sang pagbubo sang Balaan nga Espiritu, sang nakita nila ang pagtipon sang mga Gentil kag ang mahisaon nga kaakig sang mga Judio, nahangpan nila sing maayo ang pagtolon-an sang anak nga mausikon, kag nakapakigbahin sila sa pagpangalipay sa pinamulong ni Kristo, “Kinahanglan nga magkalipay kita kag magkasadya;” “Kay ining akon anak namatay, kag nabuhi liwan; nadula sia kag karon nakita.” Lucas 15:32, 24. Kag sang naglakat sila sa paggowa sa ngalan sang ila Agalon, nga nagsugat sang pagpakahuya, kaimolan kag paghingabot, masami nila ginpilig-on ang ila tagipusoon pinaagi sa pagsulit sang iya laygay; nga ginhambal sining katapusan nga panlakatan, “Dili kamo mahadlok diutay nga panong; kay nahamut-an sang inyo Amay ang

paghatag sa inyo sang ginharian. Magbaligya sang inyo pagkabutang, kag magpanglimos; maghimo nga sa inyo sing mga puyo nga wala pagdaan, ang bahandi sa langit nga wala nagakahubas, diin walay makawat nga makapalapit ukon sipit nga makadunot. Kay kon diin ang inyo bahandi, didto man ang inyo tagipusoon.” Lucas 12:32-34.

[706]

Kapitulo 54—Ang Maayo nga Samaritanhon

[707]

SA sugilanon nahanungod sa maayo nga Samaritanhon, ginlaragway ni Kristo ang kinaugali sang matuod nga pagtoluohan. Ginpakita Niya nga indi ini nagasakop sang mga padihutan, ginatuo-han, ukon mga hilikuton, kundi sa paghimo sang mahigugmaon nga mga buhat, sa pagdala sang labing dalagko nga pagpakamaayo sa iban, sa tunay nga pagkaayo.

Samtang nagapanudlo si Kristo sa mga katawohan, “ang isa ka mananabang nagtindug, kag nagsulay sa Iya nga nagasiling, Agalon, ano ang akon pagahimuon agod makapanubli sang kabuhi nga dayon?” Upod sang nagahawathawat nga pagtalupangod, ang dakong katilingban nagpaabut sang sabat. Ang mga pari kag mga rabbi naghunahona nga masiod nila si Kristo pinaagi sa pagpamangkut sa Iya sang mananabang. Apang wala gid magpakigbais ang Manlulowas. Ginkuha Niya ang sabat gikan sa manugpakiana mismo. “Ano ang nasulat sa kasugoan?” nagsiling Sia, “paano ang pagbasa mo?” Ang mga Judio nagasumbong gihapon sa kay Jesus nga kuno ginkabig Niya nga kubos ang kasugoan nga ginhatag sa Sinai; apang ginbalik Niya ang pakiana nahanungod sang kaluwasan sa pagtuman sang kasugoan sang Dios.

[708]

Ang mananabang nagsiling, “Higugmaon mo ang imong Ginuonng Dios sa bug-os mo nga tagipusoon, sang bug-os mo nga kalag, kag sa bug-os mo nga kusog, kag sa bug-os mo nga panghunahona; kag ang imong kaingod subong sang imo kaugalingon.” Nagsiling si Jesus, “Maayo ang imo pagkasabat: himoa ini kag magkabuhi ka.”

Ang mananabang wala matagbaw sang tinindugan kag sang binuhatan sang mga Fariseo. Nagtuon sia sang Kasulatan upod sang handom sa pagtuon sang iya tunay nga kahulogan. May tuman sia nga kabalaka sa amo nga bagay kag nagpakiana sing maminatudon, “Ano ang akon himuon?” Sa Iya sabat sang kon ano ang mga kinahanglanon sang kasugoan, ginlabayan niya ang tanan nga mga tinumpok nga kasugoan sa seremoniya kag iban nga padihutan. Wala Sia mag-angkon nga may kabilihanan ini, apang ginpahayag ang

duha ka dalagko nga mga palatukoran nga sa diin napakabit ang tanan nga mga kasugoan kag manalagna. Ini nga sabat subong nga ginapanugyan ni Kristo, nagpahamtang sa Manlulowas sa mataastaas nga tinindugan sa mga rabbi. Indi nila Sia mapakamalaut tungod sa pagpasugot sang butang nga ginpabutyag sang isa ka manugpatpat sang kasugoan.

“Himoa ini kag magkabuhi ka,” siling ni Jesus. Ginpahayag Niya ang kasugoan subong diosnon nga paghiusa, kag sa sini nga pagtolon-an, nagtudlo Sia nga indi mahimo ang pagtuman sang isa lamang ka sugo, kag lapason ang isa; kag ang amo man nga palatukoran nasamay sa ila nga tanan. Ang samputanan sang tawo pagatapatan sang iyang pagtuman sa bug-os nga kasugoan. Ang lubos nga paghigugma sa Dios kag ang wala pinilian nga paghigugma sa tawo amo ang mga palatukoran nga dapat mahimo sa bug-os nga kabuhi.

Nasapwan sang mananabang nga isa ka malinapason. Napatatyag sia sa idalum sang manugpangusisa nga mga pulong ni Kristo. Ang pagkamatarung sang kasugoan, nga gin-angkon niya nga nahangpan, wala niya matuman. Wala sia makapahayag sang gugma sa iya masigkatawo. Ginkinahanglan ang paghinulsol; apang sa baylo sang paghinulsol; gintinguhaan niya ang pagpakamatarung sang iya kaugalingon. Sa baylo sang pagkilala sang kamatuoran, gintinguhaan niya ang pagpakita kon daw ano ka iwat ang pagtuman sang kasugoan. Sa sini nga paagi ginlauman niya ang paglikaw sang pagkilala kag ang paghilway sang iya kaugalingon sa itolulok sang mga tawo. Ang mga pinamulong sang Manlulowas nagpakita nga wala kinahanglan ang iya pakiana, kag nasabat man niya ini sa iya kaugalingon. Apang nagpamangkot pa gid sia nga nagasiling, “Sin-o ang akon kaingod?”

[709]

Sa tunga sang mga Judio may padayon nga pagbinais nahanungod sini nga pakiana. Wala sila sing duhadoha kon nahanungod sa mga diwatahan kag Samaritanhon; ini sila mga dumoluong kag kasumpong. Apang diin ibutang ang katuhayan sa tunga sang katawohan sang ila kaugalingon nga pungsod, kag sa tunga sang nagkalainlain nga sari sang tinipontipon. Sin-o ang kabigon nga mga kaingod sang mga pari, rabbi kag mga tigulang? Ginagamit nila ang ila kabuhi sa linibotlibot nga mga seremoniya agod maputli nila ang ila kaugalingon. Ang pagpakig-angot sa mga pakok kay

dimasinapakon nga kadam-an, suno sa ila pagtudlo, magakabang-danan sang pagdagta nga magakinahanglan sang makakalapoy nga mga paninguha sa pagpanas. Kilalahon bala nila nga kaingod ang mga “mahigko”?

[710] Liwan naglikaw sa pagbais si Jesus. Wala Niya ginbuyagyag ang pagkamapasulabihon sa sadtong nagaban- tay agod nga pakamalauton Sia. Apang pinaagi sa isa ka yano nga sugilanon ginbayaw Niya sa atubangan sang Iya manugpalamati ang katulad nga laragway sang pag-ilig sang nabun-ag-sa-langit nga gugma nga nakatandug sang tanan nga tagipusoon, kag nakakuha gikan sa mananabang sang isa ka pagtu-ad sang kamatuoran.

Ang paagi sa pagtabug sang kadulom amo ang pagpasulod sang kapawa. Ang labing maayo nga paagi sa pagsugata sa sayop amo ang pagpahayag sang kamatuoran. Ang pagpahayag sang gugma sang Dios amo ang makapakita sang kalaw-ayan kag sala sa tagipusoon nga nasentro sa kaugalingon.

“May isa ka tawo,” siling ni Jesus, “nga nagdulhog halin sa Jerusalem pakadto sa Jerico; kag nahulog sia sa kamut sang mga buyong nga nagpahubo kag nagbunal sa iya, kag naglakat nga ginbayaan sia nga tagumatayon. Kag nalagpatan nga may isa ka pari nga nagdulhog man sa amo nga dalan; kag sang nakita niya sia, naglikaw sia sa liwan nga banas. Sa amo man nga paagi, ang isa ka Levinhon, sang pagsamput nia sa amo nga duog, kag nakita niya ini, naglikaw man sa liwan nga banas.” Lucas 10:30-32. Indi ini bunga sang kaisipan lamang nga talan-awon, kundi isa ka tunay nga hitabo, nga nahibaloan nga suno gid sa ginlaragway. Ang pari kag ang Levinhon nga naglikaw sa liwan nga banas yara upod sa kadam-an nga nagapalamati sang pinamulong ni Kristo.

[711] Kon maglakbay halin sa Jerusalem pakadto sa Jerico, ang isa ka manlalakbay magaagi sa bahin sang kahanayakan sang Judea. Ang banas nagaagi sa isa ka masiot kag batuhon nga pil-as, nga masunson ginahukmongan sang mga buyong, kag masami nga ginahimo diri ang kalakasan. Diri sina nga ang manlalakbay ginput-an, ginhuboan sang tanan nga may bili, napilasan kag nasamaran, kag ginbilin nga halos patay sa dalan. Sang nagahamyang sia sa amo nga kahimtangan, nakaagi ang isa ka pari; apang nagla-aw gid lang sia sa pilason nga tawo. Nian nag-agi man ang Levinhon. Buot maghibalo kon ano ang natabo, nagdulog sia kag tan-awon ang pi-

lason. Ginpabatyag sia kon ano ang dapat niya nga himuon; apang indi ini naluyagan nga katungdanan. Naghandom sia nga wala na lang unta sia makaagi sa amo nga dalan, agod nga wala niya unta makita ang pilason nga tawo. Ginpilit niya ang iya kaugalingon nga wala sia sang kahalabtan sa amo nga hitabo.

Ining duha ka tawo lunsay may balaan nga palangakoan, kag nag-angkon nga manugpatpat sang Kasulatan. Nasakop sila sa sari sang mga tawo nga sing pinasahi ginpili sa pagtiglawas sa Dios sa mga katawohan. Dapat sila nga may “pagkaawa sa mga pakok, kag sa ila nga nagtalang” (Hebreo 5:2), agod nga ila unta matuytoy ang mga tawo sa paghangop sang dakong gugma sang Dios sa tawo. Ang bulohaton nga gintawgan sa ila agod nga ila himuon amo man ang bulohaton nga ginsaysay ni Jesus nga Iya pagahimuon sang nagsiling Sia, “Ang Espiritu sang Ginuo yari sa Akon, tungod kay ginhaplas Niya Ako sa pagwali sang maayong balita sa mga kabos; ginpadala Niya Ako sa pag-ayo sang mga nabuong nga tagipusoon, ang pagwali sang pagbuhi sa mga bihag, kag sa pagpasag-uli sang itolulok sang mga bulag, kag sa paghilway sa mga ginpigus.” Lucas 4:18.

Ang mga manogtunda sang langit nagatulok sa kalisod sang panimalay sang Dios sa duta, kag handa sila sa pagbuylog upod sa tawo sa paghuklas sang kapigusan kag pag-antus. Ang Dios sa Iya kaako nagdala sang pari kag Levinhon sa amo gid nga dalan nga nahamtangan sang pilason, agod nga ila makita ang iyang pagkinahanglan sang kaluoy kag bulig. Ang bug-os nga langit nagbantay sa pagtanaw kon bala ang tagipusoon sining mga tawo matandug sa pagkaawa sa kalisod sang mga tawo. Ang Manlulowas amo ang nagpanudlo sa mga Hebrinhon sa kamingawan; gikan sa haligi nga panganod kag kalayo nagpanudlo sia sang liwan nga pagtolon-an nga ginabaton sang mga tawo karon gikan sa ila mga pari kag mga manonudlo. Ang mainawaon nga mga palasandigan sang kasugoan naglambut bisan pa sa mga kubos nga mga sapat, nga indi makapahayag sa mga pulong sang ila kinahanglanon kag pag-antus. Ang mga pagtuytoy ginhatag sa kay Moises tuhoy sa mga inanak sa Israel sa sini nga bagay: “Kon masugata mo ang baka sang imo kasumpong kon sang iya asno nga nagtalang, pat-ud gid nga dalhon nimo pabalik sa iya liwan. Kon makita mo ang asno sang tawo nga nagadumot sa imo nga yara nadat-ulan sang iya lulan, dili mo pagbayaan sia, dapat mo

[712]

buligan sia agod mahulasan ini.” Exodo 23:4,5. Apang sa tawo nga ginpilas sang mga buyong, ginpahayag ni Jesus ang hitabo sang isa ka utod nga nagaantus. Daw ano pa gid unta nga ang ila mga tagipusoon natandug sa paghikaluoy sa iya sang sa nalulanan nga sapat. Ang balita ginhatag sa ila pinaagi sa kay Moises nga ang ila Ginuong Dios amo ang “isa ka dako nga Dios, gamhanan kag makakulugmat,” “Nagahimo Sia sang katarungan sa mga ilo kag balo nga babae, kag nagahigugma sang dumoluong.” Hanti nagasugo Sia, “Busa higugma ninyo ang mga dumoluong.” “Higugmaon mo sia subong sang imo kaugalingon.” Deuteronomio 10:17-19; Levitico 19:34.

[713] Si Job nagsiling, “Ang manlolugayaw wala nagapabilin sa dalan: kundi ginbuksan ko ang akon mga ganhaan sa manlalakbay.” Kag sang ang duha ka manogtunda nga nagpakunokuno nga mga tawo nag- abut sa Sodoma, nagyaub si Job sa duta kag magsiling, “Mga ginuo nakon, ginaampo ko sa inyo hapit kamo sa balay sang inyo alagad kag magpabilin sa bug-os nga gab-i.” Job 31:32; Genesis 19:2. Ang mga pari kag mga Levinhon anad na sini nga mga pagtolon-an, apang wala nila ini mabutang sa ila praktiko nga kabuhi. Nahanas sa bulothon sang lakas nga pagkamapinasulabihon, nahimo sila nga daluk, mahigpit, kag makinaugalingon. Sang nagtulok sila sa pilason nga tawo, indi nila mahibaloan kon bala tagaila nga pungsod ukon indi. Nagdahum sila nga basi kon isa lamang ka Samaritanhon, kag nagliso sila palayo.

Sa ila panghulag, subong nga ginsaysay ni Kristo, ang mananabang wala sing nakita nga bagay nga sumpong sang gintudlo sa iya nahanungod sang kinahanglanon sang kasugoan. Apang karon napahayag ang liwan nga talan-awon:

Ang isa ka Samaritanhon, sa iya pagpanlakatan, nakaabut sa duog nga nahamtangan sang nagaantus, kag sang nakita niya sia, naluoy sia sa iya. Wala sia magpakiana kon bala isa sia ka Judio ukon Gentil. Kon Judio, nahibaloan sing maayo sining Samaritanhon nga, kon baliskaron ang ila kahimtangan, ang tawo magadupla sa iya nawong, kag agihan sia nga may pagtamay. Apang wala sia magpang-alag-ag tungod sini. Wala sia magtalupangod nga ang iya kaugalingon mahimo nga mabutang sa katalagman sang kapa-hamakan tungod sa pagpabilin sa amo nga duog. Tuman na nga may yara sa atubangan niya ang isa ka tinuga nga nagakinahanglan kag nagaantus. Ginhubo niya ang iya panapton agod itabon sa iya. Ang

lana kag ilimnon nga gintigana sa iya kaugalingon nga panlakatan gingamit niya sa pagpaumpaw kag pagpabaskug sa napilasan nga tawo. Ginhakwat niya sia sa iya kaugalingon nga hayop, kag mahinay sila nga naglakat, agod nga indi maundagan ang dumoluong, kag mahimo nga magdugang ang iya pagpakasakit. Gindala niya sia sa isa ka dalayunan, kag gintatap sia sa bug-os nga gab-i, nga nagabantay sa iya sing mainawaon. Pagkaaga, sang nagayoayo na ang masakiton, nagpadayon sa paglakat ang Samaritanhon. Apang sa wala pa sia makataliwan, gintugyan niya sia sa idalum sang pagtatap sang tag-iya sang dalayunan, binayaran ang balayran, kag nagbilin pa gid sang patinga tuhoy sa iya kaayuhan; kag indi pa gid sia nata-moy sa sini, naghimo pa gid sia sang bulig tuhoy sa dugang nga kinahanglanon, sa pagsiling sa tagbalay, “Tatapa lang sia; kag kon may dugang ikaw nga mahinguyang, pagbalik ko bayaran ta ikaw.”

[714]

Natapus ang sugilanon, gintumod ni Jesus ang Iya itolulok sa mananabang, sa isa ka pagpasiplat nga daw ginabasa ang iya kalag, kag magsiling, “Sin-o sini sa ila nga tatlo, ang ginahunahona mo, nga nangin kaingod sadtong tawo nga ginpulihan sang mga buyong?” Lucas 10:36.

Ang mananabang, nga bisan karon indi pa magmitlang sang Samaritanhon sa iya mga bibig, nagsabat, “Sia nga nagpakita sing kaluoy sa iya.” Nagsiling si Jesus, “Lakat ka kag maghimo sing subong.”

Sa amo sini, ang pakiana, “Sin-o ang akon kaingod,” nasabat na sing dayon. Ginpakita ni Kristo nga ang aton kaingod indi nagakahulogan nga sila lamang nga aton masigkatumoluo kag masigkakatapo sa simbahan. Wala ini maghinambit sang kaliwat, duag, ukon may pagkasari ukon pagkapinasahi. Ang aton kaingod amo ang tagsa ka tawo nga nagakinahanglan sang aton bulig. Ang aton kaingod amo ang tagsa ka kalag nga napilasan kag nasamaran sang kasumpong. Ang aton kaingod amo ang tagsatagsa nga pagkabutang sang Dios.

Sa sugilanon sang maayo nga Samaritanhon, naghatag si Jesus sang laragway sang Iya kaugalingon kag sang Iya bulohaton. Ang tawo nalimbungan, nasamaran, ginkawatan, kag ginlaglag ni Satanas, kag bayaan nga malaglag; apang ang Manlulowas nagakanuklog sa aton makaloluoy nga kahimtangan. Nagbiya Sia sang himaya agod magtabang sa aton. Nakita Niya nga nagatagumatayon kita, kag ginsalud Niya ang aton kahimtangan. Gin-ayo Nia ang aton

[715]

mga pilas. Gintabunan kita sang Iya kunop sang pagkamatarung. Ginbuksan Niya sa aton ang talagoan nga palipdan, kag naghimo sang bug-os nga pagsakday tuhoy sa aton sa Iya kaugalingon nga balayran. Namatay Sia agod magtubos sa aton. Gintudlo ang Iya kaugalingon nga huwaran, nagasiling Sia sa Iya mga sumolunod, “Ini nga mga butang ginasugo Ko kamo, nga maghigugmaanay kamo ang isa kag isa.” Juan 15:17; 13:34.

Nangin amo ini ang pakiana sang mananabang sa kay Jesus, “Ano ang akon pagahimuon?” Kag si Jesus, sa pagkilala nga ang gugma sa Dios kag sa masigkatawo amo ang kabilugan sang pagkamatarung, nagsiling, “Himoa ini kag magkabuhi ka.” Ang Samaritanhon nagtuman sang mando sang isa ka maloluy-on kag mahigugmaon nga tagipusoon, kag sa sini nagpamatuod nga Sia mismo matinumanon sang kasugoan. Ginsugo ni Kristo ang mananabang, “Lakat ka kag maghimo sing subong.” Ang paghimo kag indi kay ang pagsiling lang, amo ang ginapaabut sa mga inanak sang Dios. “Ang nagasiling nga nagapabilin sia sa iya dapat man sia maggawi subong sang paggawi niya.” 1 Juan 2:6.

[716]

Ang pagtolon-an indi kay lubos ang pagkakinahanglan karon nga mga adlaw sang sa tion nga nahulog ini gikan sa bibig ni Jesus. Ang pagkadaluk kag ang mabugnaw nga pagkapormal halos nga nagपालong na sang kalayo sang gugma, kag nagtabug sang mga maayong pamatasan nga amo ang nagapaamyon sang kinaiya. Madamo ang nagaangkon sang Iya ngalan ang nadulaan sang pagtan-aw sang kamatuoran nga ang mga Kristohanon dapat nga magtiglawas sa kay Kristo. Luwas lang kon may ara sang praktiko nga pag-antus-sakau-galingon tuhoy sa kaayuhan sang iban, sa bilog nga panimalay, sa mga kasilingan, sa simbahan, kag sa bisan diin kita, nian kon ano man ang aton ginaangkon, indi kita tunay nga mga Kristohanon.

Ginpaangot ni Kristo ang Iya kabalaka sa tawhanon, kag naga-pangabay Sia sa aton nga mag-isa kaupod Niya sa pagluwas sa tawo. “Ginbaton ninyo sing walay bayad,” ang siling Niya, “ihatag man sa walay bayad.” Mateo 10:8. Ang sala amo ang labing dako sa tanan nga kalautan, kag aton bahin ang pagkaawa kag ang pagbulig sa makasasala. Madamo ang nagasalayop, kag nagabatyang sang ila kahuya kag kahimtangan. Ginagutom sila sang mga pulong sa pagpabaskug. Nagatulok sila sa ila sayop kag kasal-anan tubtob nga madulaan sila sang paglaom. Indi naton pagpatumbayaan ini

nga mga kalag. Kon tunay kita nga mga kristohanon indi kita dapat nga maglikaw sa dalan, nga magpalayo sa sadtong nagakinahanglan sing labi sang aton bulig. Kon makita naton ang mga tawo nga yara sa katalagman, kon paagi sa balatian ukon sa sala, indi kita dapat magsiling, Wala ako sing labut sini.

“Kamo nga mga espirituhanon magpasag-uli sa iya sa espiritu sang pagkahagop.” Galacia 6:1. Pinaagi sa pagtuo kag sa pangamuyo iduso palikod ang gahom sang kaaway. Ihambal ang mga pulong sang pagtuo kag kaisug nga mangin manugpaayo nga balanyos sa mga nasamaran kag napilasan. Madamo, kag madamo ang nagkapunaw kag nagluya sa dakong pagdumog sa kabuhi, nga sa diin bisan isa lamang ka pulong sang pagpahalipay nakahatag sa ila sing kabaskug sa pagdaug. Indi gid naton pagligaran ang isa ka naga antus nga kalag nga indi naton matinguhaan sa paghatag sa iya sang pagpahalipay nga sa diin ginlipay kita sang Dios. [717]

Tanan ini mga katumanan sang palatukoran sang kasugoan, — ang palatukoran nga nalaragway sa sugilanon sang maayo nga Samaritanhon, kag napahayag sa kabuhi ni Jesus. Ang Iyang kinaiya nagapahayag sang matuod nga kahulogan sang kasugoan, kag nagapakita kon ano ang buot silingon sang paghigugma sang aton kaingod katulad sang aton kaugalingon. Kag kon ang mga inanak sang Dios magpakita sang kaluoy, pagkaayo, kag gugma sa tanan nga tawo, sila man nagapamatuod sa kinaiya sang kasugoan sang langit. Nagahatag sila sang pagpamatuod nga “ang kasugoan sang Ginuo himpit, nga nagapaliso sa kalag.” Salmo 19:7. Kag ang bisan sin-o nga malugaw-an sa pagpakita sini nga gugma nagalapas sang sugo nga iya ginaangkon nga ginatahod. Kay ang espiritu nga aton ginapakita sa aton mga kautoran nagapahayag sang kon ano ang aton espiritu nga sa Dios. Ang gugma sang Dios sa tagipusoon amo lamang ang tuburan sang gugma tuhoy sa aton mga kaingon. “Kon ang isa ka tawo magsiling nga, Ginahigugma ko ang Dios, kag nagadumot sa iya utod, butigon sia: kay sia nga wala nagahigugma sa iya utod nga iya makita, paano ang iya paghigugma sa Dios nga wala niya makita?” Mga hinigugma, “Kon maghigugmaanay kita ang isa kag isa, ang Dios nagaluntad sa aton, kag ang Iya gugma nahimpit sa aton.” 1 Juan 4:20, 12.

[718]

Kapitulo 55—Indi Upod Sang Pagpakitakita

MAY pila sang mga Fariseo nga nagpalapit sa kay Jesus nga buot maghibalo “kon san-o magaabut ang ginharian sang Dios.” Labaw sa tatlo ka tuig ang nag-agi kutob sang paghatag ni Juan nga manugtug-maw sang balita nga katulad sang budyong nga inugtawag naglanyog sa bugos nga kadutaan, “Ang ginharian sang langit malapit.” Mateo 3:2. Kag tubtob karon ining mga Fariseo wala makakita sang tiliman-an nga mapasad ini nga gin-harian. Madamo sadtong nagsikway sa kay Juan, kag sa tagsa ka tikang nagpamalabag sa kay Jesus, nagpabatibati nga nalugaw-an ang Iya bulohaton.

Nagsabat si Jesus, “Ang ginharian sang Dios wala nagakari nga may pagpakitakita sa gowa: bisan isiling, Yari diri ukon yadto didto! kay yari karon ang ginharian sang Dios yara sa inyo.” Ang ginharian sang Dios nagapanugod sa tagipusoon. Indi magpangita diri kag didto tuhoy sa kapahayagan sang dutan-on nga gahom nga magapatimaan sang iyang pag-abut.

“Magaabut ang mga adlaw,” nagsiling Sia, nga nagbalikid sa Iya mga gintoton-an, “nga magahandom kamo sa pagtan-aw sang isa sang mga adlaw sang Anak sang tawo, kag indi ninyo makita ini.”

[719]

Tungod kay wala ini sang dutan-on nga kadayawan, may katalagman kamo nga mapas-awan sa paghangop sang himaya sang Akon bulohaton. Wala ninyo mabatyagi kon daw ano ka dako sang inyo kahigayunan nga mangin sa tunga ninyo, bisan pa nga nakumbongan sang pagkatawhanon, Sia nga amo ang kabuhi kag kapawa sang mga tawo. Magaabut ang mga adlaw nga magabalikid kamo nga may kahidlaw sa mga kahigayunan nga inyo karon ginapangalipayan sa paglakat kag sa pagpakighambal upod sa Anak sang Dios.

Tungod sang ila pagkadaluk kag pagkadutan-on, bisan pa ang mga gintoton-an ni Jesus wala makahangop sang espirituhanon nga himaya nga Iya gintinguhaan nga mapahayag sa ila. Tubtob sang pagkayab ni Kristo pakadto sa Iya Amay, kag sang pagpasagahay sang Balaan nga Espiritu sa mga tumoluo nga naapresyar sing bug-os sang mga gintoton-an ang kinaugali sang bulohaton sang Manlu-

lowas. Sa tapus nila mabaton ang pagtugmaw sang Balaan nga Espiritu, nagsugod sila sa pagtalupangod nga nangin yara sila sa atubangan sang Ginuo sang himaya. Sang ang mga pinamulong ni Kristo napadumdom sa ila, ang ila mga panghunahona nabuksan sa paghangop sang mga tagna, kag ang paghangop sang katingalahan nga Iya nahimo. Ang katanhagaan sang iyang kabuhi naglabay sa ila atubangan kag subong sila sang mga tawo nga ginpukaw gikan sa isa ka dalamguhanon. Nakilala nila nga ang “Pulong nangin unod, kag nagluntad sa tunga naton, (kag nakita naton ang Iya himaya, ang himaya sang bugtong nga Anak sang amay) puno sang bugay kag kamatuoran.” Juan 1:14. Matuod gid nga si Kristo nagkari gikan sa Dios pakadto sining makasasala nga kalibutan sa pagluwas sang mga nahulog nga mga anak nga lalake kag babae ni Adan. Daw kulang na ang pagkaimportante sang mga gintoton-an sang ila kau- [720] galingon sang sa wala pa nila mahangpi ini. Wala sila ginkapoy sa pagsulitsulit sang Iya mga pulong, kag sang Iya mga binuhatan. Ang mga pagtolon-an Niya nga wala nila mahangpi sing maayo sadto, nag-abut sa ila karon nga daw katulad sang lab-as nga pagbugna. Nahimo nga isa ka bag-ong tolon-an tuhoy sa ila ang mga Kasulatan.

Sang gin-usisa sang mga gintoton-an ang mga tagnaanon nga nagpamatuod sa kay Kristo, gindala sila sa pagpakig-upod sa Pagkadiosnon, kag nagtuon gikan sa Iya nga nagkayab sa langit sa pagtapus sang bulohaton nga iya ginsugoran diri sa duta. Ginkilala nila ang kamatuoran nga sa iya lamang nagaluntad ang ihibalo nga indi mahangpan sang tawo luas lamang nga mabuligan sia sang diosnon nga sulogon. Kinahanglan nila ang bulig Niya nga gintagna sang mga hari, manalagna, kag sang matarong nga mga tawo. Upod sang kakunyag ginbasa kag ginbalikbalik nila ang pagbasa sang tagnaanon nga pagpaalagisod sang Iya kinaiya kag bulohaton. Daw ano ka dulom ang ila paghangop sang tagnaanon nga Kasulatan! daw ano kahinay sila sa pagbaton sang dalagko nga mga kamatuoran nga nagpamatuod sa kay Kristo! Sa pagtanaw sa Iya sa Iya kahuloy-an samtang naglakat Sia subong nga tawo sa tunga sang katawohan, wala nila mahangpi ang tinago sang Iya pagkabun-ag, ang duha ka ugali sang Iya kinaiya. Natabunan ang ila mata agod nga wala nila makilala sing maayo ang diosnon sa tawhanon. Apang sa tapus sila maiwagan sang Balaan nga Espiritu, daw ano ang kahidlaw nila nga makita Sia liwan, kag mahamtang ang ila kaugalingon sa Iya tiilan!

[721] Daw ano ang ila handom nga magkara Sia sa ila, kag ipasaysay sa Iya ang Kasulatan nga indi nila mahangpan! Daw ano ayhan ka mapamation sila sa Iya mga pulong! Ano ang buot silingon ni Kristo sang Iya pagsiling, “May madamo pa nga butang nga buot Ko isugid sa inyo, apang indi pa ninyo mabatas ini karon?” Juan 16:12. Daw ano ka langkag sila sa paghibalo sini tanan! Nasubo sila nga ang ila pagtuo nangin tama ka luya, nga ang ila kaisipan malayo sa tigi, nga napas-awan sila sa paghangop sang kamatuoran.

Ang isa ka manugbalita ginpadala gikan sa Dios sa pagbantala sang pagkari ni Kristo, kag ang pagtawag sang igtalupangod sang pungsod Judio kag sang kalibutan sa Iyang bulohaton, agod nga ang tawo maaman sa pagbaton sa Iya. Ang tanhaga nga tawo nga ginpabutyag ni Juan nangin sa tunga nila labaw sa katloan ka tuig kag wala nila Sia makilala nga amo ang Isa nga ginpadala gikan sa Dios. Ang pagbasul amo ang naghugakom sa mga gintoton-an tungod kay gintogutan nila ang nagaluntad nga pagkadimatinuohon nga maghukom sang ilang kaisipan nga nagpadulom sang ila paghangop. Ang Kapawa sining nadulman nga kalibutan nag-iwag sa tunga sang iya kadulom, kag napas-awan sila sa paghangop kon diin maghalin ini nga silak. Ginpakiana nila ang ila kaugalingon ngaa nga nagusoy sila sang dalanon nga nagkinahanglan sa kay Kristo sa pagsabdong sa ila. Masami nila ginsulit ang Iya mga sugilanon, kag nagasiling, Ngaa gintugotan naton ang dutan-on nga mga pagbinagbinag kag ang panumpong sang mga pari kag mga rabbi nga magpagumon sang aton mga igbalatyag tubtob nga wala na lang naton mahangpi nga ang labing dako pa sang sa kay Moises nangin yari sa tunga naton, yanang Isa nga maalam pa sa kay Solomon nagpanudlo sa aton? Daw ano ka bundol sang aton idulungog! daw ano ka luya ang aton paghangop!

[722] Si Tomas wala magtuo tubtob nga nagulo niya ang iya tudlo sa pilas nga nahimo sang mga hangaway Romanhon. Ginpanghiwala Sia ni Pedro sa tion sang Iya kaholuy-an kag pagsikway. Ining masakit nga mga dulomdumon maathag nga nag-abut sa ila. Nangin kaupod sila Niya, apan wala nila makilala ni gin-apresyar Sia. Apang daw ano ang pagatukay sini nga mga butang sa ila tagipusoon sang nakilala nila ang ila dipagtuo!

Sang nagtingob ang mga pari kag gumalahom batok sa ila, kag gindala sila sa mga hukmanan kag isulod sa bilanggoan, ang mga

sumolunod ni Kristo nagkalipay nga “gin-isip sila nga takus sa pag-antus sang kaholuy-an tungod sa Iya ngalan.” Binuhatan 5:41. Nagkalipay sila sa pagpamatuod sa atubang sang mga tawo kag manogtunda nga nakilala nila ang himaya ni Kristo, kag ginpili nila ang pagsunod sa Iya bisan madula nila ang tanan nga butang.

Matuod gihapon karon, subong sang sa kaadlawan sang mga gintoton-an, nga kon wala sang iwag sang Balaan nga Espiritu, ang tawhanon indi gid makahangop sang himaya ni Kristo. Ang kamatuoran kag ang bulohaton sang Dios wala ginaapresyar sang mahigugmaon sa kalibutan kag mapaital-italon nga mga Kristohanon. Indi sa dalanon sang kahapusan, sang dutan-on nga kadungangan ukon kalibutanon nga pagpauyon-uyon, nga masapwan ang mga sumolunod sang Agalon. Una sila katama, sa dalanon sang pangabudlay, pagpakahuya, kag pagtamay, sa atubang i sang pakig-awayan “batok sa mga punoan, batok sa mga kagamhanan, batok sa mga gumalahom sang kadudolman sining kalibutan, batok sa espirituhanon nga mga kabon sang kalautan sa langitnon nga mga duog.” Efeso 6:12. Kag nian, subong sang sa kaadlawan ni Kristo, ginasaypan sila kag ginatamay kag ginapigus sang mga pari kag mga Fariseo sa ila panag-on

Ang ginharian sang Dios indi nagaabut tungod sa pagpakitakita sa gowa. Ang maayong balita sang bugay sang Dios, upod sang iya espiritu sang pagdumili-sakaugalingon, indi gid makapasanto sa espiritu sang kalibutan. Magkasumpong ang duha ka palatukoran. “Ang kinaandan nga tawo indi makabaton sang mga butang nga iya sang Espiritu sang Dios; kay kabuangan ini sa ila: ni mahibaloan nila ini; kay mahangop lamang ini sa espiritu.” I Corinto 2:14. [723]

Apang sa may pagtoluohan nga kalibutan karon, may ara nga madamo nga, samtang nagatuo sila, nagapangabudlay tuhoy sa pagpatok sang ginharian ni Kristo subong nga dutan-on kag umalagi nga ginharian. Ginahandom nila ang paghimo sang aton Ginuo nga mangin pangulo sang ginharian sining kalibutan, hari sang iya hukmanan kag mga halanasan, sa iya mga balidharan, sa iya mga balaligyaan kag mga palasyo. Ginapaabut nila nga magagahom Sia pinaagi sa paghimo sang mga kasugoan, nga ipatuman sang tawhanon nga kagamhanan. Tungod kay wala na diri si Kristo sa lawasnon, sila mismo ang magapangabaga sa pagpanghikot nga tal-us sa iya, sa pagpatuman sang mga kasugoan sang Iya ginharian. Ang pagpatok

sina nga ginharian amo ang ginhandom sang mga Judio sa kaadlawan ni Kristo. Ginbaton nila unta si Jesus, kon nagpasugot lang Sia sa pagpatok sang umalagi nga ginharian, sa pagpatuman sang ginkilala nila nga mga kasugoan sang Dios, kag himuon sila nga manugpatpat sang Iyang kabobut-on kag mga sulogun sang Iya kagamhanan. Apang nagsiling Sia, “Ang Akon ginharian indi sa sini nga kalibutan.” Juan 18:36. Indi Sia magbaton sang dutan-on nga trono.

[724] Ang pangulohan nga sa diin si Jesus nagkabuhi tuman ka dunot kag mapiguson; sa bisan diin may mga kalakasan, — panayupi, dimabinatason, kag mapiguson nga kapintas. Apang ang Manlulowas wala magtinguha sang kabalhinan sibil. Wala Sia magpanalakay batok sa pungsudnon nga kalakasan, bisan magpakamalaut sang pungsudnon nga kaaway. Wala Sia magpamalabag sa mga kagamhanan ukon sa pagdumalahan sang yara sa gahom. Sia nga aton huwaran nagpaiway gikan sa dutan-on nga pangulohan. Indi tungod kay di Sia masinapakon sang mga kasakit sang mga tawo, kundi tungod kay ang pagbulong sini wala nagasandig sa tawhanon kag sa gowa nga mga paagi. Agod nga mangin talunsay, ang bulong dapat maglambut sa mga tawo sing tag-isaisa, kag magbag-o sang tagipusoon.

Indi tungod sang pamatbat sang mga hukmanan, ukon konsilyo, ukon sa mga balidharan, indi tungod sa pagsuko sang dalagkong mga tawo sang kalibutan, nga mapatok ang ginharian sang Dios, kundi tungod sang pagtanum sang kinaiya ni Kristo sa tawo bangod sa pagpangabudlay sang Balaan nga Espiritu. “Sa kadamoan sadtong nagbaton sa Iya, ginhatagan sila sang gahom nga mangin anak sang Dios, sa ila nga nagatuo sa Iya ngalan: nga nabun-ag indi tungod sa dugo, bisan sang kabobut-on sang unod, bisan sang kabobut-on sang tawo, kundi Iya sang Dios.” Juan 1:12, 13. Yari ang amo lamang nga gahom nga makahimo sa pagtib-ong sang tawhanon. Kag ang tawhanon nga galamiton tuhoy sa pagpatuman sini nga bulohaton amo ang pagtudlo kag pagbutang sa buhat sang pulong sang Dios.

[725] Pagsugod ni Pablo sang iya pagpangalagad sa Corinto, ang matahom kag manggaranon kag malauton nga dakbanwa, nga nadagtaan sang dimahingadlan nga mga bisyo sang pagkadiwatahan, nagsiling sia, “Namat-ud ako nga indi magkilala sang bisan ano nga butang sa tunga ninyo, luwas lamang kay Jesukristo kag Sia nga ginlansang.”

1 Corinto 2:2. Pagsulat nia sang ulihe sa pila sadtong gindunot sang labing mahigko nga pagpakasala, nakasiling sia, “Apang mga hinugasan kamo, mga ginpabalaan kamo, ginpakamatarong kamo sa ngalan ni Ginuon Jesus, kag bangod sa Espiritu sang aton Dios,” “Ginapasalamatan ko sing masunson ang Dios bangod sa inyo, tungod sa bugay sang Dios nga ginhatag sa inyo ni Jesukristo.” 1 Corinto 6:11; 1:4.

Karon, subong sang sa kaadlawan ni Kristo, ang bulohaton sang ginharian sang Dios nahamtang indi sa sadtong nagayamo nga kilalahon kag sakdagon sang dutan-on nga mga gumalahom kag tawhanon nga mga kasugoan, kundi sa sadtong nagapabutyag sa mga katawohan sa Iya ngalan, sadtong espirituhanon nga kamatuoran nga magapanghikot sa makabaton sang inagihan ni Pablo: “Ginlansang ako kaupod ni Kristo: way sapayan nagakabuhi ako; apang indi ako, kundi si Kristo nga nagakabuhi sa akon.” Galacia 2:20. Nian magapangabudlay sila katulad ni Pablo sa kaayuhan sang mga tawo. Nagsiling sia, “Busa karon mga tiglawas kita tuhoy kay Kristo, daw subong nga ang Dios nagalungay sa inyo tungod sa amon: nagapangamuyo kami sa inyo tungod sa amon: nagapangamuyo kami sa inyo tungod sa kay Kristo, magpasag-uli kamo sa Dios.” 2 Corinto 5:20.

[726] **Kapitulo 56—Pagpakamaayo Sang mga Kabataan**

[727]

SI Jesus nagmahigugmaon gid sa mga kabataan. Ginbaton Niya ang ila binata nga pagkamainawaon kag ang ila dayag kag wala-madagtai nga paghigugma. Ang mapinasalamaton nga pagdayaw gikan sa ila putli nga mga bibig mga tulalay sila sa Iya idolungog, kag nagpalab-as sang Iya espiritu sang ginpigus sang iya pagpakig-angot upod sa mga madinayaon kag salimpapaw nga mga tawo. Sa bisan diin nga ang Manlulowas magkadto, ang pagkahalangdon sang Iyang dagway, kag ang Iya malolo kag mainayuhon nga ugali nagdaug sang paghigugma kag pagsalig sang mga kabataan.

Sa tunga sang mga Judio kinabatasan ang pagdala sang mga kabataan sa kon sin-o man nga rabbi, agod nga mataklayan sang iya kamut sa pagpakamaayo; apang ang mga gintoton-an sang Manlulowas naghunahona sang Iya bulohaton nga labi ka importante nga pagsablakan sa sini nga paagi. Sang ang mga ginikanan nagpalapit sa Iya upod sang ila gagmay nga mga bata, wala ini mahamut-i sang mga gintoton-an. Naghunahona sila nga tama ka lamharon sining mga kabataan nga mag-angkon sang kaayuhan gikan sa pagduaw nila sa kay Jesus, kag nagpamat-ud nga indi Sia mahamuot sa ila. [728] Apan ang mga gintoton-an amo ang wala Niya mahamut-i. Nahangpan sang Manlulowas ang pagtatap kag ang lulan sang mga iloy nga nagtinguha sa paghanas sang ila kaanakan suno sa pulong sang Dios. Nabatian Niya ang ila mga pangamuyo. Sia gid amo ang nagdala sa ila sa Iya atubangan.

Ang isa ka iloy upod sang Iya anak nagbiya sang ila puloy-an sa pagpangita sa kay Jesus. Sa dalanon ginsugiran niya ang iya kaingod sang iya kadtoan, kag ang kaingod buot man nga pakamaayuhon ang iya mga kaanakan. Sa sini nga paagi nga pila ka mga iloy ang nagkaladto sing tingob, upod sang ila gagmay nga mga anak. Pila sang mga kabataan nagligad na sa panuigon sang pagkalapsag, pakadto sa pagkaalangon kag nian sa pagkapamatanon. Sang ginpahibalo sang mga iloy ang ila katuyoan, ginpamatian ni Jesus ang ila mahadlukon kag matinangison nga pangaba. Apang

buot Niya makita kon anuhon sang Iya mga gintoton-an ang pagkabig sa ila. Sang nakita Niya sila nga nagtabug sang mga iloy, nga naghunahona sa pagpahamuot sa Iya, ginpakita Niya sila sang ila sayop, nga nagsiling, “Pabayai ang mga bata nga magkari sa Akon, kag indi sila pagdumilii: kay kasubong nila sini ang ginharian sang Dios.” Gindaho Niya ang mga kabataan sa Iya kamut, gintaklap Niya ang Iya kamut sa ila, kag hatagan sila sang pagpakamaayo nga ila ginkarian.

Ginlipay ang mga iloy. Nagbalik sila sa ila puloy-an nga napaligon kag ginpakamaayo sang mga pinamulong ni Kristo. Ginpabaskug sila sa paghimo sang ila mga katungdanan nga may kalipay, kag ang pagpangabudlay sing malinaumon upod sang ila kaanakan. Ang mga iloy karon nga mga adlaw dapat nga magbaton sang Iya mga pulong upod sang katulad man nga pagtuo. Si Kristo sa pagkamatuod gid isa ka taglawasnon nga Manlulowas karon subong sang Iya pagkabuhi sadto upod sa mga tawo. Matuod gid nga manugbulig man Sia sang mga iloy karon subong sang Iya pagtipon sang gagmay nga mga kabataan sa Iya butkon sa Judea. Ang aton mga kabataan karon mga binaklan man sang Iya dugo subong sang mga kabataan sadtong una.

[729]

Nahibaloan ni Jesus ang lulan sang tagsa ka tagipusoon sang iloy. Sia nga may iloy nga nagpakigsumpong batok sa kaimolan kag kinawad-on nagakaawa sa tagsa ka iloy sa iya mga bulohaton. Sia nga nagpanlakatan sang malayo agod lamang sa pagpaumpaw sang malangkagon nga tagipusoon sang babaeng Canaanhon magahimo man sing labi tuhoy sa mga iloy karon. Sia nga naghatag pabalik sa balo nga taga Nain sang iya bugtong nga anak, kag nga sa Iyang pagpakasakit sa krus nagdumdom sang Iya kaugalingon nga iloy, makabatyag man karon sang kasakit sang mga iloy. Sa tagsa ka kalisod, kag sa tagsa ka kinahanglanon, magahatag Sia sang pagpahalipay kag pagbulig.

Pakaria ang mga iloy sa kay Jesus upod sang ila mga gumontang. Masapwan nila ang bugay nga tuman sa pagbulig sa ila sa pagdumala sang ila mga kaanakan. Bukas ang gawang tuhoy sa tagsa ka iloy nga buot magpahamtang sang iya lulan sa tiilan sang Manlulowas. Sia nga nagsiling, “Pabayai ang mga kabataan nga magkari sa Akon kag indi sila pagdumilii,” nagapangagda gihapon sa mga iloy sa pagtuytoy sang ila mga kabataan agod nga iya pakamaayuhon. Bisan

[730]

ang lapsag nga ginakungkong sang iya iloy mahimo nga makaluntad sa idalum sang landong sang Makaako pinaagi sa pagtuo sang map-inangamuyuon nga iloy. Si Juan nga manugtugmaw napun-an sang Balaan nga Espiritu gikan sa iya pagkabun-ag. Kon magkabuhi kita nga nagapakig-angot sa Dios makapaabut man kita sa diosnon nga Espiritu sa pagdihon sa aton gagmay nga kabataan bisan pa gikan sa labing maaga nga mga tinion.

Sa mga kabataan nga napapalapit sa Iya, nakita ni Jesus ang mga babae kag lalake nga mangin manonubli sang Iyang dako nga bugay kag mangin sakop sang Iya ginharian, kag ang pila sini magapakamatay tungod sa Iya. Nahibaloan Niya nga ini nga mga kabataan magapamati sa Iya kag magabaton sa Iya subong nga ila Manunobos sing labi ka dagmit sang sa mga hamtong na, nga sa diin madamo sa ila ang mainalamon sa kalibutan kag matig-a sing tagipusoon. Sa Iya mga pagtudlo nagpakigtupong Sia sa ila. Sia nga amo ang Halangdon sang langit, wala magdumili sa pagsabat sang ila pakiana, kag ipaathag ang Iya mga importante nga mga pagtolon-an sa pagsugata sang ila binata nga paghangop. Gintanum Niya sa ila panghunahona ang binhi sang kamatuoran, nga sa ulihe nga mga tinuig, magatubo kag magadala sang bunga nga sa kabuhi nga dayon.

Matuod gihapon nga ang mga anak amo ang labing mabinatunon sa mga pagtudlo sang maayong balita; ang ila mga tagipusoon bukas sa diosnon nga mga inpluensia, kag malig-on sa pagtipig sang mga pagtolon-an nga nabaton. Ang mga kabataan mahimo nga mga Kristohanon, nga may inagihan suno sa ila panuigon. Dapat sila nga paalamon sa espirituhanon nga mga butang, kag ang mga ginikanan dapat man maghatag sa ila sang tagsa ka kahigayunan, agod nga makapatubo sila sang kinaiya suno sa kinaiya ni Kristo.

[731]

Ang mga amay kag mga iloy dapat nga magtulok sa ila mga kaanakan bilang mga lamharon nga katapo sang panimalay sang Ginuo, nga gintugyan sa ila agod nga paalamon tuhoy sa langit. Ang mga pagtolon-an nga aton makuha kay Kristo dapat man naton ihatag sa aton mga kabataan, suno sang mabaton sang ila lamharon nga kaisipan, nga sing tagdiutay buksan naton sa ila ang mga palatukoran sang langit. Sa sini nga paagi ang Kristohanon nga puloy-an mahimo nga isa ka boluthoan, nga sa diin ang mga ginikanan nagaalagad bilang mga kabulig manonudlo, samtang si Kristo amo gid ang pangulo nga Manonudlo.

Sa nagapangabudlay tuhoy sa pagkaliso sang aton mga kaanakan, indi kita magtulok sa kalakas sang balatyagon subong nga kinahanglanon nga pagpamatuod sa pagpabatyag sa sala. Ni kinahanglanon man ang paghibalo sang igo gid nga takna nga sila naliso. Tudloan naton sila sa pagdala sang ila sala sa kay Jesus, nga nagapangayo sang Iya pagpatawad, kag pagtuohan nga nagadala Sia sang kapatawaran kag ginabaton Nia sila subong sang pagbaton Niya sang mga kabataan sang diri pa Sia sa kalibutan.

Subong nga ang mga iloy nagatudlo sa ila kaanakan sa pagtuman sa ila kay ginahigugma nila sila, nagatudlo sila sa ila sang nahauna nga pagtolon-an sa Kristohanon nga kabuhi. Ang gugma sang iloy nagapatiglawas sa anak sang gugma ni Kristo, kag ining magamay nga mga kabataan nga nagasalig kag nagatuman sa ila iloy nagatuon sa pagsalig kag pagtuman sa ila Manlulowas.

Si Jesus amo ang huwaran tuhoy sa mga kabataan, kag Sia man amo ang sulondan sang mga amay. Naghambal Sia subong sang isa nga may kagamhanan, kag ang iya pinamulong gin-updan sang gahom; way sapayan sa tanan Niya nga pagpakig-impon sa damuhal kag bastos nga mga tawo wala gid Sia maggamit sang bisan isa ka bukaras ukon dimatinahuron nga mga halambalanon. Ang bugay ni Kristo sa tagipusoon makahatag sang nabun-ag-sa-langit nga pagkadungganon kag isa ka balatyagon sang pagpakabagay. Magapalum-ok sang bisan ano nga pagkadaldas, kag pungan ang tanan nga pagkabahul kag kaparas. Magatuytoy ini sa mga amay kag iloy sa pagkabig sa ila mga kabataan subong nga mainalamon nga mga linalang, subong nga maluyag sila nga pagkabigon man.

[732]

Mga ginikanan, sa paghanas sang inyo mga kabataan, ton-i ang mga pagtolon-an nga ginhatag sang Dios sa kinaugali. Kon buot ka maghanas sa rosas ukon liryos, anhon nimo paghimo? Pamangkuta ang hardinero kon ano ang paagi sang pagpalambo kag pagpatahom sang kabulakan, kag patubun ang alalangay nga katahoman. Sugiran niya kamo nga indi tungod sa bukaras nga paghamil-ay, wala sing madalason nga paninguha; kay magabali lamang ini sang ila malukmay nga mga sanga. Tungod sa ginagmay nga mga pagtalupangod, nga sing masunson ginsulitsulit. Ginbasa niya ang duta, ginamligan ang nagatubo nga mga tanum gikan sa mabaskug nga hangin kag sa masingkal nga init sang adlaw, kag ang Dios nagpalambo sa ila kag magpamukadkad sa ila katahoman. Sa pag-atipan

sa inyo mga kabataan, sunda ang paagi sang hardinero. Pinaagi sa malum-ok nga paghamil-ay, sa mahigugmaon nga pagtatap, tinguhai ang pagdihon sang ila kinaiya suno sa huwaran sang kinaiya ni Kristo.

[733] Pabaskuga ang pagpahayag sang gugma tuhoy sa Dios kag sa isa kag isa. Ang katarungan kon ngaa madamo ang mga tawo nga matig-a sing tagipusoon diri sa kalibutan amo nga ang matuod nga paghigugma ginkilala nga kaluyahon kag ginpaluya kag ginpunggan. Ang maayo nga kinaiya sining mga tawo gintapna sang sila bata pa; kag luwas lamang kon ang kapawa sang diosnon nga gugma magtunaw sining mabugnaw nga pagkadaluk, ang ila kalipayan mahimo nga malaglag sing dayon. Kon luyag naton nga ang aton mga kabataan mag-angkon sang mainawaon nga espiritu ni Jesus, kag ang pagkahanuklog nga ginapakita sang mga manogtunda tuhoy sa aton, pabaskugon naton ang mainalwanon kag mahigugmaon nga pitik sang pagkabata.

Tudloi ang kabataan sa pagtulok kay Kristo sa kinaugali. Dalha sila sa dayag, sa idalum sang dungganon nga mga kakahuyan, sa mga katamnan; kag sa tanan nga makatilingala nga binuhatan sang pagpanuga, tudloi sila sa pagtulok sang kapahayagan sang Iya gugma. Tudloi sila nga Sia amo ang naghimo sang mga kasugoan nga nagagahom sa tanan nga mga butang nga may kabuhi, nga naghimo Sia sang mga kasugoan tuhoy sa aton, kag nga ining mga kasugoan, tuhoy sa aton kasadyahan kag kalipayan. Indi sila pagpalapyoi tungod sang malawig nga mga pangamuyo kag makatalaka nga paglaygay, kundi tungod sa may katuyoan nga pagtolonan sang kinaugali tudloi sila sang pagkamatimumanon sa kasugoan sang Dios.

Sa madaug ninyo ang ila pagsalig sa inyo subong nga mga sumolunod ni Kristo, mangin mahapus ang pagtudlo sa ila sang dakong gugma nga ginhigugma Niya sa aton. Sa nagatinguha kamo sa pagpaathag sang kamatuoran sang kaluwasan, kag itudlo ang kabataan sa kay Kristo subong nga ila kaugalingon nga Manlulowas, mangin yara sa luyo nimo ang mga manogtunda. Ang Ginuo magahatag sang bugay sa mga amay kag iloy agod mapabalaka ang ila magamay sa hamili nga sugilanon sang Bata sa Betlehem, nga amo gid ang paglaom sang kalibutan.

Sang ginsinganganan ni Jesus ang Iya mga gintoton-an nga indi nila pagdumilian ang mga kabataan sa pagpalapit sa Iya, naghambal

Sia sa Iya sumolunod sa tanan nga katuigan —sa mga may palan-gakoan sa simbahan, sa mga manugpangalagad, mga kabulig, kag sa tanan nga Kristohanon. Ginabuyok ni Jesus ang mga kabataan, kag nagaagda Sia sa aton, Pabayai sila nga magkari; nga daw subong nga magsiling Sia, Magapalapit sila kon indi ninyo sila pagpunggan.

[734]

Indi pagtugoti nga ang inyo dikristohanon nga kinaiya maghatag sing sayop nga pagtiglawas sa kay Jesus. Indi pag-ipalayo ang magamay nga mga kabataan sa Iya pinaagi sa imo kabugnaw kag pagkabukaras. Indi sila paghatagi sang kabangdanan sa pagbatyag nga ang langit indi maayo nga pagapuy-an kon didto ka. Indi kamo maghambal sang pagtoluohan subong isa ka bagay nga indi mahangpan sang mga kabataan, ukon maggawi nga daw subong bala nga wala sila ginapaabut sa pagbaton kay Kristo sa ila pagkabata. Indi sila paghatagi sang butig nga pagpabatyag nga ang pagtoluohan ni Kristo isa ka pagtoluohan sang kadulom, kag nga sa ila pagpalapit sa Manlulowas dapat nila isikway ang tanan nga makahimo sang kabuhi nga malipayon.

Sang ang Balaan nga Espiritu magpanghikot sa tagipusoon sang mga kabataan, magbuylog ka sa Iya bulohaton. Tudloi sila nga ang Manlulowas nagatawag sa ila, nga wala sing iban nga makahatag sa Iya sang dako nga kalipay sang sa paghatag nila sa Iya sang ila kaugalingon sa mga tinuig sang ila pagpamukadkad kag pagkalab-as.

Ginakabig sang Manlulowas nga may walay katubtoban nga pagkalum-ok ang mga kalag nga ginbaklan Niya sang Iya kaugalingon nga dugo. Sila amo ang inangkon sang Iya gugma. Nagatulok Sia sa ila nga may dilimasaysay nga kahidlaw. Nabuyo ang Iya tagipusoon, indi lamang sa mga labing but-anan nga mga kabataan, kundi man sa sadtong may silikwayon nga kinaiya nga ila ginpanubli. Madamo sang mga ginikanan ang wala makahangop kon daw ano ka dako ang ila salabton sa sining mga kinaiya sa ila mga kabataan. Wala sila sing kalum-ok kag kaalam sa pagsugata sa mga masinalaypon nga ila man lang ginhimo nga nangin amo sila. Apang nagatulok ang Manlulowas sa sining mga kabataan nga may kahanuklog. Ginausoy Niya ang patubas gikan sa kabangdanan.

[735]

Ang Kristohanon nga manugpangabudlay mahimo nga amo ang galamiton ni Kristo sa pagbuyok sining mga kabataan sa Manlulowas. Pinaagi sa kinaalam kag sa pagkamainayuhon, mahimo nga mabugkos sia sa iya tagipusoon, mahatagan niya sila sang kabakud

kag paglaom, kag tungod sa bugay ni Kristo mahimo nga makita nila sila nga magbag-o sing kinaiya agod nga masiling nahanungod sa ila, “Kay kasubong nila sini ang ginharian sang Dios.”

Kapitulo 57—“Isa ka Butang ang Nakulang sa Imo” [736]

[737]

KAG sang paggowa Niya sa dalan, may isa nga nagdalagan kag nagluhod kag nagpamangkot sa Iya, Agalon nga maayo, ano bala ang akon himuon agod mapanubli ko ang kabuhi nga walay katapusan?”

Ang pamatan-on nga nagpamangkot sini nga pakiana isa ka pangulo. May madamo sia nga pagkabutang kag may mataas nga palangakoan. Nakita niya ang gugma nga ginpakita ni Jesus sa mga kabataan nga gindala sa Iya; nakita niya kon daw ano kalulot ang pagbaton Niya sa ila kag daw-on sa Iya kamut, kag sa iya tagipusoon nag-igpat ang gugma tuhoy sa Manlulowas. Nagbatyag sia sang isa ka handom nga mangin Iya gintoton-an. Natandug gid sia sing madalum nga sang naglakat na si Kristo nagdalagan sia sa paglagas sa Iya, kag paghapa sa Iya tiilan, namangkut nga may pagkamaminatud-on kag may pagkahanuot sang pakiana nga tama gid ka importante sa iya kalag kag sa kalag sang tagsa ka tawo, “Agalon nga maayo, ano bala ang akon himuon agod mapanubli ko ang kabuhi nga walay katapusan?”

“Ngaa nga gintawag mo Ako nga maayo?” siling ni Kristo, “wala sing iban nga maayo kundi isa lamang, nga amo ang Dios.” Ginhandom ni Jesus nga tilawan ang pagkamaminatud-on sining pangulo, kag hibaloan gikan sa iya kon ano ang paagi nga ginkilala niya Sia nga maayo. Nahangpan bala niya nga ang Isa nga iya ginasugilanon amo ang Anak sang Dios? Ano ang tunay nga balatyagon sang iya tagipusoon? [738]

Ini nga pangulo may mataas nga pagbulobanta sang iya kaugalingon nga pagkamatarong. Wala gid man inya ginkabig nga masinalaypon sia sa bisan ano nga bagay, apang wala gid sia mata-moy sing bug-os. Nabatyagan niya ang pagkakinahanglan sang isa ka butang nga wala niya ginaangkon. Indi ayhan sia mapakamaayo ni Jesus subong sang Iya pagpakamaayo sang gagmay nga mga kabataan, kag tagbawon ang kinahanglan sang iya kalag?

Sa pagsabat sini nga pakiana ginsugiran sia ni Jesus nga ang pagtuman sang kasugoan sang Dios tama ka kinahanglanon kon buot sia mag-angkon sang kabuhi nga dayon; kag ginsambit Niya ang pila sang mga sugo nga nagpakilala sang katungdanan sang tawo sa iya masigkatawo. Masinugtanon ang sabat sang pangulo: “Tanan ini akon gintuman kutob sang akon pagkapamatan-on: ano pa ang nakulang sa akon?”

Nagtulok si Kristo sa guya sang pamatan-on, nga daw ginabasa ang iya kabuhi kag ginausisa ang iya kinaiya. Ginhigugma Niya sia, kag ginhandom Niya ang paghatag sa iya sinang paghidaet kag bugay kag kalipay nga magabalhin sang iya kinaiya. “Isa lamang ka butang ang nakulang sa imo,” siling Nia, “lakat ka kag ibaligya ang bisan ano nga butang nga yara sa imo, kag magpanghatag ka sa mga imol, kag mangin may bahandi ka sa langit: kag magkari ka sa Akon, magpas-an sang imo krus kag magsunod sa Akon.”

[739] Napapalapit si Kristo sining pamatan-on. Nahibaloan Niya nga maminatud-on sia sa iya ginsiling, “Tanan ini nga mga butang gimbantayan ko kutob sang akon pagkapamatan-on.” Ang Manunobos naghandom sa pagtuga sa iya sinang paghangop nga makapatakus sa iya sa pagtan-aw sang pagkakinahanglan sang tinagipusoon nga pagkatutom kag Kristohanon nga pagkaayo. Ginhandom Niya ang pagtan-aw sa iya nga may mapainobuson kag mahinolsulon nga tagipusoon, nagabatyag sang labing mataas nga paghigugma nga mahatag sa Dios, kag taguon ang iya kakulangan sa kahimpitan ni Kristo.

Nakita ni Jesus sa sini nga pangulo ang isa ka kabulig nga Iya kinahanglan kon lamang ining pamatan-on mahimo nga masigkamanugpangabudlay kaupod Niya sa bulohaton sang kaluwasan. Kon ipahamtang lamang niya ang iya kaugalingon sa idalum sang pagmando ni Kristo, mangin isa sia ka gahom nga sa ikaayo. Sa isa ka maathag nga bagay ang pangulo mahimo unta nga makatiglawas sa kay Kristo; kay nakaangkon sia sang mga ikasangkul, nga sa diin kon maghiusa sia upod sang Manlulowas, magahimo sa iya nga isa ka diosnon nga gahom sa tunga sang mga tawo. Si Kristo, sa pagtan-aw sa iya kinaiya, ginhigugma sia. Ang gugma tuhoy kay Kristo napukaw sa tagipusoon sang pangulo; kay ang gugma nagabuyok sang gugma. Ginkalangkagan ni Kristo ang pagtan-aw sa iya nga mangin kabuylog Niya sa Iya pagpangabudlay. Naghandom Sia sa

paghimo sa iya nga mangin katulad Niya, ang isa ka salaming nga sa diin ang pagkakaanggid sa Dios makita. Ginhandom Niya ang pagpauswag sang pagkalabingmaayo sang iya ugali, kag balaanon ini nga gamiton sang Agalon. Kon lamang ang pangulo naghatag sang iya kaugalingon kay Kristo, nagtubo unta sia sa Iya atubangan. Kon ginhimo niya ini nga pagpili daw ano unta ang iya nanging palaabuton!

“Isa lamang ang nakulang sa imo,” nagsiling si Jesus. “Kon buot ka maghimpit, lakat kag ibaligya ang tanan nga imo, kag manghatag sa mga imol, kag mangin may bahandi ka sa langit: kag kari ka kag magsunod sa Akon.” Nabasa ni Kristo ang tagipusoon sang pangulo. Isa lamang ang nakulang sa iya, apang isa yadto ka kinahanglanon nga palatukoran. Kinahanglan niya ang gugma sang Dios sa iya kalag. Ini nga pagkakulang kon indi mahimon-an, masapwan nga mangin may katalagman tuhoy sa iya; ang bug-os niya nga ugali madagtaan. Pinaagi sa pagpatuyang, ang pagkadalok mapalig-on. Agod nga makabaton sia sang gugma sang Dios, ang lakas nga paghigugma niya sa iya kaugalingon dapat nga matugyan.

[740]

Ginhatagan ni Kristo sang pagtilaw ini nga tawo. Ginpapili sia sa tunga sang langitnon nga bahandi kag ang dutan-on nga pagkadako. Ang langitnon nga bahandi ginpat-ud sa iya kon magsunod lamang sia kay Kristo. Apang dapat nga magtugyan ang kaugalingon; ang iya kabobut-on dapat nga mahatag sa idalum sang pagmando ni Kristo. Ang amo gid nga pagkabalaan sang Dios gintanyag sa sining pamatan-on nga pangulo. May kahigayunan sia nga mahimo nga anak sang Dios, masigkamanonubli upod ni Kristo sa langitnon nga mga bahandi. Apang dapat sia magpas-an sang krus, kag sundon ang Manlulowas sa dalanon sang pagsikway sa kaugalingon.

Ang mga pinamulong ni Kristo sa pagkamatuod gid isa ka pangagda tuhoy sa pangulo, “Magpili ka karon nga adlaw kon sin-o ang imo alagaron.” Josue 24:15. Ginbilin sa iya ang pagpili. Ginhandom ni Jesus ang iya pagkaliso. Ginpakita Niya sa iya ang pintok sang kalalat-an sa iya ugali, kag daw ano ka mabinalak-on nga nagbantay Sia sang balaisan sang gintimbangtimbang sang pamatan-on ang pakiana! Kon nagtapat sia sa pagsunod sa kay Kristo, dapat sia magtuman sang Iya pulong sa bisan ano nga bagay. Dapat sia magtalikod gikan sa iya mahandomon nga mga hilikuton. Daw ano unta nga pagkahanuot, malangkagon nga pagkahidlaw, daw ano nga pagk-

[741]

agutom sa kalag, sang pagtulok sang Manlulowas sa pamatan-on, nga naglaom nga magatugyan sia sa pangagda sang Espiritu sang Dios!

Si Kristo lamang ang naghimo sang mga palahinandigan nga makapahamtang sa pangulo sa isa ka duog nga sa diin niya mahimpit ang isa ka Kristohanon nga kinaiya. Ang Iya mga pinamulong mga pulong sang kaalam, bisan pa daw napahayag nga matigdas kag matul-id. Ang isa lamang ka paglaom sang kaluwasan sang pamatan-on nga pangulo amo ang pagbaton kag pagtuman sa ila. Ang iya mataas nga panindugan kag ang iya pagkabutang nagapamilit sang isa ka maluibon nga influensia tuhoy sa malaut sa iya ugali. Kon palanggaon ini magatal-us sia sa Dios sa iya balatyagon. Ang paghawid sing diutay ukon dako gikan sa Dios amo ang paghawid sang mga bagay nga magapakulang sang iya kalig-on moral kag sang katalunsay; kay kon ang mga butang sini nga kalibutan amo ang palanggaon, way sapayan kon daw ano ka walay kapat-uran kag pagkadilitakus sa ila, mahimo nga amo ini ang magasuyop sang tanan.

Ang pangulo maabtik sa paghangop sang tanan nga nasakop sang mga pinamulong ni Kristo, kag nasub-an sia. Kon lamang nabatyagan niya ang kabilihan sang gintanyag nga dulot, maabtik man kuntani sia sa pagpasakop subong nga isa sang mga sumolunod ni Kristo. Katapo sia sang pinasidunggan nga hubon sang mga Judio, kag si Satanas nagsulay sa iya sang pahaylo sang maayo nga palaabuton. Luyag niya ang langitnon nga bahandi, apang maluyag man sia sang umalagi nga mga kaayohan nga madala sang iya kamanggaran. Nasubo sia nga ang kaangay nga palahinandigan nagaluntad; naghandom sia sang kabuhi nga walay katapusan, apang [742] indi sia handa sa paghimo sang pagantus. Ang bili sang kabuhi nga dayon daw tuman ka dako, kag naglakat sia nga masinolub-on; “kay may madamo sia nga pagkabutang.”

Ang iya pag-angkon nga gintuman niya ang kasugoan sang Dios isa ka kadaya-an. Nagpakita sia nga ang manggad amo ang iya mga diosdios. Indi sia makatuman sang kasugoan sang Dios samtang ang kalibutan may tiguna nga bahin sa iya balatyagon. Ginhigugma niya ang mga dulot sang Dios labaw sang manughatag. Gintanyagan ni Kristo ang pamatan-on sang pag-upodupod sa Iya. “Magsunod ka sa Akon,” ang siling Niya. Apang ang Manlulowas suno sa iya

indi katulad sang iya kaugalingon nga ngalan sa tunga sang mga tawo ukon sang iya pagkabutang. Ang pagbiya sang iya dutan-on nga bahandi, nga makita, nga itigaylo sang langitnon nga bahandi, nga indi makita, tama ka dako nga katalagman. Ginsikway niya ang tanyag sang kabuhi nga walay katapusan, kag ang nagaagi sini nga pagbatas, nga ginatimbang nila si Kristo batok sa kalibutan; kag madamo ang nagapili sang kalibutan. Katulad sang pamatan-on nga pangulo, nagapalayo sila gikan sa Manlulowas, kag nagasiling sa ila tagipusoon, Indi ako buot sining Tawo nga mangin akon manugdumala.

Ang pagpakigsugilanon ni Kristo upod sa pamatan-on ginpahayag subong nga isa ka may katuyoan nga pagtolon-an. Ang Dios naghatag sa aton sang tulomanon sang pamatasan nga dapat sundon sang tagsa sang Iya mga ulipon. Ang pagtuman sa Iya kasugoan, indi lamang kay pagtuman tungod sa kasugoan, apang ang isa ka pagtuman nga nagasakop sang kabuhi, kag napakita sa kinaiya. Ang Dios nagpahamtang sang Iya kaugalingon nga talaksan sang kinaiya tuhoy sa tanan nga buot mangin sakop sang Iya ginharian. Yadto lamang nga mahimo nga masigkamanugpangabudlay upod ni Kristo, yadto lamang ang magasiling, Ginuo, ang tanan nga akon kag sa akon Imo, amo ang pagakilalahon subong nga mga anak nga lalake kag babae sang Dios. Ang tanan dapat magtalupangod kon ano ang kahulogan sang paghandom sang langit, apang way sapayan magatalikod tungod sang mga palahinandigan nga ginpahamtang. Hunahonaa kon ano ang kahulogan sang pagsiling nga “Indi” sa kay Kristo. Ang pangulo nagsiling, Indi, indi ko mahatag sa Imo ang tanan. Amo man bala ining aton ginasiling? Ang Manlulowas nagtanyag sa pagpakigbahin upod sa aton sa bulohaton nga ginhatag sang Dios nga aton pagahimuon. Nagatanyag Sia sa paggamit sang mga paagi nga ginhatag sang Dios sa aton, sa pagpapadayon sang Iya bulohaton sa kalibutan. Sa sini lamang nga paagi nga maluwas Niya kita.

Ang pagkabutang sang pangulo ginsalig sa iya agod nga iya mapakilala ang iya kaugalingon nga isa ka matutom nga tulogyanan; dapat niya nga ipanagtag ini nga mga butang tuhoy sa kaayohan sang yara sa kinahanglan. Hanti ang Dios nagatugyan man sa mga tawo sang pagkabutang, sang mga talanton kag mga kahigayunan, agod nga mangin Iya sila nga sulogun sa pagbulig sa mga kubos kag sang

[743]

nagaalantus. Sia nga nagagamit sang gintugyan nga mga dulot suno gid sa katuyoan sang Dios, mahimo nga masigkamanugpangabudlay upod sang Manlulowas. Magadaug sia sang kalag sa kay Kristo, tungod kay tiglawas sia sang iya kinaiya.

[744] Sa sadtong, kaangay sang pamatan-on nga pangulo, yara sa mataas nga palangakoan sang pagkasalaligan, kag may dalagko nga pagkabutang, daw isa ka dako nga pag-antus ang pagbiya sang tanan agod lamang sa pagsunod kay Kristo. Apang amo ini ang tulomanon sang pamatasan tuhoy sa tanan nga mangin Iya gintotonan. Wala sing magkubos sa pagkamatinumanon nga batunon. Ang pagtugyan sa kaugalingon amo ang alibutod sang mga pagtudlo ni Kristo. Masami nga ginapahayag kag ginapangabay sa pinulongan nga daw gamhanan, bangod kay wala sang iban nga paagi sa pagluwas sa tawo sang sa pag-utod sang butang nga, kon abiabihon, magapaluya sang bug-os nga pagkatawo.

Kon ang mga sumolunod ni Kristo maghatag pabalik sa Ginuo sang Iya kaugalingon, nagatipig sila sang mga bahandi nga pagaihatag man sa ila kon makabati na sila sang mga pulong, “Maayo nga pagkahimo, maayo kag matutom nga ulipon; . . . sulod ka sa kalalipayan sang imo Ginuo.” “Nga tungod sang kalipay nga ginpahamtang sa Iya atubangan, ginbatas Niya ang krus, nga nagtamay sang pagpakahuya, kag ginpalingkod sa tuo nayon nga kamut sang trono sang Dios.” Mateo 25:23; Hebreo 12:2. Ang kalipay sa pagtan-aw sang mga kalag nga gintubos, mga kalag nga naluwas sing dayon, amo ang padya sang tanan nga nagpahamtang sang ila tiil sa agi sadtong nagsiling, “Magsunod sa Akon.”

Kapitulo 58—“Lazaro, Gowa Ka”

[745]

ANG isa sang labing malig-on nga mga gintoton-an ni Kristo amo si Lazaro sang Betania. Sumogod pa sang una nila nga pagkita ang iya pagtuo sa kay Kristo nangin mapag-on; ang iya gugma tuhoy sa Iya madalom, kag ginhigugma sia sing labi sang Manlulowas. Ang labing dako nga katingalahan nga ginhimo ni Kristo tuhoy gid sa kay Lazaro. Ginapakamaayo sang Manlulowas ang tanan nga nagpangayo sang Iya bulig; ginahigugma Niya ang bug-os nga panimalay tawhanon, apang sa pila ka bilog, nabugkos Sia sing pinasahi kag malolo nga paghiliupod. Ang Iya tagipusoon nahigot sing malig-on sang lubid sang pagpalangga sa panimalay didto sa Betania, kag tuhoy sa isa sa ila nga ginhimo Niya ang Iya labing makatilingala nga binuhatan.

Masami si Jesus makakita sang kapahuwayan sa puloy-an ni Lazaro. Ang Manlulowas wala sing kaugalingon nga puloy-an; nagasandig lang Sia sa pagkamaabiabihon sang Iya mga abyan kag gintoton-an, kag masunson kon ginalapyo, kag nauhaw sang tawhanon nga paghiliupod, nangin malipayon Sia sa pagkadto sa sining mahidaeton nga puloy-an, malayo gikan sa pagpasibangod kag kaimon sang naakig nga mga Fariseo. Nasapwan Niya diri ang maminatud-on nga pagbaton, putli, kag balaan nga pag-inabyanay. Mahimo Sia makahambal diri upod sang kayano, kag lubos nga kahilwayan, nga nahibaloan Niya nga hangpon kag tipigan ang Iya pinamulong.

[746]

[747]

Ginaapresyar sang aton Manlulowas ang malinong nga puloy-an kag ang mabinalak-on nga manugpalamati. Ginhidlaw Sia sang tawhanon nga kalolo, pagtahod, kag pagpalangga. Yadtong nagbaton sang langitnon nga mga pagtudlo nga handa Niya ihatag sa gihapon ginpakamaayo sing labi. Sang ang kadam-an nagsunod sa kay Kristo sa dayag nga mga latagon, ginhumlad Niya sa ila ang katahoman sang kinamadmaran nga kalibutan. Gintinguhaan Niya ang pagbukas sang ila mata sa paghangop, agod nga ila makita kon paano nga ang kamut sang Dios nagasapnay sang kalibutan.

Agod matawag Niya sila sa pagapresyar sang kaayo kag kaalwan sang Dios, gintawag Niya ang kabalaka sang Iya manugpalamati sa nagakahulog-singinay nga mga tun-og, sa malum-og nga talithi kag masanagon nga silak sang adlaw, nga ginhatag sing alalangay sa maayo kag sa malauton. Handom Niya nga ang tawo may labi nga pagkilala sang pagkabig nga ginahatag sang Dios sa tawhanon nga galamiton nga Iya ginlalang. Apang ang kadam-an bundol sa pagpamati, kag sa puloy-an sa Betania, nakakita si Kristo sang kapahuwayan gikan sa makapoy nga pagpakigdumog sa dayag nga pagkabuhi. Diri Niya ginbuksan sa mabinatunon nga tagpalamati ang kadakuon sang Makaako. Sa sining kinaugalingon nga pagsugilanon ginhumlad Niya sa Iya manugpalamati ang mga butang nga wala Niya masugid sa nagsimpunay nga kadam-an. Indi Sia kinahanglan maghambal sa Iya mga abyan paagi sa mga palaanggiran.

[748] Samtang nagahatag si Kristo sang Iya matahom nga mga pagtolon-an, si Maria naglingkod sa Iya tiilan, ang isa ka matinahuron kag maukod nga manugpalamati. Sang isa ka tion, si Maria, nagamuhan sa pag-aman sang kalan-on, nagpalapit kay Jesus nga nagasiling, “Ginuo, Ginuo, wala Ka bala sing kabalaka nga ginbayaan ako sang akon utod nga mag-isahanon sa paghanda sang pagkaon? busa singgani man sia nga buligan niya ako.” Amo ini ang nahauna nga pagduaw ni Kristo sa Betania. Bag-o lamang magbaktas si Kristo kag ang iya mga gintoton-an gikan sa Jerico. Mahandumon gid si Marta sa paghatag sang ila kahapusan, kag sa iya kalangkag nalimtan niya ang pagtahod nga nagakadapat sa iya Dumoluaw. Ginsabat sia ni Jesus upod sang malum-ok kag mabinatason nga mga pulong, “Marta, Marta, nagahimud-os kag nalisang ka sang madamo nga mga bagay; isa ka butang ang kinahanglan: kag ginpili ni Maria ang labing maayo nga bahin, nga indi gid makuha sa iya.” Sa Maria nagdamisag sa iya panghunahona upod sang hamili nga mga pulong nga nagakahulog gikan sa bibig sang Manlulowas, mga pulong nga labi pa ka hamili sa iya sang sa labing malahalon nga mga mutya.

Ang “isa ka butang” nga ginkinahanglan ni Marta amo ang malinong, mapinangamoyuon nga espiritu, ang madalumdalum nga pagkalangkag tuhoy sa ihibalo nahanungod sang palaabuton nga kabuhing dayon, kag ang mga bugay nga kinahanglanon tuhoy sa espirituhanon nga kauswagan. Kinahanglan niya ang kulang nga pagkalangkag tuhoy sa mga butang nga umalagi, kag laban tuhoy

sa mga butang nga nagapadayon. Ginatudloan ni Jesus ang Iya mga kaanakan sa pagkuha sang tagsa ka kahigayunan sa pag-angkon sang ihibalo nga magahimo sa ila nga maalam nga sa kaluwasan. Ang bulohaton ni Kristo nagakinahanglan sang matinatapon kag mapagsik nga manugpangabudlay. May masangkad nga palangabudlayan tuhoy sa mga Marta, upod sang ilang katutom sa aktibo nga bulohaton sa pagtoluohan. Apang papungkoa anay sila upod ni Maria sa tiilan ni Jesus. Himoa ang kaukod, kaabtik, kag kapagrus nga mapabalaan sang bugay ni Kristo; niyan ang kabuhi mangin isa ka dimationg nga gahom tuhoy sa maayo.

[749]

Ang kalisod nagpanagil-ot sa mahidaeton nga puloyan nga sa diin si Jesus nagapahuway. Si Lazaro hinali lang nagbalatian, kag ang mga utod nga babae nagpahibalo sa Manlulowas nga nagasiling, “Ginuo, yari karon, ang Imo ginapalangga nagamasakit.” Nakita nila ang kahinali sang balatian nga nagdunggo sa ila utod, apang nahibaloan nila nga si Kristo nagpakita sang Iya ikasarang sa pagayo sang tanan nga balatian. Nagtuo sila nga magakaawa Sia sa ila kalisdanan; busa wala sila maghimo sang dinalian nga pangabay tuhoy sa Iyang madali nga pagtambong, kundi nagpadala lamang sang masaligon nga balita, “Ang Imo ginapalangga nagamasakit.” Nagdahum sila nga magabalus Sia gilayon sa ila pahibalo, kag magaupod sa ila kon magabut Sia sa Betania.

Malinangkagon sila nga naghulat sang isa ka tinaga gikan kay Jesus. Kutob nga may igpat pa sang kabuhi ang ila utod, nagpangamuyo sila kag maghulat sang pagabut ni Jesus. Apang ang sinugo nagbalik nga wala Sia. Apang nagdala sia sang pahibalo, “Ini nga balatian indi nga sa kamatayon,” kag nagkapyot sila sa paglaom nga mabuhi si Lazaro. Sing malulo nagtinguha sila sa paghambal sang mga pulong sang paglaom kag pagpabaskug sa halos lipong na nga balatianon. Sang namatay si Lazaro, linuyahan sila sing mapait gid; apang nabatyagan nila ang manugsakdag nga bugay ni Kristo, kag amo ini ang nagpugong sa ila sa pagbasul sa Manlulowas.

[750]

Sang nabatian ni Kristo ang balita, naghunahona ang mga gintoton-an nga ginbaton Niya ini nga may kabugnaw. Wala Sia magpakita sang kasubo nga ila ginpaabut nga himuon Niya. Pagbalikid sa ila nagsiling Sia, “Ini nga balatian indi nga sa kamatayon, kundi sa kahimayaan sang Dios, agod nga ang Anak sang Dios mahimaya sa sini.” Sa sulod sang duha ka adlaw nagpabilin Sia sa duog nga

sa diin Sia. Ini nga pagpalangan isa ka tanhaga sa mga gintoton-an. Daw ano unta nga pagpahalipay sa nalisdan nga panimalay! ang ila hunahona. Ang Iya malig-on nga pagpalangga sa panimalay sa Betania nahibaloan sing maayo sang mga gintoton-an, kag natingala sila nga wala Sia magsapak sa amo nga pahibalo, “Ang Imo ginapalangga nagamasakit.”

Sa sulod sinang duha ka adlaw daw ginkalimtan na lang ni Jesus ang balita; kay wala Sia maghambal nahanungod kay Lazaro. Ang mga gintoton-an naghunahona nahanungod kay Juan nga Manug-tugmaw, ang nag-una kay Jesus. Natingala sila kon ngaa si Jesus, upod sang Iya gahom sa paghimo sang katingalahan, nagtugot sa kay Juan nga mabilanggo kag mapatay sa hinali nga kamatayon. Subong nga nagaangkon sang katulad nga gahom, ngaa nga wala ni Kristo luwasa ang kabuhi ni Juan? Masami ini nga pakiana ginapamangkut sang mga Fariseo, nga nagpabutyag sini subong isa ka indi masabat nga katarungan batok sa pag-angkon ni Kristo nga Sia ang Anak sang Dios. Ginpaandaman sang Manlulowas ang Iya mga gintoton-an sang mga pagtilaw, mga pagkawala kag paghingabut. Bayaan bala Niya sila sa tion sang pagtilaw? May pila nga nagpakiana kon bala nagsayop sila sa Iya bulohaton. Ang tanan gingamohan sing madalum.

Sa tapus sang duha ka adlaw, nagsiling si Jesus sa mga gintoton-an, “Makadto kita liwan sa Judea.” Nangutana ang mga gintoton-an ngaa naghulat pa gid si Jesus sang duha ka adlaw nga makadto man lang gali Sia sa Judea. Apang ang kabalaka tuhoy kay Kristo kag sa ila kaugalingon amo ang labi karon sa ila kaisipan. Wala sila sang iban nga makita kundi katalagman sa butang nga Iya ginahana nga himuon. “Agalon”, ang siling nila, “bag-o lamang Ikaw ginbato sang mga Judio kag makadto ka didto liwan? Nagsabat si Jesus, Wala bala sang napulogduha ka takna sa isa ka adlaw?” Yara ako sa idalum sang pagmando sang Akon Amay; samtang ginahimo Ko ang Iya kabobut-on, wala sing katalagman ang Akon kabuhi. Ang napulogduha ka takna nakon sa isa ka adlaw wala pa matapus; kag samtang may nabilin pa sa sini, wala Ako sing katalagman.

“Kon ang bisan sin-o nga maglakat sa adlaw,” nagpadayon Sia, “indi sia masandad, tungod kay makita niya ang Kapawa sining kalibutan.” Sia nga nagahimo sang kabobut-on sang Dios, nga nagalakat sa banas nga ginpat-inan sang Dios tuhoy sa iya, indi gid

masandad bisan mapukan sia. Ang kapawa sang manugtuytoy nga Espiritu sang Dios nagahatag sa iya sang maathag nga paghangop sang iya katungdanan, kag ginatuytoy sang matarung tubtob sa pagtakop sang iya bulohaton. “Apang kon ang tawo maglakat sa kagab-ihon, nagakasandad sia kay wala sang kapawa nga sa iya.” Sia nga nagalakat sa banas nga iya ginapili, nga sa diin wala sia gintawag sang Dios, mapukan. Tuhoy sa iya ang adlaw mahimo nga gab-i, kag bisan diin sia, wala sia sang kalig-onan.

“Ining mga butang ginsiling Nia; kag sa tapus sini nagsiling Sia sa ila, Ang aton abyan nga si Lazaro nagakatulog; apang magakadto Ako agod akon sia pukawon gikan sa katulogon.” “Ang aton abyan nga si Lazaro nagakatulog.” Daw ano ka makatalandog sining mga pulong! Sa paghunahona sang katalagman nga sa indi madugay batunon sang ila Agalon sa Iya pagkadto sa Jerusalem, diutayan na lang malimtan sang mga gintoton-an ang nalisdan nga panimalay sa Betania. Apang indi amo ini sa kay Kristo. Nagbatyag ang mga gintoton-an nga daw ginsabdong sila. Linuyahan sila kay wala dayon magsapak si Kristo sang pahibalo. Ginsulay sila sa paghunahona nga wala Sia sing mainawaon nga pagpalangga sa kay Lazaro kag sa iya mga kautoran nga babae subong sang ila ginahunahona, kay kuntani nagdali sia sa pag-upod pagbalik sang sinugo. Apang ang mga pulong, “Ang aton abyan nga si Lazaro nagakatulog,” nagpukaw sang ila tul-id nga balatyagon sa ila kaisipan. Nagatuo na sila nga wala nagakalimot si Kristo sa Iya nagaantus nga mga abyan.

[752]

“Nian nagsiling ang mga gintoton-an, Ginuo, kon nagakatulog lang sia, magaayo sia. Way sapayan naghambal si Jesus nahanungod sang iya kamatayon; apang ang ila hunahona nga naghambal lamang Sia sang pagpahuway sa katulogon.” Ginlaragway ni Kristo ang kamatayon subong sang katulogon sa Iya matinouhon nga mga kaanakan. Natago ang ila kabuhi sa kay Kristo sa Dios, kag tubtob nga magtunog ang katapusan nga budyong yadtong namatay magakatulog upod Niya.

“Nian nagsiling si Jesus sa ila sing paathag, Patay na si Lazaro. Kag nalipay Ako tungod sa inyo nga wala Ako didto, agod nga magtuo kamo; apang lakat, kadto kita sa iya.” Wala sing iban nga nakita si Tomas kundi kamatayon gid lang tuhoy sa iya Agalon kon magkadto Sia sa Judea; apang ginpalig-on niya ang iya espiritu, kag magsiling sia sa iban nga gintoton-an, “Malakat man kita, agod

[753]

magpanginmatay kaupod Niya.” Nahibaloan niya ang pagdumot sang mga Judio batok kay Kristo. Gintuyo nila nga paligaron ang Iya kamatayon, apang ini nga katuyoan wala matuman tungod kay ang iban sang Iya tinangdoan nga tion may nabilin pa. Sa sulod sini nga panahon ginabantayan si Jesus sang mga manogtunda nga langitnon; kag bisan pa sa mga duog sang Judea, nga sa diin ang mga rabbi naghimbon kon paano nila makuha Sia kag patyon, wala sing kahalitan nga magaabut sa Iya.

Natingala ang mga gintoton-an sa mga pinamulong ni Kristo sang pagsiling nia, “Patay na si Lazaro. Kag nalipay Ako . . . nga wala Ako didto.” Ginpili gid bala sang Manlulowas nga maglikaw Sia sa puloy-an sang Iya nagaantus nga mga abyan? Sa pagtan-aw daw ginpatumbayaan sanday Maria, Marta kag Lazaro. Apang wala sila ginpatumbayai. Nakita ni Kristo ang bug-os nga talan-awon, kag sa tapus sang pagkamatay ni Lazaro ang nalisdan nga mag-utod nga babae ginsakdag sang Iyang bugay. Nakita ni Jesus ang kalisod sang ila nasub-an nga tagipusoon samtang nagpakigdumog ang ila utod batok sa iya kasumpong nga amo ang kamatayon. Nabatyagan Niya ang kapait sang kalisod sang pagsiling Niya sa Iya mga gintoton-an, “Patay na si Lazaro.” Apang indi lamang kay ang Iya pinalangga sa Betania nga Iya ginapanumdom; talupangdon man Niya ang paghanas sang Iya mga gintoton-an. Mangin tiglawas Niya sila sa kalibutan, agod nga ang pagpakamaayo sang Amay makasakop sang tanan. Tungod sa ila gintugotan Niya nga mapatay si Lazaro. Kon gintugotan Niya nga mapabalik sia gilayon sa maayong panglawas, ang milagro nga amo ang labing dako nga kapahayagan sang Iya diosnon nga kinaugali wala na unta mahimo.

[754]

Kon didto si Jesus sa hulot sang balatianon, wala unta mamatay si Lazaro; kay wala sing gahom si Satanas sa ibabaw niya. Wala unta matumod sang kamatayon ang iya baslay sa kay Lazaro sa atubangan sang Manughatag sang kabuhi. Hanti ginhungod ni Kristo nga magpalayo. Gintugotan Niya ang kaaway nga magtuman sang iya gahom, agod nga Iya.matabug ini nga isa ka nalutos nga kaaway. Gintugotan Niya si Lazaro nga mag-agi sa idalum sang kagamhanan sang kamatayon; kag ang nagantus nga mag-utod nga babae nakakita sang ila utod nga gintunton sa lolubngan. Nahibaloan ni Kristo nga samtang nagatulok sila sa patay nga nawong sang ila utod, ang ila pagtuo sa Manunobos mahamtang sa mapait nga pagtilaw. Apang

nahibaloan Niya nga tungod sang pagpakigdumpog nga ila karon naagihan ang ila pagtuo magasidlak nga may labi nga gahom. Nag-antus Sia sang tagsa ka kapaitan sang kalisdanan nga ila ginbatas. Indi kay kulang ang Iya paghigugma tungod kay nagpadugay Sia; apang nahibaloan Niya nga tuhoy sa ila, kay Lazaro, sa Iya kaugalingon, kag sa Iya mga gintoton-an, maangkon ang isa ka kadalag-an.

“Tuhoy sa inyo,” “agod nga magtuo kamo.” Sa tanan nga nagapangapkap tuhoy sa manugtuytoy nga kamot sang Dios, ang tion sang labing dako nga pagpaluya amo ang tion nga labing malapit ang diosnon nga pagtabang. Makabalikid sila nga may pagkamapinasalamaton sa sining madulom nga bahin sang ila dalanon. “Ang Ginuo nakahibalo magluwas sang mga diosnon.” 2 Pedro 2:9. Sa tagsa ka pagsulay kag pagtilaw palutawon sila nga may malig-on nga pagtuo kag labi ka bugana nga inagihan.

Sa pagpalantang sa pagkadto kay Lazaro, may tuyo si Kristo sang pagkaluoy tuhoy sadtong wala magbaton sa Iya. Nagpabilin Sia, agod nga pinaagi sa pagbanhaw sa kay Lazaro gikan sa minatay, ayhan mahatag Niya sa Iya bundol, dimatinuohon nga katawohan sang isa pa gid ka kapahayagan nga amo gid Sia ang “pagkabanhaw, kag ang kabuhi.” Nangidlisan Sia sa pagdula sang tanan nga paglaom sang mga katawohan, ang makaloluoy, nagtalang nga obeha sang balay ni Israel. Halos magisi ang Iya tagipusoon tungod sang ila pagkadimahinolsulon. Sa iyang kaluoy gintuyo Niya sa paghatag sang isa pa gid ka pamatuod nga amo Sia ang Manugpahauli, ang Isa nga amo lamang ang makahatag sang kabuhi kag pagkadilimamalatyon nga masanagan. Amo ini ang mangin kapahayagan nga indi masaypan sang mga pari. Amo ini ang katarungan sang Iya pagkalangan sa pagkadto sa Betania. Ining purongpurongon nga katingalahan, ang pagbanhaw sa kay Lazaro, amo ang nagpahamtang sang pat-in sang Dios sa Iya bulohaton kag sang Iya pag-angkon sang pagkadiosnon.

Sang Iya pagkadto sa Betania, nagpangalagad Sia sa mga may balatian kag nagakinahanglan suno sa Iya kinaandan. Pag-abut Niya sa banwa, may ginsugo Sia sa pagpatunda sa mga mag-utod nga babae sang balita sang Iya pag-abut. Wala gilayon magsulod si Kristo sa puloyan, kundi nagpabilin sa malinong nga duog sa higad sang dalan. Ang dako nga pagpakitakita nga ginbantayan sang mga Judio sa pagkamatay sang abyan ukon kahimataan wala gid

[755]

magkasinanto sa espiritu ni Kristo. Nabatian Niya ang hinaya gikan sa sinohulan nga manughaya, kag indi Sia buot magpakigkita sa mag-utod sa duog sang kagamo. Sa tunga sang nagahinaya makita ang mga himata sang panimalay, nga ang iban sa ila may mataas nga palangakoan sa Jerusalem. May pila sini sa ila nga mga mapait nga kasumpong ni Jesus. Nahibaloan ni Kristo ang ila mga katuyoan, hanti wala Sia magpakilala gilayon.

[756] Ang balita ginhatag sa kay Marta sing mahipuson nga wala mabatii sang iban sa amo man nga hulot. Nawili sa iya kalisod, si Maria wala makabati sang mga pulong. Nagtindug gilayon si Marta sa pagsugata sa iya Ginuo, apang naghunahona sia nga si Jesus nagkadto sa duog nga ginlubngan kay Lazaro, si Maria nagpabilin sa iya kasulob-an nga wala makapautwas.

Nagdaldali si Marta sa pagsugata kay Jesus, nga ang iya tagipusoon ginlabugay sang nagsinomponganay nga balatyagon. Sa Iya mapabutyagon nga nawong nabasa niya ang amo nga pagkalolo kag paghigugma nga nangin yara gihapon. Wala gid mabungkag ang pagsalig niya sa Iya, apang naghunahona sia sang iya palangga nga utod, nga ginpalangga man ni Jesus. Upod sang kalisod nga nagsalakay sa iya tagipusoon tungod kay wala makakari si Jesus gilayon, apang may paglaom gihapon nga karon gid may mahimo Sia sa pagpahalipay sa ila, nagsiling sia, “Ginuo, kon diri Ka lang wala gid mapatay ang akon utod.” Sa liwan kag sa liwan, ang mag-utod nga babae nagsulitsulit sining mga pulong.

Upod sang tawhanon kag diosnon nga pagkahanoklog, si Jesus nagtulok sa iya masinolub-on, mahimud-uson nga nawong. Wala sing huyog si Marta sa pagsulit sang nagligad; ang tanan nga ini napahayag sang mapakitluoyon nga mga pulong, “Ginuo, kon diri ka lang wala gid mapatay ang akon utod.” Apang sa pagtan-aw sinang nawong sang gugma, nagdugang sia, “Nahibaloan ko, nga bisan karon, ang bisan ano nga Imo pangayuon sa Dios, ihatag ini sang Dios sa Imo.”

[757] Ginpabaskug ni Jesus ang iya pagtuo sa pagsiling, “Mabanhaw pa ang imo utod.” Ang Iya sabat wala gintuyo sa pagpabaskug sang paglaom sang gilayon nga pagbaylo. Gindala Niya ang panghunahona ni Marta sa unhan sang karon nga pagpasag-uli sang iya utod, kag gintumod ini sa pagkabanhaw sang mga matarong. Ginhimo ini Niya agod nga iya makita sa pagkabanhaw ni Lazaro ang isa ka

panaad sang pagkabanhaw sang tanan nga minatay nga matarong, kag ang pasalig nga mahimo ini tungod sa gahom sang Manlulowas.

Nagsabat si Marta, “Nakahibalo ako nga magabangon sia sa pagkabanhaw sa katapusan nga mga adlaw.”

Nagtinguha gihapon sa paghatag sang matul-id nga pagtuytoy sa iya pagtuo, nagpahayag si Jesus, “Ako amo ang pagkabanhaw kag ang kabuhi.” Sa kay Kristo yara ang kabuhi, kinamadmaran, dihulam, dinakuha sa iban. “Ang nakabaton sang Anak may kabuhi.” 1 Juan 5:12. Ang pagkadios ni Kristo amo ang pasalig sang kabuhi nga dayon tuhoy sa tumoluo. “Ang nagatuo sa Akon,” siling ni Jesus, “bisan pa nga mamatay, apang magakabuhi sia: kag ang bisan sin-o nga nagakabuhi kag nagatuo sa Akon indi na gid mapatay. Nagatuo ka bala sini?” Si Kristo diri nagatulok sadtong panahon sang Iya ikaduha nga pagkari. Nian ang matarong nga mga patay pagabanhawon nga dimadinolunton, kag ang buhi nga matarong pagsabniton pakadto sa langit nga indi makakita sang kamatayon. Ang katingalahan nga ginahana ni Kristo nga pagahimuon, sa pagbanhaw kay Lazaro gikan sa minatay, magatiglawas sang pagkabanhaw sang tanan nga minatay nga matarong. Pinaagi sa Iya pulong kag binuhatan, ginpabutyag Niya ang Iya kaugalingon nga amo ang tagpatok sang pagkabanhaw. Sia mismo nga sa indi madugay mamatay sa krus nagatindug nga may yabi sang kamatayon, isa ka mandadaug sang lolubngan, kag nagpakilala sang Iya kinamatarong kag gahom sa paghatag sang kabuhi nga dayon.

Sa pinamulong sang Manlulowas, “Nagatuo ka bala sini?” [758] nagsabat si Marta, “Huo Ginuo; nagatuo ako nga Ikaw amo ang Kristo nga Anak sang Dios, nga magaabut sa kalibutan.” Wala niya mahangpi ang bug-os nga kahulogan sang mga pinamulong ni Kristo apang nagtuad sia sang pagtuo niya sa Iya pagkadios, kag sa iya pagsalig nga makasarang Sia sa paghimo sang butang nga luyag Niya nga himuon.

“Kag sang nakasiling sia sini, naglakat sia sa pagtawag sing tago kay Maria nga iya utod sa pagsiling, “Nag-abut ang Agalon kag ginapatawag Nia ikaw.” Ginhatag niya ang balita sing labi ka mahinayon; kay ang mga pari kag mga gumalahom nahanda sa pagdakup sa kay Jesus kon may kahigayunan. Ang talangison sang manughaya amo ang nagtabon sang iya pulong agod nga indi mabatian.

Pagkabati niya sang balita, nagtindog gilayon si Maria, kag upod sang malinangkagon nga panulok sa iya nawong, nagowa sia sa hulot. Naghunahona nga nagkadto sia sa lolubngan agod magtangis, ang manughaya nagsunod sa iya. Pag-abut niya sa duog nga ginhulatan ni Jesus, nagluhod sia sa Iya tiilan, kag nagsiling sa nagakurog nga bibig, “Ginuo, kon diri ka lang, wala unta mamatay ang akon utod.” Masakit sa iya ang hilibion sang manughaya; kag naghandom sia nga makighambal kay Jesus nga silahanon lang. Apang nahibaloan niya ang kahisa kag ang kaimon nga gin-alila sa tagipusoon sang pila nga nakatambong batok kay Jesus, napunggan sia sa pagpabutyag sing bug-os sang iya kalisod.

[759]

“Busa sang nakita sia ni Jesus nga nagahibi, kag ang mga nagahilibi nga mga Judio nga nag-upod sa iya, nagugayong Sia sa espiritu, kag gingamuhan.” Nabasa Niya ang tagipusoon sang tanan nga nagtililipon. Nakita Niya nga upod sang iban, ang ginpasundayag nga kalisod, isa lamang ka pagpakunokuno. Nahibaloan Niya nga may pila sa amo nga pundok, nga karon nagapakita sang sinalimpapaw nga kasubo, sa indi madugay magahimbon sang kamatayon, indi lamang sang gamhanan nga manughimo sang katingalahan, kundi sang isa nga pagabanhawon gikan sa minatay. Mahimo ni Kristo nga kasubo. Apang ginpunggan Niya ang Iya matarong nga kaakig. Wala Niya ginhambal ang mga pulong nga Iya unta inughambal sa kamatuoran tungod sang isa ka hinigugma nga nagaluhod sa Iya tiilan nga may kasubo, nga sing maminatud-on nagtuo sa Iya.

“Diin ninyo sia ginlubong?” Nagpamangkut Sia. “Nagsiling sila sa Iya, Ginuo, kari kag tan-awa.” Tingob sila nga nagkaladto sa lolubngan. Isa yadto ka masinolub-on nga talan-awon. May labi nga pagpalangga sa kay Lazaro, kag ang iya mga utod nga babae nagtalangison tuhoy sa iya nga may dughan nga halos mabuka, samtang yadtong iya nanging abyan nagbuylog sang ila mga luha sa nasub-an nga mga utod. Tungod sining tawhanon nga kalisod, kag bangod nga ang nasub-an nga mga abyan makahaya sa mga minatay samtang ang Manlulowas sang kalibutan nagatindug nga malapit, — ”Si Jesus naghibi.” Bisan nga Anak Sia sang Dios, apang nagsuklob Sia sang tawhanon nga kinaugali, kag natandog Sia sang tawhanon nga kalisod. Ang Iya malolo, mainawaon nga tagipusoon sa gihapon nagabugtaw sa pagkaawa pinaagi sa pag-antus. Nagahibi Sia upod sadtong nagahibi kag nagakalipay upod sang mga nagapangalipay.

Apang indi lamang tungod sang Iya tawhanon nga pagkahanuklog sa kay Maria kag ni Marta nga si Jesus naghibi. Sa Iya mga luha may ara sinang kasubo nga labaw kataas sa tawhanon nga kasubo subong sang langit nga labaw ang kataas sang sa duta. Wala maghibi si Kristo tuhoy kay Lazaro; kay nagahana Sia sa pagtawag sa iya gikan sa lolubngan. Naghibi Sia tungod kay madamo sadtong nagahibi nian kay Lazaro sa indi madugay magahimbon sa Iya nga amo ang pagkabanhaw kag ang kabuhi. Apang daw ano nga wala masarangi sang dimatinuohon nga mga Judio ang paghangop sang Iya mga luha! May pila nga wala makakita sang bisan ano nga butang sang sa makita nga kahimtangan sang talan-awon sa Iya atubangan nga magakabangdanan sang Iya kalisod, naghutikay, “Tan-awa kon daw ano ang pagpalangga Niya sa iya!” Ang iban, nga nagtinguha sa pagpanggas sang binhi sang pagkadimatinuohon sa tagipusoon sang tumalambong, mayagutaon nga nagsiling, “Indi bala mahimo sini nga Tawo mamatay?” Kon yara sa gahom ni Kristo ang pagluwas kay Lazaro, ngaa nga ginpabay-an Niya nga mapatay? [760]

Upod sang matagnaanon nga itolulok nakita ni Kristo ang kasuayon sang mga Fariseo kag mga Saduceo. Nahibaloan Niya nga nagahimbon sila tuhoy sa Iya kamatayon. Nahibaloan Niya nga pila sadtong nagapakita sang ila pagkahanuklog sa indi madugay magatakop sang ila kaugalingon batok sa gawang sang paglaom kag sang ganhaan sang dakbanwa sang Dios. Ang isa ka talan-awon malapit na nga mahanabo, sa Iya pagpakahuya kag paglansang, nga magapatubas sang pagkalaglag sang Jerusalem, kag sa sina nga tion wala sing magahaya tuhoy sa mga patay. Ang silot nga palaabuton sa Jerusalem maathag nga ginlaragway sa atubangan Niya. Nakita Niya ang Jerusalem nga nalibutan sang hangaway Romanhon. Nahibaloan Niya nga madamo ang sa karon nga nagahibi tuhoy kay Lazaro magakalamatay sa pagsalakay sa dakbanwa, kag sa ila kamatayon wala sing paglaom.

Indi lamang tungod sa talan-awon sa atubangan Niya nga naghibi si Kristo. Ang kabug-aton sang mga katuigan yara sa Iya. Nakita Niya ang makahaladlok nga samputanan sang paglapas sang kasugoan sang Dios. Nakita Niya nga sa maragtas sang kalibutan, sumogod sa kamatayon ni Abel, ang pagsumponganay sa tunga sang maayo kag sang kalaut wala gid mag-untat. Pagtan-aw sa tinuig nga palaabuton, nakita Niya ang pag-antus kag kasulob-an, luha [761]

kag kamatayon, nga mangin bahin sang tawo. Ginpilas ang Iya tagipusoon sang kasakit sang tawhanon nga panimalay sa tanan nga katuigan kag sa tanan nga kadutaan. Ang kasakit sang makasasala nga kaliwatan nagbug-at sa iya kalag, kag ang tuburan sang iya mga luha nagkalabungkag sa ginkalangkagan Niya ang pagpaumpaw sang tanan nila nga kalisod.

“Busa si Jesus sa liwan nga nag-ugayong sa Iya kaugalingon nagpalapit sa lolubngan.” Ginpahamtang si Lazaro sa lungib sa kaigangan, kag ang isa ka dako nga bato ginpahamtang sa gawang. Kuhaa ninyo ang bato,” nagsiling si Kristo. Sa paghunahona nga maluyag lang Sia magtan-aw sang bangkay, namalabag si Marta, kag nagsiling nga ang lawas apat na ka adlaw nga nalubong, kag nagsugod na ini sing kadunot. Ini nga pabutyag, nga ginhimo sa wala pa ang pagbanhaw kay Lazaro, wala magbilin sang bisan isa lang ka duog sa mga kaaway ni Kristo sa pagsiling nga may nahimo nga isa ka limbong. Sang nagligad ang mga Fariseo nagpalapta sang butig nga pabutyag nga nahanungod sa labing makatilingala nga kapahayagan sang gahom sang Dios. Sang ginbanhaw ni Kristo ang kabuhi sang anak nga babae ni Jairo, nagsiling Sia, “Ang bata indi patay kundi nagakatulog.” Marcos 5:39. Tungod kay nagmasakit sia sing malip-ot lamang nga panahon, kag ginbanhaw gilayon sa tapus namatay, ginpabutyag sang mga Fariseo nga ang bata wala gid mapatay; nga si Kristo mismo nagsiling nga nagakatulog lang sia. Gintinguhaan nila nga mapahayag nga si Kristo indi makabulong sa balatian, nga may yara nga paglimbong sa Iya mga katingalahan. Apang sa sini nga hitabo, wala sing isa nga makapanghiwala nga patay na gid si Lazaro.

[762]

Kon hana na maghimo ang Ginuo sang isa ka bulohaton, si Satanas nagapanghikot sa kon sin-o man sa pagpamalabag. “Kuhaa ninyo ang bato,” ang siling ni Kristo. Kutob sa mahimo, amana ang dalanon tuhoy sa Akon bulohaton. Apang nagpakita ang masinug-tanon kag mahandumon nga kinaiya ni Marta. Indi sia maluyag nga ang nagakadunot nga lawas mapadayag. Ang tawhanon nga tagipusoon bundol sa paghangop sang pinamulong ni Kristo, kag ang pagtuo ni Marta wala makakab-ut sang matuod nga kahulogan sang Iya saad.

Ginsabdong ni Kristo si Marta, apang ang Iya pulong ginham-bal sa labing malolo nga paagi. “Wala bala Ako nagsiling sa imo

nga kon magtuo ka lang makita mo ang himaya sang Dios?” Ngaa magpangalag-ag ka nahanungod sang Akon gahom? Ngaa magpangatarungan nga sumpong sa Akon ginakinahanglan? Yara sa imo ang Akon mga pulong. Kon magtuo ka makita mo ang himaya sang Dios. Ang kinaandan nga mga pagkawalay kahimoan indi makatapna sang bulohaton sang Isa nga Makaako. Ang pagduhadoha kag ang pagpang-alag-ag indi kay pagpaubos. Ang lubos nga pagtuo sa pulong ni Kristo amo ang tunay nga pagpaubos, ang tunay nga pagtugyan sa kaugalingon.

“Kuhaa ninyo ang bato.” Mahimo ni Kristo masugo ang bato sa paghalin kag magatuman ini sang Iya tingog. Ukon ayhan mahimo Niya masugo ang mga manogtunda nga yara sa Iya luyo sa paghimo sini. Sa Iya sugo, ang dimakita nga mga kamut mahimo nga amo ang magkuha sang bato. Apang dapat nga kuhaon ini sang tawhanon nga kamut. Sa sini ginpakita ni Kristo nga ang tawhanon dapat magbuylog sa diosnon. Kon ano ang mahimo sang tawhanon nga kamut wala ginasugo ang diosnon nga gahom sa paghimo sini. Ang Dios wala nagadumili sang bulig sang tawo. Ginapabaskug Niya sia, nga nagabuylog sa iya sa ginagamit niya ang gahom kag mga ikasarang nga ginhatag sa iya.

[763]

Ang sugo gintuman. Ginpaligid sa malayo ang bato. Ang tanan ginhimo sing dayag kag hungod. Ang tanan ginhatagan sang kahigayunan sa pagtan-aw nga wala sing paglimbong nga ginahimo. Yara nahamtang ang lawas ni Lazaro sa isa ka batuhon nga lulubngan, matugnaw kag mahipus sa kamatayon. Nagtunong ang hinibi sang mga manughaya. Nahayanghag kag nagapaabut, ang kinabon nagtindug palibot sa lolubngan, nga naghulat sa pagtan-aw kon ano ang masunod.

Sing matinong nagtindog si Kristo sa atubang sang lolubngan. Ang isa ka balaan nga pagkalinong naghulom sa tanan nga nakatambong. Nagpalapit si Kristo sa lolubngan. Pagbayaw sang Iya mata sa langit, nagsiling Sia, “Nagapasalamat Ako sa Imo O Amay kay ginpamatian Mo Ako.” Sang wala pa lang madugay ang mga kaaway ni Kristo nagsumbong sa Iya sa sala nga pagpasipala, kag nagkuluha sila sang bato kag ihaboy sa Iya tungod kay nag-angkon Sia nga Anak sang Dios. Ginsumbong nila Sia nga nagapanghimo sang mga katingalahan pinaagi sa gahom ni Satanas. Apang diri gin-angkon

ni Kristo nga ang Iya Amay amo ang Dios, kag upod sang lubos nga pagsalig nagpabutyag Sia nga Anak sang Dios.

[764] Sa tanan nga Iya ginhimo, si Kristo naghiusa upod sang Amay. Mainandamon Sia gihapon sa pagpamatuod nga wala Sia naga-pangabudlay nga isahanon; pinaagi sa pagtuo kag pangamuyo ang Iya paghimo sini nga katingalahan. Handom ni Kristo nga ang tanan makahibalo sang iya kaangtanan sa Iya Amay. “Amay,” ang siling Niya, “nagapasalamat Ako sa Imo kay ginpamatian Mo Ako. Kag nahibaloan Ko nga ginapamatian Mo Ako sa gihapon: apang tungod sa mga katawohan nga magatindug sa luyo ginsiling Nakon ini, agod nga magtuo sila nga ginpadala Nimo Ako.” Diri sini nga ang mga gintoton-an kag mga katawohan pagahatagan sang labing makapatuo nga kapahayagan nahanungod sang kaangtanan nga nagaluntad sa tunga ni Kristo kag sang Dios. Dapat sila nga pakitaan nga ang pag-angkon ni Kristo indi kay isa ka kadayaan.

“Kag sang nakahambal Sia sing subong, nagsinggit Sia sa dako nga tingog, Lazaro, gowa ka.” Ang Iya tingog maathag, kag naga-panalupsop, naglapus sa idolungog sang minatay. Samtang naga-hambal Sia, ang pagkadios nag-igpat sa pagkatawhanon. Sa Iya nawong, nga ginpasilak sang himaya sang Dios, nakita sang katawohan ang pasalig sang Iya gahom. Ang tagsa ka mata natumod sa gawang sang lungib. Ang tagsa ka idolungog nagdungok sa pagpamati sang bisan diutay lang nga kalas. Upod sang mainit kag nagahawathawat nga kabalaka ang tanan naghulat sang pasinawan sang pagkadios ni Kristo, ang kapahayagan nga magapamatuod sang Iya pag-angkon nga Anak sang Dios, ukon sa pagpalong sang paglaom sing dayon.

[765] May naghulag sa mamingaw nga lolubngan, kag sia nga namatay nagtindug sa ganhaan sang lolubngan. Ang iya panghulag nasablagan sang panapton sa patay nga sa diin sia ginlubong, kag nagsiling si Kristo sa nahayanghag nga tumalan-aw, “Hubari sia kag palakta.” Sa liwan ginpakita sa ila nga ang tawhanon nga manugpangabudlay dapat maghiusa sa Dios. Ang tawhanon dapat magpangabudlay tuhoy sa tawhanon. Ginbuhian si Lazaro, kag nagtindug sa atubangan sang guban, indi kay isa ka maniwang nga salin sang balatian, nga may maluya kag nagakurog nga mga tuhod, kundi subong isa ka tawo nga yara sa kahimsug sang kabuhi, kag sa nagahimasang nga pagkadungganon sang pagkapamatan-on. Ang iya mga mata

may igpat sang kinaalam kag sang gugma tuhoy sa iya Manlulowas. Ginhapa niya ang iya kaugalingon sa pagdayaw sa tiilan ni Jesus.

Ang tumalan-aw sa pamuno nagkaurongan sa kahayanghag. Nian nagsunod ang dilimasaysay nga talan-awon sang pagkinalipay kag pagpasalamat. Ang mag-utod nga babae nagbaton sang ila utod nga lalake pabalik sa kabuhi bilang isa ka amuma gikan sa Dios, kag upod sang luha sang kalipay utolutol sila nga nagpahayag sang ila pagpasalamat sa Manlulowas. Apang samtang ang mag-ulutod kag mga kaabyanan nagkinalipay sa sini nga pagbalik sang pag-inupdanay, nagtaliwan si Jesus gikan sa amo nga talan-awon. Sang pangitaon nila ang manughatag sang kabuhi, wala na nila Sia makita.

[766]

Kapitulo 59—Paghimbon Sang mga Kaparian

TAMA ka lapit sang Betania sa Jerusalem nga ang balita sang pagbanhaw kay Lazaro sa wala madugay nabalahuba sa dakbanwa. Pinaagi sa mga maninilag nga nakakita sang katingalahan ang mga gumalahom nga Judio madasig nga nakaangkon sang pamatuod. Gilayon gintawag ang isa ka pagsinapul sang Sanhidrin sa pagpamat-ud kon ano ang pagabuhaton. Bug-os na gid ang pagpadayag ni Kristo sang Iya kagamhanan sa ibabaw sang kamatayon kag sang lolubngan. Yadtong gamhanan nga katingalahan amo ang pinakapurongpurong nga pamatuod nga gintanyag sang Dios sa tawo nga ginpadala Niya ang Iya bugtong nga Anak sa kalibutan tuhoy sa ila kaluwasan. Isa yadto ka pagpasundayag sang diosnon nga gahom nga tuman na sa pagpatuo sang tagsa ka panghunahona nga naidalum sang paggahom sang katarungan kag iniwagan nga kaisipan. Madamo sadtong nakakita sang pagkabanhaw ni Lazaro ang natuytoy sa pagtuo sa kay Jesus. Apang nagdugang ang pagdumot sang mga kaparian batok sa Iya. Ginsikway nila ang iban nga kubos nga pamatuod sang Iya pagkadiosnon kag naalipungot na gid sila sining bag-ong katingalahan. Ang minatay ginbanhaw

[767] sing taluhayag sa bug-os nga kapawa sang adlaw, kag sa atubangan sang isa ka panong sang mga saksi. Wala na sing iban pa nga bagay nga makapanghiwala sang amo nga pamatuod. Bangod sini nga kabangdanan nagtubo pa gid nga makatalagam ang kaakig sang mga kaparian. Nagdugang pa gid ang ila pamat-ud sa pagtapna sang bulohaton ni Kristo.

Ang mga Saduceo, bisan pa nga wala sila sing pagpasulabi sa kay Kristo, apang indi tuman ang ila pagdumot sa Iya sang sa mga Fariseo. Ang ila pagdumot nangin indi tama ka pait. Apang natublag na gid sila sing bug-os. Wala nila gintuohi ang pagbanhaw sang mga minatay. Nagpatubas sila sang siensia, nagpangatarungan sila nga indi mahimo nga buhion ang isa ka lawas nga patay. Apang sa pila lamang ka pulong gikan kay Kristo ang ila pinatok nga kaisipan napukan. Nasapwan sila nga walay hinalung-ong

sang Kasulatan ni sang gahom sang Dios. Wala sila sing nakita nga kahimoan sang pagpaway sang pagpabatyag sang katingalahan sa mga katawohan. Paano ang pagpatalikod nimo sang mga tawo gikan sa Iya nga nakasarang sa pagkawit sa lolubngan sang iya minatay? Ang butig nga mga pasuni ginpalapta, apang ang katingalahan indi mabalibaran, kag kon paano masumpong ang iya samputanan wala sila sing nahibaloan. Tubtob diri ang mga Saduceo wala gid magpauswag sang ila buko sa pagpatay kay Kristo. Apang sang mabanhaw si Lazaro, nagtapat sila nga ang makatapna lamang sang iya mga pagbuyagyag batok sa ila amo ang Iya kamatayon.

Ang mga Fariseo nagtuo sa pagkabanhaw, kag wala sila sing mahimo kundi magkilala nga ining katingalahan isa ka pagpamatuod nga ang Mesias yara sa tunga nila. Apang sang una nga daan nagsumpong na sila sang bulohaton ni Kristo. Sa pamuno gindumtan nila Sia tungod sang Iya pagpadayag sang ila sinalimpapaw nga pagpakunokuno. Gingsunit Niya ang ila kunop sang maid-id nga padihatana nga nagtago sang ila katikoan sa pamatasan. Ang putli nga pagtoluohan nga Iya gintudlo nagpakamalaut sang ila kalong nga pag-angkon sang katutom. Gin-uhaw sila sa pagtimalus batok sa Iya tungod sang Iya tuhoy nga mga pagsabdong. Gin tinguhaan nila ang pagpaakig sa Iya agod maghambal sang mga butang nga nagahatag sa ila sang kahigayunan sa pagpakamalaut sa Iya. Pila ka tion nagtinguha sila sa pagbato sa Iya, apang mahipus Sia nga nagtaliwan kag wala na nila Sia makita.

[768]

Ang mga katingalahan nga Iya ginhimo tuhoy gid sa kaayuhan sang mga nag-alantus apang ang mga Fariseo nagtinguha sa pagpakamalaut sa Iya subong nga malinapason sang Sabado. Gintinguhaan man nila ang pagpaakig sang mga Herodianhon batok sa Iya. Ginpabutyag nila nga naghandom Sia sa pagpatok sang isa ka ribal nga ginharian, kag naghimbon sila kon paano ang paglaglag sa Iya. Agod mapaakig ang mga Romanhon batok sa Iya, ginpabutyag nila nga nagtinguha Sia sa pagpukan sang ila kagamhanan. Gintilawan nila ang tanan nga paagi sa pagtapna sa Iya nga indi Niya mabuyok ang mga katawohan. Apang tubtob diri ang ila paninguha nalugawan. Ang kadam-an nga nakakita sang Iya buhat sang paghikaluoy kag nakabati sang Iya putli kag balaan nga mga pagtudlo nakahibalo nga indi ini mga buhat kag mga pinamulong sang malinapason sa Sabado ukon isa nga mapasipalahon. Bisan ang mga opisyaales nga

[769] ginpadala sang mga Fariseo nabuyok sang Iya pinamulong kag indi na sila makahilabot sa Iya. Sa hingapusan nga buhat ang mga Judio nagmando nga ang bisan sin-o nga tawo nga mag- angkon sang pagtuo sa kay Jesus pagasikwayon sa sinagoga.

Hanti ang kaparian, mga gumalahom, kag ang mga katigulangan nagtipon sa pagsinapul, pat-ud nila nga gintapatan ang pagpahipus sa Iya nga naghimo sining tanhaga nga binuhatan nga ginkatingalahan sang mga tawo. Halos nagdugang pa gid ang paghiusa sang mga Fariseo kag mga Saduceo sang sa nagligad. Nabahin sila sadtong, nag-isa sila karon sa pagsumpong sa kay Kristo. Sanday Nicodemo kag Jose, nga sang iban nga sinapul nagtapna sa pagpakamalaut sa kay Jesus, wala na pagipatawag. May pila ka mga kinilala nga mga tawo nga nakatambong sa amo nga sinapul nga nagtuo sa kay Jesus apang wala sing mahimo ang ila pagkakinilala batok sa kabudhi sang mga Fariseo.

Way sapayan wala magkasugot ang katapo sang amo nga kasapulanan. Sa sini nga panahon ang Sanhidrin indi kay suno-sa-kasugoan nga katilingban. Nagluntad lamang ini pinaagi sa pagpasugot. May pila sa ila nga nagpakiana sang kinamatarong sang pagpatay kay Kristo. Nahadlok sila basi kon magpukaw ini sang pagribok sang mga katawohan, nga magakabangdanan sang mga Romanhon sa paghawid sang mga pagpasulabi gikan sa kaparian, kag kuhaon sa ila ang gahom nga ila pa ginauyatan. Nagbuylog ang mga Saduceo sa ila pagdumot kay Kristo, apang mainandamon sila sa ila panghulag, nga nahadlok nga duhaon sang mga Romanhon ang ila mataas nga panindugan.

[770] Sa sini nga pagsinapul, nga nagtipon sa paghimbong sang kamatayon ni Kristo, nakatambong ang Saksi nga nakabati sang bugalon nga mga pinamulong ni Nabukodonozor, nga nakakita sang diwatahan nga sinalosalo ni Belshazzar, nga nakatambong sang ginpabutyag ni Kristo sa Nazaret nga Sia amo ang Isa nga Hinaplas. Ini nga Saksi amo ang nagapabatyag sa mga gumalahom sang kon ano ang ila ginahimo. Ang mga hitabo sa kabuhi ni Kristo nagpadayag sa atubangan nila nga may pagkaathag kag nagpahadlok sa ila. Nadumdoman nila ang talan-awon sa templo, sang si Jesus, nga isa pa lang ka bata nga may napulogduha ang panuigon, nagtindug sa atubangan sang mga mangin-alamon nga mga sampaton sa kasugoan, nga nagpamangkut sa ila sang mga pakiana nga ila ginkatingalahan.

Ang tanhaga nga bag-o pa lang mahimo nagapamatuod nga si Jesus wala sing liwan kundi amo ang Anak sang Dios. Sa ila matuod nga kahulogan, ang mga sinulatan sa Daan nga Katipan nahanungod kay Kristo naglabay sa ila panghunahona. Ginamuhan kag pinalibog, ang mga gumalahom nagpakiana, “Ano ang himuon naton?” May pagbinahinbahin sa sinapul. Sa idalum sang pagpabatyag sang Balaan nga Espiritu, ang kaparian kag ang mga gumalahom indi makapaiway sang pamatyag nga nagapakigsumpong sila batok sa Dios.

Samtang ang sinapul yara sa kinatumyan sang ila pagpalibog, nagtindug si Caipas, ang punopuno nga pari. Isa sia ka bugalon kag mapintas nga tawo, dimabinatason kag dimasinugtanon. Ang iya panimalay may kaangtanan sa mga Saduceo, bugalon, maisugon, madalas, mahinandumon kag mapintas, nga ila gintago sa idalum sang ila kunop sang pagpakunokuno nga pagkamatarong. Naton-an ni Caipas ang mga tagnaanon, kag bisan nga walay hinalung-ong sang ila matuod nga kahulogan, naghambal sia nga may dako nga kagamhanan kag pagpasalig: “Wala gid kamo sing nahibaloan, ukon makatalupangod nga kinahanglan sa aton nga may isa ka tawo nga dapat mamatay tungod sa katawohan, agod nga ang bug-os nga pungsod indi mawala.” Bisan pa nga wala sing sala si Jesus, ang pamilit sang pinuno nga pari, dapat Sia nga kuhaon sa aton dalanon. Magamuhon Sia, nga nagbuyok sang katawohan pakadto sa Iya, kag nagpakubos sang kagamhanan sang mga gumalahom. Isa lamang Sia; maayo nga mamatay Sia sang sa paluyahon ang kagamhanan sang mga gumalahom. Kon madulaan na sing pagsalig ang mga tawo sa ila mga pangulo, malaglag ang pungsodnon nga gahom. Nagpamilit si Caipas nga sa tapus sining katingalahan, mahimo nga magribok ang mga sumolunod ni Jesus. Nian magaabut ang mga Romanhon, ang siling nia, kag takpan ang aton mga simbahan, dulaon ang aton mga kasugoan, laglagon kita subong nga pungsod. Ano ang kabuhi sining taga Galilea kon ipaanggid naton sa kabuhi sang bug-os nga pungsod? Kon nagabalabag Sia sa kaayuhan sang Israel, indi bala isa ka pag-alagad sa Dios ang pagkuha sa Iya? Maayo pa nga madula ang isa ka tawo sang sa malaglag ang isa ka pungsod.

Sa pagpabutyag nga dapat mamatay ang isa ka tawo tungod sa pungsod, si Caipas nagpakilala nga may ihibalo sia nahanungod sang

[771]

mga tagnaanon, bisan pa nga linatiran. Apang si Juan sa iya pagsulat sini nga talan-awon, nagkuha sini nga tagna, kag ginpakita ang iya masangkad kag madalum nga kaholugan. Nagsiling sia; “Kag indi lamang tungod sina nga pungsod, kundi man nga matipon Niya ang tanan sing tingob ang mga inanak sang Dios nga nag-alaplaag sa malayo.” Daw ano ka bulag ang pagkilala sang bugalon nga Caipas sang bulohaton sang Manlulowas!

[772] Sa bibig ni Caipas ining hamili nga kamatuoran nahimo nga isa ka kabutigan. Ang tulomanon nga iya ginpangunahan napasad sa isa ka palatukoran nga ginhulam gikan sa mga diwatahan. Sa tunga sang mga diwatahan, ang madulom nga pangalibutan nga may isa nga dapat mamatay tungod sa tawo nagdul-ong sa paghalad sang tawo. Kag ginsudyot ni Caipas ang paghalad sa kay Jesus agod mahilway ang nakasayop nga pungsod, indi gikan sa paglapas, kundi sa paglapas, agod nga makapadayon sila sa pagpakasala. Kag pinaagi sa iya pangatarungan naghunahona sia sa pagpahipus sang pamalabag sadtong mangahas sa pagsiling nga wala pa sing butang nga nahimo si Jesus nga takus sang kamatayon.

Sa sini nga sinapul ang mga kaaway ni Kristo napabatyag sing madalum. Ang Balaan nga Espiritu nagpasantop sa ila hunahona. Apang si Satanas nagpakig-away sa paggahom sa ila. Ginpilit niya sa ila igtalupangod nga nag-antus sila sang kasakitan tungod sa kay Kristo. Daw ano ka diutay ang Iya pagpasidungog sang ila pagkamatarong. Nagatiglawas Sia sang pagkamatarong nga labi ka dako nga dapat angkonon sadtong buot nga mangin anak sang Dios. Nga wala magsapak sang ila padihutan kag mga hilikuton, ginpabaskug Niya ang mga makasasala sa pagpalapit sing tuhoy sa Dios subong isa ka mahinuklogon nga Amay, kag ginpahibalo ang ila kinahanglanon. Busa, sa ila kaugalingon nga kaisipan, ginsikway Niya ang pagkapari. Gindumili Niya ang pagkilala sang pinagtoluhan nga kaalam sang mga bulothon sang mga rabbi. Ginbuyagyag Niya ang malaut nga ginahimo sang mga kaparian, kag sang dili na gid maulian, ginsamad Niya ang ila inpluensia. Ginpiang Niya ang samputanan sang ila mga hulobaton, kag patuotuo, nga nagpabutyag nga bisan pa nga maid-id sila sa pagpatuman sang kasugoan sa padihutan, ginpakawalaypulos nila ang kasugoan sang Dios. Tanan ini gindala nian ni Satanas sa ila painoino.

[773] Ginsugiran sila ni Satanas nga agod mapadayon nila ang ila

kagamhanan, dapat nila nga ipapatay si Jesus. Ginsunod nila ini nga laygay. Ang matuod nga mahimo nila madula ang gahom nga ila karon ginapatuman, amo, suno sa ila panghunahona, igo nga katarungan nga kinahanglan mamat-ud na sila. Way labut sang pila nga wala mangahas sa pagpabutyag sang ila kaisipan, ginbaton sang Sanhidrin ang pinamulong ni Caipas nga daw pulong sang Dios. Nakaginghawa ang nagsinapul; ang wala paghilituhog nag-untat. Sa pagsikway sang pamatuod sang pagkadios ni Jesus, gintakpan sining mga pari kag gumalahom ang ila kaugalingon sa pitipit nga kadodulman. Nabuyok sila sing bug-os sa idalum ni Satanas, agod padalion sila sa bibi sang dayon nga kalaglagan. Tuman kaayo sang ila pagdaya nga nahamuot sila sa ila kaugalingon. Ginkabig nila ang ila kaugalingon nga mga baganihan, nga nagatinguha sang kaluwasan sang pungsod.

Way sapayan, hinadlukan ang mga Sanhidrin sa pagpadali sang ila hulag batok sa kay Jesus, basi kon maakig ang mga tawo, kag ang pagpamigos nga ipasibangod sa Iya basi kon mahulog pa sa ila kaugalingon. Bangod sini ang kasapulanang nagpalangan sa pagpatuman sining ila ginpamatbat nga sugo. Nahangpan sang Manlulowas ang paghimbon sang mga kaparian. Nahibaloan Niya nga nalangkag sila sa pagkuha sa Iya, kag nga ang ila katuyoan sa dili madugay matuman. Apang indi Niya katungdanan ang pagpadali sa kagamo, kag nagtaliwan Sia gikan sa sina nga duog, upod ang Iya mga gintoton-an. Busa, bangod sang Iya kugalingon nga huwaran, ginpatuman ni Jesus ang pagtudlo nga ginhatag Niya sa Iya mga gintoton-an nga, “Kon hingabuton kamo sa sini nga dakbanwa, palagyo kamo pakadto sa isa.” Mateo 10:23. May masangkad nga palangumhan nga sa diin makapangabudlay sa pagpangdaug sang kalag, kag luwas lamang kon kinahanglan gid ang pagkatampad sa Iya, indi pag-ipaon sa katalagman ang kabuhi sang Iya mga ulipon. [774]

Sa sini nakahatag na si Jesus sang tatlo ka tuig nga pagpangabudlay sing dayag sa kalibutan. Ang Iya huwaran sang pagsikway-sa-kaugalingon kag walay bulobalikid nga pagkamainalwanon yara sa Iya atubangan. Ang Iya kabuhi sang pagkaputli, pag-antus kag pagkatutom, nahibaloan sang tanan. Apang ining malip-ot nga panahon sang tatlo ka tuig may tuman nga kalawigon nga pagtambong sang Manunobos nga mabatas sang kalibutan.

Nangin paghingabut kag insulto ang Iya kabuhi. Gintabug gikan sa Betlehem sang isa ka maimon nga hari, ginsikway sang Iya kaugalingon nga katawohan sa Nazaret, ginpamatbatan sa kamatayon sa wala sing kabangdanan sa Jerusalem, si Jesus, upod sang pila ka matutom Niya nga sumolunod, nakakita sang umalagi nga talagoan sa isa ka tanhaga nga dakbanwa. Sia nga sa gihagon makabatyag sang tawhanon nga kasubo, nga nag-ayo sang mga masakiton, nga nagpakaon sang gingutom kag naglipay sang nalisdan, gintabug gikan sa mga katawohan nga ginpangabudlayan Niya agod luwason. Sia nga naglakat sa nagalindonglindong nga kabaluran, kag sa Iya pulong nagpatinong sang ila maakigon nga daguhob, nga nagtabug sang mga yawa, nga sang ila paggowa nagkilala sa Iya nga Anak sang Dios, nga nagbungkag sang katulogon sang mga minatay, nga nagpaurong sang linibo tungod sang Iya mga pulong sang kaalam, wala makahimo sa pagkab-ot sang tagipusoon sadtong binulag sang kaugot kag dumot, kag nga sing malig-on nagsikway sang kapawa.

Kapitulo 60—Ang Kasugoan Sang Bag-ong Ginharian

[775]

NAGHILAPIT ang panahon sang Paskua, kag sa liwan nagpadulong si Jesus sa Jerusalem. Sa Iya tagipusoon may yara nga paghidaet sang lubos nga pagkaisa sa kabobut-on sang Amay, kag upod sang malangkagon nga mga tikang, nagpadayon Sia pakadto sa duog sang paghalad. Apang ang isa ka balatyagon sang pagkatigala, pagpang-alag-ag kag kahadlok nagkunsad sa mga gintoton-an. Ang Manlulowas “nag-una sa ila: kag natingala sila; kag samtang nagasunod sila, yara sa ila ang kahadlok.”

Sa liwan gintawag ni Kristo sa palibot Niya ang napulogduha, kag upod sang tuman nga pagkapat-ud sang sa una, ginbuksan Niya sa ila ang pagtugyan sa iya kag ang Iya pag-antus. “Yari karon,” ang siling Niya, “magakadto kita sa Jerusalem kag ang tanan nga ginsulat sang mga manalagna nahanungod sa Anak sang tawo pagatumanon. Kay pagaitugyan Sia sa mga Gentil, kag pagayagutaon Sia, kabigon nga may pagtamay, kag duplaan; kag bunalon nila Sia kag patyon: kag sa ikatlo ka adlaw mabanhaw Sia. Kag wala nila mahangpi ining mga pulong: kag ini nga mga pinamulong nalipdan sa ila, bisan nahibaloan nila ang mga butang nga Iya ginhambal.”

Wala bala Niya ginpabutyag bisan diin nga “Malapit na ang ginharian sang mga langit?” Wala bala si Kristo magsaad gid nga madamo ang magalingkod kaupod ni Abraham, ni Isaak kag ni Jacob sa ginharian sang mga langit? Wala bala Sia magsaad sa tanan nga ang bisan sin-o nga magbiya sang tanan tungod sa Iya magabaton sing isa ka gatus ka pilo sa sini nga kabuhi kag may bahin sa Iya ginharian? Kag wala bala Sia magsaad sa paghatag sang mataas nga palangakoan sa napulogduha sa Iya ginharian,—nga magalingkod sa trono sa paghukom sa napulogduha ka kabikahan sang Israel? Bisan karon, nagasiling Sia nga ang tanan nga nasulat sang mga manalagna nahanungod sa Iya pagatumanon? Kag wala bala gintagna sang mga manalagna ang kahimayaan sang paghari sang Mesias? Sa kapawa sining mga panghunahona, ang Iya mga pina-

[776]

mulong nahanungod sang pagbudhi, paghingabut, kag kamatayon daw indi mahangpan kag nalandongan. Bisan ano nga kaiwatan ang magabalabag gintuohan nila nga ang ginharian sa indi madugay pagapatokon.

[777] Si Juan, ang anak ni Zebedeo, nangin isa sang nahaunang duha ka gintoton-an nga nagsunod sa kay Jesus. Sia kag ang iya utod nga si Santiago kaupod sadtong nahauna nga kinabon nga nagbiya sang tanan tuhoy sa pag-alagad sa Iya. Malipayon sila nga nagtalikod sang puloy-an kag kaabyanan agod lamang makaupod sa Iya; naglakat kag nagpakighambal sila sa Iya; nakaupod Sia sa mga puloy-an, kag sa mga katipunan sa publiko. Ginpalinong ang ila mga kahadlok, ginluwas sila gikan sa katalagman, ginpaumpawan ang ila pag-antus, ginlipay ang ila kalisod, kag sing may pagpailob kag kalolo gintudloan Niya sila, tubtob nga ang ila tagipusoon daw napaangot sa Iya, kag sa kainit sang ila gugma ginhandom nila nga mangin malapit sa Iya sa Iya ginharian. Sa tagsa gid ka kahigayunan, nagpalapit si Juan sa iya Manunobos, kag ginhandom man ni Santiago nga mapasidunggan sia sa hapiit nga pagpakig-angot sa Iya.

Ang ila iloy sumolunod ni Kristo, kag nagpangalagad sa Iya sang iya pagkabutang. Upod sang iniloy nga gugma kag handom tuhoy sa iya mga kaanakan, ginkaibogan niya tuhoy sa ila ang labing pinasidunggan nga bahin sa Iya bag-ong ginharian. Bangod sini ginpabaskog niya sila sa paghimo sang amo nga pangabay.

Dungan ang iloy kag ang iya mga anak nagpalapit sa kay Jesus, nga nagapangabay nga Iya unta itugot ang palangayuon nga ginpatuhoyan sang ila tagipusoon.

“Ano ang luyag ninyo nga himuon Ko tuhoy sa inyo?” ang pamangkut Niya.

Ang iloy nagsabat, “Itugot nga ining duha ko ka anak, magalingkod ang isa sa Imo tuo kag ang isa sa Imo wala, sa Imo ginharian.”

Mahinuklogon si Jesus sa ila, nga wala sila pagsabdonga sang ila pagpangita sang pagpasulabi labaw sa ila mga kautoran. Indi lamang kay tawhanon ang ila gugma; bisan pa nga nadagtaan sang pagkadutan-on sang iya tawhanon nga palatayunan, isa ini ka ilig gikan sa tuburan sang Iya kaugalingon nga manugtubos nga gugma. Indi Sia magasabdong kundi magapasadsad kag magaputli. Nagsil-ing Sia, “makasarang bala kamo sa pag-inom sa tagayan nga Akon pagaimnan, kag magpatugmaw sa tugmaw nga Akon pagaagihan?”

Nadumdoman nila ang tanhaga Niya nga mga pulong nga nagatudlo sa pagtilaw kag pag-antus, apang nagsabat sila nga masinaligon, “Makasarang kami.” Isipon nila nga isa ka mataas nga kadungganang ang pagpakilala sang ila katampad bangod sa pag-ambit sang kon ano man ang mahanabo sa ila Ginuo.

“Matuod gid nga magainum kamo sa Akon tagayan, kag matugmawan sang pagtugmaw nga Akon maagihan,” siling Niya; as atubangan Niya ang isa ka krus sa baylo sang trono, upod Niya ang duha ka malauton sa Iya tuo kag sa Iya wala. Si Juan kag si Santiago magaambit sang pag-antus sang ila Agalon; ang isa, nahauna sa mga kautoran nga namatay tungod sa espada; labing malawig nga nagbatas sang kabudlay, pakahuya kag paghingabut.

[778]

“Apang ang paglingkod sa Akon tuo ukon sa Akon wala,” nagpadayon Sia, “indi Akon ang paghatag, kundi ihatag sa kon sin-o man nga ginatiganahan sang Akon Amay.” Sa ginharian sang Dios, ang palangakoan indi maangkon tungod sa pagpasulabi. Indi man ini maangkon tungod sa pagpangabudlay ukon mabaton ini tungod sa pilit nga paghatag. Patubas ini sang kinaiya. Ang purongpurong kag ang lingkoran amo lamang ang pat-in sang mga palahinandigan nga nalambut; amo sila ang tanda sang pagdaug batok sa kaugalingon pinaagi sa kay Kristo Jesus nga aton Ginuo.

Madugay nga panahon sang ulihe sang ang mga gintoton-an nadala sa pagkahanuklog upod ni Kristo pinaagi sa paghiusa sa Iya mga pag-antus, ang Ginuo nagpahayag sa kay Juan kon ano ang kahimtangan sang kalapiton sang Iya ginharian. “Sia nga magadaug,” siling ni Kristo, “Akon palingkoron kaupod Nakon sa lingkoran nga harianon, subong nga Ako nagdaug kag ginpalingkod sang Akon Amay sa Iya lingkoran.” “Sia nga nagadaug, pagahimuon Ko nga haligi sa simbahan sang Akon Dios, kag indi na gid sia maggowa, kag isulat Ko sa iya ang ngalan sang Akon Dios, . . . kag isulat Ko sa iya ang Akon bag-o nga ngalan.” Bugna 3:21, 12. Busa ang pinadala nga si Pablo nagsulat, “Handa na ako nian nga ihalad, kag ang tion sang akon pagtaliwan malapit na. Nakapakig-away ako sing maayo nga pagpakig-away, natapus ko ang akon dalahon, ginbantayan ko ang pagtuo: kutob karon natigana sa akon ang purongpurong sang pagkamatarong, nga ihatag sa akon sadtong adlaw sang Ginuo, ang matarong nga hukom.” 2 Timoteo 4:6-8.

[779]

Ang isa nga makatindug labing malapit kay Kristo amo sia nga sang diri sa duta nakainum sing madalom sang espiritu sang Iya mainantuson-sa-kaugalingon nga gugma,—gugma nga wala nagapabugal sa iya kaugalingon, wala nagapahabok, . . . wala nagapangita sang iya kaugalingon, indi madalidali-on, wala nagahunahona sing kalautan.” (1 Corinto 13:4, 5), —ang gugma nga nagapahulag sa gintoton-an, subong nga nagpahulag sa Ginuo, sa pagkabuhi kag pagpangabudlay, kag pagantus, bisan pa tubtob sa kamatayon; “mangin saplid ang pagpakamatay,” — saplid sa kay Kristo; ang kamatayon mismo magapahayag sang gahom sang Iya bugay kay magtipon sang mga kalag nga sa Iya. “Pagapadakuon si Kristo sa akon lawas,” nagsiling sia, “kon sa kabuhi ukon sa kamatayon.” Filipos 1:21, 20.

Sang nabatian sang napulo ang pangabay nanday Santiago kag Juan, may tuman sila nga kaakig. Ang labing mataas nga palangakoan sa Iya ginharian amo gid ang ginpangita sang tagsatagsa sa ila kaugalingon, kag naakig sila kay ang duha daw nakaangkon sang pamentaha sa ila.

Liwan ang kagamo sa kon sin-o ang labing dako sa ginharian sang mga langit hana na nga suliton, sang si Jesus, pagtawag sa ila nagsiling sa naugot nga mga gintoton-an, “Nakahibalo kamo nga ang ginakabig nga mga pangulo sang mga Gentil nagapakaginuon sa ila kag ang ila kadalagkoan nagagamit sing pagbulot-an sa ila, apang indi amo ini sa inyo.”

[780] Sa mga ginharian sining kalibutan, ang palangakoan nagakahulogan sang pagpadako sang kaugalingon. Ginkilala nga nagaluntad ang mga katawohan tuhoy sa kaayohan sang mga nagadumala. Ang inpluensia, kamanggagan, kalantipan, amo ang pila sang madamo nga paagi sa pag-angkon sang kagamhanan sang kadaman tuhoy sa kagamitan sang mga pangulo. Ang may mataastaas nga halintaga sang kabuhi amo ang magaisip, magapamat-ud, nagapangalipay kag magagahom; ang mga nanuboan magatuman kag magaalagad. Ang pagtoluohan, katulad sang iban nga mga butang, isa ka bagay nga iya sang kagamhanan. Ginpaabut ang mga tawo sa pagtuo kag sa paghimo suno sa ginamando sang ila pangulo. Ang kinamatarong sang tawo subong nga tawo nga maghunahona kag mahimo suno sa iya lamang kaugalingon, wala ini pagkilalaha sing bug-os.

Magapatok si Kristo sang ginharian suno sa liwan nga mga palatukoran. Gintawag Niya ang mga tawo, indi nga sa paggahom, kundi palangakoan, pagkasampaton, kalantipan, nagpahamtang sa nagaangkon sini sa idalum sang dalagko nga mga salabton sa pag-alagad sa iya masigkatawo. Ginsiling nahanungod sadtong bisan labing kubos nga mga gintoton-an ni Kristo, “Ang tanan tuhoy sa inyo kaayohan.” 2 Corinto 4:15.

“Ang Anak sang tawo wala magkari agod nga pagalagaron, kundi nga sa pag-alagad, kag sa paghatag sang Iya kabuhi nga gawad sa kadam-an.” Si Kristo, sa pagkamatuod gid, nangin isa ka manug-tatap, manugpasan sang lulan sa tunga sang Iya mga gintoton-an. Nagpakig-ambit Sia sang ila kaimolan, nagsikway Sia sang kaugalingon tungod sa ila, nag-una Sia sa ila sa pagpahapus sang maiwat nga mga duog, kag sa indi madugay tapuson Niya ang Iya bulohaton sa duta pinaagi sa pagtugyan sang Iya kaugalingon nga kabuhi. Ang palatukoran nga ginpasandigan ni Kristo sang Iya mga binuhatan amo man ang magatiklod sa mga katapu sang iglesia nga amo ang Iya lawas. Ang piano kag ang sadsaran sang kaluwasan amo ang gugma. Sa ginharian ni Kristo, ang nagasunod sang huwaran nga Iya ginhatag amo ang labing dalagko, kag mangin manugpahalab sila sang Iya panong.

[781]

Ang mga pulong ni Pablo nagapahayag sang matuod nga pagkahalangdon kag pagkadungganon sang kabuhi Kristohanon: “Bisan pa nga hilway ako sa tanan nga mga tawo, apang nangin ulipon ako sa tanan,” “nga wala nagpangita sang akon kaugalingon nga kaayohan, kundi sa kaayohan sang madamo, agod nga maluwas man sila.” 1 Corinto 9:19; 10:33.

Kon bagay sa kaisipan, ang kalag dapat nga magapabilin nga wala sing dagta. Wala sing isa nga dapat maggahom sang panghuna-hona sang isa, paghukom sang isa, ukon maglatid sang iya katungdanan. Ang Dios nagahatag sa tagsa ka kalag sang kahilwayan sa pag-isip, kag ang pagsunod sang iya kaugalingon nga ginatuohan. “Ang tagsatagsa sa aton magahatag sing husay sang iya kaugalingon sa Dios.” Wala sing isa nga may kinamatarong sa pagbuylog sang iya pagkakinaugalingon sa iya sang isa. Sa tanan nga bagay nga sa diin ang mga palatukoran mahilabtan “ang tagsa ka tawo magligon sing bug-os sa iya kaugalingon nga panghunahona.” Roma 14:12, 5. Sa ginharian ni Kristo wala sing pagpakaginuog nga pagpigos,

wala sing pilitay sa bisan ano nga bagay. Ang mga manogtunda sa langit indi magkari sa paggahom, kag magpangayo nga simbahon, kundi subong mga sulogun sang kaluoy, agod maghiusa upod sa mga tawo sa pagtib-ong sang tawo.

[782] Ang mga palatukoran kag ang amo gid nga mga pulong sang pagtudlo sang Manlulowas, sa ila diosnon nga kagayon, napaluntad sa handumanan sang hinigugma nga gintoton-an. Tubtob sa iya labing ulihe nga mga adlaw, ang lulan sang mga pamatuod ni Juan sa mga iglesia amo, “Amo ini ang balita nga inyo na nabatian kutob pa sang kamunoan, nga maghigugmaanay kita ang isa kag isa.” “Diri mahangop ta ang gugma sang Dios, tungod kay gintugyan Niya ang Iya kabuhi bangod sa aton: kag dapat man kita magtugyan sang aton kabuhi tuhoy sa mga kautoran.” 1 Juan 3:11, 16.

Amo ini nga espiritu ang nagluntad sa maaga nga iglesia. Sa tapus sang pagpaulan sang Balaan nga Espiritu, “Ang kadamuan sa ila nga nagtoluo nag-isa sang tagipusoon kag kalag: wala gid sang isa sa ila nga nagsiling nga ang ila ginaangkon ila kaugalingon.” “Wala gid sing isa sadto sa tunga nila nga nakulangan.” “Upod sang dako nga gahom ang mga gintoton-an nagpamatuod sang pagkabanhaw sang Ginuong Jesus; kag dako nga bugay ang nangin sa ila nga tanan.” Binuhatan 4:32, 34, 33.

Kapitulo 61—Si Zaqueo

[783]

SA dalanon pakadto sa Jerusalem “nagsulod si Jesus kag nag-agi sa Jerico.” Pila lamang ka milyas gikan sa Jordan, sa Nabagatnan nga dulonan sang nalupyakan nga diri nahumlad sa dakong kapatagan, ang dakbanwa nga nahamtang sa tunga sang nainitan nga kalagtum, kag dagaya nga katahoman. Upod sang iya mga palmiras, bugana nga mga katamnan nga ginbunyagan sang buhi nga mga tuburan, nagbadlak sia katulad sang esmeralda nga nahamtang sa maapugon nga kabungyoran kag mamingaw nga kapil-asan nga nagpatunga sa Jerusalem kag sang dakbanwa sang kapatagan.

Madamo ang kinubay sang mga manlalakbay nga pakadto sa pandut ang nag-agi sa Jerico. Ang ila pagabut masunson mangin isa ka masadyahon nga panahon, apang karon ang madalurndalum nga kabalaka nagatukay sa mga tawo. Nahibaloan nga ang taga Galilea nga Rabbi nga bag-o lang magbanhaw kay Lazaro kaupod sang kadam-an; kag bisan pa nga luto na ang pasuni nahanungod sang paghimbon sang mga kaparian, ang kadam-an nalangkag sa pagsimba sa Iya.

Ang Jerico amo ang isa sang mga dakbanwa nga sang una ginpain tuhoy sa mga kaparian, kag sa sini nga tion madamo sa ila ang nagluntad didto. Apang ang dakbanwa may nanarisari nga mga pumoluyo. Nangin dako sia nga sentro sang aiagyan, kag ang mga punoan kag hangaway nga Romanhon, upod sang mga dumoluong gikan sa nagkalainlain nga duog, makita didto, samtang ang pagpanukot sang mga buhis naghimo sini nga puloyan sang madamo nga mga manugsukot.

[784]

“Ang punopuno sang mga manugsukot,” si Zaqueo, isa ka Judio, kag ginkangil-aran sang iya masigkapungsudnon. Ang iya halintaga kag kamanggaran amo ang padya sang isa ka bulohaton nga ila gintamay, kag ginkilala subong nga liwan nga ngalan sang kapigusan kag dimatarong nga pagsukot sang kuarta. Apang ang mangmangan nga opisyal sa pamuhis indi gid man pinatig-a nga tawo sang kalibutan suno sa pagtanaw. Sa idalum sinang dagway sang pagkakalibutanon

kag bugal may isa ka tagipusoon nga madali matandug sang langitnon nga inpluensia. Nakabati na si Zaqueo kay Jesus. Ang balita nahanungod sang Isa nga nagbatas sang iya kaugalingon upod sang paghikaluoy kag pagtahud sa tinamay nga may sari nabalahuba sa bisan diin. Sa sini sa pangulo sang mga manugsukot napabugtaw ang isa ka handom tuhoy sa maayo nga kabuhi. May pila lamang ka milyas gikan sa Jerico, si Juan nga Manugtugmaw nagwali sa Jordan, kag nakabati si Zaqueo sang panawag tuhoy sa paghinulsol. Ang mando sa mga manugsukot, “Indi kamo magsukot sang labaw sang ginsugo sa inyo” (Lucas 3:13), bisan pa nga sa gowa ginsikway, nagpabatyag sang iya hunahona. Nahibaloan niya ang mga Kasulatan, kag natandug sa pagkilala nga sayop ini nga buhat. Nian, sa pagkabati sang mga pulong nga ginsugid gikan sa sining Dako nga Manonudlo, nabatyagan niya nga isa sia ka dako nga makasasala sa atubangan sang Dios. Apang ang mga butang nga iya mabatian nahanungod kay Jesus, nagpaigpat sang paglaom sa iya tagipusoon. Ang paghinulsol, pagbag-o sang kabuhi, mahimo bisan

[785]

pa sa iya; indi bala nga ang isa sang sinaligan nga gintoton-an sang Manonudlo isa ka manugsukot? Gilayon ginsunod ni Zaqueo ang nabatyagan niya nga naghugakom sa iya, kag ang pagpasag-uli sa sadtong iya ginpakasaypan.

Nakasugod na sia sa pagsulit sang iya mga tikang, sang ang balita naglanyog sa bug-os nga Jerico nga si Jesus nagapasulod sa banwa. Nagtapat si Zaqueo sa pagpakigkita sa Iya. Nagsugod sia sa pagkilala kon daw ano ka pait sang bunga sang sala, kag daw ano ka budlay ang dalanon tuhoy sa iya nga nagabalik gikan sa dalanon sang sayop. Masaypan, sugataon nga han-an kag dipagsaligan sa paninguha sa pagtadlong sang iya kasaypanan, amo ang maiwat nga antuson. Ang punoan sang manugsukot nahidlaw sa pagtan-aw sang nawong Niya nga tag-iya sang mga pulong nga nagdala sang paglaom sa iya tagipusoon.

Nagginutok ang kadalanan, kag si Zaqueo nga potot, wala sing makita maglabaw sa ulo sang mga tawo. Wala sing may nagpaiway tungod sa iya; busa, nagdalagan sing una sa kadam-an, nga sa diin may sanga sang higuera nga nagahunghong sa dalan, ang manggaranon nga manugsukot sang buhis nagsaka sa pagpungko sa mga sanga, nga sa diin makita niya ang katay nga nagaagi sa idalum. Nagahilapit ang kadam-an, nagaligad, kag ang malangkagon nga

mata ni Zaqueo naglaaw sa pagtan-aw sang isa ka dagway nga iya ginhandom nga makita.

Sa ibabaw sang kulomuron sang mga kaparian kag mga rabbi, kag ang mga singgit sang pagbaton sang kadam-an, ang wala mamitlang nga handom sang pangulo nga manugsukot naghambal sa tagipusoon ni Jesus. Hinali lang, sa idalum sang kahoy nga higuera, nagdulog ang isa ka kabon, ang kadam-an sa una kag sa ulihe nagdulog, kag may Isa nga nagtangla nga ang Iya panulok daw nagabasa sang kalag. Halos nagduhadoha pa sang iya balatyagon, ang tawo sa ibabaw sang kahoy, nakabati sang mga pulong, “Zaqueo, magdali ka, kag magpanaug; kay karon nga adlaw magapabilin Ako sa imo puloy-an.”

[786]

[787]

Naghawa ang kadam-an, kag si Zaqueo nga nagalakat nga daw nagadalamguhanon, nag-una pagtultol sang dalan padulong sa iya kaugalingon nga puloy-an. Apang ang mga rabbi nagtulok nga nagakusdong ang mga nawong, kag magkulomod nga may pagtamay, “nga magakadto Sia bilang isa ka domuluaw sang isa ka makasasala nga tawo.”

Si Zaqueo daw nahinalian, natingala kag napahipus sang gugma kag pagpahiubos ni Kristo sa pagtamud sa iya, nga tuman ka dilitakus. Nian ang gugma kag ang katampad sa iya bag-o nakita nga Agalon nagbukas sang iya mga bibig. Ipadayag niya ang iya pagtuad kag paghinulsol.

Sa atubangan sang kadam-an, “Nagtindug si Zaqueo kag magsiling sa Ginuo; yari karon, Ginuo,, ang katunga sang akon pagkabutang ginahatag ko sa mga kubos; kag kon may nakuha ako sa akon masigkatawo sa kalalangan sang butig nga panumbongon, iuli ko sa iya ang apat ka pilo.

“Kag si Jesus nagsiling sa iya, Karon nga adlaw nagabut ang kaluwasan sa sini nga puloy-an, tungod kay sia isa man ka anak ni Abraham.”

Sang ang manggaranon nga pangulong pamatan-on nagtalikod kay Jesus, natingala ang mga gintoton-an sang hinambal sang ila Agalon nga nagsiling, “Daw ano ka iwat tuhoy sadtong nagasalig sa kamanggaran nga magsulod sa ginharian sang Dios!” Nagsinilingay sila ang isa kag isa, “Sin-o lamang ang maluwas?” Nian may ila na sila nga pamatuod sang kamatuoran sang pinamulong ni Kristo, “Ang mga butang nga indi mahimo sa tawo, mahimo sa Dios.”

[788]

Marcos 10:24, 26; Lucas 18:27. Nakita nila kon paano, nga tungod sa bugay sang Dios, ang isa ka mangmangan nga tawo makasulod sa ginharian.

Sang wala pa makatulok si Zaqueo sa guya ni Kristo, nakanugod na sia sang bulohaton nga nagpakilala sa iya bilang isa ka matuod nga naghinulsol. Sa wala pa sia masumbong sang tawo, nagtu-ad na sia sang iya mga sala. Nagtuman na sia sa pagpabatyag sang Balaan nga Espiritu, kag nagpanugod sa pagtuman sang mga pagtudlo sang mga pulong nga ginsulat tuhoy sa dumaan nga Israel subong man sa aton kaugalingon. Ang Ginuo nagsiling sang una pa nga daan, “Kon ang imo utod magimol kag kabson sang iya katungdanan sa imo, sapopoha sia: huo, bisan pa sia dumoluong kag manlolugayaw; agod magkabuhi sia upod nimo. Indi mo sia pagpasakaan ukon dugangan: apang kahadluki ang imo Dios: agod nga ang imo utod magkabuhi upod nimo. Indi mo sia paghatagan sang kuarta nga sakaan, ukon pahulamom mo sang kalan-on nga may tubo.” “Busa indi kamo magpinigusay ang isa kag isa; kundi kahadlokman ninyo ang inyo Dios.” Levitico 25:35-37, 17. Ini nga mga pulong ginhambal mismo ni Kristo sang gintabunan Sia sang gal-um nga panganod, kag ang una nga balus ni Zaqueo sa gugma ni Kristo amo ang pagpakita sang paghikaluoy sa mga kubos kag nagaantus.

[789]

Sa tunga sang mga manugsukot, may ara nga paghiusa agod nga ila mapigus ang mga tawo, kag masakdag nila ang isa kag isa sa ila dinaya nga binuhatan. Sa ila lakas nga panukot nagatuman lamang sila sang isa ka butang nga daw nahimo na nga bug-oskalibutan nga kinabatasan. Bisin pa ang mga kaparian kag rabbi nga nagtamay sa ila nakasayop man sa pagpamanggad sang ila kaugalingon tungod sa dinaya nga buhat sa idalum sang ila balaan nga bulohaton. Halos lang makatugyan si Zaqueo sa pagpabuyok sang Balaan nga Espiritu kag ginsikway niya ang tanan nga mga buhat nga sumpung sa pagkamaminatud-on.

Wala sing tunay nga paghinulsol nga wala nagadala sang pagbag-o. Ang pagkamatarong ni Kristo indi kay isa ka kunop nga makatabon sang wala matu-ad kag wala matalikdi nga sala; isa ka palatukoran sa kabuhi nga nagabag-o sang kinaiya kag nagagahom sang panghulag. Ang pagkabalaan amo ang pagkabug-os sa Dios;

amo sia ang bug-os nga pagtugyan sang tagipusoon kag kabuhi sa pagpapuyo sang palatikoran sang langit.

Ang Kristohanon sa iya kabuhi sa palatikangan dapat nga magtiglawas sa kalibutan sa paagi nga himuon man ni Kristo sa katulad nga mga palatikangan. Sa tagsa ka pagkasugtanay dapat niya ipahayag nga ang Dios amo ang iya Manonudlo. “Ang pagkabalaan nga sa Ginuo” amo ang dapat masulat sa mga tolon-an sang mga utang kag balayran, sa mga kasugtanan, resibo kag mga cheque. Yadtong nagaangkon nga mga sumolunod ni Kristo, kag nagapakigsapulay sa dinaya nga paagi, nagapanaksi sing butig batok sa kinaiya sang isa ka balaan, matarong kag maluloy-on nga Dios. Ang tagsa ka naliso nga kalag magapakilala katulad ni Zaqueo sang pagsulod ni Kristo sa iya tagipusoon pinaagi sa pagsikway sang tagsa ka dimatarong nga mga buhat nga amo ang nagpat-in sang iya kabuhi. Katulad sang pangulo nga manugsukot, ipakita niya ang pamatuod sang iya pagkamaminatud-on bangod sa pagpasag-uli. Ang Ginuo nagsiling, “Kon ang malaut magbalik sang patinga mag-uli sang butang nga iya kinawat, kag maglakat suno sa kasugoan sang kabuhi, nga wala sing malaut nga ginahimo, . . . wala sing sala nga iya ginhimo nga pagasambiton sa iya, . . . sa pagkamatuod magakabuhi sia.” Ezequiel 33:15, 16.

Kon nakapilas kita sa iban tungod sang indi matarong nga mga pagkasugtanay, kon nagapalapaw kita sa pagpamaligya, ukon may gindayaan kita nga tawo, bisan pa nga suno sa latid sang kasugoan, itu-ad ta ang aton sayop, kag maghimo kita sang pagpasag-uli tubtob sa aton masarangan. Matarong sa aton ang pagbalik indi lamang sa mga butang nga aton nakuha kundi man ang aton mahimo nga napatubo kon gingamit ini sa matarong kag mainalamon nga paagi sa panahon nga yara sa aton kamut.

[790]

Nagsiling ang Ginuo sa kay Zaqueo, “Karon nga adlaw nag-abut ang kaluwasan sa sini nga puloy-an.” Indi lamang kay si Zaqueo ang ginpakamaayo, kundi pati man ang bilog niya nga panimalay. Nagkadto si Kristo sa iya puloy-an agod sa paghatag sa iya sang mga pagtuon sang kamatuoran, kag ang pagtudlo sang iya panimalay sa mga butang sang ginharian. Gintabug sila gikan sa simbahan tungod sang pagtamay sang mga pari kag mga manugsimba; apang karon amo ang labing pinasulabi nga panimalay sa Jerico, nagtipon sila sa

ila puloy-an palibot sa diosnon nga Manonudlo, kag ginpamatian nila ang mga pulong sang kabuhi.

Kon mabaton na si Kristo subong kaugalingon nga Manlulowas nga ang kaluwasan magaabut sa kalag. Ginbaton ni Zaqueo si Jesus, indi lamang kay isa ka umalagi nga dumoluaw sa iya puloy-an, kundi Isa nga magapabilin sa simbahan sang kalag. Ang mga eskriba kag mga Fariseo nagsumbong sa Iya nga isa ka makasasala, nagkumod sila batok kay Kristo kag nangin dumoluaw Sia niya, apang ang Ginuo nagkilala sa iya nga isa sang mga inanak ni Abraham. Kay “sila nga yara sa pagtuo, ang amo man mga inanak ni Abraham.” Galacia 3:7.

Kapitulo 62—Ang Sinalusalo sa Puloy-an ni Simon [791]

SI Simon nga taga Betania gin-isip nga gintoton-an ni Jesus. Kalakip sia sang pila ka mga Fariseo nga nagbuylog sing dayag sa mga sumolunod ni Kristo. Ginkilala niya si Jesus subong nga Manonudlo, kag naglaom nga mahimo unta nga Sia amo ang Mesias, apang ginbaton niya Sia bilang Manlulowas. Wala sing kabalhinan ang iya kinaiya; wala man magliwan ang iya mga palatukoran.

Si Simon gin-ayo gikan sa aro kag amo ini ang nagbuyok sa iya pakadto kay Jesus. Ginhandom niya ang pagpakita sa iya pagpasalamat, kag sa katapusan nga pagduaw ni Kristo sa Betania naghimo sia sang isa ka sinalosalo tuhoy sa Manlulowas kag sa Iya mga gintotonan. Ini nga sinalosalo nagpatipon sing tingob sang madamo nga mga Judio. Sa sini nga panahon may tuman nga kasadya sa Jerusalem. Nagdugang pa gid ang pagpaganyat ni Kristo kag sa Iya bulohaton. Yadtong nagtambong sa sinalosalo nagpanilag sing maayo sa Iya mga hulag, kag ang iban sa ila may dili mainabyanon nga panulok.

Nakaabut ang Manlulowas sa Betania sang mga anum na lang ka adlaw sa wala pa ang Paskua kag suno sa Iya kinabatasan nagpahuway Sia sa puloy-an ni Lazaro. Ang kadam-an sang mga manlalakbay nga nagagi sa dakbanwa nagpalapnag sang balita nga nagapadulong Sia sa Jerusalem, kag nga magapahuway Sia sa Sabado didto sa Betania. May dako nga kakunyag sa tunga sang mga katawohan. Madamo ang magdugok sa Betania, ang iban tungod sang ila pagbuylog sa mga Judio, ang iban maluyag gid lang magtan-aw sang isa nga ginbanhaw gikan sa minatay. [792]

Madamo ang nagpaabut sa pagpamati gikan kay Lazaro sang makatilingalang mga nagkalatabo sa tapus sang iya kamatayon. Natingala sila nga wala sia sing masugid. Wala sia sing bisan ano nga masugid sa ila. Ang binugna nagasiling, “Ang mga minatay wala sing nahibaloan . . . Ang ila gugma,ang ila dumot,kag ang ila kahisa, karon nawala.” Ecclesiastes 9:5,6. Apang si Lazaro may matahom nga ipamatuod nahanungod sang bulohaton ni Kristo. Ginbanhaw

sia gikan sa minatay tuhoy sa sini nga katuyoan. Sing may pagsalig kag gahom nagpabutyag sia nga si Jesus amo ang Anak sang Dios.

[793] Ang panugiron nga gindala sang mga dumoluaw pabalik sa Jerusalem gikan sa Betania nagpadugang pa gid sang kakunyag. Nalangkag ang mga tawo sa pagtanaw kag sa pagpamati kay Jesus. May mga pakiana kon bala magaupod sa Iya si Lazaro pakadto sa Jerusalem, kag kon bala pagapurongan ang manalagna didto sa panahon sang Paskua. Nakita sang kaparian kag gumalahom nga ang ila gahom sa mga tawo nagdugang pa gid ang kaluya kag naglabi nga mapait ang ila kaakig sa kay Jesus. Daw indi na sila makahulat sang kahigayunan nga makuha Sia gikan sa ila dalanon. Pagligad sang panahon nagkahadlok sila nga ayhan indi na Sia magkadto sa Jerusalem. Nadumdoman nila kon daw ano ka sunson nga nahibaloan Niya ang ila buko sa pagpatay, kag nahadlok sila nga nabasa Niya ang ila katuyoan batok sa Iya, kag magapabilin sa malayo. Halos nila matago ang ila kalangkag, kag nagpalamangkutay sila sa ila kaugalingon, “Ano ang hunahona ninyo, indi na Sia magkari sa pandut?”

Gintawag ang pagsinapul sang kaparian kag mga Fariseo. Kutob sang pagkabanhaw kay Lazaro ang kaawa sang mga tawo didto na sa kay Kristo nga makatalaggam na ang pagdakop sa Iya sing dayag. Hanti ang mga kagamhanan nagpamat-ud sa pagkuha sa Iya sing tago, kag padayunon ang kasaba kutob sa labing mahimo nga pagkahipus. Nagdahum sila nga kon mahibaloan na ang pamatbat sa Iya, ang tagini nga taub sang kaisipan sang publiko, mapabalik pabor sa ila.

Amo ini ang paagi nga gintuyo nila sa paglaglag kay Jesus. Apang tubtob nga buhi si Lazaro, nahibaloan sang mga kaparian kag mga rabbi nga wala sila sing kasegurohan. Ang amo gid nga pagluntad sang isa ka tawo nga nangin apat ka adlaw sa lolubngan, kag ginbuhi bangod sa pulong ni Jesus, sa madugay ukon sa madali, magakabangdanan sang malain nga sangputanan. Ang mga katawohan magapanimalus sa ila manugdumala tungod sa pagkuha nila sang kabuhi sang isa nga makahimo sang katulad nga katingalahan. Busa ang mga Sanhidrin namat-ud nga si Lazaro dapat man nga mamatay. Tubtob diri ang kahisa kag kaugot magatuytoy sa ila mga ulipon. Ang dumot kag pagkadimatinuohon sang mga punoan Judio nagdugang tubtob nga kuhaon na gid nila ang kabuhi sang isa

nga ginsagop gikan sa lolubngan sang isa ka walay katubtoban nga gahom.

Samtang ini nga paghimbong nagapadayon sa Jerusalem, si Jesus kag ang Iya mga abyan gin-agda sa sinalosalo ni Simon. Sa latok, ang Manlulowas naglingkod upod ni Simon; nga Iya gin-ayo gikan sa marigkam nga balatian, sa isa ka luyo; kag ni Lazaro, ang Iya ginbanhaw gikan sa minatay, sa pihak nga luyo. Si Marta amo ang nag-alagad sa latok, apang si Maria maukod nga nagapamati sa tagsa ka pulong gikan sa bibig ni Jesus. Sa Iya kaluoy, ginpatawad ni Jesus ang iya mga sala, gintawag Niya ang iya pinalangga nga utod gikan sa lolubngan, kag ang tagipusoon ni Maria napunan sang pagpasalamat. Nabatian niya si Jesus nga nagahambal sang Iya palaabuton nga kamatayon, kag sa iya madalum nga paghigugma kag kasubo, naghandom sia sa pagpasidungog sa Iya. Sa dako nga pag-antus sa kaugalingon, nagbakal sia sang isa ka kahonkahon nga alabastro sang “lana nga nardo, nga tuman ka malahalon,” agod nga ihaplas sa Iya lawas. Apang madamo karon ang nagpahayag nga pagapurongan Sia nga hari. Ang iya kalisod nahimo nga kalipay, kag handom niya nga mangin una sia sa pagpasidungog sa iya Ginuo. Pagbuka sang iya kahonkahon sang ihalaplas, ginbubo niya ini sa ulo kag tiil ni Jesus; nian samtang nagaluhod sia nga nagahibi, ginbasa niya ini upod sang iya mga luha, ginpahiran niya ang Iya tiil upod sang iya nagabunghay kag malaba nga buhok.

[794]

Gintinguhaan niya ang paglikaw nga makita, kag ang iya mga panghulag wala untani matalupangdi, apang ang ihalaplas nagpuno sa hulot sang iya kaamyon, kag nagpahibalo sang iya buhat sa tanan nga nagtalambong. Wala mahamuot si Judas sini nga binuhatan. Sa baylo nga maghulat kon ano ang masiling ni Jesus nahanungod sini nga bagay, nagsugod sia sa paghutik sang iya kumod sa malapit sa iya, nga ginbasul si Kristo tungod nga ginpabayaang amo nga pagkabuhala. Mainalamon sia sa pagsudyot sang mga bagay nga makatuga sang pagpalasay.

Si Judas amo ang manugbahandi sang mga gintoton-an, kag gikan sa ila diutay nga natipon hipus sia nga nagkuha tuhoy sa iya kaugalingon nga kagamitan, nga nagpadiutay pa gid sang ila hilinguyangon. Nalangakag sia sa pagsulod sa puyo sang tanan nga ila makita. Ang bahandi sa puyo masami nga ginabuhinan sa pagbulig sa mga kubos; kag kon may ginbakal nga ginhunahona

[795]

[796]

ni Judas nga indi kinahanglanon, magasiling sia, Ngaa nga ginuyangan ini? Ngaa nga ang bili sini wala pagibutang sa puyo nga akon ginadala tuhoy sa mga kubos? Karon ang buhat ni Maria may dakong kinatuhay sa iya pagkadaluk kag napakahuy-an sia; kag suno sa iya kinabatasan, nangita sia sang isa ka takus nga katuyoan tuhoy sa iya pagpamalabag sa iya dulot. Nagliso sa mga gintoton-an, nagpakiana sia, “Ngaa nga wala pagibaligya ini nga ihalaplas sang tatlo ka gatus ka denario (P120.00), kag ihatag sa mga imol? Ini ginsiling niya, indi kay may kabalaka sia sa mga imol; kundi tungod kay isa Sia ka kawtian, kag yara sa iya ang puyo, kag nahibaloan niya kon ano ang sulod sini.” Wala sing balatyagon si Judas tuhoy sa mga kubos. Kon ginbaligya ang ihalaplas ni Maria, kag ang bili nahulog sa iya kamut, ang mga imol wala gid unta makabaton sang pagpakamaayo.

Si Judas may mataas nga pagkilala sang iya kaugalingon nga ikasangkul sa pagdumala. Subong nga manugpuhonan ginhunahona niya ang iya kaugalingon nga labaw sang sa iya masigkagintoton-an, kag gintuytoyon niya sila sa pagkilala sa iya sa amo nga kahimangan. Naangkon niya ang ila pagsalig, kag may maligon sia nga inpluensia sa ila. Ang iya ginaangkon nga pagkahanuklog sa mga kubos naglimbong sa ila, kag ang iya mainalamon nga pabatibati nagkuha sang ila pagsalig sa katutom ni Maria. Ang hinutik naglibot sa latok, “Ano ang katuyoan sini nga pag-usik? Mahimo pa unta mabaligya ini nga ihalalaplas sa maayo nga bili kag mahatag sa mga kubos.”

[797]

Nabatian ni Maria ang mga pulong sang pagsaway. Nagkubakuba ang iya dughan. Nahadlok sia nga akigan sia sang iya utod tungod sa pagkabuhaha. Ang Agalon man, basi maghunahona sa iya mga indi matipig. Sa wala sing pagpangayo sing pasaylo hana na sia nga magpalayo, sang nabatian niya ang tingog sang iya Ginuo, “Pabayai ninyo sia; ngaa nga gamuhon ninyo sia?” Nakita Niya nga nahuy-an sia kag nagamuhan. Nahibaloan Niya nga sa sining buhat sang pag-alagad ginpabutyag niya ang iya pagpasalamat tungod sa pagpatawad sang iya mga sala, kag nagdala Sia sang kaumpawan sa iya panghunahona. Ginbayaw ang Iya tingog labaw sa mga hinutik sang pagsaway, nagsiling Sia, “Nakahimo sia sang isa ka maayo nga buhat sa Akon. Kay kaupod ninyo sa gihapon ang mga imol, kag bisan san-o nga luyag ninyo makahimo kamo sing

maayo sa ila; apang Ako indi kaupod ninyo sa gihapon. Naghimo sia sang iya masarangan: nag-una sia sa paghaplas sang Akon lawas sa paglubong.”

Ang maamyon nga amuma nga ginhunahona ni Maria nga ihaplas sa patay nga lawas sang Manlulowas ginbubo niya sa Iya buhi nga dagway. Sa lubong ang iya kaamyon nakahugom kuntani sa lolubngan; karon nagpahalipay sang Iya tagipusoon upod sang pasalig sang iya pagtuo kag paghigugma. Si Jose nga taga Arimathea kag si Nicodemo wala magtanyag sang ila dulot sa gugma sa kay Jesus sang buhi pa Sia. Upod sang mapait nga mga luha nagdala sila sang ila malahalon nga pahumot tuhoy sa Iya mabugnaw, walay pangalibutan nga dagway. Ang mga babae nga nagdala sang ila ihaplas sa lolubngan nakasapo nga walay pulos ang ila katuyoan, kay nabanhaw na Sia. Apang si Maria, nga nagbubo sang iya gugma sa Manlulowas samtang makabatyag Sia sang iya pag-alagad, naghaplas sa Iya tuhoy sa Iya lubong. Kag samtang nagpadulong Sia sa kadodulman sang Iya dako nga pagtilaw, gindala Niya ang handumanan sina nga binuhatan, ang hanuot nga gugma nga mangin-Iya gikan sa Iya mga tinubos sing dayon.

[798]

Madamo ang nagadala sang ila hamili nga mga dulot tuhoy sa mga patay. Sa nagatindug sila palibot sa mabugnaw kag mahipus nga dagway, ang mga pulong sang pagpalangga hilway nga ginapanghambal. Ang kalulo, ang mga pag-apresyar, ang pagdebosyon, tanan ini ginapahanungod sa isa nga indi makakita ni makabati. Kon ini nga mga pulong ginhambal sang ginkinahanglan pa sang mga nalapyo nga espiritu, sang ang idolungog makabati kag ang tagipusoon makabatyag, daw ano unta ka hamili sang ila kaamyon!

Wala ni Maria mahibaloi ang bug-os nga kahulogan sang iya buhat sa gugma. Indi niya masabat ang iya manugsumbong. Indi niya masaysay kon ngaa ginpili niya ang amo nga hitabo sa paghaplas sa kay Jesus. Ang Balaan nga Espiritu nagplano tuhoy sa iya, kag gintuman niya ang Iya pagpanghikot. Ang binugna wala gid maghatag sang pangatarungan. Ang dimakita nga pagtambong, nagahambal sa kaisipan kag sa kalag, kag nagapahulag as tagipusoon sa paghulag. Amo sia ang iya kaugalingon nga pagpakamatarong.

Ginsugiran ni Kristo si Maria sang kahulogan sang iya binuhatan, kag sa sini ginhatagan Niya sia sang labi sang iya nabaton. “Bangod nga ginbubo niya ini nga ihaplas sa Akon lawas,” siling

[799]

Nia, “ginhimo niya ini tuhoy sa Akon lubong.” Sang ang kahonkahon nga alabastro ginbuka kag nagpuno sang bug-os nga balay sang iya kaamyon, amo man si Kristo magapakamatay, ang Iya lawas pagabuk-on; apang magabangon Sia gikan sa lolubngan, kag ang kaamyon sang Iya kabuhi magapuno sa kalibutan. Si Kristo “naghigugma sa aton, kag naghatag sang Iya kaugalingon tungod sa aton bilang isa ka dulot kag halad sa Dios nga may maamyon nga lalim.” Efeso 5:2.

“Kag sa pagkamatuod nagasiling Ako sa inyo,” pabutyag ni Kristo, “bisan diin iwali ining maayong balita sa bug-os nga kalibutan, hambalon man ang ginhimo sining babae sa handumanan niya.” Pagtan-aw sa palaabuton, naghambal ang Manlulowas nga may kapat-uran nahanungod sang maayong balita. Dapat nga iwali ini sa bug-os nga kalibutan. Kag kon diin makalambut ang maayong balita, ang amuma ni Maria magalapta sang iya kaamyon, kag ang mga tagipusoon pagapakamaayohon sa kalalangan sang iya kalit nga buhat. Ang mga ginharian magatindug kag mapukan; ang ngalan sang mga hari kag mga mandaug malimtan; apang ang binuhatan sini nga babae dili pagpanason gikan sa pinanid sang balaan nga maragtas. Tubtob wala na sing tion, yanang nabuka nga kahonkahon nga alabastro magasugid sang dagaya nga gugma sang Dios tuhoy sa napukan nga kaliwat.

[800]

Ang buhat ni Maria may dakong kinatuhay sa butang nga ginahana ni Judas nga pagahimuon. Daw ano ka tuhay nga leksyon ang mahatag unta ni Kristo sa iya, nga nagpanudlak sang binhi sang pagsaway kag malaut nga panghunahona sa kaisipan sang mga gintoton-an! Daw ano katarong unta ang panumbongon batok sa manugsumbong! Sia nga makabasa sang katuyoan sang tagsa ka tagipusoon, kag nakahangop sang tagsa ka panghulag, mahimo nga makabukas sa atubangan sadtong didto sa sinalosalo sang mga madulom nga kapitulo sang inagihan ni Judas. Ang kalong nga pagpakunokuno nga sa diin napasad ang mga pulong sang maluib mahimo unta nga napadayag; kay sa baylo sang pagkahanuklog sa mga kubos, ginkawatan niya sila sang kuarta nga gintuyo sa pagbulig sa ila. Napukaw unta ang kaakig batok sa iya bangod sang iya pagpamigos sa mga balo, mga ilo, kag mga sinuholan. Apang kon ginhublasan ni Kristo si Judas, mahimo nga mapilit ini subong nga katarungan sang pagbudhi. Kag bisan pa nga ginsumbong bilang

isa ka kawtian, mahimo nga may mahanuklog sa iya, bisan pa sa tunga sang mga gintotonan. Wala sia pag-akigi sang Manlulowas, kag sa amo nalikawan ang paghatag sa iya sang balibad tuhoy sa iya pagbudhi.

Apang ang pagtulok ni Jesus kay Judas nagpatuo sa iya nga ang Manlulowas nakahangop sang iya pagpakunokuno, kag nakabasa sang iya pinanubo kag talamayon nga kinaiya. Kag sa pagpasidungog sang buhat ni Maria, nga ginpakamalaut sing labi, ginsabdong ni Kristo si Judas. Sang wala pa ini nga hitabo wala gid makasabdong sing tuhoy ang Manlulowas. Nian ang pagsaway nagpasakit sa iya tagipusoon. Nagtapat sia sa pagtimalus. Gikan sa panihapon nagkadto sia sing tuhoy sa palasyo sang punoan sang mga pari, nga sa diin nakita niya ang sinapul kag iya gintanyag ang pagtugyan kay Jesus sa ila kamut.

Dako ang kalipay sang mga kaparian. Ining mga pangulo sang Israel ginhatagan sang kahigayunan sa pagbaton kay Kristo subong nga ila Manlulowas, nga wala sing kuarta ukon bili. Apang gin-sikway nila ang hamili nga amuma nga gintanyag sa ila sa labing mainawaon nga espiritu sang manugbuyok nga gugma. Gindumilian nila ang pagbaton sang kaluwasan nga labing bilidhon pa kay sa bulawan, kag ginbakal ang ila Ginuo sa katloan ka panid nga pilak.

Nagpatuyang si Judas sa pagkahakugan tubtob nga naglutos ini [801] sang tagsa ka maayo nga bahin sang iya kinaiya. Ginkumoran niya ang halad nga ginhimo sa kay Jesus. Nagdabdab sa kahisa ang iya dughan tungod kay and Manunobos amo ang nakabaton sang amuma nga igo lang sa mga hari sang duta. Bangod sa bili nga kulang ka tama sang sa bili sang kahonkahon nga ihalaplas, ginbudhian niya ang iya Ginuo.

Ang mga gintoton-an indi katulad ni Judas. Ginhigugma nila ang ila Manlulowas. Apang wala gid nila maapresyar sing maayo ang Iya mataas nga kinaiya. Kon lamang nahangpan nila ang Iya ginhimo bangod sa ila, nabatyagan unta nila nga wala sing butang nga ginhatag sa Iya nga nausik. Ang maalam nga mga tawo gikan sa Sidlangan, nga diutay gid lang ang ila ihibalo nahanungod sa kay Jesus, nagpakita sang labing matuod nga pag-apresyar sang kadungganan nga bagay gid sa Iya. Nagdala sila sang hamili nga mga dulot sa Manlulowas, kag nagyaub sa pagsimba sa atubangan Niya sang lapsag pa lang Sia, nga nagahigda sa pasungan.

Ginabutangan ni Kristo sang bili ang tinagipusoon nga pagtahud. Kon may ara nga maghatag sa Iya sang pabor, upod sang langitnon nga pagkamainayuhon ginapakamaayo Niya ang nagahimo sini. Wala Niya ginadumilii ang labing yano nga bulak nga ginpupo sang kamut sang bata, kag gintanyag sa Iya sa gugma. Ginbaton Niya ang mga halad sang kabataan, kag ginpakamaayo ang mga naghatag, nga nagsulat sang ila ngalan sa tolon-an sang kabuhi. Sa Kasulatan, ginsambit ang paghaplas ni Maria sa kay Jesus subong nga nagapakilala sa iya gikan sa iban nga mga Maria. Ang mga buhat sang gugma kag balaan nga pagtahud kay Jesus amo ang [802] kapahayagan sang pagtuo sa Iya subong nga Anak sang Dios. Kag ginasambit sang Kasulatan, subong kapahayagan sang pagkatampad sang babae sa kay Kristo: “Kon ginhugasan niya ang tiil sang mga balaan, kon ginpaumpawan niya ang nalisdan, kon nagma-idid sia sa pagtuman sang tanan nga maayo nga buhat.” 1 Timoteo 5:10.

Nahamuot si Kristo sa mainit nga handom ni Maria sa pagtuman sang kabobut-on sang iya Ginuo. Ginbaton Niya ang kabuganaan sang lubos nga paghigugma nga wala maangkon sang Iya mga gintoton-an kag wala nila mabaton ukon mahangop. Ang handom ni Maria sa paghimo sini tanan nga pag-alagad tuhoy sa iya Ginuo may labi pa nga kabilihan tuhoy kay Kristo sang sa tanan nga malahalona nga ihalaplas sa kalibutan, tungod kay nagpahayag ini sang iya pag-apresyar sa Manunobos sang kalibutan. Ang gugma ni Kristo amo ang nagbuyok sa iya. Ang walay tupong nga pagkahalangdon sang kinaiya ni Kristo nagpuno sang iya kalag. Yanang ihalaplas nagasimbolo sang tagipusoon sang manughatag. Amo sia ang dayag nga pagpasundayag sang gugma nga gintughongan sang langitnon nga mga sapa tubtob nag-alawas.

Ang buhat ni Maria isa lamang ka leksyon nga ginkinahanglan sang mga gintoton-an agod mapakita sa ila nga ang kapahayagan sang ila gugma tuhoy sa Iya mangin kahamut-an sa kay Kristo. Nangin tanan Sia sa ila, kag wala nila mahangop nga sa indi madugay mawad-an sila sang Iya pagtambong, nga sa indi madugay indi na sila makatanyag sa Iya sang kapahayagan sang ila pagpasalamat tungod sang Iya dako nga gugma. Ang kamingaw ni Kristo, nga ginpalayo gikan sa langitnon nga hulokmanan, nagkabuhi sang tawhanon, wala gid mahangop ukon naapresyar sang mga gintoton-an subong nga amo unta ang naga- [803] kadapat. Masami Sia nga

masub-an tungod kay ang Iya nga gintoton-an wala makahatag sa Iya sang mga butang nga dapat Niya batunon sa ila. Nahibaloan Niya nga kon yara sila sa idalum sang inpluensia sang langitnon nga mga manogtunda nga nagabuylog sa ila, sila man magahunahona nga wala sing halad nga may tuman nga bili nga makapahayag sang espirituhanon nga pagpalangga sang tagipusoon.

Ang ila naulihe nga paghibalo naghatag sa ila sang matuod nga pagбатыag sang madamo nga mga butang nga ila unta nahimo kay Jesus nga magapabutyag sang gugma kag pagpasalamat sang ila tagipusoon, samtang malapit sila sa iya. Sang wala na si Jesus kaupod nila, kag nabatyagan nila nga katulad sila sang obeha nga wala sang manugpahalab, nagsugod sila sa pagtan-aw kon paano sila kuntani makapakita sang pagtalupangod sa Iya nga nakadala unta sang kalipay sa Iya tagipusoon. Wala na nila ginbasul si Maria, kundi sa ila kaugalingon. O, kon mabawi pa lang nila ang ila pagsaway, ang ila pagpahayag sa mga imol nga labing takus pa sang dulot sang sa kay Kristo! Nabatyagan nila sing maayo ang pagsabdong sang pagtaltal nila sa krus sang nasamad nga lawas sang ila Ginuo.

Ang amo man nga kinahanglan makita sa aton kalibutan karon. Apang pila gid lang ang nagaapresyar sang tanan nga nahimo ni Kristo sa ila. Kon ginhimo nila, ang dakong gugma ni Maria mapabutyag, ang paghaplas himuon nga labing dagaya pa. Ang malahalalon nga ihalaplas indi na pagkanugonan. Isipon nga wala sing butang nga tuman ka malahalalon nga sarang mahatag kay Kristo, wala sang pagsikway-sakaugalingon, ukon pag-antus-sa-kaugalingon nga tuman ka dako nga pagaantuson tuhoy sa Iya.

Ang mga pulong nga ginhambal sa kaakig, “Anong tuyo nga ginusikan ini?” nagdala sing maathag sa kay Kristo sang labing dako nga halad nga nahimo, —ang dulot sang Iya kaugalingon subong nga gawad tuhoy sa nadula nga kalibutan. Ang Ginuo magapabugana sang Iya tawhanon nga panimalay nga indi masiling nahanungod sa Iya nga labi pa ang mahimo Niya sang sa sini. Sa pagdulot kay Jesus, ang Dios naghatag sang bugos nga langit. Sa tawhanon nga pagtan-aw, ang amo nga halad isa ka buhaha nga bagay. Sa tawhanon nga pagpangatarungan ang bug-os nga piano sang kaluwasan isa ka pag-usik sang kaluoy kag manggad. Ang pagsikway-sa-kaugalingon kag ang bug-os tagipusoon nga paghalad makita naton bisan diin. Mahimo nga ang langitnon nga pinanong magtan-aw nga may ka-

[804]

hayanghag sa tawhanon nga panimalay nga nagadumili nga itib-ong agod pabuganaon sang walay latid nga gugma nga napahayag sa kay Kristo. Mahimo sila magsiling, Ngaa nga ining dako nga pag-usik?

Apang ang pagtubos sa nadula nga kalibutan mangin bug-os, dagaya, kag himpit. Ang halad ni Kristo tuman ka bugana nga makalambut sa tagsa ka kalag nga gintuga sang Dios. Indi ini malatiran agod nga indi maglabaw sa isip sadtong magabaton sang dakong dulot. Ang tanan nga tawo indi naluwas; apang ang piano sang kaluwasan wala mausik tungod kay wala makatuman sang tanan nga pagkabugana nga gin-aman tuhoy sa sini. Dapat nga may tuman kag nga may tigana pa.

[805] Ang tagbalay nga si Simon nainpluensia sang pagsaway ni Judas sang dulot ni Maria, kag natingala sia sang ginhimo ni Jesus. Masuban ang iya pinariseo nga bugal. Nahibaloan niya nga madamo sang iya mga dumoluaw ang nagtulok sa kay Jesus nga way pagsalig kag wala magkahamuot. Nagsiling si Simon sa iya tagipusoon, “Kon manalagna ini nga Tawo, nahibaloan unta Niya kon sin-o kag kon ano nga bagay sang babae ining nagatandug sa Iya: kay isa sia ka makasasala.”

Sa pagbulong kay Simon sang iya aro, si Kristo nagluwas sa iya gikan sa isa ka buhi nga kamatayon. Apang karon nagapakiana si Simon kon bala ang Manlulowas isa ka manalagna. Tungod kay gintugotan ni Kristo ining babae sa pagpalapit sa Iya, tungod kay wala Niya gintabug sia nga may kaakig subong sang isa nga may sala nga tuman ka dako agod patawaron, tungod kay wala Sia magpakita nga nahangpan Niya nga napukan ini nga babae, ginsulay si Simon sa paghunahona nga indi Sia tuhay nga manalagna. Hunahona niya nga si Jesus wala makahibalo nahanungod sining babae nga tuman ka hilway sa pagpasundayag, kuntani wala Niya pagtugoti sa pagtandug sa Iya.

Apang ang pagkawalay hinalung-ong ni Simon sa Dios kag ni Kristo amo ang nagtuytoy sa iya sa paghunahona subong nga iya ginhimo. Wala niya mahangop nga ang Anak sang Dios dapat magbuhat sang dalanon sang Dios, upod sang pagkahanuklog, pagkalolo, kag may kaluoy. Ang paagi ni Simon indi magsabot sang mahinol-sulon nga pagalagad ni Maria. Ang iya buhat sa paghalok sang tiil ni Kristo kag ang paghaplas sini sang ihalapas nanging makaulogot sa iya pinatig-a nga tagipusoon. Naghunahona sia nga kon manalagna

si Kristo, makilala Niya ang mga makasasala kag sabdongon Niya sila.

Sa sining wala mapabutyag nga kaisipan, nagsabat ang Manlu-lowas, “Simon, may luyag lang Ako isiling sa imo. . . May isa ka manugpautang nga may duha ka nakautang sa iya: ang isa lima ka gatus ka denario, kag ang isa kalim-an. Kag sang wala sila sing ibayad, tampad nga ginpatawad niya sila. Busa sugiri Ako, sin-o sa ila ang naghigugma sa iya sing labi? Si Simon nagsabat kag nagsil- [806]
ing, Ginabanta ko nga sia nga ginpatawad sing labi. Kag nagsiling Sia sa iya, Matarong ang imo pagpamatbat.”

Subong sang ginhimo ni Natan sa kay David, ginhinago ni Kristo ang iya pagtublok sa idalum sang pagtabon sang palaanggiran. Ginduso Niya sa tagbalay nga Iya manugbaton ang lulan sa paghatag sang pamatbat sa iya kaugalingon. Si Simon amo man ang nagtuytoy sining babae nga iya karon ginatamay, sa pagpakasala. Gindalum niya ang pagpakasayop sa iya. Sa kalalangan sang duha ka mangungutang sa palaanggiran, gintiglawasan si Simon kag si Maria. Wala gintuyo ni Jesus ang pagtudlo sang duha ka sari sang salabton nga dapat batyagon sang duha ka tawo, kay ang tagsa sa ila may utang nga kabalaslan nga indi gid nila mabayaran. Apang nagbatyag si Simon nga labaw ang iya pagkamatarong sang sa kay Maria, kag handom ni Jesus ang pagpakita sa iya kon daw ano gid ka dako ang tunay niya nga sala. Iya ipakita nga ang sala niya dakodako sang sa babae katulad sang pagkadako sang utang nga lima ka gatus ka denario nga nagalabaw sa utang nga kalim-an ka denario.

Nian nakita ni Simon ang iya kaugalingon sa bag-o nga kapawa. Nakita Niya kon paano si Maria ginkilala sang Isa nga labaw pa sa manalagna. Nakita niya nga upod sang masipat nga pagtulok tagnaanon nabasa ni Kristo ang iya gugma kag debosyon. Dinapul sia sang kahuya kag nakilala niya nga yara sia sa atubangan sang Isa nga labaw sa iya kaugalingon.

“Nagsulod Ako sa imo puloy-an,” ang padayon ni Kristo, “wala ka makahatag sang tubig tuhoy sa Akon tiil;” apang upod sang luha sa paghinulsol, nga ginduso sang gugma, ginhugasan ni Maria ang Akon tiil, kag gin- pahiran ini sang mga buhok sang iya ulo. “Wala [807]
ka gid makahalok sa Akon: apang ining babae,” nga imo ginatamay, “kutob pa sang Akon pagsulod, wala gid naguntat sa paghalok sang Akon mga tiil.” Ginsambit ni Kristo ang mga kahigayunan nga

yara kay Simon agod mapakita niya ang iya gugma tuhoy sa iya Ginuo, kag ang iya kabalaslan sang kon ano ang ginhimo tuhoy sa iya. Maathag, bisan may mahinhin nga pagkamatinahuron, ang Manlulowas nagpasalig sa Iya mga gintoton-an nga nagakasubo ang Iya tagipusoon kon ang Iya mga inanak magpatumbaya sa pagpakita sang ila pagpasalamat sa Iya pinaagi sa pulong kag sa buhat sang gugma.

Ang Manug-usisa sang tagipusoon nakabasa sang katuyoan nga nagtuytoy sang buhat ni Maria, kag nakita man Niya ang espiritu nga nagtuytoy sa mga pinamulong ni Simon. “Nakita mo ini nga babae?” Nagsiling Sia sa iya. Isa sia ka makasasala. “Nagasiling Ako sa imo, ang Iya mga sala nga tuman ka damo, ginpatawad; kay naghigugma sia sing labi: apang sa iya nga diutay ang ginpatawad, sia nagahigugma man sing diutay.”

Ang kabugnaw kag pagpatumbaya nga ginpakita ni Simon sa Manlulowas nagpakilala kon daw ano ka diutay sang iya pag-apresyar sang kaluoy nga iya nabaton. Naghunahona sia nga ginpadunggan niya si Jesus tungod sa pag-agda sa Iya sa iya puloy-an. Apang karon nakita niya ang iya kaugalingon subong nga amo gid sia. Samtang naghunahona sia sa pagbasa sang iya dumoluaw, gali ang Dumoluaw amo ang nagabasa sa iya. Nakita niya kon daw ano ka matuod ang paghukom sa iya ni Kristo. Ang iya pagtoluohan nangin kunop nga pinariseo lamang. Gintamay niya ang kaawa ni Jesus. Wala niya makilala Sia bilang tiglawas sang Dios. Samtang si Maria makasasala nga ginpatawad, sia iya makasasala nga wala mapatawad. Ang maid-id nga tulomanon sang katarungan nga ginhandom niya nga ipatuman batok sa babae amo man lang ang nagpakamalaut sa iya.

Natandug si Simon sang pagkaayo ni Jesus nga wala magsabdong sa iya sing dayag sa atubangan sang iya mga dumoluaw. Wala sia pagkabiga subong sang ginhandom niya nga kabigon si Maria. Nakita niya nga wala sing handom si Jesus sa pagbuyagyag sang iya sayop sa iban, kundi nagtinguha pinaagi sa matuod nga pabutyag sang hitabo sa pagpatuo sang iya painoino, kag pinaagi sa mainawaon nga paghikaluoy, sa pagdaug sang iya tagipusoon. Ang matigdas nga pagsabdong nakahimo unta kay Simon nga nagpatig-a sa paghinulsol, apang ang mahinay nga paglaygay nagpabatyag sa iya sang iya sayop. Nakita niya ang kadakuon sang utang niya sa

Agalon. Pinaubos ang iya bugal, naghinulsol sia, kag ang bugalon nga Fariseo nahimo nga isa ka mahagop, mainantuson-sa-kaugalingon nga gintoton-an.

Gintamod si Maria nga isa ka dako nga makasasala, apang nahibaloan ni Kristo ang mga kabangdanan nga nagdihon sang iya kabuhi. Mahimo Niya palongon ang tagsa ka igpat sang paglaom sa iya kalag, apang wala Niya paghimoa ini. Sia amo ang nagbatak sa iya gikan sa pagkawalay paglaom kag kalaglagaan. Pito ka tion naba* tian niya ang Iya pagsabdong sa mga yawa nga naggahom sang iya tagipusoon kag hunahona. Nabatian niya ang Iya mabaskog nga pangamuyo sa Amay tuhoy sa iya. Nahibaloan niya kon daw ano ka rigkam sang sala sa Iya walay dagta nga kaputli, kag tungod sa Iya kusog nanginmandadaug sia.

Sang wala na sing paglaom ang iya kahimtangan sa tawhanon nga itolulok, nakita ni Kristo sa kay Maria ang mga ikasarang tuhoy sa maayo. Nakita Niya ang labing maayo nga sukla sang iya kinaiya. Ang piano sang kaluwasan naghatag sa tawo sang dalagko nga mga kahigayunan, kag sa kay Maria ini nga mga kahigayunan mahimo. Pinaagi sa Iya bugay nangin umalambit sia sang diosnon nga kinaugali. Ang isa nga napukan, nga ang iya kaisipan nangin puloy-an sang mga yawa, nadala palapit kaayo sa Manlulowas sa pag-upodupod kag pagpangalagad. Si Maria yadtong naglingkod sa Iya tiilan kag nagtuon gikan sa Iya. Si Maria yadtong nagbubo sa Iya ulo sang malahalon nga lana nga inughaplas, kag nagdigo sang Iya tiil upod sang mga luha. Si Maria nagtindug sa luyo sang krus, kag nagsunod sa Iya pakadto sa lulobngan. Una gid si Maria sa lolubngan sa tapus sang Iya pagkabanhaw. Si Maria yadtong una nga nagbantala sang nabanhaw nga Manlulowas.

Nahibaloan ni Jesus ang tagsa ka kahimtangan sang tagsa ka kalag. Ayhan masiling ka, Tama gid sa akon ka makasasala. Ayhan matuod ina; apang sa nagalabi ka kalain, labi pa gid ang imo pagkinahanglan kay Jesus. Wala gid Niya ginatabug ang nagahibi kag mahinolsulon. Wala Niya ginasugid sa bisan kay sin-o ang mga butang nga mahimo Niya ipahayag, kundi ginaagda Niya ang tagsa ka nagakurog nga kalag sa pagpakaisog. Magapatawad Sia sing bugana sa tanan nga nagapalapit sa Iya sa pagpangayo sing kapatawaran kag pagpasag-uli.

[809]

Mahimo nga suguon ni Kristo ang mga manogtunda sang langit sa pag-ula sang tagayan sang Iya kaakig sa aton kalibutan, sa paglaglag sadtong napun-an sang kaakig batok sa Dios. Mahimo Niya pahiron ining maitom nga tumbok sa Iya uniberso. Apang wala Niya [paghimoa ini. Nagatindug Sia karon sa halaran sang incenso, nga nagapahayag sa atubangan sang Dios sang mga pangamuyo sadtong nagahandom sang Iya bulig.

[810] Ang mga kalag nga nagaliso sa pagpanago sa Iya, ginabayaw ni Kristo sa ibabaw sang manugsumbong kag manuggamo nga mga dila. Wala sang tawo ukon malaut nga manogtunda nga makapahalin sining mga kalag. Ginahiusa sila ni Kristo sa Iya kaugalingon nga kinaiya nga tawhanon kag diosnon. Nagatindug sila sa luyo sang dakong Manugpas-an sang sala, sa kapawa nga nagagikan sa trono sang Dios. “Sin-o bala ang magasumbong batok sa mga pinili sang Dios? Ang Dios amo ang nagapakamatarong; Sin-o bala ang nagatagudili? Si Kristo amo ang napatay, huo, ang ginbanhaw, nga yara sa tuo sang Dios nga nagapatunga kag nagapakiluoy man tungod sa aton.” Roma 8:33, 34.

Kapitulo 63—“Nag-abut ang Imo Hari”

[811]

MAGHUGYAW sing dako, O babae nga anak sang Sion! Magsinggit, O babae nga anak sang Jerusalem! Yari karon ang imo hari nagaabut sa imo; matarong sia kag may kaluwasan, mapainobuson kag nagasakay sa asno sa polyino nga tinday sang asna.” Zacarias 9:9.

Mga lima ka gatus ka tuig sang wala pa mabun-ag si Kristo, ang manalagna nga si Zacarias sa sini nga bagay nagtagna sang pag-abut sang Hari sa Israel. Ini nga tagna pagatumanon nian. Sia nga sing madugay nagdumili sang harianon nga kadungganang nagakari nian sa Jerusalem subong nga ginpangako nga manonubli sa trono ni David.

Nahauna yadto nga adlaw sang pitoadlaw sang naghimo si Kristo sang Iya madinalag-on nga pagsulod sa Jerusalem. Ang kadam-an nga nagdugok sa Iya sa Betania nag-ulopod sa Iya karon, nga nalangkag sa pagtan-aw sang pagbaton sa Iya. Madamo ang mga katawohan nga padulong sa Dakbanwa sa pagsaulog sang Paskua, kag ini sila nagbuylog sa kadam-an nga nagatambong sa kay Jesus. Ang bug-os nga kinaugali daw nagkinalipay. Ang kakahuyan nasukloban sang kalambo, kag ang ila kabulakan naghatag sang suave nga kaamyon sa kahanginan. Ang isa ka bag-o nga kabuhi kag kalipay nagpabuhi sa mga katawohan. Ang paglaom sang bag-o nga ginharian naglutaw naman.

[812]

Nagtuyo sa pagsakay pakadto sa Jerusalem, ginsugo ni Jesus ang duha Niya ka gintoton-an sa pagdala sa iya sang asno kag ang iya masuso. Sa tion sang Iya pagkatawo ang Manlulowas nagsandig sa pagkamainakupon sang mga dumoluong. Ang pasungan nga Iya ginhigdaan isa ka hinulaman nga palahuwayan. Karon, bisan pa nga ang kabakahan sa linibo nga kabungyoran Iya, nagsandig lang Sia sa kaayo sang dumoluong tuhoy sa hayop nga Iya sakyan pasulod sa Jerusalem, subong nga iya Hari. Apang sa liwan napadayag ang Iya pagkadios, bisan sa tagdiutay nga pagmando sa Iya gintoton-an sa sini nga pagsugo. Sang gintagna Niya ang pakiluoy, “Ang Ginuo

may kinahanglan sa ila,” ginpahanugotan gilayon. Ginpili ni Jesus nga gamiton ang isa ka asno nga wala pa gid sang nakasakay. Ang mga gintoton-an upod sang malipayon nga kabaskog, naghumlad sang ila panapton sa likod sang hayop kag diri ginpapungko ang ila Agalon. Sadto masami nga si Jesus nagalakat lamang, kag ang mga gintoton-an sa una pa lang natingala nga karon ginpili niya nga magsakay. Apang ang paglaom nagbanaag sa ila tagipusoon upod sang malipayon nga hunahona nga nagahana na Sia sa pagsulod sa ulo-banwa, sa pagpabutyag sang Iya kaugalingon subong nga Hari, kag ipatuman ang Iya harianon nga gahom. Samtang nagalakat sila sa pagtuman sang sugo, ginpaalinton nila ang ila mabادلakon nga pagpaabut sa mga abyan ni Jesus, kag ang kalangkag nabalahuba sa malayo kag sa malapit, nga nagpataas pa gid sang pagpaabut sang mga katawohan.

[813] Ginsunod ni Jesus ang kinabatasan sang mga Judio tuhoy sa
 [814] harianon nga pagsulod. Ang hayop nga Iya gin- sakyan amo ang
 masami ginasakan sang mga hari sang Israel, kag ang tagna nag-
 sugid nga daan sang kon ano ang paagi nga maabut ang Mesias
 sang pagdaug nagguob sa kahanginan. Ang kadam-an nagdayaw
 sa Iya bilang Mesias nga ila Hari. Ginbaton na nian ni Jesus ang
 pagsimba nga wala Niya matugoti sadto, kag ginbaton ini sang mga
 gintoton-an bilang pamatuod nga ang ila malipayon nga paglaom
 pagatumanon sa pagtan-aw sa Iya nga napahamtang sa lingkoran
 nga harianon. Nagtuo ang kadam-an nga ang ila kahilwayan malapit
 na. Sa handurawan ginapanan-aw nila ang pagtabug sang mga hang-
 away Romanhon gikan sa Jerusalem, kag liwan nangin hilway nga
 pungsod ang Israel. Ang tanan nalipay kag nalangkag; ang mga kata-
 wohan nagpaindisay sa pagsimba sa Iya. Indi sila makapasundayag
 sang dayag nga kadayawan kag kahimayaan, apang ginhatag nila
 sa Iya ang panimbahon sang malipayon nga tagipusoon. Wala sila
 makahatag sa Iya sang malahalon nga mga amuma, apang ginhumlad
 nila ang ila panapton sa pagtabon sang Iya banas, kag nagpangwas-
 ag man sila sang mga dahunon nga sanga sang olibo kag palmira
 sa dalanon. Makapanguna sila sa madinaugon nga katay nga wala
 sang harianon nga mga hayahay, apang nagpang-utod sila sang mga
 paklang sang palmira, ang tanda sang pagdaug sang kinaugali, kag
 ipaladpad ini nga mataas upod sang mabaskug nga singgit sang
 pagdayaw kag mga ambahanon sa pagsimba.

Samtang nagapadayon sila, ang kadam-an padayon nga gindugangan sadtong nakabati sang pag-abut ni Jesus kag dalidali nga nagbuylog sa katay. Masami ang tumalan-aw nagasimpon sa kadam-an, kag magpakiana, Sin-o ini? Ano ang kahulogan sining kinagubot? Sila tanan nakabati na sa kay Jesus, kag nagapaabut sa Iya sa pagkadto sa Jerusalem; apang nahibaloan nila nga sadto pa ginpalas-ay Niya ang paninguha sa pagpahamtang sa Iya sa trono, kag nahayanghag sila nga amo na ini Sia. Natingala sila kon ano ang nakahimo sining pagbaylo sa Iya nga nagpahayag nga ang Iya ginharian indi sa sini nga kalibutan. [815]

Pinahipus ang ila pamangkut bangod sang mga pagsinggit sang pagdaug. Liwan kag liwan ginsulit ini sang malangkagon nga kadam-an; ginsalo sang mga tawo sa malayo, kag ginpalanyog gikan sa palibot nga mga kabungyoran kag nalupyakan. Kag nian ang katay ginbuylog sang mga pinanong gikan sa Jerusalem. Gikan sa kadam-an nga nag-impon sa pagtambong sa Paskua, linibo ang nagsugata sa pagbaton sa kay Jesus. Ginabiabi nila Sia upod sang napaladpad nga mga sanga sang palmira kag pagtib-ong sang balaan nga mga ambahanon. Ang kaparian sa simbahan nagpatunog sang budyong tuhoy sa pag-alagdan sa kasisidmon, apang diutay gid lang ang nagpalapit kag ang mga pangulo nagsinilingay sila ang isa kag isa nga may kahadlok.”Ang kalibutan nagsunod na sa Iya.”

Wala pa gid matabo sa Iya dutan-on nga kabuhi nga gintugotan ni Jesus ang katulad nga pagpasundayag. Nakita Niya ang mangin samputanan sini. Amo ini ang magadala sa Iya padulong sa krus. Apang gintuyo Niya sing dayag ang pagpakilala sang Iya kaugalingon subong nga Manonubos. Ginhandom Niya ang pagtawag sang igtalupangod sa pag-antus nga amo ang magapurong sang Iya katuyoan tuhoy sa nahulog nga kalibutan. Samtang ang mga katawohan nagtilipon sa Jerusalem sa pagsaulog sang Paskua, Sia, nga amo ang simbolo nga obeha, bangod sa kinabobut-on nga buhat, nagpain sang Iya kaugalingon subong nga halad. Nagakadapat tuhoy sa Iya iglesia sa palaabuton nga mga katuigan ang paghimo sang Iya kamatayon tuhoy sa sala sang kalibutan nga mangin halambalanon sang ila madalum nga pagpainoino kag pagtuon. Ang tagka ka kamatuoran nga naangot sa sini dapat nga pamatud-an nga wala sing duhadoha. Busa, kinahanglanon gid nga ang mata sang mga katawohan mapatuhoy sa Iya karon; ang mga hitabo nga nag-una sa [816]

Iya dako nga pag-antus dapat nga magpatalupangod sa halad mismo. Sa tapus sang amo nga pasundayag, subong sang nakita sang pagsulod Niya sa Jerusalem, ang tanan nga itolulok magasunod sang Iya madali nga pag-uswag padulong sa katapusan nga talanawon.

Ang mga hitabo nga napaangot sining madinalag-on nga pagsakay mangin halambalanon sang tagsa ka dila, kag magadala sa kay Jesus sa tagsa ka panghunahona. Sa tapus sang Iya paglansang, madamo ang makadumdom sini nga mga hitabo sa kaangtanan sang pagsumbong sa Iya kag sang Iya kamatayon. Matuytoyang sila sa pagusisa sang mga tagna-anon kag magatuo nga si Jesus amo ang Mesias; kag sa tanan nga kadutaan, magadugang ang mga mapaliso sa pagtuo.

Sa sining isa ka madinalag-on nga talan-awon sang Iya dutan-on nga kabuhi, ang Manlulowas mahimo nga mapahayag nga gina-updan sang langitnon nga mga manogtunda, kag ibantala sang budyong sang Dios; apang ang katulad nga pagpasundayag mangin sumpong sa Iya katuyoan, sumpong sa kasugoan nga nagahom sang Iya kabuhi. Nagpabilin Sia nga maminatud-on sa kubos nga bahin nga Iya ginbaton. Dapat Niya nga abagahon ang lulan sang tawhanon tubtob nga ang Iya kabuhi mahalad tuhoy sa kabuhi sang kalibutan.

[817] Ining adlaw, nga sa mga gintoton-an daw mangin pinurongan nga adlaw sang ila kabuhi, nangin nalandungan unta sang panganod sang kasulob-on kon nahibaloan nila nga ining talan-awon sang kasadya isa ka pauna nga pahibalo sa pag-antus kag kamatayon sang ila Agalon. Bisan pa nga ginsulitsulit Niya sa pagsugid sa ila sang Iya pat-ud nga pag-antus, apang sa malipayon nga pagdaug sang karon nalimtan nila ang Iya masinolub-on nga mga pulong, kag nagpaabut sa Iya mahamungayaon nga paggahom sa trono ni David.

Bag-o nga mga dugang ang padayon nga nahimo sa katay, kag walay labut sang pila ka bagay, ang tanan nga nagbuylog sini nakaambit sang kabaskug sang takna, kag naglaom sa pagpabaskug pa gid sang mga panimbahon nga amba, nga naglanyog kag naglanyog sa kabungyoran pa kabungyoran kag sa nalupyakan pa nalupyakan. Padayon ang pagsinggitan, “Hosana sa Anak ni David: Bulahan Sia nga nagakari sa ngalan sang Ginuo, hosana sa kahitaasan.”

Wala pa gid matabo nga nakit-an sa kalibutan ang kaangay nga katay sang pagdaug. Indi ini katulad sa iya sang kinilala nga mga mandadaug sa kalibutan. Wala sing katay sang nagahinaya nga mga bihag, bilang padya sang harianon nga kaisug, amo ang talalupangdon nga bahin sina nga talan-awon. Apang sa palibot sang Manlulowas amo ang mahimayaon nga mga padya sang Iya pagpangabudlay sa gugma tuhoy sa makasasala nga tawo. Didto ang mga bihag nga Iya ginbawi gikan sa gahom ni Satanas, nga nagadayaw sa Dios tuhoy sa ila kahilwayan. Ang bulag nga Iya ginpamuklat amo ang nagauna sa dalan. Ang apa nga iya ginpahambal amo ang nagsinggit sang labing mabaskug nga mga lanton sa pagdayaw. Ang mga lupog nga ginpang-ayo Niya naglinumpat sa kalipay, kag amo ang labing maabtik sa pagpangutod sang sanga sang palmira kag ipaladpad ini sa atubang sang Manlulowas. Ang mga balo kag ilo nagtib-ong sa ngalan ni Jesus tungod sang Iya buhat sang kaluoy sa ila. Ang mga aroon nga Iya ginpangtinloan naghumlad sang ila wala madagtai nga mga panapton sa Iya banas, kag gindayaw Sia bilang Hari sang himaya. Yadtong ginpabangon sang Iya tingog gikan sa lolubngan, nga sa karon nagapangalipay sa kabukod sang mahimayaon nga pagkapamatan-on, amo ang nagtuytoy sa hayop nga ginasakyan sang Manlulowas.

[818]

Madamo sang mga Fariseo ang nakasaksi sang talanawon, kag nagdabdab sa kahisa kag kaugot, nangita sang paagi sa pagpaliso sang sulog sang kinilala nga balatyagon. Upod sang bug-os nila nga kagamhanan, gintinguhaan nila nga pahipuson ang katawohan; apang ang ila pakiluoy kag pamahog nagpadugang pa sang kasidla. Nahadlok sila nga ining kadam-an, sa kusog sang ila kadamuon, maghimo sa kay Jesus nga hari. Bilang pangkatapusan nga paagi, nagpanagil-ut sila sa kadam-an nga malapit sa Manlulowas, kag ginsugata Sia upod sang pagsabdong kag pamahog: “Agalon, sawaya man ang Imo mga gintoton-an.” Nagpabutyag sila nga ang katulad nga pagpasundayag indi suno sa kasugoan, kag indi matugot sang pangulohan. Apang ginpahipus sila sang sabat ni Jesus, “Sugiran ta kamo, kon maghipus ini sila, ang mga bato magasinggit gilayon.” Gintangdo sang Dios yadtong talan-awon sang pagdaug. Gintagna ini sang manalagna, kag ang tawo wala sing gahom sa paglubag sang katuyoan sang Dios. Kon malugaw-an ang tawo sa pagtuman sang Iya piano, mahimo Niya mahatagan sang tingog ang walay

[819] kabuhi nga mga bato, kag mahimo nila pasidunggan ang Iya Anak upod sang singgit sang pagdayaw. Sang ang mga pinahipus nga mga Fariseo nag-ilisol, ang mga pulong ni Zacarias ginkuha sang ginatus nga mga tingog: “Magkalipay ka sing dako, O anak nga babae sang Zion: yari karon, nagaabut ang imo Hari sa imo: matarong Sia kag may kaluwasan; mapainobuson kag nagasakay sa asno, sa polyino nga tinday sang asno.”

Pag-abut sang katay didto sa nataasan sang bungyod kag hana na nga madulhog sa dakbanwa, nagdulong si Jesus, kag ang kadam-an upod Niya, Sa atubangan nila nahamtang ang Jerusalem sa bug-os niyang kahimayaan, nga karon gindigus sang kapawa sang nagaa-mat-salop nga adlaw. Ang templo nagpaganyat sa tanan nga itolulok. Sa iya dungganon nga pagkadako, labaw sia sa kataas sa iban, nga daw nagatudlo sa langit sa pagpatuhoy sa katawohan sa isa lamang ka matuod kag buhi nga Dios. Madugay na nga ang templo nanging bugal kag himaya sang pungsod Judio. Bisan pa ang mga Romanhon nagpabugal sang pagkahalangdon. Isa ka hari nga gintangdo sang mga Romanhon naghiusa upod sang mga Judio sa pagpatindug kag sa pagpamuni sa iya, kag ang emperador sang Roma nagpadagaya sini upod sang iya mga amuma. Ang iya kalig-on, kamanggaran, kag kahalangdon, naghimo sini nga isa sang mga katingalahan sang dumaan nga kalibutan.

[820] Samtang ang nagahinonud nga adlaw nagpaduag kag nagpatahom sang kalangitan, ang iya mabادلakon nga himaya nag-iwag sang lubos-puti nga marmol nga dingding sang templo, kag nag-igpat-igpat sa iya nahalupan-sang-bulawan nga mga haligi. Gikan sa putokputokan sang banglid nga sa diin sila ni Jesus kag ang iya sumolunod nagtindug, may dagway ini sang dumalagko nga tinukod sang yelo, nga may bulawanon nga alibungan. Sa ganhaan sang templo may balagon sang bulawan kag pilak, nga may lunhaw nga dahon, kag dalagko nga pinungpong sang ubas nga ginhimo sang labing sampaton nga manughimo. Ini nga dibuho nagpakilala sa Israel bilang isa ka mainuswagon nga balagon. Ang bulawan, pilak kag buhi nga pagkalunhaw ginsimbug sing may tumalagsahon nga pagpanimdim, kag dalayawon nga pagkahimo; samtang nagak-abud ini sing makiaykiayon palibot sa puti kag nagabادلak nga mga haligi, nga nagakapyot upod sang nagaidlak nga mga salingsing sa ila bulawanon nga puni, nga nagdakup sang pagkahalangdon sang

nagahinonud nga adlaw, nga nagasilak subong bala sang himaya nga hinulam gikan sa langit.

Nagtan-aw si Jesus sa amo nga talan-awon, kag ang kadam-an naghilus sang ila mga singgit, nga naurongan sang hinali nga palanan-awon sang kagayunan. Ang tanan nga mga natumod sa Manlulowas, nga nagpaabut sa pagtan-aw sa Iya dagway sinang pagdayaw nga ila mismo nabatyagan. Apang sa baylo sini nakita nila ang gal-um sang kasubo. Natingala kag pinaluya sila sa pagtan-aw sang Iya mata nga napun-an sang mga luha, kag ang Iya lawas nga gin-uyog katulad sang kahoy sa wala pa ang bagyo, samtang ang panaghoy sang kalisod nagkawas sa Iya nagakurog nga mga bibig, nga daw subong nga nagikan sa kadadalman sang nabuka nga tagipusoon. Daw ano nga talan-awon ini nga makita sang mga manogtunda! ang ila hinigugma nga pangulo nga nagaugayong upod sang mga luha! Daw ano ini nga talan-awon tuhoy sa masinadyahon nga kadam-an nga upod sang singgit sang pagdaug kag pagpaladpad sang sanga sang mga palmira, nagbuylog sa Iya pakadto sa mahimayaon nga dakbanwa, nga sa diin ila ginlauman nga magasugod na Sia sa paggahom! Naghibi si Jesus sa lolubngan ni Lazaro, apang nahimo ini sa isa ka diosnon nga pagkasubo sa pagkahanuklog sa tawhanon nga kaliwat. Apang ining hinali nga kasubo, katulad sang isa ka tulalay sang paghaya sa dakong madinaugon nga koro. Sa tunga sang talan-awon sang pagkasadya, nga sa diin ang tanan naghatag sa Iya sang pagsimba, ang Hari sang Israel nagluha; indi malinong nga luha sang kalipay, kundi mga luha sang pag-ugayong kag indi mapunggan nga kasakit. Ang kadam-an hinampak sang hinali nga kadulom. Ang ila hinugyaw ginpahilus. Madamo ang nagtangis sa pagkahanuklog sa isa ka kalisod nga wala nila mahangpi.

[821]

Ang pagluha ni Jesus indi tungod sang ginpaabut Niya nga pag-antus sa kaugalingon. Yara sa atubangan Niya ang Getsemane, nga sa diin ang kahaladlukan sang dako nga kadulom magalandong sa Iya, yara man makita ang gawang sang mga kamero, nga sa diin, sa madamo nga mga siglo, ang mga hayop tuhoy sa halad sa pagantus ginguyod. Ini nga gawang sa indi madugay buksan tuhoy sa Iya, ang dakong simbolo, padulong sa pag-antus sang sala sang kalibutan nga ginpatuhoyan sining mga halad. Malapit diri amo ang Kalbaryo, ang talan-awon sang Iya palaabuton nga pag-antus.

Apang indi tungod sining mga pahanumdom sang Iya mapintas nga kamatayon nga ang Manlulowas naghibi kag nagugayong sa kalisod sang espiritu. Indi maiyaiyahon ang Iya kasubo. Ang panghunahona sinang kaugalingon Niya nga pag-antus wala gid magpamalabag sa dungganon, mainantuson-sa-kaugalingon nga kalag. Ang Iya pagtulok sa Jerusalem amo ang nagtublok sang kasingkasing ni Jesus—ang Jerusalem nga nagsikway sang Anak sang Dios kag nagtamay sang Iya gugma, nga nagdumili sa pagtuo sa Iya dalagko nga mga katingalahan, kag nga handa na sa pagkuha sang Iya kabuhi. Nakita Niya kon ano ang kahimtangan sang iya sayop sa iya pagsikway sang Iya manunobos, kag kon ano sia unta kon ginbaton lamang nila Sia nga amo lamang ang makapaayo sang ila pilas. Nagkari Sia sa pagluwas sa iya; apang paano niya talikdan ini?

[822] Ang Israel nangin pinasulabi nga katawohan; ginhimo sang Dios ang ila templo nga Iya puloy-an; nangin “magayon sa kahimtangan, ang kalipay sang bugos nga duta.” Salmo 48:2. Ang pagkit sang labaw sa isa ka libo ka tuig nga pagbantay kag maluloy-on nga paghigugma ni Kristo, katulad sang pagbatas sang amay sa iya bugtong nga anak, didto man. Sa sina nga templo, ang mga manalagna paghambal sang ila balaan nga mga paandam. Didto ang nagadabdab nga mga insensaryo ginpatabyog, samtang ang insenso, nga ginsimbugan sang pangamuyo sang mga sumilimba, nagsaka sa Dios. Didto ang dugo sang mga hayop ginpailig, nga simbolo sang dugo ni Kristo. Didto ginpakita ni Jehoba ang Iya himaya sa ibabaw sang altar sang pakiluoyan. Didto nagpanghikot ang mga pari, kag ang kadayawan sang simbolo kag padihutan nagpadayon sa mga katuigan. Apang ini tanan dapat nga may katapusan.

Ginbayaw ni Jesus ang Iya kamut,— nga masami nagpakamaayo sang mga masakiton kag nagaantus,—kag ginpaladpad ini nga tumod sa ginatigana-sakalaglagan nga dakbanwa, sa utolulol nga panghambal sa kalisod nagsiling; “Kon nahibaloan mo lamang, ikaw, bisan sa sining adlaw, ang mga adlaw nga nasakop sa imo paghidaet!”—Diri, ang Manlulowas nagdulog sing makadali, kag ginbilin nga wala mamitlang ang mangin kahimtangan unta sang Jerusalem kon ginbaton niya ang bulig nga ginhandom sang Dios nga ihatag sa iya,—ang dulot sang Iya hinigugma nga Anak. Kon nahibaloan sang Jerusalem kon ano ang iya kahigayunan sa paghibalo, kag ginpamamtian ang kapawa nga ginpadala sa iya sang langit, ayhan magatindug

sia sa bugal sang iya kauswagan, ang hara sang mga ginharian, hilway sa kusog sang iya ginhatag-sang-Dios nga gahom. Wala gid unta sang lupit-sa-hinganiban nga mga hangaway nga makatindug sa iya mga gawang, wala sing Romanhon nga hayahay nga magapaladpad sa iya mga kuta. Ang mahimayaon nga palaabuton nga mahimo magpakamaayo sang Jerusalem kon ginbaton niya ang rosas nga Manunobos sa atubangan sang Anak sang Dios. Nakita Niya nga naayo unta sia gikan sa iya malala nga balatian, ginhilway gikan sa kahiulipnan, kag napasad nga dakong ulo-banwa sang duta. Gikan sa iya kuta nanglupad unta ang mga alimukon sang paghidaet pakadto sa iban nga mga pungsod. Unta nangin diadema sia sang himaya sang kapungsoran. [823]

Apang ang masanag nga laragway sang kon ano unta ang mahanabo sa Jerusalem naalimunaw gikan sa itolulok sang Manlulowas. Nakilala Niya kon ano pa sia karon sa idalum sang gota sang mga Romanhon, nga nagapas-an sang pagkusdong sang Dios, nga nagahulat sang Iya manugbalus nga paghukom. Ginbalik Niya ang nabungkag nga sukla sang Iya panalambiton, “Apang karon nalipdan sila sa imo mga mata. Kay magaabut ang mga adlaw sa imo nga kalogan ka palibot sang imo mga kaaway, kag likupan ka nila, kag bantayan ka sa tagsa ka kilid, kag wasakon ka sa duta, upod sang imo mga kaanakan; kag indi sila magbilin sa imo sang bato nga nasampaw sa isa ka bato bangod nga wala mo pagkilalaha ang adlaw sang pagduaw sa imo.”

Nagkari si Kristo sa pagluwas sang Jerusalem upod sang iya mga kaanakan; apang ang pinariseo nga bugal, pagkasalimpapaw, kaimon kag kahisa amo ang nagpugong sa imo sa pagtuman sang Iya katuyoan. Nahibaloan ni Jesus ang makahaladlok nga pagtimalus ang magaduaw sa ginatigana-sa-kapahamakan nga dakbanwa. Nakita Niya ang Jerusalem nga ginalibutan sang mga hangaway, ang sinalakay nga mga pumoluyo gintabug sa kagolutman kag kamatayon, nga ang mga iloy nagkaon sa patay nga lawas sang ila mga kabataan, kag nagsinabnitay sila sang pagkaon gikan sa isa kag isa, ang kinamadmaran nga pagpalangga nalaglag sang nagaut-ot nga kagolutmon. Nakita Niya nga ang katig-a sang mga Judio, subong nga ginpamatud-an sang ila pagdumili sang Iya kaluwasan, amo man ang magatuytoy sa ila sa pagdumili sa pagpasakop sa mandadaug nga mga hangaway. Nakita Niya ang Kalbaryo, nga sa diin Sia [824]

pagabayawon, nga nahamtangan sang mga krus nga nagaikit-ikit katulad sang kagulangan. Nakita Niya ang makaloluoy nga mga pumoluyo nga nagaantus sang pagsakit sa tolutdan, kag sa pag-panglansang sa krus, ang matahom. nga palasyo nga nagkalaglag, ang templo nga nagkalapukan, kag ang iya dalagko nga mga haligi nga wala sing isa ka bato nga natungtong sa isa ka bato, samtang ang dakbanwa gin-arado subong sang ulomhan. Mahimo nga ang Manlulowas maghibi nga may pagugayong sa sinang makahaladlok nga talan-awon.

Ang Jerusalem nanging anak nga Iya ginatatap, kag subong sang mainawaon nga amay nga nagahibi sa isa ka masuayon nga anak, amo man sini ang paghibi ni Jesus sa hinigugma nga dakbanwa. Paano Ko ikaw matalikdan? Paano ang Akon pagtan-aw sa imo nga natugyan sa kalaglagaan? Pabayaan ta lang bala ikaw nga mag-puno sang kopa sang imo kalautan? May tuman nga kabilihanan ang isa ka kalag nga, kon ipaanggid ta, mangin wala ang kalibutan; apang yari karon ang isa ka bug-os nga pungsod nga mawala. Kon ang madasig nga paghinonud sang adlaw magtaiiwan sa itolulok sa kalangitan, matapus man ang adlaw sang bugay sang Jerusalem. Samtang ang katay nagdulog sa putokputokan sang Olivet, indi pa gid tama ka ulihe sa Jerusalem ang paghinulsol. Ang manogtunda sang kaluoy nagtakop na sang iya mga pakpak sa pagpanaug gikan sa bulawanon nga trono agod maghatag sang duog sa katarungan kag sa madali mag-abut nga paghukom. Apang ang dakong tagipusoon sang gugma ni Kristo padayon nga nagapakiluoy sa Jerusalem, nga nagtamay sang Iya mga kaluoy, nagyaguta sang Iya mga paandam, kag handa sa pagbulit sang iya kamut sa dugo ni Jesus. Kon maghinolsol lang ang Jerusalem, indi pa gid tama ka ulihe. Samtang ang katapusan nga mga silak sang nagahinonod nga adlaw nagapabilin sa templo, sa tore kag sa alibungan, wala bala sang pila ka maayo nga mga manogtunda nga magatuytoy sa ila sa gugma sang Manlulowas, kag likawan ang iya kalaglagaan? Matahom kag dibalaan nga dakbanwa, nga nagbato sang mga manalagna, nga nagsikway sang Anak sang Dios, nga nagtakop sang iya kaugalingon tungod sa iya pagkadimahinolsulon sa talikala sang kahiulipnan, — ang iya adlaw sang paghikaluoy halos naubos na!

[825]

Apang sa liwan ang Espiritu sang Dios naghambal sa Jerusalem. Sa wala pa matapus ang isa ka adlaw, isa pa gid ka pamatuod ang

nahimo sa kay Kristo. Ang tingog sang pamatuod ginbayaw, nga nagsabat sang panawag gikan sa tagnaanon nga nagligad. Kon magpamati ang Jerusalem sang panawag, kon batunon niya ang Manlulowas nga nagapasulod sa iya mga gawang, mahimo pa sia maluwas.

Ang balita naglambut sa mga pangulo sa Jerusalem nga si Jesus nagahilapit sa dakbanwa upod sang dakong kadam-an sang mga katawohan. Apang wala sila sing pang-abiabi tuhoy sa Anak sang Dios. Sing may kahadlok naglakat sila sa pagsugat sa Iya, nga naglaum sa pagpaalapaag sang pinanong. Sang ang katay hana nga madulhog gikan sa bukid sang mga Olibo, ginlambatan ini sang mga pangulo. Nagpakiana sila sang kabangdanan sining magansal nga pagkinalipay. Sang namangkut sila, “Sin-o ini?” ang mga gintoton-an, nga napun-an sang espiritu sang pagbugna nagsabat sang ila mga pamangkut. Sa matalunsay nga mga pulong, ginsulit nila ang mga tagnaanon nahanungod kay Kristo:

[826]

Si Adan magasugid sa inyo, Sia amo ang kaliwat sang babae nga magadugmok sang ulo sang man-ug.

Pamangkuta si Abraham, sugiran niya kamo, Amo Sia si “Melkizedek ang Hari sang Salem,” Hari sang Paghidaet. Genesis 14:18.

Si Jacob magasugid sa inyo, nga Sia amo ang Shilo sang kaliwatan ni Juda.

Sugiran ka man ni Isaias, “Emmanuel”, “Makatilingala, Manuglaygay, ang Dako nga Dios, Amay nga Walay Katubtoban, Prinsipe sang Paghidaet.” Isaias 7:14, 9:6.

Si Jeremias magasugid sa inyo, Ang salingsing ni David, “Ang Ginuo nga aton Katarungan.” Jeremias 23:6.

Si Daniel magasugid sa inyo, Sia amo ang Mesias.

Si Oseas magasugid sa inyo, Sia amo ang Ginuo sang mga Pinanong; ang Ginuo amo ang Iya handumanan.” Oseas 12:5.

Si Juan nga manugtugmaw magasugid sa inyo, AmO Sia ang “Kordero sang Dios nga nagakuha sang sala sang kalibutan.” Juan 1:29.

Ang dakong Jehoba nagpabutyag gikan sa Iya trono, “Ini ang hinigugma Ko nga Anak.” Mateo 3:17.

Kami nga Iya mga gintoton-an nagapahayag, Amo ini ang Jesus, ang Mesias, ang Prinsipe sang kabuhi, ang Manunobos sang kalibutan.

Kag ang prinsipie sang mga gahom sang kadodulman nagkilala sa Iya nga nagasiling, “Nakilala ko kon sin-o Ka, ang Isa nga Balaan sang Dios.” Marcos 1:24.

Kapitulo 64—Ang Hinukman nga Katawohan

[827]

ANG madinalag-on nga pagsakay ni Kristo pasulod sa Jerusalem amo ang madulom nga paglandong sang Iya pagkari sa panganod sang langit upod sang gahom kag himaya, sa tunga sang paghin-ugyaw sang mga manogtunda kag pagkinalipay sang mga balaan. Nian matuman ang mga pinamulong ni Kristo sa mga kaparian kag mga Fariseo: “Kutob karon indi na ninyo Ako makita tubtob magsiling kamo, Bulahan Sia nga nagakari sa ngalan sang Ginuo.” Mateo 23:39. Sa tagnaanon nga itolulok ginpakita sa kay Zacarias ang adlaw sang katapusan nga pagdaug; kag nakita man niya ang kapahamakan sadtong nagsikway kay Kristo sang una Niya nga pagkari: “Magatulok sila sa Akon nga ila ginbuno, kag magahaya sila tungod sa Iya, subong sang isa nga nagahaya bangod sang iya bugtong nga anak nga lalake, kag manginsa kapaitan tungod sa Iya subong sang isa nga yara sa kapaitan tungod sang iya panganay.” Zacarias 12:10. Ini nga talan-awon nakita na nga daan ni Kristo sang gintan-aw Niya ang dakbanwa kag naghibi sa ibabaw sini. Sa umalagi nga kalaglagan sang Jerusalem, nakita Niya ang katapusan nga kalaglagan sadtong katawohan nga amo ang may salabton sang dugo sang Anak sang Dios.

Nakita sang mga gintoton-an ang dumot sang mga Judio sa kay Kristo, apang wala pa nila makita karon kon sa diin ini padulong. Wala pa nila mahangpi ang tunay nga kahimtangan sang Israel, bisan nahangop nila ang silot nga magatupa sa Jerusalem. Amo ini ang ginbuksan ni Kristo sa ila pinaagi sa talalupangdon nga maykatuyo an nga leksyon.

[828]

Ang katapusan nga pakiluoy sa Jerusalem nangin awat lamang. Ang mga kaparian kag mga gumalahom nakabati sang tagnaanon nga tingog sang una nga ginpalanyog sang kadam-an, sa pagsabat sang pakiana, “Sin-o ini Sia?” apang wala nila batuna ini bilang tingog sang pagbugna. Sa kaalipungot kag kahayanghag gintinguhaan nila nga pahipuson ang mga katawohan. May mga opisyales nga Romanhon sa tunga sang panong, kag sa ila sini ginbuyagyag sang

Iya mga kaaway si Jesus subong nga amo ang pangulo sang pagribok. Ginsugid nila nga nagahana Sia sa pag-angkon sang templo, kag maghari sa Jerusalem.

[829] Apang ang matawhay nga tingog ni Jesus nagpahipos sing makadali sang magansal nga panong sang Iya liwan ginpabutyag nga wala Sia magkari sa pagpatok sang umalagi nga paggahom; sa indi madugay magakayab Sia sa Iya Amay, kag ang Iya mga manugsumbong indi na makakita sa Iya tubtob magakari Sia liwan sa himaya. Nian, mangin ulihe na tuhoy sa ila kaluwasan, kilalhon nila Sia. Ginhambal ni Jesus ini nga mga pulong upod sang ka-subo kag isahanon nga gahom. Ang mga opisyaes nga Romanhon naghipos kag naglinong. Ang ila mga tagipusoon, bisan pa nga dumoluong sa diosnon nga pagbuyok, natandug subong nga wala pa gid matandug sang una. Sa matawhay kag balaan nga nawong ni Jesus nabasa nila ang gugma, pagkamainayuhon, kag malinong nga pagkadungganon. Gin-atukay sila sang isa ka pagkahanuklog nga indi nila mahangpan. Sa baylo nga dakpon nila si Jesus, daw may huyog pa sila sa pagsimba sa Iya. Pagliso nila sa mga kaparian kag mga gumalahom, ginsumbong pa sila nga amo ang nagtuga sang kagamo. Ining mga pangulo, nahuy-an kag nalutos, nagbalikid sa mga katawohan upod sang ila yamo, kag magbinais sila sing mainakigon sa ila kaugalingon.

Sa pihak nga bahin nag-agi si Jesus sa templo nga wala matalupangdi. Malinong ang tanan diri, kay ang talan-awon sa bukid sang Olibo nagpadugok sang katawohan didto. Nagpabilin si Jesus sing makadali sa templo, nga nagatulok sini nga masinolub-on. Nian nagpalayo Sia upod sang Iya mga gintoton-an pakadto sa Betania. Sang pangitaon Sia sang mga katawohan agod nga ipahamtang Sia sa trono, wala na nila Sia makita.

Ang bug-os nga gab-i gingamit ni Jesus sa pangamuyo, kag sang pagkaaga nagbalik Sia sa templo. Sa dalanon naagihan Niya ang katamnan sang mga higuera. Gingutom Sia “Kag sang nakita Niya ang kahoy nga higuera sa unhan nga may madabung nga mga dahon, nagpalapit Sia basi kon makakita Sia sang kon ano didto: kag sang makapalapit Sia, wala sing iban nga nakita kundi lunsay mga dahon gid lang; kay indi pa panahon sang tigbulonga.”

Indi pa amo ini ang panahon sang pagkahinog sang mga higuera, luwas lamang sa pila ka mga duog; kag sa mga bungtud sa palibot

sang Jerusalem mahimo nga masiling sing matuod, “Indi pa panahon sang tigbulonga sang mga higuera.” Apang sa katamnan nga ginpalapitan ni Jesus, may isa ka puno nga daw nauna sang sa iban. Natabunan na ini sang madabong nga dahon. Kinaugali sini nga kahoy nga sa wala pa magdahon mauna anay pahayag ang mga bunga. Hanti ini nga kahoy nga madabong sing dahon may kahigayunan nga makahatag sang matibsol nga bunga. Apang madinayaon ang iya dagway. Sa pagsayasat sang iya mga sanga halin sa idalum tubtob sa ibabaw, wala gid sang nasapwan si Jesus kundi “lunsay mga dahon.” Magapa kag madabong yadto nga mga dahon, kag wala na sing iban.

[830]

Ginhambalan ni Kristo ini sang isa ka manugpalaya nga pagpakamalaut. “Kutob karon walay tawo nga magakaon sang imo mga bunga,” ang siling Niya. Sang madason nga aga, sang pag-agi sang Manlulowas kag sang Iya mga gintoton-an nga pakadto sila sa dakbanwa, ang laya nga mga sanga kag huyhoy nga kadahunan nagtawag sang ila igtalupangod. “Agalon,” siling ni Pedro, “tan-awa ang kahoy nga higuera nga Imo ginpakamalaut nalaya na.”

Ang buhat ni Kristo sa pagpakamalaut sang kahoy nga higuera nagpatingala sang mga gintoton-an. Tuhoy sa ila, daw indi ini amo ang masami Niya nga ginahimo. Masunson mabatian nila Sia nga nagapabutyag nga wala Sia magkari sa pagpakamalaut sa kalibutan, kundi nga ang kalibutan maluwas tungod sa Iya. Nadumdoman nila ang Iya pinamulong, “Ang Anak sang tawo wala magkari sa paglaglag sang kabuhi sang mga tawo, kundi sa pagluwas sa ila.” Lucas 9:56. Ang Iya makatilingala nga mga binuhatan ginhimo sa pagpahauli, wala gid sa paglaglag. Nakilala Sia sang mga gintoton-an subong nga Manugpahauli lamang, ang Manug-ayo. Isa lamang nga nagtindug ini nga buhat. Ano ang iya katuyoan? ang pamangkut nila.

Ang Dios “nahamuot sa paghikaluoy.” “Samtang nagakabuhi Ako, siling sang Ginuon Dios, wala Ako sing kahamuot sa kamatayon sang malaut.” Miqueas 7:18; Ezequiel 33:11. Tuhoy sa Iya ang buhat sa paglaglag kag ang pagbuyagyag sang paghukom isa ka “makatilingala nga buhat.” Isaias 28:21. Apang sa kaluoy kag sa paghigugma nga ginabatak Niya ang kumbong gikan sa palaabuton, kag ipahayag sa tawo ang samputanan sang dalan sang sala.

[831]

Ang pagpakamalaut sang kahoy nga higuera isa ka ginpatuman nga palaanggiran. Yanang kahoy nga walay bunga, nga nagapal-

adpad sang iya nagapakunokuno nga mga dahon sa atubangan ni Kristo, isa ka simbolo sang pungsod Judio. Buot ipaathag sang Manlulowas sa Iya mga gintoton-an ang kabangdanan kag ang kapat-uran sang kapahamakan sang Israel. Sa sini nga katuyoan ginhatagan Niya ang kahoy sang kahimtangan sang pamatasan, kag himuon ini nga manugpatpat sang diosnon nga kamatuoran. Ang mga Judio nagtindug nga pinain sa iban nga mga pungsod nga nagaangkon sang pag-alagad sa Dios. Nangin pinasahi nga ginpasulabi sila Niya, kag nag-angkon sang pagkamatarong nga labaw sa iban nga katawohan. Apang gindagtaan sila sang gugma sa kalibutan kag ang kahakug sang saplid. Ginpabugal nila ang ila kinaalam, apang wala sila hinalung-ong sang mga kinahanglanon sang Dios, kag napun-an sang pagkasalimpapaw. Kaangay sang kahoy nga walay bunga, ginpagapa nila ang ila nagapakunokuno nga mga sanga sing mataas, madabong sa dagway, matahom sa itolulok, apang wala sing bunga kundi “lunsay mga dahon lang.” Ang pagtoluohan nga Judio, upod sang iya halangdon nga mga templo, ang iya balaan nga mga halaran, ang nakapahan niya nga kaparian, kag makatalandug nga mga padihutan, sa pagkamatuod gid matahom nga talan-awon sa gowa, apang nakulangan sang pagkamapinauboson, gugma kag pagkamahinatagon.

[832] Ang tanan nga kahoy sa katamnan sang mga higuera lunsay wala sing bunga; apang ang walay dahon nga mga kahoy wala sing mapaabut, kag wala makahatag sang pagpaluya. Napahanungod ini nga mga kahoy sa mga Gentil. Wala man sila sing pagkadiosnon katulad sang mga Judio; apang wala sila mag-angkon nga nagaalagad sa Dios. Wala sila magpabugal sang pagkaayo. Mga bulag sila sa binuhatan kag dalanon sang Dios. Tuhoy sa ila indi pa tion sang inugbunga. Nagahulat pa sila sang adlaw nga magadala sa ila sang kapawa kag paglaom. Ang mga Judio, nga nakabaton sang dulodalagko nga pagpakamaayo gikan sa Dios, may salabton sa pagpatuyang nila sining mga dulot. Ang mga kahigayunan nga ila ginpabugal nagpadugang lamang sang ila kasaypanan.

Nagpalapit si Jesus sa higuera nga gutom, agod mangita sang pagkaon. Nagkari Sia sa Israel, nga gingutom sa pagpangita sa ila sang bunga sang pagkamatarong. Ginpagustohan sila sang Iya mga dulot, agod nga mahimo sila magbunga tuhoy sa ikaayo sa kalibutan. Ang tagsa ka kahigayunan kag katungdanan ginhatag sa ila, kag sa

balus ginpaabut Niya ang ila pagkahanuklog kag paghiusa sa Iya bulohaton sang bugay. Ginhandom Niya ang pagtan-aw sa ila nga nagaantus-sa-kaugalingon kag pagkahanuklog, katutom sa Dios, kag ang isa ka madalum nga pagkahidlaw sang kalag tuhoy sa kaluwasan sang ila masigkatawo. Kon ginbantayan lamang nila ang kasugoan sang Dios, nahimo nila unta ang amo man mga dilimaiyaiyahon nga bulohaton nga ginhimo ni Kristo. Apang ang gugma sa Dios kag sa tawo natabunan sang bugal kag sang pagkabusog-sa-kaugalingon. Sila mismo amo ang nagdala sang kalaglagan sa ila kaugalingon bangod sa pagdumili sa pagpangalagad sa iban. Ang bahandi sang kamatuoran nga gintugyan sang Dios sa ila wala nila pagihatag sa kalibutan. Sa walay bunga nga kahoy mahimo nila mabasa sing dungan ang ila sala kag ang ila silot. Nalaya sa idalum sang pagpakamalaut sang Ginuo, nga nagatindug nga nalayong kag nalaya, nga namalhan gikan sa gamot, ang higuera nga kahoy nagapakita kon ano ang mahanabo sa katawohan nga Judio kon ang bugay sang Dios pagakuhaon gikan sa ila. Nagdumili sa paghatag sang pagpakamaayo, indi na nila mabaton ini. “O Israel,” siling sang Ginuo, “ginlaglag nimo ang imo kaugalingon.” Oseas 13:9.

[833]

Ang paandam tuhoy sa tanan nga panag-on. Ang buhat ni Kristo sa pagpakamalaut sang kahoy nga gintuga sang Iya kaugalingon nga gahom nagatindug nga isa ka paandam sa tanan nga iglesia kag sa tanan nga Kristohanon. Wala sing isa nga magakabuhi sa kasugoan sang Dios nga indi magpangalagad sa iban. Apang madamo ang wala nagakabuhi sa dilimaiyaiyahon kag maluloy-on nga kabuhi ni Kristo. May pila nga nagahunahona sa ila kaugalingon nga mga maayo nga Kristohanon ang wala makahangop kon ano ang nasakop sang pag-alagad sa Dios. Nagaplano sila kag nagatuon agod sa pagpahamuot sa kaugalingon. Nagabuhat lamang sila nga ang ila hunahona sa ila kaugalingon. Sa tanan nga hilikuton sa kabuhi amo ini ang ila katuyoan. Indi tuhoy sa iban kundi sa ila kaugalingon nagapangalagad sila. Gintuga sila sang Dios sa pagkabuhi sa kalibutan nga sa diin ang dilimaiyaiyahon nga pag-alagad dapat nga pagahimuon. Ginbuko Niya nga magbulig sila sa ila masigkatawo sa bisan ano nga paagi. Apang tuman ka dako sang kaugalingon nga wala na nila makita ang iban. Wala sila sing labut sa tawhanon. Yadtong nagakabuhi sing subong sa kaugalingon kaangay sang higuera nga kahoy, nga naghimo sang tanan nga pagpakunokuno apang

[834] wala sang bunga. Ginabantayan nila ang tanan nga dagway sang panimbahon, apang wala sang paghinulsol ukon pagtuo. Sa pag-angkon ginapasidunggan nila ang kasugoan sang Dios, apang wala sang tunay nga pagkamatinumanon. Nagahambal sila apang wala nagabuhat. Sa mga dinalan nga ginpamatbat sa kahoy nga higuera ginpasundayag ni Kristo kon daw ano ka dulomtan sa Iya itolulok ining walay pulos nga pagpakunokuno. Ginpabutyag Niya nga kubos pa ang sayop sang nagapakasala sang dayag sang sa sadtong-na-gaangkon sa pag-alagad sa Dios apang wala nagadala sang bunga sa Iya kahimayaan.

Ang palaanggiran sang kahoy nga higuera, nga ginhambal ni Kristo sang wala pa Sia makaduaw sa Jerusalem, may tuhoy nga kaangtanan sa leksyon nga Iya gintudlo sang ginpakamalaut Niya ang walay bunga nga kahoy. Kon tungod sa walay bunga nga kahoy sa palaanggiran, ang manug-atipan sang katamnan nagpakiluoy, Pabayai lang anay ina karon nga tuig, tubtob nga makalugan ko palibot kag matatap ko sia; kag kon magbunga ini, maayo; apang kon indi, nian sa tapus sina imo na lang sia nga putlon. Ang dugang nga pagtatap ang ihatag sa walay bunga nga kahoy. Hatagan sia sang tanan nga kahigayunan. Apang kon magpabilin sia nga walay bunga, wala sing ano nga makaluwas sa iya sa kalaglagan. Sa palaanggiran, ang samputanan sang ginhimo sang manugtatap wala pag-isugid. Nagasandig ini sa katawohan nga ginhambalan ni Kristo. Ginpatungdan sila sang walay bunga nga kahoy, kag yara sa ila ang pagpamat-ud sang ila palaabuton. Ang tagsa ka kaayohan nga sarang mahatag sang langit ginhatag sa ila, apang wala sila makahimulos sang dugang nga pagpakamaayo. Tungod sa buhat ni Kristo sa pagpakamalaut sang kahoy sang walay bunga nga higuera, ginpakita ang patubas. Gintapatan nila ang ila kaugalingon nga kalaglagan.

[835] Labaw sa isa ka libo ka tuig, ang pungsod Judio nag- tampalas sang kaluoy sang Dios kag nag-agda sang iya mga paghukom. Ginsikway nila ang Iya mga paandam, kag ginpamatay ang Iya mga manalagna. Bangod sini nga mga sala, ang katawohan sa kaadlawan ni Kristo naghimo sang ila kaugalingon nga may salabton tungod sa pag-usoy sang amo man nga dalanon. Sa pagsikway sang karon nga mga kaluoy kag paandam nahamtang ang sayop sadtong kaliwatan. Ang mga talikala nga ginbaga sang amo nga pungsod sang pila ka

siglo, ginpatapik sang mga tawo sa ila kaugalingon sa panag-on ni Kristo.

Sa tagsa ka panag-on ginahatag sa mga tawo ang ila adlaw sang kapawa kag kahigayunan, ang ginatilawan nga panahon nga sa diin makabalik sila sa Dios. Apang may latid sa sini nga kaluoy. Ang bugay mahimo nga pagpakiluoy sa sulod sang mga tinuig kag pagapasub-an kag sikwayon; apang maabut ang panahon nga ang bugay magahimo sang iya katapusan nga pakiluoy. Ang tagipusoon tuman na gid ka pinatig-a nga indi na ini makasabat sa Espiritu sang Dios. Nian ang matam-is kag madinaugon nga tingog mauntat na sa pagbuyok sa makasasala, kag magauntat man ang mga pagsabdong kag paandam.

Ina nga adlaw nag-abut sa Jerusalem. Naghibi si Jesus sing mapait sa pinakamalaut nga dakbanwa, apang indi Niya sia maluwas. Nahubsan na ang tagsa ka kahigayunan. Sa pagsikway sang mga paandam sang Balaan nga Espiritu sang Dios, ang Israel nagsikway sang isa gid lang ka paagi sang pagbulig. Wala sing liwan nga gahom nga makaluwas sa ila.

Ang pungsod Judio amo ang simbolo sang katawohan sa tanan nga katuigan nga nagatamay sang pakiluoy sang Walay Katubtoban nga gugma. Ang luha ni Kristo sang paghibi Niya sa Jerusalem tuhoy yadto sa sala sa tanan nga panahon. Sa mga paghukom nga ginpamatbat sa Israel, yadtong nagasikway sang pagsabdong kag paandam sang Balaan nga Espiritu sang Dios mahimo nga mabasa nila ang ila kaugalingon nga pagpakamalaut.

[836]

Madamo ang nagatikang sa amo man nga duta nga gintapakan sang dilimatinuohon nga mga Judio sa sining kaliwatan. Nakakita sila sang pagpasundayag sang gahom sang Dios; ang Balaan nga Espiritu nakahambal na sa ila tagipusoon; apang nagakapyot sila sa ila pagkadilimatinuohon kag panumpong. Ginapadalhan sila sang Dios sang mga paandam kag pagsabdong, apang indi sila buot magtu-ad sang ila kasaypanan, kag ginasikway nila ang Iya balita kag ang Iya sinugo. Ang amo gid nga paagi nga Iya ginagamit tuhoy sa ila kaumpawan nahimo nga batong kasandaran sa ila.

Ang mga manalagna sang Dios gindumtan sang malinapason nga Israel bangod kay pinaagi sa ila napadayag ang ila tinago nga mga sala. Ginkabig ni Ahab si Elias nga kaaway tungod kay matutom ang manalagna sa pagsabdong sang tinago nga kalautan sang

[837] hari. Busa karon man nga mga adlaw ang mga ulipon ni Kristo, ang manugsabdong sang mga sala, nagapakigdumog batok sa mabaskug nga sulog sang kahigkoan sa pamatasan. Labi pa gani ka baskug ang kaugot sa tagipusoon sang mga tawo karon sang sa panag-on ni Kristo. Wala matuman ni Kristo ang ginpaabut sang mga tawo; ang Iya kabuhi isa ka pagsabdong sa ila mga sala, busa ginsikway nila Sia. Gani, amo man karon, ang kamatuoran sang pulong sang Dios wala nagakasinanto sa ginahimo sang mga tawo kag sa ila kinaandan nga mga kaduyogan, kag linibo ang nagasikway sang iya kapawa. Ang mga tawo nga ginahikot ni Satanas nagahaboy sang mga pang-duhadoha sa pulong sang Dios, kag ginapili nila ang pagtuman sang ila kaugalingon nga pagbinagbinag. Ginapili nila ang kadulom sa baylo sang kapawa, apang ginahimo nila ini sa katalagman sang ila mga kalag. Yadtong nagsumpong sa pinamulong ni Kristo nakakita sang dugang pa gid nga kabangdanan sa pagsumpong, tubtob nga nagtalikod sila gikan sa Kamatuoran kag Kabuhi. Amo man ini karon. Wala nagabuko ang Dios sa pagkuha sang tanan nga pamalabag nga ipusdak sang unodnon nga tagipusoon batok sa Iya kamatuoran. Sadtong nagadumili sang hamili nga silak sang kapawa nga amo ang magaiwag sang ila kadulom, ang mga tinago sang pulong sang Dios magapabilin nga amo ini tubtob kon san-o. Gikan sa ila, taguon ang kamatuoran. Nagalakat sila nga bulag, nga wala makahibalo sang katalagman nga ila ginaatubang.

Nakita ni Jesus ang kalibutan kag ang tanan nga panag-on gikan sa putokputokan sang Olibo; kag ang Iya mga pinamulong nagakadapat sa tagsa ka kalag nga nagapasubo sang pakiluoy sang diosnon nga bugay. Manugyaguta sang Iya kasugoan, ginahambalan Niya ikaw karon nga adlaw. Ini ang “ikaw kag ikaw lamang” nga dapat maghibalo sang mga butang nga nasakop sang imo paghidaet. Nagapatulo sang mapait nga luha tuhoy sa imo, nga wala sang luha nga mapatulo sa imo kaugalingon. Yara na inang makatalagam nga pagpatig-a sang tagipusoon nga amo ang naglaglag sang mga Fariseo makita sa imo. Kag ang tagsa ka kapahayagan sang bugay sang Dios, ang tagsa ka silak sang diosnon nga kapawa, ayhan nagatunaw kag nagadaug sang kalag ukon nagapamat-ud sang iya walay paglaom nga pagkadimahinolsulon.

Nakita nga daan ni Kristo nga ang Jerusalem magapabilin nga matig-a kag dimahinolsulon; way sapayan ang tanan nga kasay-

panan, ang tanan nga samputanan sang ginsikway nga bugay nahamyang sa iya kaugalingon nga gawang. Amo man ini sa tagsa ka kalag nga nagausooy sang amo nga dalanon. Ang Ginuo nagapahayag, “O Israel, ginlaglag mo ang imo kauga-lingon.” “Pamatii, O duta; yari karon, magadala Ako sang kalautan sa sining katawohan, ang bunga sang ila kaisipan, bangod kay wala sila magpamati sa Akon mga pulong, bisan sa Akon kasugoan, kundi ginsikway ini.” Oseas 13:9; Jeremias 6:19.

[838]

[839]

Kapitulo 65—Gintinloan Liwan ang Templo

SA pamuno sang Iya pagpangalagad, gintabug ni Kristo gikan sa templo yadtong nagdagta sini tungod sang ila dibalaan nga mga palatikangan; kag ang Iya matigdas kag may pagkadios nga panghulag nagpakugmat sang tagipusoon sang mapahituan nga mga pumalatikang. Sa pagtakop sang Iya bulohaton, nagkara Sia liwan sa templo kag nakita Niya nga gintampalas gihapon subong sang sa una. Ang kahimtangan sang mga butang naglabi pa gid sang nagligad. Ang nagowa nga bahin sang kadak-an sang templo katulad sang malapad nga bulokotan sang hayop. Upod sang siyagit sang mga kasapatan kag ang linagting sang mga metal nga kuarta ginsimbugan sang maakigon nga pagbaisay sa tunga sang mga manugbaligya, kag sa tunga nila mabatian ang tingog sang mga tawo nga may balaan nga katungdanan. Ang mga punoan mismo sang templo nagapamakal kag nagapamaligya kag nagapangbaylo sang kuarta. Tuman gid ang paggahom sa ila sang kahakug nga sa itolulok sang Dios indi sila maayo pa sang sa makawat.

[840]

Diutay gid lang ang pagkilala sang mga kaparian kag mga gumalahom sang pagkabalaan sang bulohaton nga ila ginahikot. Tagsa ka panahon sang Paskua, kag pan-dut sang mga payagpayag, linibo sang mga sapat ang ginaihaw, kag ang ila dugo ginakuha sang mga pari kag ibubo sa halaran. Naanad na gid ang mga Judio sa paghalad sang dugo, kag halos wala na nila makita ang kamatuoran nga ang sala amo ang nakahimo sining pagpatulo sang dugo sang mga sapat nga kinahanglanon. Wala nila mahangop nga nagpahanungod ini sang dugo sang mahal nga Anak sang Dios, nga pagaiula tuhoy sa kabuhi sang kalibutan, kag nga tungod sang pagtanyag sang mga halad nga ang mga tawo mapatuhoy sa nalansang nga Manunobos.

Nagatulok si Jesus sa walay hinalung-ong nga biktima sang halad, kag nakita kon paano ang mga Judio naghimo sini nga mga kahiwatan nga talan-awon sang pagpatulo sang dugo kag kapintas. Sa baylo sang mapainobuson nga paghinulsol sa sala, ginpadamo nila ang paghalad sang mga sapat, nga daw mapasidunggan ang Dios

bangod sa walay tagipusoon nga pag-alagad. Ang mga kaparian kag mga gumalahom nagpatig-a sang ila tagipusoon pinaagi sa pagkamaiyayahon kag pagkahakug. Gingamit nila sa pag-angkon sang kadalagan ang amo gid nga mga simbolo nga nagatudlo sa Kordero sang Dios. Sa amo sini nga sa itolulok sang mga tawo ang pagkabalaaan sang pag-alagdan sa paghalad may dako nga pagkalaglag. Ang kaakig ni Jesus ginpukaw; nahibaloan Niya nga ang Iya dugo, nga sa indi madugay pagaiula tungod sang sala sang kalibutan, apresyahon gid lang sing diutay sang mga kaparian kag katigulangan subong sang dugo sang mga sapat nga ila ginpailig sing padayon.

Si Kristo naghambal pinaagi sa mga manalagna batok sini nga mga ginahimo. Si Samuel nagsiling, “May dako bala nga kahamuot ang Ginuo sa mga halad-nga-sinunog kag mga halad, subong sang sa pagtuman sang tingog sang Ginuo? Yari karon, ang pagtuman labing maayo pa sang sa mga halad, kag ang pagpamati sang sa sapay sang mga karnero.” Kag si Isaias man, sa tagnaanon nga pagtan-aw sang paglapas sang mga Judio, ginhambalan sila subong nga manugdumala sang Sodoma kag Gomorah: “Pamatii ang pulong sang Ginuo, kamo nga mga manugdumala sang Sodoma! Dunga ang kasugoan sang amon Dios, kamo nga katawohan sang Gomorah! Ano bala sa Akon ang kadam-an sang inyo nga halad? nagasiling ang Ginuo: Tuman na Ako sa mga halad nga sinunog nga mga kamero kag sang sapay sang mga sapat nga pinatambok; wala Ako nagakalipay sa dugo sang tinday nga mga baka nga lalake, ukon sang mga kordero, ukon sang mga kanding nga lalake. Kon mag-atubang kamo sa Akon, sin-o bala ang nagkinahanglan sini sa inyo kamut sa paglapak sang Akon mga luwang? Panghugas kamo, paninlo kamo; isikway ang malaut nga mga buhat ninyo sa atubangan sang Akon mga mata; mag-untat sa paghimo sing malaut, magtuon sa paghimo sing maayo; magpangita sang katarungan, magluwas sang pinigus; maghukom sang ilo, mag-apin sang balong babae.” 1 Samuel 15:22; Isaias 1:10-12, 16, 17.

Sia nga naghatag mismo sining mga tagnaanon sa katapusan nga tion nagahatag sini nga paandam karon. Sa pagtuman sang tagna ang mga katawohan nagbantala kay Jesus nga hari sang Israel. Ginbaton Niya ang ila panimbahon, kag ginbaton ang palangakoan sang hari. Sa sini nga bagay dapat Sia nga maghimo. Nahibaloan Niya nga ang Iya paninguha sa pagbag-o sang dunot nga pagkasaserdote

[841]

mangin wala sing pulos; way sapayan ang Iya bulohaton dapat nga himuon; ihatag ang pamatuod sang Iya diosnon nga bulohaton sa dimatinuohon nga katawohan.

[842] Sa liwan ang nagapanglapus nga pagtulok ni Jesus nanalaytay sa dinagtaan nga kadak-an sang templo. Ang tanan nga mata nagliso sa iya. Ang pari kag pangulo, Fariseo kag Gentil, nagtulok nga may katingala kag kahayanghag sa Iya nga nagatindug sa ila atubangan nga may pagkahalangdon sang langitnon nga hari. Ang diosnon nag-igpat sa tawhanon, nga nagsul-ob kay Kristo upod sang pagkadungganon kag himaya nga wala pa gid Niya mapakita sadtong una. Yadtong nagtindug nga labing malapit sa Iya, nagpalayo tubtob sa mahimo. Luwas lamang sang pila sang Iya mga gintoton-an, ang Manlulowas nagtindug nga isahanon. Ang tanan nga kagahod naghilus. Daw indi mabatas ang madalum nga kalinong. Naghambal si Kristo upod sang gahom nga nagbuyok sa katawohan katulad sang mabaskug nga unos: “Nasulat na, ang Akon puloy-an pagatawgon nga balay sang pangamuyo; apang ginhimo ninyo ini nga hukmongan sang mga makawat.” Ang Iya tingog naglanyog kaangay sang budyong sa templo. Ang kasingkal sang Iya dagway daw subong sang manughalunhon nga kalayo. Upod sang gahom nagsugo Sia, Kuhaa ining mga butang diri.” Juan 2:16.

Sang tatlo ka tuig nga nagligad, ang mga gumalahom sang templo nahuy-an sang ila pagpalagyo sa sugo ni Jesus. Kutob sadto nagkatingala sila sang ila kahadlok, kag ang ila walay pulopamangkut nga pagtuman sa isa ka kabos nga tawo. Nagbatyag sila nga indi mahimo nga suliton ang ila makaholuya nga pagyaub. Apang karon labi pa gid sila nga nahadlok sang sa una, kag nga labi pa gid ang ila pagdali sa pagtuman sang Iya sugo. Wala sing isa nga nangahas sa pagpamangkut sang Iya kagamhanan. Ang mga Pari kag mga pumatikang nagpalagyo gikan sa Iya atubangan, nga nagatabug sang ila kahayopan sa una nila.

[843] Sa dalanon gikan sa templo ginsugata sila sang kadam-an nga
 [844] nagkari upod sang ila masakiton nga nagapakiana nahanungod sang Dako nga Manug-ayo. Ang sugid nga ginhatag sining nagpalalagyo nga katawohan magapabalik sa pila sini sa ila. Hinadlukan sila sa pagsugata sang Isa nga gamhanan, nga sa tulok lang nagtabug sang mga pari kag gumalahom gikan sa Iya atubangan. Apang ang kalaban sa ila nagpadayon sa nagadali nga pinanong, nga nalangkag

sa paglambut sa Iya nga amo lamang ang ila paglaom. Sang ang kadam-an nagpalagyo palayo sa templo, madamo ang nagpalabilin. Ini sila ginbuylogan sang bag-o nagalabut. Sa liwan ang kadak-an sang templo napuno sang mga masakiton kag tagumatayon, kag si Jesus nagpangalagad sa ila liwan.

Pagligad sang panahon ang mga pari kag gumalahom nagpan-gahas sa pagbalik sa templo. Sang nag-ugdaw na ang kakugmat, dinakop sila sang kalangkag kon ano ang masunod nga hulag ni Jesus. Ginpaabut nila nga kuhaon Niya nga trono ni David. Mahi-pus sila nga nagbalik sa templo, nabatian nila ang tingog sang mga lalake kag babae, kag kabataan nga nagadayaw sa Dios. Sang ila pagsulod, nagtindug sila nga naurongan sa matahom nga talan-awon. Nakita nila nga gin-ayo ang mga masakiton, ang mga bulag nakakita, naumpawan ang mga bungol, kag ang mga lupog naglinumpat sa kalipay. Nagpanguna ang mga kabataan sa paghinugyaw. Gin-ayo ni Jesus ang ila mga masakit; ginkungkong Niya sila sa Iya mga kamut, ginbaton Niya ang ila mga halok sang pagpalangga, kag ang iban sa ila natulogan sa Iya sabak samtang nagapanudlo Sia sa mga katawohan. Nian upod sang malipayon nga mga tingog ang mga kabataan naghugyaw sa pagdayaw sa Iya. Ginsulit nila ang mga hosana sang nagligad nga adlaw, kag nagpapaladpad sang mga sanga sang olibo sa atubangan sang Manlulowas. Naglanyog ang templo upod sang ila mga sininggit, “Bulahan ang nagakari sa ngalan sang Ginuo!” “Yari karon nagaabut ang imo Hari nagaabut nga sa imo: Matarong Sia kag may kaluwasan! Salmo 118:26; Zacarias 9:9. “Hosana sa anak ni David!”

[845]

Ang tingog sining wala mapunggi kag malipayon nga mga tingog nangin isa ka kasandaran sa mga pangulo sang templo. Nangita sila sing paagi sa pagtapna sang amo nga pagpasundayag. Ginsaysay nila sa katawohan nga ang templo ginadagtaan sang tapak sang mga kabataan kag mga sininggit sang kalipay. Sang nakita nila nga ang ila pinamulong wala makatandug sa mga ka-tawohan, ang mga pangulo nagpakiluoy sa kay Kristo, “Wala Mo bala mabatii ang ila ginasiling? Kag nagsiling si Jesus sa ila, Huo; wala bala ninyo mabasahi, Gikan sa baba sang mga bata kag sang masuso, gin-aman mo ang himpit nga pagdayaw?” Ang tagna nagsugid nga ibantala si Kristo subong nga Hari, kag ina nga mga pulong dapat nga matuman. Ang mga kaparian kag pangulo sang Israel nagdumili sa pagbantala

sang Iya himaya, kag ang Dios naghikot sa mga kabataan nga mangin iya manugpamatuod. Kon naghilipus ining mga kabataan, ang amo gid nga mga haligi sang templo amo unta ang nagpalanyog sang pagdayaw sa Manlulowas.

[846] Ginlibugan kag ginluyahan ang mga Fariseo. Ang Isa nga indi nila mapahog amo ang nagadumala. Si Jesus nagkuha sang tinindugan bilang manugbantay sang templo. Wala pa gid mahanabo nga nagsuklob Sia sang kaangay nga kagamhanan harianon. Wala pa gid matabo nga ang Iya pinamulong kag binuhatan nakaangkon sang dakong gahom. Nakahimo Sia sang makatilingala nga mga binuhatan sa bug-os nga Jerusalem, apang wala pa gid matabo sa among bagay nga balaan kag makatalandug. Sa atubang sang mga katawohan nga nakakita sang Iya makatilingala nga mga binuhatan, ang mga kaparian kag mga gumalahom wala makapangahas sa pagpakita sang ila kaakig sa Iya. Bisan pa nga naalipungot kag pinalibog sang Iya panalabton, wala sila sing dugang nga nahimo sina nga adlaw.

Sang pagkaaga ang Sanhidrin nag-isip liwan kon ano ang ila himuon kay Jesus. Tatlo ka tuig sang nagligad, nagkinahanglan sila sang timaan sang Iya pagkahinaplas, ukon pagka Mesias. Kutob sina nga panahon nakahimo Sia sang gamhanan nga mga binuhatan sa bug-os nga kadutaan. Gin-ayo Niya ang mga balatianon, tanhaga nga ginpakaon Niya ang linibo nga katawohan, naglakat sa kabaluran, kag nagpalinong sang nagaalimbukad nga dagat. Sulitsulit Niya nga ginabasa ang tagipusoon sang mga tawo katulad sang nabuksan nga tolon-an; ginpangtabug Niya ang mga yawa, kag ginbanhaw ang mga minatay. Yara sa atubangan sining mga pangulo ang timaan sang Iya pagka Mesias. Karon gintapatan nila nga indi na magpangayo sang mga tiliman-an sang Iya kagamhanan, kundi nga magkuha sang pangako ukon pagbutyag nga sa diin mahimo Sia nga mapamatbatan.

Pagkadto sa templo nga sa diin Sia nagapanudlo, nagpadayon sila sa pagpamangkut sa Iya: “Sa ano nga pagbulot-an nagahimo Ka sini nga mga butang? kag sin-o ang naghatag sa imo sini nga pagbulot-an? Ginpaabut nila nga mag-angkon Sia nga ang Iya sabat sa ila nga masandig sa ila pagsabat sini nga pakiana. “Ang pagtugmaw ni Juan,” nagsiling Sia, “diin ini magikan? sa langit ukon sa tawo?”

Nakita sang mga pari nga nahamtang sila sa ital-ital nga sa diin wala sing pagpakunokuno nga makapalus sa ila. Kon magsiling sila

nga ang pagtugmaw ni Juan gikan sa langit, Ngaa nga wala nila sia gintuohi? Si Juan nagpamatuod sa kay Kristo. “Yari karon ang Kordero sang Dios nga nagakuha sang sala sang kalibutan.” Juan 1:29. Kon gintuohan sang mga pari ang pamatuod ni Juan, paano nila mapanghiwala ang pagka Mesias ni Kristo? Kon ipabutyag nila ang ila tunay nga pagtuo, nga ang pagpangalagad ni Juan nagikan sa tawo lamang magadala sila sa ila kaugalingon sang unos sang kaakig; kay gintuohan sang mga tawo nga manalagna si Juan.

[847]

Upod sang mainit nga kabalaka ang kadam-an naghulat sang pamat-ud. Nahibaloan nila nga ang mga pari nag-angkon sa pagbaton sang pagpangalagad ni Juan, kag ginpaabut nila nga kilalahon nila nga walay pulopamangkut nga nagikan sia sa Dios. Apang sa tapus sang pagsapul nila sing tago, ang mga kaparian nagpamat-ud nga indi sila magpanug-an. May pagkasalimpapaw nga nag-angkon sang pagkawalay hinalung-ong, nagsiling sila, “Indi kami makasugid,” “Indi man Ako makasugid sa inyo,” siling ni Kristo, “kon sa anong pagbulot-an ginahimo Ko ining mga butang.”

Ginpahipus ang mga eskriba, kaparian kag gumalahom. Naligban kag naluyahan, nagtindug sila nga huyhoy, nga nahadlok sa pagpamangkut pa gid liwan sa kay Kristo. Bangod sang ila katalaw kag wala kapaturan, sa isa ka dako nga paagi nadula nila ang pagtahod sang mga tawo, nga karon nagatindug malapit, kag naham-ut sa pagtan-aw sining bugalon, matarong-sakaugalingon nga mga tawo nga nalutos.

Tanan nga ginhambal kag ginhimo ni Kristo tuman ka mahinungdanon, kag ang ila influensia mabatyagan nga magadugang sing padayon sa tapus sang Iya paglansang kag pagkayab. Madamo sadtong nagpaabut nga mahidlawon sang samputanan sang pagpisapisa kay Jesus nga sang ulihe nahimo nga Iya mga gintoton-an, nga nabuyok pakadto sa Iya sing una bangod sa Iya mga pulong sadtong mahitabuon nga adlaw. Ang talan- didto sa kadak-an sang templo magapabilin nga indi mapala sa ila panghunahona. Ang ginkatuhayan sa tunga ni Kristo kag sang mataas nga puno sang mga pari mahibal-an gid samtang nagasugilanon sila. Ang bugalon nga pangulo sang templo napanaptan sang manggaranon kag malahalon nga mga panapton. Sa iya ulo may nagabadlak nga purongpurong. Ang iya panindug halangdon, ang iya buhok kag ang iya malaba kag nagatunton nga bungot ginpaputi sang iya panuigon.

[848]

Ang iya dagway nagpahadlok sa mga tumalan-aw. Sa atubang sining dungganon nga tawo nagtindug ang Halangdon sang langit, nga wala sing mga puni ukon pasundayag. Ang iya panapton nahigkoan sang panlakatan; mahagpis ang Iya guya, kag nagapabutyag sang mapainobuson nga kasubo; apang nasamay didto ang pagkahalangdon kag pagkamahinatagon nga may liwan nga pagkatuhay sa bugalon, masinaligon, kag maakigon nga dagway sang mataas nga pinuno sang kaparian. Madamo sadtong nakasaksi sang mga pulong kag binuhatan ni Jesus sa templo kutob sina nga tion nagtipig sa Iya sa ila tagipusoon subong nga manalagna sang Dios. Apang sang ang kinilala nga balatyagon nagliso pabor sa Iya, nagdugang pa gid ang pagdumot sang kaparian batok kay Jesus. Ang kasampaton nga sa diin nakapalagyo Sia gikan sa lit-ag nga gin-aman sa Iya tiil, bilang bag-o nga pamatuod sang Iya pagkadios, nagdugang sang gatong sa ila kaalipungot.

[849] Sa Iya pagsu-ay upod sang mga rabbi, wala gintuyo ni Jesus ang pagpakahuya sang Iya mga kasumpong. Wala Sia mahamuot sa pagtan-aw sa ila sa maiwat nga kahimtangan. May hinungdanon Sia nga leksyon nga pagaitudlo. Ginpahadlok Niya ang Iya mga kaaway pinaagi sa pagtugot sa ila nga masihod sa puyo nga ila ginhumlad tuhoy sa Iya. Ang ila gin-angkon nga pagkapakok nahanungod sang kinaiya sang pagtugmaw ni Juan, naghatag sa Iya sing kahigayunan sa paghambal, kag ginpauswag Niya ang kahigayunan pinaagi sa pagpahayag sa ila atubangan sang ila tunay nga tinindugan, nga nagdugang sang isa pa ka paandam sa madamo nga nahatag na.

“Ano ang hunahona ninyo?” nagsiling Sia. “May isa ka tawo nga may duha ka anak; kag nagsiling Sia sa nahauna, Anak, maglakat ka kag magpangabudlay ka sa Akon ulobasan. Nagsabat sia, Indi ako: Apang sang ulihe naghinulsol kag naglakat, kag nagpalapit sia sa ikaduha, kag amo man ang iya ginsiling. Kag nagsabat sia kag nagsiling, Magalakat ako, ginuo: apang wala sia maglakat. Diin sa ila sini ang nagtuman sang kabobut-on sang ila Amay?”

Ining kalit nga pamangkut wala mabantayi sing maayo sang Iya manugpalamati. Ginsunod nila ang palaanggiran sing maukod, kag nian nagsabat gilayon, “Ang nahauna.” Pagtulok Niya sing tumod sa ila, nagsabat si Jesus sa matigdas kag solemne nga paningog, “Sa pagkamatuod nagasiling Ako sa inyo nga ang mga manugsukot sang buhis kag ang mga makihilawason magaua sa inyo sa ginharian

sang Dios. Kag nagkari si Juan sa inyo sa dalan sang pagkamatarong, kag wala kamo magtuo sa iya: apang ang mga manugsukot sang buhis kag mga makihilawason nagtuo sa iya: kag kamo, sang nakita ninyo ini, wala maghinulsol sang ulihe, agod magtuo kamo sa Iya.”

Wala sing mahimo ang mga pari kag gumalahom kundi nga maghatag sang igo nga sabat sa pakiana ni Kristo, kag sa amo nga paagi nakuha Niya ang ila panghunahona nga may pagpasulabi sa nahauna nga anak. Ining anak nagatiglawas sa mga manugsukot sang buhis, yadtong gintamay kag gindumtan sang mga Fariseo. Ang mga manugsukot sang buhis nangin tuman ka higko. Matuod gid nga manuglapas sila sang kasugoan sang Dios, nga nagpakita sa ila kabuhi sang lubos nga pagpanumpong sa Iya mga ginakinahanglan. Nangin dilimapinasalamaton kag dibalaan sila; sang ginsugo sa paglakat sa pagpangabudlay sa ulobasan sang Agalon, matinamayon sila nga nagdumili. Apang sang pagkari ni Juan nga nagawali sang paghinulsol kag pagtugmaw, ginbaton sang mga manugsukot sang buhis ang iya balita kag ginpangtugmawan sila.

[850]

Ang ikaduha nga anak napatungod sa tig-una nga mga tawo sa pungsod Judio. Pila sang mga Fariseo naghinulsol kag nagbaton sang pagtugmaw ni Juan; apang ang mga pangulo wala magpati nga nagikan sia sa Dios. Ang iya mga paandam kag pagbuyagyag wala gid magtuytoy sa ila sa pagbag-o. “Ginsikway nila ang laygay sang Dios batok sa ila kay wala matugmawi niya.” Lucas 7:30. Ginkabig nila nga may pagyaguta ang iya balita. Kaangay sang ikaduha nga anak nga sang gintawag sia nagsiling, “malakat ako ginuo,” apang wala sia magkadto, ang mga pari kag mga gumalahom nga nagangkon nga matinumanon apang nagabuhat sang pagkadi-matinumanon. Naghimo sila sang dalagko nga pag-angkon sang katutom, gin-angkon nila ang pagtuman sa kasugoan sang Dios, apang naghatag lamang sila sang butig nga pagtuman. Ang mga manugsukot sang buhis ginbuyagyag kag ginpakamalaut sang mga Fariseo subong nga walay Dios; apang ginpakita nila pinaagi sa ila pagtuo kag binuhatan nga magakadto sila sa ginharian sang mga langit nga una sadtong mga tawo nagapakamatarong sa-kaugalingon kag ginhatagan sang labi pa nga kapawa, apang ang ila binuhatan wala nagakasinanto sa ila pag-angkon sang pagkadiosnon.

Ang kaparian kag mga gumalahom wala maluyag sa pagbatas sining manugkulikot nga kamatuoran; nagpabilin sila nga mahipus,

[851]

nga naglaom nga makahambal si Jesus sang mga butang nga mahimo nila ibalik sa Iya; apang madamo pa gid ang ila batason.

“Pamatii ninyo ang isa pa gid ka palaanggiran,” ang siling ni Kristo: “May isa ka tag-iya nga nagtanum sang isa ka ulobasan, kag ginkudalan ini palibot, kag nagkutkot sia sang linasan sang isa ka ulobasan, kag ginpatindugan sang torre, kag ginhatag ini sa mga umalagsa kag maglakat sa malayo nga pungsod: kag sang nagahilapit ang tigpamupo, ang tag-iya nagpadala sang iya mga ulipon pakadto sa mga umalagsa, agod magbaton sang bahin niya nga patubas. Kag gindakop sang umalagsa ang iya mga ulipon, kag ginbunal ang isa, ginpatay ang isa kag ginbato ang isa pa gid. Sa liwan nagpadala sia sang iban nga mga ulipon nga madamo sang sa una: kag amo man ang ginhimo sa ila. Sa katapusan ginpadala niya sa ila ang iya anak nga nagasiling, Ayhan tauron na nila ang akon anak. Apang sang nakita sang mga umalagsa ang anak, nagsinilingay sila sa ila kaugalingon, Amo na ini ang manonubli; kari kamo, patyon ta sia, kag agawon ta ang iya panublion. Kag gindakop nila sia, kag ginhaboy sia sa ulobasan, kag ginpatay sia. Hanti kon mag-abut ang tag-iya sang ulobasan, ano ang himuon niya sadtong mga umalagsa?”

[852] Naghambal si Jesus sa tanan nga nakatambong; apang ang mga pari kag gumalahom nagsabat. “Walay kaluoy nga laglagon niya yadtong malaut nga mga tawo,” ang siling nila, “kag ipaagsahan niya ang iya ulobasan sa iban nga umalagsa nga makahatag sa iya sang bunga sa ila panag-on.” Ang manughambal wala anay maka- hangop sang kadapatan sang gamo nga palaang- giran, apang sang ulihe nasapwan nila nga sila ang naghatag sang paghukom sa ila kaugalingon nga pamatbat. Sa palaanggiran, ang tag-iya napatungod sa Dios, ang ulobasan amo ang pungsod Judio, kag ang kudal amo ang diosnon nga kasugoan nga amo kuntani ang ila kaamligan. Ang torre amo ang simbolo sang templo. Ang tag-iya sang ulobasan naghimo sang tanan nga pangaman tuhoy sa iya kauswagan. “Ano ang dapat ko nga himuon sa akon ulobasan,” siling niya, “nga wala pa nakon mahimo?” Isaias 5:4. Ginpahanungdan sa sini ang wala magakalapyo nga pagtatap sang Dios sa Israel. Kag subong nga ang umalagsa dapat magbalik sa ginuo sang igo nga bahin sang bunga sang iya ulobasan, amo man ang mga tinawo sang Dios dapat nga magpasidungog sa Iya pinaagi sa kabuhi nga nagakasinanto

sa ila balaan nga kahigayunan. Apang subong sang mga umalagsa nga nagpatay sang mga ulipon nga ginpadala sang tagiya tuhoy sa patubas, ang mga Judio man nagpatay sang mga manalagna nga ginpadala sang Dios sa pagtawag sa ila nga maghinulsol. Madamo nga mga sinugo ang ila ginpamatay. Tubtob diri ang pagdapat sang palaanggiran indi mapakiana, kag kon ano ang nagsunod indi na gid tuman ka dayag. Sa hinigugma nga anak nga sang ulihe ginpadala sang tag-iya sang ulobasan pakadto sa iya malalison nga mga ulipon, nga ila gindakop kag ginpatay, nakita sang mga pari kag gumalahom ang maathag nga laragway ni Jesus kag ang Iya palaabuton nga kapalaran. Nga daan nagabuko na sila sa pagpatay sa Iya nga ginpadala sang Amay sa ila bilang katapusan nga pakiluoy. Sa silot nga ginhatag sa walay kabalasan nga mga umalagsa ginlaragway ang kapahamakan sadtong magapatay sa kay Kristo.

Pagtan-aw nga may pagkahanuklog sa ila, ang Manlulowas nagpadayon, “Wala bala ninyo mabasahi sa mga Sinulat, Ang bato nga ginsikway sang manonukod, amo man ang ginhimo nga batong pamag-ang: himo ini sang Ginuo kag makatilingala sa aton itolulok? Hanti nagasiling Ako sa inyo, ang ginharian sang Dios pagakuhaon sa inyo kag ihatag sa pungsod nga makapatubas sang mga bunga. Kag ang bisan sin-o nga mahulog sa sini nga bato mabali: apang sa bisan kay sin-o ini mahulog, magadugmok ini sa iya nga daw pulbos.”

[853]

Masami nga ginasulit sang mga Judio ini nga tagna sa mga sinagoga, nga nagdapat sini sa palaabuton nga Mesias. Si Kristo amo ang batong pamag-ang sang pungsod Judio, kag sang kabilugan nga piano sang kaluwasan. Ini nga batong sadsaran amo ang ginasikway karon sang mga manonukod Judio, kaparian, kag gumalahom sa Israel. Gintawag sang Manlulowas ang ila igtalupangod sa mga tagna nga nagapahayag sang ila katalagman. Sa kalalangan sang taga ka paagi nga yara sa Iya gahom gintinguhaan Niya ang pagpaathag sa ila sang kahimtangan sang buhat nga ginahana nila nga himuon.

Kag ang Iya pinamulong may liwan nga katuyoan. Sa pagpamangkut sang pakiana, “Hanti kon mag-abut ang ginuo sang ulobasan, ano ang Iya himuon sadtong nga umalagsa?” Gintuyo ni Kristo nga ang mga Fariseo magsabat subong sang ila ginhimo. Gintuyo Niya nga sila ang magpakamalaut sa ila kaugalingon. Ang Iya mga paandam, nga wala makapukaw sa ila sa paghinulsol, amo ang

[854] magapat-ud sang ila kalaglagaan, kag handom Niya nga makita nila nga sila gid amo ang magdala sang kalaglagaan sa ila kaugalingon. Ginbuko Niya ang pagpakita sa ila sang katarungan sang Dios sa pagbawi sang ila pungsodnon nga mga kahigayunan, nga nagsugod na, kag nga matapus indi lamang sa paglaglag sang ila templo kag dakbanwa kundi man sa pagpaalaplaag sang pungsod.

Ang manugpalamati nakakilala sang amo nga paandam. Apang way sapayan sang pamatbat nga ila ginmitlang, ang mga pari kag gumalahom handa sa paghimuno sang laragway sa pagsiling, “Amo ini ang manonubli; kari kamo, patyon ta sia.” “Apang sang gintinguhaan nila nga dakpon Sia, nahadlok sila sa kadam-an,” kay ang balatyagon sang publiko pabor kay Kristo.

Sa pagsambit sang tagna nahanungod sang ginsikway nga bato, ginpatungdan ni Kristo ang tuigan nga hitabo sa maragtas sang Israel. May kaangtanan ini sa pagtukod sang nahauna nga templo. Samtang may iya sia nga pinasahi nga kadapatan sa panahon sang una nga pagkari ni Kristo, kag nagpatalupangod unta nga may pinasahi nga gahom sa mga Judio, may leksyon man ini tuhoy sa aton. Sang ang templo ni Solomon ginatukod pa, ang dalagko nga mga tinabas nga bato nga tuhoy sa dingding kag sadsaran gin-aman gikan sa kutkot; sa tapus nga madala sa duog nga tukoran, wala sing mga gamit nga gamiton sa ila; ang mga manonukod magpahaum lang sini sa ila. Tuhoy sa sadsaran, may isa ka bato nga gindala nga tuman ang kadako kag pinasahi ang iya tabas; apang wala sing makita nga duog sa iya ang mga nagapangabudlay busa nga wala nila ini pagbatuna. Nangin masabad ini sa ila alagyan. Madugay nga nagpabilin ini nga sinikway nga bato. Apang pag-abut sang mga manonukod agod magpahamtang sang pamagang, madugay nga nangita sila sang bato nga may tuman nga kadakuon kag kaligon kag igo gid nga pagkatabas, nga amo ang ipahamtang sa amo nga [855] duog nga magaabaga sang dako nga kabug-aton nga matungtong sa iya. Hinali nga indi maayo ang ila pagpili tuhoy sining hinungdanon nga bahin, mabutang sa katalagman ang kaamligan sang bug-os nga tinukod. Dapat sila nga mangita sang bato nga makasarang sa pagbato sa init sang adlaw, sang tugnaw, kag sang unos. Pila sining mga bato sa pila man ka tion ang ginpili, apang sa idalum sang pagtum-ok sang indi hamak nga kabug-aton, nagtipodtipod ini. Ang iban indi makasarang sang hinali nga pagbaylo sang panahon.

Apang sa katapusan gintawag ang ila igtalupangod sa bato nga madugay na nga ginsikway. Napadayag ini sa hangin, sa init kag sa unos, kag wala gid maglitik. Ginsayasat sang mga manonukod ang amo nga bato. Nakasarang ini sang tagsa ka pagtilaw luwas lamang sa isa. Kon makalampuwas sia sa pagtilaw sang lakas nga pagtum-ok, tapatan nila nga himuon ini nga batong pamag-ang. Ginhimo ang pagtilaw. Ginbaton ang bato, gindala sa iya tinangdoan nga bahin kag nasapwan nga igo gid sa iya kadapatan. Sa tagnaanon nga itolulok, ginpakita sa kay Isaias nga ining bato amo ang simbolo ni Kristo. Nagsiling sia:

“Pakabalaana ninyo sa Iya kaugalingon ang Ginuo sang mga kasoldadosan; kag himoa Sia nga inyo kahadlukan kag inyo kakugmat. Kag Sia mangin santuaryo; apang isa ka bato sang kasandaran kag igang sang kasaklaw sa duha ka balay sang Israel nga tiglapak kag siod sa pumoluyo sang Jerusalem. Kag madamo sa tunga nila ang masandad, kag mapukan, kag mabuong, kag masiod, kag madakop.” Gindala sa tagnaanon nga itolulok didto sa nahauna nga pagkari, ang manalagna ginpakita nga ni Kristo magabatas sang pagtilaw kag pasinawan nga ginsimbolohan sang batong pamag-ang sa templo ni Solomon. “Busa amo ini ang ginasiling sang Ginuong Dios, Yari karon, nagabutang ako sa Zion nga sa sadsaran, sing bato, isa ka natilawan nga bato, bilidhon nga pamag-ang, isa ka malig-on nga sadsaran: ang nagatuo indi magdali.” Isaias 8:13-15; 28:16. [856]

Sa dilimatungkad nga kaalam, ang Dios nagpili sang bato nga sadsaran, kag ihamtang ini sa Iya kaugalingon. Gintawag Niya ini nga “malig-on nga sadsaran.” Mahimo nga ang bug-os nga kalibutan magpahamtang sa iya sang tanan nila nga lulan kag kalisod; mabatas ini tanan. Upod sang lubos nga pagkawalay katalagman mahimo sila makatukod sa ibabaw sini. Si Kristo amo ang “natilawan nga bato.” Yadtong nagasalig sa Iya, wala gid Niya ginapaluyahi. Nagbatas Sia sang tagsa ka pasinawan. Naantus Niya ang pagtum-ok sang sayop ni Adan, kag ang sayop sang nagsunod sa iya, kag nakatakas nga labaw sa mandadaug sang kagamhanan sang kalaut. Ginpas-an Niya ang mga lulan nga ginpahamtang sa Iya sang tagsa ka mahinolsulon nga makasasala. Ang masinalaypon nga tagipusoon makakita sang kaumpawan kay Kristo. Amo Sia ang pat-ud nga sadsaran. Ang tanan nga nagasalig sa Iya nagapahuway sa lubos nga kalig-onan.

Sa tagna ni Isaias, ginpabutyag si Kristo subong nga malig-on nga sadsaran kag batong kasandaran. Ang apostol nga si Pedro, nga nagsulat pinaagi sa pagmando sang Balaan nga Espiritu, nagapakita sing maathag kon kay sin-o si Kristo nga nangin sadsaran kag bato nga kasandaran.

[857] “Kon amo natilawan na ninyo nga ang Ginuo mabugayon. Nga sa Iya magpalapit, subong sang buhi nga bato, nga ginsikway sang mga tawo, apang ginpili sang Dios, kag hamili, kag subong sang bato nga buhi ginatukod sa espirituhanon nga balay, ang balaan nga pagkasaserdote, sa paghalad sang espirituhanon nga mga halad, nga mabaton sang Dios tungod kay Kristo Jesus. Kay napahamtang sa Kasulatan, Yari karon ginabutang Ko sa Sion ang isa ka pangulo nga pamag-ang, pinili, hamili; kag ang nagatuo sa Iya indi mahuy-an. Busa sa inyo nga nagatuo hamili Sia: apang sa ila nga dimatinumanon, ang bato nga ginsikway sang mga manonukod, ang amo man ginhimo nga pangulo sang pamag-ang, kag bato nga kasandaran, kag igang sang kasaklaw, sa ila nga nagakasandad sa pulong, tungod kay dimatinumanon.” 1 Pedro 2:3-8.

Sa sadtong nagatuo, si Kristo amo ang malig-on nga sadsaran. Amo ini sila ang nagakahulog sa Igang kag nagakabuka. Ang pagtugyan kay Kristo kag ang pagtuo sa Iya amo ang ginapatungdan diri. Ang pagkahulog sa Igang kag mabuka amo ang pagtalikod gikan sa aton kaugalingon nga pagkamatarong kag magpalapit sa kay Kristo upod sang pagkamapainobuson sang bata, nga nagahinulsol sang aton mga paglapas, kag magtuo sa Iya mapinatawaron nga gugma. Sa pagtuo kag pagkamatinumanon man nga nagatukod kita sa kay Kristo subong aton malig-on nga sadsaran.

Sa ibabaw sining buhi nga bato, ang Judio kag Gentil magkatulad nga makatukod. May tuman nga kasangkaron tuhoy sa tanan, kag may tuman kalig-on nga makabatas sang kabug-aton kag lulan sang bug-os nga kalibutan. Kag pinaagi sa pagpakig-angot kay Kristo, ang buhi nga bato, ang tanan nga nagatukod sa ibabaw sining sadsaran mahimo nga buhi nga mga bato. Madamo ang mga tawo nga tungod sang ila kaugalingon nga paninguha mapulod, mapahining, mapatahom; apang indi sila mahimo nga mga “buhing bato,” tungod kay wala sila maangot kay Kristo. Sa wala sining kaangtanan. walay tawo nga maluwas. Sa wala sang kabuhi ni Kristo sa aton, indi kita makaantus sang mga unos sang pagtilaw. Ang aton walay katapusan

nga kaamligan nagasandig sa aton pagtukod sa ibabaw sang maligon nga sadsaran. Kadam-an ang karon nga mga adlaw nagatukod sa sadsaran nga wala matilawi. Kon mag-ulan kag magbarong ang unos, kag maglampas ang mga tubig, mapukan ang ila balay, tungod kay wala ini matukod sa dayon nga Igang, ang pangulo nga pamagang si Kristo Jesus.

[858]

“Sa ila nga masandad sa pulong kay dimatinumanon,” si Kristo amo ang bato nga kasandaran. Apang “ang bato nga ginsikway sang mga manonukod, ginhimo ini nga pangulo sang pamag-ang.” Kaangay sang ginsikway nga bato, si Kristo sa Iya maaga nga bulohaton nagpas-an sang pagsikway kag pagtampalas. “Gintampalas Sia kag ginsikway sang mga tawo; tawo sang kasakit, nakakilala sang kasubo: . . . Ginsikway Sia kag wala naton Sia pagpakamahala.” Isaias 53:3. Apang malapit ang tion nga pagahimayaon Sia. Pinaagi sang pagkabanhaw gikan sa minatay pagaipabutyag Sia, “ang Anak sang Dios nga may gahom.” Roma 1:4. Sa Iya ikaduha nga pagkari, pagaipahayag Sia nga Ginuo sang langit kag duta. Yadtong handa na maglansang sa Iya makakilala sang Iya pagkadako. Sa atubangan sang uniberso ang batong sinikway mahimo nga pangulo sang pamag-ang.

Kag ang “sin-o man nga matup-an sini, pagamudmoron sia.” Ang mga tawo nga nagsikway kay Kristo sa indi madugay makakita sang ila dakbanwa kag pungsod nga pagalaglagon. Bungkagon ang ila himaya, kag isabwag subong sang yab-ok sa hangin. Kag ano yadtong naglaglag sa mga Judio? Amo yadto ang bato, nga kon diri sila nagtukod nangin amo unta ang ila kalig-onan. Amo sia ang pagkaayo sang Dios nga gintamay, ang pagkamatarong nga ginsikway, ang bugay nga ginpasuban. Ginpahamtang sang mga tawo ang ila kaugalingon nga sumpung sa Dios, kag ang tanan nga nangin ila unta kaluwasan nahimo nga ila kalaglagan. Ang tanan nga gintangdo sang Dios nga sa kabuhi nasapwan nila nga sa kamatayon. Sa paglansang sang mga Judio sa kay Kristo nasakop diri ang paglaglag sang Jerusalem. Ang dugo nga naula sa Kalbaryo amo ang kabug-aton nga nagpatugdang sa ila sa kapahamakan tuhoy sa sini nga kalibutan kag sa kalibutan nga palaabuton. Amo man ini sa katapusan nga dakong adlaw, kon ang mga paghukom magkalahulog sa tanan nga nagsikway sang bugay sang Dios. Si Kristo, ang ila bato sang kasandaran, magapakita nian sa ila subong nga manugtimalus

[859]

nga bukid. Ang himaya sang Iya dagway, nga sa mga matarong mangin kabuhi, mangin manughalunhon nga kalayo tuhoy sa malauton. Bangod sang gugma nga gin-sikway, bugay nga gintamay, ang makasasala pagalaglagon.

Pinaagi sa madamo nga pananglitanan kag sulitsulit nga mga paandam, ginpakita ni Jesus kon ano ang mangin samputanan sang sikwayon sang mga Judio ang Anak sang Dios. Sa sini nga mga pulong, naghambal Sia sa tanan sa tagsa ka panag-on nga magadumili sa pagbaton sa Iya subong nga ila Manunobos. Ang tagsa ka paandam tuhoy gid sa ila. Ang nadagtaan nga templo, ang malinapason nga anak, ang butig nga umalagsa, ang matinamayon nga manonukod, may ila nga katupad sa inagihan sang tagsa ka makasasala. Luwas lamang kon maghinulsol sia, ang kapahamakan nga ila ginlandong mangin iya.

Kapitulo 66—Ang Sumponganay

[860]

ANG mga pari kag gumalahom nagpamati nga malinong sa tuhoy nga mga pagsabdong ni Kristo. Indi nila masuay ang Iya panumbongon. Apang naglabi ang ila pamatud sa pagsiod sa Iya kag tungod sini nga katuyoan ginpadalhan nila Sia sang mga maninilag “nga magapakita nga sila mga matarong nga mga tawo, agod magdakop sang Iya mga pulong kag matugyan nila Sia sa gahom kag pagbolut-an sang pangulopuod.” Wala nila pag-ipadala ang tigulang nga mga Fariseo nga masunson nasugata ni Jesus, kundi mga pamatan-on, nga mga maukod kag matutom, kag nga ila ginhunahona nga wala mahibaloi ni Kristo. Gin-updan ini sila sang pila ka mga Herodianhon, nga amo ang magapamati sang mga pulong ni Kristo, agod mangin saksi batok sa Iya sa hukmanan. Ang mga Fariseo kag mga Herodianhon mga mapait nga magkasumpong, apang nag-isa sila karon sa pagka-akig kay Kristo.

Ang mga Fariseo padayon nga nasakitan sa idalum sang pamilit nga buhis sang mga Romanhon. Ang pagbuhis suno sa ila sumpong sa kasugoan sang Dios. Nian nakita nila ang kahigayunan sa pagsiod kay Jesus. Ang mga maninilag nagpalapit sa Iya, kag nagpakita sang pagkamaminatud-on, nga subong bala nga maluyag gid sila maghibalo sang ila katungdanan, nagsiling, “Agalon, nahibaloan namon nga nagahambal kag nagapanudlo ka sang matarong kag nga wala nagapasulabi sa bisan kay sin-o nga tawo, kundi nagapanudlo sing matuod sang dalanon sang Dios: suno bala sa kasugoan tuhoy sa aton ang paghatag sang buhis sa kay Caesar ukon indi?”

[861]

Ang mga pulong, “Nahibaloan namon nga nagahambal kag nagapanudlo Ka sang matarong,” kon maminatud-on lang sila, nangin isa ka matahom nga pagpamatuod. Apang ginhambal sila agod maglimbong; way sapayan matarong na man ang ila pamatuod. Ang mga Fariseo nakahibalo nga si Kristo naghambal kag nagpanudlo sing matarong, kag pagahukman sila suno sa ila pamatuod.

Yadtong nagpakiana kay Jesus naghunahona nga may igo sila nga pagtabon sang ila katuyoan; apang nabasa ni Jesus katulad sang

nahumlad nga tolon-an ang ila mga tagipusoon kag may lagting ini sang pagkasalimpapaw. “Ngaa ginasulay ninyo Ako?” nagsiling Sia; kag sa sini naghatag sa ila sang tanda nga wala nila ginpamangkut sa pagpakilala nga nabasa Niya ang ila tinago nga katuyoan. Pinalibog pa gid sila sang magpadayon Sia. “Pakitai Ako sang isa ka denario.” Gindalhan Sia, kag ginpamangkut Niya sila, “Kay sin-o ini dagway kag sinulat? Nagsabat sila, Kay Caesar.” Pagtudlo Niya sang nasulat sa kuarta, nagsiling si Jesus, “Busa ihatag kay Caesar ang mga butang nga iya ni Caesar; kag sa Dios ang mga butang nga Iya sang Dios.”

[862] Ginpaabut sang mga maninilag nga sabton ni Jesus sing tuhoy
 [863] ang ila pakiana sa isa ka paagi ukon ano man. Kon magsiling
 Sia, Ihdi suno sa kasugoan ang pagbuhis sa kay Caesar, pagaisugid
 Sia sa pangulohan Romanhon kag dakpon tungod sa pagpukaw
 sang ribok. Apang pananglit magsiling Sia nga suno sa kasugoan
 ang paghatag sang buhis, gintuyo nila nga isumbong Sia sa mga
 katawohan nga sumpong sa kasugoan sang Dios. Karon nabatyagan
 nila nga pinalibog kag nalutos sila. Ginpabansuli ang ila buko. Ang
 kinabug-osan nga paagi nga sa diin ginhusay ang ila pamangkot
 nagbiya sa ila nga wala na sang ikasiling.

Ang sabat ni Kristo wala nagalikaw, kundi may tampad nga sabat sa ila pakiana. Pag-uyat sang metal nga kuwartang Romanhon sa Iya kamut, nga sa diin nalaragway kag nasulat ang larawan ni Caesar, nagpabutyag Sia nga tungod kay nagaluntad sila sa idalum sang pag-amlig sang Romanhon nga gahom, ihatag nila sa sina.nga kagamhanan ang pagsakdag nga iya ginaangkon, lamang nga wala ini nagasumpong sa mataastaas nga katungdanan. Apang samtang mahidaeton sila nga nagapaidalum sa kasugoan sang duta, dapat sila sa tanan nga tion maghatag sang ila nahauna nga katampad sa Dios.

Ang mga pulong sang Manlulowas, “Ihatag. . .sa Dios ang mga butang nga napatungod sa Dios,” nangin matigdas nga pagsabdong sa mahimbunon nga mga Judio. Kon lamang gintuman nila sing matutom ang ila mga katungdanan sa Dios, wala unta sila mahimo nga isa ka nabungkag nga pungsod, nga masakop sa dumoluong nga pagbulot-an. Wala unta sang Romanhon nga hayahay nga magapal-adpad sa ibabaw sang Jerusalem, walay Romanhon nga bantay nga magtindug sa iya mga gawang, walay Romanhon nga pangulopud

nga magpangulo sa sulod sang iya mga talutog. Ang pungsod Judio nagabayad lamang sang silot sang iya pagtalikod sa Dios.

Sang nabatian sang mga Fariseo ang sabat ni Kristo, “nagkatingala sila kag ginbilin Sia kag maglakat sa ila dalanon.” [864] Ginsabdong Niya ang ila pagkasalimpapaw kag pagpakunokuno, kag sa paghimo sini nagpabutyag Sia sang isa ka dako nga palatukoran, isa ka palatukoran nga nagasaysay sing maathag sang latid sang katungdanan sang tawo sa pangulohan sibil kag sa iya katungdanan sa Dios. Sa madamo nga panghunahona nahusayan ang isa ka magamo nga pamangkut. Kutob sadto nagpabilin sila sa matarong nga palatukoran. Kag way sapayan nga madamo ang nagtalikod nga wala matagbaw, nakita nila nga ang palatukoran nga napaidalum sa pakiana ginpaathag kag natingala sila sa malayo-sing-malambutan nga paghangop ni Kristo.

Halos lang mapahipus ang mga Fariseo kag nagpalapit man ang mga Saduceo upod sang ila mapahituon nga pamangkut. Ang duha ka bunghay nagatindug nga may mapait nga pagsumponganay sa isa kag isa. Ang mga Fariseo maid-id nga pumalalakop sang mga pinalatonlaton nga sugid. Mahigpit sila sa mga gowa nga padihutan, maukod sa mga hugasay, puasahay, malawig nga pangamuyo, kag mapakitakitaon nga pagpanglimos. Apang ginpabutyag ni Kristo nga ginpakawalay pulos nila ang kasugoan pinaagi sa pagpanudlo sang mga pagtolon-an nga mga sugo sang tawo. Subong isa ka sari, mga polipog (bigot) sila kag sinalimpapaw; apang sa tunga nila may mga tawo nga tunay ang ila pagkatutom, nga nagbaton sang mga pagtudlo ni Kristo kag nahimo nga Iya mga gintoton-an. Ang mga Saduceo nagsikway sang tradisyon sang mga Fariseo. Nag-angkon sila sa pagtuo sa laban nga bahin sang Kasulatan, kag ginkilala ini nga kasugoan sang ila panghulag; apang sa buhat wala sila sang pagtuo kag mga makimateryal.

Ang mga Saduceo nagapanghiwala sang pagkaamo sang mga manogtunda, sang pagkabanhaw sang mga minatay, kag ang pagtolon-an sang palaabuton nga kabuhi, upod sang iya mga padya kag silot. Sa tanan sining mga bagay nagkatuhay sila sa mga Fariseo. Sa tunga sining duha ka bunghay ang pagkabanhaw amo gid ang masami nga ila ginabaisan. Ang mga Fariseo malig-on nga tumoluo sa pagkabanhaw, apang sa sining mga pagbaisay ang ila pagtan-aw nahanungod sa kahimtangan sang palaabuton nahimo nga makalili-

[865]

bog. Ang kamatayon nahimo nga isa ka dilimasaysay nga tanhaga sa ila. Ang ila pagkadisangkul sa pagsabat sang pangatarungan sang mga Saduceo nagpatubo sang padayon nga pagpaakig. Ang pagbinaisay sa tunga sang duha ka bunghay masami nga magpatubas sang mainakigon nga pagsinu-ay, nga nagabilin sa ila nga nagaantaran subong sang sa una.

Sa isip diutay kaayo ang mga Saduceo sa ila kasumpong, kag nga wala sila sing malig-on nga paghugakom sa kinaandan nga mga tawo; apang madamo sa ila ang manggaranon kag may ila sila nga inpluensia nga mahatag sang manggad. Sa tunga nila nasakop ang laban sang mga kaparian kag gikan sa tunga nila masami nga ginapili ang mataas nga saserdote. Waay sapayan ginpahayag nga daan ang pahibalo nga ang ila maalagagon nga kaisipan indi pagpaut-wason. Tungod sa kadamuon kag pagkakinilala sang mga Fariseo, nangin kinahanglan sa mga Saduceo ang gowa nga pagpasugot sa ila mga pagtulon-an kon magpangako sang ila pagkapari; apang ang kamatuoran nga sangkul sila sa pagkaput sina nga palangakoan naghatag sang inpluensia sa ila sayop.

[866] Ginsikway sang mga Saduceo ang mga pagtudlo ni Jesus; ginbuhi Sia sang Espiritu nga indi nila pagkilalahon subong nga nagapahayag nga amo; kag ang Iya pagtudlo nahanungod sa Dios kag sa palaabuton nga kabuhi sumpong sa ila mga teoriya. Nagatuo sila sa Dios nga amo lamang ang may labaw nga ikasarang sa tawo; apang nagabais sila nga ang nagapangibabaw nga gahom sang Makaako kag ang diosnon nga panan-awan rnagakuha sa tawo sang iya pagkahilway sing kaisipan, kag paubson sia sa kahimtangan sang ulipon. Ila ginatuohan nga, subong nga nagtuga sang tawo, ginbayaan sia sang Dios sa iya kaugalingon, nga hilway sa mataas-taas nga gahom sa pagbuyok. Gintuohan nila nga ang tawo hilway sa paggahom sang iya kaugalingon nga kabuhi kag sa pagdihon sang mga hitabo sa kalibutan; nga ang iya palaabuton yara sa iya kaugalingon nga kamut. Ginpanghiwala nila nga ang Espiritu sang Dios nagapanghikot pinaagi sa tawhanon nga paninguha ukon sa kinaandan nga mga paagi. Way sapayan ila gihapon ginatuohan nga, pinaagi sa nagakaigo nga paggamit sang iya duna nga mga gahom, ang tawo mahimo nga mapataas kag maiwagan; nga tungod sa maid-id kag matul-id nga pagpatuman ang iya kabuhi mahimo nga magputli.

Ang ila kaisipan nahanungod sa Dios amo ang nagdihon sang ila kinaiya. Subong sang ila ginapananaw wala Sia sang kabalaka sa tawo, busa diutay man ang ila pagtamud sa isa kag isa; may diutay gid lang nga paghiusa sa tunga nila. Nga nagasikway sa pagkilala sang inpluensia sa Balaan nga Espiritu sa tawhanon nga panghulang, nakulangan sila sang Iya gahom sa ila kabuhi. Katulad sang iban nga mga Judio, ginpabugal nila sing maayo ang ila kinatawhan bilang mga inanak ni Abraham kag sa ila maid-id nga pagpabilin sa ginakinahanglan sang kasugoan; apang sa matuod nga espiritu sang kasugoan kag sa pagtuo kag pagkamahinatagon ni Abraham, nawad-an gid sila. Ang ila duna nga mga pagkahanuklog nadala sa sulod sang makita nga palibot. Gintuohan nila nga sarang mahimo sa tanan nga tawo sa pag-angkon sang katanlasan kag mga kaayohan sang kabuhi; kag ang ila kabuhi wala gid matandug sang mga kinahanglanon kag pag-antus sang iban. Nagkabuhi lamang sila sa ila kaugalingon.

[867]

Pinaagi sa Iya pinamulong kag binuhatan, si Kristo nagpamatuod sang diosnon nga gahom nga nagapatubas sang dikinaandan nga samputanan, sa isa ka palaabuton nga kabuhi unhan sang karon, sa Dios bilang Amay sang mga kaanakan sang tawo, nga mabinantayon gihapon sang ila matuod nga mga kinahanglanon. Ginpabutyag Niya ang pagpanghikot sang diosnon nga gahom sa pagkamahinatagon, kag pagkamainawaon nga nagsab dong sang hakugan nga pagpinig sang mga Saduceo. Nagtudlo Sia nga tuhoy sa umalagi kag dayon nga kaayohan sang tawo, ang Dios nagapanghikot sa tagipusoon pinaagi sa Balaan nga Espiritu. Ginpakita Niya ang sayop sang pagsalig sa tawhanon nga gahom tuhoy sinang pagbaylo sang kinaiya nga mahimo lamang pinaagi sa Espiritu sang Dios.

Ginpamat-ud sang mga Judio sa pagpakakubos sini nga pagtudlo. Sa pagpangita sang pagpuyas upod ni Jesus, nagsalig sila nga mapakahuy-an Sia, bisan pa indi nila Sia mapakamalaut. Ang pagkabanhaw amo ang halambalanon nga ila ginpili sa pagpamangkut sa Iya. Kon magpasugot Sia sa ila, mahimo Sia gihapon magpasayop sa mga Fariseo. Kon indi Sia magpasugot sa ila, ginbuko nila nga pakahuy-an ang Iya mga pagtudlo.

Nagpangatarungan ang mga Saduceo nga kon ang lawas nagasakop sang amo man nga pinudpod sang mga butang sa iya dimamalatyon kag mamalatyon nga kahimtangan, nian kon banhawon

[868] ini gikan sa minatay dapat nga may iya sia nga unod kag dugo, kag padayunon sa walay katubtoban nga kalibutan ang kabuhi nga naupang sa duta. Sa amo sina namat-ud sila nga ang dutan-on nga mga kaangtanan pagapadayunon, ang bana kag asawa magahiusa liwan, tumanon ang mga pag-asawahay, kag ang tanan nga mga bagay magapadayon nga amo man gihapon sa wala pa ang kamatayon, ang kaluyahon kag balatyagon sining kabuhi pagapadayunon sa pihak nga kinabuhi.

Sa pagsabat sang ila pakiana, gintukas ni Jesus ang kumbong gikan sa kabuhi nga palaabuton. “Sa pagkabanhaw,” siling Niya, “wala sila nagaasawahay ukon ginahatag sa pagpaasawa, kundi manginsubong sila sang mga manogtunda sang Dios sa langit.” Ginpakita Niya nga nagsayop ang mga Saduceo sa ila pagtuo. Ang ila palasandigan butig. “Nagsalayop kamo,” siling Niya, “tungod kay wala kamo makahibalo sang mga Kasulatan ni ang gahom sang Dios.” Wala Niya ginsumbong sila, subong sang Iya pagsumbong sa mga Fariseo, upod sang pagkasalimpapaw, kundi sang sayop nga pagtuo.

Gindayaw sang mga Saduceo ang ila kaugalingon nga sa tanan nga mga tawo sila lamang ang may maid-id nga pagtuo sa Kasulatan. Apang ginpakita ni Jesus nga wala nila mahibalo ang tunay nga kahulogan sini. Ina nga ihibalo dapat nga madala pauli sa tagipusoon pinaagi sa pag-iwag sang Balaan nga Espiritu. Ang ila pagkapakok sang Kasulatan kag sang gahom sang Dios ginpabutyag Niya nga amo ang kabangdanan sang ila gumon nga pagtuo kag kadulom sa panghunahona. Nagpangita sila sa pagdala sang mga tinago sang Dios sa sulod sang ila linatiran nga pangatarungan. Gintawag sila ni Kristo sa pagbukas sang ila panghunahona sa balaan nga kamatuoran nga amo ang magapasangkad kag magapalig-on sang ila paghangop. Linibo ang nahimo nga dimatinuohon tungod kay ang ila linatiran nga kaisipan indi makahangop sang mga tinago sang Dios. Indi nila mapatpat ang makatilingala nga pagpasundayag sang diosnon nga gahom sa Iya mga pagsakdag, hanti ginapanghiwala nila ang kapahayagan sang amo nga gahom, kag nagpatungod sini sa kinaandan nga mga galamiton nga kubos pa gid ang ila paghangop. Ang isa lamang ka yabi sa mga tinago nga nagalibot sa aton amo ang pagkilala nga yara sa ila tanan ang gahom kag pagtambong sang Dios. Ang tawo dapat nga magkilala sa Dios subong nga taglalang

[869]

sang uniberso, ang Isa nga nagasugo kag nagapatuman sang tanan nga mga butang. Kinahanglan sila sang masulosangkad nga pagtanaw sang Iya kinaiya, kag ang mga likum sang Iya galamiton.

Ginpabutyag ni Kristo sa Iya manugpalamati nga kon wala sang pagkabanhaw sang mga minatay, ang mga Kasulatan nga ila ginangkon nga ginatuohan mangin wala sang kapuslanan. Nagsiling Sia, “Apang nahanungod sa pagkabanhaw sang mga minatay, wala bala ninyo mabasa ang mga ginpamulong sa inyo sang Dios nga nagasiling, Ako amo ang Dios ni Abraham, ang Dios ni Isaak, kag ang Dios ni Jacob? Ang Dios indi Dios sang mga patay, kundi sang mga buhi.” Ginaisip sang Dios ang mga butang nga wala, nga daw sa ara. Makita Niya ang katapusan gikan sa kamunoan, kag makita ang samputanan sang Iya binuhatan subong nga natuman na ini. Ang hamili nga mga minatay gikan sa kay Adan tubtob sa katapusan nga balaan nga mamatay, makabati sang tingog sang Anak sang Dios, kag magagua gikan sa lolubngan pakabuhi nga walay katapusan. Ang Dios mangin ila Dios, kag sila mangin Iya katawohan. May yara nga hapiit kag mahirop nga pag-angtanay sa tunga sang Dios kag sang binanhaw nga mga balaan. Ini nga kahimtangan nga ginapaabut sa Iya katuyoan, ginatanaw Niya nga daw nagaluntad na. Ang minatay nagakabuhi nga sa Iya.

Sa kalalangan sang mga pulong ni Kristo napahipus ang mga Saduceo. Indi sila makasabat sa Iya. Wala sing pulong nga hinambal nga mapamentahaan nila bisan diutay lang nga ila magamit tuhoy sa pagpakamalaut sa Iya. Ang Iya mga kasumpong wala gid sang nakuha bisan ano kundi ang pagyaguta sang katawohan.

Way sapayan ang mga Fariseo wala magpakaluya sa paghambal sa Iya sang mga butang nga mahimo nila gamiton batok sa Iya. Napilitan nila ang isa ka manginalamon nga eskriba sa pagpamangkut kon diin sining napulo ka mga sugo ang mga labi nga pagkamahinungdanon.

Ginpakataas sang mga Fariseo ang nahauna nga apat ka sugo, nga nagatudlo sang katungdanan sang tawo sa iya Magbubohat, subong may dakodako nga pagkamahinungdanon sang sa anum nga iban, nga amo nga nagapatpat sang katungdanan sang tawo sa iya masigkatawo. Subong patubas dako ang ila pagkahulog sa praktiko nga pagkadiosnon. Ginpakita ni Jesus ang dako nga pagkakulang sang katawohan, kag nagpanudlo sang pagkakinahanglanon sang

[870]

maayo nga mga buhat, nga nagpabutyag nga ang kahoy makilala sa iya bunga. Sa sini nga kabangdanan ginsumbong Sia nga nagtib-ong sang katapusan nga anum ka sugo nga labaw sa nahaunang apat.

[871] Ang mananabang nagpalapit kay Jesus upod sang isa ka tuhoy nga pakiana, “Diin sa ila ang nahauna sa tanan nga sugo?” Ang sabat ni Kristo tuhoy kag nagapamilit: “Ang nahauna sa tanan nga mga sugo amo, Pamatii O Israel; Ang Ginuo nga aton Dios isa lamang ka Ginuo: kag higugmaon mo ang imo Ginuong Dios sa bug-os mo nga tagipusoon, sa bug-os mo nga kalag, sa bug-os mo nga panghunahona, kag sa bug-os mo nga kusog: amo ini ang nahauna nga sugo.” Ang ikaduha katulad sang nahauna, siling ni Kristo; kay nagailig ini gikan sa iya “Higugmaa ang imo masigkatawo subong sang imo kaugalingon. Wala sing liwan nga sugo nga magalabaw kay sa sini.” “Sa sining duha ka sugo natingob ang bug-os nga kasugoan kag ang mga manalagna.”

Ang nahauna nga apat ka sugo sa Napulo ka Kasugoan natingob sa isa ka dako nga sugo, “Higugmaa ang Ginuo nga imo Dios sa bug-os mong tagipusoon.” Ang nabilin nga anum natingob sa isa, “Higugmaa ang imo isigkatawo subong sa imo kaugalingon.” Ining duha ka sugo amo ang kapahayagan sang palatukoran sang gugma. Indi mabantayan ang nahauna kag lapason ang ikaduha, ni bantayan ang ikaduha kag lapason ang nahauna. Kon ang Dios yara sa Iya naigoan nga duog sa trono sang aton tagipusoon, ang igo man nga duog ihatag naton sa aton mga kasilingan. Higugmaon naton sia subong sang aton kaugalingon. Kag lamang kon ginahigugma naton ang Dios sing bug-os, nga mahimo kita makahigugma sa aton kaingod sing walay pinilian.

Kag tungod kay ang tanan nga kasugoan gintingob sa paghigugma sa Dios kag sa tawo, mahangop naton nga wala sang isa ka sugo nga lapason nga indi nagalalis sining palatukoran. Sa sini gintudloan ni Kristo ang Iya manugpalamati nga ang kasugoan sang Dios indi kay madamo nga mga sugo, nga ang iban sa ila labi ka mahinungdanon sang sa iban kag indi ini matamastamasan. Ang aton Ginuo nagpahayag sang nahauna nga apat kag sang ikaduha nga anum subong nga isa ka diosnon nga kabug-osan, kag nagatudlo nga ang gugma sa Dios mapahayag pinaagi sa pagtuman sang tanan nga kasugoan.

Ang eskriba nga nagpamangkut kay Jesus mabinasahon kaayo sa kasugoan, kag natingala sia sa Iya pinamulong. Wala sia magpaabut nga magpahayag Sia sang madalum kag lubos nga ihibalo nahanungod sang Kasulatan. Nakaangkon sia sang masulosangkad nga pagtan-aw sa palatukoran nga nasadsad sa balaan nga kasugoan. Sa atubangan sang nagtilipon nga mga kaparian kag gumalahom ginkilala niya sing maminatudon nga si Kristo nakahatag sang matarong nga kasaysayan sang kasugoan, nga nagasiling:

[872]

“Matuod, Agalon, ginsiling nimo ang kamatuoran: kay may isa lamang ka Dios: kag ang paghigugma sa Iya sa bug-os nga tagipusoon, kag sa bug-os nga paghangop, kag sa bug-os nga kalag, kag sa bug-os nga kusog, kag ang paghigugma sa masigkatawo subong sang sa kaugalingon, labaw pa sa tanan nga halad-nga-sinunog kag mga halad.”

Ang pagkasampaton sang panalabton ni Jesus nagpatuo sang eskriba. Nahibaloan niya nga ang pagtoluohan Judio nagasakop sang gowa nga mga padihutan sa baylo sang sa sulod nga pagkatutom. May diutay sia nga pagbatyag sang pagkawalay pulos sang ahaw nga pinadihutan nga halad, kag ang walay pagtuo nga pagpatulo sang dugo tuhoy sa pagtumbas sang sala. Ang gugma kag ang pagtuman sa Dios, kag ang dilimaiyaiyahon nga pagkabig sa mga tawo, napahayag sa iya nga may labi pa nga kabilidhon sang tanan ini nga mga padihutan. Ang kadagmit sini nga tawo sa pagkilala sang katul-id sang pangatarungan ni Jesus, kag ang iya tapat kag maabtik nga pagsabat sa atubangan sang mga tawo, nagpahayag sang isa ka espiritu nga tuhay sing bugos sa iya sang mga kaparian kag mga gumalahom. Ang tagipusoon ni Jesus nabuyok sa pagkaawa sa maminatudon nga eskriba nga nagpangahas sa pagatubang sa mga pagkusdong sang kaparian kag sang pamahog sang mga gumalahom agod maghambal sang ginabatyag sang iya tagipusoon. “Kag sang nakita ni Jesus nga nagsabat sia sing mainalamon, nagsiling Sia sa iya, Indi ikaw malayo sa ginharian sang Dios.”

[873]

Ang eskriba malapit sa ginharian sang Dios, sa paagi nga ginkilala niya nga ang mga buhat sang pagkamatarong labi pa nga balatunon sa Dios sang sa halad-nga-sinunog kag mga halad. Apang kinahanglan niya kilalahon ang diosnon nga kinaiya ni Kristo, kag tungod sa pagtuo sa Iya, magbaton sang gahom sa paghimo sang mga buhat sang pagkamatarong. Walay bili ang pag-alagdan sang

mga padihutan, luwas nga mapaangot sa kay Kristo sa isa ka buhi nga pagtuo. Bisan ang kasugoan sa pamatasan malugaw-an sang iya katuyoan, luwas lamang kon mahangpan ini sa iya kaangtan sa Manlulowas. Ginpakita ni Kristo sing sulitsulit nga ang kasugoan sang Iya Amay may sulod sang butang nga madalumdalum pa sang sa ahaw nga gamhanan nga sugo. Sa kasugoan yara nasakop ang amo man nga palatukoran nga napahayag sa maayong balita. Ang kasugoan nagatudlo sang katungdanan sang tawo kag nagapakita sa iya sang iya sayop. Magatulok sia kay Kristo tuhoy sa iya kapatawaran kag sang gahom sa paghimo sang ginasing sang kasugoan.

Ang mga Fariseo naglibot malapit sa kay Jesus sang pagsabat Niya sang pakiana sang eskriba. Pagbalikid Niya ginpahamtang na man sa ila ang pakiana: “Ano ang hunahona ninyo sa kay Kristo? kay sin-o Sia anak?” Ginbuko ini nga pakiana sa pagtilaw sang ila pagtuo nahanungod sa Mesias, — sa pagpakita kon ginakabig nila Sia subong ahaw nga tawo ukon Anak sang Dios. Ang naghiusa nga mga tingog nagsabat, “Anak ni David.” Amo ini ang pangalan nga ginhatag sang tagna sa Mesias. Sang ginpahayag ni Jesus ang Iya pagkadiosnon sa kalalangan sang Iya dalagko nga mga katingalahan, sang gin-ayo Niya ang mga balatianon, kag ginbanhaw ang mga minatay, ang mga katawohan nagpalamangkutay sa ila kaugalingon, “Indi bala ini Sia ang Anak ni David?” Ang babae nga taga Siropenicia, ang bulag nga si Barimaeus, kag madamo pa nga iban, nagsinggit sa Iya sang pagtabang, “Maluoy Ka sa akon O Dios, Ikaw nga Anak ni David.” Mateo 15:22. Samtang nagasakay padulong sa Jerusalem gindayaw Sia upod sang malipayon nga singgit, “Hosana sa Anak ni David: Bulahan Sia nga nagakari sa ngalan sang Ginuo.” Mateo 21:9. Kag ang gagmay nga mga kabataan sa templo sadto nga adlaw nagpabagting sang mga malipayon nga pagpatungod. Apang madamo sadtong nagtawag sa kay Jesus nga Anak ni David ang wala makakilala sang Iya pagkadios. Wala nila mahangop nga ang Anak ni David amo man ang Anak sang Dios.

Sa pagsabat sang pabutyag nga ni Kristo Anak ni David, nagsiling si Jesus, “Paano nian si David sang sa Espiritu (ang Espiritu sang pagbugna gikan sa Dios) nagtawag sa Iya nga Ginuo, sa pagsiling, Ang Ginuo nagsiling sa Akon Ginuo, Lingkod Ka sa Akon tuo tubtob mapahamtang Ko ang Imo mga kaaway sa idalum sang Imo talapakan? Kon si David niyan nagtawag sa Iya nga Ginuo,

paano bala nga Sia Anak niya? Kag wala sing sino nga tawo nga nagsabat sa Iya sang isa ka tinaga ukon may tawo nga nagpangahas sa pagpamangkut sa Iya kutob sadtong adlaw.”

[875]

Kapitulo 67—Pagkakailo sa mga Fariseo

KATAPUSAN yadto nga adlaw sang pagpanudlo ni Kristo sa templo. Sa dakong kadam-an nga nagtipon sa Jerusalem, ang kabalaka sang tanan nabuyok sa Iya; ang mga katawohan nagdinaguso sa kadak-an sang templo, nga nagapanilag sang paindisanay nga nagapadayon, kag ginsalo nila ang tagsa ka pulong nga nagakawas gikan sa Iya bibig. Wala pa gid nila makita ang kaangay nga hitabo. Nagatindug didto ang bataon nga taga Galilea, nga walay dutan-on nga kadungganan ukon harianon nga tanda. Ang nagalibot sa Iya amo ang mga pari sa ila minanggaranon nga panaput, mga gumalahom nga nakunopan kag may tanda sang ila mataas nga panindugan, kag mga eskriba upod sang mga linukot sa ila kamut, nga sa diin sila masami nga nagahinambit. Nagtindug si Jesus nga malinong sa ila atubangan, nga may pagkahalangdon sang hari. Subong isa nga ginhatagan sang pagbolut-an sang langit, nagtulok Sia nga walay kahadlok sa Iya mga kasumpong, nga nagsikway kag nagtamay sang iya mga pagtudlo, kag nga naghandom sang Iya kabuhi. Madamo sa ila ang nagsalakay sa Iya, apang ang ila paghimbon sa pagsiod kag sa pagpakamalaut sa Iya awat lamang. Ginsugata Niya ang tagsa ka panghangkat nga nagapahayag sang putli, masanag nga kamatuoran nga may pagkatuhay sa kadodulman kag sayop sang kaparian kag mga Fariseo. Ginpahamtang Niya sa atubangan sining mga pangulo ang ila tunay nga kahimtangan, kag ang pagtimalus nga magasunod sing pat-ud kon sila magpadayon sa ila malaut nga mga buhat. Ang paandam ginhatag sing may katutom. Apang may isa pa gid ka bulohaton nga dapat himuon ni Kristo. Isa pa gid ka katuyoan ang dapat tumanon.

[876]

Ang kabalaka sang mga katawohan sa kay Kristo kag sa Iya bulohaton padayon nga nagadugang. Naganyat sila sang Iya mga pagtudlo apang naligban man sila sing dako. Gintahod nila ang mga pari kag mga rabbi tungod sang ilang kinaalam kag dayag nga katutom. Sa tanan nga bagay sa pagtoluohan, padayon sila nga nagtuman sing bug-os sa ila pagbolut-an. Apang nakita nila karon nga

ining mga tawo nagpakahuya sa kay Jesus, ang isa ka Manonudlo nga ang Iya kaayo kag kinaalam nagasilak sing dugang sa tagsa ka pagsalakay. Gintulok nila ang huyhoy nga dagway sang mga katigulangan kag kaparian, kag nakita nila ang kalutosan kag kagumon. Natingala sila nga ang mga pangulo indi magtuo sa kay Jesus, nga ang iya mga pagtudlo maathag kag yano. Bisan sila nagalibog kon ano ang ila himuon. Sing may kalangkag ginbantayan nila ang mga panghulag sadtong mga tawo nga ang ila laygay masami nila nga ginsunod.

Sa palaanggiran nga ginhambal ni Jesus, katuyoan Niya ang pagpaandam sa mga pangulo kag ang pagtudlo sa mga katawohan nga naluyag nga pagatudloan. Apang may kinahanglan sang paghambal sing dugang pa gid nga kaathagan. Sa kalalangan sang ila pagtahud sa mga pinalatonlaton nga sugid kag sang ila bulag nga pagtuo sa dunot nga pagkasaserdote, ang mga katawohan nahi- mo nga ulipon. [877] Ini nga mga talikala dapat nga bungkagon ni Kristo. Ang kinaiya sang mga pari, pangulo kag mga Fariseo dapat nga ibuyagyag pa gid sing lubos.

“Ang mga eskriba kag mga Fariseo,” siling Niya, “nagalingkod sa polungkoan ni Moises: busa ang bisan ano nga ipatuman nila sa inyo, tumana ninyo; apang indi lang ang ila mga binuhatan, kay nagasiling sila sini apang wala nila ginahimo.” Gin-angkon sang mga eskriba kag mga Fariseo nga nasukloban sila sang diosnon nga pagbolot-an nga kaangay sang iya ni Moises. Ginangkon nila ang pagtal-us sa iya subong mga manugpatpat sang kasugoan kag hukom sang mga katawohan. Sa sini ginaangkon nila gikan sa katawohan ang lubos nga pagpasulabi kag pagtuman. Ginpangabay ni Jesus ang Iya manugpalamati sa pagtuman sang ginatudlo sang mga rabbi suno sa kasugoan, apang indi pagsundon ang ila huwaran. Sila mismo wala nagatuman sang ila ginatudlo.

Kag madamo ang ila ginpanudlo nga sumpong sa Kasulatan. Siling ni Jesus, “Nagabugkos sila sang mabug-at nga mga lulan nga, maiwat dalhon, kag ginabutang nila ini sa abaga sang mga tawo; apang sila mismo indi magtandug sini bisan sang isa nila ka tudlo.” Ang mga Fariseo nagpatuman sang madamo nga mga tulomanon, nga napasad sa tradisyon ukon pinalatonlaton nga sugid, kag di-makatarunganon nga nagalatid sang kaugalingon nga kahilwayan. Kag ang pila ka bahin sang kasugoan ginpatpat nila agod magpatu-

man sa mga katawohan sang mga salaulogon nga sila mismo wala nagasapak, kag nga sa diin, kon matuman na ang ila katuyoan, dayag nga nagapangayo sila nga indi pagsakupon ukon pahilabtan.

[878] Ang ila padayon nga katuyoan amo ang pagpasundayag sang ila katutom. Wala sing butang nga gin- pakabalaan, lamang nga matuman ini. Ginsiling sang Dios sa kay Moises nahanungod sang Iya kasugoan, “Ibugkos nimo ini subong nga tanda sa imo mga kamut, kag mangin tantanan mo sila sa ulot sang imo mga mata.” Deuteronomio 6:8. May madalum nga kaholugan ini nga mga pulong. Sang ang pulong sang Dios ginapamalandungan kag ginatuman mapasidunggan ang tawo. Sa minatarong kag mainawaon nga pagkabig, ang kamut magapahayag subong sang pat-in, sang palatukoran sang kasugoan sang Dios. Mahilway sila gikan sa saburno ukon paum-om, kag gikan sa tanan nga dunot kag malimbongon. Mangin aktibo sila sa buhat sang gugma kag paghikaluoy. Ang itolulok, nga napatuhoy sa dungganon nga katuyoan, mangin matin-aw kag matuod. Ang mapinahayagon nga dagway, ang nagahambal nga itolulok, magapamatuod sa walay kasawayan nga kinaiya niya nga naghigugma kag nagapasidungog sa pulong sang Dios. Apang sa mga Judio sa panahon ni Kristo, ini tanan wala mahangpi. Ang sugo nga ginhatag sa kay Moises ginhangop sa isa ka katuyoan nga ang kasugoan sang Kasulatan dapat nga masuklob sa tawo. Busa ginsulat ini sa ginikas nga mga papel, kag ginhapinan ini sa indi mahibaloan nga paagi sa ulo kag sa butkon. Apang wala ini mahimo nga kabangdanan nga ang kasugoan sang Dios may malig-on nga paghugakom sa panghunahona kag tagipusoon. Ini nga mga papel ginsuklob lamang subong nga tanda agod sa pagpaganyat sang pagtalupangod. Ginhunahona nga magahatag ini sa nagasukbit sang dagway sang pagkatutom nga magapatahud sa mga katawohan. Ginpusedakan gid ni Jesus ining walay pulos nga pagpakunokuno.

[879] “Apang ginahimo nila ang ila bulohaton agod makita sang mga tawo; kay nagapalapad sila sang ila mga tan- tanan kag magapalaba sang sidsid sang ila panapton, kag nagahigugma sang nataasan nga mga hulot sa sinalosalo, kag ang panguna nga mga polungkoan sa simbahan, kag pag-abiabi sa mga balaligyaan, kag tawgon sang mga tawo nga Rabbi, Rabbi. Apang indi kamo dapat magpatawag nga Rabbi; kay isa lang ang inyo Agalon, si Kristo; kag tanan kamo mag-ulotod. Kag wala kamo sing tawgon nga amay diri sa duta: kay

isa lang gid ang Inyo Amay, nga yara sa mga langit. Bisan magpatawag man kamo nga agalon: kay isa lamang ang inyo Agalon nga amo si Kristo.” Sa sining maathag nga mga pulong ginpahayag sang Manlulowas ang hakugan nga handom sang mga nagadab-ut gihapon tuhoy sa duog kag kagamhanan, nga nagapasundayag sang pakunokuno nga pagpaubos, samtang ang tagipusoon puno sang kahakug kag kahisa. Kon ang katawohan gin-agda sa isa ka sinalosal, ang mga inagda ginpapungko suno sa ila kahimtangan, kag yadtong ginhatagan sang labing dungganon nga duog magabaton sang una nga pag-atipan kag pinasahi nga mga pabor. Ang mga Fariseo padayon nga nagahimbon sa pagkuha sini nga mga kadungganan. Amo ini nga buhat ang ginsabdong ni Jesus.

Ginsaway man Niya ang pagkawalay pulos nga ginpakita sa paghandom sang mga pangalan subong nga rabbi, ukon agalon. Ang kaangay nga pangalan, siling Niya, indi nasakop sa tawo kundi kay Kristo lamang. Ang kaparian, magsosulat, pangulo, manugpatpat kag manugdumala sang kasugoan, tanan sila mga magolutod, kaanakan sang isa lamang ka Amay. Ginpahantop ni Jesus sa mga katawohan nga indi sila dapat maghatag sa tawo sang pangalan nga may kadungganan nga magapahayag sang iya paggahom sang kaisipan ukon sang pagtuo.

Kon diri si Kristo karon nga mga adlaw, nga ginalibutan sang pangalan sang “Reverend” (ukon Balaan nga Talahuron), “Right Reverend” (ukon Matarong kag Talahuron nga Balaan), indi ayhan Niya suliton ang Iya ginsiling, “Indi man kamo magpatawag nga agalon: kag isa lang gid ang inyo Agalon nga amo si Kristo?” Ang Kasulatan nagapahayag nahanungod sa Dios, “Balaan kag Talahuron ang Iya ngalan.” Salmo 111:9. Sin-o ang tawo nga takus sina nga ngalan? Daw ano ka diutay ang mapahayag sang tawo sang kaalam kag pagkamatarong nga ginpat-inan sini! Pila ang nagaangkon sini nga pangalan nga nagapasayop sang ngalan kag kinaiya sang Dios! Ahay! daw ano kasunson nga ang kalibutanon nga handom, mapiguson nga kagamhanan, kag ang labing manubo nga kasal-anan ang ginatago sa idalum sinang naburdahan nga mga panapton sang mataas kag balaan nga palangakoan! Nagpadayon ang Manlulowas:

“Apang sia nga magalabingdako mangin inyo ulipon. Kag ang bisan sin-o nga nagapakataas sang iya kaugalingon pagapaubson; kag sia nga nagapaubos sang iya kaugalingon pagapataason.” Sa

[880]

liwan kag liwan nagtudlo si Kristo nga ang tunay nga pagkadako indi matakus tungod sang kabilihan sa pamatasan. Sa pagtakus sang langit, ang pagkadako sang kinaiya nagsakop sang pagkabuhi tuhoy sa kaayohan sang aton masigkatawo, sa paghimo sang buhat sang gugma kag paghikaluoy. Si Kristo nga Hari sang himaya nangin ulipon sa nahulog nga tawo.

[881] “Kailo kamo, mga magsosulat kag mga Fariseo, mga salimpapaw,” siling ni Jesus, “kay ginatakan ninyo ang ginharian sang mga langit batok sa mga tawo: kay indi kamo inyo makasulod, kag indi man kamo luyag nga magsulod yadtong tanan nga maluyag magsulod.” Pinaagi sa pagpatiko sang mga Kasulatan, ang kaparian kag mga mananabang nagbulag sang panghunahona sadtong magabaton unta sang ihibalo sang ginharian ni Kristo, kag sang sulondon, diosnon nga kabuhi nga kinahanglanon sa matuod nga pagkabalaan.

“Kailo kamo mga magsosulat kag mga Fariseo, mga salimpapaw! kay ginahalunhon ninyo ang mga balay sang balo nga mga babaye, kag sa pagpakita nga nagahimo kamo sang malawig nga mga pangamuyo: hanti magabaton kamo sang labing dalagko pa nga pagpakamalaut.” Ang mga Fariseo may dako nga influensia upod sa mga katawohan, kag ginhingalitan nila ini agod magamit sa ila kaugalingon nga kaayohan. Naangkon nila ang pagsalig sang matutom nga mga balong babae, kag ginhimo nila nga isa ka katungdanan tuhoy sa ila ang pagtugyan sang ila pagkabutang sa pinagtoluohan nga katuyoan. Subong nga naangkon nila ang gahom sa ila mga kuarta, ang makinaadmanon nga manughimbon naggamit sini tuhoy sa ila kaugalingon nga kaayohan. Agod matabunan ang ila paglimbong, naghalad sila sang malawig nga mga pangamuyo sa dayag, kag magpakita sang dakong pagpasundayag sang katutom. Amo ini nga pagkasalimpapaw nga ginpahayag ni Kristo nga magadala sa ila sang dalagko pa nga pagpakamalaut. Ang amo man nga pagsabdong mahulog sa kadam-an sa aton kaadlawan nga may mataas nga pag-angkon sang katutom. Ang ila kabuhi nadagtaan sang kahakog kag kadalok apang ginatabunan nila sang panapton sang pagkaputi, kag sa madugay ginadayaan nila ang ila masigkatawo. Apang indi nila madayaan ang Dios. Mabasa Niya ang tagsa ka tinotuyo sang tagipusoon, kag magahukom sa tagsa ka tawo suno sa iya binuhatan.

[882] Walay pinilian nga ginpakamalaut ni Kristo ang mga kalakasan, apang mainandamon Sia nga wala magpakubos sang katungdanan.

[883]

Ginsabdong Niya ang kadalok nga nagtayupi kag nagdapat sing sayop sang amuma sang mga balong babae. Sa amo man nga tion gindayaw ang balong babae nga nagdala sang iya dulot sa balahandian sang Dios. Ang mga kalakasan nga ginhimo sang tawo tuhoy sa mga dulot indi makapatalang sang pagpakamaayo sang Dios tuhoy sa manughatag.

Didto si Jesus sa kadak-an nga gintagoan sang mga kaban bahandian, kag ginbantayan niya yadtong tanan nga nagkari sa paghulog sang ila mga dulot. Madamo sang mga manggaranon ang nagdala sang dalagko nga mga kantidad, nga ginhatag nila nga may dako nga pagpakitakita. Gintulok sila ni Jesus nga masinolub-on, apang wala gid magpabutyag sang kon ano man nahanungod sang mga halad nila. Wala madugay nagsiga ang Iya dagway sang nakita Niya ang makaloluoy nga balong babae nga nagpalapit nga nagapangalag-ag, nga daw nahadlok nga makita. Samtang nagaligad ang mga manggaranon kag mga bugalon, agod sa paghulog sang ila mga halad, nag-isol ining balong babae nga daw nahadlok magpadayon. Apang naghandom sia sa paghimo sang isa ka butang, bisan kon diutay lang, tuhoy sa bulohaton nga iya ginahigugma. Gintan-aw niya ang dulot sa iya kamut. Tama gid ka diutay kon ipaanggid sa mga amuma sadtong yara sa palibot niya, apang amo ini ang tanan sa iya. Samtang nagabantay sang iya kahigayunan, gindalidali niya kag ihulog ang iya duha ka denaryo, kag nagliso sia sa pagpalayo. Apang sa paghimo sini nakita niya ang mata ni Jesus nga nalansang sa iya.

Gintawag sang Manlulowas ang Iya mga gintoton-an sa Iya, kag ginsingan sila nga tandaan ang kaimolan sang babaeng balo. Nian ang Iya pulong sang pagdayaw nagtupa sa iya idulongog: “Sa pagkamatuod gid nagasi-ling Ako sa inyo, nga ining balo nakahatag sing labi pa sa ila tanan.” Napun-an ang iya mata sang luha sang kalipay sang iya nabatyagan nga ang iya buhat nahangpan kag naapresyar. Madamo ayhan ang mahimo maglaygay sa iya nga taguon na lang niya ang diutay nga halad kag gamiton tuhoy sa iya kaugalingon; kon ihatag sa kamut sang napakaon-sing-maayo nga kaparian, indi na ini matalupangdan sa tunga sang madamo kag malahalon nga mga dulot nga gindala sa balahandian. Apang nahangpan ni Jesus ang iya katuyoan. Gintuohan niya nga ang pag-alagdan sa simbahan tinangdoan sang Dios, kag may kalangkag sia sa paghimo sang labi

[884]

niya nga masarangan sa pagsakdag sini. Ginhimo niya ang sarang niya mahimo, kag ang iya buhat mangin batong daan tuhoy sa iya handumanan sa bug-os nga kapanahonan, kag iya kalipayan sa walay katubtoban. Ang iya tagipusoon nag-upod sa iya dulot; ang iya bili ginbanabana, indi tungod sa bili sang kuarta kundi sang gugma sa Dios kag ang kabalaka sa Iya bulohaton nga amo ang nagtiklod sa iya sa pagbuhat sing subong.

Si Jesus nagsiling nahanungod sang makaloluoy nga balo, “Nakahatag sia sing labi sang sa ila tanan.” Ang mga manggaranon naghatag gikan sa ila kabuganaan, ang madamo sa ila sa pagpakita sa mga tawo. Ang ila dalagko nga hatag wala magdumili sa ila sang kon ano nga katanlas sa pangabuhì ukon kadayawan; wala sila sang gin-antus, kag indi mapaanggid sa denaryo sang balo.

[885] Ang katuyoan amo ang nagahatag sang kinaiya sa aton buhat, nga nagatimbre sini sang kaholuy-an ukon sang mataas nga bili sang pamatasan. Indi ang dalagko nga mga butang nga makita sang mata kag madayaw sang tanan nga dila ang ginaisip nga may kabilihanan sa Dios. Ang ginagmay nga mga katungdanan nga ginhimo sing malipayon, ang ginagmay nga mga dulot nga wala ginapakitakita, nga sa tawhanon nga itolulok daw walay pulos, masami nga nagatindug nga mataas sa Iya pagtanaw. Ang isa ka tagipusoon sang pagtuo kag gugma labing mahal pa sa Dios sang sa labing malahalon nga amuma. Ang kailo nga balo naghatag sang iya palangabuhian sa paghimo sang diutay nga iya ginbuhat. Gindid-an niya ang iya kaugalingon sang pagkaon agod lamang makahatag sia sining duha ka denaryo tuhoy sa bulohaton nga iya ginahigugma. Kag ginhimo niya ini sa pagtuo, sa paglaom nga ang iya langitnon nga Amay indi makapaligad sang iya dako nga kinahanglan. Amo ining dili-maiyaiyahon nga espiritu kag tulad-bata nga pagtuo nga ginpadyaan sang pagdayaw sang Ginuo.

Sa tunga sang mga imol may ara nga nagahandom sa pagpakita sang ila pagpasalamat sa Dios tungod sang Iya bugay kag kamatuoran. Dako ang ila handom sa pagpakigbahin upod sang ila labi ka mainuswagon nga kautoran sa pagsakdag sang Iya pag-alagdan. Ini nga mga kalag indi dapat nga tabugon. Tugoti sila sa pagpatago sang ila mga denaryo sa palatipigan sang langit. Kon ginhatag ini gikan sa tagipusoon nga napunan sang gugma tuhoy sa Dios, ining daw

ginagmay mahimo nga matinugyanon nga mga dulot, malahalón nga mga halad, nga ginakahamut-an kag ginapakamaayo sang Dios.

Sang ginsiling ni Jesus nahanungod sa balo, “Nakahatag sia sing labi sang sa ila sini tanan,” matuod ang Iyang pinamulong, indi lamang sa katuyoan, kundi man sa samputanan sang iya dulot. “Ang duha ka denaryo mahimo nga isa ka centimos” nagdala sa balahandian sang Dios sang kuarta nga labaw pa sang gin-amot sang manggaranon nga mga Judio. Ang in-
[886] pluensia sadtong diutay nga dulot nangin katulad sang isa ka diutay nga sapa, makitid sa pamuno, apang nagasangkad kag nagadalum samtang nagailig sa mga katuigan. Sa isa ka libo ka paagi nakaamut sa pagtabang sa mga kubos ang paglapnag sang maayong balita. Ang iyang huwaran sang pag-antus-sa-kaugalingon nakapahulag kag nakapanghikot sa linibo nga mga tagipusoon sa tagsa ka duog kag sa tagsa ka panag-on. Nakatandug ini sa manggaranon kag imol, kag ang ila mga halad nagpadako sang kabilihan sang iya dulot. Ang pagpakamaayo sang Dios sa denaryo sang balo naghimo sini nga tuburan sang dalagkong patubas. Amo man sa tagsa ka dulot nga ginahatag kag sa tagsa ka buhat nga ginahimo upod sang maminatud-on nga handom sa paghimaya sa Dios. Nagaangot ini sa tinotuyo sang Makaako. Wala sing tawo nga makatakus sang iya patubas tuhoy sa kaayohan.

Ginpadayon sa pagbuyagyag sang Manlulowas sang mga eskriba kag mga Fariseo: “Kailo kamo, mga manugtuytoy nga bulag, nga nagasing, Ang bisan sin-o nga nagasumpa sa templo, walay sapayan ini; apang ang bisan sin-o nga magpanumpa pinaagi sa bulawan sang templo, sia isa ka mangungotang! Mga buang kag mga bulag: kag diin ang dako, ang bulawan ukon ang templo nga nagapabalaan sang bulawan? kag ang bisan sin-o nga nagasumpa sa luyo sang halaran, wala sapayan ini; apang ang bisan sin-o nga magsumpa sa dulot nga nahamtang sa iya, nakasayop sia. Mga buang kag bulag: kag diin ang dako, ang dulot, ukon ang halaran nga nagapabalaan sang dulot?” Ginpatpat sang mga pari ang mga ginakinahanglan sang Dios suno sa ila kaugalingon nga butig kag makitid nga talaksan. Ginkabig nila ang paghimo sang maayong katuhayan kon nahanungod sa mapaanggiron nga sayop sang nagkalainlain nga mga sala,
[887] ginpaligad ang iban nga kuboskubos, kag isipon ang iban nga diutay ang samputanan sang pagkadilimapatawad. Bangod sa kuarta, ginpasaylo nila ang mga tawo gikan sa ila pangako. Kag bangod sa

dalagko nga mga isip sang kuarta masami nila nga ginapaligad ang madalum nga mga sala. Sa amo man nga tion ining kaparian kag mga gumalahom, sa iban nga hitabo, magapamatbat sang lakas nga silot sa ginagmay nga mga sayop.

“Kailo kamo, nga magsosulat kag mga Fariseo, mga salimpapaw! kay nagaikapulo kamo sang mga hierbabuena kag mga anis kag sang komino, kag ginbayaan ninyo ang mabulobug-at nga mga bagay sang kasugoan, paghukom, pagkaluoy kag pagtuo: dapat unta nga ginhimo ninyo ini kag dili pagbayaan nga dimahimo ang iban.” Sa sini nga mga pulong ginpakamalaut liwan ni Kristo ang kalakasan sang balaan nga katungdanan. Wala Niya ginasikway ang katungdanan mismo. Ang pag-ikapulo gintangdo sang Dios, kag gintuman ini gikan sa dumaan nga mga panag-on. Si Abraham, ang amay sang mga matinuohon, nagbayad sang ikapulo sang tanan nga iya gin-angkon. Ang mga pangulo nga Judio nagkilala sang katungdanan sang pag-ikapulo, kag matarong ini; apang wala ginbilin sa mga katawohan ang pagpatuman sang ila kaugalingon nga pagbatyag sang katungdanan. Ang pat-ud nga mga palahinandigan ginpahamtang tuhoy sa tagsa ka kahimtangan. Nagtuman ka gumon nga mga kinahanglanon nga indi na mahimo ang pagtuman sa ila. Wala sing nakahibalo kon san-o nila natuman ang ila katungdanan. Ang paagi nagakaigo kag makatarunganon ang paghatag sini sa Dios; apang ang kaparian kag mga rabbi naghimo sini nga isa ka makalalapyo nga lulan.

[888] Ang tanan nga ginsugo sang Dios may kapuslanan. Ginkilala ni Kristo ang pagbayad sang ikapulo subong nga isa ka katungdanan; apang ginpakita Niya nga indi ini makapasaylo sang pagpatumbaya sang iban nga katungdanan. Maid-id kaayo ang mga Fariseo sa pagikapulo sang ila mga kahoykahoy sa katamnan, kaangay sang hierbabuena, anis kag ruda; diutay gid lang ang bili sini sa ila, kag maghatag ini sa ila sang kadungganang sang pagka-id-id kag pagkabalaan. Sa amo man nga tion ang ila walay pulos nga pagdumili nagpigus sa mga katawohan kag naglaglag sang pagtahod tuhoy sa balaan nga mga paagi nga gintangdo sang Dios. Nagpuno sang kaisipan sang mga tawo upod sang ginagmay nga mga katuhayan, kag ginpaliso ang ila igtalupangod gikan sa kinahanglanon nga kamatuoran. Ang mabulobug-at nga mga bagay sang kasugoan, ang katarungan, kaluoy kag kamatuoran ginpatumbayaan. “Dapat unta,”

siling ni Kristo, “nga ginhimo ninyo ini kag indi pagbayaan nga dimahimo ang iban.”

Ang iban nga mga kasugoan ginpatiko man sang mga rabbi sa amo nga paagi. Sa mga pagtuytoy nga ginhatag kay Moises gindumilian ang pagkaon sang bisan ano nga butang nga mahigko. Ang paggamit sang unod sang baboy, kag ang unod sang iban nga sapat, gindumilian, subong nga mahimo magpahigko ini sang dugo kag magpalip-ot sang kabuhi. Apang ang mga Fariseo wala magbiya sining mga pagdumili nga ginhatag sang Dios sa ila. Nagdugang pa gid sila sang dimatarong nga mga kinatumyan. Ang iban sining mga butang nagkinahanglan sa mga tawo sa pagsala sang tubig nga ginagamit basi kon may unod ini sang magagming nga mga sapat, nga mahimo maisipan upod sang mahigko nga kasapatan. Ginpaanggid ni Jesus ining ginagmay nga mga pagkaid-id upod sang kadalagkuon sang ila tunay nga mga sala, kag nagsiling sa mga Fariseo, “Kamong mga tuytoy nga bulag, nga nagasala sang hamlok, kag nagahalunhon sang kamelyo.”

[889]

“Kailo kamo, mga eskriba kag mga Fariseo, mga salimpapaw! kay kaangay kamo sang ginpaputi nga lolubngan, nga matahom gid sa gowa, apang ang sulod puno sang tul-an sang patay nga mga tawo, kag sang tanan nga kahigkoan.” Subong nga ang pinaputi kag napunihan nga lolubngan nagatago sang mga butang nga nagatagas sa sulod, subong man sini ang gowa nga pagkabalaan sang kaparian kag mga gumalahom may ginalikum nga kalautan.” Nagpadayon si Jesus:

“Kailo kamo, mga eskriba kag mga Fariseo, mga salimpapaw! kay nagapatindug kamo sang lolubngan sang mga manalagna, kag nagapuni sang lubnganan sang mga matarong, kag nagasiling, kon abi nagkabuhi kami sa kaadlawan sang amon mga ginikanan, wala unta kami magpaumid upod sa ila sa dugo sang mga manalagna. Ngani nagapamatuod kamo batok sa inyo kaugalingon, nga mga anak kamo nila sadtong nagpamatay sa mga manalagna.” Sa pagpakita sang ila pagpalangga sa mga manalagna, ang mga Judio maukod sa pagpatahom sang ila lolubngan; apang wala sila sing napulos sang ila mga pagtudlo, bisan nagpamati sa ila mga pagsabdong.

Sa kaadlawan ni Kristo may desparatis nga pagkabig nga gin-alila tuhoy sa duog-palahuwayan sang mga minatay, kag dalagko nga kantidad sang kuarta ang ginhinguyang tuhoy sa ila pamuni. Sa

[890] itolulok sang Dios, isa ini ka diwatahan nga pagsimba. Sa ila dina-gakaigo nga pagkabig sa mga minatay, nagpakita ang mga tawo nga wala sila sang lubos nga paghigugma sa Dios, ni sa ila kaingod sub-ong sang ila kaugalingon. Ang kaangay man nga pagkadiwatahan ginahimo sing lakas karon nga mga adlaw. Madamo ang nakasala sa pagpatumbaya sang mga balo kag ilo, mga balatianon kag mga timawa agod lamang makapatindug sang malahalon nga mga ba-tongdaan tuhoy sa minatay. Ang tion, kuarta, kag pangabudlay nga ginahinguyang tuhoy sini, samtang ang mga katungdanan sa mga buhi —mga katungdanan nga ginapatuman sing maathag ni Kristo —ginabayaang nga dimahimo.

Ang mga Fariseo nagpatindug sang lolubngan sang mga man-alagna, kag ginpamunihan ang ila mga lolubngan, kag nagsinilingay sila sa isa kag isa, Kon nagkabuhi kami sa panahon sang amon mga ginikanan, wala gid man kami magbuylog sa ila sa pagpatulo sang dugo sang mga ulipon sang Dios. Apang sa amo man nga tion nagabuko sila sa pagkuha sang kabuhi sang Iya anak. Dapat ini mangin leksyon tuhoy sa aton. Dapat ini nga magbukas sang aton itolulok sa gahom ni Satanas sang paglimbong sang kaisipan nga nagapaliso gikan sa kamatuoran. Madamo ang nagasunod sang banas sang mga Fariseo. Ginatahud nila nga may pagkabalaan ang nagkalamatay tungod sa ila pagtuo. Nagakatingala sila sang pagkabulag sang mga Judio sa ila pagsikway sa kay Kristo. Kon nagkabuhi kami sa Iya kaadlawan, ang pabutyag nila, malipayon unta kami sa pagbaton sang Iya mga pagtudlo; wala kami unta magpakig-ambit sang sayop sadtong nagsikway sa Manlulowas. Apang kon ang pagkamatimuman sa Dios nagakinahanglan sang pagsikway sa kaugalingon kag ang pagpakahuya, ini nga mga tawo nagatapna sang ila pagtuo, kag magdumili sang pagtuman. Sa sini nga paagi nagapakita man sila sang amo nga espiritu katulad sang mga Fariseo nga ginpakamalaut ni Kristo.

[891] Diutay gid lang ang pagkilala sang mga Judio sang makahaladlok nga salabton nga nasakop sa pagsikway kay Kristo. Kutob sang nahauna nga tion nga ginpatulo ang wala sala nga dugo, sang ang matarong nga si Abel nahulog sa kamut ni Cain, ang amo nga maragtas ginasulit upod sang nagadugang nga pagsayop. Sa tagsa ka panag-on ang mga manalagna nagtib-ong sang ila tingog batok sa kasal-anan sang mga hari, pangulo, kag katawohan, nga naghambal

sang mga pulong nga ginhatag sa ila sang Dios, kag nagtuman sang Iya kabuboton sa katalagman sang ila kabuhi. Halin sa kaliwatan pakadto sa kaliwatan, may ara nga pagtumpok sang makahaladlok nga silot tuhoy sadtong nagasikway sang kapawa kag kamatuoran. Amo ini karon ang ginatumpok sa ila kaugalingon nga ulo sang mga kaaway ni Kristo. Ang kasal-anan sang kaparian kag mga pangulo labing dalagko pa sang sa nagligad nga kaliwatan. Pinaagi sang ila pagsikway sa Manlulowas, ginhimo nila ang ila kaugalingon nga may salabton tuhoy sa dugo sang tanan nga mga tawo nga matarong nga ginpatay gikan sa kay Abel pakadto sa kay Kristo. Handa na sila sa pagpuno nga mag-alawas sang ila tagayan sang kalautan. Kag sa indi madugay pagaiula ini sa ila mga ulo sa silot sa paghukom. Sa sini, ginpaandaman sila ni Jesus:

“Agod mag-abut sa inyo ang tanan nga dugo sang mga matarong nga gin-ula sa duta kutob sa dugo ni Abel nga matarong tubtob sa dugo ni Zacarias nga anak ni Baraquias, nga inyo ginpatay sa ginutlan sang templo kag sang halaran. Sa pagkamatuod nagasiling Ako sa inyo, tanan ining mga butang magaabut sa sini nga kaliwatan.”

Nahibaloan sang mga eskriba kag mga Fariseo nga matuod ang ginpanghambal ni Jesus. Nahibaloan nila kon paano ginpatay si manalagna Zacarias. Samtang ang mga pulong sang paandam gikan sa Dios yara pa sa iya mga bibig, ang sinatanas nga kasingkal naghugakom sa naglapas nga hari, kag sa iya sugo ginpatay ang manalagna. Ang iya dugo nagpabilin sa amo gid nga mga bato sa kadak-an sang templo, kag indi mapanas; nagpabilin ini nga naghatag sang pamatuod sa naglapas nga Israel. Tubtob nga nagatindug ang templo, magapabilin man ang tap ing sang matarong nga dugo, nga magasinggit nga timalusan sang Dios. Sang ginhinambit ni Jesus ining makahaladlok nga mga sala, ang nagapanalupsop nga kakugmat nag-abut sa kadam-an.

[892]

Pagtan-aw sa unhan, ginpabutyag ni Jesus nga ang pagkadimahinolsulon sang mga Judio kag ang indi nila pagbatas sa mga ulipon sang Dios manginkaangay man sa palaabuton subong sang sa una:

“Busa, yari karon ginapadala Ko sa inyo ang mga manalagna, kag maalam nga mga tawo, kag mga eskriba: kag ang iban sa ila pamatyon ninyo kag ilansang; kag ang pila sa ila bunalon ninyo sa inyo mga sinagoga, kag hingabuton ninyo sa banwabanwa.” Mga manalagna kag maalam nga mga tawo, puno sang pagtuo kag sang

Balaan nga Espiritu, —Esteban, Santiago, kag madamo pa nga iban, — pagapamatbatan kag patyon. Upod sang kamut nga nabayaw sa langit, kag ang diosnon nga kapawa nga nagalibot sang Iya pagkatawo, naghambal si Kristo subong nga hukom sa sadtong yara sa Iya atubangan. Ang Iya tingog nga masami mabatian sa pagkalolo kag pagpakitluoy, nabatian karon sa pagsabdong kag pagpakamalaut. Kinulbaan ang manugpalamati. Indi na gid mapala ang amo nga pagtandug nga nahimo sang Iya pinamulong kag panulok.

[893] Ang kaakig ni Jesus natumod sa pagkasalimpapaw, bug-os nga pagpakasala, nga sa diin ginalaglag sang mga tawo ang ila kaugalingon nga mga kalag, nagadaya sa mga katawohan kag nagapakahuya sa Dios. Sa madinayaon, malimbungon nga pangatarungan sang kaparian kag mga pangulo, nahangpan Niya ang pagpanghikot sa sinatanas nga galamiton. Maathag kag mausisaon ang Iya pagbuyagyag sang mga sala; apang wala gid Sia maghambal sang mga pulong sa pagtimalus. May balaan Sia nga pagkaalipungot batok sa prinsipang kadodulman; apang wala gid Sia magpakita sang nainit nga balatyagon. Amo man ang Kristohanon nga nagakabuhi suno sa kabobut-on sang Dios, nga nagaangkon sang matam-is nga kinaiya sang gugma kag paghikaluoy, magabatyang sang matarong nga pagkaakig batok sa sala; apang indi gid sia mapukaw sang igbalatyag sa pagyaguta sadtong nagayaguta sa iya. Bisan kon makasugata sadtong ginapanghikot sang gahom sa kaidadalman sa pagpadayon sang kabutigan, sa kay Kristo, pagatipigan niya gihapon ang pagkalinong kag ang pagpugong sa kaugalingon.

Ang diosnon nga pagkaawa amo ang nagpat-in sang dagway sang Anak sang Dios sang nagapasipat Sia sang isa ka nagapabilin nga pagtulok sa templo kag nian sa Iya mga manugpalamati. Sa tingog nga nalumsan sang madalum nga kalisod sa tagipusoon kag mapait nga mga luha, nagsiling Sia, “O Jerusalem, Jerusalem, ikaw nga nagpatay sang mga manalagna, kag nagbato sa ila nga ginpadala tuhoy sa imo, daw ano ka sunson nga gintipon Ko sing tingob ang imo kaanakan, subong sang isa ka munga nga nagatipon sang iya mga pisu sa idalum sang iya mga pakpak, kag nagdumili ka!” Amo ini ang kagamo sang pagbulagay. Sa panalabiton ni Kristo, ang amo gid nga tagipusoon sang Dios ginaula diri. Amo ini ang tanhaga nga pagpaalam sang mabinatason nga gugma sang Pagkadios.

Ginpahipus ang mga Fariseo kag mga Saduceo. Gintipon ni Jesus ang Iya mga gintoton-an, kag naghanda sa pagbiya sa templo, [894] indi subong sang isa nga nalutos kag | gintabug sing pakusog gikan sa atubangan sang Iya mga kaaway, kundi subong sang isa nga nakatapus sang iya bulohaton. Nagpahuway Sia nga mandadaug sa isa ka paindisay.

Ang mga bahandi sang kamatuoran nga nagkalahulog gikan sa bibig ni Kristo sa sinang mahitabuon nga adlaw gintipigan sa madamo nga mga tagipusoon. Tuhoy sa ila, ang bag-o nga mga panghunahona nagsugod sa ila kabuhi, bag-ong mga handom ang ginpukaw, kag and isa ka bag-o nga maragtas nasugoran. Sa tapus sang paglansang kag pagkabanhaw ni Kristo, ining mga tawo amo ang nagpanguna, kag nagtuman sang ila diosnon nga sugo upod sang kaalam kag katutom nga nagakasinanto sa kadakuon sang bulohaton. Nagdala sila sang balita nga magtandug sa tagipusoon sang mga tawo, kag nagpaluya sang dumaan nga mga desparatis nga sing madugay nagpainano sang kabuhi sang linibo. Sa atubangan sang ila pamatuod ang tawhanon nga mga teoriya kag mga pilosopiya nahimo nga walay pulos nga mga sugilanon. Dalagko nga mga patubas ang nag-ilig gikan sa pulong sang Manlulowas tuhoy sa sinang nagakatingala, naurongan nga pinanong sa templo sa Jerusalem.

Apang ang Israel subong nga pungsod nagbulag sang iya kaugalingon gikan sa Dios. Ang kinaandan nga sanga sang olibo nabanggi. Bilang pangkatapusan nga pagtanaw sa sulod sang templo, sing masinolub-on nagsiling si Jesus, “Yari karon, ang inyo balay ginbayaan sa inyo nga nahapay. Kay nagasiling Ako sa inyo, kutob karon indi na ninyo Ako makita tubtob nga magsiling kamo, Bulahan Sia nga nagakari sa ngalan sang Ginuo.” Sadto gintawag Niya ang templo nga puloy-an sang Iya Amay; apang karon, sang ang Anak sang tawo magaagi pagowa gikan sini nga mga kuta, ang [895] pagtambong sang Dios pagabawian sing walay katubtoban gikan sa templo nga ginpatindug tuhoy sa Iya kahimayaan. Kutob karon ang iya mga seremoniya mangin walay kahulogan, ang iya mga pag-alagdan isa ka pagyaguta.

[896]

Kapitulo 68—Sa Gowa nga Kadak-an

KAG may pila ka mga Grecianhon nga nagkara sa pagsimba sa pandut: busa ini sila nagkadto sa kay Felipe, nga taga Betsaida sa Galilea, kag nagpangayo sa iya nga nagasiling, Ginuo, buot kami magpakigkita kay Jesus. Si Felipe nagkadto kag magsugid kay Andres: si Andres kag si Felipe na man nagsugid sa kay Jesus.”

Sa sini nga tion ang bulohaton ni Kristo may dagway sang mapintas nga kalotusan. Nagmadinalag-on Sia sa Iya pagpakigbais sa kaparian kag mga Fariseo, apang maathag nga indi gid Sia pagbatunon nila subong nga Mesias. Nag-abut na ang katapusan nga pagbulagay. Tuhoy sa Iya mga gintoton-an ang amo nga bagay daw wala na sing paglaom. Apang si Kristo nagahilapit sa pagtapus sang Iya bulohaton. Ang dakong hitabo nga may kaangtanan indi lamang sa pungsod Judio, kundi man sa bug-os nga kalibutan, malapit na nga matabo. Sang mabatian ni Kristo ang mapakitluoyon nga pangabay, “Buot kami magpakigkita sa kay Jesus,” nga magalanyog sang gutom nga singgit sang kalibutan, nagsiga ang Iya dagway, kag nagsiling Sia, “Nag-abut na ang takna nga himayaon ang Anak sang tawo.” Sa pangabay sang mga Grecianhon nakita Niya ang hanuot nga patubas sang Iya dako nga pag-antus.

[897]

Ining mga tawo nagikan sa Nakatundan agod magpangita sa Manlulowas sa nagahinakop Niya nga kabuhi, subong nga ang maalam nga mga tawo naggikan sa Sidlangan sa pamuno. Sa tion sang pagkabun-ag ni Kristo ang katawohan nga Judio masako gid sa ila kaugalingon nga handom nga wala nila mahibaloi ang Iya nahauna nga pagkari. Ang mga mangin-alamon gikan sa diwatahan nga kadutaan nagkara sa pasungan upod sang ila mga amuma,,sa pagsimba sa Manlulowas. Amo man ining mga Grecianhon, nga nagatiglawas sang kapungsoran, kaliwatan, kag katawohan sang kalibutan, nagkari sa pagtan-aw kay Jesus. Amo man ini nga ang tanan nga katawohan sa tanan nga kadutaan kag sa tanan nga katugan mabuyok sa krus sang Manlulowas. Madamo man ang magakari “gikan sa Sidlangan kag Nakatundan, kag magalingkod kaupod ni

Abraham, ni Isaak kag ni Jacob, sa ginharian sang mga langit.” Mateo 8:11.

Nabatian sang mga Grecianhon ang madinalag-on nga pagsulod ni Kristo sa Jerusalem. Gindahumdahum sang iban, kag ila ini ginpasuni, nga ginpanabug Niya ang kaparian kag gumalahom sa templo, kag magakuha Sia sang trono ni David, kag nagagahom subong nga hari sang Israel. Ginhandom sang mga Grecianhon ang paghibalo sang kamatuoran nahanungod sa Iya bulohaton. “Buot kami makigkita kay Jesus,” ang siling nila. Gintugot ang ila handom. Sang gindala ini nga pangabay sa kay Jesus, didto Sia sa bahin sang templo nga sa diin ang tanan ginadumilian luwas lamang sa mga Judio, apang nagpalapit Sia sa mga Grecianhon sa gowa nga kadakan kag magpakigsugilanon kaupod nila.

Nag-abut ang takna sang paghimaya sa kay Kristo. Nagtindug Sia sa landong sang krus, kag ang pakiana sang mga Grecianhon nagpakita sa Iya nga ang pag-antus nga Iya ginahana nga himuon magadala sang madamo nga mga anak nga lalake kag babae pakadto sa Dios. Nahibaloan Niya nga makita Sia sang mga Grecianhon sa isa ka kahimtangan mga wala nila gindahum. Makita nila Sia nga mapaluyo kay Barabas, ang isa ka makawat kag mamomuno, nga pagapilion nga buhian sa atubang sang Anak sang Dios, Mabatian nila ang katawohan nga magahimo sang ila pagpili upod sang pagpabaskug sang kaparian kag mga gumalahom. Kag sa pakiana, “Ano nian ang himuon ko sa kay Jesus nga ginatawag Kristo?” ang sabat pagaihatag, “Ilansang Sia.” Mateo 27:22. Bangod sa paghimo sining katumbasan tuhoy sa kasalanan sang mga tawo, nahibaloan ni Kristo nga ang Iya ginharian mahimpit, kag magalapnag sa bug-os nga kalibutan. Magapangabudlay Sia bilang manugpasaguli, kag magapangibabaw ang Iya Espiritu. Sa makadali nagtan-aw Sia sa palaabuton, kag nabatian ang mga tingog nga nagabantala sa tanan nga bahin sang kalibutan, “Yari karon ang Kordero sang Dios nga nagakuha sang sala sang kalibutan.” Juan 1:29. Sa sining mga dumoluong, nakita Niya ang pangako sang dakong pag-ani, kon ang dingding nga nagaulot sa tunga sang Judio kag Gentil maguba, kag ang tanan nga kapungsoran, hinambalan kag katawohan magapamati sang balita sang kaluwasan. Ang pagpaabut sini, ang katapusan sang Iya paglaom, napahayag sa mga pulong, “Nag-abut ang takna nga ang Anak sang tawo pagahimayaon.” Apang ang paagi nga sa diin

[898]

ini nga paghimaya pagahimuon wala gid madula sa panghunahona ni Kristo. Ang pagtipon pasulod sang mga Gentil amo ang magasunod sang Iya manug-abut nga kamatayon. Ang kalibutan maluwas lamang tungod sa Iya kamatayon. Katulad sang binato sang trigo, ang Anak sang tawo dapat nga itigsok sa duta kag mapatay, kag pagailubong nga dimakita; apang magakabuhi Sia liwan.

[899] Ginpahayag ni Kristo ang Iya palaabuton, kag ginlaragway ini pinaagi sa mga butang sang kinaugali, agod mahangpan sang mga gintoton-an. Ang tunay nga samputanan sang Iya bulohaton pagakab-uton sang Iya kamatayon. “Sa pagkamatuod, sa pagkamatuod, nagasiling Ako sa inyo,” siling Niya, “luwas kon mahulog ang binato sang trigo nga matisok sa duta kag mapatay, nagapabilin ini nga isahanon: apang kon mamatay ini, magadala sia sang mauya nga pagpamunga.” Kon ang binato sang trigo mahulog sa duta kag mapatay, nagatubo ini, kag magabunga. Amo man ang kamatayon ni Kristo, magapatubas sang bunga tuhoy sa ginharian sang Dios. Suno sa palahinandigan sa ginharian sang mga ulotanon, ang kabuhi amo ang mangin samputanan sang iya kamatayon.

Yadtong nagatalauma sang duta yara gid sa atubangan nila ini nga palaanggiran. Tagsa ka tuig ang tawo nagatipig sang iya tinago nga uyas pinaagi sa dawpaghaboy sang pinili nga mga bahin. Sing may panahon dapat ini nga matago sa idalum sang idas, agod mabantayan sang Ginuo. Nian magapahayag ang dahon, kag ang pinuso, kag sa ulihe ang binato sang mais sa pinuso. Apang ini nga pagtubo indi mahanabo tubtob nga ang lamigas matago sa duta, nga daw nadula.

Ang binhi nga nalubong sa duta, magapatubas sang bunga, kag sa balus, amo naman ini ang itanum. Sa sini nga paagi ang inanihan magatubo. Amo man ang kamatayon ni Kristo sa krus sa Kalbaryo magapamunga nga sa kabuhi nga walay katapusan. Ang pagpamalandong sining pag-antus amo ang mangin himaya sadtong, subong nga bunga sini, magakabuhi tubtob sa panag-on nga walay katapusan.

[900] Ang lamigas sang trigo nga nagatipig sang iya kaugalingon nga kabuhi indi gid makapatubas sang bunga. Magapabilin ini nga isahanon. Mahimo ni Kristo kon pilion Niya ang pagluwas sang Iya kaugalingon gikan sa kamatayon. Apang kon himuon Niya ini, magapabilin Sia nga isahanon. Indi gid Sia makadala sang mga anak

nga babae kag lalake pakadto sa Dios. Sa pagtugyan lamang sang Iya kabuhi nga makahatag Sia sang kabuhi sa tawo. Sa paghulog lamang sa duta kag mapatay nga mahimo Sia nga binhi sang dakong alanyon, —ang dakong kadam-an nga pagaluwason sa Dios gikan sa tagsa ka pungsod, himata, hinambalan kag katawohan.

Upod sini nga kamatuoran ginpaangot ni Kristo ang leksyon sang pag-antus-sa-kaugalingon nga dapat ton-an sang tanan: “Ang nagahigugma sang iya kabuhi nawala niya ini; kag sia nga nagadumot sang iya kabuhi sa sining kalibutan tipigan niya ini nga sa kabuhi nga dayon.” Ang tanan nga magapatubas sang bunga subong mga manugpangabudlay upod ni Kristo, dapat nga mapukan sing una sa duta kag mapatay. Ang kabuhi dapat nga mahaboy sa idas sang mga kinahanglanon sang kalibutan. Ang paghigugma sa kaugalingon, ang pagkabalaka sa kaugalingon, dapat nga malaglag. Kag ang kasugoan sang pag-antus sa kaugalingon amo ang kasugoan sang pagtipig sang kaugalingon. Ang mangunguma nagatipig sang iya lamigas pinaagi sa paghaboy sini. Amo man ini sa tawhanon nga kabuhi. Ang paghatag amo ang pagkabuhi. Ang kabuhi nga pagatipigan amo ang kabuhi nga ginhatag sing hilway sa pag-alagad sa Dios kag sa tawo. Yadtong nagaantus sang ila kabuhi tungod kay Kristo sa sini nga kalibutan, magatipig sini sa kabuhi nga dayon.

Ang kabuhi nga nagamit sa kaugalingon katulad sang mga uyas nga ginkaon. Madula, apang wala nagadugang. Mahimo nga magtipon ang tawo sang tanan nga tuhoy sa iya kaugalingon, apang magataliwan ang iya kabuhi, kag mawad-an sia. Ang kasugoan sang pagalagad sa kaugalingon amo ang kasugoan sang paglaglag sa kaugalingon. [901]

“Kon ang bisan sin-o nga tawo mag-alagad sa Akon,” siling ni Jesus, “pasunda sia sa Akon; kag kon diin Ako, didto man ang Akon sulogon: kon ang bisan sin-o nga tawo ang mag-alagad sa Akon, pasidunggan sia sang Akon Amay.” Yadtong tanan nga nagabaga kaupod ni Kristo sang krus sang pag-antus mangin umalambit kaupod Niya sang Iya himaya. Nangin kalipayan ni Kristo sa Iya kaholuy-an kag kasakitan nga ang Iya mga gintoton-an pagahimayaon kaupod Niya. Amo sila ang bunga sang iya pag-antus sa kaugalingon. Ang pagpanghikot sa ila sang Iya kaugalingon nga kinaiya kag espiritu amo ang Iya padya, kag mangin kalipayan Niya sa kabugosan sang dayon nga katuigan. Ini nga kalipay ambiton nila kaupod

Niya subong patubas sang ila pagpangabudlay kag pag-antus nga makita sa iban nga tagipusoon kag kabuhi. Mga masigkamanug-pangabudlay sila sing tingob kaupod ni Kristo, kag pasidunggan sila sang Amay subong sang pagpasidungog Nia sang Iya Anak.

[902] Ang balita sang mga Grecianhon, nga nagalandong sang pagtipon sang mga Gentil, nagdala sini sa panghunahona ni Jesus sang Iya bug-os nga bulohaton. Ang bulohaton sang pagtubos nagligad sa Iya atubangan, gikan sa panahon sang pagsugod sini didto sa langit, tubtob sa kamatayon nga karon nagahilapit na. Ang isa ka tanhaga nga panganod daw naglikop sa Anak sang Dios. Ang iya kadulom nabatyagan sadtong malapit sa Iya. Naglingkod Sia nga may madalum nga kaisipan. Sa katapusan nabungkag ang kalinong bangod sang Iya mahimayaon nga tingog, “Nian ginagamuhan ang Akon kalag; kag ano ang Akon masiling? Amay luwasa Ako gikan sini nga takna.” Sa pagpaabut nagainum na si Kristo sa tagayan sang kapaitan. Ang Iya pagkatawhanon nag-isol gikan sa takna sang pagbiya, kon sa pagtan-aw pagatalikdan Sia bisan pa sang Dios, kon ang tanan makakita sa Iya nga ginapilas, ginabunal sang Dios kag ginasakit. Nag-uklo Sia gikan sa dayag nga pagpayasyas, gikan sa pagkabig nga subong sang labing malaut nga kriminal, gikan sa makaholuya kag tinamay nga kamatayon. Ang pagtunda sang Iya pagpakigsumpong batok sa kagamhanan sang kadodulman, ang pagbatyag sang makahaladlok nga lulan sang tawhanon nga paglapas, kag ang kaalipungot sang Dios bangod sa sala, amo ang kabangdanan sang pagkapunaw sang espiritu ni Jesus, kag ang kaluspad sang kamatayon nga magsalama sang Iya dagway.

Nian nag-abut ang diosnon nga pagtugyan sa kabobut-on sang Iya Amay. “Bangod sini,” siling Niya, “nagkari Ako sa sini nga takna. Amay, himayaa ang Imo ngalan.” Pinaagi lamang sa kamatayon ni Kristo nga ang ginharian ni Satanas malumpag. Sa amo lamang nga paagi nga matubos ang tawo, kag mahimaya ang Dios. Nagpasugot si Jesus sa pagpakasakit, ginbaton Niya ang halad. Ang Halangdon sang langit nagpasugot sa pagantus subong nga Manugpas-an sang sala. “Amay, himayaa ang Imo ngalan,” ang siling Niya. Sang naghambal si Kristo sini nga mga pulong, ang sabat nagabut gikan sa panganod nga nagautaw-utaw sa ibabaw sang Iya ulo: “Nahimaya Ko na ini, kag Akon himayaon liwan.” Ang bug-os nga kabuhi ni Kristo gikan sa pasungan tubtob sa panahon nga

ginhambal ini nga mga pulong, naghimaya sa Dios; kag sa palaabuton nga pagtilaw ang Iya Diosnon kag tawhanon nga pag-antus sa pagkamatuod gid magahimaya sang Iya Amay.

Sang nabatian ang tingog, ang isa ka kapawa naglum pat gikan sa panganod, kag naglibot kay Kristo, daw subong bala nga ang butkon sang Walay Katubtoban nga gahom naghakus sa Iya katulad sang dingding nga kalayo. Gintan-aw sang mga katawohan ini nga talanawon upod sang kahadlok kag katingala. Wala sing isa nga nangahas sa paghambal. Upod sang malinong nga mga bibig kag pinunggan nga pagginhawa, nagtindug ang tanan nga ang ila panulok natumod sa kay Jesus. Sang nahatag na ang pamatuod sang Amay, nagbayaw ang panganod, kag naglinapta sa kalangitan. Tubtob diri kag natapus ang makita nga pagpakigsugilanon sa tunga sang Amay kag sang Anak.

[903]

“Busa ang mga tawo nga nag-tindug didto sa malapit, kag nakabati sini nagsiling nga nagdaguob: ang iban nagsiling, nagpakighambal sa iya ang manogtunda.” Apang ang nagpamangkut nga mga Grecianhon nakakita sang panganod, nakabati sang tingog, nakahangop sang iya kahulogan, kag nakita nila sa pagkamatuod gid si Kristo; tuhoy sa ila ginpahayag Sia bilang Pinadala sang Dios.

Ang tingog sang Dios nabatian sa pagtugmaw kay Jesus o sa pamuno sang Iya pagpangalagad, kag liwan sa Iya pagtigbaliw didto sa bukid. Nian sa paghinakop sang Iya pagpangalagad nabatian ini sing makatlo, sang madamodamo nga mga tawo, kag sa idalum sang dikinaandan nga kahimtangan. Bag-o pa lamang makahambal si Jesus sang labing solemne nga kamatuoran nahanungod sang kahimtangan sang mga Judio. Nakahimo na Sia sang Iya katapusan nga pakiluoy, kag nakapamatbat na Sia sang ila kapahamakan. Liwan nga ginpahamtang sang Dios ang Iya pat-in sa bulohaton sang Iya Anak. Nakilala Niya ang Isa nga ginsikway sang Israel. “Ini nga tingog wala mag-abut tungod sa Akon,” siling ni Jesus, “kundi tungod sa inyo kaayohan.” Amo ini ang labing pinurongan nga pagpamatuod sang Iya pagka Mesias, ang tanda gikan sa Amay nga si Jesus naghambal sang kamatuoran kag nga amo Sia ang Anak sang Dios.

[904]

“Karon, amo ang paghukom sining kalibutan,” ang padayon ni Kristo; “karon subulon na ang prinsipie sining kalibutan. Kag Ako, kon pagbayawon gikan sa duta, magabayok sang tanan nga tawo

pakadto sa Akon. Ini ginsiling Niya sa pagpakita kon sa ano nga kamatayon mapatay Sia.” Amo ini ang tion sang krisis sang kalibutan. Kon mahimo Ako nga tumbas tuhoy sa sala sang mga tawo, maiwagan ang kalibutan. Mabungkag ang paghugakom ni Satanas sa mga tawo. Ang ginpanas nga larawan sang Dios mapasag-uli sa tawhanon, kag ang isa ka panimalay sang matinuohon nga mga balaan sa katapusan magapanubli sang langitnon nga puloy-an. Amo ini ang samputanan sang kamatayon ni Kristo. Ang Manlulowas nawala sa pagpamalandong sang talan-awon sang pagdaug nga gintawag sa Iya atubangan. Nakita Niya ang krus, ang mapintas, talamayon nga krus, upod sang iya kahadlukan nga nagabanaag sa himaya.

Apang ang bulohaton sa pagluwas sa tawo indi lamang amo ini ang natuman sa krus. Ang gugma sang Dios napahayag sa uniberso. Ginsubol pagowa ang prinsipie sang kalibutan. Nasabat sang mga panumbongon ni Satanas batok sa Dios. Ang pagpakahuya nga ginhaboy niya sa langit nakuha na sing dayon. Ang mga manogtunda subong man ang mga tawo nabuyok sa Manlulowas. “Ako, kon pagbayawon gikan sa duta,” siling Niya, “magabuyok sang tanan nga tawo pakadto sa Akon.”

[905] Madamo ang mga tawo nga naglibot sa kay Jesus sang ginpanghambal Niya ini nga mga pulong, kag may isa nga nagsiling, “Nabatian ta gikan sa kasugoan nga si Kristo magapabilin sing dayon; kag karon paano nga nagsiling Ka, ang Anak sang tawo pagabayawon? Sin-o ining Anak sang tawo? Nian nagsiling si Jesus sa ila, Sa diutay pa nga tion ang kapawa yara sa tunga ninyo. Maglakat sa may kapawa pa kamo, basi kon abtan kamo sang kadulom; kag ang nagalakat sa kadodulman indi makahibalo kon diin sia makadto. Samtang may kapawa pa kamo, tuohi ninyo ang kapawa, agod mangin inanak kamo sang kapawa.”

“Way sapayan nga nakahimo Sia sang madamo nga mga katingalahan sa ila atubangan, apang wala sila magtuo sa Iya.” Makaisa nga ginpamangkut nila ang Manlulowas, “Nian, ano ang mapahayag Mo nga tanda agod nga makita namon kag matuohan Ikaw?” Juan 6:30. Dimaisip nga mga talandaan ang nahatag; apang gintakpan nila ang ila mga itolulok kag ginpatig-a ang ila tagipusoon. Karon nga ang Amay mismo amo ang naghambal, kag indi na sila makapangayo sang dugang pa nga tanda, nagdumili sila gihapon sa pagtuo.

“Way sapayan sa tunga sang pangulo nga mga gumalahom, madamo man ang nagtuo sa Iya; apang tungod sang mga Fariseo wala nila pag-itu-ad Sia basi kon subolon sila pagowa sa sinagoga.” Ginbigugma nila ang pagdayaw sang mga tawo sa baylo sang pagbaton sang Dios. Agod mahilway nila ang ila kaugalingon gikan sa pagtamay kag pagpakahuya, ginpanghiwala nila si Kristo, kag ginsikway ang tanyag sang kabuhi nga dayon. Kag daw ano ka damo sa bug-os nga katuigan ang kutob sadto naghimo sang amo man nga butang! Sa ila nagakadapat ang tanan nga mga pulong sang paandam nga ginhatag sang Manlulowas: “Ang nagahigugma sang iya kabuhi mahimo nga madula niya ini.” “Ang nagasikway sa Akon,” siling ni Jesus, “kag wala nagabaton sang Akon mga pulong, may isa nga nagahukom sa iya: ang mga pulong nga Akon ginhambal, amo ini ang magahukom sa iya sa katapusan nga adlaw.” Juan 12:48.

[906]

Kanugon sadtong wala makahibalo sang tion sang pagduaw sa ila! Inanay kag mabinasulon ginbayaan ni Kristo sing dayon ang hulot sang templo.

[907]

Kapitulo 69—Sa Bukid Sang mga Olibo

ANG mga pinamulong ni Kristo sa kaparian kag gumalahom, “Yari karon ang inyo balay ginbayaan sa inyo nga hinapay” (Mateo 23:38) nagpakugmat sa ila tagipusoon. Nagpakunokuno sila nga daw sa wala lang sa ila apang ang pakiana padayon nga nagaragingring sa ila kaisipan sang pagkahinungdanon sining mga pulong. Daw ginapahog sila sang dimakita nga katalagman. Mahimo bala nga ang dalayawon nga templo, nga amo ang himaya sang pungsod, sa indi madugay nangin salin sang kalaglagaan? Ang panagupnop sang kalautan naambit man sang mga gintoton-an, kag malinangkagon nga naghulat sila sang dugang kag pat-ud nga pabutyag gikan kay Jesus. Sang paggowa nila upod niya gikan sa templo, gintawag nila ang Iya igtalupangod sa iya sini katahom kag kalig-on. Lubos nga marmol ang iya mga bato kag ang iya kaputi, kag ang iban sa ila makahalawhaw ang kadalagkuon. Ang bahin sang kuta nakatindog batok sa pagsalakay sang mga hangaway ni Nabukodunozor. Sa iya himpit nga pagbalay sang mga bato, nagpahayag ini nga daw isa ka dako nga bilog nga ginkuha gikan sa kutkot. Indi mahangpan sang mga gintoton-an kon paano ini nga mga kuta malumpag.

[908]

Sang ang igtalupangod ni Kristo nalansang sa pagkahalangdon sang templo, daw ano ayhan ang wala mamitlang nga panghunahona sadtong Isa nga Ginsikway! Ang talan-awon sa Iya atubangan tunay gid nga magayon, apang masinolub-on Sia nga nagsiling, Nakita ko ina tanan. Ang tinukod matuod gid nga matahom. Ginatudlo ninyo ining kuta subong nga daw indi malumpag; apang pamatii ang Akon mga pulong; Magaabut ang adlaw nga “wala sing isa sining mga bato nga mabilin nga nagasinampaw, nga indi paglumpagon.”

Ang pinamulong ni Kristo ginhambal nga sarang mabatian sang dakong pundok sang mga tawo; apang sang nag-isahanon Sia, sanday Pedro, Juan, Santiago, kag Andres, nagpalapit sa Iya samtang nagalingkod Sia sa bukid sang mga Olibo. “Sugiri kami,” ang ila siling, “san-o ining mga butang mahanabo? kag ano ang mangin tanda sang Imo pagkari kag sang katapusan sang kalibutan?” Wala

ginsabat ni Jesus ang Iya mga gintoton-an tungod sa pag-isaisa sang paglaglag sang Jerusalem kag ang dako nga adlaw sang Iya pagkari. Ginsimbug Niya ining duha ka hitabo. Kon pananglit ginbuksan Niya sa Iya mga gintoton-an ang talan-awon subong sang Iya pagtan-aw, wala unta sila makabatas sang talan-awon. Sa paghikaluoy sa ila, ginsimbug Niya ang kasaysayan sang duha ka dalagko nga mga krisis, kag ibilin ini sa Iya mga gintoton-an ang pagtuon sang kahulogan sini sa ila kaugalingon. Sang ginhinambitan Niya ang kalaglagan sang Jerusalem, ang Iya tagnaanong nga mga pulong naglambut sa unhan sang amo nga hitabo didto sa katapusan nga pagsunog sa sinang adlaw kon ang Ginuo magtindug sa Iya duog sa pagsilot sa kalibutan tungod sang ila kalautan, kon ang duta magapadayag sang iya dugo, kag indi na pagtabunan ang iya nga pinamatay. Ining bug-os nga halambalanon ginhatag, indi lamang tuhoy sa mga gintoton-an, kundi man sa sadtong magakabuhi sa katapusan nga talanawon sa maragtas sining kalibutan. [909]

Pagbalikid sa Iya mga gintoton-an, nagsiling si Kristo, “Magandam nga wala sing tawo nga magpatalang sa inyo. Kay madamo ang magakari sa Akon ngalan nga magasiling, Ako amo ang Kristo; kag magapatalang sang madamo.” Magapahayag ang madamo nga mga mesias, nga magaangkon sa paghimo sang mga katingalahan, kag magpabutyag nga ang tion sang paghilway sang pungsod Judio nag-abut na. Ini sila magapatalang sang madamo. Natuman ang mga pinamulong ni Kristo. Sa ulot sang Iya kamatayon kag sang pagsalakay sa Jerusalem madamo ang mga mesias nga nagpahayag. Apang ini nga paandam ginhatag man sa sadtong magakabuhi sa panag-on sining kalibutan. Ang amo man nga mga kadayaan nga ginhimo sa wala pa ang paglaglag sang Jerusalem ginhimo ini sa tanan nga katuigan, kag pagahimuon liwan.

“Kag magapamati kamo sang inaway kag mga pasuni sang inaway: talupangda ninyo nga indi kamo magkalisang: kay dapat nga magkahanabu ini tanan nga mga butang, apang indi pa ini ang katapusan.” Sa wala pa ang paglaglag sang Jerusalem, nagdinumog ang mga katawohan tuhoy sa kagamhanan. Ang mga emperador ginpangbuno. Yadtong gindahum nga nagatindug nga magasunod sa trono ginpamatay. May mga inaway kag pasuni sang inaway. “Tanan ini nga mga butang dapat nga magkahanabo,” siling ni Kristo, “apang indi pa amo ini ang katapusan (sang Judio subong nga pung-

[910] sod). Kay ang pungsod magatindug batok sa isa ka pungsod, kag ang ginharian batok sa isa ka ginharian: kag magaabut ang gutom, peste, kag linog sa nagkalainlain nga duog. Tanan ini mga pamuno sang kalisod.” Siling ni Kristo, Sa makita ini nga talandaan sang mga rabbi, ipabutyag nila ini nga amo ang paghukom sang Dios sa kapungsoran kay gin-ulipon nila ang Iya pinili nga katawohan. Ipabutyag nila nga ining mga talandaan amo ang timaan sang pagkari sang Mesias. Indi kamo magpalimbong; ini sila amo ang pamuno sang Iya mga paghukom. Ang katawohan nagtulok sa ila kaugalingon. Wala sila maghinulsol kag magliliso agod nga Akon sila nga ayuhon. Ang mga talandaan nga ila ginpakilala subong nga timaan sang ila pagkahilway gikan sa kahiulipnan amo ang tanda sang ila kalaglagan.

“Nian pagaitugyan nila kamo agod nga pagsakiton, kag pamatyon kamo: kag pagadumtan kamo sang tanan nga kapungsoran tungod sa Akon ngalan. Kag nian madamo ang mapasub-an, kag magaluibay ang isa kag isa, kag nagadumtanay ang isa kag isa.” Tanan ini ginantus sang mga Kristohanon. Ang mga ginikanan nagluib sa ila mga kabataan. Ang mga kabataan nagluib sa ila ginikanan. Ang mga abyan nagtugyan sang ila mga abyan sa Sanhidrin. Ang mga manughingabut nagtuman sang ila katuyoan pinaagi sa pagpatay kanday Esteban, Santiago kag ang iban nga Kristohanon.

[911] Pinaagi sa Iya mga ulipon ang Dios naghatag sa katawohan Judio sang katapusan nga kahigayunan sa paghinulsol. Nagpahayag Sia sang Iya kaugalingon pinaagi sa Iya mga saksi sang pagdakop sa ila, sa hukmanan kag sa bilangoan. Way sapayan ang ila mga hukom nagpamatbat sa ila sang kamatayon. Mga tawo sila nga sa diin ang kalibutan indi takus, kag sa pagpatay sa ila ang mga Judio naglansang sing bag-o sa Anak sang Dios. Kag mangin amo man ini gihapon. Ang mga pagbulot-an magahimo sang mga kasugoan nga magalatid sang kahilwayan sa pagtoluohan. Angkunon nila ang kinamatarong nga Iya gid lamang sang Dios. Maga-hunahona sila nga mapilit nila ang kaisipan nga ang Dios lamang amo ang maggahom. Bisan pa karon nagapanugod na sila: ini nga bulohaton padayunon nila tubtob makalambut sa dulonan nga indi na sila makapadayon. Ang Dios magapatunga tuhoy sa Iya tampad, matinumanon-sa-kasugoan nga mga katawohan.

Sa tagsa ka hitabo sang paghingabot, yadtong nakakita sini makahimo sang pagtapat tuhoy kay Kristo ukon batok sa Iya. Yadtong magapahayag sang kaawa tuhoy sadtong ginapakamalaut sing sayop nagapakita sang ila pag-angot kay Kristo. Ang iban napa-sub-an tungod ang palatukoran sang kamatuoran nagapilas sa ila ginahimo. Madamo ang nagakasandad kag mapukan, nga maglapas gikan sa pagtuo nga ila sadto ginapabutyag. Yadtong magalapas sa panahon sang pagtilaw magapanaksi sing butig agod lamang mahilway sila kag luiban nila ang ila kautoran. Ginapaandaman kita ni Kristo nahanungod sini, agod nga indi kita matingala sa dikinaandan kag mapintas nga banas sadtong nagasikway sang kapawa.

Ang mga gintoton-an ginhatagan ni Kristo sang tanda sang kalaglagaan nga magaabut sa Jerusalem kag ginsugiran Niya sila kon paano ang pagpalagyo: “Kon makita ninyo ang Jerusalem nga ginalibutan sang mga hangaway, nian hibalo ninyo nga malapit na ang iya kahapayan. Nian ang didto sa Judea magpalagyo sa kabukiran; kag yadtong yara sa tunga nila magtaliwan pagowa, kag indi pagtugoti nga ang sa kaumhan magpasulod pa didto. Kay amo ining mga adlaw sang pagtimalus agod nga matuman ang tanan nga ginsulat.” Ining paandam ginhatag nga pagtalupangdon sa mga kap-atan ka tuig sang ulihe, sa paglaglag sang Jerusalem. Ang mga Kristohanon nagtuman sang paandam, kag wala sang isa sa ila nga namatay sang mapukan ang dakbanwa. [912]

“Magpangamuyo kamo nga ang inyo pagpalagyo indi matabo sa tigtolugnaw ukon sa adlaw nga inogpahuway,” siling ni Kristo. Sia nga naghimo sang Adlaw nga Inogpahuway wala magbungkag sini kag ilansang sa Iya krus. Ang adlaw nga Inogpahuway wala mapanas kag mapanghiwala tungod sa Iyang kamatayon. Kap-atan ka tuig sa tapus sang Iya paglansang, pakabalaanon ini gihapon. Sa sulod sang kap-atan ka tuig ang mga gintoton-an magapangamuyo nga ang ila pagpalagyo indi mataboan sa Adlaw nga Inogpahuway.

Gikan sa paglaglag sang Jerusalem, nagpadayon sing madasig si Kristo padulong sa dakodako nga hitabo, ang katapusan nga anilyo sa talikala sang maragtas sini nga kalibutan, — ang pagkari sang Anak sang Dios sa himaya kag pagkahalangdon. Sa ulot sining duha ka hitabo, nabuksan sa talan-awon ni Kristo ang malawig nga mga siglo sang kadodulman, mga siglo nga ang Iya iglesia natandaan sang dugo, luha kag kasakit. Indi pa ini mabatas tulokon sang Iya

mga gintoton-an, kag ginpaligad lang ini ni Kristo nga may diutay nga paghinambit. “Nian may dako nga kangitngitan,” siling Niya, “nga wala pa gid mahanabo kutob sa ginsugoran sang kalibutan tubtob karon, bisan pa sa palaabuton. Kag luwas lamang kon palip-uton yadto nga kaadlawan, wala sing unod nga maluwas: tuhoy sa kaayohan sang mga pinili pagapalip-uton yadtong mga adlaw.” Labaw sa isa ka libo ka tuig ang kaangay nga paghingabot nga wala pa gid makita sa kalibutan, maga-abut sa mga sumolunod ni Kristo. Minilyon sang Iya matutom nga mga saksi pagapamatyon. Kon wala pag-iuntay sang Dios ang Iya butkon sa pagtipig sang Iya katawohan, ang tanan ayhan magakawala. “Apang sa kaayohan sang mga pinili,” nagsiling Sia, “pagapalip-uton yadto nga kaadlawan.”

[913]

Nian sa indi masaypan nga mga pulong, ang aton Ginuo naghambal nahanungod sang Iya ikaduha nga pagkari, kag naghatag Sia sang mga paandam nga magauna sa Iyang pagpahayag sa kalibutan. “Kon may tawo nga magsiling sa inyo, Tan-awa, yari diri si Kristo, ukon didto; indi pagtuohi. Kay magalutaw ang butig nga mga Kristo, kag butig nga mga manalagna, kag magapakita sang dalagko nga mga talandaan kag mga katingalahan; sa bagay nga, kon mahimo pa lang, madayaan nila bisan pa ang mga pinili. Tan-awa ginasugiran ta kamo nga daan. Hanti kon magsiling sila sa inyo, Tan-awa, yara Sia sa kahanayakan; indi kamo magkadto: Tan-awa yara Sia sa tago nga mga hulot; indi ninyo pagtuohi. Kay subong sang kilat nga naga-idlab gikan sa Sidlangan kag magbanaag pakadto sa Katundan, mangin amo man sini ang pagkari sang Anak sang tawo.” Bilang isa sang mga tiliman-an sang pagkalaglag sang Jerusalem, nagsiling si Kristo, “Madamo ang magalutaw nga butig nga mga manalagna, kag magapatalang sang madamo.” Naglutaw gid matuod ang butig nga mga manalagna, nga naglimbong sa mga katawohan, kag nagtuytoy sa kadamoan pakadto sa kahanayakan. Mga madyikero, mga babaylan, nga naga-angkon sang tanhaga nga gahom, nagpadugok sang katawohan sa ila didto sa kamingaw sang kabukiran. Apang ini nga tagna ginhambal man nahanungod sang katapusan nga mga adlaw. Ini nga talandaan ginhatag nga tiliman-an sang ikaduha nga pagkari. Bisan karon ang butig nga mga Kristo kag butig nga mga manalagna nagapakita sang mga talandaan kag katingalahan agod mahaylo ang Iya mga gintoton-an. Wala bala naton mabatii ang

[914]

singgit, “Tan-awa yara Sia sa kahanayakan?” Indi bala nga linibo

ang nagduaw sa kahanayakan upod sang paglaom nga makita si Kristo? Kag gikan sa linibo nga pagtililipon nga sa diin ang mga tawo nagapati nga makapakigsugilanon sila sa nagtaliwan nga espiritu, indi bala mabatian naton ang singgit, “Tan-awa, yara Sia sa tago nga mga hulot?” Amo ini nga pag-angkon ang ginapabutyag sang mga espiritista. Apang ano ang ginasing ni Kristo? “Indi pagtuohi ini. Kay subong sang kilat nga nagaidlab gikan sa sidlangan kag nagasiga tubtob sa Katundan, mangin amo man ini kon magkari na ang Anak sang tawo.”

Ang Manlulowas naghatag sang mga talandaan sang Iya pag-abut, kag labaw sa tanan, ginpat-ud Niya ang tion kon san-o mag-aabut ang nahauna sining mga talandaan: “Gilayon sa tapus sang kangitngitan sadtong mga kaadlawan, ang adlaw magadulom, kag ang bulan indi maghatag sang iya kapawa, kag ang kabituonan mag-akalahulog gikan sa langit, kag pagatay-ugon ang mga kagamhanan sang langit: kag nian magapahayag ang talandaan sang Anak sang tawo sa langit: kag ang tanan nga kabikahan sa duta magahaya, kag makita nila ang Anak sang tawo nga nagapakari sa panganod sang langit nga may gahom kag dako nga himaya. Kag ipadala Niya ang Iya manogtunda upod sang dakong tunog sang budyong, kag tipunon nila sing tingob ang Iya pinili gikan sa apat ka pamusod sang hangin, gikan sa isa ka ukbong sang langit pakadto sa isa.”

Sa pagtakop sang dakong paghingabut papanhon, ginpabutyag ni Kristo, ang adlaw magadulom kag ang bulan indi maghatag sang iya kapawa. Madason ang mga kabituonan magakalahulog gikan sa langit. Kag nagasing Sia, “Magtuon kamo sa palaanggiran sang kahoy nga higuera; kon malum-ok pa ang iya salingsing, kag magpangdahon, mahibaloan ninyo nga malapit ang tingadlaw: amo man kamo, kon makita ninyo tanan ini nga mga butang, hibaloi ninyo nga malapit na Sia, ayhan sa mga gawang.” Mateo 24:32, 33.

Naghatag si Kristo sang talandaan sang Iya pagkari. Ginpabutyag Niya nga mahimo naton mahibaloan kon malapit na Sia, ayhan sa mga gawang. Nagsiling Sia nahanungod sadtong makakita sining mga talandaan, “Ini nga kaliwatan indi magataliwan tubtob ining tanan nga mga butang matuman.” Nagpahayag na ining mga talandaan. Karon aton na nahibaloan sing pat-ud nga ang pagkari sang Ginuo malapit. “Magataliwan ang langit kag ang duta,” siling Niya, “apang ang Akon pulong indi gid magtaliwan.”

[915]

Magakari si Kristo upod sang panganod kag dako nga himaya. Pagaalagaran Sia sang pinanong kag nagabadlak nga mga manog-tunda. Magakari Sia sa pagbanhaw sang mga minatay kag sa pag-baylo sang mga buhi nga balaan gikan sa himaya pakadto sa himaya. Magakari Sia sa pagpasidungog sadtong naghigugma sa Iya, kag nagbantay sang Iya mga sugo, kag pagadalhon Niya sila, nga sa Iya kaugalingon. Wala Niya pagkalimti sila ukon ang Iya pangako. May ara nga pagsugpon liwan sang talikala sang panimalay. Kon tulokon ta ang aton mga minatay, mahimo naton madumdoman kon ang budyong sang Dios magtunog kag ang mga “minatay pagabanhawon nga dimadinolunton, kag tanan kita pamayluhan.” 1 Corinto 15:52. Diutay pa nga tion kag makita naton ang Hari sa Iya kagayunan. Diutay pa nga tion kag pamahiran Niya ang luha sa aton mga mata. Diutay pa nga tion, kag ipahayag Niya kita nga “walay sayop sa atubangan sang Iyang himaya upod sang lakas nga kalipay.” Judas 24. Busa, sang paghatag Niya sang mga talandaan sang Iya pagbalik, nagsiling Sia, “Kon magsugod na sa pagkahanabo ining mga butang, nian magtangla kamo sa ibabaw, kag bayawa ninyo ang inyo mga ulo; kay malapit na ang pagpanubos sa inyo.”

[916]

Apang wala pag-ipahayag ni Kristo ang adlaw kag ang takna sang Iya pag-abut. Ginpaathag lang Niya sa Iya mga gintoton-an nga bisan Sia indi makapahibalo sang adlaw ukon takna sang Iya ikaduha nga pagpahayag. Kon hilway lamang Sia sa pagpabutyag sini, ngaa kinahanglan pa Niya laygayan sila nga magpapadayon sang balatyagon sang padayon nga pagpaabut? May ara nga na-gaangkon nga nakahibalo sila sang amo gid nga adlaw kag takna sang pagpahayag sang Ginuo. Hanuot gid sila sa paglantaw sang palaabuton. Apang ginapaandaman sila sang Ginuo sa duog nga ila ginatindugan. Ang pat-ud nga tion sang ikaduha nga pagkari sang Anak sang tawo isa ka tinago nga diosnon.

Nagpadayon si Kristo, nga nagtudlo sang kahimtangan sang kalibutan sa Iya pag-abut: “Subong sang kaadlawan ni Noe mangin amo man ini kon magkari ang Anak sang tawo. Kag subong sang kaadlawan sang wala pa ang anaw, nagkalaon sila kag nag-iling, nagpalangasawa kag ginpaasaw-an, tubtob sang adlaw nga nagsu-lod si Noe sa arka, kag wala sila makahibalo tubtob nga nag-abut ang anaw kag nag-anud sa ila nga tanan; mangin subong man sini kon magkari ang Anak sang tawo.” Wala nagadala si Kristo diri

sang umalagi nga milenyo, ang isa ka libo ka tuig nga sa diin ang tanan makapangaman tuhoy sa walay katubtoban. Ginasugiran Niya kita nga subong sang kaadlawan ni Noe, mangin amo man ini kon magbalik ang Anak sang tawo.

Ano ang kahimtangan sa kaadlawan ni Noe? “Nakita sang Dios nga ang kalautan sang tawo naglakas sa kalibutan, kag nga ang tagsa ka handuraw sang ila hunahona padayon nga lunsay kalautan.” Genesis 6:5. Ang pomoluyo sang kalibutan sa wala pa ang anaw, nagtalikod kay Jehoba, nga nagdumili sa pagtuman sang Iya kabobuton. Ginsunod nila ang ila dibalaan nga mga handurawan kag pinatiko nga kaisipan. Ginlaglag sila tungod sang ila kalautan; kag karon nga mga adlaw ang kalibutan nagauso sang amo man nga banas. Indi ini makapahayag sang makadalayaw nga talandaan sang isa ka libo ka tuig nga himaya. Ang manuglapas sang kasugoan sang Dios nagapuno sa duta sang kalautan. Ang ila pustahanay, ang ila palumbaay sang kabayo, ang ila panahor, ang ila pagpatuyang, ang ila unodnon nga binuhatan, ang wala maanta nga balatyagon, madasig nga nagapuno sa kalibutan sang panglugos.

[917]

Sa tagna nahanungod sang paglaglag sang Jerusalem nagsiling si Kristo, “Bangod kay magadagaya ang kalautan ang gugma sang kadam-an magabugnaw. Apang sia nga nagapadayon tubtob sa katapusan mangin linuwas. Kag ining maayong balita sang ginharian dapat nga iwali sa bug-os nga kalibutan sa pagpamatuod sa tanan nga kapungsoran; kag nian magaabut ang katapusan.” Pagatumanon na man ini nga tagna. Ang kadagaya sang kalautan sadto nga adlaw makakita sang iya katulad sa aton kaliwatan. Amo man sa tagna nahanungod sa pagwali sang maayong balita. Sa wala pa mapukan ang Jerusalem, si Pablo, nga nagasulat pinaagi sa pagmando sang Balaan nga Espiritu, nagpabutyag nga ang maayong balita ginwali “sa tagsa ka tinuga sa idalum sang langit.” Colosas 1:23. Amo man karon, sa indi pa magkari ang Anak sang tawo ang walay katubtoban nga maayong balita dapat nga iwali sa “tagsa ka pungsod, kaliwatan, hinambalan, kag katawohan.” Bugna 14:6, 14. Ang Dios “nagtangdo sang isa ka adlaw nga sa diin pagahukman Niya ang kalibutan.” Binuhatan 17:31. Ginasugiran kita ni Kristo kon san-o magaabut ina nga adlaw. Wala Sia magsiling nga ang bug-os nga kalibutan magliliso, kundi nga “ining maayong balita san ginharian pagaiwali sa bug-os nga kalibutan s pagpamatuod sa tanan

[918]

nga kapungsoran; kag nian magaabut ang katapusan.” Pinaagi sa paghatag sang maayong balita sa kalibutan, yara sa aton kagamhanan ang pagpadali sang pagbalik sang aton Ginuo. Indi lamang kita magpaabut kundi nga aton padalion ang pag-abut sang adlaw sang Ginuo. 2 Pedro 3:12. Kon ang iglesia nga lya ni Kristo nagtuman lang sang gintangdo sa iya sang Ginuo nga bulohaton, dugay na unta nga napaandaman ang kalibutan, kag ang Ginuo nakaabut na kuntani sa aton kalibutan sa gahom kag dakong himaya.

Sa tapus mahatag Niya ang mga talandaan sang Iyang pagkari, nagsiling si Kristo, “Kon makita ninyo nga nagasugod na pagkahanabo ini tanan nga mga butang, hibalo i ninyo nga malapit na ang ginharian sang Dios.” “Mag-andam kamo, magbantay kag mag-pangamuyo.” Ang Dios padayon nga nagahatag sang paandam sa mga tawo nahanungod sang palaabuton nga paghukom. Yadtong may pagtuo sa Iya balita tuhoy sa ila panag-on, kag ginbutang sa buhat ang ila pagtuo, sa pagtuman sa Iya kasugoan, makapalagyo gikan sa paghukom nga nahulog sa mga malinapason kag dimatinuohon. Ang pulong nag-abut sa kay Noe, “Sulod ka kag ang imo panimalay sa arka; kay nakita Ko ikaw nga matarong sa Akon atubangan.” Nagtuman si Noe kag naluwas. Ang balita nag-abut sa kay Lot, “Magtindug ka kag magowa ka gikan sini nga duog; kay laglagon sang Ginuo ini nga dakbanwa.” Genesis 7:1; 19:14. Ginpahamtang ni Lot ang iya kaugalingon sa idalum sang pagbantay sang langitnon nga mga sulogun, kag naluwas. Busa, ang mga gintoton-an man ni Kristo ginhatagan sang paandam nahanungod sang kalaglagan sang Jerusalem. Yadtong nagbantay sang tanda sang palaabuton nga pag-laglag kag nagpalagyo gikan sa dakbanwa, naluwas sa kalaglagan. Busa kita karon ginahatagan man sang paandam nahanungod sang ikaduha nga pagkari ni Kristo kag sang kalaglagan nga mahulog sa kalibutan. Yadtong magatuman sang paandam maluwas.

[919]

Tungod kay wala naton mahibalo ang igo gid nga tion sang Iya pagkari, ginasugo kita sa pagbantay. “Bulahan yadtong mga ulipon nga makita sang Ginuo mga nagabantay sa Iya pagbalik.” Lucas 12:37. Yadtong nagabantay tuhoy sa pagkari sang Ginuo wala nagahulat sa tinamad nga pagpaabut. Ang pagpaabut sang pagkari ni Kristo makahimo sa tawo sa pagkahadlok sa Ginuo, kag mag-kahadlukan sa Iya mga paghukom batok sa paglapas. Magapukaw ini

sa ila sa kadakuon sang sala nga amo ang pagsikway sang Iya ginatanyag nga bugay. Yadtong nagabantay tuhoy sa Ginuo nagaputli sang ila kalag pinaagi sa pagkamatinumanon sa kamatuoran. Upod sang pag-aligmat ginasimbug nila ang hanuot nga pagpangabudlay. Bangod kay nahibaloan nila nga yara na sa gawang ang Ginuo, ang ila kakugi ginapabaskog sa paghiusa upod sa langitnon nga mga galamiton sa pagpangabudlay tuhoy sa pagpangdaug sang mga kalag. Amo ini sila ang matutom kag mainalamon nga mga ulipon nga nagahatag sa panimalay sang Dios “sang ila bahin nga pagkaon sa igo nga panahon.” Lucas 12:42. Ginapahayag nila ang kamatuoran nga karon nagakadapat gid sing pinasahi. Subong nga sanday Enoc, Noe, Abraham kag Moises nagpahayag ang tagsatagsa sang kamatuoran sa ila panahon, subong man sini ang mga ulipon ni Kristo maghatag karon sang pinasahi nga paandam sa sining kaliwatan.

Apang gindala ni Kristo ang isa pa gid ka sari sang talan-awon: Kon inang malaut nga ulipon magsiling sa iya tagipusoon, Ang akon Ginuo nagapadugay sang Iya pag-abut, kag magsugod sia sa pagbunal sang masigniya ka ulipon, nian magkaon kag mag-inum upod sa mga palahubog; ang ginuo sadto nga ulipon magaabut sa isa ka adlaw nga wala niya ginadahum nga maabut.”

[920]

Ang malauton nga ulipon magasiling sa iya tagipusoon, “Ang akon ginuo nagapadugay sang iya pag-abut.” Wala Sia magsiling nga si Kristo indi mag-abut. Wala sia nagayaguta sa paghunahona sang Iya ikaduha nga pagkari. Apang sa iya tagipusoon kag sa iya panghulag, kag mga pulolungon ginapabutyag niya nga ang pag-balik sang Ginuo ginapadugay. Ginatabug niya gikan sa kaisipan sang iban ang pagtuo nga ang Ginuo magakari sing labi ka dali. Ang iya influensia nagatuytoy sa mga tawo sa pakunokuno kag dimasinapakon nga pag-awat. Pat-ud sila sa ila pagkakalibutanon kag kaholugbon. Ang dutan-on nga mga balatyagon, mahigko nga kaisipan, amo ang nagahugakom sang painoino. Ang malauton nga ulipon nagakaon kag nagainum upod sang mga palahubog, kag nagabuylog sa kalibutan sa pagpangita sang dutan-on nga kalipayan. Ginabunal niya ang iya masigkaulipon, nga nagasumbong kag nagapakamalaut sadtong nagamatutom sa ila Agalon. Nagasimpon sia sa kalibutan. Ang mga naluyagan nagatubo sa katulad nga naluyagan sa paglapas. Makahaladlok ini nga pagsimpon. Upod sang kalibutan nadala sia sa lit-ag. “Magaabut ang ginuo sina nga ulipon. . . sa

takna nga wala niya ginadahum kag saksakon sia kag itangdo sa iya ang iya bahin upod sa mga salimpapaw.”

[921] “Busa kon indi ka magbantay, magaabot Ako sa imo katulad sang makawat, kag indi mo mahibaloan kon ano nga takna Ako magaabut sa imo.” Bugna 3:3. Ang pagkari ni Kristo magapatingala sang butig nga mga manonudlo. Nagasiling sila, “Paghidaet kag kaamligan.” Katulad sang mga pari kag manonudlo sang wala pa mapukan ang Jerusalem, nagapaabut sila sa simbahan sa pagpangali-pay sang dutan-on nga kabuganaan kag himaya. Ginpatpat nila ang mga talandaan sang panag-on nga nagalandong sini. Apang ano ang ginasiling sang pulong sang Bugna? “Ang hinali nga kalaglagan magaabut sa ila.” 1 Tesalonica 5:3. Sa tanan nga nagapuyo sa nawong sang duta, sa tanan nga naghimo sining kalibutan nga ila puloy-an, ang adlaw sang Dios magaabut subong sang lit-ag. Magaabut ini sa ila subong sang nagatiid nga makawat.

Ang kalibutan nga napun-an sang kinagubot, napunan sang didiosnon nga mga kalipayan, nagakatulog, nagakatulog sa unodnon nga kapat-uran. Ginapatulin sang mga tawo ang pagkari sang Ginuo. Nagakadlaw sila sa mga paandam. Ginahimo nila ang binugalon nga pagpahambog, “Ang tanan nagapadayon subong nga amo sila sa kamunoan.” “Ang damlag mangin katulad man sini nga adlaw, kag labi pa gid ka bugana.” 2 Pedro 3:4; Isaias 56:12. Mahimo kita magpadalumdalum sa pagpangita sang kalipayan. Apang nagasiling si Kristo, “Yari karon nagakari Ako subong sang makawat.” Bugna 16:15. Sa tion gid nga ang kalibutan nagapakiana nga may pagyaguta, “Diin na ang Iya saad sa pagabut?” nagakatuman ang mga talandaan. Samtang nagasinggit sila, “Paghidaet kag kaamligan,” magaabut ang hinali nga kalaglagan. Kon ang manugyaguta, ang manugsikway sang kamatuoran, nagtuman ka magpakunokuno; kon ang kinaandan nga bulohaton sa nagkalainlain nga mga kubay sang palatubsan-pilak magpalakat sini nga wala nagakilala sang mga palatukoran, kon ang mga bumolutho magpangita sang kinaalam sang bisan ano luwas lamang sa iya Kasulatan, magaabut si Kristo subong nga makawat.

[922] Ang tanan nga butang sa kalibutan ginaatukay. Ang mga talandaan sang panag-on makatalagam. Ang palaabuton nga mga hitabo nagalandong nga daan. Ang Espiritu sang Dios ginabatak gikan sa duta, kag ang kapahamakan nagasunod sa kapahamakan sa dagat

kag sa kadutaan. May mga bagyo, linog, kalayo ukon sunog, baha, nanarisari nga pagpamatay. Sin-o ang makabasa sang palaabuton? Diin na ang kaamligan? Wala sing kapat-uran sa bisan ano nga butang sa tawo ukon sa duta. Madasig nga ginakubay sang mga tawo ang ila kaugalingon sa idalum sang hayahay nga ila ginpili. Ginapahamtang nga nagahulat sila kag nagabantay sang hulag sang ila mga pangulo. May ara sadtong nagahulat kag nagabantay kag nagapangabudlay tuhoy sa pagpahayag sang Ginuo. Ang isa na man ka sari nagakubay sa idalum sang pagmando sang nahaunang dako nga manuglapas. Pila lamang ang nagatuo upod sang ila tagipusoon kag kalag nga may aton kita nga impierno nga pagapalayoan kag isa ka langit nga dalag-on.

Ang krisis inanay nga nagatiid sa aton. Ang adlaw nagasilak sa kalangitan, nga nagaligad sa iya kinaandan nga paglibot, kag ang kalangitan nagapabutyag gihapon sang himaya sang Dios. Sa gihapon ang mga tawo nagakinaon, nagailinom, nagatanum kag nagapatindug, nagapangasawa kag ginapaasaw-an. Ang mga pumalaticang padayon nga nagabakal kag nagabaligya. Ang mga tawo nagadisuganay sa isa kag isa, nga nagaagaway sang labing mataas nga palangakoan. Ang mga manugpangita sang kalipayan padayon nga nagaginutok sa sinehan, sa palumbaan, sa hulot sugalan. Nagapadayon ang mataas nga pagkinasadya, apang ang takna sang kaluwasan madasig nga nagahinakop, kag ang tagsa ka kasaba handa na nga pagatapatan sa walay katubtoban. Nakita ni Satanas nga malip-ot na ang iya panahon. Ginaaman niya ang iya mga sulogun sa pagpanghikot agod madayaan ang mga tawo, matiulang, masako kag maurongan, tubtob magtakop ang adlaw sang kaluwasan, kag ang gawang sang kaluoy sing dayon pagatakpan.

Sing may pagkasolemne magaabut sa aton gikan sa katuigan ang mga pulong sang paandam sang Ginuo gikan sa bukid sang mga Olibo. “Mag-andam kamo sa inyo kaugalingon, basi kon sa bisan ano nga tion malumsan ang inyo mga tagipusoon sang patuyang kag kaholugbon, kag paghimud-os sini nga kabuhi kag yana nga adlaw magaabut sa inyo sing hinali.” “Busa magbantay man kamo kag magpangamuyo sing dayon agod maisipan kamo nga takus sa pagpalagyo sining tanan nga mga butang nga magaabut, kag sa pagtindug sa atubangan sang Anak sang tawo.”

[923]

[924] **Kapitulo 70—“Ang Labing Kubos Sining Akon mga Utod”**

KON magkari ang Anak sang tawo sa Iya himaya, kag ang tanan nga mga manogtunda nga balaan upod Niya, nian magalingkod Sia sa lingkoran nga harianon sang Iya himaya: kag sa Iya atubangan pagatipunon ang tanan nga kapungSORAN: kag pagapinigon Niya sila ang isa kag isa.” Sa amo sini nga kahimtangan ginlaragway ni Kristo sa Iya mga gintoton-an didto sa bukid sang mga Olibo ang talanawon sang dakong adlaw sang paghukom. Kag ginpahayag Niya ang pagtapat sini subong nga nagabalik sa isa ka punto. Kon matipon na ang tanan nga kapungSORAN sa Iya atubangan, may ara lamang nga duha ka sari, kag ang ila walay katubtoban nga palaabuton pagatapatan sang kon ano ang ila ginhimo ukon ginpatumbayaan sa paghimo tuhoy sa Iya sa taglawas sang mga imol kag magaantus.

Sa sina nga adlaw indi pag-ipahayag ni Kristo sa atubangan sang mga tawo ang dakong bulohaton nga Iya ginhimo tuhoy sa ila sa paghatag sang Iya kabuhi nga sa ila katumbasan. Ipahayag Niya ang matutom nga pagpangabudlay nga ila ginhimo tuhoy sa Iya. Sa sadtong ipahamtang nayon sa Iya tuo, magasiling Sia, “Kari, kamo [925] nga pinakamaayo sang Akon Amay, panublia ninyo ang ginharian nga gin-aman sa inyo kutob pa sang pagtukod sang kalibutan: kay gingutom Ako, kag ginhatagan ninyo Ako sang pagkaon; Gin-uhaw Ako kag ginhatagan ninyo sang mainom: dumoluong Ako kag imo nga ginsapupo: hubo kag ginsukloban ninyo Ako sang panapton: nagbalatian Ako, kag ginuaw ninyo Ako: sa bilanggoan Ako, kag ginkarian ninyo Ako.” Apang yadtong ginadayaw ni Kristo wala makahibalo nga nakapangalagad sila sa Iya. Sa ila makalilibog nga pamangkot nagsabat Sia, “Sa bagay nga ginhimo ninyo ini sa isa sang labing kubos sining Akon mga utod, ginhimo ninyo ini sa Akon.”

Ginsugiran ni Jesus ang Iya mga gintoton-an nga pagadumtan sila sang mga tawo, pagahingabuton kag pakalisdon. Madamo ang pagatabugon gikan sa ila puloy-an, kag paimulon. Madamo ang

malisdan tungod sa balatian kag kagutom. Madamo ang bilangguon. Sa tanan nga nagsikway sang mga abyan kag puloy-an bangod sa Iya ginsaaran Niya sang isa ka gatus ka pilo sa sining kinabuhi. Nian nagpasalig Sia sang pinasahi nga pagpakamaayo sa tanan nga magapangalagad sa ila kautoran. Kag yadtong tanan nga mag-antus tungod sa Akon ngalan, siling ni Jesus, kilalahon ninyo Ako. Subong nga kamo magapangalagad sa Akon, magpangalagad man kamo sa ila. Amo ini ang kapahayagan nga Akon kamo mga gintoton-an.

Yadtong tanan nga nabun-ag sa langitnon nga panimalay sa isa ka pinasahi nga bagay mga utod sang aton Ginuo. Ang gugma ni Kristo amo ang nagahigot sing tingob sa katapo sang Iya panimalay, kag sa bisan diin nga mapahayag ina nga gugma, didto mapahayag man ang diosnon nga kaangtanan. “Ang tagsatagsa nga nagahigugma nabun-ag sa Dios kag nakakilala sa Dios.” 1 Juan 4:7. Yadtong pagadayawon ni Kristo sa paghukom ayhan diutay ang ila nahibaloan sang teolohiya, apang ginhigugma nila ang Iya mga palatukoran. Pinaagi sa influensia sang Balaan nga Espiritu, nangin pagpakamaayo sila sa ila palibot. Bisan pa sa tunga sang mga diwatahan may ara sadtong nagakilala sang espiritu sang paghikaluoy; sa wala pa magtupa ang mga pulong sang kabuhi sa ila idolungog, ginpakig-abyan nila ang mga misyonero, nga nagapangalagad sa ila bisan pa sa katalagman sang ila kabuhi. Sa tunga sang mga diwatahan may ara nga nagasimba sa Dios nga wala nila mahibaloi, sila amo ang gindalhan sang kapawa nga indi tungod sang tawhanon nga galamiton, way sapayan indi sila mawala. Bisan pa nga walay hinalung-ong sang sinulat nga kasugoan sang Dios nabatian nila ang Iya tingog nga nagahambal sa ila sa kinaugali, kag naghimo sang mga butang nga ginkinahanglan sang kasugoan. Ang ila binuhatan amo ang kapahayagan nga ang ila tagipusoon ginpabatyag sang Balaan nga Espiritu, kag kilalahon sila nga mga inanak sang Dios.

Daw ano ang katingala kag kalipay yadtong mga kubos sa tunga sang mga kapungsoran kag mga diwatahan, nga makabati gikan sa bibig sang Manlulowas, “Sa bagay nga ginhimo ninyo ini sa isa sang labing kubos sining Akon mga utod, ginhimo ninyo ini nga sa Akon!” Daw ano ka malipayon ang tagipusoon sang Walay katubtoban nga Gugma samtang ang Iya mga sumolunod magtangka nga may katingala kag kalipay sa Iya mga pulong sang pagpasugot!

[926]

Apang ang gugma ni Kristo wala malatiri sang kon ano nga sari. Ginapakilala Niya ang Iya kaugalingon upod sa tagsa ka inanak sang tawo. Agod nga mangin katapo kita sang langitnon nga panimalay, nagpasakop Sia nga mangin katapo sang dutan-on nga panimalay.

[927] Anak Sia sang tawo, kag sa amo sini, utod Sia sang tagsa ka anak nga lalake kag babae ni Adan. Ang Iya mga sumolunod indi magbatyag nga ginpinig sila gikan sa nagakawala nga kalibutan sa palibot nila. Kabahin sila sang dako nga sinabong sang katawohan; kag ginatulok sila sang langit subong nga utod sang makasasala kag subong man sang mga balaan. Ang napukan, ang nakasayop, kag ang makasasala, ginahakus sang gugma ni Kristo; kag ang tagsa ka buhat sang paghikaluoy nga ginhimo sa paghakat sang natumba nga kalag, ang tagsa ka buhat sang pagkaawa, ginabaton subong nga ginhimo tuhoy sa Iya.

Ang mga manogtunda sang langit ginapadala sa pagpangalagad sa sadtong mangin manonubli sang kaluwasan. Indi pa naton sila makilala karon; wala pa ipahayag kon sin-o ang magadaug, kag makapakigbahin sang palanublion sang mga balaan sa kapawa; apang ang mga manogtunda sang langit nagaligad sa kalabaon kag kasangkaron sang duta, nga nagapangita sa paglipay sang mga nasub-an, pag-apin sang yara sa katalagman, sa pagdaug sang tagipusoon sang tawo sa kay Kristo. Wala sing isa nga ginapatumbayaan ukon ginaligaran. Ang Dios wala sing pinilian sa mga tawo kag may Iya Sia nga alalangay nga pagtatap sa mga kalag nga Iya gintuga.

Samtang nagabukas kamo sang inyo mga gawang tuhoy sadtong nagakinahanglan kag nagaantus tungod kay Kristo, ginaabiabi ninyo ang dilimakita nga mga manogtunda. Ginaagda ninyo ang pagbuylog sang langitnon nga mga tinuga. Nagadala ini sila sang balaan nga palibot sang kalipay kag paghidaet. Nagakara sila nga may pagdayaw sa ila mga bibig, kag ang sabat nga tulalay mabatian gikan sa langit. Ang tagsa ka buhat sang paghikaluoy nagatuga

[928] sang tulalay didto. Ang Amay gikan sa Iya lingkoran nga harianon nagaisip sang dimaiyaiyahon nga mga manugpangabudlay sa tunga sang Iya labing hamili nga mga bahandi.

Yadtong sa nawala nayon ni Kristo, yadtong nagpatumbaya sa Iya sa pagtiglawas sang mga timawa kag nagaantus, walay hinalungong sang ila sayop. Ginbulag sila ni Satanas; wala nila mabatyagi

ang ila utang sa ila mga kautoran. Nangin masako sila sa ila kaugalingon, kag wala sila magsapak sang kinahanglan sang iban.

Sa mga manggaranon, ang Dios naghatag sa ila sang pagkabutang agod nga ila mapaumpawan kag malipay ang Iya nagaantus nga kaanakan; apang masami nga indi sila nagasapak sa mga kinahanglanon sang iban. Nagabatyag sila nga labaw sa ila kailo nga mga kautoran. Wala nila ginapahamtang ang ila kaugalingon sa duog sang mga kubos. Indi nila mahangpan ang mga pagsulay kag mga pagpakigdumog sang mga kubos, kag ang kaluoy nagakamatay sa ila tagipusoon. Sa malahalon nga mga puloy-an kag matahom nga mga simbahan ginatakan sang mga manggaranon ang ila kaugalingon gikan sa mga kubos; ang paagi nga ginhatag sang Dios sa pagpakamaayo sang mga nagakinahanglan, ginahinguyang sa pagpatuyang sang bugal kag pagkadalok. Ang mga kubos ginakawatan sang ila kalantipan adlawadlaw nahanungod sang mainawaon nga pagkaluoy sang Dios; kay nakahimo Sia sang igo nga pangaman nga malipay man sila sang mga kinahanglanon sang kabuhi. Napilitan sila sa pagbatyag sang kaiwatan nga nagapakitid sang kabuhi, kag masami nga ginasulay sa pagkahisa, pagkaimon, kag puno sang malaut nga paghandom. Yadtong sa ila kaugalingon wala makabatas sang pagtum-ok sang kinawad-on masami nga nagakabig sa mga timawa sa isa ka binugalon nga paagi, kag ginapabatyag sila nga ginatamud sila nga mga lilimsan.

[929]

Apang ginatan-aw ini tanan ni Kristo, kag nagasiling Sia, Ako amo yadtong gingutom kag gin-uhaw. Ako amo yadtong dumulong. Ako amo yadtong nagbalatian. Ako amo yadtong nabilanggo. Samtang nagapaudak kamo sa inyo puno-sa-kabuganaan nga latok, didto Ako nga nagahapla sa payag ukon sa mamingaw nga dalanon. Samtang nagaagum kamo sang katanlas sa inyo mapadayawon nga puloy-an, wala Ako sing bisan ulonan sa Akon ulo. Samtang ginapagutok ninyo ang iya sulodlanpanapton sang manggaranon nga mga pulos, nagagurisnay Ako. Samtang nagakinalipay kamo, nagaantus Ako sa bilanggoan.

Sang naglimos kamo sang diutay nga tinapay sa ginagutom nga imol, sang paghatag ninyo sadtong gision nga panapton agod mahapinan sila gikan sa nagakutot nga katugnaw, nadumdoman bala ninyo nga nagahatag kamo sa Ginuo sang himaya? Sa tanan nga adlaw sang inyo kabuhi yara Ako sa luyo ninyo nga ginatiglawas

sining nalisdan, apang wala kamo magpangita sa Akon. Indi kamo buot magpakighiusa upod Nakon. Wala Ako makakilala sa inyo.

[930] Madamo ang nagabatyag nga isa ka dakong kahigayunan ang pagduaw sa mga eksena sang kabuhi ni Kristo sa duta, pag-agi sa dalan nga Iya ginlaktan, sa pagtan-aw sa luyo sang dagat nga sa diin Sia nagpanudlo, kag ang mga kabungyoran kag kapatagan nga masami Niya gintan-aw. Apang indi kinahanglan nga magkadto kita sa Nazaret, sa Capernaum, ukon sa Betania, agod mag-agi sa ginlaktan ni Jesus. Makita ta ang agi sang Iya mga tikang sa luyo sang hiligdaan sang masakiton, sa mga payag sang kaimolan, sa gutok nga mga dalanon sang dalagko nga dakbanwa, kag sa tagsa ka duog nga diin may tawhanon nga tagipusoon nga nagakinahanglan sang paglipay. Sa paghimo subong sang ginbuhat ni Jesus sang diri pa Sia sa duta, magalakat kita sa Iya mga tikang.

Ang tanan makakita sang bisan ano nga butang nga himuon. “Padayon nga kaupod ninyo ang mga imol” (Juan 12:8), siling ni Jesus, kag wala sing isa nga magbatyag nga wala sila sing duog nga sa diin makapangabudlay tuhoy sa Iya. Minilyon sang tawhanon nga kalag ang handa magkalawala, nga nahigtan sang talikala sang kapakok kag sala, wala gid bisan makabati lang sang gugma ni Kristo tuhoy sa ila. Kon pananglit pabaliskaron ang aton kahimtangan, ano ang aton handumon nga ila himuon tuhoy sa aton? Tanan ini, tubtob yara sa aton gahom ang paghimo, may aton kita nga labing solemne nga salabton sa pagtuman sa ila. Ang kasugoan sang kabuhi ni Kristo, nga sa diin ang tagsatagsa sa aton dapat nga magtindug ukon mapukan sa paghukom, amo, “Ang bisan ano nga butang nga buot mo nga himuon sang tawo sa imo, himoa man sa ila.” Mateo 7:12.

Ginhatag sang Manlulowas ang Iya hamili nga kabuhi agod makapasad sang isa ka iglesia nga makasarang sa pagtatap sang mga nalisdan kag ginasulay nga kalag. Ang isa ka kabon sang mga tumoluo ayhan mangin timawa, walay tinon-an; apang sa kay Kristo, mahimo sila magpangabudlay sa puloy-an, sa kasilingan, sa simbahan, kag bisan pa sa mga “duog sa unhan” nga ang iya patubas mahimo nga may malayo-sing-malambutan katulad sang walay katubtoban.

Tungod kay ginapatumbayaan ini nga bulohaton, amo ang kabangdanan nga madamo sang bataon nga mga gintoton-an ang wala gid nagauswag maglabaw sa ahaw nga alpabeto sang Kristohanon

nga inagihan. Ang kapawa nga nagsiga sa ila kaugalingon nga tagipusoon sang paghambal ni Jesus sa ila, “Ginpatawad ang imo mga sala,” mahimo nga ila napabuhi pinaagi sa pagbulig sa mga nagakinahanglan. Ang dili mahim-os nga kusog nga masami amo ang gintunaan sang katalagman sang mga pamatan-on mahimo nga mapatuhoy sa palatayunan nga sa diin magailig ini sa sapa sang pagpakamaayo. Malimtan ang kaugalingon sa maukod nga pagpangabudlay sa paghimo sang kaayohan tuhoy sa iban.

[931]

Yadtong nagapangalagad sa iban pagaalagaran man sang Pangulo nga Manugpahalab. Sila mismo magainum sang buhi nga tubig kag makaagum sang kaayawan. Indi na sila maghandom sang makasaladya nga kalingawan, ukon sang mga pagbaylo sa ila kabuhi. Ang dako nga halambalanon sang kabalaka amo, kon paano ang pagluwas sang mga kalag nga handa sa pagkawala. Ang pag-upodupod mangin mapuslanon. Ang gugma sa Manunobos magapaamag sang tagipusoon sa paghiusa sing tingob.

Kon mahangpan naton nga mga manugpangabudlay kita kaupod sang Dios, ang Iya mga saad indi paghambalon nga may pagkadi-masinapakon. Magadabdab sila sa aton tagipusoon, kag magasiga sa aton mga bibig. Sa kay Moises nga gintawag sa pagpangalagad sa pakok, wala mapanton kag maribukon nga katawohan, ginhatag sang Dios ang saad, “Ang Akon pagtambong magaupod sa imo, kag hatagan Ko ikaw sang kapahuwayan.” Kag nagsiling Sia, “Pat-ud gid nga magaupod Ako sa imo.” Exodo 33:14; 3:12. Ini nga saad tuhoy sa tanan nga nagapangabudlay sa baylo ni Kristo tuhoy sa Iya nalisdan kag nagaantus nga kaanakan.

Ang paghigugma sa tawo amo ang sa gowa nga kapahayagan sang paghigugma sa Dios. Ang pagtanum sini nga gugma, ang paghimo sa aton nga kaanakan sa isa ka panimalay, nga ang Hari sang himaya nangin isa kaupod naton. Kag kon matuman ang Iya manugpaalam nga mga pulong, “Maghigugmaanay ang isa kag isa subong nga Ako naghigugma sa inyo” (Juan 15:12); kon higugmaon ta ang kalibutan subong sang Iya paghigugma, nian, tuhoy sa aton, matuman ang Iya bulohaton. Mangintakus kita sang langit; kay may langit sa aton tagipusoon.

[932]

Apang kon “magdumili ka sa pagluwas sa ila nga ginasagnoy sa kamatayon, kag yadtong handa nga palatyon: kon magsiling ka, Yari karon, wala kami makahibalo sini; wala bala ginapatugsiling

ini sang manugtimbang sang mga tagipusoon? Kag ang nagabantay sang imo kalag wala bala sia makahibalo sini? kag indi bala sia magahatag sa tawo suno sa iya binuhatan?” Hulubaton 24:11, 12. Sa dakong adlaw sang paghukom, yadtong wala magpangabudlay tuhoy kay Kristo, nga nagpaanod lang kag maghunahona sang ila kaugalingon, kag nagaatipan sang ila kaugalingon, ipahamtang sang Hukom sang bug-os nga duta upod sadtong naghimo sang kalautan. Magabaton sila sang amo man nga pagpakamalaut.

Sa tagsa ka kalag, may pagsalig nga ginahatag sa iya. Sa tagsa-tagsa, ang Pangulong Manugpahalab magapamangkot, “Diin na ang pinanong nga ginhatag Ko sa imo, ang imo matahom nga pinanong?” Kag “ano ang imo siling kon silotan Niya ikaw?” Jeremias 13:20, 21.

Kapitulo 71—Ulipon Sang mga Ulipon

[933]

SA ibabaw nga hulot sang isa ka puloy-an sa Jerusalem, didto nagpungko si Kristo sa isa ka latok kaupod sang Iya mga gintoton-an. Nagtilipon sila agod sa pagsaulog sang Paskua. Ginhandom ni Kristo ang pagsaulog sini nga pandut nga magsilahanon upod sang napulogduha. Nahibaloan Niya nga nag-abut na ang Iya takna; kay Sia mismo amo ang obeha nga halad, kag sa adlaw nga ginkaon ang palaskuahan pagaihalad Sia. Hana na Sia nga magainum sang alak sang kaalipungot; sa indi madugay magabaton Sia sang katapusan nga pagtugmaw sang pag-antus. Apang may pila pa ka malinong nga mga tinakna nga nabilin tuhoy sa Iya, kag pagagamiton ini tuhoy sa kaayohan sang Iya mga gintoton-an.

Ang bug-os nga kabuhi ni Kristo nangin isa ka kabuhi sang dilimaiyayahon nga pag-alagad. “Indi nga pagalagdon kundi nga sa pag-alagad” (Mateo 20:28) amo ang nangin leksyon sang tagsa Niya ka binuhatan. Apang wala pa gid maton-i sang mga gintoton-an ang amo nga leksyon. Sa sining katapusan nga panihapon sang Paskua, ginsulit ni Jesus ang Iya pagtudlo pinaagi sa isa ka paglaragway nga nagpabatyag sini sing dayon sa ila panghunahona kag tagipusoon.

Ang mga pagsinugilanon sa tunga ni Jesus kag sang mga gintoton-an masami nga nangin panahon sang malinong nga kalipay nga ginpakahamili nila nga tanan. Ang mga panihapon sa Paskua nangin talan-awon sang pinasahi nga kabalaka; apang sa sini nga hitabo gingamuhan si Jesus. Nabug-atan ang Iya tagipusoon kag ang isa ka landong naghulon sa Iya nga dagway. Sang nagpakigkita Sia sa mga gintoton-an didto sa naibabaw nga hulot, nahangpan nila nga may butang nga nagabug-at sa Iya kaisipan, kag bisan nga wala nila mahibaloi ang tunay nga kabangdanan, nagkahanuklog sila sa Iya kasubo.

[934]

Samtang nagalibot sila sa latok, nagsiling Sia sa tingog nga masinolub-on, “Dako ang Akon handom sa pagpanihapon sining Paskua kaupod ninyo sa indi pa Ako mag-antus: kay nagsiling Ako sa inyo, indi na Ako makakaon sini kaupod ninyo tubtob nga

matuman ini didto sa ginharian sang Dios. Kag nagkuha Sia sang tagayan kag magpasalamat, kag nagsiling, Kuhaa ini kag bahina sa tunga ninyo: kay nagasiling Ako sa inyo; indi na Ako magainum sang bunga sang balagon tubtob magabut ang ginharian sang Dios.”

Nahibaloan ni Kristo nga nag-abut na ang tion nga magataliwan Sia gikan sini nga kalibutan, kag magkadto sa Amay. Kag subong nga ginhigugma Niya ang Iya kaugalingon nga yara sa kalibutan, ginhigugma Niya sila tubtob sa katapusan. Yara na Sia sa landong sang krus, kag ang kalisod nagapasakit sa Iya tagipusoon. Nahibaloan Niya nga palagyuhan Sia sa takna sang Iya pagtilaw. Nahibaloan Niya nga pagapatyon Sia pinaagi sa labing makahuloya nga pahito nga ginahimo sa mga kriminal. Nahibaloan Niya ang pagkawalay kabalaslan kag kapintas sadtong ginkarian Niya agod nga luwason. Nahibaloan Niya kon daw ano ka dako nga pag-antus ang Iya pagahimuon, kag kon daw ano ang kadamuon sadtong indi makahimulos sini. Sang nahibaloan kon ano ang yara sa Iya atubangan, kinaandan nga mapunaw Sia sa paghunahona sang Iya kaugalingon nga pagpakahuya kag pag-antus. Apang nagtulok Sia sa napulogduha, nga nangin kaupod Niya subong nga Iya kaugalingon, kag nga matapus ang Iya kasakit kag kasulob-an, nabilin sila nga magapakig-away sa kalibutan. Ang Iya hunahona sang kon ano ang Iya mismo pagaantuson, padayon nga napakig-angot sa Iya mga gintoton-an. Wala Sia magpanghunahona sa Iya kaugalingon. Ang nagapangibabaw sa Iya kaisipan amo ang Iya pagtatap sa ila.

[935]

Sa sining katapusan nga gab-i upod sang Iya mga gintoton-an, madamo sang inug-sugid si Jesus sa ila. Kon lamang handa sila sa pagbaton sang ginhandom ni Jesus nga isugid sa ila, nalikaw sila unta gikan sa makapasakit sa tagipusoon nga kalisdanan, gikan sa pagpakaluya kag pagkadimatinuohon. Apang nakita ni Jesus nga indi nila mabatas ang luyag Niya isiling sa ila. Samtang nagatulok Sia sa ila nga guya, ang mga pulong sang paandam kag paglipay nagpabilin sa Iya mga bibig. Malinong nga nagligad ang mga tinion. Makita nga daw nagahulat si Jesus. Dili mapahamtang ang mga gintoton-an. Ang kahanuklog kag kalolo nga ginpukaw sang kalisod ni Kristo daw naalimunaw. Ang Iya masinolub-on nga mga pulong, nga nagatumod sa Iya pag-antus, nakahimo sang diutay gid lang nga pagpabatyag. Ang mga pasiplatay nga ila ginhimo nagasugid sang kahisa kag pagbanggianay.

May yara nga “sinu-ay sa tunga nila, kon sin-o sa ila ang pagaisipon nga labing dako.” Ini nga pagsinuay, nga ginpadayon sa atubangan ni Kristo, nagpasubo kag nagpilas sa Iya. Ang mga gintoton-an nagkapyot sa ila paborito nga hunahona nga ipakilala ni Kristo ang Iya gahom, kag magpungko Sia sa lingkoran nga harianon ni David. Kag sa ila tagipusoon nagahandom gihapon sila sang labing mataas nga palangakoan sa ginharian. Naghimo sila sang ila kaugalingon nga pagbulobanta sa isa kag isa, kag sa baylo nga kilalahon nila ang ila kautoran nga sangkul sang sa ila, ginpahamtang nila ang ila kaugalingon nga una. Ang pangabay nanday Santiago kag Juan sa paglingkod sa tuo kag sa wala sang lingkoran nga harianon ni Kristo nagpukaw sang kaakig sang iban. Nga ang duha ka mag-utod maghandom sang labing mataas nga palangakoan naglabugay sa napulo nga may katalagman sang pagbulagay. Nagbatyag sila nga ginhukman sila sing sayop, nga ang ila katampad kag ikasangkul wala maapresyar. Si Judas amo ang labing matigdas batok sa ila ni Santiago kag Juan.

[936]

Sang pagsulod sang mga gintoton-an sa naibabaw nga hulot, napun-an ang ila mga tagipusoon sang kaakig. Naghapiit gid si Judas sa nawala nga luyo ni Kristo; si Juan didto sa natuo nayon. Kon may yara nga labing mataas nga duog, nagtapat si Judas sa pag-angkon sini, kag ina nga duog amo ang labing malapit sa kay Kristo. Kag si Judas nangin maluib.

Ang isa naman ka kabangdanan sang pagsinuay naglutaw. Sa isa ka sinalusalo, kinaandan sa mga ulipon ang paghugas sang tiil sang mga dumoluaw, kag sa sini nga hitabo ginhimo ang pangaman tuhoy sa amo nga pagalagdan. Ang pitsel, ang labador, ang mga tualya didto na, nga handa sa paghugasay sang tiil, apang walay ulipon nga nakatambong kag bahin sang mga gintotonan ang paghimo sini. Apang ang tagsa sang mga gin-toton-an, nga nagpasugot sa napilas nga bugal, nagtapat nga indi maghimo sang bahin sang ulipon. Tanan sila nagpakita sang dimasinapakon nga katig-a, nga daw wala makahibalo sang ila bulohaton. Bangod sa ila paglinong nagdumili sila sa pagpaubos sang ila kaugalingon.

[937]

Paano madala ni Kristo ining mga kalag agod nga si Satanas indi makahimo sang tapat nga kadalag-an? Paano Niya mapakita nga ang isa ka pag-angkon sang pagkagintoton-an indi makahimo sa ila nga mga gintoton-an ni makapasalig sa ila sang duog sa Iya

ginharian? Paano Niya mapakita nga ang mahigugmaon nga pag-alagad, matuod nga pagpaubos, amo ang nagasakop sang tunay nga pagkadako? Paano Niya mapadabdab ang gugma sa ila mga tagipusoon, kag pakatakuson sila sa paghangop sang mga butang nga luyag Niya isugid sa ila?

Ang mga gintoton-an wala gid maghulag tuhoy sa pag-alagad sa isa kag isa. Naghulat si Jesus sing makadali kon ano ang ila himuon. Nian Sia, ang diosnon nga Manonudlo, nagtindog gikan sa latok. Paghukas sang Iya gowa nga panapton nga amo ang magasablag sang Iya hulag, nagkuha Sia sang tualya kag ginwagkus Niya sa Iya kaugalingon. Nagtan-aw ang mga gintoton-an nga may makatilingalang kabalaka, kag malinong nga naghulat sang kon ano ang masunod. “Sa tapus sina, nagbubo Sia sang tubig sa labador kag nagsugod Sia sa paghugas sang tiil sang mga gintoton-an, kag tarapuhan ini sang tualya nga wagkus Niya.” Ini nga buhat, nagbukas sang mata sang mga gintoton-an. Napun-an ang ila tagipusoon sang lakas nga pagkahuya. Nahangpan nila ang wala tingog nga pagsabdong, kag nakita nila ang ila kaugalingon sa bag-o nga kapawa.

[938] Sa sini nga paagi ginpahayag ni Kristo ang Iya gugma tuhoy sa Iya mga gintoton-an. Ang ila maiyaiyahon nga espiritu nagpuno sa Iya sing kasubo, apang wala Sia magpakigbais sa ila nahanungod sang ila kaiwatan. Sa baylo sini ginhatagan Niya sila sang isa ka huwaran nga indi gid nila malimtan. Ang Iya gugma sa ila indi mahapus nga tublagon ukon palungon. Nahibaloan Niya nga ginhatag sang Amay sa Iya kamut ang tanan nga mga butang, kag nga nagikan Sia sa Dios, kag nagakadto sa Dios. May Iya Sia nga bug-os nga pagkilala sang Iya pagkadios; apang ginpahigad Niya ang Iya harianon nga purong-purong kag harianon nga kunop, kag nagkuha sang dagway sang ulipon. Ang isa sang katapusan nga buhat Niya diri sa duta amo ang pagwangkus sang Iya kaugalingon bilang isa ka ulipon, kag maghimo sang bahin sang ulipon.

Sang wala pa ang Paskua nakapakigkita na si Judas sing makaduha sa mga kaparian kag mga eskriba, kag nagpakighisugot sa pagtugyan sa kay Jesus sa ila kamut. Apang nagpakigsimpon pa sia sa mga gintoton-an nga daw wala sia sang sayop nga nahimo kag nga may kabalaka sia sa bulohaton sang pag-aman tuhoy sa panihapon. Wala gid sing hinalung-ong ang mga gintoton-an sang mga ginabuko ni Judas. Si Jesus lamang ang nakabasa sang iya tinago. Apang

wala Niya pagibuyagyag sia. Gingutom si Jesus sang iya kalag. Nagbatyag Sia sang lulan tuhoy sa iya katulad sang Iya pagbatyag sa Jerusalem sang naghibi Sia tuhoy sa hinukman nga dakbanwa. Ang Iya tagipusoon nagahibi, Anhon Ko ang pagsikway sa imo? Ang manugbuyok nga gahom sina nga gugma nabatyagan ni Judas. Sang ang kamut sang Manlulowas nagahugas sadtong lunangon nga mga tiil, kag ginpahiran ini sang tualya, nakunyag sing bug-os ang tagipusoon ni Judas kag nagbatyag sia didto gilayon sa pagtuad sang iya sala. Apang indi sia magpaubos sang iya kaugalingon. Ginpatig-a niya ang iya tagipusoon batok sa paghinulsol, kag ang dumaan nga mga balatyagon nga sing makadali ginpahigad, liwan nga naggahom sa iya. Nasub-an na si Judas sang buhat ni Kristo sang paghugas sang tiil sang Iya mga gintoton-an. Naghunahona sia nga kon si Jesus makapaubos sang Iya kaugalingon katulad sini nian indi Sia Hari sang Israel. Ang tanan nga paglaom sang dutan-on nga kadunggan sa umalagi nga ginharian nalaglag. Nagbatyag si Judas nga wala gid sing makuha sa pagsunod sa kay Kristo. Sa tapus makita Sia nga nagapanubo sang Iya kaugalingon subong nga iya ginhunahona, nagtapat sia sa iya katuyoan sa pagsikway sa Iya kag magtuad nga dinayaan lamang sia. Ginhugakom sia sang yawa, kag nagtapat sia sa pagtapus sang bulohaton nga iya ginpasugtan sa pagtugyan sang iya Ginuo.

Sang pagpili ni Judas sang iya duog sa latok, nagtinguha sia sa pagpahamtang sang iya kaugalingon nga panguna kag si Kristo bilang ulipon nag-alagad sa iya sing una. Si Juan nga ginkaughtan gid ni Judas amo ang naulihe. Apang wala pagbatyaga ini ni Juan nga isa ka pagsabdong ukon pagpakahuya. Samtang ginabantayan sang mga gintoton-an ang mga hulag ni Kristo, natandug sila sing dako gid. Pag-abut sa bahin ni Pedro, naghambal sia nga may katingala, “Ginuo, hugasan Mo bala ang akon tiil?” Ang pagpaubos ni Kristo naggisi sang iya tagipusoon. Napun-an sia sang kahuya sa paghunahona nga wala sang isa sang mga gintoton-an nga naghimo sini nga pag-alagad. “Ang ginahimo Ko,” siling ni Kristo, “indi mo mahibaloan karon; apang mahibaloan mo ini kutob karon.” Indi mabatas ni Pedro ang pagtulok sa iya Ginuo, nga iya gintuohan nga Anak sang Dios, nga nagahimo sang bahin sang ulipon. Ang iya bug-os nga kalag nagtindug batok sini nga pagpakahuya. Wala niya mahangpi nga nagkari si Kristo sa kalibutan bangod sini nga

[939]

katuyoan. Sing may kabaskug nagsiling sia, “Indi ka gid maghugas sang akon mga tiil.”

[940] Sing may pagkasolemne nagsiling si Kristo kay Pedro, “Kon indi
[941] Ko ikaw paghugasan, wala ka gid sing bahin sa Akon.” Ang pag-
alagdan nga gindumilian ni Pedro amo ang simbolo sang mataas nga
pagtinlo. Nagkari si Kristo sa paghugas sang tagipusoon gikan sa
dagta sang sala. Sa pagdumili sa kay Kristo sa paghugas sang iya tiil,
gindumilian ni Pedro ang mataastaas nga pagtinlo nga nagasakop
sang idalum. Ang matuod nga ginasikway niya ang iya Ginuo. Indi
makahuloya sa Agalon ang pagtugot sa Iya sa pagpangabudlay tuhoy
sa aton katinloan. Ang matuod nga pagpaubos amo ang pagbaton
sang tagsa ka paagi tuhoy sa aton upod sang mapinasalamaton nga
tagipusoon kag sing kaukod sa paghimo sang pag-alagad sa kay
Kristo.

Sa mga pulong, “Kon indi Ko ikaw paghugasan, wala ka sing
bahin sa Akon,” gintugyan ni Pedro ang iya bugal kag pagkatig-
a. Indi niya mabatas ang paghunahona sang pagbulag kay Kristo;
mangin kamatayon ina para sa iya. “Indi lang kay ang akon tiil,”
siling niya, “Kundi ang akon man kamut kag ulo. Nagsiling si Jesus
sa iya, ang nakapaligos indi kinahanglan magpanghinaw luwas sa
iya mga tiil lamang, kay matinlo sia sing bug-os.”

Ining mga pulong nagakahulogan sing labaw pa sa lawasnon
nga pagkatinlo. Naghambal gihapon si Kristo sang mataastaas nga
pagtinlo nga ginalaragway sang sa idalum. Sia nga gikan sa pagpali-
gos matinlo na, apang ang nasapinan nga tiil madali nga mayab-ukan,
kag liwan nagakinahanglan nga hugasan. Busa si Pedro kag ang
iya mga utod nahugasan sa dakong tuburan nga ginbuksan tuhoy
sa sala kag sa kahigkoan. Ginkilala sila ni Kristo nga Iya kau-
galingon. Apang ang pagsulay nagtuytoy sa ila sa kalautan kag
nagakinahanglan sila gihapon sang Iya manugtinlo nga bugay. Sang
[942] nagwagkus si Jesus sang tualya sa paghugas sang yabok sa ila mga
tiil, ginhandom Niya sa amo gid nga buhat ang paghugas sang pag-
bulagay, kahisa, kag bugal gikan sa ila mga tagipusoon. Amo ini ang
may labi pa nga kahulogan sang sa paghugas sang ila yab-ukon nga
tiil. Upod sang espiritu nga yara sa ila wala sing isa sa ila nga handa
sa pagpakig-angot sa kay Kristo. Tubtob nga madala sila sa isa ka
kahimtangan sang pagpaubos kag paghigugma, wala sila mahanda
sa pagpakig-ambit sang panihapon sa Paskua, ukon magpakigbahin

sa pagalagdan sang pagsaulog nga ginahana ni Kristo nga pagasugoran. Ang ila mga tagipusoon dapat nga matinloan. Ang bugal kag ang pagpangita-sakaugalingon nagatuga sang kasuayon kag dumot, apang ini tanan ginhugasan ni Jesus sang paghugas Niya sang ila mga tiil. Nahimo ang pagbaylo sang mga balatyagon. Pagtan-aw sa ila, nakasiling si Jesus, “Mga matinlo kamo.” Nian may yara na nga paghiusa sang tagipusoon, paghigugma sa isa kag isa. Nahimo sila nga mapinaubuson kag mahapus-tudloan. Luwas lang sa kay Judas, ang tagsa sa ila handa na sa paghatag sa isa sang labing mataas nga palangakoan. Nian upod sang napaubos kag mapinasalamaton nga tagipusoon makabaton na sila sang mga pulong ni Kristo.

Katulad sa kay Pedro kag sang iya mga kautoran, kita man nahugasan sa dugo ni Kristo, way sapayan sa masami naton nga pagpalapit sa malaut, mayab-ukan ang kaputli sang tagipusoon. Dapat kita magpalapit sa kay Kristo tuhoy sa Iya manugtinlo nga bugay. Nag-uklo si Pedro sa pagdala sang iya lunangon nga tiil sa pagtandug sang kamut sang iya Ginuo kag Agalon; apang daw ano kasami ginadala ta ang aton makasasala, nadagtaan nga tagipusoon nga matandug sang tagipusoon ni Kristo. Daw ano ka pait sa Iya ang aton pagkamaakigon, ang aton pagpahabok kag ang bugal. Way sapayan dapat naton dalhon sa Iya ang aton dagta kag kahigkoan. Sia lamang ang makahugas sa aton sing matinlo. Indi kita handa sa pagpakig-angot sa Iya tubtob matinloan kita sang Iya ikaayo.

[943]

Nagsiling si Jesus sa Iya mga gintoton-an, “Matinlo kamo, apang indi ang tanan.” Ginhugasan Niya ang tiil ni Judas, apang ang tagipusoon wala matugyan sa Iya. Wala ini matinloi. Wala makatugyan si Judas sang iya kaugalingon sa kay Kristo.

Sa tapus mahugasan ni Kristo ang tiil sang mga gintoton-an, kag magkuha sang Iya panapton kag maglingkod liwan, nagsiling Sia sa ila, “Nakahibalo bala kamo sang ginhimo Ko sa inyo? Nagatawag kamo sa Akon nga Agalon kag Ginuo: kag maayo ang inyo ginasil-ing; kay amo ini Ako. Nian kon Ako nga inyo Ginuo kag Agalon, naghugas sang inyo mga tiil, dapat man kamo maghugas sang tiil sang tagsatagsa. Kag naghatag Ako sang huwaran, agod nga himuon ninyo subong sang Akon ginhimo sa inyo. Sa pagkamatuod gid magasiling Ako sa inyo, Ang ulipon indi magdako pa sa Iya ginuo, ni ang ginpadala magdako pa sang nagpadala sa iya.”

[944]

Buot ipahangop ni Kristo sa Iya mga gintoton-an nga bisan pa nga naghugas Sia sang ila mga tiil, wala ini magpadiutay sang Iya pagkahalangdon. “Ginatawag ninyo Ako nga Agalon kag Ginuo; kag maayo ang inyo ginasiling; kay amo ini Ako.” Kag tungod kay may dako Sia nga pagkalabaw, naghatag Sia sang bugay kag kahulogan sa amo nga pag-alagdan. Wala sing isa nga gintib-ong katulad ni Kristo, apang nagyaub Sia sa labi ka kubos nga katungdanan. Agod nga ang Iya katawohan indi mapatalang sang pagkadalog nga nagaluntad sa kinaandan nga tagipusoon nga ginapalig-on tungod sa pag-alagad sa kaugalingon, si Kristo mismo amo ang nagpahamtang sang huwaran sang pagpaubos. Indi Niya mabilin ining dako nga halambalanon sa idalum sang pagdumala sang tawo. Ginkilala Niya ini nga may labi nga kahulogan, nga Sia mismo, ang Isa nga makatupong sa Dios, naghimo nga ulipon sa Iya mga gintoton-an. Samtang nagaagaway sila sang labing mataas nga palangakoan, sia nga yauban sang tagsa ka tuhod, Sia nga ginkabig sang mga manogtunda nga isa ka kadungganon nga pag-alagaron, nagyaub sa paghugas sang tiil sadtong nagtawag sa Iya nga Ginuo. Ginhugasan Niya ang tiil sang nagtugyan sa Iya.

Sa Iya kabuhi kag pagtolon-an, naghatag si Kristo sang isa ka himpit nga huwaran sang dilimaiyaiyahon nga pagpangalagad nga ang iya gintunaan didto sa Dios. Ang Dios wala nagakabuhi tuhoy lamang sa Iya kaugalingon. Bangod sa pagtuga sa kalibutan kag sa pagsapnay sang tanan nga mga butang, padayon Sia nga nagapangalagad tuhoy sa iban. “Kay nagapasubang Sia sang Iya adlaw sa mga malauton kag sa mga maayo kag nagapaulan sa mga matarong kag sa dimatarong.” Mateo 5:45. Gintugyan sang Dios sa iya Anak ining huwaran sang pagpangalagad. Ginhatag si Jesus sa pagtindug bilang pangulo sang tawhanon, agod nga tungod sa Iya huwaran magatudlo Sia kon ano ang kahulogan sang pagpangalagad. Ang Iya bug-os nga kabuhi yara sa idalum sang kasugoan sang pagpangalagad. Ginalagaran Niya ang tanan kag nagpangalagad Sia sa tanan. Sa amo sini nagkabuhi Sia sa kasugoan sang Dios, kag pinaagi sa Iya huwaran ginpakita Niya kon ano ang aton pagtuman sini.

Sa liwan kag sa liwan gintinguhaan ni Jesus ang pagpasad sini nga palatukoran sa tunga sang Iya mga gintoton-an. Sang pagpangabay nanday Santiago kag Juan sang tig-una nga kadungganon, nagsiling Sia, “Ang bisan sin-o nga buot mangindako sa inyo, paala-

gara sia sa inyo.” Mateo 20:26. Wala sing duog ang paguna-una kag padaku-daku sa Akon ginharian. Ang isa lamang ka pagpakadako amo ang pagkadako sang pagkamapinaubsanon. Ang ginkatuhayan lamang nakita sa katampad sa pag-alagad sa iban.

Nian, sang nakahugas sang tiil sang mga gintoton-an, nagsiling Sia, “Naghatag Ako sa inyo sing huwaran, agod magbuhat kamo subong sang Akon ginhimo sa inyo.” Indi lang kay nagapangabay si Kristo sa pagkamaabiabihon sa sini nga mga pulong. Labi pa sini ang kahulogan sang paghugas sang tiil sang mga dumoluaw agod magkuha sang yab-ok sa panlakatan. Nagsugod diri si Kristo sang isa ka pinagtoluohan nga pag-alagdan. Sa ginhimo sang aton Ginuo ining makaholuya nga padihutan ginhimo nga isa ka balaan nga mando. Pagatumanon ini sang mga gintoton-an agod mangin yara gihapon sa ila hunahona ang Iya leksyon sang pagpaubos kag pag-alagad.

Ini nga hilikuton amo ang gintangdo ni Kristo nga pangaman tuhoy sa pag-alagdan sa paghalad. Samtang ang bugal, pagkinatuhay kag pag-agaway sang kagamhanan ginaalila, ang tagipusoon indi gid makasulod sa pagpakigbuylog kay Kristo. Indi pa kita naaman sa pagbaton sang pag-ambitanay sang Iya lawas kag dugo. Busa amo ini nga gintangdo ni Jesus nga saulogon sing una ang handumanan sang Iya pagpakahuya.

Pag-abut nila sini nga hilikuton, ang mga inanak sang Dios dapat magpanumdom sang mga pulong sang Ginuo sang kabuhi kag himaya, “Nahangpan bala ninyo ang ginhimo Ko sa inyo? Ginatawag ninyo Ako nga Agalon kag Ginuo; kag maayo ini ang inyo ginasil-ing; kay amo ini Ako. Nian, kon Ako nga inyo Ginuo kag Agalon, naghugas sang inyo mga tiil, dapat man nga maghugasay kamo ang isa kag isa sang inyo mga tiil. Kay naghatag Ako sa inyo sang huwaran agod nga buhaton ninyo subong sang ginhimo Ko sa inyo. Sa pagkamatuod, sa pagkamatuod gid, nagsiling Ako sa inyo, Ang ulipon indi maglabi kadako pa sang sa iya ginuo; bisan ang ginpadala magdako pa sa nagpadala sa Iya. Kon nahibaloan ninyo ini tanan nga mga butang, malipayon kamo kon himuon ninyo ini.” May kaduyogan ang tawo sa pagkilala sa iya kaugalingon sing labi sang sa iya utod, magpangabudlay tuhoy sa kaugalingon, pagpangita sang labing mataas nga palangakoan; kag masami nga magapatubas ini sang malaut nga pagsinuay kag kapait sa espiritu. Ang hilikuton sa

[945]

[946]

wala pa ang panihapon sang Ginuo amo ang pagpaway sining mga dipaghangpanay, ang pagdala sa tawo gikan sa iya pagkamaiyaiyahon, panaug gikan sa iya kadang sang pagtib-ong sa kaugalingon, pakadto sa pagkamapainobuson sang tagipusoon nga magamando sa iya sa pag-alagad sa iya utod.

[947] Ang balaan nga Manugbantay gikan sa langit nakatambong sa sini nga panahon sa paghimo sini nga isa ka pag-usisa sa kaugalingon, pagpabatyag sang sala, kag sang bulahan nga pagsalig sang pagpatawad sang sala. Didto si Kristo sa kabug-osan sang Iya bugay agod sa pagbaylo sang sulog sang kaisipan nga magdaganas sa maiyaiyahon nga iligan. Ang balaan nga Espiritu nagabuhi sang igbalatyag sadtong nagasunod sang huwaran sang ila Ginuo. Sa ginapanumdom ang pagpakahuya sang Ginuo tuhoy sa aton, ang isip nagaangot sa isip; ang alagisod nga handumanan madumdoman, mga handumanan sang dalagko nga kaayohan sang Dios kag ang pabor kag ang pagtigay sang dutan-on nga mga abyan. Ang mga pagpakamaayo nga ginkalimtan, ang mga bugay nga ginpalakasan, ang kinaayo nga ginpasub-an, madumdoman. Ang mga gamut sang kapaitan, nga nagdis-ug sang hamili nga tanum sang gugma mapahayag. Ang mga sayop sang kinaiya, ang pinatumbayaan nga mga katungdanan, ang pagkadilimapinasalamaton sa Dios, ang kabugnaw sa aton utod, madumdoman. Ang sala makita sa kapawa sa paagi nga gintan-aw sang Dios. Ang aton mga kaisipan indi mga hunahona sang pagpasugot, kundi sang matigdas nga pagsabdong kag pagpakahuya. Ang painoino mapabaskug sa pagbungkag sang tagsa ka balabag nga amo ang kabangdanan sang pagbulagay. Ang malaut nga panghunahona kag panghambal ginasiway. Ang mga sala gintuad kag ginapatawad. Ang mandadaug nga bugay ni Kristo magaabut sa kalag, kag ang gugma ni Kristo magapahapiit sang mga tagipusoon sa isa ka bulahan nga paghiusa.

Sang maton-an ang leksyon sang pangaman nga pagalagdan, mapadabdab ang handom tuhoy sa mataastaas nga kabuhi espirituhanon. Pagasabton ini nga handom sang diosnon nga Saksi. Pagabayawon ang kalag. Makapakig-ambit kita sang panihapon kay mabatyagan nga pinatawad sang sala. Ang silak-adlaw sang pagkamatarong ni Kristo magapuno sang hulot sang hunahona kag sang simbahan sa kalag. Makita naton ang “Kordero sang Dios nga nagakuha sang sala sang kalibutan.” Juan 1:29.

Sadtong nagabaton sang espiritu sini nga pagalagdan, indi mahimo nga isa lamang ka seremoniya. Ang iya padayon nga leksyon amo, “Mag-alagad ang isa kag isa sa inyo sa gugma.” Galacia 5:13. Sa paghugas sang tiil sang Iya mga gintoton-an, naghatag si Kristo sang kapahayagan nga magahimo Sia sang bisan ano nga pag-alagad, bisan daw ano ka kubos, lamang nga makahimo ini sa ila nga manonubli sang walay katubtoban nga kamangganan sang bahandi sang langit kaupod Niya. Sa pagtuman sang amo nga padihutan, ang Iya mga gintoton-an nagpangako sa amo man nga paagi sa pag-alagad sa ila kautoran. Sa bisan ano nga tion nga ginsaulog ini nga hilikuton, ang mga inanak sang Dios madala sa balaan nga pagpakig-upod, agod sa pagbulig kag sa pagpakamaayo sa isa kag isa. Nagsaad sila nga ang kabuhi dapat nga ihatag sa dilimaiyaiyahon nga pagpangalagad. Kag ini indi lamang sa isa kag isa. Ang ila palangumhan kaangay kasangkad sang Iya sang ila Agalon. Ang kalibutan napun-an sadtong nagakinahanglan sang aton pagpangalagad. Ang timawa, ang makaloluoy, ang mga pakok yara sa bisan diin lang. Yadtong nakapakigsugilanon kay Kristo sa naibabaw nga hulot, magalakat sa pagpangalagad subong sang Iya ginhimo.

[948]

Si Jesus, ang gin-alagaran sang tanan, nagkari sa pagpaulipon tuhoy sa tanan. Kag tungod kay nagpangalagad Sia sa tanan, liwan Sia nga pagaalagaran kag pasidunggan sang tanan. Kag yadtong maluyag magpakigbahin sang Iya diosnon nga kinaiya, kag magpakig-ambit kaupod Niya sang kalipay sa pagtan-aw sang mga tinubos nga kalag, dapat nga magsunod sa Iya dilimaiyaiyahon nga pagpangalagad.

Tanan ini nasakop sa mga pinamulong ni Jesus, “Nagahatag Ako sa inyo sing huwaran agod nga magbuhat kamo subong sang ginhimo Ko sa inyo.” Amo ini ang katuyoan sang pag-alagdan nga Iya ginpatok. Kag nagsiling Sia, “Kon nahibaloan ninyo ini nga mga butang,” kon nahibaloan ninyo ang katuyoan sang Iya mga pagtolon-an, “magamalipayon kamo kon tumanon ninyo ini.”

[949]

Kapitulo 72—“Sa Handumanan Nakon”

ANG Ginuong Jesus, sang amo man nga gab-i nga ginluiban Sia, nagkuha sang tinapay: kag sang nakapasalamat, gintipiktipik Niya ini, kag magsiling, Magkuha kamo, kag magkaon: amo ini ang Akon lawas nga gintipiktipik tuhoy sa inyo: himuon ninyo ini sa handumanan Nakon. Sa amo man nga bagay nagkuha Sia sang tagayan, sa tapus nakakaon, nagsiling, ini amo ang tagayan sang bag-ong katipan sa Akon dugo: himuon ninyo nga sa masunson kamo nagainum sini, sa handumanan Nakon. Kay sing masunson nga nagakaon kamo sini nga tinapay, kag nagainum sa sini nga tagayan, ginapahayag ninyo ang kamatayon sang Ginuo tubtob sa Iya pag-abut.” 1 Corinto 11:23-26.

[950]

Si Kristo nagtindug sa punto sang pag-ilis sa ulot sang duha ka pagbulot-an kag sang ila duha ka dalagko nga pandut. Sia, nga amo ang walay dagta nga Kordero sang Dios, nagahana sa pagpahayag sang Iya kaugalingon subong nga halad sa paghidaet, kag sa amo sini pagatapuson Niya ang mga padihutan kag mga seremonya nga nagtudlo sa Iya kamatayon sa sulod sang apat ka libo ka tuig. Samtang nagakaon Sia sa panihapon upod sang Iya mga gintoton-an, nagpatok Sia sa tal us sini sang isa ka pag-alagdan nga mangin handumanan sang Iya dako nga pag-antus. Ang pungsodnon nga pandut sang mga Judio magataliwan na sing dayon. Ang pag-alagdan nga ginpatok ni Jesus pagasaulogon sang Iya mga sumolunod sa tanan nga kadutaan kag sa tanan nga katuigan.

Ang panihapon gintangdo subong nga handumanan sang pagluwas sang Israel gikan sa kahiulipnan sa Egipto. Nagmando ang Dios, nga sa tagsa ka tuig, sang ang mga kaanakan magpamangkut nahanungod sini nga tulomanon, ang maragtas dapat nga suliton. Sa sini nga paagi ang makatilingalang pagluwas matipigan nga labas sa gihapon sa panghunahona sang tanan. Ang kasugoan sang Panihapon sang Ginuo ginhatag sa pagsaulog sang dakong pagluwas nga nahimo bangod sa kamatayon ni Kristo. Tubtob sa Iyang pag-abut sa gahom kag sa himaya, pagasaulogon ini nga hilikuton. Amo ini

ang paagi nga sa diin ang Iyang dako nga bulohaton tuhoy sa aton matipigan nga lab-as sa aton panghunahona.

Sa tion sang ila pagkaluwas gikan sa Egipto, ang mga inanak ni Israel nagkaon sang panihapon nga nagatindug, nga nawagkusan ang ila hawak, kag ang ila sungkod sa ila mga kamut, nga handa sa pagpanlakatan. Ang paagi sang ila pagsaulog sini nga tulomanon nagkasinanto sa ila kahimtangan; kay hana na sila nga tabugon gikan sa duta sang Egipto, kag magasugod sila sang isa ka mapait kag maiwat nga panlakatan patabuk sa kahanayakan. Apang sa panahon ni Kristo ang kahimtangan sang mga butang nagbaylo. Indi na sila nian pagtabugon gikan sa dumoluong nga pungsod, kundi nagaluntad sa ila kaugalingon nga duta. Suno sa pahuway nga ginhatag sa ila, ang katawohan nag-ambit sang panihapon nga nagasaliay. Ang mga saliayan ginbutang sa palibut sang latok, kag ang mga dumoluaw nagsaliay sa sini, nga nagatukod sa ila wala nga butkon kag nagbilin sa tuo nga kamut nga hilway sa paggamit sa pagkaon. Sa sini nga kahimtangan ang isa ka dinapit makasandig sa dughan sang isa nga nagalingkod malapit sa ibabaw niya. Kag ang tiil subong nga nagowa na sang saliayan, mahimo nga mahugasan sang isa nga nagaagi sa palibot.

[951]

Yara gihapon si Kristo sa latok nga sa diin ang panihapon sa Paskua nahamtang. Ang walay tapay nga mga bibingka nga gingamit sa panahon sang panihapon yara sa Iya atubangan. Ang alak sa panihapon, nga wala matandug sang pagpaaslum, yara sa latok. Ini nga mga simbolo gingamit ni Kristo sa pagtiglawas sang Iya kaugalingon kag wala madagtai nga halad. Wala sing butang nga nadagtaan pinaagi sa pagpaaslum, nga amo ang sim-bolo sang sala kag kamatayon, nga makatiglawas sang “Kordero nga walay dagta kag walay ukot.” 1 Pedro 1:19.

“Kag samtang nagakaon sila, nagkuha si Jesus sang tinapay, kag pakamaayohon ini, kag Iya gintipiktipik, kag ihatag sa Iya mga gintoton-an, kag magsiling, Kuha kamo kag magkaon: amo ini ang Akon lawas. Kag nagkuha Sia sang tagayan kag magpasalamat kag maghatag sa ila nga nagasiling, inum kamo nga tanan sini; kay amo ini ang Akon dugo sang bag-ong katipan, nga gin-ula tuhoy sa kadam-an sa kapatawaran sang mga sala. Apang nagasiling Ako sa inyo, kutob karon indi na Ako magainum sang bunga sining balagon

tubtob sinang adlaw nga magainum Ako sing bag-o kaupod ninyo sa ginharian sang Akon Amay.”

[952] Si Judas nga manugtugyan nakatambong sa may tulomanon nga pag-alagdan. Nakabaton sia gikan sa kay Jesus sang simbolo sang Iya natipiktipik nga lawas kag sang Iya naula nga dugo. Nabatian niya ang mga pulong, “Himuon ninyo ini sa handumanan Nakon.” Kag nagalingkod didto sa amo gid nga atubangan sang Kordero sang Dios, ang maluibon nagbinagbinag sang iya maitom nga katuyoan, kag gintigay ang iya madulom, matimaluson nga panghunahona.

Sa paghugasay sang tiil, naghatag si Kristo sang makaboluyok nga pamatuod nga nahangpan Niya ang kinaiya ni Judas. “Indi kamo tanan matinlo,” (Juan 13:11) siling Niya. Ining mga pulong nagpatuo sa butig nga gintoton-an nga ginabasa ni Kristo ang iya tinago nga katuyoan. Nian naghambal si Kristo sing tumanpa gid kaathag. Sang nagalingkod sila sa latok, nagsiling Sia, nga nagatulok sa Iya gintoton-an, “Indi Ako nagahambal tuhoy sa inyo nga tanan: kilala Ko ang Akon ginpili: apang agod matuman ang mga Kasulatan, sia nga nagakaon sang tinapay upod Nakon nagbayaw sang iya ulo batok sa Akon.”

Bisan karon wala gid maghunahona ang mga gintoton-an nga si Judas. Apang nakita nila nga labi gid ang i palaligban ni Kristo. Ang isa ka gal-um naglandong sa ila nga tanan, ang isa ka panagupnop sang makakolugmat nga katalagman, nga ang kahimtangan sini indi nila mahangpan. Samtang nagakaon sila nga malinong, si Jesus nagsiling, “Sa pagkamatuod gid nagasiling Ako sa inyo nga ang isa sa inyo magatugyan sa Akon.” Dinakup sila sang katingala kag kahadlok sa sini nga mga pulong. Indi nila mahangpan kon paano nga ang isa sa ila makahimo sa pagluib sa ila diosnon nga Manonudlo. Sa ano nga kabangdanan nga luiban nila Sia? kag kay sin-o? Sin-o tagipusoon ang makapatuga sang amo nga buko? Sa pagkamatuod gid wala sing isa sa napulogduha, nga ginhatagan nga labaw sa iban sang kahigayunan sa pagpamati sang Iya mga pagtudlo, nga nakig-ambit sang Iya makatilingalang gugma, kag nga [953] sa diin ginpakitaan Niya sang dakong pagtamod pinaagi sa pagdala sa ila nga labing hapiit sa Iya kaugalingon!

Sang nahangpan nila ang samputanan sang Iya pinamulong, kag nadumdoman kon ano ka matuod sang Iya mga hinambalan, dinapul sila sang kahadlok kag dipagsalig sa kaugalingon. Nagsugod sila

sa pag-usisa sang ila kaugalingon nga tagipusoon sa pagtan-aw kon may bisan isa lang ka panghunahona nga ginatipigan didto batok sa ila Agalon. Upod sang mapait nga balatyagon, nagbulosbulos sila sa pagpamangkut, “Ako bala Ginuo?” Apang naghipus gid lang si Judas. Tungod sang dakong pagpaliog, sa katapusan namangkut si Juan, “Ginuo, sin-o bala?” Kag nagsabat si Jesus, “Sia nga nagatusmog sang iya kamut upod sa Akon sa tagayan, amo ina ang magatugyan sa Akon. Ang Anak sang tawo nagapadayon subong nga ginsulat nahanungod sa Iya: apang kailo sinang tawo nga magatugyan sa Anak sang tawo! maayo pa sina nga tawo nga wala sia mabun-ag.” Ang tagsa sang mga gintoton-an naghimutad sang nawong sang isa samtang nagapamangkut sila, “Ako bala Ginuo?” Kag karon ang paglinong ni Judas nagpatuhoy sang tanan nga mata sa iya. Sa tunga sang kagansal sang mga pakiana kag kapahayagan sang katingala, wala mabatii ni Judas ang mga pulong ni Jesus sa pagsabat sang pamangkot ni Juan. Apang karon, sa paglikaw sang pagmulalong sang mga gintoton-an, nagpakiana sia subong sang ila ginhimo, “Agalon, ako bala?” Sing may pagkasolemne, nagsabat si Jesus, “Ginsiling mo.”

Sa katingala kag kagamo sang pagpadayag sang iya buko hinali lang nagtindog si Judas kag maggowa sa hulot. “Nian si Jesus nagsiling sa iya, ang pagabuhaton mo, himoa sa madali . . . Busa sa tapus sia nakainum naggowa gilayon, kag gab-i yadto.” Isa ka gab-i yadto tuhoy sa maluib sang iya pagpalayo sa kay Kristo pakadto sa kadodulman sa gowa. [954]

Tubtob nahimo ini nga tikang, si Judas wala pa makalampuwas sa kahigayunan sang paghinulsol. Apang sang magtaliwan sia sa atubangan sang iya Ginuo kag sa iya masigkagintoton-an, nahimo niya ang katapusan nga pagtapat. Nakalampuwas sia sa dulonan.

Makatilingala ang pagbatas ni Jesus sa sining ginsulay nga kalag. Wala sing butang nga ginbilin agod lamang maluwas si Judas. Sing makaduha nga nagpangako sia sa pagtugyan sang iya Ginuo, ginhatagan pa gid sia ni Jesus sang kahigayunan sa paghinulsol. Sa pagbasa sang tinago nga katuyoan sang tagipusoon sang maluib, ginhatag ni Kristo sa kay Judas ang katapusan, makapatuo nga pamatuod sang Iya pagkadios. Amo ini ang katapusan nga panawag sa paghinulsol sa butig nga gintoton-an. Wala sang pakiluoy gikan sa diosnontawhanon nga tagipusoon ni Kristo nga ginpabay-an. Ang

mga balud sang bugay, nga ginpaisol sang bundolan nga bugal, nagabalik nga may dugang pa nga kusog sa taub sang madinalagon nga gugma. Apang bisan pa nga natingala kag nakugmat sang pagkatukib sang iya sayop, nagdugang pa gid ang pamat-ud ni Judas. Gikan sa makatungdanon nga panihapon naggowa sia sa paghingapus sang bulohaton sa pagtugyan.

[955] Sa pagpakamalaut sa kay Judas, si Kristo may tuyo sa paghikaluoy sa iya mga gintoton-an. Sa sini nga paagi ginhatag niya ang purongpurongon nga kapahayagan sang Iya pagkamesias (pagkahinaplas). “Ginasugiran Ko kamo sa indi pa mahanabo,” nagsiling Sia, “agod nga kon matabo na makatuo kamo nga AMO AKO.” Kon nagpabilin nga mahipus si Jesus, nga daw walay hinlung-ong sang kon ano ang mahanabo sa Iya, ayhan magahunahona ang mga gintoton-an nga ang ila Agalon wala sang diosnon nga pagtulok, kag nga natingala nga gintugyan sa kamut sang mamomuno nga guban. Isa ka tuig sa wala pa, nagsugid si Jesus sa mga gintoton-an nga nagpili Sia sang napulogduha kag nga ang isa sa ila isa ka yawa. Karon ang Iya mga pulong sa kay Judas, sa pagpakilala nga ang iya pagluib nahibaloan sing bug-os sang iya Agalon, magapalig-on sang pagtuo sang matuod nga mga sumolunod ni Kristo sa tion sang Iya kaholuyan. Kag kon mag-abut na si Judas sa iya makakolugmat nga katapusan, madumdoman nila ang pakamalaut nga ginpamatbat ni Judas sa manugtugyan.

Kag ang Manlulowas may isa pa gid ka katuyoan. Wala gid Niya ginpunggi ang pagpangalagad tuhoy sadtong Iya nahibaloan nga maluib. Wala mahangpi sang mga gintoton-an ang Iya mga pulong sang Iya pagsiling didto sa paghugasay sang tiil, “Indi kamo tanan matinlo,” bisan pa didto sa ginpahayag Niya sa latok, “Sia nga nagakaon sang tinapay kaupod Nakon nagbayaw sang iya tikod batok sa Akon.” Juan 13:11, 18. Apang sang ulihe, sang ginpaathag ang Iya buot silingon, may butang sila nga binagbinagon nahanungod sa pagpailob kag pagkaluoy sang Dios bisan pa sa labing masinalaypon.

Bisan pa nga kilala ni Jesus si Judas sa pamuno, apang ghugasay Niya ang iya mga tiil. Kag ang manugtugyan may kahigayunan sa paghiusa kaupod ni Kristo sa pagpakig-ambit sang hilikuton. Ang mabinatason nga Manlulowas naghatag sang tagsa ka pahaylo agod batunon Sia sang makasasala, kag maghinulsol kag matinloan gikan sa dagta sang sala. Ini nga huwaran tuhoy man sa aton. Kon

ginahunahona naton nga may isa nga nakasayop kag nakasala, indi kita magbulag sa iya. Indi gid naton sia pagbayaan nga nag-isahanon sa pagsulay ukon tabugon sia pakadto sa patag-awayan ni Satanas pinaagi sa aton pagpatumbaya. Indi amo ini ang paagi ni Kristo. Bangod sang pagkamasinalaypon kag pagkamalinapason sang mga gintoton-an, nga ginhugasan Niya ang ila mga tiil, kag luwas lamang sa isa, tanan sila naghinulsol. [956]

Ang huwaran ni Kristo nagadumili sa pagkapinasahi didto sa Panihapon sang Ginuo. Matuod nga ang dayag nga pagpakasala nagadumili sang masinalaypon. Ginatudlo ini sang maathag sang Balaan nga Espiritu. 1 Corinto 5:11. Apang magluwas diri wala sing isa nga dapat maghukom. Ang Dios wala magbilin sa tawo sa pagmitlang kon sin-o ang makapahayag sang ila kaugalingon sa sini nga hitabo. Kay sin-o bala ang makabasa sang tagipusoon? Sin-o ang makahibalo sang katuhayan sang gamhon kag sang trigo? “Himoa nga ang tawo magusisa sang iya kaugalingon kag nian pakan-a sia sang tinapay kag paimna sa tagayan.” Kay “ang bisan sin-o nga magkaon sini nga tinapay, kag mag-inum sa tagayan sang Ginuo, nga indi takus, mangin nakasayop sa lawas kag dugo sang aton Ginuo.” “Sia nga nagakaon kag nagainum nga ditakus nagakaon kag nagainum sang pagpakamalaut sa iya kaugalingon, nga wala makakilala sang lawas sang Ginuo.” 1 Corinto 11:28, 27, 29.

Kon ang mga tumoluo magtilipon sa pagsaulog sang amo nga tulomanon, magatambong ang mga pinadala nga dimakita sang tawhanon nga itolulok. Mahimo nga may Judas sa kadam-an, kag kon amo, may yara man nga mga soluguon gikan sa prinsipie sang kadodulman, kag nagaalagad sila sa tanan nga nagadumili nga paggahoman sang Balaan nga Espiritu. Nagatambong man ang langitnon nga mga manogtunda. Ining dimakita nga mga dumoluaw nagatambong sa tagsa sini nga mga hitabo. Ayhan magasimpon sa kadam-an ang mga tawo nga indi tinagipusoon nga mga ulipon sang kamatuoran kag sang pagkabalaan, apang maluyag sa pagpakigambit sa pag-alagdan. Indi sila pagdumilian. May nagatambong nga mga tumalan-aw nga nakatambong sang paghugas ni Jesus sang tiil sang mga gintoton-an kag ni Judas. Labaw sa tawhanon nga itolulok ang nagatanaw sang amo nga talan-awon. [957]

Didto si Kristo pinaagi sa Iya Balaan nga Espiritu sa pagpat-in sang Iya kaugalingon nga tulomanon. Didto Sia sa pagpahumok kag

pagpabatyag sang tagipusoon. Wala sing panulok, wala sing hunahona sa paghinulsol nga makalikaw sa Iya pagtalupangod. Nagahulat Sia tuhoy sadtong mahinulsolon kag mga buong sing tagipusoon. Ang tanan ginahanda tuhoy sa pagbaton sina nga kalag. Sia nga naghugas sang tiil ni Judas nagapaabut sa paghugas sang tagsa ka gintoton-an gintawag sa pagpakig-ambit sing dayag, kag sa amo magapamatuod nga ginabaton niya si Kristo subong kaugalingon nga Manlulowas. Diri sining tinangdo Niya nga pagpakigkita nga ginasugata ni Kristo ang Iya katawohan, kag ginapabaskug sila tungod sang Iya pagtambong. Ang mga tagipusoon kag kamut nga ditakus mahimo nga makaalagad sa amo nga hilikuton, apang yara si Kristo sa pagalagad sa iya kaanakan. Yadtong tanan nga magakara nga ang ila panulok natumod sa Iya pagapakamaayohon sing dako. Yadtong tanan nga nagapatumbaya sining tion sang diosnon nga kahigayunan magaantus sang pagkawala. Nahanungod sa ila igo gid ang pagsiling, “Indi kamo tanan matinlo.”

[958] Sa pagpakig-ambit kaupod sang iya mga gintoton-an sang tinapay kag sang alak, nagpangako si Kristo sa Iya kaugalingon nga mangin-ila Manunobos. Gintugyan Niya sa ila ang bag-ong katipan, ang paagi nga sa diin ang tanan nga magabaton sa Iya, mahimo nga mga inanak sang Dios, kag masigkamanonubli kaupod ni Kristo. Pinaagi sa sini nga katipan mangin-ila ang pagpakamaayo nga sarang mahatag sang langit tuhoy sa sini nga kinabuhi kag sa kabuhi nga palaabuton. Kag ang pagdumala sang amo nga hilikuton magapahamtang sa atubangan sang mga gintoton-an sang walay katubtoban nga pag-antus nga ginhimo tuhoy sa tagsatagsa gid sa ila subong nga kabahin sang dakong kabug-osan sang nahulog nga tawo.

Apang ang pag-alagdan sa panihapon indi mangin tion sang pagkinasubo. Indi amo ini ang iya katuyoan. Sang ang mga gintoton-an sang Ginuo nagtipon paglibot sa Iya latok, indi nila pagdumdoman kag hayaan ang ila kakulangan. Indi sila magsagad panumdom sang ila nagligad nga inagihan sa pagtoluohan, bisan kon ang amo nga inaagihan makabatak ukon makapakunol. Indi nila pagdumdumon ang ginkatuhayan sa tunga nila kag sang ila mga kautoran. Ang pangaman nga pag-alagdan nagsakop sini nga tanan. Ang pag-usisa sa kaugalingon, ang pagtuad sang mga sala, ang pagpasag-uli sang mga katuhayan, tanan ini nahimo na. Karon nagkari sila sa pagpakigkita kay Kristo. Indi sila magtindug sa landong

sang krus kundi sa iya manugluwas nga kapawa. Pagabuksan nila ang kalag sa masanag nga silak sang Adlaw sang Pagkamatarong. Upod sang tagipusoon nga natinloan sa hamili nga dugo ni Kristo, nga may bug-os nga pagbatyag sang iya pagtambong, bisan nga dimakita, dapat nila pamtian ang Iya pinamulong, “Ang paghidaet ginabilin Ko sa inyo, ang Akon paghidaet ginahatag Ko sa inyo: indi subong sang paghatag sang kalibutan, ginahatag Nakon sa inyo.” Juan 14:27.

Ang aton Ginuo nagasiling nga kon sa idalum sang pagpabatyag sang sala, panumduma nga nanginmatay Ako tuhoy sa inyo. Kon ginapigus kag ginahingabut kag ginapaantus tungod sa Akon kag [959] sang maayong balita, panumduma ang Akon gugma, nga tuman ka dako tuhoy sa imo nga ginhatag Ko ang Akon kabuhi. Kon ang inyo katungdanan magapahayag nga maiwat kag mabudlay, kag ang inyo mga lulan tuman ka bug-at nga pas-anon, panumduma nga tungod sa inyo ginbatas Nakon ang krus, nga nagtamay sang pagpakahuya. Kon ang inyo tagipusoon magkunol sa makatililaw nga kahimtangan, panumduma nga ang inyo Manunobos nagkabuhi sa paghimo sing pakiluoy tuhoy sa inyo.

Ang pag-alagdan sa pag-ambitay nagatudlo sa ikaduha nga pagkari ni Kristo. Gintuyo sa pagtipig sini nga paglaom nga maathag sa kaisipan sang mga gintoton-an. Sa bisan diin nga nagatlipon sila sa pagsaulog sang Iya kamatayon, madumdoman nila kon paano nga Sia “nagkuha sang tagayan, kag magpasalamat, kag magpanghatag sa ila nga nagasiling, Tanan kamo mag-inum sini; kay amo ini ang Akon dugo sang bag-ong katipan, nga gin-ula tuhoy sa kadam-an sa kapatawaran sang mga sala. Apang nagasiling Ako sa inyo, indi na Ako magainum kutob karon sining bunga sang balagon tubtob sinang adlaw nga magainum Ako sing bag-o kaupod ninyo sa gin-harian sang Akon Amay.” Sa ila kasakitan ginlipay sila sa paglaom sang pagbalik sang ila Ginuo. Dilimasaysay ang kahamili sa ila sang panghunahona, “Sing masunson nga nagakaon kamo sini nga tinapay kag mag-inum sini nga tagayan, ginapahayag ninyo ang kamatayon sang Ginuo tubtob sa Iya pag-abut.” 1 Corinto 11:26.

Amo ini ang mga butang nga indi gid naton kalimtan. Ang gugma ni Jesus upod sang iya manugpugong nga gahom, dapat nga tipigan nga lab-as sa aton panumduman. Ginpatok ni Kristo ini nga pag-alagdan agod maghambal ini sa aton mga igbalatyag [960]

nahanungod sang gugma sang Dios nga ginpahayag sa aton bahin. Wala gid sing paghiusa sa tunga sang aton kalag kag sang Dios luwas lamang pinaagi kay Kristo. Ang paghiusa kag paghigugma sa tunga sang mag-utod dapat nga mapaligon nga mapadayon bangod sa gugma ni Jesus. Kag wala sing magkubos sang sa kamatayon ni Kristo nga makahimo sang Iya gugma nga mapuslanon sa aton. Tungod gid lang sa Iya kamatayon nga makapaabut kita nga may kalipay sa Iya ikaduha nga pagkari. Ang Iya pag-antus amo ang sentro sang aton paglaom. Diri sini nga aton itumod ang aton pagtuo.

Ang mga tulomanon nga nagatudlo sa pagpakahuya kag pag-antus sang aton Ginuo ginkilala sing labi subong nga dagway lamang. Ginpatok sila nga may katuyoan. Ang aton mga igbalatyag dapat nga buhion agod magkapyot sa tinago sang pagkadiosnon. Kahigayunan sang tanan ang paghangop, labi sang sa aton, sa manugtumba nga pag-antus ni Kristo. “Subong nga ginbayaw ni Moises ang man-ug sa kahanayakan,” sa amo man nga bagay ginbayaw ang Anak sang tawo “agod nga ang bisan sin-o nga magtuo sa Iya indi mawala kundi may kabuhi nga dayon.” Juan 3:14, 15. Magtulok kita sa krus sang Kalbaryo nga nagalukdo sang tagumatayon nga Manlulowas. Ang aton walay katubtoban nga kabalakan nagakinahanglan nga magpakita kita sang pagtuo sa kay Kristo.

[961] Ang aton Ginuo nagsiling, “Luwas lamang kon magkaon kamo sang unod sang Anak sang tawo, kag mag-inum sang Iya dugo, wala kamo sang kabuhi sa inyo kaugalingon . . . kay ang Akon unod amo ang matuod nga pagkaon, kag ang Akon dugo amo ang matuod nga ilimnon.” Juan 6:53-55. Matuod ini sa aton lawasnon nga kinaiya. Gin-utang naton bisan pa ining dutan-on nga kabuhi sa kamatayon ni Kristo. Ang tinapay nga aton ginakaon amo ang binaklan sang Iya natipiktipik nga lawas. Ang tubig nga aton ginainum binaklan sang Iya naula nga dugo. Wala sing isa, makasasala ukon matarong, nga nagakaon sang iya matag-adlaw nga kalan-on, kundi nga ginasakdag sia sang lawas kag dugo ni Kristo. Ang krus sang Kalbaryo natimre sa tagsa ka binarita. Nalaragway ini sa tagsa ka tuburan sang mga tubig. Tanan ini gintudlo ni Kristo sa pagtangdo sang mga pat-in sang Iya dako nga pag-antus. Ang kapawa nga nagasilak gikan sinang pag-alagdan sa pag-ambitay sa naibabaw nga hulot nagapabalaan sang mga kasakdagan sang adlawadlaw naton nga pagkabuhi.

Ang tulongtungan sang panimalay mahimo nga latok sang Ginuo, kag ang tagsa ka pagkaon isa ka tulomanon.

Kag daw ano ka matuod sang pinamulong ni Kristo nahanungod sang aton espirituhanon nga kinaiya. Nagpabutyag Sia, “Ang bisan sin-o nga nagakaon sang Akon unod, kag mag-inum sang Akon dugo, may kabuhi nga dayon.” Pinaagi sa pagbaton sang kabuhi nga ginula bangod sa aton sa krus sang Kalbaryo, nga makakabuhi kita sang kabuhi nga balaan. Kag mabaton ta ini nga “kabuhi pinaagi sa pagbaton sang Iya mga pulong, sa paghimo sang tanan nga butang nga Iya ginsugo. Sa amo sini mahimo kita nga isa kaupod Niya. “Ang nagakaon sang Akon unod,” nagsiling Sia, “kag nagainum sang Akon dugo, nagaluntad sa Akon kag Ako sa iya. Subong nga ginpadala Ako sang Buhi nga Amay, kag nagakabuhi Ako dira sa Amay: busa ang nagakaon sa Akon magakabuhi man sa Akon.” Juan 6:54, 56, 57. Ini nga Kasulatan sing pinasahi nagakadapat sa balaan nga pag-ambitay. Sang ang pagtuo nagapamalandong sang dakong pag-antus sang aton Ginuo, ang kalag nagasalup- sop [962] sang espirituhanon nga kabuhi ni Kristo. Ina nga kalag magabaton [963] sang pinasahi nga kakusog gikan sa tagsa ka pag-ambitanay. Ang amo nga pag-alagdan nahimo nga buhi nga kaangtanan nga sa diin ang tumoluo nahigot sa kay Kristo, kag sa amo nahigot sa Amay. Sa pinasahi nga bagay, nahimo ini nga kaangtanan sa tunga sang masinaligon nga tawo kag sa Dios.

Samtang nagabaton kita sang tinapay kag alak nga nagatiglawas sang natipiktipik nga lawas kag naula nga dugo, nagabuylog kita sa handurawan sa talan-awon sang pag-ambitanay sa naibabaw nga hulot. Daw nangaagi kita palapus sa katamnan nga gintugyan sang kasakit Niya, nga nagpas-an sang sala sang kalibutan. Makita naton ang pagpakig-away nga sa diin ang aton pagpabalik sa Dios nakuha. Si Kristo ginpahamtang nga linansang sa tunga naton.

Pagtulok sa linansang nga Manunobos, mabug-os ang aton paghangop sang kadakuon kag kahulogan sang pagantus nga ginhimo sang Halangdon sang langit. Ang piano sang kaluwasan nahimaya sa atubangan naton, kag ang paghunahona sang Kalbaryo nagapukaw sang buhi kag balaan nga mga balatyagon sa aton tagipusoon. Ang pagdayaw sa Dios kag sa Kordero mangin yari sa aton tagipusoon kag sa aton mga bibig; kay ang bugal kag ang pagsimba-

sa-kaugalingon indi magauswag sa kalag nga nagatipig sing lab-as sang handumanan sang talan-awon sa Kalbaryo.

[964] Ang nagatan-aw sa dilimatupungan nga gugma sang Manlulowas pagabatakon sa kaisipan, putlion sa tagipusoon, baylohan sa kinaiya. Magalakat sia nga kapawa sang kalibutan, sa paglaragway sa isa ka paagi sining makatalanhaga nga gugma. Sing labi nga nagapamalandong kita sang krus ni Kristo, sing labi nga aton batunon ang pinamulong sang pinadala sang sia nagsiling, “Indi pag-itugot sang Dios nga ako maghimaya luwas lamang sa krus sang aton Ginuong Jesukristo, nga bangod sa Iya ang kalibutan nalansang nga sa akon, kag ako sa kalibutan.” Galacia 6:14.

Kapitulo 73—“Dili Malisang ang Inyo Tagipusoon” [965]

SAMTANG nagatulok sa Iya mga gintoton-an upod sang diosnon nga gugma kag may mahinoklugon nga pagkaawa, nagsiling si Kristo, “Karon ginahimaya ang Anak sang tawo, kag ang Dios nahimaya sa Iya.” Nakataliwan na si Judas gikan sa naibabaw nga hulot kag si Kristo nagasilahanon upod sa napulog-isa. Hana na Sia sa paghambal nahanungod sang nagahinamput nga pagbulag Niya sa ila; apang sa wala pa mahimo Niya ini, gintudlo Niya ang dakong katuyoan sang Iya bulohaton. Amo ini ang padayon nga ginpahamtang sa Iya atubangan. Isa Niya ka kalipayan kon ang Iya pagpakahuya kag pag-antus maghimaya sa ngalan sang Amay. Kag sa sini ginpatuhoy Niya sa pamuno ang panghunahona sang Iya mga gintoton-an.

Nian sa paghambal sa ila sa sining mapinalanggaon nga mga pulong, “Mga kabataan,” nagsiling Sia, “sa malip-ot nga tion manginkaupod Ako ninyo. Pangitaon ninyo Ako: kag subong sang Akon ginsiling sa mga Judio, kon diin Ako magakadto, indi kamo makaabut; karon ginasing Ko man ini sa inyo.”

Indi makapangalipay ang mga gintoton-an sang mabatian nila ini. Dinapul sila sang kahadlok. Nagpalapit sila sing hapiit sa Manlulowas. Ang ila Agalon kag Ginuo, ang ila pinalangga nga Manonudlo kag Abyan, mahal Sia sa ila sang sa kabuhi. Nagpa-abut sila sa Iya sang pagtabang kon may kaiwatan, pagpahalipay sa tion sang ila kasolub-an kag kapaslawan. Karon bayaan Niya sila, nga isa ka mamingaw kag nagasalig nga kabon. Madulom ang mga tiliman-an nga nagpuno sang ila tagipusoon. [966]

Apang puno sang paglaom ang mga pinamulong sang Manlulowas sa ila. Nahibaloan Niya nga salakayon sila sang kasumpong, kag ang padihut ni Satanas mauswagon batok sadtong ginaipit sang kaiwatan, busa ginpatuhoy Niya sila palayo sa “mga butang nga makita,” pakadto sa “mga butang nga dimakita.” 2 Corinto 4:18. Gikan sa dutan-on nga pagtapuk ginpaliso Niya ang ila panghunahona pakadto sa langitnon nga puloy-an.

“Indi malisang ang inyo tagipusoon,” nagsiling Sia, “magtuo kamo sa Dios, magtuo man kamo sa Akon. Sa balay sang Akon Amay may madamo nga mga puloy-an: kon indi ini matuod, kunta ginsugiran Ko kamo. Magakadto Ako sa pag-aman sa inyo sing duog. Kag kon Ako na ang makakadto kag makaaman sa inyo sing duog, magakari Ako liwan kag batunon ko kamo sa Akon kaugalingon; agod nga kon diin Ako didto man kamo. Kag kon diin Ako magakadto nahibaloan ninyo subong man ang dalan, natultolan ninyo.” Bangod sa inyo nagkari Ako sa kalibutan. Nagapangabudlay Ako tuhoy sa inyo bahin. Kon magpalayo na Ako, magapangabudlay Ako gihapon sing maukod tungod sa inyo. Nagkari Ako sa kalibutan agod mapahayag ang Akon kaugalingon sa inyo, agod nga magtuo kamo. Magakadto Ako sa Amay sa paghiusa kaupod Niya sa inyo bahin. Ang katuyoan sang pagtaliwan ni Kristo sumpong sa ginakahadlukan sang mga gintoton-an. Wala ini nagkahulogan [967] sang katapusan nga pagbulagay. Magkadto Sia sa pag-aman sing [968] duog tuhoy sa ila, agod makakari Sia liwan, kag batunon sila sa Iya kaugalingon. Samtang nagatukod Sia sang mga dalagko nga puloy-an tuhoy sa ila dapat sila magtukod sang mga kinaiya nga suno gid sa diosnon nga kaanggid.

Bisan pa ang mga gintoton-an pinalibug. Si Tomas, nga masami ginalabugay sang pangduhadoha, nagsiling, “Ginuo, wala kami makahibalo kon diin Ikaw padulong; kag paano namon mahibal-an ang dalanon? Si Jesus nagsiling sa iya, Ako amo ang dalan, ang kamatuoran kag ang kabuhi: wala sing tawo nga makaabut sa Amay kundi tungod sa Akon. Kon nakilala ninyo Ako, kilala man kuntani ninyo ang Akon Amay; kag kutob nian kilala na ninyo Sia, kag nakita pa.”

Wala sing madamo nga alagyan padulong sa langit. Ang tagsa-tagsa indi mahimo nga magpili sang iya kaugalingon nga dalanon. Siling ni Kristo, “Ako amo ang dalan: Wala sing makaabut sa Amay kundi tungod sa Akon.” Kutob nga ginhimo ang nahauna nga wali sang Maayong Balita, sang didto sa Eden ginpahayag nga ang binhi sang babae magapilas sang ulo sang manug, si Kristo ginbayaw subong nga dalan, kamatuoran kag kabuhi. Sia amo ang dalan sang nagakabuhi si Adan, sang ginpahayag ni Abel sa atubangan sang Dios ang dugo sang gin-ihaw nga obeha, nga nagtal-us sang dugo sang Manunobos. Si Kristo amo ang dalan nga sa diin ang mga

patriarkas kag mga manalagna ginluwas. Sia lamang amo ang dalan nga sa diin makapalapit kita sa Dios.

“Kon nakilala ninyo Ako,” siling ni Kristo, “kilala man kuntani ninyo ang Akon Amay: kag kutob karon kilala na ninyo Sia kag nakita pa.” Apang wala pa gid makahangop ang mga gintoton-an. “Ginuo ipakita sa amon ang Amay,” nagsiling si Felipe, “kag tuman na sa amon.” [969]

Natingala sa kabundol sang iya paghangop, nagpakiana si Kristo upod sang mapait nga katingala, “Nangin madugay na nga kaupod Ako ninyo, apang wala ka pa makakilala sa Akon, Felipe?” Mahimo ayhan nga indi ninyo makita ang Amay sa mga binuhatan nga Iya ginahimo bangod sa Akon? Wala ka bala nagatuo nga nagkari Ako agod sa pagpamatuod sa Amay? “Paano nga nagasiling ka karon, ipakita sa amon ang Amay?” “Ang nakakita sa Akon nakakita sa Amay.” Wala gid maguntat ang pagkadios ni Kristo sang nagpakatawo Sia. Bisan pa nga nagpaubos Sia sang Iya kaugalingon sa mga tawo, nangin Iya gihapon ang pagkadios. Si Kristo lamang ang makatiglawas sa Amay sa mga tawo, kag nangin kahigayunan sang mga gintoton-an ang pagtanaw sini nga pagtiglawas sing may labaw sa tatlo ka tuig.

“Tuohi nga Ako yara sa Amay kag ang Amay sa Akon: kon indi man tuohi Ako bangod gid lang sa mga binuhatan.” Ang ila pagtuo mahimo nga magsalig nga walay katalagman sa mga kapahayagan nga makita sa binuhatan ni Kristo, mga binuhatan nga walay tawo sa iyang kaugalingon nakahimo ukon makahimo. Ang mga binuhatan ni Kristo nagpamatuod sang Iya pagkadios. Bangod sa Iya napahayag ang Amay.

Kon ang mga gintoton-an magtuo sa sining kinahanglanon nga kaangtanan sa tunga sang Amay kag sang Anak, indi magataliwan ang ila pagtuo kon makita nila ang pag-antus kag kamatayon ni Kristo sa pagluwas sang nagakatugdang nga kalibutan. Ginatinguhaan ni Kristo ang pagtuytoy sa ila gikan sa ila manubo nga kahimtangan sang pagtuo padulong sa inagihan nga mahimo nila batunon kon tunay gid nga nakilala nila kon sin-o Sia —ang Dios sa tawhanon nga unod. Ginhandom Niya ang pagtan-aw sa ila nga ang ila pagtuo magatuytoy sa ila pakadto sa Dios, kag masang-at didto. Daw ano ka hanuot kag mapinadayunon ang aton mahinuklogon nga Manlulowas nagtinguha sa pag-aman sang Iya mga gintoton-an [970]

batok sa bagyo sang pagsulay nga sa indi madugay magadalasa sa ila. Luyag Niya kag matago sila kaupod Niya sa Dios.

Samtang nagahambal si Kristo sining mga pulong, ang himaya sang Dios nagsilak sa Iyang dagway, kag ang tanan nga nakatambong nakabatyag sang balaan nga kahadlok samtang nagapamati sila sing maukod sa iya mga pulong. Ang ila mga tagipusoon may pagtapat nga nabuyok sa Iya; kag sang nabuyok sila sa kay Kristo sa dugang kadako nga paghigugma, nagkalabuyok sila sa isa kag isa. Nabatyagan nila nga malapit ka tama ang langit, kag ang mga pulong nga ila ginapamatian amo ang mga balita tuhoy sa ila gikan sa ila langitnon nga Amay.

“Sa pagkamatuod, sa pagkamatuod gid nagasiling Ako sa inyo,” padayon ni Kristo, “ang nagatuo sa Akon, mahimo man niya ang mga binuhatan nga ginhimo Ko.” Madalum gid ang pagkalangkag sang Manlulowas nga mahangpan sang mga gintoton-an kon sa ano nga katuyoan nga ang Iya pagkadios naghiusa sa tawhanon. Nagkari Sia sa kalibutan agod mapasundayag ang himaya sang Dios, agod nga ang tawo mabatak bangod sa iyang manugpasag-uli nga gahom. Ang Dios napahayag sa Iya agod mapahayag Sia sa ila. Si Jesus wala magpahayag sang mga pagkasari, wala magpatuman sang bisan ano nga gahom, agod ang tawo indi makaangkon sang lubos nga pagtuo sa Iya. Ang Iya himpit nga pagkatawhanon amo gid lang ang tanan nga maangkon sang Iya mga sumolunod kon magpasakop sila sa Dios katulad Niya.

[971] “Kag dalagko pa sini nga bulohaton ang iya mahimo; tungod kay nagakadto Ako sa Amay.” Indi buot silingon ni Kristo nga ang binuhatan sang Iya mga gintoton-an may labi nga pagkabinayaw sang sa Iya, kundi may labi nga pagkasangkad. Wala Sia magsambit sa ahaw nga paghimo sang mga katingalahan, kundi sa tanan man nga magakahanabo sa idalum sang pagpanghikot sang Balaan nga Espiritu.

Sa tapus sang pagkayab sang Ginuo, nahangpan sang mga gintoton-an ang katumanan sang Iya pangako. Ang talan-awon sang paglansang, pagkabanhaw, kag pagkayab ni Kristo mga buhi nga pagkaamo sa ila. Nakita nila nga ang mga tagna maathag nga nagkatuman. Gin-usisa nila ang mga Kasulatan, kag ginbaton ang ila pagtudlo upod sang pagtuo kag pagsalig nga wala mahibaloi sadto. Nahibaloan nila nga ang diosnon nga Manonudlo nangin suno gid sa

Iya ginangkon. Samtang nagasugid sila sang ila inagihan, nagkalatunaw kag pinalum-ok ang tagipusoon sang mga tawo, kag kadam-an ang nagtuo sa kay Jesus.

Ang saad sang Manlulowas sa Iya mga gintoton-an amo ang saad sa Iya iglesia tubtob sa katapusan sang panahon. Wala ginbuko sang Dios nga ang Iya makatilingala nga piano sa pagtubos sa tawo makahimo lang sang diutay nga patubas. Ang tanan nga magakadto sa pagpangabudlay, nga indi magsalig lang sa kon ano ang ila mahimo, kundi sa kon ano ang mahimo sang Dios tuhoy kag paagi sa ila, pat-ud nga magapakilala sang katumanan sang Iya pangako. “Dalagko pa sini nga binuhatan ang iya himuon,” ang pabutyag Niya, “bangod kay nagakadto Ako sa Amay.”

Tubtob diri wala pa gid ang mga gintoton-an makasayasat sang walay dolunan nga ikasarang kag gahom sang Manlulowas. Nagsil-ing Sia sa ila, “Tubtob nian wala pa gid kamo makapangayo sang bisan ano nga butang sa Akon ngalan.” Juan 16:24. Ginpatpat Niya nga ang tinago sang ila kauswagan amo ang pagpangayo sang kusog kag bugay sa Iya ngalan. Mangin didto Sia sa atubangan sang Amay sa paghimo sang pangabay tuhoy sa ila. Ipahayag Niya subong Iya kaugalingon nga handom ang pangamuyo sang mapinauboson nga manugampo tuhoy sa sina nga kalag. Ang tagsa ka hanuot nga pangamuyo mabatian sa langit. Ayhan indi ini mahambal sing talun-say; apang kon upod sini ang tagipusoon, magasaka ini sa santuaryo nga sa diin si Jesus nagapangalagad, kag ipahayag Niya ini sa Amay nga walay pag-ang-ang, may katahom kag kaamyon sang insenso sang Iya kaugalingon nga kahimpitan.

[972]

Ang banas sang pagkamaminatud-on kag sang pagkamasaligan indi kay isa ka banas nga nahilway sa pamalabag; kundi sa tagsa ka kaiwatan mabatian naton ang panawag sa pangamuyo. Wala sing isa nga nagakabuhi nga may gahom nga wala niya ini mabaton gikan sa Dios, kag ang ginhalinan sini bukas bisan pa sa labing maluya nga tawo. “Ang bisan ano nga inyo pangayuon bangod sa Akon ngalan,” siling ni Jesus, “himuon Ko ina, agod to nga ang Amay mahimaya sa Anak. Kon magpangabay kamo sang bisan ano nga butang sa Akon ngalan, himuon Ko ini.”

“Sa Akon ngalan,” ginasugo ni Kristo ang Iya mga gintoton-an sa pagpangamuyo. Ang Iya mga sumolunod magatindug sa atubangan sang Dios bangod sa ngalan ni Kristo. Bangod sa kabilihan sang

[973] pag-antus nga ginhimo tungod sa ila, may kabilihan sila sa itolulok sang Ginuo. Bangod sa ginhatag nga pagkamatarong ni Kristo ginaisip sila nga hamili. Bangod kay Kristo ang Ginuo nagapatawad sadtong nagakahadlok sa Iya. Indi Niya makita sa ila ang kahigko sang makasasala. Makilala Niya sa ila ang pagkakaanggid sa Iya Anak, nga ila gintuohan.

Ginaluyahan ang Ginuo kon ang Iya mga katawohan magpahamtang sang manubo nga pagbanabana sang ila kaugalingon. Handom Niya nga ang Iya pinili nga palanublion maghatag sang kabilihan sa ila kaugalingon suno sa bili nga ginpahamtang Niya sa ila. Ginakinahanglan sila sang Dios, kay kon indi, kuntani wala na lang Niya pag-ipadala ang Iya Anak sa isa ka malahalon nga sugo sa pagtubos sa ila. May kagamitan Sia tuhoy sa ila, kag mahamuot Sia kon maghimo sila sang labing mataas nga pagkinahanglan sa Ila, agod nga ila mahimaya ang Iya ngalan. Mahimo sila makapaabut sang dalagko nga mga butang kon lamang magtuo sila sa Iya mga saad.

Apang ang pagpangamuyo sa ngalan ni Kristo may labaw pa nga kaholugan. Nagakaholugan ini nga batunon naton ang Iya kinaiya, ipahayag ang Iya Espiritu, kag himuon ang Iya mga binuhatan. Ang saad sang Manlulawas ginhatag sa isa ka palahinandigan. “Kon nagahigugma kamo sa Akon,” siling Niya, “tumana ang Akon mga sugo.” Ginaluwas Niya ang mga Tawo, indi sa sala, kundi gikan sa sala; kay yadtong tanan nga nagahigugma sa Iya magapakita sina nga gugma pinaagi sa pagtuman.

[974] Tanan nga matuod nga pagtuman nagikan sa tagipusoon. Nangin isa ka pagpangabudlay sa tagipusoon ang kay Kristo. Kag kon mag-sugot lang kita, magapakilala Sia sang Iya kaugalingon sa aton mga panghunahona kag mga lalambuton, magasimbug sang aton tagipusoon kag painoino nga magkasinanto sa Iya kabobut-on, agod nga sang kita nagatuman sa Iya daw katulad lamang nga ginahimo naton ang aton kaugalingon nga pagbatyag. Ang kaisipan, nga napapino kag napabalaan, makakita sang labing mataas nga pagpangalipay sa paghimo sang bulohaton. Kon masayasat naton ang Dios subong nga aton kahigayunan ang pagkilala sa Iya, ang aton kabuhi mangin padayon nga matinumanon. Bangod sa pagapresyar sang kinaiya ni Kristo, bangod sa paghiambitan upod sa Dios, ang sala mahimo nga dolumtan sa aton.

Samtang ginkabuhi ni Kristo ang kasugoan sa tawhanon, mahimo man naton ini kon magkapyot kita sa Makusog tuhoy sa kusog. Apang indi naton mapahamtang ang salabton sang aton katungdanan sa iban, kag hulaton sila sa pagsugid sa aton kon ano ang aton pagahimuon. Indi kita makasalig tuhoy sa laygay gikan sa mga tawo. Ang Ginuo magatudlo sang aton katungdanan sing may pagkahanda katulad sang pagtudlo man Niya sa iban. Kon magpalapit kita sa Iya nga may pagtuo, ihambal Niya sa aton sing kinaugalingon ang Iya mga tinago. Masami nga magadabdab sa sulod sang aton tagipusoon kon ang Isa nagapalapit sa paghiambitay kaupod naton subong sang Iya ginhimo sa kay Enoc. Yadtong magatapat sa indi paghimo sang bisan ano nga butang nga makapasubo sa Dios, makahibalo, sa tapus makapahayag sang iya kaso sa atubangan Niya, kon ano ang dapat buhaton. Kag mabaton nila indi lamang ang ihibalo kundi man ang kusog. Ang gahom sa pagtuman, sa pag-alagad, pagaihatag sa ila suno sa ginsaad ni Kristo. Kon ano man ang ginhatag sa kay Kristo —ang “tanang nga mga butang” sa pagsakdag sang kinahanglanon sang nahulog nga tawo —ginhatag sa Iya subong nga ulo kag tiglawas sang tawo. Kag “ang bisan ano nga butang nga aton pangayuon, mabaton naton sa Iya, bangod kay ginabantayan ta ang Iya mga sugo, kag ginahimo ang mga butang nga kahamut-an sa Iya itolulok.” 1 Juan 3:22.

Sa wala pa Niya mahatag ang Iya kaugalingon bilang biktima [975] nga halad, ginpangita ni Kristo ang labing kinahanglanon kag lubos nga dulot nga ihatag sa Iya nga sumolunod, ang isa ka amuma nga magadala malapit sa ila malab-ut, sang walay dulonan nga kamanggaran sang bugay. “Magapangamuyo Ako sa Amay,” siling Niya, “kag hatagan Niya kamo sang Iwan nga Manuglipay, agod magluntad Sia sa inyo sing dayon; ang Espiritu sang kamatuoran; nga indi mabaton sang kalibutan, bangod kay indi nila makita, bisan nakita nila Sia: apang kilala ninyo Sia; kag nagaluntad Sia kaupod ninyo, kag mangin yara sa inyo. Indi ko kamo pagbayaan nga mga ilo: magakara Ako sa inyo.” Juan 14:16-18.

Sa wala pa ini ang Espiritu nangin yari na sa kalibutan; sa pamuno sang bulohaton sang pagpanubos nagpanghikot Sia sa tagipusoon sang mga tawo. Apang sang diri si Kristo sa duta, ang Iya mga gintoton-an wala na maghandom sang iban pa nga manugbulig. Tubtob nga nadulaan sila sang Iya pagtambong nga mabatyagan nila

ang ila pagkakinahanglan sang Espiritu, kag amo ugaling ang Iya pag-abut.

Ang Balaan nga Espiritu amo ang tiglawas ni Kristo, apang wala sang pagkalawasnon sang tawo, kag makinaugalingon. Subong nga nasablagan sang pagkatawhanon, indi mahimo ni Kristo nga mangin yara Sia sa tanan nga duog. Hanti labing maayo tuhoy sa ila nga magkadto Sia sa Amay, kag ipadala ang iya Espiritu nga mangin tal-us Niya sa duta. Nian wala sing isa nga makapamentaha tungod sang iya Espiritu ang Manlulowas mahimo nga malambut sang tanan. Sa sini nga bagay mangin malapit pa Sia sa ila sang kon wala Sia magkayab sa kahitaasan.

[976] “Ang nagahigugma sa Akon pagahigugmaon sang Akon Amay kag Akon man sia higugmaon kag magapahayag Ako sa iya.” Nabasa ni Jesus ang palaabuton sang Iya mga gintoton-an. Nakita Niya ang isa nga gindala sa bitayan, ang isa sa krus, ang isa tinapok sa tunga sang mamingaw nga kabatuhan sang kadagatan, ang iban sa paghingabut kag kamatayon. Ginpabaskug Niya sila nga sa tagsa ka pagtilaw manginkaupod nila Sia. Wala gid madulai sing gahom ina nga saad. Nahibaloan sang Ginuo ang tanan nahanungod sa Iya matutom nga mga ulipon nga bangod sa Iya yara sa bilanggoan ukon gintapok sa mamingaw nga kapuloan. Ginalipay Niya sila upod sang Iya pagtambong. Kon bangod sa kamatuoran ang tumoluo magatindug sa atubangan sang dimatarong nga mga hukmanan, magatindug si Kristo sa iya luyo. Ang tanan nga pagpakahuya nga matungtong sa iya, mahulog sa kay Kristo. Si Kristo ginapamatbatan liwan pinaagi sa Iya mga gintoton-an. Kon ang isa ginapaantus sang bilanggoan, ginapaayawan ni Kristo ang iya tagipusoon upod sang Iya gugma. Kon ang isa mag-antus sang kamatayon bangod sa Iya, nagasiling si Kristo, “Ako amo ang nagakabuhi nga namatay; kag yari karon nagakabuhi Ako sa gihapon, . . . kag may yabi sang impierno kag kamatayon.” Bugna 1:18. Ang kabuhi nga ginhalad bangod sa Akon pagatipigan tubtob sa dayon nga himaya.

Sa tanan nga tion kag sa bisan diin nga duog, sa tanan nga kasubo kag kasakitan, kon ang talan-awon sa unhan daw madulom kag ang palaabuton makalilibog, kag mabatyagan ta nga walay masarangan kag nagaisahanon, ang Manuglipay pagaipadala bilang sabbat sa pangamuyo sang pagtuo. Ang mga hitabo ayhan magapabulag sa aton gikan sa dutan-on nga mga abyan; apang walay

kahimtangan, kalayuon, ang makapahamulag sa aton gikan sa lan-
gitnon nga Manuglipay. Sa bisan diin kita, bisan diin kita makadto,
manginyara Sia gihapon sa aton natuo nga kamut sa pag-agubay, [977]
pagsakdag, pagbatak, kag paglipay.

Ang mga gintoton-an wala gihapon makahangop sang pina-
mulong ni Kristo sa iya sini espirituhanon nga bagay, kag liwan
ginpatpat Niya ang kaholugan. Pinaagi sa Espiritu, siling Niya,
magapahayag Sia sa ila. “Ang Manuglipay nga amo ang Balaan
nga Espiritu, nga ipadala sang Amay sa Akon ngalan, tudloan Niya
kamo sang tanan nga butang.” Indi na kamo makasiling, indi ako
makahangop. Indi na kamo magtan-aw nga malubog sa salaming.
Mangintakus kamo “sa paghangop upod sang mga balaan kon ano
ang kasangkaron, ang kalabaon, ang kadalumon, kag ang kataason;
kag ang pagkilala sang gugma ni Kristo, nga nagalabaw sa ihibalo.”
Efeso 3:18, 19.

Ang mga gintoton-an magapamatuod sa kabuhi kag bulohaton
ni Kristo. Bangod sa ila mga pulong, magahambal Sia sa tanan nga
mga katawohan sa nawong sang duta. Apang sa kaholuy-an kag
kamatayon ni Kristo magaanus sila sang dalagkong pagtilaw kag
kapas-awan. Nga sa tapus sini nga inagihan ang ila mga pulong
mangin tuhoy, nagsaad si Jesus nga ang Manuglipay “magapabalik
sa inyo panumdoman, sang bisan ano nga butang nga ginsiling
Nakon sa inyo.”

“Madamo pa sang mga butang nga dapat nakon isiling sa inyo,”
ang Iya padayon, “apang indi ninyo mabatas ini karon. Way sapayan
kon mag-abut ang Espiritu sang kamatuoran pagatuytoyon Niya
kamo sa tanan nga kamatuoran; kay indi Sia magahambal gikan sa
Iya kaugalingon; kundi kon ano ang iya mabatian, amo ina ang Iya
hambalon: kag ipakita Niya sa inyo ang mga butang nga palaabuton.
Himayaon Niya Ako: kay batunon Niya ang halin sa Akon, kag
ipakita ini sa inyo.” Ginbuksan ni Jesus atubangan sang Iya mga
gintoton- an ang masangkad nga puna sang kamatuoran. Apang [978]
maiwat sa ila ang pagtipig sang mga leksyon nga lain sa tradisyon
kag hulobaton sang mga eskriba kag mga Fariseo. Ginlantip sila
sa pagbaton sang mga pagtudlo sang mga rabbi subong nga tingog
sang Dios, kag naggahom ini gihapon sa ila painoino, kag nagdihon
sang ila mga igbalatyag. Ang dutan-on nga mga padihut, umalagi
nga mga butang, may dako gihapon nga bahin sa ila kaisipan. Wala

nila mahangpi ang espirituhanon nga kahimtangan sang ginharian ni Kristo bisan pa nga masami niya ginpatpat ini sa ila. Naggumon ang ila hunahona. Wala nila mahangpi ang kahamili sang Kasulatan nga ginpahayag ni Kristo. Madamo sang Iya mga leksyon nga halos tanan nadula sa ila. Nakita ni Jesus nga wala sila makapangapyot sa tunay nga kahulogan sang Iya mga pulong. Mahinuklogon Sia sa pagsaad nga ang Balaan nga Espiritu magapapahanumdom sining mga hulobaton sa ila panumdoman. Kag ginbilin Niya nga wala mamitlang ang madamo nga mga butang nga indi mahangpan sang Iya mga gintoton-an. Ini man pagabuksan sa ila sang Balaan nga Espiritu. Ang Espiritu magabuhi sang ila inughalangop agod may ila sila nga pag-apresyar sang langitnon nga mga butang. “Kon Sia, ang Espiritu sang kamatuoran mag-abut,” siling ni Jesus, “tuytoyon Niya kamo sa tanan nga kamatuoran.”

[979] Ang Manuglipay ginatawag nga “Espiritu sang Kamatuoran.” Ang Iya bulohaton amo ang pagpatpat kag pagpadayon sang kamatuoran. Una sa tanan nagaluntad Sia sa tagipusoon subong nga Espiritu sang Kamatuoran kag sa amo sini mahimo Sia nga Manuglipay. May kalipay kag paghidaet sa kamatuoran, apang wala sing tunay nga paghidaet nga makita sa kabutigan. Bangod sa butig nga mga teoriya kag mga tradisyon nga si Satanas makaangkon sing gahom sa panghunahona. Pinaagi sa pagmando sa tawo sa butig nga mga talaksan, ginadihon niya sing sayop ang kinaiya. Pinaagi sa Kasulatan ang Balaan nga Espiritu nagahambal sa panghunahona, kag nagapabatyag sang kamatuoran sa tagipusoon. Sa sini nga paagi ginabuyagyag Niya ang sayop, kag tabugon ini gikan sa kalag. Pinaagi sa Espiritu sang Kamatuoran, nga nagapanghikot pinaagi sa Pulong sang Dios, nga ginalutos ni Kristo ang Iya pinili nga katawohan nga sa Iya kaugalingon.

Sa pagsaysay sa Iya mga gintoton-an sang manugtatap-nga-bulohaton sang Balaan nga Espiritu, gintinguhaan ni Jesus ang pagpabaskug sa ila upod sang kalipay kag paglaom nga nagpabaskug sang Iya kaugalingon nga tagipusoon. Nagkalipay Sia bangod sang bugana nga bulig nga Iya ginhatag tuhoy sa Iya iglesia. Ang Balaan nga Espiritu amo ang labing mataas sa tanan nga amuma nga mahimo Niya mapangayo sa Amay tuhoy sa pagbatak sa Iya katawohan. Ang Balaan nga Espiritu pagaihatag subong manugpabag-o nga gahom, kag nga sa wala sini, mangin walay pulos ang pag-antus

ni Kristo. Ang kagamhanan sang kalautan nangin pinalig-on sa sulod sang madamo nga siglo, kag ang pagpasakop sang mga tawo sa sining sinatanas nga pagbilanggo nangin makatilingala. Ang sala mahimo lamang nga masumpong kag madaug sa kalalangan sang gamhanan nga galamiton sang ikatlo ka persona sang Pagkadios, nga magakara nga wala sing naliwan nga kusog kundi sa kabug-osan sang Diosnon nga gahom. Ang Espiritu amo ang nagahimo nga mapuslanon sang mga butang nga nahimo sang Manunobos sang Kalibutan. Pinaagi sa Espiritu nga maputli ang tagipusoon. Pinaagi sa Espiritu ang tumoluo mahimo nga umalambit sang diosnon nga kinaugali. Ginhatag ni Kristo ang Iya Espiritu subong diosnon nga gahom sa pagdaug sang pinanubli kag pinatubo nga kadoyugan sa malaut, kag ang pagpabatyag sang Iya kaugalingon nga kinaiya sa Iya iglesia.

[980]

Nahanungod sa Espiritu nagsiling si Kristo, “Magahimaya Sia sa Akon.” Nagkari ang Manlulowas agod sa paghimaya sa Amay pinaagi sa pagpasundayag sang Iya gugma; ang Espiritu man magahimaya sa kay Kristo pinaagi sa pagpahayag sang Iya bugay sa kalibutan. Ang amo gid nga larawan sang Dios pagahimuon sa tawo. Ang kadungganang sang Dios, ang kadungganang ni Kristo, may kahilabtanang sa kahimpitan sang kinaiya sang Iya katawohan.

“Kon Sia (ang Espiritu sang kamatuoran) magkari, pagasabdungon Niya ang kalibutan sa sala, sa pagkamatarong kag sa paghukom.” Ang pagwali sang pulong, mangin walay kapuslanan kon wala sang padayon nga pagtambong kag pagbulig sang Balaan nga Espiritu. Amo gid lang ini ang mapuslanon nga manonudlo sang diosnon nga kamatuoran. Lamang kon ang kamatuoran ginaupdan sang Espiritu, sa tagipusoon magapabaskug ini sang kaisipan ukon magbaylo sang kabuhi. Ang isa ayhan may ikasangkol sa pagpahayag sang mga tinaga sang pulong sang Dios, mahimo nga maanad sia sang Iya mga sugo kag saad; apang luwas lamang kon ang Balaan nga Espiritu magpadulot sang kamatuoran, wala sing mga kalag nga mapukan sa Igang kag madugmok. Wala sing bisan ano nga pagpaalam, mga pamentaha, bisan daw ano ka dako, nga makahimo sa isa nga palatayunan sang kapawa kon wala sang pagbuylog sang Espiritu sang Dios. Indi magamainuswagon ang pagsab-ug sang binhi sang maayong balita luwas lamang kon ang binhi mapabuhi sa kabuhi pinaagi sa tun-og sang langit. Sa wala pa masulat ang isa ka

[981]

tolon-an sa Bag-o nga Katipan, sa wala pa ginhimo ang isa ka wali sang maayong balita sa tapus sang pagkayab ni Kristo, ang Balaan nga Espiritu nagkara sa nagapangamuyo mga gintoton-an. Nian ang pamatuod sang ila mga kaaway amo; “Ginpuno ninyo ang Jerusalem upod sang inyo mga pagtolon-an.” Binuhatan 5:28.

Ginsaad ni Kristo ang dulot sang Iya Balaan nga Espiritu sa Iya iglesia, kag aton man ini nga saad katulad sa una nga mga gintoton-an. Apang katulad sang iban nga mga saad ginahatag ini nga may palahinandigan. Madamo ang nagatuo kag nagaangkon sang saad sang Ginuo; nagahambal sila nahanungod sa kay Kristo kag nahanungod sa Balaan nga Espiritu, apang wala nagabaton sang kaayohan. Wala nila ginatugyan ang kalag agod mamandoan kag magahoman sang diosnon nga mga sulogon. Indi naton magamit ang Balaan nga Espiritu. Ang Espiritu amo ang magagamit sa aton. Sa kalangan sang Iya Espiritu ang Dios nagapanghikot sa iya mga katawohan “sa pagbuot kag sa pagbuhat sang Iya maayong kabobuton.” Filipos 2:13. Apang madamo ang indi magpasakop sa sini. Buot nila nga sila mismo ang magdumala. Amo ini ang kabangdanan nga wala nila mabaton ang langitnon nga dulot. Yadto lamang ang nagahulat sing mapainobuson sa Dios, nga nagabantay tuhoy sa Iya pagmando kag bugay, ang ginahatagan sang Espiritu. Ang gahom sang Dios nagahulat sang ila pagpangayo kag pagbaton. Ining sinaad nga pagpakamaayo, nga angkonon sa pagtuo, nagadala sang iban nga pakamaayo upod niya. Ginahatag ini suno sa kamanggaran sang bugay ni Kristo, kag handa Sia sa paghatag sa tagsa ka kalag suno sa iya ikasarang sa pagbaton.

[982] Sa Iya pagpamulongpulong sa mga gintoton-an, wala gid si Jesus maghinambit sang masinolub-on sang Iya kaugalingon nga pag-antus kag kamatayon. Ang katapusan Niya nga panagubilin sa ila amo ang panagubilin sang paghidaet. Nagsiling Sia, “Ang paghidaet ginabilin Ko sa inyo, ang Akon paghidaet ginahatag Ko sa inyo: indi subong sang paghatag sang kalibutan, ang paghatag Ko sa inyo. Indi malisang ang inyo tagipusoon, bisan magkahadlok ini.”

Sa wala pa Sia magtaliwan gikan sa naibabaw nga hulot, ang Manlulowas nagpanguna sa mga ambahanon sa pagdayaw upod sa Iya mga gintoton-an. Nabatian ang Iya tingog, indi sa tingog sang paghaya, kundi sa malipayon nga nota sang ambahanon sa Paskua:

“O dayawa ang Ginuo, kamo tanan nga kapungsoran:

Dayawa Sia, tanan kamo nga katawohan.

Kay ang Iya mainawaon nga pagkaluoy dako ayon sa aton:

**Kag ang kamatuoran sang Ginuo nagapadayon sa gi-
hapon.**

Dayawa ninyo ang Ginuo.”

Salmo 117.

Sa tapus sang ambahanon naggolowa sila. Patabok sa nagaginu-
tok nga mga dalanon nag-agi sila pagowa sa gawang sang dakbanwa
padulong sa bukid sang mga Olibo. Inanay sila nga nagpadayon
nga ang tagsa sa ila masako sa ila kaugalingon nga painoino. Sang
nagasugod sila padulhog sa bukid, upod sang madalum nga kasubo
nagsiling si Jesus, “Tanan kamo mapasub-an karon nga gab-i ban-
god sa Akon: kay nasulat na, Samaron Ko ang Manugpahalab kag
ang mga kamero sang panong pagapaalapaagon.” Mateo 26:31.
Ang mga gintoton-an namati nga may kasubo kag katingala. Nad-
umdoman nila didto sa sinagoga sa Capernaum, sang naghambal
si Kristo nahanungod sang Iya kaugalingon bilang tinapay sang
kabuhi, madamo ang napasub-an, kag nagpalayo sa Iya. Apang ang
napulogduha wala gid magpakita sa ila kaugalingon nga dimatutom.
Si Pedro, nga naghambal tuhoy sa iya mga kautoran, nagpabutyag
sang iya katampad sa kay Kristo. Nian, nagsiling ang Manlulowas,
“Wala bala Nakon ginpili kamo nga napulogduha kag ang isa sa
inyo isa ka yawa?” Juan 6:70. Sa naibabaw nga hulot nagsiling
si Kristo nga ang isa sang napulogduha magaluib sa Iya, kag nga
panghiwalaon Sia ni Pedro. Apang karon ginsakop sila tanan sang
Iya pinamulong.

[983]

Nian nabatian ang mabaskug nga mga pulong ni Pedro nga
nagapamatok, “Bisan mapasub-an ang tanan, indi gid ako iya.” Sa
naibabaw nga hulot nagpabutyag sia, “Thalad ko ang akon kabuhi
bangod sa Imo.” Ginpaandaman sia ni Jesus nga sa sina gid nga gab-i
panghiwalaon niya ang Manlulowas. Nian ginsulit ni Kristo ang
paandam: “Sa pagkamatuod gid nagsiling Ako sa imo, nga sa sining
adlaw, bisan pa sini nga gab-i, pagapanghiwalaon mo na Ako sing
makatlo sa indi pa magpamalo ang manok sing makaduha.” Apang
“nagbaskug pa gid ang panghambal ni Pedro, kon kinahanglan ako
mapatay upod nimo, bisan ano indi ta gid Ikaw pagpanghiwalaon.

Amo man ini ang ginsiling nila nga tanan.” Marcos 14:29-31. Sa ila pagsalig sa kaugalingon, ginpanghiwala nila ang sulitsulit nga hambal Niya nga nakahibalo. Nangin wala sila mahanda sa amo nga pagtilaw; kon abtan sila sang pagsulay, mahangpan nila ang ila kaugalingon nga kaluyahon.

[984] Pagsiling ni Pedro nga sundon niya ang iya Ginuo sa bilangoan kag sa kamatayon, ginmatuod niya ang tagsa sini ka pulong; apang wala niya mahibaloi ang iya kaugalingon. Sa iya tagipusoon natago ang mga sinipad sang kalautan nga palapnagon sang mga hitabo sa kabuhi. Luwas lamang kon makakilala sia sang iya katalagman, amo ini ang mga pamatuod sang iya walay katubtoban nga pagkalaglag. Nakita sang Manlulowas nga yara sa iya ang gugma sa kaugalingon kag ang pasalig nga magapangibabaw bisan pa sa iya gugma tuhoy kay Kristo. Labi nga kasakitan, wala madaug nga sala. dimasi- napakon nga espiritu, wala mapabalaan nga balatyagon, dimagpa- mati sa paglikaw sa pagsulay, ang napahayag sa iya inagihan. Ang solemne nga panawag ni Kristo amo ang panawag sa pag-usisa sang kaugalingon. Kinahanglan ni Pedro nga indi magsalig sa iya kauga- lingon, kag mag-angkon sang madalumdalum nga pagtuo sa kay Kristo. Kon ginbaton niya ang mga paan dam nga may pagpaubos, nagpakitluoy unta sia sa Manugbantay sang obeha sa pagtipig sang iya karnero. Sang nagakatugdang sia didto sa dagat sang Galilea, nagsinggit sia, “Ginuo luwasa ako.” Mateo 14:30. Nian gin-untay ni Kristo and Iya kamut sa pagdakup sang kamut niya. Hanti karon kon nagsinggit man sia sa kay Kristo, Luwasa ako gikan sa akon kaugalingon, natipigan man unta sia. Apang nagbatyag si Pedro nga wala sia ginsaligi, kag hunahona niya nga tuman sini ka pintas. Nasub-an na sia kag padayon nga nagdugang ang iya pagsalig sa kaugalingon.

Si Jesus nagatulok nga may kaawa sa iya mga ginto ton-an. Indi Sia makaluwas sa ila gikan sa pagtilaw, apang wala Niya pagbayai sila nga walay manuglipay. Ginpasalig Niya sila nga pamugrason Niya ang talikala sang lolubngan, kag nga indi gid mapas-awan ang Iya gugma tuhoy sa ila. “Sa tapus nga mabanhaw Ako, nagsiling Sia, “magauna Ako sa inyo didto sa Galilea. Mateo 26:32. Sa wala pa ang pagpanghiwala, may pasalig sila sang pagpatawad. Sa tapus sang Iya kamatayon kag pagkabanhaw, nahibaloan nila nga pinatawad sila, kag nga mahal sila sa tagipusoon ni Kristo.

Didto si Jesus kag ang Iya mga gintoton-an sa dalanon sa Getsemane, sa kunsaran sang bukid sang mga Olibo, ang isa ka nalgwin nga duog nga masami Niya ginaduaw sa pagpamalandong kag pagpangamuyo. Ginsaysay sang Manlulowas sa Iya mga gintoton-an ang bulohaton Niya sa kalibutan, kag ang espirituhanon nga kaangtanan sa Iya nga dapat nila padayunon. Nian ginlaragway Niya ang leksyon. Masanag ang bulan, kag napadayag sa Iya ang isa ka malambo nga balagon. Pagtawag sang igtalupangod sang mga gintoton-an sa sini, gingamit Niya bilang isa ka palaanggiran.

[985]

“Ako amo ang matuod nga Balagon,” siling Niya. Sa baylo nga pilion Niya ang mabugayon nga palmera, ang mataas nga cedro, kag ang malig-on nga roble, ginkuha ni Jesus ang balagon upod sang iya mga nagakabit nga salingsing sa pagtiglawas sang Iya kaugalingon. Ang palmera, ang cedro, kag ang roble nagatindug nga silahanon. Wala sila nagakinahanglan sang pagtukod. Apang ang balagon nagakabod sa palapala, kag sa sini nagataklas pa langit. Busa si Kristo man sa Iya pagkatawhanon nagasalig sa diosnon nga gahom. “Wala Ako sing mahimo sa Akon kaugalingon,” ang pabutyag Niya. Juan 5:30.

“Ako ang matuod nga balagon.” Ginkilala sang mga Judio nga ang balagon amo ang labing dungganon sa tanan nga mga talamnunon, kag tiglawas sang tanan nga gamhanan, labing maayo kag mabinungahon. Ang Israel ginlaragway subong nga isa ka balagon nga gintanum sang Dios sa Duta sang saad. Ginpasandig sang mga Judio ang ila paglaom sang kaluwasan sa ila kaangtanan sa Israel. Apang nagsiling si Jesus, Ako amo ang tunay nga balagon. Indi kamo maghunahona nga tungod sa inyo kaangtanan sa Israel nga mahimo kamo nga umalambit sang kabuhi sa Dios, kag manonubli sang Iya saad. Ang espirituhanon nga kabuhi mabaton bangod gid lang sa Akon.

[986]

“Ako ang matuod nga balagon kag ang Akon Amay amo ang mangungoma.” Ining maayo nga balagon gintanum sang aton Amay sa kabungyoran sang Palestina kag Sia mismo amo ang magtanum. Madamo ang nabuyok sa katahom sang amo nga balagon kag nagpabutyag sang iya langitnon nga gintunaan. Apang sa mga pangulo sa Israel napahayag ini subong nga gamot sa kigas nga duta. Ginkuha nila ang tanum kag ginsamad ini, kag tasakon sa idalum sang ila dibalaan nga tiil. Naghunahona sila sa paglaglag sini sing dayon.

Apang wala gid malimti sang langitnon nga Mangonguma ang Iya tanum. Sa tapus naghunahona ang mga tawo nga ginpatay na nila, ginkuha Niya ini kag itanum liwan sa pihak nga kilid. Ang puno sang balagon indi na makit-an. Natago ini gikan sa mapintas nga pagsalakay sang mga tawo. Apang ang mga salingsing sang balagon nagkalabit sa kudal. Sila magatiglawas sa balagon. Pinaagi sa ila mahimo gihapon ang pag-angot sa balagon bangod sa pagsumpay. Gikan sa ila makakuha sang mga bunga. May mga naglabay nga nagpamupo sang iya patubas.

[987] “Ako amo ang Balagon, kamo ang mga sanga,” ang siling ni Kristo sa Iya mga gintoton-an. Bisan pa nga hana na Sia nga kuhaon gikan sa ila, dapat nga indi mabaylohan ang ila espirituhanon nga pagbuylog sa Iya. Ang kaangtanan sang sanga sa balagon, siling Niya, nagatiglawas sang kaangtanan nga inyo padayunon sa akon. Ang salingsing isumpay sa buhi nga balagon, kag sa nahot kag nahot, ugat kag ugat, magatubo ini sa tingunay nga balagon. Ang kabuhi sang balagon mahimo nga kabuhi sang sanga. Busa ang kalag nga namatay sa paglapas kag sala makabaton sang kabuhi pinaagi sa pagpakig-angot sa kay Kristo. Pinaagi lamang sa pagtuo sa Iya subong kaugalingon nga Manlulowas nga mahimo ang pagtingob. Ang makasasala nagabuylog sang iya kaluyahon sa kusog ni Kristo, ang iya kakalong sa pagkapuno ni Kristo, ang iya pagkaluya sa nagapadayon nga gahom ni Kristo. Nian may iya sia nga hunahona ni Kristo. Ang pagkatawhanon ni Kristo nakatandug sang aton pagkatawhanon, kag ang aton pagkatawhanon nagtandug sa pagkadiosnon. Sa sini nga paagi, bangod sa pagpanghikot sang Balaan nga Espiritu ang tawo mahimo nga umalambit sang diosnon nga kinaiya. Ginbaton sia sa Hinigugma.

Ining pagbuylog kay Kristo, kon masugoran na, dapat nga padayunon. Si Kristo nagsiling, “Pabilin kamo sa Akon kag Ako sa inyo. Subong nga ang sanga indi makapamunga sa iya kaugalingon, luwas kon magpabilin sa balagon, amo man kamo, luwas kon magpabilin kamo sa Akon.” Indi ini umalagi nga pagtandug, natakod kag wala matakod nga pag-angtanay. Ang sanga mahimo nga kabahin sang kabuhi nga balagon. Ang paghiambitay sang kabuhi, kusog kag pagkamabungahon gikan sa gamot pakadto sa mga sanga wala sing sablag kag padayon. Kon mapinig gikan sa balagon, indi mabuhi ang sanga. Indi man kamo mabuhi kon magbulag kamo sa Akon.

Ang kabuhi nga inyo nabaton sa Akon matipigan lamang pinaagi sa padayon nga paghiambitay. Kon wala Ako indi gid kamo makalutos sa bisan isa lang ka sala, ukon makasumpong sa isa ka pagsulay.

“Pabilin kamo sa Akon kag Ako sa inyo.” Ang pagpabilin kay Kristo nagakahulogan sang padayon nga pagbaton sang Iya Espiritu, ang isa ka kabuhi sang walay hawidhawid nga pagtugyan sa Iya bulohaton. Ang palatayunan sang paghiambitay dapat nga padayon nga bukas sa tunga sang tawo kag sa iya Dios. Subong nga ang sanga sang balagon padayon nga nagakuha sang duga gikan sa buhi nga balagon, dapat man kita magkapyot kay Jesus, kag batunon gikan sa Iya pinaagi sa pagtuo ang kusog kag kahimpitan sang Iya kaugalingon nga kinaiya. [988]

Ang gamot nagapadala sang iya pagkaon paagi sa mga sanga pakadto sa labing tumoy nga salingsing. Sa sini man nga paagi nga si Kristo nagapaambit sang ilig sang espirituhanon nga kusog pakadto sa tagsa ka tumoluo. Mientras tanto nga ang kalag nagahiusa kay Kristo, wala sing katalagman nga malaya ini ukon madunot.

Ang kabuhi sang balagon mapahayag sa maamyon nga bunga sang mga sanga. “Ang nagapabilin sa Akon,” siling ni Jesus, “kag Ako sa iya, ini magadala sang dagaya nga bunga: kay kon wala Ako wala kamo sang sarang mahimo.” Kon magkabuhi kita sa pagtuo sa Anak sang Dios, ang bunga sang Espiritu makita sa aton mga kabuhi; wala sing isa nga madula.

“Ang Akon Amay amo ang mangungoma. Ang tagsa ka sanga sa Akon nga wala nagapamunga Iya ginatapas.” Samtang ang sinumpay sa gowa nagahiusa sa balagon, mahimo nga wala sia sang kinahanglanon nga kaangtanan. Nian wala sang pagtubo ukon pagkamabinungahon. Amo man, mahimo nga daw may yara nga kaangtanan kay Kristo apang wala sang tunay nga kaangtanan sa Iya bangod sa pagtuo. Ang pag-angkon sang pagtoluohan magapahamtang sang mga tawo sa iglesia, apang ang kinaiya kag ang iya pamatasan magapahayag kon bala may kaangtanan sila kay Kristo. Kon wala sila sang bunga, mga butig sila nga mga sanga. Ang ila pagbulag kay Kristo magasakop sang kalaglagaan nga may pagkabug-os nga ginasimbolo sang patay nga sanga. “Kon ang tawo indi magpabilin sa Akon,” siling ni Kristo, “ihaboy sia bilang sanga, kag malaya; kag tipunon sila sang tawo, kag ihaboy sila sa kalayo kag masunog sila.” [989]

“Kag ang tagsa ka sanga nga nagapamunga, ginakutlan ini agod magdala pa gid sang dagaya nga bunga.” Gikan sa pinili nga napulogduha nga nagsunod kay Jesus, ang isa subong sang nalaya nga sanga, nga hana nga pagakuhaon, ang iban magaagi sa idalum sang manugkutol nga sundang sang mapait nga pagtilaw. Sing may pagkasolemne nga kalolo ginsaysay ni Jesus ang katuyoan sang mangonguma. Ang pagkutol magahatag sang kasakit, apang ang Amay amo ang nagauyat sang sundang. Nagapangabudlay Sia indi sa patarasak nga kamot ukon dimasinapakon nga tagipusoon. May mga sanga nga nagatunton sa duta; dapat nga utdon ini gikan sa dutan-on nga pagsakdag nga sa diin ang ila mga salingsing nagaangot. Dapat sila nga mag-untay palangit, kag magpangita sang ila pagsakdag didto sa Dios. Ang madabong nga dahon nga nagakuha sang sulog sang kabuhi gikan sa bunga dapat nga pangtapson. Dapat nga pangutdon ang kadabong, agod maghatag sang duog tuhoy sa manug-ayo nga silak sang Adlaw sang Pagkamatarong. Ang mangonguma nagakutol sang makasamad nga pagdabong agod nga ang bunga mangin dagaya kag labi ka bugana.

“Diri sini nga ang Akon Amay mahimaya,” siling ni Jesus, “agod nga magdala kamo sang madamo nga bunga.” Handom sang Dios ang pagpahayag pinaagi sa imo sang pagkabalaan, pagkamainalwanon, pagkamainawaon, sang Iya kaugalingon nga kinaiya. Apang ang Manlulowas wala magsugo sa mga gintoton-an nga magpangabudlay agod magbunga. Ginsinganan Niya nga magpabilin sa Iya. “Kon magpabilin kamo sa Akon,” siling Niya, “kag ang Akon mga pulong magpabilin sa inyo, makapangayo kamo sang luyag ninyo, kag ini pagaihatag sa inyo.” Pinaagi sa Pulong, nga nagapabilin si Kristo upod sa Iya nga sumolunod. Amo man ini gihapon nga pag-angtanay nga ginalaragway sang pagkaon sang Iya unod kag pag-inum sang Iya dugo. Ang mga pulong ni Kristo amo ang Espiritu kag ang kabuhi. Batuna sila kag mabaton mo ang kabuhi sang Balagon. Magakabuhi kamo “pinaagi sa tagsa ka pulong nga nagagowa gikan sa baba sang Dios.” Mateo 4:4. Ang kabuhi ni Kristo sa inyo nagapatubas sang amo man nga bunga subong sa Iya. Pagkabuhi kay Kristo, pagpabilin kay Kristo, ginasakdag ni Kristo, nga nagakuha sang pagkaon kay Kristo, magabungga kamo suno gid sa kaanggid ni Kristo.

[990]

Sa sining katapusan Niya nga pagpakigkita upod sa Iya mga gintoton-an, ginpahayag ni Kristo ang Iya dako nga handom nga maghigugmaanay sila ang isa kag isa subong sang Iya paghigugma sa ila. Sa liwan kag liwan naghambal Sia nahanungod sini. “Sa sini nga mga butang, ginasugo Ko kamo,” nagsiling Sia sa pagsulit, “nga maghigugmaanay kamo ang isa kag isa.” Ang una gid Niya nga mando sang nagasilahanon didto sa naibabaw nga hulot amo, “Ang isa ka bag-o nga sugo ginahatag Ko sa inyo, nga maghigugmaanay kamo ang isa kag isa; subong sang paghigugma Ko sa inyo, nga maghigugmaanay man kamo ang isa kag isa.” Ini nga sugo bag-o sa mga gintoton-an; kay wala sila maghigugmaanay ang isa kag isa subong sang paghigugma ni Kristo sa ila. Nakita Niya nga ang bag-o nga mga kaisipan kag balatyagon ang dapat maggahom sa ila; nga ang bag-o nga mga palatokuran dapat nila nga ikabuhi; pinaagi sa Iya kabuhi kag kamatayon makabaton sila sang bag-o nga pagkilala sang gugma. Ang sugo sa paghigugmaanay sa isa kag isa nakaangkon sang bag-o nga kaholugan sa kapawa sang Iya pag-antus-sakaugalingon. Ang bug-os nga bulohaton sang bugay among isa ka padayon nga pag-alagad sa gugma, sang pagsikway-sa-kaugalingon, nagaantus-sa-kaugalingon nga paninguha. Sa tagsa gid ka takna sang pagluntad ni Kristo diri sa kalibutan, ang gugma sang Dios nag-ilig gikan sa Iya nga wala nagakahubas. Ang tanan nga napun-an sang Iya Espiritu magahigugma subong sang Iya paghigugma. Ang amo gid nga palatukoran nga nagtiklod kay Kristo magatiklod man sa ila sa ila pagpakig-angot sa isa kag isa.

[991]

Ini nga gugma amo ang kapahayagan sang ila pagkagintoton-an. “Pinaagi sini nga makilala sang mga tawo nga kamo Akon mga gintoton-an,” siling ni Jesus, “kon nagahigugmaanay kamo ang isa kag isa.” Kon ang mga tawo nahigot sing tingob, indi tungod sa paku-sog ukon sa pagkabalaka-sa-kaugalingon, kundi bangod sa gugma, mapakita nila ang pagpanghikot sang isa ka inpluensia nga labaw sa tawhanon nga inpluensia. Kon ini nga pagkaisahay magluntad, isa ini ka kapahayagan nga ang larawan sang Dios ginapasag-uli sa tawo, nga ang isa ka bag-o nga palatukoran sa kabuhi gintanum na. Nagapakilala ini nga may yara nga gahom sa diosnon nga kinaugali nga makasumpong sang labaw-sa-tawhanon nga galamiton sang malaut, kag nga ang bugay sang Dios nagadaug sang kadalok nga duna sa kinaandan nga tagipusoon.

[992] Ini nga gugma nga mapahayag sa iglesia, sa pagkamatuod gid magalabugay sang kaalipungot ni Satanas. Wala gintandai ni Kristo ang isa ka mahapus nga dalan tuhoy sa Iya mga gintoton-an. “Kon dumtan kamo sang kalibutan,” nagsiling Sia, “nahibaloan ninyo nga nagdumot ini sa Akon sa wala pa magdumot sa inyo. Kon iya kamo sang kalibutan, ang kalibutan unta nag- higugma sang iya kaugalingon; apang tungod kay indi kamo iya sang kalibutan, kundi nga ginpili Ko kamo gikan sa kalibutan, hanti ginadumtan kamo sang kalibutan. Panumduma ang mga pulong nga ginsiling Ko sa inyo, Ang ulipon indi maglabi ka dako sang sa iya agalon. Kon ginhingabut nila Ako, hingabuton man nila kamo; kon ginbantayan nila ang Akon mga pinamulong, bantayan man nila ang inyo. Apang tanan ini nga mga butang himuon nila sa inyo bangod sa Akon ngalan, kay wala nila makilala Sia nga nagpadala sa Akon.” Ang maayong balita pagapadayunon pinaagi sa mabaskug nga pagpakig-away, sa tunga sang panumpong, katalagman, pagkawala, kag pag-antus. Apang yadtong nagahimo sini nga bulohaton nagasunod lamang sa tikang sang ila Agalon.

Subong nga Manunobos sang kalibutan, masami nga na-gaatubang si Kristo sang halos kapas-awan. Sia, nga sulogun sang kaluoy sa aton kalibutan, daw diutay ang nahimo sang bulohaton nga Iya ginhandom nga pagahimuon sa pagbatak kag sa pagluwas. Ang mga sinatanas nga gahom padayon nga nagapangabudlay sa pagsumpong sa Iya dalanon. Apang indi Sia mapaluya. Pinaagi sa tagna ni Isaias nagapabutyag Sia, “Nangin walay pulos ang Akon pagpangabudlay, ginagamit Ko ang Akon kusog sa wala sing kapuslanan: apang sa pagkamatuod gid, ang Akon paghukom yara sa Ginuo, kag ang Akon bulohaton upod sang Akon Dios. . . . Bisan pa nga ang Israel indi matipon, way sapayan, mangin mahimayaon Ako sa itolulok sang akon Ginuo, kag ang Akon Dios mangin Akon kusog.” Sa kay Kristo ginhatag ang saad, “Amo ini ang ginasiling sang Ginuo, ang Manunobos sang Israel, kag ang Isa Niya nga Balaan, sa Iya nga gintamay sang tawo, sa Iya nga ginakangil-aran sang kapungSORAN; . . . amo ini ang ginasiling sang Ginuo: Tipigan Ko Ikaw, kag ihatag Ko Ikaw nga katipan sa mga tawo, sa pagpalig-on sang duta, sa pagpapanubli sang hanayak nga palanublion; agod nga magsiling Ka sa mga binilanggo, Lakat ka; sa ila nga yara sa kado-dulman, Ipakita ang inyo kaugalingon, . . . Indi na sila paggutomon

[993]

kon uhawon; bisan sakiton sila sang init ukon sang adlaw; kay Sia nga nagahikaluoy sa ila, magamando sa ila, sa mga tuburan sang mga tubig pagatuytoyon Niya sila.” Isaias 49:4-5, 7-10.

Nagpahimutang si Jesus sa sini nga mga pulong, kag wala gid Niya paghatagi si Satanas sang bentaha. Sang kuhaon na ang katapusan nga mga tikang sa pagpakahuya ni Kristo, sang ang labing madalum nga kasubo magtakup sa iya kalag, nagsiling Sia sa Iya mga gintotonan, “magaabut ang prinsipe sining kalibutan kag wala sia sang bisan ano sa Akon.” “Ginahukman ang prinsipe sining kalibutan.” Karon pagaitagbong na sia. Juan 14:30; 16:11; 12:31. Upod sang tagnaanon nga itolulok ginsubay ni Kristo ang mga talanawon nga mahanabo sa Iya katapusan nga dakong pagsumpongany. Nahibaloan niya nga kon magsinggit na Sia, “Natapus na,” magadaug ang bug-os nga kalangitan. Ang Iya mga idolungog nakabati pa sang malayo nga mga tulalay kag sininggit sang pagdaug sa langitnon nga mga kadak-an. Nahibaloan Niya nga ang katapusan nga lingganay sang ginharian ni Satanas pagabagtingon kag ang ngalan ni Kristo pagaipalanyog gikan sa kalibutan pakadto sa isa ka kalibutan sa bug-os nga uniberso.

Nagkalipay si Kristo nga makahimo Sia sing labi sang sarang mahunahona kag mapangayo sang Iya mga sumolunod. Naghambal Sia nga may pagsalig, nga Iya nahibaloan nga ang isa ka gamhanan nga sugo nahatag sa wala pa ginhimo ang kalibutan. Nahibaloan Niya nga ang kamatuoran, nga masangkapan sang kaako sang Balaan [994] nga Espiritu, magadaug sa pagpakigsumpong batok sa malaut; kag nga ang dugoan nga hayahay magapaladpad sing madinaugon sa ibabaw sang Iya mga sumolunod. Nahibaloan Niya nga ang kabuhi sang Iya masinaligon nga mga gintoton-an, manginkatulad sang Iya kaugalingon, ang alagisod sang walay puot nga kadalag-an, nga wala makita sing subong diri, apang nakilala subong nga amo ini sa dakong palaabuton.

“Ining mga butang ginahambal Ko sa inyo,” ang siling Niya, “nga may paghidaet kamo sa Akon. May kangitngitan kamo sa kalibutan; apang magkalipay kamo; nalandas Ko ang kalibutan.” Wala gid mapas-awi si Kristo, bisan ginluyahan Sia, kag ang Iya mga sumolunod dapat man magpahayag sang pagtuo nga katulad sini ka mapinadayunon. Dapat sila magkabuhi subong sang Iya pagkabuhi, magpangabudlay subong sang iya pagpangabudlay, bangod

kay nagasandig sila sa Iya subong dako nga Agalon nga Manug-pangabudlay. Ang kaisog, ang kusog, kag pagkamapinadayunon amo ang dapat nila angkonon. Bisan pa nga sablagan sila sang makita nga walay-kahimoan, magapadayon sila bangod sa Iya bugay. Sa baylo maghaya sila sa kaiwatan, gintawag sila agod sa paglampas sini. Wala sing butang nga dapat nila paluyahan, kundi nga paglaom sa tanan nga butang. Upod sang bulawanon nga talikala sang iya walay tupong nga gugma, ginhigot sila ni Kristo sa trono sang Dios. Gintuyo Niya nga mangin-ila ang labing mataas nga influensia sa uniberso, nga gikan sa tuburan sang tanan nga gahom. Makaangkon sila sang gahom sa pagsumpong sang malaut, gahom nga indi sarang malutos sang kalibutan, kamatayon bisan sang impierno, gahom nga makahimo sa ila nga madinalag-on subong sang pagdaug ni Kristo.

[995] Ginbuko ni Kristo nga ang kahusayan sang langit, ang langitnon nga piano sang pagbolut-an, ang diosnon nga pagkaisahay, matiglawasan sang Iya iglesia sa duta. Sa sini nga paagi nga mahimaya Sia sa iya katawohan. Bangod sa ila ang Adlaw sang Pagkamatarong, magaiwag sa walay pag-iraw nga kasanag sa kalibutan. Si Kristo naghatag sa Iya iglesia sang igo nga galamiton, agod mga makabaton Sia sang dagaya nga buhis sang himaya gikan sa Iya tinubos, binakal nga pagkabutang. Ginhatag Niya sa Iya katawohan ang mga ikasarang kag pakamaayo agod nga ila matiglawasan ang Iya kaugalingon nga ikasangkul. Ang iglesia, nga napun-an sang pagkamatarong ni Kristo, amo ang Iya damisagan, nga sa diin ang kamanggaran sang iya kaluoy, bugay, kag ang Iya gugma, mapahayag sa bug-os kag katapusan nga pasundayag. Nagatan-aw si Kristo sa Iya katawohan sa ila kaputli kag kahimpitan, subong padya sang Iya pagpakahuya, kag ang sumpay sang Iya himaya,—si Kristo ang dakong sentro, nga sa diin nagasilak ang tanan nga himaya.

Upod sang mabaskug kag malaumon nga mga pulong gintapus sang Manlulowas ang Iya mga pagtudlo. Nian gin-ula Niya ang lulan sang Iya kalag sa pagpangamuyo tuhoy sa Iya mga gintoton-an. Pagbayaw sang Iya mga mata sa langit, nagsiling Sia, “Amay nag-abut na ang takna; himayaa ang Imo Anak, agod nga ang Imo Anak maghimaya man sa Imo: subong nga ginhatagan Mo Sia sang gahom sa tanan nga unod, agod makahatag Sia sang kabuhi nga dayon sa kadam-an sadtong gintugyan Mo sa Iya. Kag ini ang

kabuhi nga dayon, nga mahibaloan nila Ikaw, ang amo lamang nga matuod nga Dios, kag si Jesukristo nga Imo ginpadala.”

Natapus ni Kristo ang bulohaton nga ginhatag sa Iya nga pagahimuon. Ginhimaya Niya ang Dios diri sa duta. Ginpahayag Niya ang ngalan sang Amay. Gintipon Niya yadtong magapadayon sang bulohaton sa tunga sang mga tawo. Kag nagsiling Sia, “Ginhimaya Ako sa ila. Kag nian indi na Ako sa kalibutan, apang ini sila yara sa kalibutan, kag Ako nagakara sa Imo. Balaan nga Amay, tipigi sa Imo kaugalingon nga ngalan yadtong Imo ginhatag sa Akon, agod nga mangin-isa sila katulad naton.” “Indi Ako nagapangamuyo tuhoy sa ila sini lamang, kundi man tuhoy sadtong magatuo sa Akon bangod sa ila pulong; agod nga mangin-isa sila tanan; . . . Ako sa ila, kag Ikaw sa Akon, agod nga manginhimpit sila sa isa; kag nga agod mahibaloan sang kalibutan nga ginpadala Mo Ako, kag ginhigugma Mo sila, subong sang paghigugma Mo sa Akon.”

[996]

Sa sini nga pinamulong gikan sa isa nga may diosnon nga pagbolut-an, gintugyan ni Kristo ang iya pinili nga iglesia sa kamut sang Amay. Subong matinugyanon nga Mataas nga Saserdote, nagapatunga Sia tuhoy sa Iya mga katawohan. Subong matutom nga manugpahalab, ginatipon Niya ang Iya panong sa idalum sang landong sang Makaako, sa malig-on kag pat-ud nga palalipdan. Tuhoy sa Iya yara nagahulat ang katapusan nga pagpakig-away batok kay Satanas kag naggowa Sia sa pagsugata sa sini.

[997]

Kapitulo 74—Getsemane

KAUPOD sang Iya mga gintoton-an ang Manlulowas mahinay nga nag-usoy sang banas padulong sa katamnan sang Getsemane. Ang bulan sa Paskua, malapad kag bilog, nagsiga sa walay panganod nga kalangitan. Ang dakbanwa sang mga tolda sang Manlolugayaw malinong.

Maukod nga nagpakigsugilanon si Jesus kag ang Iya mga gintoton-an kag gintudloan Niya sila; apang sang nagahinamput Sia sa Getsemane, naglinong Sia sing tuman ka makatilingala. Masami Sia nga nagduaw sini nga duog tuhoy sa pangamuyo kag pama-landong; apang wala gid sing katulad sini nga ang Iya tagipusoon napunan sang kasubo sining gab-i sang Iya katapusan nga pagugay-ong. Sa bug-os Niya nga kabuhi sa duta, naglakat Sia sa kapawa sang pagtambong sang Dios. Sang nagapakigsumpong sa tawo nga ginpanghikot sang amo gid nga espiritu ni Satanas, makasiling Sia, “Kaupod Ko ang nagpadala sa Akon; wala Ako ginbayai nga mag-isahanon sang Amay; kag masami Ko nga ginahimo ang mga butang nga Iya ginakahamut-an.” Juan 8:29. Apang karon daw gintakpan Sia gikan sa kapawa sang manugsakdag nga pagtambong sang Dios. Karon gin-isip Sia kaupod sang mga malinapason. Dapat Niya nga abagahon ang sayop sang nahulog nga tawo. Sa ibabaw Niya nga wala makakilala sang sala dapat ipahamtang ang aton tanan nga kalautan. Daw ano ka makakolugmat ang sala napahayag sa iya, daw ano ka dako sang kabug-aton sang sala nga Iya pas-anon, nga ginsulay Sia sa pagkahadlok nga magatakop ini sa Iya sing dayon gikan sa gugma sang Iya Amay. Sa pagbatyag kon daw ano kamakahadlok ang kasingkal sang Dios batok sa malinapason, nagsinggit Sia, “Tuman ka masinolub-on ang Akon kalag nga daw ikamatay.”

[998]

Sang naghinamput sila sa katamnan, gintandaan sang mga gintoton-an ang pagbalhin nga nag-abut sa ila Agalon. Wala pa gid nila makita Sia nga tuman ka subo kag mahipus. Samtang nagapadayon Sia, ining tanhaga nga kasubo nagdugang kadalum; apang wala sila magpangahas sa pagpamangkut sa Iya kon ano ang kabangdanan.

Nagadolingdoling Sia nga daw mapukan. Pag-abut nila sa katamnan ang mga gintoton-an malinangkagon nga nagpangita sang duog nga masami Niya ginapahuwayan, agod magpahuway ang ila Agalon. Ang tagsa Niya ka pagtikang karon naga-iwat. Nagaugayong Sia sing mabaskug, nga daw nagaantus sa idalum sang pagtum-ok sang makahaladlok nga lulan. Makaduha nga gin-agubay Sia sang Iya kaupdanan, kay kon wala unta natumba Sia sa duta.

Malapit sa ganhaan sang katamnan, ginbilin ni Jesus ang tanan luwas lang sa tatlo ka gintoton-an, nga nagpangabay sa ila sa pagpangamuyo tuhoy sa ila kaugalingon kag sa Iya man. Kaupod ni Pedro, Santiago kag Juan, nagsulod Sia sa naligwin nga bahin. Ining tatlo ka mga gintoton-an amo ang Iya suod nga kaupod. Nakita nila ang Iya himaya sa bukid sang pagtigbaliw; nakita nila si Moises kag si Elias nga nakigsugilanon sa iya; nakabati sila sang tingog gikan sa langit; karon sa Iya dako nga pagpakigdumog, ginhandom ni Kristo nga magmalapit sila sa Iya. Masami sila nagapaligad sang gab-i sa sining palahuwayan. Sa sining mga okasyon, sa tapus sang panahon sang pag-alignat kag pagpangamuyo, magatulod sila nga dimatublag dimalayo sa ila Agalon, tubtob nga pukawon Niya sila sa aga nga magpangabudlay liwan sing bag-o. Apang karon ginhandom Niya nga gamiton nila ang gab-i sa pagpangamuyo kaupod Niya. Way sapayan indi Niya mabatas nga bisan sila magtan-aw sang pag-ugayong nga Iya batason.

[999]

“Pabilin kamo diri,” siling Niya, “kag mag-alignat kaupod Nakon.”

Naglakat Sia sang malayolayo sa ila —indi gid tuman ka layo kundi makita kag mabatian nila Sia —kag nagyaub sa duta. Nabatyagan Niya nga bangod sa sala ginapapalayo Sia gikan sa iya Amay. Ang ulot tuman ka sangkad, maitum, madalum, nga ang iya Espiritu nagpalangurog sa atubangan sini. Indi Niya paggamiton ang Iya diosnon nga gahom sa pagpalagyo gikan sini nga pag-antus. Subong nga tawo dapat Sia mag-antus sang patubas sang pagpakasala sang tawo. Subong nga tawo dapat Sia magbatas sang kaalipungot sang Dios batok sa paglapas.

Nagatindug na nian si Kristo sa liwan nga panimuot sang sa Iya tinindugan sadtong una. Ang Iya pag-antus masaysay sing maayo sa pinamulong sang manalagna, “Bangon ka, O kampilan, batok sa Akon Manugpahalab, kag batok sa tawo nga Akon kaupod

[1000] siling sang Ginuo sang pinanong.” Zacarias 13:7. Bilang tal us kag kasegurohan sang makasasala nga tawo, nagaantus si Kristo sa idalum sang diosnon nga paghukom. Nakita Niya kon ano ang kaholugan sang paghukom. Tubtob diri nangin manugpatunga Sia tuhoy sa iban; apang karon naghandom Sia sang manugpatunga ukon mananabang tuhoy sa Iya kaugalingon.

Samtang nagabatyag si Kristo nga nabungkag ang iya paghiusa kaupod sang Amay, hinadlukan sia basi kon sa Iya pagkatawhanon indi Niya mabatas ang Pag-antus sang palaabuton nga pagsumpong batok sa kagamhanan sang kadodulman. Sa kahanayakan sang pagsulay, ang palaabuton sang tawhanon nga kaliwat amo ang ginagawan. Si Kristo sadto nangin mandadaug. Nian ang manonulay nagkari tuhoy sa katapusan kag makahaladlok nga pagpakigdumog. Nagpangaman Sia tuhoy sini sa sulod sang tatlo ka tuig nga nagpangalagad ni Kristo. Tuhoy sa Iya ang tanan ginaagawan. Kon mapas-awan Sia diri, madula Niya ang Iya paglaom sang kadalagan; sa katapusan ang mga ginharian sining kalibutan maangkon ni Kristo; apang sia pagapukanon kag itagbong sa gowa. Apang kon malandas lang si Kristo, ang duta mahimo nga ginharian ni Satanas, kag ang tawhanon nga kaliwat mangin sa idalum sang iya pagbolutan sing dayon. Kaupod sang mga balaisan sang pagsumponganay yara gihapon sa Iya atubangan, ang kalag ni Kristo napun-an sang kahadlok sa pagbulag gikan sa Dios. Ginsingganan Sia ni Satanas nga kon mahimo Sia nga kasegurohan tuhoy sa makasasala nga kalibutan, ang pagbulagay mangin walay katubtoban. Makilala Sia kaupod sang ginharian ni Satanas, kag indi na gid mangin-isa kaupod sa Dios.

[1001] Kag ano ang mapulos sini nga pagpaantus? Daw ano ka walay
 [1002] paglaom napahayag ang sayop kag pagkadilimapinasalamaton sang tawo! Sa iya labing maiwat nga mga kabahin gintum-ok ni Satanas ini nga kahimtangan sa Manunobos: ang katawohan nga nag-angkon nga labaw sa iban sa umalagi kag espirituhanon nga mga pamentaha nagsikway sa Imo. Nagapangita sila sa paglaglag sa Imo, nga amo ang sadsaran, ang sentro kag pat-in sang mga saad nga ginpangako sa ila subong pinasahi nga katawohan. Ang isa sang Imo mga gintoton-an, nga nakapamati sang Imo matutom nga sumolunod magapanghiwala sa Imo. Ang tanan magasikway sa Imo. Ginkangil-aran sang bug-os nga lawas ni Kristo ang amo nga

panghunahona. Nga yadtong Iya ginpangabudlayan nga luwason, yadtong Iya ginhigugma sing labi, magbuylog sa mga paghimbun ni Satanas, nagtuslok ini sa Iya kalag. Makakolugmat ang pagsumponganay. Ang iya talaksan amo ang kasaypanan sang Iya pungsod, sang Iya manugsumbong kag manugluib, ang sayop sang kalibutan nga nagahamyang sa kalautan. Ang sala sang mga tawo nagbug-at sing labi sa kay Kristo, kag ang pagbatyag sang kaalipungot sang Dios batok sa sala nagadugmok sang Iya kabuhi.

Tan-awa Sia nga nagapainoino sang kabilihanang nga ibayad sa tawhanon nga kalag. Sa Iya kasakit, magkapyot Sia sa mabugnaw nga duta, nga daw ginapunggan Niya ang Iya kaugalingon nga mapahilayo pa gid sa Dios. Ang matugnaw nga tun-og sang kagab-ihon nagatupa sa Iya nagahigda nga dagway apang wala Niya pagsapaka ini. Gikan sa Iya maluspad nga mga bibig nabatian ang mapait nga singgit, “O Akon Amay, kon mahimo pa lang, pataliwana sa Akon ini nga tagayan.” Apang bisan pa karon nagpadayon Sia, “Way sapayan, indi ang sa Akon kundi ang sa Imo amo ang matuman.”

Ang tawhanon nga tagipusoon nagahandom sang pagkaawa sa tion sang pag-antus. Ginbatyag ni Kristo ini nga kapung-aw didto gid sa kaidadalman sang Iya pagkatawo. Sa labing madalum nga pag-ugayong sang Iya kalag nagkara Sia sa Iya mga gintoton-an nga may mapung-awon nga handom sa pagpamati sang pulong sa paglipay gikan sadtong masami Niya nga ginpakamaayo kag ginlipay, kag nga Iya gin-apinan gikan sa kasoluban kag kagamo. Ang Isa nga may masunson nga mga pulong sang pagkaawa sa ila nagaantus karon sang labaw sa tawhanon nga pagpakasakit, kag ginhandom Niya ang paghibalo nga nagapangamuyo sila tuhoy sa Iya kag sa ila kaugalingon. Daw ano ka dulom ang kalaut sang sala. Makakolugmat ang pagsulay nga tugotan ang tawo sa pagpas-an sang samputanan sang iya kaugalingon nga kasaypanan, samtang nagatindug Sia nga walay sayop sa atubangan sang Dios. Kon mahibaloan lang Niya nga ginhangop kag gin-apresyar ini sang Iya mga gintotonan, mapalig-on Sia.

Pagbangon nga may masakit nga paninguha, nagdolingdoling Sia pakadto sa duog nga ginbilinan Niya sang Iya mga kaupdanan. Apang “nakita Niya sila nga nagakatulog.” Kon nasapwan lang Niya nga nagapangamuyo sila naumpawan unta Sia. Kon lamang nagpangita sila sa pagpanago sa Dios, agod nga indi sila malandas sang

[1003]

mga sulogun ni Satanas, napahalipay unta Sia sang ila pagpabilin nga matutom sa pagtuo. Apang wala nila pagsapaka ang sulitsulit nga mga paandam, “Magbantay kag magpangamuyo.” Sang primero tuman ang ila paglibog pagkakita nila sang ila Agalon, nga masami malinong kag dungganon nga nagapakigdumog sa kasolub-anon nga indi mahangpan. Nagpangamuyo sila sang ila mabatian ang matunog nga paghibi sang nagaantus. Wala sila sing tuyo sa pagbiya sang ila Ginuo, apang daw nagkalamatay sila sa katuyo nga natabug unta nila kon nagpadayon sila sa pagpakiluoy sa Dios. Wala nila mahangpi ang pagkakinahanglan sang pag-aligmat kag hanuot nga pangamuyo agod sa pagtindog nga malig-on batok sa pagsulay.

[1004] Sa indi pa Niya ginpatupling ang Iya mga tikang pakadto sa katamnan, nagsiling si Jesus sa mga gintoton-an, “Tanan kamo mapasub-an bangod sa Akon karon nga gab-i.” Ginhatagan nila Sia sang labing malig-on nga pasalig nga magaupod sila sa Iya sa bilanggoan ukon sa kamatayon. Kag ang makaloluoy, busog-sa-kaugalingon nga Pedro, nagdugang, “Bisan nga ang tanan masandad, apang ako indi gid.” Marcos 14:27, 29. Apang ang mga gintoton-an nagsalig sa ila kaugalingon. Wala sila magtulok sa gamhanan nga Manugbulig subong nga ginlaygay ni Kristo nga ila himuon. Amo gani nga sang ang Manlulowas nagkinahanglan sing labi sang ila pagkaawa kag pagpangamuyo, nasapwan sila nga nagakatulog. Bisan pa si Pedro natulogan.

Kag si Juan, ang hinigugma nga gintoton-an nga masami nagasandig sa dughan ni Jesus, natulogan man. Sa pagkamatuod gid ang gugma ni Juan tuhoy sa iya Agalon amo unta ang magapapulaw sa iya. Ang iya hanuot nga pangamuyo dapat unta nga nasimbug upod sa iya hinigugma nga Manlulowas sa tion sang labing madalum nga kasolub-on. Ang Manonubos naggamit sang bug-os nga mga ginab-i sa pagpangamuyo tuhoy sa Iya mga gintoton-an agod nga indi magluya ang ila pagtuo. Dapat na bala ipahamtang ni Jesus sa kay Santiago kag Juan ang pakiana Niya sadto sa ila, “Makasarang bala kamo mag-inum sa tagayan nga Akon pagaimnan, kag magpatugmaw sa tugmaw nga Akon ginpatugmawan?” Wala unta sila mangahas sa pagsabat, “Masarangan namon.” Mateo 20 22.

Nagbugtaw ang mga gintoton-an pagkabati sang tingog ni Jesus, apang halos nila makilala Sia, kay ang Iya dagway nagbalhin sing tuman bangod sang kalisod. Paghambal kay Pedro, nagsiling si Je-

sus, “Nagtulog ka man, Simon? Indi ka bala makabantay sang isa ka takna? Magbantay kamo kag magpangamuyo basi kon makasulod kamo sa pagsulay. Sa pagkamatuod gid ang espiritu handa apang ang lawas maluya.” Ang kaluyahon sang mga gintoton-an nagpukaw sang pagkahanuklog ni Jesus. Nahadlok Sia basi kon indi sila makabatas sang pagtilaw nga magaabut sa ila sa tion sang pagluib sa Iya kag sa kamatayon. Wala Niya pagsabdonga sila kundi ang siling, “Magbantay kamo kag magpangamuyo basi kon magsulod kamo sa panulay.” Bisan sa tunga sang Iya dako nga kasakit, nagpaninguha Sia sa pagpasaylo sang ila kaluyahon. “Ang espiritu sa pagkamatuod gid handa,” ang siling Niya, “apang ang lawas maluya.”

[1005]

Sa liwan ang Anak sang Dios gindapul sang labaw-satawhanon nga kasakit, kag nagakapunaw kag lapyo nagbalik Sia sa duog nga Iya anay ginpakigdumogan. Ang Iya pag-antus naglabi pa gid sang sa una. Pagdapul sa Iya sang kasakit sa kalag, “Ang Iya bahulay katulad sang tinulo nga dugo nga nagkataktak sa duta.” Ang mga cypro kag mga palmera amo ang mahipus nga mga saksi sang Iya kalisod. Gikan sa ila madabong nga mga sanga nagkalahulog ang mabug-at nga mga tun-og sa Iya natamaan nga dagway, nga daw subong bala nga ang kinaugali naghaya sa iya Taglalang nga nagaisahanon sa pagdumog batok sa kagamhanan sang kadodulman.

Sang wala pa lang madugay, nagtindug si Jesus kaangay sang gamhanan nga sedro, nga nagasulay sa bagyo sang panumpong nga naggamit sang kasingkal batok sa Iya. Ang bundol nga painoino, kag tagipusoon nga napun-an sang kahisa kag limbong, awat lamang nga nagtinguha sa pagpalibog kag paglutos sa Iya. Nagtindug Sia sa diosnon nga pagkahalangdon bilang Anak sang Dios. Karon katulad Sia sang tabun-ak nga ginwaswasan kag ginpatiko sang maakigon nga bagyo. Naghinamput Sia sa katapusan sang Iya bulohaton nga isa ka Mandadaug, nga sa tagsa ka tikang nakaangkon sang pagdaug batok sa kagamhanan sang kadodulman. Subong Isa nga nahimaya na, nag-angkon Sia sang pagkaisa upod sa Dios. Sa talunsay nga mga pagmitlang gin-ula Niya ang Iya ambahanon sa pagdayaw. Sa mga pulong nga malig-on kag malolo naghambal Sia sa Iya mga gintoton-an. Nian nag-abut ang takna sang gahom sang kadodulman. Nian nabatian ang Iya tingog sa malinong nga kasisidmon, indi sa tingog sang pagdaug, kundi puno sang tawhanon nga kalisod. Ang mga pulong sang Manlulowas ginpalid pakadto sa idolungog

[1006]

sang ginapilaw nga mga gintoton-an, “O Amay Ko, kon ini nga tagayan indi mapataliwan sa Akon luwas lamang kon inumon Ko ini, matuman ang Imo kabobut-on.”

Naghunahona dayon ang mga gintoton-an nga kadtoan Sia; apang nagsugo Sia sa ila sa pagpabilin didto, nga nagabantay sa pangamuyo. Pagbalik ni Jesus sa ila, nasapwan Niya nga nagakatu-log sila gihapon. Liwan nagbatyag Sia sang kapung-aw sang kaupod, sang pila ka mga tinaga gikan sa iya mga gintoton-an nga maka-paumpaw, kag bungkagon ang gaba sang kadodulman nga halos magalutos sa Iya. Apang mabug-at ang ila mga mata; “bisan nahibaloan nila kon ano ang isabat sa Iya.” Ang Iya pagpalapit nagpabugtaw sa ila. Nakita nila ang Iya nawong nga may timaan sang maduguon nga bahulay sang kasakit, kag dinapul sila sang kahadlok. Indi nila mahangpan ang Iya kalisod sa panomduman. “Ang Iya nawong nasamaran labi pa sa bisan kay sin-o nga tawo, kag ang Iya dagway labi pa sa anak sang mga tawo.” Isaias 52:14.

[1007] Nagtaliwan si Jesus kag ginpangita liwan ang Iya palahuwayan, kag naghapa, nga dinaug sang kahadlok sang dakong kadodulman. Ang pagkatawhanon sang Anak sang Dios nagkurog sa sinang makatililaw nga takna. Nagpangamuyo Sia karon indi tuhoy sa Iya mga gintoton-an agod nga indi magluya ang ila pagtuo, kundi nga tuhoy gid sa Iya kaugalingon, ginatilawan kag nagaugayong nga kalag. Ang makahaladlok nga tion nag-abut, inang tion nga amo ang magatapat sang palaabuton sang kalibutan. Ang kapalaran sang tawo nagkibang sa timbangan. Mahimo nga dumilian ni Kristo ang pag-inum karon sang tagayan nga gintangdo sa nakasayop nga tawo. Indi pa gid tama ka ulihe. Mahimo Niya pahiran ang madoguon nga bahulay gikan sa Iya nawong, kag pabay-an ang tawo nga matugdang sa iya kalautan. Mahimo Sia magsiling, Ipabaton sa malinapason ang silot sang iya sala, kag magabalik Ako sa Akon Amay. Inumon bala sang Anak sang Dios ang batyay nga tagayan sang pagpakahuya kag kasakitan? Ang walay sala bala magaanus sang samputanan sang gaba sang sala agod luwason ang nakasayop? Ang mga tinaga utol-utol nga nagakahulog gikan sa maluspad nga mga bibig ni Jesus, “O Amay Ko, kon ini nga tagayan indi mapataliwan sa Akon luwas lamang kon imnon Ko ini, himoa ang Imo kabobut-on.”

Sing makatlo ginsambit Niya ina nga pangamuyo. Makatlo man nag-uklo ang tawhanon gikan sa katapusan kag pinurongan nga pag-

antus. Apang karon ang maragtas sang tawhanon nga kaliwat napa-dayag sa atubangan sang Manonubos sang kalibutan. Nakita Niya nga ang nagalapas sang kasugoan, kon pabayaon sa ila kaugalingon, dapat nga madula. Nakita Niya ang pagkawalay masarangan sang tawo. Nakita Niya ang gahom sang sala. Ang pagkakailo kag panalambiton sang hinukman nga kalibutan yara sa atubangan Niya. Ginatan-aw Niya ang iya palaabuton nga kapalaran, kag naghimo Sia sang pagtapat. Luwason Niya ang tawo sa bisan ano nga kabilihanan sa Iya kaugalingon. Ginbaton Niya ang pagtugmaw sa Iya sa dugo, agod nga pinaagi sa Iya ang minilyon nga nagakawala maka-angkon sang kabuhi nga dayon. Ginbayaan Niya ang mga kadakan sang langit, nga sa diin ang tanan lunsay putli, kalipay kag himaya, agod sa pagluwas sang isa ka nadula nga obeha, ang isa ka kalibutan nga nahulog bangod sa paglapas. Kag indi gid Sia magtalikod gikan sa Iya tinangdo-an nga bulohaton. Mahimo Sia nga katumbasan sang isa ka kaliwat nga nagpakasala sing hungod. Ang Iya pangamuyo karon may gininhawa sang pagpaubos. “Kon ini nga tagayan indi mapataliwan sa Akon luwas lang kon imnon Ko ini, matuman ang Imo kabobut-on.”

[1008]

Sa nakahimo sang amo nga pagtapat, napukan Sia nga tagumatayon sa duta nga sa diin Sia bag-o lamang makatindug. Diin na karon ang Iya mga gintoton-an nga magpahamtang sang ila mga kamut sing mahinay sa ulo sang ila nagakapunaw nga Agalon kag diguson ang Iya nawong nga nasamaran sing matuod gid labaw sa mga anak sang tawo? Isahanon nga nagalakat ang Manlulowas karon sa linasan sang alak, kag wala gid sang tawo kaupod Niya.

Apang ang Dios nag-antus upod sang Iya Anak. Nakita sang mga manogtunda ang kasakit sang Manlulowas. Nakita nila ang ila Ginuo nga ginalikupan sang kagamhanan ni Satanas, nga ang Iya dagway napabug-atan sang makapakibig kag tanhaga nga kahadlok. Naglinong ang langit. Wala sing harpa nga gintandug. Kon makita lamang sang tawo ang katingala sang pinanong nga mga manogtunda nga mahipus nga nagabantay sa Amay nga nagapinig sang Iya kapawa, gugma kag himaya gikan sa Iya hinigugma nga Anak, ila unta mahangpan sing maayo kon daw ano ka kalangilaran ang sala sa Iya itolulok.

Ang wala mahulog nga mga kalibutan kag ang langitnon nga mga manogtunda nagbantay nga may mainit nga kabalaka sa nagahi-

[1009]

nakup nga pagsumpongany. Si Satanas upod sang iya sinakpan nga malaut, ang pinanong sang malinapason, nagbantay sing maukod sa sining dakong krisis sa bulohaton sang pagtubos. Ang mga kagamhanan sang maayo kag malaut naghulat sa pagpaabut sang sabat sa makatlo suliton nga pangamuyo ni Kristo. Ang mga manogtunda naghandom sa pagdala sang pagtabang sa diosnon nga manugantus, apang indi mahimo ini. Wala sing nakita nga lolutsan sa pagpalagyo tuhoy sa Anak sang Dios. Sa sining makahaladlok nga krisis, nga sa diin ang tanan ginpasimpalad, sang ang tanhaga nga tagayan nagakurog sa kamut sang manugantus, nagbukas ang kalangitan, ang isa ka kapawa nagsilak sa tunga sang mabagyuhan nga kadulom sang takna sang krisis, kag ang gamhanan nga manogtunda nga nagatindug sa luyo sang Dios, nga nagpangako sa duog nga gintalikdan ni Satanas, nagkara sa luyo ni Kristo. Ang manogtunda wala magkara agod nga kuhaon ang tagayan sa kamut ni Kristo, kundi nga paligunon Sia sa pag-inum sini, upod sang pasalig sang gugma sang amay. Nagpalapit sia sa paghatag sang gahom sa diosnon-tawhanon nga manug-ampo. Gintudlo sa Iya ang nabuksan nga kalangitan, nga nagsugid sa Iya sang mga kalag nga maluwas subong patubas sang Iya pagantus. Ginpasalig Sia nga ang Iya Amay mas dako kag gamhanan pa sang sa kay Satanas, nga ang Iya kamatayon magapatubas sang pagkalutos ni Satanas, kag ang ginharian sining kalibutan pagaihatag sa balaan sang labing Mataas. Ginsugiran niya Sia nga magatan-aw Sia sang kasakit sang Iya kalag, kag matagbaw, kay makita Niya ang kadam-an sang kaliwat nga tawhanon nga maluwas sing dayon.

[1010] Wala mag-untat ang pag-ugayong ni Kristo, apang nagtaliwan ang Iya kahanusbo kag pagkaluya. Wala gid magkanay ang bagyo apang Sia nga amo ang tuyo sini ginpalig-on sa pagsugata sang iya kabaskug. Naggowa Sia nga malinong kag matawhay. Ang isa ka langitnon nga paghidaet naghulon sa Iya maduguon nga nawong. Ginbatas Niya ang butang nga wala pa gid mabatas sang tawo; kay gintam-iran Niya ang pag-antus sang kamatayon tuhoy sa taga ka tawo.

Hinali lang nakabungkalas ang mga gintoton-an bangod sa kapawa nga naglibot sa Manlulowas. Nakita nila ang manogtunda nga nagayaub sa nagahapaon nga Agalon nila. Nakita nila ini nga nagpabangon sang ulo sang Manlulowas sa iya dughan kag nag-

tudlo sia sa langit. Nabatian nila ang iya tingog, nga katulad sang mayuyom nga tulalay, nga nagahambal sang mga pulong sang paglipay kag paglaom. Nadumdoman sang mga gintoton-an ang ila nakita sa bukid sang pagtigbaliw. Nadumdoman nila ang himaya nga naglikop kay Jesus sa templo, kag ang tingog sang Dios nga naghambal gikan sa panganod. Karon ang amo man nga himaya ginpahayag, kag wala na sila sing kahadlukan pa sa ila Agalon. Yara Sia sa idalum sang pagtatap sang Dios; ang isa ka gamhanan nga manogtunda ginpadala sa pag-apin sa Iya. Liwan, bangod sang ila kalapyo dinaug sila sang makatilingala nga katoluyhon nga nagdapul sa ila. Nakita sila ni Jesus nga nagakatulog liwan.

Pagtulok nga masinolub-on sa ila, nagsiling Sia, “Palahuway kag magtulog kamo: yari karon nag-abut na ang takna, kag ang Anak sang tawo gintugyan sa kamut sang mga makasasala.”

Samtang nagahambal Sia sini nga mga pulong, nabatian Niya ang mga tikang sang guban nga nagpangita sa Iya kag nagsiling, “Bangon kamo kay malakat kita: tanawa, yara sia nga nagaluib sa Akon.”

Wala sing timaan sang bag-o pa lamang matapus nga kasakit nga makita sa kay Jesus samtang nagatikang Sia sa pagsugata sa Iya manugtugyan. Pagtindug sing una sa Iya mga gintoton-an, nagsiling Sia, “Sin-o ang ginapangita ninyo?” Nagsabat sila, “Si Jesus nga taga Nazaret.” Nagsabat si Jesus, “Ako ini.” Sang ginhambal ini nga mga pulong, ang manogtunda nga sa wala lamang madugay nag-alagad sa kay Jesus, naglakatlatkat sa ulot Niya kag sang guban. Ang isa ka diosnon nga kapawa nag-iwag sang nawong sang Manlulowas, kag ang isa ka dagway-salampati naglandong sa Iya. Sa atubangan sining diosnon nga himaya, ang manugpatay nga hubon wala makaantus sing makadali. Nag-ilisol sila. Kaparian, mga tigulang, hangaway, kag bisan pa si Judas nagkalapukan nga daw patay sa duta.

[1011]

Naghalin ang manogtunda kag ang kapawa naalimunaw. May kahigayunan si Jesus sa pagpalagyo, apang nagpabilin Sia nga malinong kag nagahuman-angkaugalingon. Subong isa nga ginhimaya nagtindug Sia sa tunga sinang pinatig-a nga guban, nga karon nahamyang kag walay masarangan sa Iya tiilan. Padayon nga nagtanaw ang mga gintoton-an, mahipus nga natingala kag nahadlok.

Apang sing makadali nagbaylo ang talan-awon. Nagtindug ang guban. Ang mga hangaway Romanhon, ang kaparian kag si Judas,

[1012]

naglibot sa kay Kristo. Daw nahuya sila sang ila pagkaluya, kag nahadlok nga basi magpalagyo pa Sia. Sa liwan nagpakiana ang Manunobos, “Sin-o ang ginapangita ninyo?” May pamatuod na sila nga Sia nga nagatindug sa atubangan nila amo ang Anak sang Dios, apang indi sila magpati. Sa pakiana, “Sin-o ang inyo ginapangita?” nagsabat sila liwan, “Si Jesus nga taga Nazaret.” Nian nagsiling ang Manlulowas, “Ginsinganan ta na kamo nga Ako ini: Busa kon Ako ang inyo ginapangita, palakta lamang ini sila —nga nagatudlo sa iya mga gintoton-an. Nahibaloan Niya kon daw ano ka luya sang ila pagtuo, kag gintinguhaan Niya nga maapinan sila gikan sa pagsulay kag pagtilaw. Handa Sia sa pag-antus sang Iya kaugalingon tuhoy sa ila.

Wala malimti ni Judas nga maluib ang bahin nga iya pagahimuon. Pagsulod sang guban sa katamnan, sia ang nagauna, nga ginasunod sang mataas nga saserdote. Sa nagalagas kay Jesus, naghatag sia sang tiliman-an, nga nagasiling, “Kon sin-o ang akon halukan, amo ina Sia: indi ninyo pagbuhii.” Mateo 26:48. Karon nagpakunokuno sia nga wala sia sang bahin sa ila. Pagpalapit niya kay Jesus, gindawo niya ang Iya kamut subong sang kinaandan nga abyan. Upod sini nga mga pulong, “Kamusta Ka Agalon?” ginhalukan niya Sia sing sulitsulit, kag nagpahayag nga naghibi nga kuno abi nagakaawa sia sa Iya katalagman.

Si Jesus nagsiling sa iya, “Abyan, ngaa nagkari ka?” Nagkurog ang Iya tingog sa kasubo sang nagdugang Sia, “Judas, ginluiban mo bala ang Anak sang tawo bangod sa isa ka halok?” Ini nga pakiluoy nagpabugtaw unta sang kaisipan sang maluib, kag nagtandog sang iya pinatig-a nga tagipusoon; apang ang kadunggan, pagkamaminatud-on, kag ang tawhanon nga kalolo nagtaliwan na sa iya. Nagtindug sia nga maisugon kag masinumpongon, nga nagpakita nga indi sia mag-isol. Gintugyan na niya ang iya kaugalingon sa kay Satanas, kag wala sia sang gahom sa pagsumpong sa iya. Wala gid magdumili si Jesus sang halok sang maluibon.

[1013]

Nagmaisug ang guban sang pagkakita nila nga si Judas nagtandug sang lawas Niya nga sa wala lamang madugay ginhimaya sa atubangan sang ila mga mata. Gindakup na nila kag nagsugod sa paghigot sinang hamili nga mga kamut nga padayon nga gingamit sa paghimo sang kaayohan.

Naghunahona ang mga gintoton-an nga indi pagtugotan ni Jesus nga dakpon Sia. Kay ang amo man ang gahom nga nagpukan sang guban nga daw mga patay makahimo sa ila nga inutil tubtob nga makapalagyo si Jesus kag ang Iya kaupdanan. Linuyahan sila kag naakig sang nakita nila ang mga pisi nga gindala sa paggapus sang kamut Niya nga ila gin-palangga. Sa kaakig ni Pedro hinali niya gingabut ang iya kampilan kag tinguhaan nga apinan ang iya Agalon, apang nalabo lang niya ang dulonggan sang ulipon sang mataas nga saserdote. Sang nakita ni Jesus ang natabo ginbuklas Niya ang Iya kamut bisan pa nga ginhawiran sang mga hangaway Romanhon, nga nagasiling, “Antusa lang anay tubtob diri,” kag ginhikap Niya ang napilasan nga dulonggan kag naayo ini gilayon. Nian nagsiling Sia kay Pedro, “Itagob ang imo kampilan: kay tanan sila nga nagapatay sa kampilan magakawala sa kampilan. Hunahona mo nga indi Ako karon makapangayo sa Akon Amay, kag karon gid mahimo Niya padalhan Ako sang napulogduha ka guban sang mga manogtunda?” —isa ka guban sa baylo sang tagsa ka gintoton-an. Naghunahona ang mga gintoton-an, Ngaa nga wala Niya pagluwasa ang Iya kaugalingon kag kita man? Sa pagsabat sa ila wala mahambal nga kaisipan, nagdugang Sia, “Apang paano karon matuman ang mga Kasulatan, nga mangin amo ini?” “Indi Ko bala pag-imnon ang tagayan nga ginhatag sa Akon sang Akon Amay?”

Ang opisyal nga kadungganang sang mga pangulo Judio wala makapugong sa ila sa pagbuylog sa paglagas kay Jesus. Tuman ka importante nga bagay ang pagdakop sa Iya nga itugyan lamang sa mga sakop nga kubos; ang mapahituan nga mga kaparian kag mga katigulangan nagbuylog upod sang mga kapolisan sang templo kag sang kadam-an nga nagsunod sa kay Judas pa Getsemane. Daw ano nga kabon nga updan sadtong mga dungganon — ang isa ka guban nga nagahiwaos sang kasadya, kag nalupitan sang tanan nga sari sang mga hinganiban kag galamiton, nga daw nagalagas sang isa ka ilahas nga hayopl

Pagbalikid sa kaparian kag mga tigulang, gintumod sila ni Kristo sang Iya panulok. Indi gid nila malimtan ang iya mga pinamulong mientras tanto nga nagakabuhi. Katulad ini sang matalum nga baslay sang Makaako. Sing may pagkadungganon nagsiling Sia: Nagkari kamo batok sa Akon nga may kampilan kag mga lalampus nga daw nagalagas kamo sang makawat ukon buyong. Adlawadlaw

[1014]

naglingkod Ako nga nagapanudlo sa templo. Inyo ang tanan nga kahigayunan sa pagdakop sa Akon apang wala kamo maghulag. Ang gab-i amo ang igo nga panahon tuhoy sa inyo nga bulohaton. “Inyo ini takna kag sang gaho’ m sang kadodulman.”

Kinulbaan ang mga gintoton-an sang nakita nila si Jesus nga nagtugot sang Iya kaugalingon nga dakpon kag gapuson. Nasub-an sila nga mag-antus Sia sining kaholuy-an sa Iya kaugalingon kag sa ila man. Indi nila mahangpan ang Iya ginhimo, kag ginbasol nila Sia nga nagpasugot sining guban. Sa ila kaakig kag kahadlok ginsudyot ni Pedro nga dapat nila luwason ang ila kaugalingon. Sa pagpasunod sini nga sudyot, “tanan sila nagbiya sa ila kag magpalagyo.” Apang gintagna ni Kristo ini nga magbiya. “Yari karon,” siling Niya, “magaabut ang takna, huo, kag yari na gid, nga paalaplaagon kamo, ang tagsa ka tawo sa iya kaugalingon, kag magabiya sa Akon nga nagaisahanon: way sapayan, wala Ako nagaisahanon, bangod kay ang Amay kaupod Nakori.” Juan 16:32.

Kapitulo 75—Sa Atubangan ni Annas kag sa Hukmanan ni Caipas

[1015]

PATABOK sa sapa sang Kedron, agi sa mga katamnan tag mga kaolibohan, palapus sa malinong nga kadalanan sang dakbanwa, ginpadali nila si Jesus. Lipas na sa tungang gab-i, kag ang sininggit sang guban nga lagsunod sa Iya hinali nga nagbungkag sang kalinong. Nagapus ang Manlulowas kag ginbantayan sing maayo, Kag naglakat Sia nga may kapiot. Apang sa ila pagsako ang iya tagdakop nagdala sa Iya sa palasyo ni Annas, ang sadto nangin mataas nga saserdote.

Si Annas amo ang pangulo sang nagapangalagad nga panimalay sang pari, kag sa pagtahod sa iya panuigon, ginkilala sia sang mga tawo bilang mataas nga saserdote. Ginapangita ang iya mga laygay kag ginapatuman subong nga tingog sang Dios. Dapat niya anay makita si Jesus nga binilanggo sang gahom kaparian. Dapat sia Iga magtambong kon magpisapisa sang binilanggo, sa tahadlok nga mapaslawan ang kulang sa inagihan nga Laipas sa pagkuha sang katuyoan nga ila gintinguhaan. Ang iya kadaya, kalimbong kag pagkamapahituan dapat nga gamiton sa sini nga hitabo; kay bisan ano dapat nga makuha ang pamatbat batok kay Kristo.

[1016]

Dapat nga husayon sing pormal si Kristo sa atubangan sang Sanhidrin; apang may tig-una nga pagpisapisa sa Iya sa atubangan ni Annas. Sa idalum sang kasugoan Romano ang Sanhidrin indi makapatuman sang pamatbat sa kamatayon. Makahimo lamang sila sa pag-usisa sa binilanggo, kag magpamatbat, nga pagaretipikahon sang mga pagbolot-an Romanhon. Busa kinahanglan gid ang pagdala batok kay Kristo sang mga panumbongon nga pagakilalahon nga kriminal sang mga Romanhon. Kinahanglan may ara man nga panumbongon nga magapakamalaut sa iya sa atubangan sang mga Judio. Indi kay diutay lamang sa tunga sang mga kaparian kag mga pangulo ang ginpabatyag sang mga pagtudlo ni Kristo, kag ang kahadlok lamang sang pagsikway ang nagpugong sa ila sa pagtuad tuhoy sa Iya. Nadumduman pa gid sing maayo sang mga kaparian

[1017]

ang pamangkut ni Nicodemo, “Ang aton bala kasugoan nagahukom sa tawo sa indi pa sia mapamatian, kag mahibaloan kon ano ang iya ginhimo?” Juan 7:51. Ini nga pakiana sing malip-ot nga tion nagbungkag sang konsilyo, kag nagpugong sang ila mga piano. Sanday Jose nga taga Arimatea kag Nicodemo wala na pag-ipatawag apang may pila nga iban didto nga mahimo magpangahas sa paghambal pabor sa katarungan. Ang kasaba dapat nga himuon nga makapahiusa sang Sanhidrin batok sa kay Kristo. May duha ka panumbongon nga buot himuon sang mga kaparian. Kon mapamatud-an nga si Kristo isa ka manugpasipala, pakamalauton Sia sang mga Judio. Kon Mapamatud-an nga manribok, makuha nila ang pamatbat sang mga Romanhon. Gintinguhaan sing una ni Annas nga mapamatud-an ang ikaduha nga panumbongon. Gin- pamangkut niya si Jesus nahanungod sang Iya mga gintoton-an kag sang Iya mga pagtudlo, nga naglaom nga ang binilanggo magapabutyag sang mga butang nga makahatag sa iya sang galamiton sa iya pagahimuon. Naghuhahona siya sa pagpagowa sang pagbutyag nga magapamatuod nga nagatinguha Sia sa pagtukod sang isa ka tago nga katilingban, nga may tuyo sa pagpatok sang isa ka bag-o nga ginharian. Nian ang mga kaparian makatugyan sa Iya sa mga Romanhon subong nga manugtublag sang paghidaet kag manugpatuga sang pagribok.

Nabasa ni Kristo katulad sang nahumlad nga tolonan ang katuyoan sang pari. Kaangay sang nagabasa sang labing nasulod nga kalag sang Iya manugpakiana, ginpanghiwala Niya nga may ara nga tago nga kaangtanan sa tunga Niya kag sang Iya mga sumolunod, ukon sing tago gintipon Niya sila nga may ginatipigan nga mga buko. Wala Sia sing mga tinago kon nahanungod sa Iya katuyoan kon mga pagtulon-an. “Naghambal Ako sing dayag sa kalibutan,” ang sabat Niya; “Padayon Ako nga nagpanudlo sa sinagoga, kag sa templo, kag kon diin man masami nagatilipon ang mga Judio; kag wala gid Ako sang ginsiling sa tago.”

Ginpaanggid sang Manlulowas ang Iya kaugalingon nga paagi sa pagpangabudlay sa iya sang manugsumbong Niya. Pila na ka bulan nga gin-ayam nila Sia, nga nagtinguha sa pagsiod sa Iya agod dalhon sia sa isa ka tago nga hukmanan, nga sa diin mahimo nila makuha bangod sa butig nga panumpa ang mga butang nga indi mahimo sa mahusay nga paagi. Karon ginapatuman nila ang ila katuyoan. Ang pagdakop sa gab-i sang guban, ang pagtamay kag

abuso sa wala pa Sia mapamatbati, ukon ginsumbong, amo ang ila paagi sa pagpangabudlay, indi kay Iya. Ang ila buhat naglapas sang sugo. Ang ila kaugalingon nga mga sugo nagpabutyag nga ang tagsa ka tawo kabigon nga wala sang sayop tubtob mapamatud-an nga nakasala. Bangod sa ila kaugalingon nga mga sugo ang mga kaparian nagatindug nga napamatbatan.

[1018]

Pagbalikid sa Iya manugpamangkut, nagsiling si Jesus, “Nгаа mamangkut ka pa sa Akon?” Wala bala magpadala sang mga maninilag ang mga pari kag mga pangulo agod magbantay sang tagsa Niya ka hulag kag isugid ang tagsa Niya ka tinaga? Wala bala ini sila nakatambong sa tagsa ka pagtililipon sang mga katawohan, kag dalhon sa mga kaparian ang tanan Niya nga ginpanghambal kag ginhimo? “Pamangkuta sila nga nakabati sa Akon, kon ano man ang ginsiling Ko sa ila,” ang sabat ni Jesus, “yari karon, nahibaloan nila kon ano ang Akon ginpanghambal.”

Pinahipus si Annas sang pamat-ud sang sabat. Nahadlok basi kon may isiling si Kristo nahanungod sang Iya ginpanghimo nga buot niya tabunan, wala na sia magdugang pa sa sini nga tion. Ang isa sang iya mga opisyales, naakig tungod kay nakita niya nga naghipus si Annas, nagtampa sa kay Jesus sa nawong nga nagsiling, “Amo bala ina ang panalabton nimo sa mataas nga saserdote?”

Matawhay nga nagsabat si Kristo, “Kon may nahambal ako nga malain, pamatud-i ini nga malaut: apang kon maayo, ngaa nga gintampa mo Ako?” Wala gid Sia maghambal sang mainit nga mga pulong sa pagbalus. Ang Iya matawhay nga panalabton nagikan sa walay sala nga tagipusoon, mapainolubon kag malolo, nga indi gid mapaakig.

Nag-antus si Kristo sing mapait gid sa idalum sang kalakasan kag insulto. Sa kamut sang mga tinuga nga Iya ginlalang, kag nga karon ginhimoan Niya sang walay katubtoban nga pag-antus, nakabaton Sia sang tagsa ka pagtampalas. Kag nag-antus Sia suno gid sa kahimpitan sang iya pagkabalaan kag pagdumot sa sala. Ang paghusay sa Iya sang mga tawo nga nagpakita nga mapintas nangin isa ka walay katubtoban nga pag-antus tuhoy sa Iya kaugalingon. Subong nga malibutan sang mga tawo nga yara sa idalum sang paggahom ni Satanas nagaparibok ini sa Iya kaugalingon. Kag nahibaloan Niya nga sa isa lang ka tion, bangod sa pagpakirab Niya sang Iya diosnon nga gahom, mapahamyang Niya ang Iya

[1019]

manugpaantus sa yab-ok. Amo ini ang nagpaiwat pa gid sang Iya palas-anon.

Ang mga Judio nagpaabut sang isa ka Mesias nga magapakita sing dayag. Ginpa-abut nila sa Iya, nga bangod sa isa ka pagpaidlab sang gamhanan nga kabobut-on, mabayluhan Niya ang ilig sang panghunahona sang tawo, kag piliton sa ila ang pagkilala sang iya pagkaisganan. Sa sini, nagtuo sila, nga mahimo Niya ang pagtib-ong sa Iya kaugalingon, kag busgon ang ila mahandumon nga paglaom. Busa sang ginpakahuy-an si Kristo, nag-abut sa Iya ang mabaskug nga pagsulay sa pagpasundayag sang Iya diosnon nga kinaiya. Bangod sa isa ka pulong, isa ka pagtulok, mapilitan Niya ang iya manughingabut sa pagtuad nga amo Sia ang Ginuo nga labaw sa mga hari kag mga pangulo, kaparian kag templo. Apang isa ka maiwat Niya nga hilikuton ang pagtipig sang tinindugan nga Iya ginpili upod sa tawhanon.

[1020] Nakita gid sang mga manogtunda sang langit ang tagsa ka hulag nga ginhimo batok sa ila hinigugma nga Pangulo. Ginhandom nila ang pagluwas kay Kristo. Sa idalum sang Dios lunsay isganan ang mga manogtunda. Isa ka hitabo, sa pagtuman sang sugo ni Kristo, nakapatay sila sang isa kagatus kag kawaloan kag lima ka libo sang mga hangaway nga taga Asiria sa isa lang ka gab-i. Daw ano gid lang kuntani ka hapus sa mga manogtunda, sang nagatan-aw sila sang makaholuya nga pagsumbong kay Kristo, nga magpamatuod sang ila kaakig bangod sa pagpapas sang mga kaaway sang Dios. Apang wala sila ginsugo sa paghimo sini. Sia nga makahimo sa paglaglag sang Iya kaaway nagbatas sang ila kapintas. Ang Iya gugma tuhoy sa Iya Amay, kag ang Iya pangako, nga ginhimo gikan pa sang pagtukod sang kalibutan, nga mahimo nga manugpas-an sang sala, amo ang nagtuytoy sa Iya sa pagbatas nga walay kumod sang malain nga pagkabig sadtong ginkarian Niya agod nga luwason. Bahin ini sang Iya bulohaton ang pagpas-an, sa iya pagkatawhanon, sang tanan nga mga pagyaguta kag pag-abuso nga mapatupa sang mga tawo sa Iya. Ang isa gid lang ka paglaom sang tawo amo ang pagpasakop ni Kristo sa tanan nga Iya mabatas sa kamut kag tagipusoon sang mga tawo.

Wala gid sing nasiling si Kristo nga mahimo pamentahaan sang Iya mga manugsumbong; apang gingapus Sia, sa pagpakilala nga ginpamatbatan Sia. Apang dapat nga may ara nga pagpakunokuno

sang katarungan. Kinahanglan gid nga may ara nga dagway sang paghusay sa hukmanan. Ini gintapatan sang mga gumalahom nga dalion. Nahibaloan nila kon ano ang pagkabig sang mga tawo sa kay Jesus, kag nahadlok sila nga kon ang pagdakop mabalaha, paninguhaon ang paghilway sa Iya. Liwan, kon ang paghusay kag ang pagpatuman sang hukom indi mahimo gilayon, may isa ka pitoadlaw nga paglangan bangod sa pagsaulog sang Paskua. Mahimo ini nga maglutos sang ila katuyoan. Sa ila pag-angkon sang pamatbat batok kay Jesus, nagsalig sila sing daku sa sininggit sang kadam-an, nga ang madamo sa ila mga timawa sa Jerusalem. Kon malangan pa sang isa ka pitoadlaw, magatahaw na ang kakunyag, kag mahimo [1021] nga may magapanumpong. Ang kalabanan sang mga tawo mapukaw [1022] pabor kay Kristo, madamo ang magapakita sang mga pamatuod sang Iya pagkawalay sala, nga magapadayag sang dalagko nga mga buhat nga Iya ginhimo. Magapukaw ini sang ginakilala nga kaakig batok sa Sanhidrin. Pakamalauton ang ila paghusay, kag hilwayon si Jesus, agod magbaton sang bag-o nga pagsimba gikan sa kadam-an. Busa nagtapat ang kaparian kag ang mga pangulo nga sa indi pa mahibaloan ang ila katuyoan, dapat nga itugyan si Jesus sa mga Romanhon.

Apang una sa tanan, dapat nga may ara nga panumbongon. Wala pa sila makaangkon sini. Nagsugo si Annas nga dalhon si Jesus didto sa kay Caipas. Si Caipas sakop sang mga Saduceo, nga ang iban sa ila karon mga mapait nga kaaway ni Jesus. Bisan sia, way sapayan nga nakulangan sang kusog sa kinaiya, apang katulad man ka tigdas, walay kaluoy kag walay hinambalan subong sa kay Annas. Wala sia sang bayaan bisan ano nga paagi nga malaglag lang si Jesus. Nagapamanagbanag na kag madulom; bangod sa mga sulo kag mga parol, ang malupit nga guban upod sang ila binilanggo nagpadulong sa palasyo sang mataas nga saserdote. Diri, samtang nagahilisugot ang mga katapo sang Sanhidrin, ginpisapisa nanday Annas kag Caipas si Jesus, apang wala sila sing nakuha.

Sang nagtilipon ang konsilyo sa hulot-hukmanan, naglingkod si Caipas bilang manugdumala nga opisyal. Sa masigkakilid amo ang mga hukom, kag yadtong may kabalaka sa amo nga paghusay. Didto nahamtang ang hangaway Romanhon sa tulongtungan sa ubos sa lingkoran. Si Jesus nagtindug sa tiilan sang lingkoran. Natumod sa Iya ang tanan nga itolulok. Mainit ang kalangkag. Sa bug-os nga

[1023] kadam-an Sia gid lang ang matawhay kag malinong. Ang amo gid nga palibot Niya daw nalikupan sang balaan nga influensia.

Ginkilala ni Caipas si Jesus nga isa ka kaagaw. Ang kalangkag sang mga tawo sa pagpamati sa Manlulowas, kag ang ila daw makita nga pagbaton sang Iya mga pagtudlo nagpukaw sang mapait nga kaimon sang mataas nga saserdote. Apang samtang ginatan-aw karon ni Caipas ang binilanggo, hinampak sia sang pagdayaw sang Iya dungganon kag matul-id nga tinindugan. Ang isa ka pagbatyag naglambut sa iya nga ini nga Tawo kaangay sa Dios. Apang sa masunod nga tion ginsikway niya ini nga panghunahona. Gilayon nabatian ang iya mayagutaon, bugalon nga tingog nga nagasugo nga maghimo si Jesus sang isa sang Iya mga katingalahan sa atubangan nila. Apang ining mga pulong daw wala lang mabatii sang Manlulowas. Ginpaanggid sang mga katawohan ang malubha kag nalangkag nga panimuot nanday Annas kag Caipas sa matawhay, harianon nga tinindugan ni Jesus. Bisan pa sa pinatig-a nga panghunahona sinang kadam-an nagtuhaw ang pakiana, Ini balang tawo nga may diosnon nga panindugan pagakondenahon bilang isa ka kriminal?

Sang nahangpan ni Caipas ang nagakatabo, ginpadali niya ang paghusay. Dako ang libog sang mga kaaway ni Jesus. Luyag gid nila nga mapamatbatan Sia apang indi nila mahibaloan kon paano ini mahimo. Ang katapo sang konsilyo nabahin sa tunga sang Fariseo kag mga Saduceo. May yarang mapait nga pagdumtanay kag pagsinu-ay sa tunga nila; may pila ka ginabaisan nga puntos nga indi nila ginatandug sa kahadlok nga magilinaway sila. Kaupod sang pila gid lang ka pulong mahimo ni Jesus mapabugtaw ang ila kaakig sa isa kag sa amo mapunggan ang ila kaalipungot batok sa Iya.

[1024] Nahibaloan ini ni Caipas kag luyag niya malikawan ang pagsinu-ay. May madamo nga mga saksi nga makapamatuod nga si Kristo nagbuyagyag sang mga kaparian kag mga eskriba kag nga gintawag Niya sila nga mga salimpapaw kag manugpatay; apang indi maayo nga ipagowa ini nga mga pamatuod. Ang mga Saduceo naggamit sang kaangay man nga mga pulong sa ila mainit nga pagbaisay batok sa mga Fariseo. Kag ina nga pamatuod wala sing kabug-aton sa mga Romanhon, kay sila gani natak-an man sang pagpakunokuno sang mga Fariseo. May dagaya nga pamatuod nga wala pagsapaka ni Jesus ang tradisyon sang mga Judio kag naghambal sing may-

pagkadibalaan batok sa ila mga tulomanon; apang nahanungod sa tradisyon ang mga Fariseo kag mga Saduceo nagasumpakil sini nga punto; kag ini nga pamatuod wala man sing kabug-aton sa mga Romanhon. Wala magpangahas ang mga kaaway ni Jesus sa pagsumbong sa Iya nga naglapas sang Sabado kay basi usisaon kag mapasundayag ang kinaiya sang Iya bulohaton. Kon ipadayag ang Iya tanhaga nga pagpang-ayo, malutos dayon ang katuyoan sang kaparian.

Ang butig nga mga saksi ginhamhaman agod maghatag sang pamatuod nga si Jesus nagpukaw sang pagribok kag nagtinguha sa pagpatok sang liwan nga pangulohan. Apang nasapwan nga ang ila pamatuod wala sing samputanan kag wala nagakasinanto. Sa idalum sang pagpisapisa ginpanghimutig nila ang ila kaugalingon nga pabutyag.

Sa maaga nga bahin sang Iya pagpangalagad nagsiling si Kristo, “Laglagon ini nga templo kag sa ikatlo ka adlaw bangonon Ko sia.” Sa malaragwayon nga pulong sang tagna Iya gintagna sa sini ang Iya kaugalingon nga kamatayon kag pagkabanhaw. “Naghambal Sia nahanungod sang templo sang Iya lawas.” Juan 2:19, 21. Ginhangop sang mga Judio sa literal nga paagi nga napatungod ini sa templo sa Jerusalem. Sa tanan nga ginhambal ni Kristo wala gid sing nakita ang kaparian nga mahimo nila magamit batok sa Iya magluwas pa sa sini. Bangod sa sayop nga pagpabutyag sining mga pulong naglaom sila nga makaangkon sang bentaha. Ang mga Romanhon nagapadayon karon sa pagkaayo kag pagpuni sang templo, kag ginapabugal nila ini; ang isa ka pagtamay nga mapakita batok sini pat-ud gid nga magapukaw sang kaakig. Diri sini mahimo nga magkitaay ang mga Romanhon kag Judio, Fariseo kag Saduceo; kay tanan sila may dako nga pagtamud sa templo. Sa sini nga punto may duha ka saksi nga nakita nga ang ila pamatuod wala nagasumpakil subong sang iban. Ang isa sa ila nga ginhamhaman agod magsumbong sa kay Jesus, nagpabutyag, “Ining tawo nagsiling, makasarang ako sa paglaglag sining templo sang Dios, kag tukoron liwan sa sulod sang tatlo ka adlaw.” Sa amo sini nga bagay nga ang mga pulong ni Kristo ginpabutyag sing sayop. Kon ginsugid lang suno gid sa Iya ginsiling, wala unta makahimo bisan pa ang Sanhidrin sa pagpamatbat batok sa Iya. Kon si Jesus ahaw lamang nga tawo, subong nga ginsiling sang mga Judio, ang Iya pabutyag magapakilala lamang sang wala

[1025]

katarungan, bugalon nga espiritu, apang indi makabig nga pasipala. Bisan pa nga ginpahayag sing sayop sang butig nga mga saksi, ang Iya mga pulong wala sing unod nga mahimo kilalahon sang mga Romanhon nga isa ka sala nga takus sang kamatayon.

[1026] Mapainobuson nga nagpamati si Jesus sang nagasinumpakil nga pamatuod. Wala gid Sia maghambal sang mga pulong sa pag-apin sang Iya kaugalingon. Sang ulihe nagkagumon, naglibog kag nagsingkal ang Iya manugsumbong. Ang paghusay wala sing samputanan; daw mapas-awan ang ila paghimbon. Daw maano na si Caipas. Isa na lang ka paagi ang nabilin; kinahanglan piliton si Jesus sa pagkondenar sang Iya kaugalingon. Ang mataas nga saserdote nagsugod sa iya lingkoran sang hulokmanan, nga ang iya nawong daw kinumos sa kaakig, ang iya tingog kag panghulag maathag nga nagapakilala nga kon mahimo lang pusdakan niya ang binilanggo nga yara sa iya atubangan. “Wala ka sing isabat?” ang singgit niya; “ano ining pamatuod sang mga saksi batok sa Imo?”

Gintipigan ni Jesus ang Iya paghidaet. “Ginpigus Sia kag gin-sakit, apang wala gid Sia magtikab sang Iya baba: Gindala Sia subong sang obeha sa ihawan, kag subong sang karnero nga apa sa atubangan sang iya manug-alot, busa wala gid Sia magtikab sang Iya baba.” Isaias 53:7.

Sang ulihe ginbayaw ni Caipas ang iya kamut sa langit, naghambal sa kay Jesus sa dagway sang isa ka panumpa, “Ginapasumpa ko Ikaw tungod sa Dios nga buhi, nga magsugid Ka sa amon kon bala Ikaw ang Kristo, ang Anak sang Dios.”

[1027] Indi makapabilin nga mahipus ni Kristo sa sini nga pangabay. May panahon nga maghipus, kag may tion sa paghambal. Wala gid Sia maghambal tubtob nga ginpamangkot sing tuhoy. Nahibaloan Niya nga ang pagsabat karon magapamat-ud sang Iya kamatayon. Apang ang pakiluoy ginhimo sang labing mataas nga pagbulot-an nga ginakilala sang pungsod, kag sa ngalan sang Labing Mataas. Indi dapat nga mapas-awan si Kristo sa pagpakita sang nagakaigo nga pagtahod sa kasugoan. Labi pa, ginpakiana ang Iya kaugalingon nga kaangtanan sa Amay. Kinahanglan nga ipaathag Niya ang Iya kinaiya kag bulohaton. Nakasiling si Jesus sa mga gintoton-an, “Hanti, ang bisan sin-o nga magtu-ad sa Akon sa atubangan sang mga tawo, Akon man sia itu-ad sa atubangan sang Akon Amay nga yara sa mga langit.” Mateo 10:32. Pinaagi sa Iya kaugalingon nga

huwaran karon ginsulit Niya ang leksyon.

Ginhuyog ang tagsa ka dulonggan sa pagpamati, kag ang tagsa ka itolulok gintumod sa Iya dagway samtang nagasabat Sia, “Ginsiling mo.” Ang isa ka langitnon nga kapawa daw nag-iwag sa Iya maluspad nga dagway sang nagdugang Sia, “Way sapayan naga siling Ako sa imo, Kutob karon makita nimo ang Anak sang tawo nga nagalingkod sa kamut nga tuo sang gahom, kag nagapakari sa panganod sang mga langit.”

Sa makadiyot nga tion ang pagkadios ni Kristo nagidlab sa Iya kumbong sang pagkatawhanon. Ginkibang ang mataas nga saserdote sa atubangan sang nagapalanlapus nga itolulok sang Manlulowas. Yana nga tulok daw nagabasa sang iya tinago nga panghunahona, kag nagasunog pakadto sa iya tagipusoon. Tubtob sang ulihe wala gid niya makalimti yadtong manug-usisa nga panulok sang ginpigus nga Anak sang Dios.

“Kutob karon,” siling ni Jesus, “makita nimo ang Anak sang Tawo nga nagalingkod sa kamut nga tuo sang gahom, kag nagapakari sa panganod sang langit.” Sa sini nga mga pulong ginpahayag ni Kristo ang suli nga hitabo sang nagakahanabo karon. Sia, ang Ginuo sang kabuhi kag himaya, magalingkod sa natuo nga kamut sang Dios. Manginhukom Sia sang bug-os nga kalibutan, kag wala na sing pakiluoy pa sa iya pamatbat. Nian ang tagsa ka butang nga natago mapadayag sa kapawa sang dagway sang Dios kag pagahukman ang tawo suno sa iya binuhatan.

Ang mga pulong ni Kristo nagpatingala sang mataas nga saserdote. Ang panghunahona nga may yara nga pagkabanhaw sang mga minatay, kon ang tanan magtindug sa atubangan sang hukmanan sang Dios, nga pagapadyaan suno sa ila binuhatan, isa ka kalahadlukan sa kay Caipas. Indi sia buot magtuo nga magabaton sia sa ulihe sang pamatbat suno sa iya binuhatan. Naglabay sa iya hunahona ang talan-awon sang mga lolubngan nga nagbuga sang ila minatay upod sang mga tinago nga iya ginlauman nga malipdan sing dayon. Sing makadali nabatyagan niya nga nagatindug sia sa atubangan sang walay katubtoban nga hukom, ang Iya mga mata nga makakita sang tanan nga mga butang, nagabasa sang iya kalag, nga nagpadayag sang mga tinago nga nalipdan upod sang minatay.

Ang amo nga talan-awon naglabay sa palanan-awon sang pari. Ang mga pulong ni Kristo nagtapna sa iya nga isa ka Saduceo. Gin-

[1028]

panghiwala ni Caipas ang pagtolonan sang pagkabanhaw, paghukom, kag kabuhi nga palaabuton. Nagsingkal sia karon upod sang sinatanas nga kaakig. Ini bala nga tawo, nga isa ka binilanggo sa iya atubangan, magsalakay sang iya labing gin-alila nga mga teoriya? Pagbugras sang iya kapa, agod makita sang mga tawo ang iya ginpakunokuno nga kakugmat, ginsugo niya nga kondenahon ang binilanggo bangod sa pasipala sa wala sing madamo pa nga ulousisa. “Ano pa ang dugang nga kinahanglan naton sang mga saksi?” ang siling niya; “yari karon, nabatian ninyo ang Iya pasipala. Ano ang inyo ginahunahona?” Kag sila tanan nagkondenar sa Iya.

[1029] Ang pagkilala nga ginsimbugan sang balatyagon amo ang nagtulod sa kay Caipas sa paghimo sang butang nga iya ginhimo. Naalipungot sia batok sa iya kaugalingon kay nagtuo sia sa ginpanghambal ni Kristo, kag sa baylo nga gusniton ang iya tagipusoon bangod sa madalum nga pagbatyag sang kamatuoran, kag magtu-ad nga si Jesus amo ang Mesias, gingusnit niya ang iya parianon nga kapa sa tinapatan nga pagsumpong. Tuman ka makahuloganon ini nga buhat. Diutay gid lang ang paghangop ni Caipas sang kaholugan sini. Sa sini nga buhat nga ginhimo sa pagbuyok sang mga hukom kag maangkon ang pagkondenar kay Kristo, ginkondenar sang mataas nga saserdote ang iya kaugalingon. Bangod sa kasugoan sang Dios indi sia takus sa pagkapari. Ginpamatbatan niya ang iya kaugalingon nga sa kamatayon.

Ang mataas nga saserdote indi bagay nga maggusnit sang iya kapa. Nangin kinabatasan sa tunga sang mga Judio nga gision ang panapton sa tion sang kamatayon sang abyan apang ini nga kinabatasan wala nila ginbantayi. Si Kristo naghatag sang pat-ud nga sugo sa kay Moises nahanungod sini. Levitico 10:6.

Ang tanan nga ginapanaput sang pari dapat nga bugos kag wala sing dagta. Pinaagi sadtong matahom kag opisyal nga mga panapton ang kinaiya sang dako nga simbolo nga amo si Kristo gintiglawasan. Magluwas pa sa kahimpitan sa panapton, sa panimuot, sa pulong kag sa espiritu wala sing iban nga ginabaton sa Dios. Balaan Sia, kag ang Iya himaya kag kahimpitan dapat nga matiglawasan sang dutan-on nga pag-alagdan. Magluwas pa sa kahimpitan wala na sing iban nga makatiglawas sing nagakaigo sang pagkabalaan sang langitnon nga pag-alagdan. Mahimo nga gusniton sang tawo ang iya kaugalingon nga tagipusoon pinaagi sa pagpakilala sang mahinolsu-

lon kag mapinaobuson nga espiritu. Amo ini ang ginatan-aw sang Dios. Apang wala sing himuon nga paggusnit sang parianon nga kapa, kay magasablag ini sang pagtiglawas sang langitnon nga mga butang. Ang mataas nga saserdote nga magpangahas sa pagpakita sa iya balaan nga palangakoan kag maghimo sang pagalagdan sa santuaryo, nga may gisi nga kapa, ginatamod bilang isa nga nagbugto sang iya kaangtanan sa Dios. Bangod sa paggusnit sang iya panapton gin-utod niya ang iya kaugalingon gikan sa iya matiglawason nga hilikuton. Indi na sia mabaton sang Dios subong manughikot nga pari. Ini nga buhat nga ginpakita ni Caipas, nagpahayag sang tawhanon nga balatyagon, tawhanon nga pagkamasinalaypon.

[1030]

Bangod sa paggusnit sang iya panapton, ginpanghiwala ni Caipas ang kasugoan sang Dios agod magsunod sang tradisyon sang mga tawo. Ang himosang-tawo nga sugo nagpasidaan nga kon mahitabo ang pagpasipala ang isa ka pari mahimo nga maggusnit sang iya panapton tungod sa kangil-ad sa sala kag wala sia sing sayop. Sa amo sini, ang kasugoan sang Dios ginpakawalaypulos sang kasugoan sang tawo.

Ang tagsa ka hulag sang mataas nga saserdote ginbantayan sang mga tawo nga may mainit nga kabalaka; kag naghunahona si Caipas sang samputanan sang pagpasundayag sang iya katutom. Apang sa sini nga buhat, nga ginbuko subong nga panumbongon batok kay Kristo, iya nga gintamay ang Isa nga ginsiling sang Dios nga “Ang Akon ngalan yara sa Iya.” Exodo 23:21. Sia mismo nagpasipala. Nagatindug sa idalum sang pagkondenar sang Dios, ginpamatbatan niya si Kristo nga manugpasipala.

Sang paggusnit ni Caipas sang iya panapton, ang iya buhat may kahulogan sa bahin sang pungsod Judio nga iya matamaan sa ulihe sa Dios. Ang sang una pinasulabi nga katawohan sang Dios nagbulag sang ila kaugalingon sa Iya, kag madasig nga nagapakadto sa isa ka katawohan nga ginsikway ni Jehoba. Pagsinggit ni Kristo didto sa krus nga “Natapus na” (Juan 19:30) kag ang kumbong sang templo naggisi halin sa ibabaw pa idalum, ang Balaan nga saksi nagpabutyag nga ang pungsod Judio nagsikway sa Iya nga amo ang sumpong nga tiglawas sang simbolo, ang alibutod sang tanan nila nga landong. Ang Israel nagbulag sa Dios. Igo gid ang pagbugras ni Caipas sang iya opisyal nga panapton nga amo ang nagpakilala nga sia nagaangkon nga tiglawas sang dako kag Pinakamataas nga

[1031]

Saserdote; kay wala na ini sing kaholugan tuhoy sa iya ukon sa katawohan. Igo gid ang paggusnit sang mataas nga saserdote sang iya panapton sa kangil-ad tuhoy sa iya kaugalingon kag sa pungsod.

Si Jesus ginpamatbatan sang Sanhidrin nga takus sa kamatayon; apang sumpong ini sa kasugoan Judio nga husayon ang binilanggo sa gab-i. Ang suno-sa-kasugoan nga pagkondenar wala sing dapat himuon luwas kon may bug-os nga kapawa sang adlaw kag ini sa bug-os nga pagsinapul sang konsilyo. Way sapayan sini, ang Manlulowas ginkabig na karon nga isa ka kondenado nga kriminal, kag gintugyan nga mahimo abusohan sang labing sapatsapaton nga mga tawo. Ang palasyo sang mataas nga saserdote nalibutan sang bukas nga kadak-an nga sa diin ang mga hangaway kag ang kadam-an nagtililipon. Patabok sini nga kadak-an, gindala si Jesus sa hulot sang mga bantay, kag sa kilid magtimbang ginsugata sang pagyaguta sang Iya pag-angkon nga Anak sang Dios. Ang Iya kaugalingon nga pinamulong, “nga nagalingkod sa natuo nga kamut sang gahom,” kag “magakari sa panganod sang langit,” ginsulit sing mayagutaon. Samtang didto Sia sa hulot sang mga bantay nga nagahulat sang suno-sa-kasugoan nga paghusay sa Iya, wala Sia pag-amligi. Ang pakok nga mga pumoluyo nakakita sa kapintas nga ginhimo sa Iya sa atubangan sang konsilyo, kag ginhimo nila ini nga pahanugot sa pagpakita sang tanan nga pagkasinatanas sang ila kinaiya. Ang amo gid nga pagkadungganon kag pagkadiosnon sang tinindugan ni Kristo amo ang nagtiklod sa ila sa pagsalimu-ang. Ang Iya kahagop, ang iya pagkawalay sala, ang Iya harianon nga pagpailob nagpuno sa [1032] ila sang dumot nga nabun-ag kay Satanas. Gintasak nila ang kaluoy kag katarungan. Wala pa sing kriminal nga ginkabig sa di-tawhanon nga paagi subong sang Anak sang Dios.

Apang ang madalum pa nga kalisod naggisi sang tagipusoon ni Jesus; ang hampak nga naghatag sing labing madalum nga kasakit wala ginhimo sang kaaway. Samtang nagaagi Sia sa pagyaguta sang paghusay sa atubangan ni Caipas, ginpanghiwala si Kristo sang isa sang iya kaugalingon nga mga gintoton-an.

Sa tapus palagyuhan ang ila Agalon sa katamnan, duha sang Iya mga gintoton-an ang nangahas sang pagsunod nga may antad, sa guban nga nagdakop kay Jesus. Sila amo sanday Pedro kay Juan. Ang kaparian nakakilala kay Juan subong kinilala nga gintoton-an ni Jesus, nagpasulod sa iya sa hulot, nga naglaom nga bangod sa pagtan-

aw sang kaholuy-an sang iya Pangulo, sikwayon niya ang hunahona nga ang katulad sini nga tawo Anak sang Dios. Naghambal si Juan pabor kay Pedro kag napasulod man niya sia.

Sa sulod sang kadak-an may isa didto ka dabok; kay amo ini ang labing matugnaw nga bahin sang gab-i, sa wala pa magpamanagbanag. Ang isa ka hubon nagtipon palibot sa dabok, kag si Pedro nagpakunokuno nga nagsimpon sa ila. Indi sia buot nga makilala nga gintoton-an ni Jesus. Bangod sa pag-impon sa kadam-an, naglaom sia nga mahunahunaan sia nga isa kaupod sadtong nagdala sa kay Jesus sa hulot.

Apang samtang naiwagan sang kapawa ang nawong ni Pedro, ang babae nga nagabantay sa gawang nakasiplat sa iya. Natalupangdan niya nga nagsulod sia kaupod ni Juan, natandaan pa niya ang dagway-sangbinayaan sa iya nawong, kag naghunahona nga ayhan isa man sia ka gintoton-an ni Jesus. Isa sia sang mga ulipon sa panimalay ni Caipas, kag luyag man maghibalo. Nagsiling sia kay Pedro, [1033] “Indi ka bala isa sang mga gintoton-an sini nga tawo?” Ginkibang si Pedro kag pinalibog; ang tanan nga itolulok sang kadam-an gilayon natumod sa iya. Nagpakunokuno nga wala niya sia mahangpi, apang mapiliton sia, kag nagsiling sadtong sa palibot niya nga ini nga tawo kaupod ni Jesus. Napilitan si Pedro sa pagsabat, kag nagsiling sing mainakigon, “Babae, wala ko Sia makilala.” Amo ini ang nahauna nga pagpanghiwala, kag gilayon nagpamalo ang manok. O Pedro, madali nga nahuya sa iya Agalon! kadali nga nagpanghiwala sang iya Ginuo!

Ang gintoton-an nga si Juan, pagsulod gid niya sa hulot-hukmanan, wala maghinago sang kamatuoran nga sumolunod sia ni Jesus. Wala sia mag-impon sa barubal nga panong nga nagatamay sa iya Agalon. Wala sia ginpisapisa kay wala sia magpakunokuno, agod nga han-an sia. Ginpangita niya ang ligwin nga pamusod malayo sa pagtalupangod sang guban, apang malapit sa kay Jesus kutob sa iya labing mahimo. Mabatian niya diri ang tanan kag makit-an ang nagakahanabo sa tion sang paghusay sa iya Ginuo.

Wala ginbuko ni Pedro nga mahibal-an ang iya tunay nga kinaiya. Sa pagpakunokuno nga dimasinapakon ginpahamtang niya ang iya kaugalingon sa duog sang kaaway, kag nahimo sia nga isa ka mahapus nga biktima sang pagsulay. Kon gintawag sia sa pagpakig-away tuhoy sa iya Agalon, nangin maisug unta sia nga hangaway;

[1034] apang sang ang tudlo sang pagtamay gintumod sa iya, nagpakita sia nga isa ka matalaw. Madamo ang indi mag-isul kon sa aktibo nga pagpakig-away tuhay sa ila Ginuo ang ginatiklod sa pagpanghiwala sang ila pagtuo bangod sa pagyaguta. Paagi sa pagpakigbuylog sadtong ila untani likawan, ginapahamtang nila ang ila kaugalingon sa dalanon sang pagsulay. Ginaagda nila ang kaaway sa pagsulay sa ila kag matuytoyayan sila sa pagsiling kag sa paghimo sang mga butang nga indi nila mahimo sa kinaandan nga mga panahon. Ang gintoton-an ni Kristo sa aton kaadlawan nga nagap'akunokuno sang iya pagtuo bangod sa kahadlok sang pag-antus ukon pagpakahuya nagapanghiwala sa iya Ginuo katulad man sang iya ni Pedro didto sa hulot-hukmanan.

Nagtinguha si Pedro nga indi magpakita sing kabalaka sa paghusay sang iya Ginuo, apang ang iya tagipusoon ginpuga sang kalisod sang nabatian niya ang mapintas nga pagtamay, kag nakita niya ang kalakasan nga Iya ginaantus. Labaw pa sini, natingala kag naakig sia nga mismo si Jesus magpakahuya sang Iya kaugalingon kag sang Iya mga sumolunod bangod sa pagpasugot sina nga pagtratar. Agod matago ang iya tunay nga ginabatyag, nagtinguha sia sa pagbuylog upod sa mga manugpigus ni Jesus sa ila dinagakaigo nga paglahugay. Apang ang iya pagbuylog dikinaandan. Nagabuhat sia sang binutig kag samtang nagtinguha sia sa pagsugilanon nga daw wala nagasapak indi niya mapunggan ang pagpakita sang kaakig sa kalakasan nga gintungtong sa iya Agalon.

[1035] Sing makaduha gintawag ang iya igtalupangod, kag ginhanan sia liwan nga isa ka sumolunod ni Jesus. Nian nagpabutyag sia upod sang panumpa, "Wala ko makilala ina nga tawo." Apang ginhatagan pa gid sia sang isa ka kahigayunan. Pagkaligad sang isa ka takna, ang malapit nga himata sadtong gin-utdan ni Pedro sang dulonggan, kag isa man sang mga ulipon sang mataas nga saserdote, nagpamangkut sa iya, "Indi bala nga nakita ko ikaw sa katamnan kaupod Niya?" "Sa pagkamatuod gid isa ka man sa ila: kay taga Galilea ka kag magkatulad ang inyo panghambal." Diri kag naakig pa gid si Pedro. Ang mga gintoton-an nakilala sa kaputli sang ila hinambalan, kag agod nga malimbongan sing bug-os ang lya manugpamangkot, kag mapakamatarong ang iya pagpakunokuno, ginpanghiwala karon ni Pedro ang iya Ginuo upod sang mga pasipala kag panumpa. Sa liwan nagpamalo ang manok. Amo ugaling kag

mabatian ni Pedro, kag nadumdoman niya ang pinamulong ni Jesus, “Sa i’ndi pa makapamalo ang manok sing makaduha, panghiwalaon mo Ako sing makatlo.” Marcos 14:30.

Samtang lab-as pa sa mga bibig ni Pedro ang makapanubo nga panumpa, kag ang matagsing nga pamalo sang manok nagaragingring pa sa iya dulonggan, nagbalikid ang Manlulowas gikan sa Iya nagakusdong nga mga hukom, kag magtulok sing tadlong sa Iya kailo nga gintoton-an. Amo man ang pagkabuyok sang mata ni Pedro sa Iya Agalon. Sa sinang malolo nga pagtulok nabasa niya ang madalum nga pagkaawa kag kalisod, apang wala sing kaakig didto.

Ang pagtan-aw sinang maluspad, nagaantus nga nawong, yadtong nagakurog nga mga bibig, yanang pagtulok nga may kaawa kag pagpatawad, nagtuslok sang iya tagipusoon katulad sang baslay. Napabugtaw ang iya panomduman. Nag-aktibo ang kaisipan. Nadumdoman ni Pedro ang iya pangako sang pila gid lang ka takna nga nagligad nga magaupod sia sa iya Ginuo sa bilanggoan ukon sa kamatayon. Nadumdoman niya ang iya kalisod sang pagsugid sa iya sang Manlulowas didto sa naibabaw nga hulot nga panghiwalaon niya ang iya Ginuo sing makatlo sa sina nga gab-i. Bag-o lang mapabutyag ni Pedro nga wala niya makilala si Jesus, apang kaupod sang mapait nga kalisod nabatyagan niya karon kon daw ano ka lubos ang pagkilala sa iya sang iya Ginuo, kag kon paano ka pat-ud nga nabasa Niya ang iya tagipusoon, nga ang kabutigan sini wala gani niya mahibaloi.

Ang isa ka taub sang nagligad nga mga hitabo nagsalakay sa iya. Ang mahinuklogon nga pagkaluoy sang Manlulowas, ang Iya kaayo kag pagkamabinatason, ang Iya kalolo kag pagpailob tuhoy sa Iya masinalaypon nga mga gintoton-an,—ini tanan nadumdoman. Nadumdoman pa niya ang paandam, “Simon, yari karon ginhandom ni Satanas nga kuhaon ka agod nga mapinig ka subong sang trigo: apang nagpangamuyo Ako sa imo agod nga indi mapas-awan ang imo pagtuo.” Lucas 22:21, 32. Ginpamalandong niya nga may kakugmat ang iya pagkawalay-kabalaslan, ang iya kabutigan, ang iya butig nga panumpa. Nagtulok sia liwan sa iya Agalon, kag nakita niya ang isa ka dibalaan nga kamut nga nagtampuyong sa iya guya. Sang dili na niya mabatas ang talan-awon, masakit ang tagipusoon nga nagdalidali sia pagowa sa hulot. [1036]

[1037]

Nagpadayon sia sa kamingaw kag kadulom, kon sa diin, wala niya mahibaloi kag wala man niya pagsapaka. Sang ulihe nasapwan niya ang iya kaugalingon didto sa Getsemane. Nanumbalik sing maathag sa iya panumduman ang mga talan-awon sang pila lamang ka takna nga nagligad. Ang pag-antus nga nawong sang iya Ginuo, nga nadagtaan sang dugoon nga bahulay kag nagakulorog sa kalisod, nagtuhaw sa atubangan niya. Nadumdoman niya nga may mapait nga paghinulsol nga isahanon si Jesus nga naghibi kag nag-ugayong sa pangamuyo, samtang yadtong nanginkaupod unta Niya sa sinang makatililaw nga takna nagakalatulog. Nadumdoman pa niya ang iya balaan nga tugon, “Magbantay kamo kag magpangamuyo agod nga indi kamo makasulod sa panulay.” Mateo 26:41. Liwan nga nakit-an niya ang talan-awon sa hulot-hukmanan. Nangin pagpaantus sa iya nagadugo nga tagipusoon ang paghibalo nga sia ang nagdugang sang labing mabug-at nga palas-anon sa pagpakahuya kag kalisod sang Manlulowas. Sa amo gid nga duog nga gin-ulaan ni Jesus sang Iya tagipusoon sa pagpakitluoy sa Iya Amay, naghapaon si Pedro sa iya nawong kag maghandom nga mamatay sa lamang sia.

Sa tion yadto sang katulogon sang ginsingganan sia ni Jesus sa pagbantay kag magpangamuyo nga gin-aman ni Pedro ang dalanon tuhoy sa iya dako nga pagpakasala. Ang tanan nga mga gintoton-an, bangod sa pagtulog sinang makatalagam nga takna, nag-agum sang dako nga kalotusan. Nahibaloan ni Kristo ang kalayuhon nga pagbatas nga ila maagihan. Nahibaloan Niya kon paano si Satanas nagapangabudlay sa paglupog sang ila igbalatyag agod nga mangin dihanda sila sa pagtilaw. Amo gani nga ginhatagan Niya sila sang paandam. Kon lamang yadtong mga tinakna sa katamnan gingamit sa pag-aligmat kag magpangamuyo, wala unta mabilin si Pedro nga magsalig sa iya kaugalingon kag maluya nga kusog. Wala unta niya mapanghiwala ang iya Ginuo. Kon nagbantay lang ang mga gintoton-an kaupod ni Jesus sa Iya pagpakasakit, naaman kuntani sila sa pagtanaw sang Iya pag-antus sa krus. Nahangpan unta nila bisan sa makadiyot lamang nga bagay ang kahimtangan sang Iya labing maiwat nga kalisod. Nadumdoman unta nila ang Iya mga pulong nga nagtagna sang Iya pagantus, kamatayon kag pagkabanhaw. Sa tunga sang kadulom sang labing makatililaw nga takna, may silak sang paglaom kuntani nga nag-iwag sa kadodulman kag magsakdag sang ila pagtuo.

Gilayon sang pagkaaga, liwan nga nagtilipon ang mga Sanhidrin kag liwan man nga gindala si Jesus didto sa hulot sang konsilyo. Ginpabutyag Niya ang Iya kaugalingon nga Anak sang Dios, kag ginkabig nila ang Iya mga pulong nga isa ka panumbongon batok sa Iya kaugalingon. Apang indi nila mapamatbatan Sia bangod lang sini, kag madamo sa ila ang wala makatambong sa sinapul sa gab-i, kag wala nila mabatii ang Iya pinamulong. Kag nahibaloan nila nga ang Romanhon nga hukmanan wala sing masapwan sa sini sang mga butang nga takus sa kamatayon. Apang kon mabatian gid nila gikan sa iya mga bibig nga ginsulit ang amo nga mga pulong, matuman ayhan ang ila buko. Makabig nila nga isa ka makaparibok nga pag-angkon politika ang Iyang pagkaMesias.

[1038]

“Ikaw bala ang Kristo?” ang siling nila, “sugiri kami.” Apang nagpabilin nga mahipus si Kristo. Padayon sila nga nagpisapisa sa Iya sang pamangkot. Sang ulihe, sa tingog nga masinolub-on nagsabat Sia, “Kon sugiran Ko kamo indi man kamo magtuo: kag kon pamangkuton Ko kamo indi man kamo magsabat ni palakton ninyo Ako.” Apang agod mabilin sila nga wala sing pamalibad, nagdugang Sia sining solemne nga paandam, “Kutob karon makita ninyo ang Anak sang tawo nga nagalingkod sa natuo nga kamut sang gahom sang Dios.”

“Busa Ikaw bala ang Anak sang Dios?” nagpamangkut sila sa isa ka tingog. Nagsiling Sia sa ila, “Kamo nagasiling nga amo ina Ako.” Nagsinggit sila, “Ano pa ang kinahanglan naton sang dugang nga mga saksi? kay kita mismo nakabati gikan sa Iya kaugalingon nga baba.”

Hanti sa ikatlo nga pagkondenar sang mga pagbulotan Judio, si Jesus dapat nga mamatay. Suno sa ila, ang kinahanglan na gid lang amo nga mapakamaayo sang mga Romanhon ang amo nga pamatbat kag nga matugyan Sia sa ila mga kamut.

Nian nag-abut ang ikatlo nga talan-awon sang kalakasan kag pagtamay, nga labing malain pa sang sa nabaton Niya gikan sa mga pakok nga pumoluyo. Sa atubangan gid sang kaparian kag mga gumalahom, upod sang ila pagpakamaayo, nga ini nga butang nahanabo. Ang tagsa gid ka balatyagon sang pagkaluoy kag pagkatawhanon nagtaliwan gikan sa ila tagipusoon. Kon maluya man ugaling ang ila pangatarungan, kag mapasawan sa pagpahipus sang Iya tingog, may iban pa gid sila nga hinganiban, katulad

[1039]

sang mga galamiton nga nagpahipus sang mga herejes sa tanan nga katuigan, — pagpaantus, kapintas kag kamatayon.

Sang ipabutyag sang mga hukom ang pamatbat sa kay Jesus, ang isa ka yawan-on nga kaakig nagdapul sa mga katawohan. Ang bagrong sang mga tingog daw iya sang talunon nga mga hayop. Ang kadam-an nagdalasa kay Jesus nga nagasinggitan, Nakasala Sia, patyon Sia! Kon indi pa tungod sa mga hangaway Romanhon wala na unta mabuhi si Jesus agod malansang sa krus sang Kalbaryo. Kuntani gingusnit Sia sa atubangan sang Iya mga hukom, kon wala magpatunga ang mga pagbolut-an Romanhon, kag gintapna ang kalakasan sang mga guban bangod sa pakusog sang mga hinganiban.

Ang mga diwatahan naakig sa mapintas nga pagtratar sa isa nga wala mapamatud-i bisan isa. Ang mga opisyaes nga Romanhon nagpabutyag nga bangod sa pagkondenar sa kay Jesus, ang mga Judio nagpasilabut sa pagbolut-an Romanhon, kag isa pa nga sumpong sa kasugoan Judio ang pagkondenar sa kamatayon sa isa ka tawo bangod sa iya kaugalingon nga pamatuod. Ini nga paghilabot nagpauntat sing makadali sang amo nga hilikuton; apang ang mga pangulong Judio patay tanan sa pagkaawa kag pakahuya.

[1040] Ang kaparian kag mga pangulo nalimot sang pagkadungganon sang ila palangakoan, kag ginpalakasan nila ang Anak sang Dios upod sang mangil-ad nga pangalan. Ginyaguta Sia bangod sang Iya ginhalinan. Ginpabutyag nila nga bangod sang iya pakunokuno nga pag-angkon sa Iya kaugalingon nga Mesias amo ang nagpatakus sa Iya sa talamayon nga kamatayon. Ang labing bastos nga mga tawo naghimo sang kalakasan batok sa Manlulowas. Ang daan nga panap-ton ginhaboy sa iya ulo, kag ang Iya manug-umpit nagtampuyong sa Iya sa nawong kag magsiling, “Ikaw nga Kristo, pakta, sin-o ang nagtampa sa Imo?” Sang makuha ang panapton ang isa ka kubos nga pinanubol nagdupla sa Iya nawong.

Matutom nga ginpagkit sang mga manogtunda sang Dios ang tagsa ka may insulto nga pagtulok, panghambal kag buhat batok sa ila hinigugma nga Pangulo. Sa isa sining mga adlaw ining pinanubo nga mga tawo nga nagtamay kag nagdupla sa matawhay, maluspad nga nawong ni Kristo magatulok sa himaya sini, nga nagasiga nga masanag pa sa adlaw.

Kapitulo 76—Si Judas

[1041]

ANG maragtas ni Judas nagapahayag sang isa ka masubo nga katapusan sang kabuhi nga untani napasidunggan sang Dios. Kon namatay si Judas sa wala pa ang iya katapusan nga paglakbay pa Jerusalem, kuntani naisipan sia nga isa ka tawo nga takus sang duog sa tunga sang napulogduha, kag isa nga kahidlawan sing maayo. Ang karigkam nga nagsunod sa iya sa mga katuigan wala unta magluntad kon indi tungod sa mga kinaiya nga napahayag pagtakop sang iya maragtas. Apang gintuyo nga ang iya kinaiya mapadayag sa kalibutan. Mangin isa ka paandam batok sadtong, katulad niya, magluib sang balaan nga pagsalig.

Sing makadali sa wala pa ang Paskua ginbag-o ni Judas ang iya kasugtanan sa mga pari sa pagtugyan sa kay Jesus sa ila mga kamut. Nian nagkasugot sila nga dakpon ang Manlulowas gikan sa duog nga ginpamalandongan kag ginapangamuyoan niya. Kutob sang sinalosalo didto sa puloy-an ni Simon, may kahigayunan si Judas sa pagbinagbinag sang buhat nga iya ginsaad nga himuon, apang ang iya buko wala magbaylo. Bangod sa katloan ka panid nga pilak —ang bili sang isa ka ulipon —ginbaligya niya ang Ginuo sang himaya pakadto sa kaholuyan kag kamatayon.

Kinaandan gid nga si Judas may malig-on nga paghi- [1042]gugma sa kuarta; apang wala gid sia magtuman-kadunot sa paghimo sang katulad nga buhat. Gindalo niya ang espiritu sang kahakog tubtob nga nahimo ini nga manughikot-nga-gahom sa iya kabuhi. Ang gugma sa manggad naglabi ka bug-at sang sa gugma niya kay Kristo. Bangod sa pagpaulipon sa isa ka bisyo, nagtugyan sia sang iya kaugalingon sa kay Satanas, agod nga tabugon tubtob diin sa pagpakasala.

Si Judas nagbuylog sa mga gintoton-an sa panahon nga madamo ang nagsunod kay Kristo. Ang mga pagtudlo sang Manlulowas nagtandug sang ila tagipusoon samtang nagapamati sila nga naurongan sa Iya mga pulong, nga ginhambal sa sinagoga, sa ubay sang dagat, kag sa bukid. Nakita ni Judas ang mga balatianon, ang lupog, ang bulag, nga nagdaguso sa kay Jesus gikan sa kabanwahanan kag dak-

[1043]

banwa. Nakita niya ang mga tagumatayon nga ginapahamtang sa Iya tiilan. Nasaksihan niya ang dalagkong binuhatan sang Manlulowas sa pag-ayo sang mga masakiton, pagtabug sang mga yawa, kag ang pagbanhaw sang mga minatay. Nabatyagan niya sa iya kaugalingon ang kapahayagan sang gahom ni Kristo. Ginkilala niya nga ang mga pagtudlo ni Kristo labaw sa bisan diin nga iya nabatian. Gin-higugma niya ang Dakung Manonudlo, kag naghandom nga mangin kaupod Niya. Nabatyagan niya ang handom sa pagbag-o sang kinaiya kag kabuhi, kag ginlauman niya nga masalapan ini bangod sa pagpakigangot sang iya kaugalingon sa kay Jesus. Wala pagtabuga sang Manlulowas si Judas. Ginhatagan niya sia sang duog sa tunga sang napulogduha. Ginsaligan Niya sia sa paghimo sang bulohaton sa pagkamanugwali. Ginhatagan Niya sia sang gahom sa pag-ayo sang masakiton, kag ang pagtabug sang mga yawa. Apang si Judas wala makaabut sa bahin nga magtugyan sia sing bug-os sang iya kaugalingon kay Kristo. Wala niya gintalikdi ang iya kalibutanon nga handom kag ang iya gugma sa pilak. Samtang ginbaton niya ang palangakoan nga mangin manugpangalagad ni Kristo, wala niya pagdalha ang iya kaugalingon sa idalum sang diosnon nga pagdihon. Nagbatyag sia nga mahawiran niya ang iya kaugalingon nga paghukom kag kaisipan, kag ginpatubo niya ang isa ka batasan sa pagsaway kag sa pagsumbong.

Ang mga gintoton-an may mataas nga paghangad sa kay Judas, kag may dako sia nga influensia sa ila. Bisan sia may mataas nga pagkilala sang iya kaugalingon nga ikasangkul, kag ginkabig ang iya mga kautoran nga may dako nga pagkaubos sang sa iya bahin sa paghukom kag sa ikasarang. Naghunahona sia nga wala sila sing nahibaloan sa pagpangita sang ila kahigayunan, kag magpamentaha sa sini. Indi gid mag-uswag ang iglesia upod sang katulad ka malapit-sing-pagtan-aw nga mga pangulo. Si Pedro madalidalion; magahulag sia nga wala sing pagbinagbinag. Si Juan, nga nagadamisag sang mga kamatuoran gikan sa mga bibig ni Kristo, ginkabig ni Judas nga walawala gid sa pagpatikang. Si Mateo, nga nahanas sa pagtul-id sang tanan nga mga butang, maidid sa pagkamaminatud-on, padayon nga nagapamalandong sang mga pulong ni Kristo, kag nawili sa sini, nga hunahona ni Judas, indi masaligan sa paghimo sang kalit kag may palanan-awon nga pagpatikang. Subong sini ang pagtingob ni Judas sang mga gintoton-an, kag gindayaw

niya ang iya kaugalingon nga kon indi tungod sa iya ikasarang sa pagdumala ang iglesia ayhan masami nga maligban kag mahuy-an. Ginkilala ni Judas ang iya kaugalingon nga amo lamang ang sangkul, nga indi malabawan. Sa iya kaugalingon nga pagbulobanta, nangin isa sia ka kadayawan sa bulohaton, kag masami niya ginpakilala ang iya kaugalingon nga subong sini.

Binulag si Judas sang iya kaugalingon nga maluyang kinaiya, kag ginpahamtang sia ni Kristo sa duog nga diin may kahigayunan sia sa pagtan-aw kag sa pagtadlong sini. Subong nga manugtipigbahi handi sang mga gintotonan, masami sia nga ginatawag sa pagsakdag sang mga kinahanglanon sang diutay nga kinabon, kag ang pagpaumpaw sang mga kinahanglanon sang mga timawa. Pagsiling sa iya ni Jesus didto sa hulot sang Panihapon, “Ang pagabuhaton mo himoa sing madali,” (Juan 13:27), naghunahona ang mga gintotonan nga ginsugo sia sa pagbakal sang mga kinahanglanon tuhoy sa sinalosalò, ukon ayhan may inughatag sa kubos. Sa pagpangalagad sa iban, mahimo unta nga napatubo ni Judas ang dilimaiyaiyahon nga espiritu. Apang samtang nagapamati sia adlawadlaw sa mga leksyon ni Kristo kag pagsaksi sang iya dilimaiyaiyahon nga kabuhi, nagpatuyang si Judas sa iya mahinamkunon nga kabobut-on. Ang tagdiutay nga kantidad nga masami nagaagi sa iya mga kamut nangin padayon nga pagsulay sa iya. Masami nga kon makahimo sia sang diutay nga pagpangalagad tuhoy kay Kristo, ukon naggamit sang mga tinion sa pinagtoluohan nga katuyoan, ginbayran niya ini gikan sa iya diutay nga tinipon. Sa iya itolulok ini nga mga pamalibad ginmali niya sa iya binuhatan; apang sa mata sang Dios, nangin isa sia ka makawat.

Ang masami ginasulit nga pabutyag ni Kristo nga ang Iya ginharian indi sa sini nga kalibutan nagpasandad sa kay Judas. Gintalian niya ang iya ginapaabut nga himuon ni Kristo. Ginplano niya nga hilwayon si Juan gikan sa bilanggoan. Apang karon, gintugotan si Juan nga pagapugotan. Kag si Jesus naman, sa baylo nga magpakilala sang iya kinamatarong kag timalusan ang kamatayon ni Juan, nagpahuway upod sang iya mga gintoton-an pakadto sa kahanayakan. Luyag ni Judas ang maisugon nga pagpakig-away. Gindahum niya nga kon indi lang pagpunggan ni Jesus ang pagpatuman sang mga gintoton-an sang ila mga buko, magalabi ka mainuswagon ang bulohaton. Gintandaan niya ang nagadugang nga

kaakig sang mga pangulong Judio, kag nakakita nga wala pagpatiha ang ila hangkat sang ginkinahanglan nila kay Kristo ang timaan gikan sa langit. Nabuksan ang iya tagipusoon sa dipagtuon, kag ang kaaway naghatag sang mga hunahona sang pagpamangkut kag pagribok. Ngaa nga masami si Kristo nagahambal sang mga butang nga makapaluya? Ngaa gintagna Niya ang pagtilaw kag paghingabut tuhoy sa Iya kaugalingon kag sang mga gintoton-an? Ang handom sa pag-angkon sang mataas nga palangkoan sa bag-o nga ginharian amo ang nagtuytoy sa kay Judas sa pagsakdag sang tinindugan ni Kristo. Pagapas-awon bala ang iya paglaom? Wala pa makapamatud si Judas nga si Jesus indi Anak sang Dios; apang nagapanayasat sia, kag nagapaninguha sa pagsapo sang kaathagan sang iya dalagko nga mga binuhatan.

Way sapayan sang kaugalingon nga mga pagtudlo sang Manloluwas, padayon si Judas nga nagapabutyag sang panghunahona nga magagahom si Kristo bilang hari sa Jerusalem. Gintinguhaan niya nga mapautwas ini didto sa pagpakaon sang lima ka libo. Sa sini nga hitabo nagbulig si Judas sa pagpanagtag sang mga pagkaon sa gutom nga kadam-an. May kahigayunan sia sa pagtanaw sang kaayohan nga yara sa Iya gahom ang paghatag sa iban. Nabatyagan niya ang kaayawan nga masami nagaabut sa pag-alagad sa Dios. Nagbulig sia sa pagdala sang mga masakiton kag nagaantus gikan sa kadam-an pakadto kay Kristo. Nakita niya kon daw ano nga kaumpawan, ano nga kalipay kag kasadya, ang nagaabut sa tawhanon nga tagipusoon bangod sa manug-ayo nga gahom sang Manugpaayo. Mahimo nga nahangpan niya ang mga paagi ni Kristo. Apang ginbulag sia sang iya kaugalingon nga pagkadalok. Una si Judas nga magpamentaha sang kasidla nga ginpukaw sang tanhaga sang mga binarintang tinapay. Sia amo ang nagpanguna sang buko sa pagkuha kay Kristo sa pakusog kag himuon Sia nga hari. Matulin kaayo ang iya handom. Ang iya kapas-awan nangin mapait.

Ang pamulongpulong ni Kristo sa sinagoga naha nungod sa tinapay sang kabuhi amo ang lilisoan-ngabahin sa maragtas ni Judas. Nabatian niya ang mga pulong, “Luwas lang kon magkaon kamo sang unod sang Anak sang tawo, kag mag-inum sang Iya dugo, wala kamo sing kabuhi nga sa inyo.” Juan 6:53. Nakita niya nga ginatanyag ni Kristo ang espirituhanon sa baylo sang dutan-on nga mga bagay. Ginkilala niya ang iya kauga lingon nga may malayo-

sing-palanan-awon, kag huna hona niya nga iya nakita nga wala gid sing kadungganan si Kristo, kag nga indi Sia makahatag sang mataas nga palangakoan sa Iya mga sumolunod. Nagtapat sia nga indi maghiusa sing hapiit sa kay Kristo kundi nga mahimo sia magpalayo. Bantayan lang niya anay. Kag nagbantay gid sia.

Kutob sina nga tion nagpahayag sia sang katahap nga nagpag-amo sang mga gintoton-an. Nagpanugod sia sang mga balaison kag makapatalang nga mga balatyagon nga nagsulit sang mga pangatarungan sang mga eskriba kag mga Fariseo batok sa ginaangkon ni Kristo. Ang tanan nga tagdiutay kag dalagko nga mga kagamo kag mga krus, ang mga kaiwatan kag ang daw makita nga pamalabag sang kauswagan sang maayong balita gin talastas ni Judas nga kapahayagan batok sa pagkamatuod sini. Magatugda sia sang mga texto sa Kasulatan nga wala sing kaangtanan sa mga kamatuoran nga pahayag ni Kristo. Ini nga mga texto nga napinig gikan sa ila naangtan, nagpalibog sa mga gintoton-an, kag nagpadugang sang pagkaluya nga padayon nga naga-ipit sa ila. Apang ini tanan gin-himo ni Judas sa paagi nga magapahayag nga kuno maukod sia. Kag samtang ang mga gintoton-an nagapangita sang mga kapahayagan sa pagpamatuod sang pinamulong sang dakong Manonudlo, indi lang mahibal-an, ipalikaw sila ni Judas sa liwan nga panghunahona. Busa sa pinagtoluohan nga paagi, kag daw mainalamon, ginapahayag niya ang mga bagay sa lain nga kapawa sang sa ginhatag ni Jesus kag butangan sang kaholugan nga liwan sang sa buot Niya ipahangop. Ang iya mga sudyot padayon nga nagapukaw sang matinguhaon nga handom tuhoy sa umalagi nga pagpasulabi, kag sa amo sini ginapaliso niya ang mga gintoton-an gikan sa talalupangdon nga mga bagay nga ila unta tamdon. Ang sinuay sa kon sin-o sa ila ang labing dako sa kabilugan ginpukaw ni Judas.

Sang ginpabutyag ni Jesus sa manggaranon nga pamatan-on nga pangulo ang mga palahinandigan sang pagkagintoton-an, wala mahamuot si Judas. Naghunahona sia nga nagsayop ini. Kon ang mga tawo nga katulad sini nga pangulo makapakig-angot sa tumoluo, makabulig sila sa pagsakdag sang bulohaton ni Kristo. Hunahona niya nga kon ginbaton lang si Judas nga palamangkutan, makasudyot sia sang madamo nga mga piano tuhoy sa kaayohan sang diutay nga iglesia. Ang iya mga palatukoran kag mga paagi ayhan magalain

[1047]

sang sa iya ni Kristo, apang naghunahona sia nga sa sini nga mga bagay labing maalam pa sia sa kay Kristo.

[1048] Sa tanan nga ginsiling ni Kristo sa Iya mga gintotonan, may pila ka butang didto nga, sa iya tagipusoon, wala magpasugot si Judas. Sa idalum sang iya pagpanghikot, ang tapay sang kaaligutgot madasig nga nagapanga- budlay. Wala makita sang mga gintoton-an ang tunay nga gakod sini; apang nakita ni Jesus nga si Satanas naga-paalinton sang iya kinaiya sa kay Judas, kag bangod sini nagabukas sang palatayunan nga sa diin mahimo niya nga makabig ang iban nga gintoton-an. Isa ka tuig ini sa wala pa ang pagluib, ginpabutyag ni Kristo, “Indi bala napulogduha kamo nga ginpili Nakon?” ang siling Niya, “kag nga ang isa sa inyo isa ka yawa?” Juan 6:70.

Apang si Judas wala magpakita sang pagpamatok, bisan mag-pamangkot lang sang buot silingon sang Manlulowas. Wala sia magkumod sing dayag tubtob didto sa sinalosalo sa puloy-an ni Simon. Paghaplas ni Maria sang tiil sang Manlulowas, ginpakita ni Judas ang iya maiyaiyahon nga panimuot. Ang pagsabdong ni Jesus nangin batyay sa iya espiritu. Ang napilasan nga bugal kag ang handom sa pagtimalus amo ang nagbungkag sang pamalabag kag ang kahakog nga iya gin-alila sing madugay amo ang naggahom. Amo ini ang maagihan sang tagsatagsa nga nagapadayon sa pagkuti sa sala. Ang mga nahot sang pagpatuyang nga wala ginpamatoki kag ginalandas nagapasugot sa pagsulay ni Satanas, kag ang kalag dalhon nga binilanggo sang iya kabobut-on.

Apang wala pagid magpatig-a sing tuman si Judas. Bisan pa nga makaduha na sia magtug-an sa pagluib sa Manlulowas, may kahigayunan gihapon sa paghinulsol. Didto sa panihapon sa Paskua ginpamatud-an ni Jesus ang Iya pagkadios bangod sa pagbuyagyag sang buko sang mabudhi. Malolo Sia nga ginsakop si Judas sa Iya pagpangalagad sa mga gintoton-an. Apang ang katapusan nga pakiluoy sa gugma wala pagsapaka. Nian natapatan na ang kaso ni Judas, kag ang tiil nga ginhugasan ni Jesus naggowa sa paghimo sang bulohaton sang maluib.

[1049] Nagpangatarungan si Judas nga kon ilansang si Jesus, mahanabogid ina iya. Ang iya kaugalingon nga buhat sa pagluib sa Manlulowas indi makabaylo sang samputanan. Kon indi mamatay si Jesus, magapilit lamang ini sa Iya sa pagtugyan sang Iya kaugalingon.

Kon ano gid man, may butang nga dag-on si Judas bangod sang iya pagluib.

Apang wala magtuo si Judas nga tugotan ni Kristo nga madakop Sia. Sa pagtugyan sa Iya, tuyo lang niya nga tudloan Sia sang leksyon. Himuon lang niya ang bahin nga magahimo sa Manlulowas nga magmainandamon sa ulihe sa pagtratar kag pagtahod sa iya. Apang wala mahibaloi ni Judas nga ginahatag niya si Kristo agod nga patyon. Daw ano ka sunson, subong nga ginatudlo sang Manlulowas sa Iya mga palaanggiran, nga ang mga eskriba kag Fariseo natipyok bangod, sa Iya mga mapaanggiron nga paglaragway. Daw ano ka sunson nga ginapamatbatan nila ang ila kaugalingon. Masami nga sang ang kamatuoran mapadulot sa ila tagipusoon, napun-an sila sang kaakig, kag nagpoludyot sila sang bato agod ihaboy sa Iya; apang sa liwan kag liwan, nagpalagyo Sia. Hunahona ni Judas kay nakapalagyo Sia gikan sa madamo nga mga tiglapak, pat-ud gid nga indi Niya pagtugotan karon nga madakop Sia.

Nagtapat si Judas nga ipaagi niya sa pasinawan. Kon matuod gid nga si Jesus amo ang Mesias, ang katawohan nga ginhimoan Niya sing maayo sing labi, magatipyok sa Iya kag ipalanyog Sia nga hari. Magahusay ini sing dayon sang madamo nga hunahona nga karon yara sa pagpang-alag-ag. Kabigon nga binuhatan ni Judas ang pagpahamtang sang hari sa trono ni David. Kag ini nga buhat magapaseguro sa iya sang nahaunang palangakoan, malapit sa kay Kristo, sa bag-ong ginharian.

Ang huwad nga gintoton-an naghimo sang iya bahin sa pagtugyan kay Jesus. Didto sa katamnan, sang iya pagsiling sa pangulo sang guban, “Ang bisan sin-o nga akon halukan, amo ina Sia: uyati ninyo sing maayo” (Mateo 26:48), lubos ang iya pagtuo nga makapalagyo si Kristo gikan sa ila kamut. Nian kon matabo gid man nga basulon sia, ang iya masiling amo, Wala bala ako magsiling sa inyo nga uyati ninyo Sia sing ma-ayo?

[1050]

[1051]

Nakita ni Judas ang mga nagdalakop kay Kristo, nga sa pagtuman sang iya hambal, naggapus sa Iya sing malig-on. Sa katingala nakita niya nga ang Manlulowas nagpasugot nga dalhon Sia. Malinangkagon sia nga nagsunod sa Iya gikan sa katamnan pakadto sa hukmanan sa atubangan sang mga pangulong Judio. Tagsa kation nagapaabut sia nga kibunon Niya ang Iya mga kaaway bangod sa pagpahayag sa ila atubangan nga Anak sang Dios kag himuon

nga walay pulos ang ila paghimbon kag gahom. Apang samtang nagaligad ang mga tinakna, kag nagpasugot lang si Jesus sa mga kalakasan nga ginpapas-an sa Iya, isa ka makakolugmat nga kahadlok ang nagdapul sa maluib nga ginbaligya niya ang iya Agalon sa kamatayon.

Sang nagahinakop ang paghusay, indi na mabatas ni Judas ang pagpaantus sang iya nakasayop nga kaisipan. Hinali lang ang laus nga tingog nagguob sa bug-os nga hulot, nga nagdala sang kakugmat sa tagsa ka tagipusoon: Wala Sia sing sala, hilwaya Sia, O Caipas!

[1052] Ang mataas nga dagway ni Judas makita karon nga nagapanagilot sa nahayanghag nga panong. Mayagpis kag maluspad ang iya nga nawong, kag ang dalagko nga tinulo sang balhas yara sa iya agtang. Nagdalidali pasulod sa hulot-hukmanan, ginhaboy niya sa atubangan sang mataas nga saserdote ang binilog sang pilak nga bili sang iyang pagluib sa iya Ginuo. Hugot nga nagkapyot sia sa kunop ni Caipas, nagpakiluoy sa iya nga buhian si Jesus, upod sang pabutyag nga wala Sia sing nahimoan nga takus sa kamatayon. Maakigon nga gintakli sia ni Caipas, apang pinalibog man, kag daw wala makahibalo kon ano ang iya isiling. Ang pagkamabudhion sang kaparian napadayag. Maathag nga ginhamhaman nila ang gintoton-an agod luiban ang iya Agalon.

“Nakasala ako,” ang singgit liwan ni Judas, “bangod kay ginluiban nakon ang walay sala nga dugo.” Apang ang mataas nga saserdote, sang naumpawan sia, nagsabat nga may pagyaguta, “Ano ang labut namon? Imo ina iya salabton.” Mateo 27:4. Nangin handa ang kaparian sa paggamit kay Judas; apang gintamay nila ang iya pagkanubo. Pagbalik niya sa ila nga may pagtuad, ginsikway sia.

Nian si Judas naghapa sa tiilan ni Jesus, nga nagakilala sa Iya nga amo ang Anak sang Dios, kag nagpakiluoy nga luwason Niya ang Iya kaugalingon. Ang Manlulowas wala magsaway sa nagluib sa Iya. Nahibaloan Niya nga wala maghinulsol si Judas; ang iya pagtuad ginpilit sang nagabatyag sang sayop nga kalag bangod sa makahaladlok nga pagbatyag sang pagpakamalaut, kag ang pagtulok sa paghukom, apang wala sia magbatyag sang makapagisi-sa-tagipusoon nga kalisod nga ginluiban niya ang walay dagta nga Anak sang Dios, kag panghiwalaon ang Isa nga Balaan sang Israel. Apang wala gid si Jesus magmitlang sang pagpakamalaut. Nagtulok Sia

nga may kahanuklog sa kay Judas kag magsiling, Bangod sini nga takna nagkari Ako sa kalibutan.

Ang kumod sang katingala nagguob sa hulot. Sing may kahayanghag nakita nila ang pagpailob ni Kristo sa iya manugluib. Liwan dinapul sila sang pagbatyag nga ini nga Tawo labaw sa mamalatyon. Apang kon Sia ang Anak sang Dios, ang ila pakiana, ngaa nga wala Niya hilwaya ang Iya kaugalingon gikan sa Iya gapus kag magdaug batok sa Iya manugsumbong? [1053]

Nakita ni Judas nga awat lamang ang iya mga pakiluoy, kag dalidali sia nga naggowa gikan sa hulot nga nagasinggit, Ulihe na ang tanan! Ulihe na ang tanan! Nabatyagan niya nga indi sia mabuhi sa pagtan-aw kay Jesus nga ginalansang, kag walay paglaom nga naggowa sia kag magbitay sang iya kaugalingon.

Sang ulihe sang amo man nga adlaw, sa dalanon gikan sa hulot ni Pilato pakadto sa Kalbaryo, natublag ang sininggit kag yaguta sang malaut nga kadam-an nga nagadala sa kay Jesus pakadto sa duog nga pagalansangan. Pag-agi nila sa isa ka masim-ong nga duog, nakita nila sa puno sang patay nga kahoy, ang lawas ni Judas. Makangilidlis yadto nga talan-awon. Bangod sang iya kabug-at nabugto ang lubid nga ginbitayan niya sa kahoy. Nagkalabali ang iya lawas sang pagkahulog, kag ang mga ido naggusnit kag nagakaon sini. Gilayon ginlubong ang iya bangkay agod nga indi makit-an; apang nagkulang ang pagyaguta sa kadam-an, kag madamo ang nangluspapad nga guya nga nagapahayag sang mga ginahunahona sa sulod. Daw ginduaw na sang pagtimalus ang tanan nga nakasayop sa dugo ni Jesus.

[1054]

Kapitulo 77—Sa Hulot-hulokmanan ni Pilato

DIDTO sa hulot-hulokmanan ni Pilato, ang pangulopuod nga Romanhon, nagatindug si Kristo nga nagapus bilang isa ka bini-langgo. Sa palibot Niya yara ang bantay nga mga hangaway, kag ang hulot madali nga napuno sang tumalan-aw. Sa gowa gid lang sang ganhaan, yara ang mga hukom sang Sanhidrin, kaparian, mga pangulo kag ang guban.

Sa tapus ginkondenar si Jesus ang konsilyo sang Sanhidrin nagkara sa kay Pilato agod pakamaayohon kag ipatuman ang pamatbat. Apang ining mga opisyales nga Judio indi magsulod sa hulot-hukmanan nga Romanhon. Suno sa ila kasugoan seremonyal madag-taan sila kon himuon nila ini, kag mapunggan sa pagpakighiambit sang pandut sang Paskua. Sa ila pagkabalag wala nila matalupangdi nga ang manugpatay nga dumot nagdagta na sang ila tagipusoon. Wala nila matalupangdi nga si Kristo amo ang tunay nga obeha sang Paskua, kag nga bangod kay ginsikway nila Sia, ang dakong pandut nawad-an sing kaholugan tuhoy sa ila.

[1055]

Sang gindala ang Manlulowas didto sa hulothukmanan, gintulok Sia ni Pilato sing dimainabyanon. Ining Romanhon nga pangulopuod gintawag sing dali-dali gikan sa iya hiligdaan kag nagtapat sia sa paghimo sang iya bulohaton sing labi ka dali suno sa iya mahimo. Nahanda sia sa pag-alima sa binilanggo upod sang katigdas sang paghukom. Sa pagpakita sang iya matigdas nga dagway, nagkadto sia sa pagtan-aw kon ano nga sari sang tawo ang iya usisaon, nga gintawag sia gikan sa iya hiligdaan sa among maaga nga takna. Nahibaloan niya nga ayhan isa ka tawo nga ginadalian sang mga pagbolut-an Judio nga hukman kag silotan.

Nagtulok si Pilato sa mga tawo nga nagadumala sa kay Jesus, kag nian ang iya itolulok mausisaon nga nagtulok kay Jesus. Nakaalima sia sa nagkalainlain nga mga kriminal; apang wala pa gid sang tawo nga may katulad nga tindug sang pagkaayo kag pagkadungganon nga gindala sa atubangan niya. Wala sia makakita sang tanda sang sayop sa Iya nawong, walay kahadlok, walay kakahas ukon panumpong.

Nakita niya ang isa ka tawo nga may dungganon nga tinindugan kag matawhay, nga ang Iya dagway wala sing timaan sang kriminal kundi ang lagda sang langit.

Ang panagway ni Kristo nakahimo sang pinasulabi nga pagpabatyang sa kay Pilato. Ang iya maayo nga ugali napabugtaw. Nakabati sia nahanungod kay Jesus kag sa Iya mga binuhatan. Ang iya asawa nagsugid nahanungod sang maayo sing binuhatan nga manalagna nga taga Galilea, nga nagpang-ayo sang mga masakiton kag nagbanhaw sang mga minatay. Ginsulit ini nga daw dalamguhanon sa hunahona ni Pilato. Nabatian niya ang mga hinuringhuring gikan sa pila ka mga ginhalinan. Nagpamat-ud sia sa pagkinahanglan sa mga Judio sang panumbongon batok sa binilanggo.

Sin-o ining Tawo, kag diin ninyo Sia ginkuha? ang siling niya. Ano ang panombungon ninyo batok sa Iya? Daw tinakpan ang mga Judio. Nahibaloan nila nga indi nila mapamatud-an ang ila panombungon batok kay Kristo, wala na nila paghanduma ang dayag nga pagusisa. Nagsabat sila nga isa Sia ka malimbongon nga gintawag Jesus, nga Nazaretnon. [1056]

Liwan nagpamangkut si Pilato, “Ano ang inyo panombungon batok sini nga Tawo?” Wala pagsabta sang kaparian ang iya pamangkut, kundi sa mga pulong nga nagpakita sang ila kainit, nagsiling sila, “Kon indi Sia malaut nga tawo indi kuntani namon pagdalthon Sia diri sa imo.” Sa aton pa, kon yadtong mga Sanhidrin, nga ginpasakupan sang tig-una nga mga tawo sa pungsod, magdala sa imo sang isa ka tawo nga ila ginahunahona nga takus sa kamatayon, may kinahanglan pa bala sa pagpamangkut kon ano ang panumbongon batok sa iya? Gindahum nila nga mapabatyang nila si Pilato sang pagkaimportante, kag sa sini matuytoyang sia sa pagpasugot sa ila pangabay nga wala na sing madamo pa nga pulopangusisa. Ginalangkag sila nga mapakamaayo ang ila pamatbat; kag nahibaloan nila nga ang mga katawohan nga nakasaksi sang makatilingala nga mga binuhatan ni Kristo mahimo makasugid sang liwan nga sugilanon sang sa ila ginapatopato karon.

Naghunahona ang kaparian nga upod sang maluya kag maalagagon nga Pilato mapadayon nila ang ila piano nga wala sing sablag. Sa wala pa ini, nakalagda sia sang mando sa pagpatay, nga nagpamatbat sa kamatayon sang mga tawo nga ila nahibaloan nga indi takus nga patyon. Sa iya pagbanta daw ano ka diutay sang kabili-

hanan sang kabuhi sang binilanggo; way sapayan kon nakasala man sia ukon wala. Nagdahum ang kaparian nga hatagan man ni Pilato sing silot sa kamatayon si Jesus nga wala na sing pulopangusisa. Ginpangayo nila ini bilang isa ka pabor sa panahon sang dako nila nga pandut pungsodnon.

[1057]

Apang may yarang butang nga nagpugong sa kay Pilato gikan sa amo nga buhat. Wala sia magpangahas sa paghimo sini. Nabasa niya ang katuyoan sang kaparian. Nadumdoman niya nga sa wala lamang madugay, ginbanhaw ni Jesus si Lazaro, ang tawo nga patay na sa sulod sang apat ka adlaw; kag nagpamat-ud sia sa paghibalo, sa indi pa niya lagdaan ang pamatbat, kon ano ang mga panombungon batok sa Iya, kag kon bala mapamatud-an ini.

Kon tuman man lang ang inyo paghukom, ngaa nga gindala pa ninyo ang binilanggo sa akon? “Kuhaa ninyo Sia kag hukmi sia suno sa inyo kasugoan.” Sa amo nga pamilit, nagsiling ang mga pari nga napamatbatan na nila Sia, apang kinahanglan nila ang pamatbat ni Pilato nga patihon lang ang ila siling nga nakasala si Kristo, kag ipatuman ang ila pamatbat. Sila ang mahibalo sang mangin samputanan sini.

Si Pilato indi kay matarong ukon matutom nga hukom; apang bisan pa nga maluya sia sa pinamatasan nga gahom, nagdumili sia sa pagtugot sini nga pangabay. Indi niya mapamatbatan si Jesus tubto nga may panombungon batok sa Iya.

Nabutang sa ital-ital ang kaparian. Nasapwan nila nga dapat nila sukloban ang ila pagkasalimpapaw sa idalum sang labing madamol nga paghinago. Indi dapat mapahayag nga gindakop si Kristo bangod sa pagtoluohan. Kon amo ini ang himuon nga kabangdanan, ang ila ginhimo wala sing kabug-aton sa kay Pilato. Dapat nila ipakita nga si Jesus nagpaninguha batok sa kinaandan nga kasugoan; nian pagasilutan sia bilang isa ka kaaway sang pungsod. Masami nga may kinagamo kag pagribok sa tunga sang mga Judio batok sa pagbolut-an Romanhon. Gin-alima ini sing mahigpit sang mga

[1058]

Romanhon, kag padayon sila nga nagaalimat agod matapna gilayon ang amo nga mga kagamo.

Sang pila lamang ka adlaw sa wala pa ini nga hitabo, gintinguhaan sang mga Fariseo nga masiod si Jesus upod sang pakiana, “Suno bala sa kasugoan ang paghatag naton sang buhis sa kay Cesar?” Apang ginpadayag ni Kristo ang ila pagkasalimpapaw. Ang

mga Romanhon nga nakatambong nakakita sang kapas-awan sang manughimbon, kag ang pagpakahuya sa ila sang Sia magsabat, “Thatag ninyo sa kay Cesar ang iya ni Cesar.” Lucas 20:22-25.

Naghunahona karon ang kaparian nga ipahayag nila nga sa sini nga hitabo si Kristo nagpanudlo sang ila ginalauman nga Iya itudlo. Sang wala na sila sing mahimo nagtawag sila sang tatlo ka saksi nga butigon nga magbulig sa ila, “kag nagsugod sila sa pagsumbong sa Iya nga nagasiling, Nakita namon ini nga tawo nga nagapaluya sa pungsod, kag nagdumili sa paghatag sang buhis sa kay Cesar, nga nagsiling nga Sia mismo amo ang Kristo, nga isa ka Hari.” Tatlo ka panombungon nga ang tagsa sini wala sing sadsaran. Nahibaloan ini sang kaparian, apang nanginhanda sila sa paghimo sang kabutigan lamang maangkon nila ang ila buko.

Nakita ni Pilato ang lalapsan sang ila katuyoan. Wala sia magtuo nga ang binilanggo naghimbon batok sa panguloan. Ang iya mahagop kag mapainobuson nga dagway wala nagkasinanto sa panombungon. Nagtuo si Pilato nga may isa ka madalum nga himbon sa paglaglag sang isa ka walay sala nga tawo nga nagabalabag sa dalanon sang mga Judiong dungganon. Pagbalikid niya sa kay Jesus, nagpakiana, “Ikaw bala ang Hari sang mga Judio?” Ang Manulowas nagsabat, “Imo ina ginsiling.” Kag samtang nagahambal Sia, nagbadlak ang Iya dagway nga daw ginsilakan ini sang silak-adlaw.

Pagkabati nila sang Iya sabat, si Caipas kag ang iya kaupod nagtawag sang igtalupangod ni Pilato sa pagpamatuod nga si Jesus nag-ako sa mga kasaypanan nga ginsumbong sa Iya. Upod sang magansal nga mga sininggit, ang kaparian, mga manonulat kag mga pangulo nagsugo nga pamatbatan Sia sa kamatayon. Ang sininggit ginsalo sang guban, kag ang kagahod makatilingil. Nalibugan si Pilato. Pagkakita nga wala man magsabat si Jesus sa Iya manugsumbong, nagsiling sa Iya si Pilato, “Wala Ikaw sing masabat? Yari karon, madamo ang mga butang nga ginapamatuod nila batok sa Imo. Apang wala gihapon magsabat si Jesus.”

Nagatindug sa likod ni Pilato, nga makita sang tanan sa hukmanan, nabatian ni Kristo ang kalakasan; apang wala gid Sia magsabat bisan isa ka tinaga sa tanan nga panombungon batok sa Iya. Ang Iya tinindugan naghatag sang pagpamatuod sang nabatyagan nga pagkawalay sala. Nagtindug Sia nga wala mationg batok sa kasingkal sang balod nga nagsalakay sa Iya. Daw subong nga ang

[1059]

mabug-at nga alintabo sang kaalipungot, nga nagataas kag nagataas kaangay sang kabaluran sa ginalabugay nga dagat, nga nagdapyo sa palibot Niya, apang wala makatandug sa Iya. Nagtindug Sia nga malinong, apang ang iya kalinong isa ka kadagmitan. Katulad sia sang kapawa nga nagsilak gikan sa sulod pakadto sa gowa nga tawo.

[1060] Natingala si Pilato sa Iya tinindugan. Ini bala nga Tawo wala nagasapak sang mga nagakalatabo kay wala Sia nagakabalaka sa pagluwas sang Iya kabuhi? nagpamangkut sa iya kaugalingon. Samtang nagatulok sia sa kay Jesus, nga nagabatas sang insulto kag pagyaguta nga wala sing pagtimalus, nabatyagan niya nga indi Sia kaangay ka dimatarong kag malaut subong sang magansal nga kaparian. Nagdahum sa pagkuha sang kamatuoran gikan sa iya kag nga makapalagyo gikan sa kagansal sang kadam-an, ginpapalapit ni Pilato sa iya luyo si Jesus kag liwan nga nagpakiana, “Ikaw bala ang Hari sang mga Judio?”

Wala pagsabta ni Jesus sing tuhoy ini nga pakiana. Nahibaloan Niya nga ang Balaan nga Espiritu nagapangabudlay kay Pilato, kag ginhatagan sia sang kahigayunan sa pagkilala sang iya ginabatyag. “Ginasiling mo bala ini sa imo kaugalingon?” ang pamangkut Niya, “ukon ginsugiran ka lang sang iban nahanungod sa Akon?” Ang buot silingon, yadto bala panombungon lamang sang kaparian, ukon ang isa ka handom sa pagbaton sang kapawa gikan kay Kristo, nga nagtiklod sang pagpakiana ni Pilato? Nahangpan ni Pilato ang buot silingon ni Kristo; apang ang bugal nagbangon sa iya tagipusoon. Indi niya pagkilalahon ang pagpabatyag nga nagatulod sa iya. “Judio bala ako?” ang siling niya. “Ang Imo kaugalingon nga pungsod kag ang pangulong kaparian nagtugyan sa Imo sa akon: Ano ang Imo nahimo?”

Nagligad ang bulawanon nga kahigayunan ni Pilato. Apang wala sia pag-ibilin ni Jesus nga wala sing dugang nga kapawa. Way sapayan nga wala Niya pagsabta sing tuhoy ang pakiana ni Pilato, gin-athag Niya ang pagpabutyag sang Iya kaugalingon nga katuyoan. Ginpahangop Niya sa kay Pilato nga wala Sia nagapangita sang dutan-on nga trono.

“Ang Akon ginharian indi sa sini nga kalibutan,” ang siling Niya; “kon ang Akon ginharian sa sini nga kalibutan, nian ang Akon nga sulogun magapakigaway, agod nga indi Ako matugyan sa mga Judio: apang karon ang Akon ginharian indi nagikan diri.

Busa si Pilato nagsiling sa Iya, Isa gali Ikaw ka Hari? Nagsabat si Jesus, Imo ina ginsiling nga Ako isa ka hari. Sa sini nga katuyoan nga nabun-ag Ako, kag bangod sini nga nagkari Ako sa kalibutan, agod nga makapanaksi Ako sa kamatuoran. Ang tagsa nga yara sa kamatuoran, nagapamati sang Akon tingog.” [1061]

Ginpamatuod ni Kristo nga ang Iya mga pulong amo mismo ang yabi nga magabukas sang misteryo sa sadtong nahanda sa pagbaton sini. May ara sia sang nagadayawsa-kaugalingon nga gahom, kag amo ini ang tinago sang paglapnag sang Iya ginharian sang kamatuoran. Buot Niya ipahangop sa kay Pilato nga ang pagbaton kag paggamit sang kamatuoran amo ang makatukod liwan sang ya naglaglag nga kinaiya.

May handom si Pilato sa paghibalo sang kamatuoran. Naglibog ang iya kaisipan. Hanuot sia nga naghugakom sang pinamulong sang Manlulowas, kag ang iya tagipusoon ginlabugay sang isa ka dako nga kahidlaw kon ano gid kag kon paano niya maangkon ini. “Ano ang kamatuoran?” ang pamangkut niya. Apang wala na sia maghulat sang sabat. Ang kinagamo sa sagoa nagtawag sa iya sa ginakabalak-an sang takna; kay ang kaparian nagasinggit tuhoy sa gilayon nga paghulag. Paggowa niya sa mga Judio, maathag nga ginpabutyag niya, “Wala ako sing nakita nga bisan ano nga sayop sa Iya.”

Ining mga pulong gikan sa dimatinuohon nga hukom isa ka matigdas nga pagsabdong sa kabutigan kag kabakakon sang mga pangulo sa Israel nga nagasumbong sa Manlulowas. Sang nabatian ini sang kaparian kag mga tiguang gikan kay Pilato, nanging walay dulonan ang ila kapas-awan kag kaalipungot. Madugay sila nga naghimbun kag naghulat tuhoy sini nga kahigayunan. Sang nakita nila nga daw sa buhian si Jesus, daw nahanda sila sa paggusnit sa Iya. Ginbuyagyag nila si Pilato, kag ginpahog sia sang pagkaakig sang pagbulot-an Romanhon. Ginsumbong nila sia nga nagdumili sa pagtagudili sa kay Jesus, nga, suno sa ila, nagpahamtang sang Iya [1062] kagalingon batok sa kay Cesar.

Nian ang maakigon nga mga tingog nabatian, nga nagpahayag nga ang maribukon nga influensia ni Jesus nabalalaha na sa bug-os nga pungsod. Ang kaparian nagsiling, “Ginalabugay Niya ang katawohan, nga nagapanudlo sa bug-os nga kahudiyohan, sugod sa Galilea pakadto diri sini nga duog.”

Sa sini nga tion wala gid sing hunahona si Pilato sa pagkon-denar sa kay Jesus. Nahibaloan niya nga nagsumbong ang mga Judio bangod sa dumot kag kahisa. Nahibaloan niya ang iya katung-danan. Ang katarungan nagakinahanglan nga buhian si Kristo gi-layon. Apang nahadlok si Pilato sang kaakig sang katawohan. Kon dumilian niya ang pagtugyan sa kay Jesus sa ila kamut, magabangon ang kagamo, kag amo ini ang iya ginkahad lukan nga sugataon. Sang nabatian niya nga si Kristo gikan sa Galilea, namat-ud sia nga ipadala didto sa kay Herodes, ang pangulo sina nga duog, nga didto nian sa Jerusalem. Naghunahona si Pilato nga paagi sini mabalhin niya ang salabton sang paghusay gikan sa iya kaugalingon pakadto sa kay Herodes. Naghunahona pa gid sia nga amo ini ang maayo nga kahigayunan nga mabulong ang madugay nga pagsinuay niya kag ni Herodes. Kag namatud-an ini. Ang duha ka mga pangulo nag-abyanay bangod lamang sa paghusay sa Manlulowas.

[1063] Busa gintugyan liwan ni Pilato si Jesus sa mga hangaway, kag sa tunga sang mga pagtamay kag pag insulto sang guban, gindalidali Sia nga dalhon didto sa hulot-hulokmanan ni Herodes. “Pagkakita ni Herodes sa kay Jesus, nalipay gid sia sing tuman,” Wala pa gid sia makapakigkita sa Manlulowas, apang “dugay na nga naghandom sia nga magtan-aw sa Iya kay nakabati sia sang madamo nga mga butang nahanungod sa Iya; kag nagalaom sia sa pagtan-aw sang mga katingalahan nga nahimo Niya.” Amo ining Herodes nga nadagtaan ang kamut sang dugo ni Juan nga manugtugmaw. Sang una nga pagkabati ni Herodes sa kay Jesus, kinulbaan sia kag nagsiling, “Si Juan na ini nga akon ginpugotan: nabanhaw sia gikan sa mga minatay;” “kag gani ining mga gahom nagahikot sa Iya.” Marcos 6:16; Mateo 14:2. Apang ginhandom ni Herodes sa pagpakigkita sa kay Jesus. Nian may kahigayunan sia sa pagluwas sang kabuhi sini nga manalagna, kag ginalauman sang hari ang pagpanas sing dayon gikan sa iya painoino sang handumanan sadtong maduguon nga ulo nga gindala sa iya sa planggana. Ginhandom man niya nga matagbaw ang iya kaluyag sa pagtan-aw, kag naghunahona nga kon hatagan si Kristo sang kahigayunan nga mabuhian, himuon Niya ang bisan ano nga butang nga pangayuon sa Iya.

Isa ka dako nga kadam-an sang kaparian kag mga tigulang ang nag-upod kay Kristo pakadto sa kay Herodes. Kag sang ginpasulod ang Manlulowas, ining mga dungganon, nga tanan sila nagaham-

bal sing maakigon, nagpamilit sang ila mga panombungon batok sa Iya. Apang wala pagsapaka ni Herodes ang ila panombungon. Nagsugo sia nga maghilipus, nga naghandom sang kahigayunan nga makapisapisa sa kay Jesus. Ginmando niya nga hubaran si Kristo, kag sa amo man nga tion ginsumbong ang kaaway Niya nga tuman sila ka barubal sa pag-alima sa Iya. Pagtan-aw nga may kaawa sa mahidaeton nga nawong sang Manunobos sang kalibutan, nabasa niya gikan sa sini ang kaalam kag ang kaputli lamang. Sia kag si Herodes natagbaw nga si Kristo ginsumbong lang bangod sa kaimon kag kahisa.

Sa madamo nga mga pulong ginpamangkut ni Herodes si Kristo, apang sa amo nga kadugayon padayon nga nagmalinong ang Manlulowas. Sa sugo sang hari ang tanan nga piang kag lupog gindala sa sulod, kag ginmandoan si Kristo sa pagpamatuod sang Iya ginaangkon sa paghimo sang mga katingalahan. Ginsiling sang mga tawo nga makaayo Ka sang mga masakiton, siling ni Herodes. Luyag ko makita nga ang naglapnag nga kadungganan indi kay kabutigan. Wala gid magsabat si Jesus kag padayon nga nagpamilit si Herodes: kon makahimo Ka sang katingalahan sa iban, himoa ini karon tuhoy sa Imo kaayohan, kag mangin maayo ini sa Imo. Liwan nagsugo sia, Pakitai kami sang timaan nga yara sa Imo ang gahom suno sa hinuringhuring nga ginpasibangod sa Imo. Apang katulad sang wala makakita ni makabati si Kristo. Ang Anak sang Dios nagsuklob sang kinaiya sang tawo. Himuon Niya ang dapat himuon sang tawo sa amo nga kahimtangan. Busa indi Sia maghimo sang katingalahan sa pagluwas sang Iya kaugalingon gikan sa kasakit kag kaholuy-an nga batason sang tawo kon mapahamtang sa amo nga kahimtangan. [1064]

Nagsaad si Herodes nga maghimo lang si Kristo sang katingalahan sa iya atubangan, pagabuhian Sia. Ang mga manugsumbong ni Kristo nakakita gid sa ila kauga lingon nga mata sang dalagko nga mga binuhatan sang iya gahom. Nabatian nila nga nagsugo Sia sa lulobngan sa paglu-ad sang iya minatay. Nakita nila ang patay nga naggowa sa pagtuman sa Iya sugo. Hinadlukan sila basi kon mahimo Sia karon sang katingalahan. Ang katulad nga kapahayagan mangin lampus-sa-kamatayon sa ila mga piano, kag ayhan magabili sang ila kabuhi. Sa liwan, ang kaparian kag mga pangulo, sa ila dako nga kalangkag, ginpilit ang ila panombungon batok sa Iya. Nag-

[1065] pabutyag sila sa pinadako nga tingog nga kuno isa Sia ka maluib, isa ka manugpasipala. Nagahimo Sia sang mga katingalahan bangod sa gahom nga ginhatag sa Iya ni Beelzebub, ang prinsipe sang mga yawa. Ang hulot nahimo nga isa ka talan-awon sang kagamo, lain ang ginasinggit sang isa, kag lain man ang isa.

Ang kaisipan ni Herodes kulang na ang pagбатыag sang sa tion nga nagkurog sia sa kakugmat sa pangabay ni Herodias tuhoy sa ulo ni Juan nga manugtugmaw. Sing makadali nabatyagan niya ang sudlot sang pagbasol bangod sa iya makahaladlok nga buhat; apang ang iya pinamatasan nga inughalangop naglabi kag labi pa gid kanubo bangod sang iya mapinatuyangon nga kabuhi. Karon nangin tuman ka tig-a sang iya tagipusoon nga napabugal na niya ang silot nga ginhatag niya sa kay Juan tungod kay nangahas ini sa pagsabdong sa iya. Kag ginpahog niya karon si Jesus, nga ginsulitsulit pa ang iya pabutyag nga yara sa iya ang gahom sa pagbuhi ukon sa pagtagudili sa Iya. Apang wala sing timaan sa kay Jesus nga nagpamatuod nga ginpamatian Niya ang mga pulolungon.

Nainit si Herodes bangod sining paghipus. Daw nagapakilala nga wala ginasapak ang iya kagamhanan. Sa bugalon kag mapadayawon nga hari, ang dayag nga pagsabdong nangin indi tuman ka lain sang sa amo sini nga dipagsapakon. Liwan ginpahug niya nga may kaakig si Jesus, nga nagpabilin nga wala mationg kag mahipus. Apang wala Sia sang igo nga mga pulong tuhoy sadtong nagatamastamas sang kamatuoran sa idalum sang ila dibalaan nga mga tiil.

[1066] Mahimo mahambalan ni Kristo si Herodes sang mga pulong nga makatublok sang dulunggan sang pinatig-a nga hari. Mahimo nga pamasakiton sia tungod sa kahadlok kag pagkurog bangod sa pagpahamtang sa atubangan niya sang bug-os nga kalautan sang iya kabuhi, kag ang kakugmat sang iya palaabuton nga kapahamakan. Apang ang paghipus ni Kristo amo ang labing matigdas nga pagsabdong nga mahimo Niya mahatag. Ginsikway ni Herodes ang kamatuoran nga ginhambal sa iya sang labing dako sa tanan nga mga manalagna, kag wala na sing iban pa nga balita nga iya batunon. Wala sing isa ka tinaga gikan sa Halangdon sang langit tuhoy sa iya. Yanang dulunggan nga padayon nga nabuksan sa tawhanon nga kasakit, wala sing duog tuhoy sa sugo ni Herodes. Yanang nga mata nga padayon nga nagtulok sa mahinolsulon nga makasasala upod sang mahinoklugon kag mapinatawaron nga gugma, wala sing

inogtulok sa kay Herodes. Yanang mga bibig nga naghambal sang labing makatalandug nga kamatuoran, kag sa tingog nga may kalolo nga pagpakiluoy upod sang labing makasasala kag labing pinanubo, gintakpan sa bugalon nga hari nga wala nakabatyag sang pagkinahanglan sang isa ka Manlulowas.

Nagpalamula ang guya ni Herodes sa kaakig. Pagbalikid niya sa kadam-an, maakigon sia nga nagbuyagyag sa kay Jesus nga isa ka nagpakunokuno. Nian nagsiling sia kay Kristo, Kon indi Ka maghatag sang pamatuod sang Imo ginaangkon, itugyan ko Ikaw sa mga hangaway kag sa katawohan. Ayhan mahimo nila mapahambal Ikaw. Kon nagapakunokuno Ka lang, ang takus sa Imo amo ang kamatayon sa ila kamut; kon Ikaw Anak sang Dios, luwasa ang Imo kaugalingon bangod sa paghimo sang katingalahan.

Halos lang matapus ining mga pulong kag gindalasa nila si Kristo. Katulad sang ilahas nga mga hayop, nagdinaguso ang panong sa ila gintumod. Ginsagnoy si Kristo diri kag didto, kag si Herodes nagbuylog sa guban sa pagpakahuya sa Anak sang Dios. Kon wala magpa- tunga ang mga hangaway Romanhon, kag itiklod pabalik ang nagasalimuang nga kadam-an, ayhan gingusnit ang Manlulowas.

[1067]

“Kag si Herodes upod sang iya mga hangaway nagtamay kag nag-uligyat sa Iya kag ginpasaputan Sia sang makailila nga kunop.” Ang mga hangaway Romanhon nagbuylog sini nga kalakasan. Ang tanan nga sarang mahimo sa pagpaakig, sining mga malauton, duno nga mga hangaway, nga ginbuligan ni Herodes kag sang mga dungganon nga Judio, ginhimo nila sa Manlulowas. Apang wala gid mapas-awi ang iya diosnon nga pagpailob.

Gintinguhaan sang mga manugpigus ni Kristo ang pagtakus sang Iya kinaiya bangod sa ila kaugalingon; ginpakilala nila Sia nga kaangay kahigko sa ila. Apang sa likod sining karon nga talan-awon, may nagpanagil-ut nga isa ka talan-awon, — ang isa ka talan-awon nga sa pila sining mga adlaw makita nila sa bug-os nga himaya. May pila didto nga ginkibang sa atubangan ni Kristo. Samtang ang harassaras nga kadam-an nagyaub nga may pagyaguta sa atubangan Niya, may pila nga nagpalapit bangod sa amo nga katuyoan ang nagbalik, hinadlukan kag mahipus. Si Herodes ginpabatyag. Ang katapusan nga silak sang maluloy-on nga kapawa nagbadlak sa iya pinatig-a-sang-sala nga tagipusoon. Nagbatyag sia nga indi ini isa ka kinaandan nga tawo; kay ang diosnon nagkirab sa tawhanon. Sa tion

gid nga ginalibutan si Kristo sang mga manugyaguta, makihilawason kag manugpatay, nagbatyag si Herodes nga nagatan-aw sia sa Dios sa Iya trono.

[1068] Sia nga pinatig-a na gid, apang wala mangahas si Herodes sa pagpakamaayo sang pagtagudili sa kay Jesus. Ginhandom niya nga mahilway sia gikan sa makatalagam nga salabton, kag ginpadala niya liwan si Kristo didto sa hulot-hukmanan nga Romanhon.

Linuyahan kag nasub-an si Pilato. Pagbalik sang mga Judio upod sang ila binilanggo mainiton sia nga magpamangkut sa ila kon ano ang luyag nila nga iya himuon. Ginpadumdom niya sila nga nausisa na niya si Jesus kag wala sia sang nasapwan nga sayop sa Iya; ginsugiran niya sila nga ginsumbong nila si Jesus apang wala naman sila sang ipamatuod nahanungod sini. Ginpadala niya si Jesus kay Herodes, ang tetrarka sa Galilea, kag isa sang ila kaugalingon nga pungsod, kag sia man wala makakita sang ano nga bagay sa Iya nga takus sa kamatayon. “Gani akon lang Sia sakiton,” siling ni Pilato, “kag buhian Sia.”

Ginpakita diri ni Pilato ang iya pagkaluya. Ginpabutyag niya nga wala sing sala si Jesus, apang handa sia gihapon sa pagsakit sa Iya agod lamang sa pagpahipus sang Iya manugsumbong. Ihalad niya ang katarungan kag ang palatukoran agod magpa-ital-ital upod sa kadam-an. Nagpahamtang ini sa iya sa isa ka disbentaha. Ginbanta sang kadam-an ang iya pagkadipat-ud, kag labi sila nga nagsinggit tuhoy sa kabuhi sang binilanggo. Kon sa pamuno nagtindug nga malig-on si Pilato, nga nagdumili sa pagtagudili sa isa ka tawo nga iya nasapwan nga walay sala, nabungkag kunta niya ang makamamatay nga talikala nga amo ang naghigot sa iya sa pagbasul kag pagpakasayop samtang nagakabuhi sia. Kon ginpadayon niya ang iya pagtuo sa matarong, wala unta magpangahas ang mga Judio sa pagmando sa iya. Si Kristo ginpatay man apang ang sayop wala sa kay Pilato. Apang ginkuha ni Pilato ang tikang kag tikang sa paglubag sang iya kaisipan. Ginbalibaran niya ang iya kaugalingon sa pagpamatbat nga may katarungan kag alalangay, kag karon nasapwan niya nga halos wala sia sang mahimo sa idalum sang kaparian kag mga pangulo. Ang iya pagpautaw-utaw kag walay kapat-uran amo ang iya kalaglagaan.

[1069]

Bisan karon wala ginbilin si Pilato nga mag-hulag nga bulag. Isa ka balita gikan sa Dios ang nagpaandam sa iya gikan sa buhat

nga iya ginahana nga himuon. Bilang sabat sa pangamuyo ni Kristo, ang asawa ni Pilato ginuaw sang isa ka manogtunda gikan sa langit, kag sa isa ka dalamuhanon nakita niya ang Manlulowas kag nagpakigsugilanon sa Iya. Indi kay Judio ang asawa ni Pilato, apang sa nagatan-aw sia kay Jesus sa iya damgo, wala na sia sang pangduhadoha sang Iya kinaiya kag bulohaton. Nakilala niya Sia nga amo ang Prinsipe sang Dios. Nakita niya sia nga ginahusay sa hulot-hukmanan. Nakita niya ang Iya kamut nga ginagapus sing malig-on katulad sang kamut sang kriminal. Nakita niya si Herodes kag ang iya mga hangaway nga nagahimo sang ila makahaladlok nga bulohaton. Nabatian niya ang kaparian kag mga gumalahom, nga napun-an sang kaimon kag kahisa, nga nagasalangisag sang panombungon. Nabatian niya ang mga pulong, “May amon kami nga kasugoan, kag suno sa amon kasugoan, dapat Sia nga mamatay.” Nakita niya si Pilato nga nagtugyan sa kay Jesus agod nga sakiton, sa tapus nga iya ipabutyag, “Wala ako sing nasapwan nga sayop sa Iya.” Nabatian niya ang pagtagudili nga ginpamatbat ni Pilato, kag nakita niya sia nga nagtugyan sa kay Kristo sa Iya manugpatay. Nakita niya ang duta nga nalikop sang kadulom, kag nabatian ang katingalahan nga singgit, “Natapus na.” Apang ang isa pa gid ka talan-awon nasugata sang iya panulok. Nakita niya si Kristo nga nagalingkod sa maputi nga panganod, samtang ang kalibutan nagadulingduling sa kahawaan, kag ang iya mga manugpatay nagpalagyo gikan sa atubangan sang Iya himaya. Upod sang singgit sang kakugmat, nagbugtaw sia, kag gilayon nagsulat sa kay Pilato sang mga pulong sang paandam.

[1070]

Samtang nagapang-alag-ag si Pilato kon ano ang iya himuon, ang isa ka sulogun nagpanagil-ot sa kadam-an, kag gindahu sa iya ang sulat gikan sa iya asawa, nga amo ini ang mabasa:

“Indi ka maghimo sang bisan ano nga butang batok sinang matarong nga Tawo: kay nag-antus ako sang madamo nga mga butang sining adlaw sa akon dalamuhanon bangod sa Iya.”

Nangluspapad si Pilato. Gingumon sia sang iya kaugalingon kag nagasumpakil nga balatyagon. Apang samtang ginapalantang niya ang paghulag, ang kaparian kag mga pangulo padayon nga nagpadabdab sang panomduman sang katawohan. Napilitan si Pilato sa paghulag. Nadumdoman niya karon ang isa ka kinabatasan nga ayhan mangin galamiton sa paghilway sa kay Kristo. Kinabatasan sa

sini nga pandut ang paghilway sang isa ka binilanggo nga pagapilion sang mga tawo. Ini nga batasan padihot sang mga pagano; wala sing isa ka landong sang katarungan sa sini, apang ginpakamahal sang mga Judio. Ang pagbolot-an Romanhon may ginbilanggo sa sini nga tion ang isa ka tawo nga ang ngalan amo si Barabbas, nga ginsilutan sa kamatayon. Ini nga tawo nag-angkon nga sia amo ang Mesias. Nag-angkon sia sang kagamhanan sa pagpasad sang liwan nga kahusayan sang mga butang, agod sa pagtadlong sang kalibutan. Sa idalum sang paglimbong ni Satanas ginangkon niya nga kon ano man ang iya nakuha bangod sa pangawti, ukon pangawat iya na ini. Nakahimo sia sang madamong makatilingala nga mga butang bangod sa yawan-on nga galamiton, kag may mga sumolunod sia sa tunga sang mga katawohan, kag nakapukaw sang pagribok batok sa pangulohan Romanhon. Sa idalum sang kunop sang pinagtoluohan nga kasidla isa sia ka pinatig-a kag walay paglaom nga kontra-bida nga nahuyog sa pagribok kag kapintas. Bangod sa paghatag sing pilian sa mga katawohan sa tunga sining tawo kag sang walay sayop nga Manlulowas, naghunahona si Pilato nga mapukaw ang ila igbalatyag sa pagkamatarong. Ginlauman niya nga makuha ang pagkahanuklog kay Jesus nga sumpung sa kaparian kag mga pangulo. Hanti, pagtulok niya sa kadam-an, sing dako nga pagkahanuot, nagsiling sia, “Sin-o ang luyag ninyo nga akon buhian sa inyo? Si Barabbas ukon si Jesus nga ginatawag Kristo?”

[1071]

[1072]

Kaangay sang ngurob sang ilahas nga mga hayop nabatian ang sabat sang guban, “Buhii sa amon si Barabbas! Nagbaskug kag nagbaskug pa gid ang sininggit, Barabbas! Barabbas! Naghunahona nga wala mahangpi sing maayo ang iya pakiana, nagpamangkut si Pilato, “Luyag bala ninyo nga buhian ko sa inyo ang Hari sang mga Judio?” Apang nagsinggit sila liwan, “Patya ining tawo kag buhii sa amon si Barabbas! “Ano nian ang himuon ko sa kay Jesus nga gintawag nga Kristo?” pamangkut ni Pilato. Liwan ang nagadina-guso nga kadam-an nagngurob katulad sang yawa. Ang mga yawa mismo, sa dagway tawhanon, upod sa kadam-an, kag ano pa ang ginapaabut nga sabat kundi, “Ilansang Sia”?

Gingamo si Pilato. Wala sia maghunahona nga amo ini ang maabutan. Nag-uklo sia sa pagtugyan sang isa ka walay sala nga tawo sa isa ka makaholuya kag mapintas nga kamatayon nga mahimo masilot. Sa tapus nga nagugdaw ang sininggit, nagbalikid sia sa

katawohan kag magsiling, “Nгаа, anong malaut nga butang nga Iya ginhimo?” Apang tuman na kadalum ang hitabo agod nga pagbaisan pa. Indi nila kinahanglan ang kappa-hayagan sang pagka-walay-sala ni Kristo kundi ang pagkondenar sa Iya. [1073]

Bisan pa, nagtinguha gihapon si Pilato sa paghilway sa Iya. “Nagsiling sia sa ila sing ikatlo, Nгаа, anong kalautan ang Iya nahimo? Wala ako sing nasapwan sa Iya nga takus sa kamatayon. Busa, sakiton lang nakon Sia kag buhian.” Apang ang paghinambit lang sang pagbuhi sa Iya naglabugay sang katawohan sang napulo ka pilu nga kagansal. “Ilansang Sia! Ilansang Sia!” ang ila singgit. Nagbaskug nga nagbaskug ang unos nga ginpukaw sang pagkawalay kapat-uran ni Pilato.

Ginkuha si Jesus, nga napunaw sa kalapyo kag puno sang mga pilas, kag ginsakit sa atubangan sang kadaman. “Kag ang mga hang-away nagdala sa Iya pakadto sa hulot nga ginatawag Praetorium; kag gintawag nila sing tingob ang guban. Kag ginpasaputan Sia sang escarlata, kag naghimo sila sang purongpurong nga tunokon, kag ipahamtang sa Iya ulo, kag nagsugod sila sa pagyaub sa Iya, Mabuhay, Hari sang mga Judio! Kag ginduplaan nila Sia, kag nagluhod sila sa pagsimba sa Iya.” Kon kaisa may malaut nga kamut nga magsabnit sang tabun-ak nga ginbutang sa Iya kamut, kag iham-pak sa purongpurong sa Iya ulo, nga nagpadulot sang mga tunok sa Iya agtang, nga nagpaagay sang dugo paidalum sa Iya nawong kag bungot.

Tanhaga, O kalangitan, Magkatingala, O duta! Tan-awa ang manugpigus kag ang ginapigus. Ang isa ka nagasalimuang nga kadam-an nagalibot sa Manlulowas sang kalibutan. Ang pagyaguta kag pagtamay ginsimbugan sang bastos nga mga panumpa sang pasipala. Ang Iya kubos nga pagkatawo kag kabuhi ginyaguta sang walay balatyagon nga guban. Gintamay ang Iya ginangkon nga pagka Anak sang Dios, kag ang binastos nga pagyubit kag ang makapainsulto nga pangyam-id ginsalusalu sang mga bibig. [1074]

Gindumalahan ni Satanas ang mapintas nga guban sa ila kalakasan batok sa Manlulowas. Tuyoy niya nga mapaakig agod magbalus kon mahimo kon mapilitan Sia sa paghimo sang isa ka milagro sa paghilway sang Iya kaugalingon kag sa amo mabungkag ang piano sang kaluwasan. Ang isa ka dagta sa iya tawhanon nga kabuhi, isa lang ka kabang-awan sang Iya pagkatawhanon sa pag-

batas sang makahaladlok nga pagtilaw, kag ang Kordero sang Dios mangin dihimpit unta nga halad, kag ang pagtubos kuntani sang tawo nangin kapas-awan. Apang Sia, nga bangod sa isa lang ka sugo makadala sang langitnon nga pinanong sa pagtabang sa Iya,—Sia nga makatabug sang guban palayo sa Iya sa dako nga kahadlok pinaagi sa pagpakirab sang Iya diosnon nga pagkahalangdon, — nagpasakop upod sang lubos nga pagkalinong sa labing barubal nga insulto kag pagpakahuya.

Ang mga kaaway ni Kristo nagkinahanglan sang milagro nga kapahayagan sang Iya pagkadios. May pamatuod sila nga labing dako pa sang sa ila ginpangita. Sang ang ila kapintas nagpanubo pa gid sa Iya mga manugpaantus, kubos pa sa tawhanon pakadto sa pagkaangay ni Satanas, amo man ang iya pagkahagop kag pagpailob nagtib-ong sa kay Jesus nga labaw sa tawhanon, nga nagpamatuod sang Iya kaangtanan sa Dios. Ang Iya pagpaubos amo ang saad sang Iya pagbayaw. Ang tinulo sang dugo sang pagpakasakit nga nag-ilig gikan sa pilason nga agtang paidalum sa Iya nawong kag bungot amo ang pangako sang iya pagkahinaplas upod sang “Iana sang kalipay” (Hebreo 1:9) bilang aton pinakamataas nga Saserdote.

[1075] Nagdugang pa gid ang kaalipungot ni Satanas sang nakita niya nga ang tanan nga kalakasan nga ginhatag sa Manlulowas wala gid makapilit sang bisan isa lang ka pagkumod gikan sa Iya mga bibig. Bisang nagsuklob Sia sang tawhanon nga kinaiya, ginsakdag Sia sang katulad-sang-Dios nga kaisug, kag wala gid maglipas gikan sa kabobut-on sang Iya Amay.

Sang gintugyan ni Pilato si Jesus agod nga pagsakiton kag yagutaon, naghunahona sia sa pagpukaw sang pagkaawa sang kadam-an. Nagdahum sia nga magsiling sila nga tuman na ini nga silot. Naghunahona sia nga bisan ang kaimon sang kaparian matagbaw na gid karon. Apang upod sang mainalamon nga paghangop nakita sang mga Judio ang pagkaluya sang pagsilot sa isa ka tawo nga ginpabutyag nga wala sing sala. Nahibaloan nila nga ginatinguhaan ni Pilato ang pagluwas sang kabuhi sang binilanggo, kag nagpamat-ud sila nga indi mabuhian si Jesus. Sa pagpahamuot kag sa pagtagbaw sa aton, amo ginsakit Sia ni Pilato, ang ila hunahona, apang kon aton ipilit ang amo nga bagay tubtob matapatan, pat-ud gid nga matuman ta ang aton katuyoan.

Nian nagsugo si Pilato nga dalhon si Barabbas didto sa hulot-hukmanan. Gilayon iya ginpahayag ang duha ka binilanggo sa luyo kag luyo, kag pagtudlo sa Manlulowas, nagsiling sia sa tingog nga may pagpakitluoy, “Tan-awa ninyo ang Tawo!” “Ginadala ko Sia sa inyo agod mahibaloan ninyo nga wala ako sing nasapwan nga sala sa Iya.”

Didto nagatindug ang Anak sang Dios, nga napanaptan sang kunop sang pagyaguta kag sang purongpurong nga tunok. Ginhublasan tubtob sa hawak, ang Iya likod nagapakita sang malaba kag mapintas nga mga labud, nga sa diin nagailig ang dugo. Nadugoan ang Iya nawong, kag nagadala sang timaan sang kalapyo kag kasakit; apang wala pa gid napahayag nga matahom ini sang sa karon. Ang dagway sang Manlulowas wala gid madagtai sa atubangan sang Iya mga kaaway. Ang tagsa ka bahin nagapahayag sang pagkalolo kag pagpasugot kag ang mahinoklugon nga pagkaawa tuhoy sa Iya mapintas nga mga kaaway. Wala gid sing matalaw nga pagkaluya sa iya panghulag, kundi ang kalig-on kag kadungganon sang pagkamabinatason. Sa dakong pagkatuhay yara ang isa ka binilanggo sa Iya luyo. Ang tagsa ka kurit sang dagway ni Barabbas nagpabutyag sa iya subong nga amo sia ang pinatig-a nga bugoy. Ang katuhayan naghambal sa tagsa ka makakita. Ang iban sang mga tumalan-aw naghinibi. Samtang nagatulok sila sa kay Jesus, ang ila tagipusoon napun-an sang pagkahanuklog. Bisan ang kaparian kag mga pangulo nagbatyag nga amo gid Sia suno sa Iya ginaangkon.

[1076]

Indi kay ang tanan nga mga hangaway nga naglibot sa kay Jesus mga pinatig-a sila; ang iban maid-id nga nagtan-aw sa Iya guya sa pagsapo kon may isa lang ka pamatuod nga isa Sia ka kriminal ukon makatalagam nga tawo. Sa tion kag tion magatulok sila nga may kaakig sa kay Barabbas. Wala kinahanglan sang madalum nga paghangop ang pagbasa sa iya sing lubos. Liwan magabalikid sila sa Isa nga ginahusay. Nagtulok sila sa Diosnon nga manug-antus kaupod sang madalum nga paghikaluoy. Ang malinong nga pagpasakop ni Kristo nagtimbre sa ila panghunahona sang amo nga talanawon, nga indi gid mapanas tubtob nga kilalahon nila Sia nga amo ang Kristo ukon pat-uron ang ila palaabuton pinaagi sa pagsikway sa Iya.

Napun-an si Pilato sang dakong katingala bangod sa walay ku-mod nga pagpailob sang Manlulowas. Wala sia magduhadoha nga

[1077]

ang pagtan-aw sini nga Tawo, kon ipaanggid kay Barabbas, magapabatyag sa mga Judio sa paghikaluo. Apang wala niya mahangpi ang panatiko nga pagdumot sang kaparian tuhoy sa Iya, nga amo ang kapawa sang kalibutan, nagpadayag sang ila kadodulman kag sayop. Ginpanghikot nila ang guban tubtob sa nagasalimuang nga kasingkal, kag sa liwan, ang kaparian, mga pangulo, kag katawohan, nagtib-ong sang makahaladlok nga singgit, “Ilansang Sia! Ilansang Sia!” Sang ulihe, nawad-an sang pagpailob upod sang ila dimakatarunganon nga kapintas, si Pilato nagsinggit sing maugtason, “Kuhaa ninyo Sia kag ilansang: kay wala ako sing nasapwan nga sayop sa Iya.”

Ang Romanhon nga pangulo-puod, bisan pa nakahibalo sang mapintas nga mga talan-awon, nakabatyag sing pagkaluo sa nag-aantus nga binilanggo, nga bisan gintagudilian kag ginsakit, upod sang dugoon nga nawong kag pilason nga likod, may tindug gihapon sang pagkahari sa iya trono. Apang ang kaparian nagpabutyag, “May kasugoan kami, kag suno sa amon kasugoan, dapat Sia nga mamatay, bangod kay nagpakaanak Sia sang Dios.”

Nakibut si Pilato. Wala sia sing tul-id nga paghangop sa kay Kristo kag sa Iya bulohaton; apang may yara sia nga dili maathag nga pagtuo sa Dios kag sa mga tinuga nga labaw sa tawhanon. Ang isa ka hunahona nga sang una nagligad sa iya kaisipan naghuman sa iya panumdoman. Nagpamangkut sia kon bala indi isa ka diosnon nga dagway ang nagtindug sa iya atubangan, nga napanaptan sang kunop sang pagyaguta, kag ginpurungan sang tunok.

[1078]

Liwan nagbalik sia sa hulot-hukmanan kag nagsiling sa kay Jesus, “Taga diin Ka?” Apang wala magsabat sa iya si Jesus. Ang Manlulowas nakahambal na sa kay Pilato, nga nagpatpat sang Iya kaugalingon nga bulohaton subong nga saksi sa kamatuoran. Ginsikway ni Pilato ang kamatuoran. Ginpalakasan niya ang mataas nga palangakoan sang pagkahukom bangod sa pagtugyan sang iyang palatukoran kag kagamhanan sa ginpangayo sang guban. Wala na sing dugang pa nga kapawa si Jesus tuhoy sa iya. Naihit bangod sang Iya paghipus, bugalon nga nagsiling si Pilato:

“Indi Ka bala magsabat sa akon? Wala ka bala makahibalo nga may gahom ako sa pagpalansang ukon sa pagbuhi sa Imo?”

Nagsabat si Jesus, “Wala ka gid sing gahom batok sa Akon luwas sang ginhatag sa imo gikan sa ibabaw: busa sia nga nagtugyan sa Akon sa imo amo ang may dako nga sala.”

Sa sini ang mahinoklugon nga Manlulowas, bisan pa sa tunga sang Iya tuman nga pag-antus kag kalisod, may balibad kutob sa Iya mahimo sang buhat sang Romanhon nga pangulo-puod nga nagtugyan sa Iya agod nga ilan sang. Daw ano nga talan-awon ini nga aton mapanubli sa kalibutan sa tanan nga katuigani Daw ano nga kapawa ang ginaiwag sa kinaiya Niya nga amo ang magahukom sa bug-os nga duta!

“Sia nga nagtugyan sa Akon sa imo kamut,” siling ni Jesus, “amo ang may dako nga sala.” Ang buot silingon ni Kristo amo si Caipas, kay sia, subong mataas nga saserdote, nagatiglawas sa pungsod Judio. Nahibaloan nila ang mga palatukoran nga nagagahom sa pagbolut-an Romanhon. May kapawa sila gikan sa mga tagna nga nagpamatuod sa kay Kristo, kag sa Iya mismo pagtudlo kag mga katingalahan. Ang mga hukom Judio nakabaton sang dimasaypan nga mga pamatuod sang pagkadios Niya nga ila ginkondenar sa kamatayon. Kag pagahukman sila suno sa kapawa nga ila nabaton.

Ang labing dako nga sayop kag ang labing mabug-at nga salabton iya sadtong nagatindug sa labing mataas nga palangakoan sa pungsod, ang talagoan sang balaan nga pagsalig nga ila ginluiban sing tuman kanubo. Sanday Pilato, Herodes, kag ang mga hangaway Romanhon wala sing hinalung-ong gid sa kay Jesus. Naghunahona sila sa pagpahamuot sa kaparian kag sa mga gumalahom bangod sa paghimo sang kalakasan sa Iya. Wala sila sang kapawa nga nabaton sing bugana katulad sang pungsod Judio. Kon ginhatagan man sang kapawa ining mga hangaway, wala unta nila pagkabiga sing mapintas si Kristo subong sang ila ginhimo.

Liwan nagbuko si Pilato sa paghilway sa Manlulowas. “Apang ang mga Judio nagsininggit nga nagasiling, kon buhian mo ini nga Tawo, indi ikaw abyan ni Cesar.” Sa sini nga paagi ining mga salimpapaw nagpakunokuno nga naimon sila sa kagamhanan ni Cesar. Sa tanan nga nagasumpong sa kagamhanan Romanhon, ang mga Judio amo ang labing mapait. Kon walay katalagman sa ila ang paghimo sini, nangin labing mapiguson sila sa pagpatuman sang ila pungsodnon kag pinagtoluohan nga mga palahinandigan; apang kon maluyag sila sa pagpahanabo sang ila katuyoan sa kapintas, gintibong nila ang pagbolut-an ni Caesar. Agod matuman ang paglaglag kay Kristo, magaangkon sila sang katampad sa dumoluong nga pagbolut-an nga ila ginadumtan.

[1079]

[1080]

“Ang bisan sin-o nga nagahimo sang iya kaugalingon nga hari,” ang padayon nila, “nagahambal batok sa kay Cesar.” Nagtandug ini sa kay Pilato sa iya labing maluya nga bahin. Nangin sa idalum sia sang paghana ukon pasibangod sang pangulohan Romanhon, kag nahibaloan niya nga ang katulad nga sugid makalaglag sa iya. Nahibaloan niya nga kon mapas-awan ang mga Judio, ang ila kaalipungot rnanumbalik sa iya. Indi sila magbilin sing bisan ano lamang nga matuma nila ang ila pagtimalus. Yara sa iya atubangan ang sanglitanan sang pagkamapiliton sang ila gintinguhaan sang kabuhi sang isa nga ila gindumtan sa wala sing ano nga kabang-danan.

Niyan nagpungko si Pilato sa lingkoran sang hulokmanan, kag liwan ginpahayag si Jesus sa mga katawohan, nga nagasiling, “Tan-awa ang inyo Hari!” Liwan nga nabatian ang nagasalimuang nga sininggit, “Dalha Sia kag ilansang.” Sa tingog nga mabatian sa malapit kag sa malayo, nagpamangkut si Pilato, “Ipalansang ko bala ang inyo Hari?” Apang gikan sa bastos kag mapasipalahon nga mga bibig nagkawas ang mga pulong. “Wala kami sing hari kundi si Cesar.”

Bangod sa pagpili sang diwatahan nga gumalahom, ang pungsod Judio nagbulag gikan sa pagbolut-an sang Dios. Ginsikway nila ang Dios bilang ila Hari. Kutob karon wala sila sang manughilway. Wala sila sang iban nga hari kundi si Cesar. Gintuytoyoyan sila sa sini sang kaparian kag manonudlo. Tuhoy sini, kag sa makahaladlok nga samputanan nga nagsunod, sila amo ang may salabton. Ang sala kag ang kalaglagan sang pungsod ginpasibangod sa mga pangulo sa pagtoluohan.

“Sang nakita ni Pilato nga wala sia sang sarang mahimo, kundi nga nahimo gid ang kagamo, nagkuha sia sang tubig, kag mag-panghinaw sang iya kamut sa atubangan sang kadam-an, nga nagasiling, Wala ako sang salabton sa dugo sining matarong nga Tawo; kamo ang mahibalo.” Sa kahadlok kag pagtagudili-sakaugalingon, si Pilato nagtan-aw sa Manlulowas. Sa masangkad nga dagat sang nagatalangla nga mga nawong, ang Iya lamang amo ang mahidaeton. Sa palibot sang Iya ulo daw nagasilak ang isa ka malum-ok nga kapawa. Nagsiling si Pilato sa iya tagipusoon, Sia isa ka Dios. Pag-balikid niya sa kadam-an, nagpabutyag sia, Hilway ako sa Iya dugo. Dalha ninyo Sia kag ilansang. Apang tandai ninyo, kaparian kag

mga gumalahom, ginapamatbatan ko Sia nga isa ka matarong nga Tawo. Kabay nga Sia, nga Iya ginaangkon nga Amay maghukom sa inyo kag indi sa akon sa nahimo karon nga adlaw. Nian sa kay Jesus nagsiling sia, Patawara ako sa sining binuhatan; indi ako makaluwas sa Imo. Kag sang ginsakit niya liwan si Jesus, gintugyan niya Sia agod nga ilansang.

[1081]

Ginhandom ni Pilato nga hilwayon si Jesus. Apang nasapwan nga indi niya mahimo ini, kag matipigan ang iya kaugalingon nga palangakoan kag kadungganan. Sa baylo nga mawad-an sia sang kalibutanon nga gahom, ginpili niya ang paghalad sang isa ka walay sala nga kabuhi. Daw ano kadamo, nga agod malikaw sa pagkawala ukon pag-antus, ang nagahalad sang palatukoran sa amo man nga bagay. Ang kaisipan kag ang katungdanan nagatudlo sang isa ka dalan, kag ang kaugalingon nga alatipanon nagatudlo sa lain nga dalan. Ang sulog nagailig sing mabaskug sa lain nga patuhoyan, kag sia nga nagapasugot sa kalaut ginaanod pakadto sa pitipit nga kadodulman sang sayop.

Nagapasugot si Pilato sa ginapangayo sang guban. Sa baylo nga itaya niya ang iya palangakoan, gintugyan niya si Jesus agod nga ilansang. Apang walay sapayan sang iya pangandam, ang amo gid nga butang nga iya ginkahadlukan naglambut sa iya. Ginkuha ang iya kadungganan kag ginpukan sia gikan sa iya mataas nga palangakoan, kag ginkutot sang pagbasol kag napilasan nga bugal, ginkuha niya ang iya kaugalingon nga kabuhi sa wala lang madugay sa tapus sang paglansang. Hanti ang tanan nga nagapasugot sa sala makaangkon lamang sang kasolub-an kag kalaglagaan. “May dalan nga daw matarong sa isa ka tawo apang ang iya katapusan amo ang dalan sang kamatayon.” Hulubaton 14:12.

Sang ginpabutyag ni Pilato nga wala sia sang salabton sang dugo ni Kristo, bugalon nga nagsabat si Caipas, “Ang Iya dugo mangin sa amon kag sa amon mga kaanakan.” Ang makahalangawa nga mga pulong ginsalo sang kaparian kag mga pangulo kag ginpalanyog man sang kadam-an sa mapintas nga daguhob sang mga tingog. Ang bug-os nga kadam-an nagsabat kag nagsiling, “Ang Iya dugo mangin sa amon kag sa amon mga kaanakan.”

[1082]

Ang katawohan sang Israel nakahimo sang ila pagpili. Pagtudlo nila kay Jesus, nagsiling sila, “Indi ini nga tawo kundi si Barabbas.” Si Barabbas, ang makawat kag mamomuno, amo ang tiglawas ni

Satanas. Si Kristo amo ang tiglawas sang Dios. Ginsikway si Kristo; si Barabbas amo ang ginpili. Si Barabbas ang sa ila. Sa paghimo sini nga pagpili, ginbaton nila sia nga gikan sa ginsugoran isa ka butigon kag mamomuno. Si Satanang amo ang ila pangulo. Subong nga isa ka pungsod, magatuman sila sang iya mando. Himuon nila ang iya mga binuhatan. Batason nila ang iya pagdumalahan. Yanang katawohan nga nagpili kay Barabbas sa baylo ni Kristo magabatyag sang kapintas ni Barabbas samtang nagapadayon ang panahon.

Sa pagtan-aw sa nahanog nga Kordero sang Dios, nagsinggit ang mga Judio, “Ang Iya dugo mangin sa amon kag sa amon kaanakan.” Yanang makahalangawa nga singgit naglambut sa trono sang Dios. Yadtong pamatbat, nga ginmitlang tuhoy sa ila kaugalingon, ginsulat sa langit. Nabatian yadto nga pangamuyo. Ang dugo sang Anak sang Dios mangin sa ila kaanakan, kag sa mga anak sang ila kaanakan, isa ka dayon nga pagpakamalaut.

[1083] Makahaladlok ang pagkilala sini sang paglaglag sang Jerusalem. Napahayag ini sing makahaladlok sa kahimtangan sang pungsod Judio sa sulod sang isa ka libo kag walo ka gatus ka mga tuig, — ang isa ka sanga nga nabanggi gikan sa balagon, isa ka patay, walay bunga nga sanga, nga pagatipunon kag sunogon. Gikan sa isa ka duta pakadto sa isa, gikan sa siglo pakadto sa isa ka siglo, patay, patay sa paglapas kag pagpakasalal

Pagatumanon sing makahaladlok ina nga pangamuyo sa dakong adlaw sang paghukom. Kon mag-abut liwan si Kristo sa duta, indi subong nga binilanggo nga ginalibutan sang katawohan, makita Sia sang mga tawo. Nian makita nila Sia nga Hari sang kalangitan. Magakari si Kristo upod sang Iya kaugalingon nga himaya, sa himaya sang Iya Amay, kag ang himaya sang balaan nga manogtunda. Linaksa sang mga linaksa kag linibo sang mga linibo sang mga manogtunda, ang magayon kag madinalag-on nga kaanakan sang Dios, nga may labaw nga katahoman kag himaya, ang magaupod sa Iya sa dalanon. Nian magalingkod Sia sa trono sang Iya himaya, kag sa atubangan niya pagatipunon ang tanan nga kapungsoran. Nian ang tagsa ka mata makakita sa Iya, kag sila man nga nagbuno sa Iya. Sa baylo sang purongpurong nga tunok, isul-ob Niya ang purongpurong sang himaya, —ang isa ka purong sa sulod sang isa ka purong. Sa baylo sadtong daan nga kunop nga escarlata, pasaputan Sia sang panapton nga tuman kaputi, agod nga “wala na

sing inugpaputi sa duta nga makapaputi sa ila.” Marcos 9:3. Kag sa Iya panapton nga malaba kag sa Iya paa nasulat ang isa ka ngalan, “Hari sang mga hari kag Ginuo sang mga kaginuohan.” Bugna 19:16. Yadtong nagyaguta kag naghampak sa iya mangin didto man. Ang kaparian kag mga pangulo makakita liwan sang talan-awon sa hulot-hukmanan. Ang tagsa ka hitabo mapahayag sa ila atubangan nga daw ginsulat sa tinaga nga kalayo. Nian yadtong nagpangamuyo, “Ang Iya dugo mangin sa amon kag sa amon kaanakan,” magabaton sang sabat sini. Nian mahibaloan kag mahangpan sang bug-os nga kalibutan. Makilala nila kon batok kay sin-o kag sa ano sila, makaloluoy, maluya kag mamalatyon nga tawo, nagpakig-away. Sa makahaladlok nga pag-ugayong kag kakugmat, magasinggit sila sa mga bukid kag sa mga bato, “Tiphagi kami kag tagoa kami gikan sa nawong Niya nga nagalingkod sa trono, kag gikan sa kasingkal sang Kordero: kay nag-abut ang adlaw sang Iya kaakig; kag sin-o bala ang sarang makatindug?” Bugna 6:16, 17.

[1084]

[1085]

Kapitulo 78—Ang Kalbaryo

KAG sang pag-abut nila sa duog nga ginatawag Kalbaryo, didto ginlansang nila Sia.” Lucas 23:33.

“Agod pagbalaanon niya ang katawohan upod sang Iya kaugalingon nga dugo,” si Kristo “nag-antus sa gowa sang gawang.” Hebreo 13:12. Bangod sa paglapas sang kasugoan sang Dios si Adan kag si Eva gintabog palayo sa Eden. Si Kristo, nga aton tal-us, dapat mag-antus sa gowa sang dulonan sang Jerusalem. Namatay Sia sa gowa sang gawang, nga sa diin ang nga kriminal kag mga mamomuno ginapatay. Puno sang kahulogan ang mga pulong, “Gintubos kita ni Kristo gikan sa pagpakamalaut sang kasugoan, subong nahimo nga pakamalaut tungod sa aton.” Galacia 3:13.

Ang isa ka dako nga kadam-an nagsunod kay Jesus gikan sa hulot-hukmanan pagkadto sa Kalbaryo. Ang balita sang Iya pagtagudili naglapnag sa bug-os nga Jerusalem, kag ang tanan nga sari sang mga tawo nagdugok sa duog nga pagalansangan. Ang kaparian kag mga pangulo nahigtan sang saad nga indi maghilabot sa mga sumolunod ni Kristo kon Sia mismo itugyan sa ila, kag ang mga gintoton-an kag mga tumoluo gikan sa dakbanwa kag sa palibot nga mga duog nagbuylog sa kadam-an nga nag-upod sa Manlulowas.

[1086]

Sang pag-agi ni Jesus sa ganhaan sang hulokmanan ni Pilato, ang krus nga gin-aman tuhoy kay Barabbas gintungtong sa Iya pilason kag dugoon nga abaga. Duha ka kaupod ni Barabbas ang magaantus sang kamatayon dungan sa kay Jesus, kag sa ila man gintungtong ang mga krus. Ang lulan sang Manlulowas tuman ka bug-at sa Iya sa Iya maluya kag naga-antus nga kahimtangan. Kutob pa sang panihapon sa Paskua upod sang Iya mga gintoton-an, wala na gid Sia makainom ukon nakakaon. Nagugayong Sia sa katamnan sa Getsemane nga nasumpong sa yawan-on nga galamiton. Gin-antus Niya ang kasakit sang pagluib, kag nakita Niya ang Iya mga gintoton-an nga nagpalagyo sa Iya. Gindala Sia kay Annas, pakadto sa kay Caipas, kag nian sa kay Pilato. Gikan sa insulto pakadto sa dugang nga insulto, gikan sa pagyaguta pakadto sa isa ka

pagyaguta, sing makaduha ginsakit sang mga hampak,—sa bug-os sina nga gab-i nagsunod-sunod ang mga talan-awon nga makatililaw sing labi sa kaiag sang tawo. Wala gid mapas-awi si Kristo. Wala Sia makahambal sang mga pulong luwas sadtong makahimaya sa Dios. Sa bug-os nga pagpakahuya sang ditunay nga paghusay sa hukmanan nakatindug Sia nga malig-on kag dungganon. Apang sang ginpapas-an sa iya ang krus sa tapus sang ikaduha nga paghampak, ang tawhanon nga kinaugali indi na gid makabatas. Napunaw Sia sa kabug-at sang lulan.

Ang panong nga nagsunod sa Manlulowas nakakita sang Iya pagkaluya kag ginakibang nga mga tikang apang wala gid sila magpahayag sang kaluoy. Gin-ulit kag ginyaguta nila Sia bangod nga indi Niya madala ang mabug-at nga krus. Sa liwan ginpahamtang ang lulan sa Iya kag liwan nga napunaw kag napukan Sia sa duta. Nakita sang Iya manugpigis nga indi mahimo tuhoy sa Iya ang dugang nga pagpas-an sang lulan. Naglibog sila sa pagpangita sang isa nga makapas-an sang makahuloya nga lulan. Ang mga Judio indi makahimo sini tungod kay ang ila dagta amo ang makapugong sa ila sa pagbantay sang Panihapon sa Paskua. Wala sing bisan isa sadtong guban nga nagsunod sa Iya ang magaduko sa pagpas-an sang krus.

[1087]

[1088]

Sa sini nga tion, ang isa ka dumoluong, si Simon nga taga Cyrene, nga nag-abut gikan sa puod, nagsugata sa panong. Nabatian niya ang mga yaguta kag kabastosang sang panong; nabatian niya ang mga pulong nga sing mayagutaon ginsulitsulit, Pahawa kamo kay maagi ang Hari sang mga Judio! Nagdulog sia sa katingala sang talan-awon; kag sang nagpabutyag sia sang iya pagkahanuklog, gindakop nila sia kag ipahamtang ang krus sa iya mga abaga.

Nakabati na si Simon sa kay Jesus. Ang iya mga anak tumoluo sa Manlulowas, apang indi sia iya gintoton-an. Ang pagpas-an sang krus pa Kalbaryo nangin isa ka pagpakamaayo sa kay Simon, kag tubtob sang ulihe nangin mapinasalamaton sia bangod sini nga kahigayunan. Nagtuytoy ini sa iya sa pagpas-an sang krus ni Kristo gikan sa pagpili kag padayon sia nga nagkalipay sa pagtindug sa idalum sina nga lulan.

Indi kay pila lamang ka babae ang didto sa panong nga nagsunod sa Di-hinukman padulong sa Iya mapintas nga kamatayon. Ang ila kabalaka natumod sa kay Jesus. May pila sa ila nga nakakita sa Iya sang una. Pila sa ila ang nagdala sa Iya sang ila mga masakiton

[1089] kag nagalantus. May pila didto nga gin-ayo. Ang sugilanon sang talan-awon nga nagakahanabo ginsugid liwan. Natingala sila sang pagdumot sang kadam-an batok sa Iya nga sa diin ang ila tagipusoon halos mapunaw kag mabuka. Kag way sapayan sang ginahimo sang nagasalimuang nga panong, kag sang maakigon nga mga pulong sang kaparian kag mga pangulo, ining mga babae nagpakilala sang ila pagkaawa. Sang nagakapukan si Jesus sa idalum sang krus, nagbaskug pa gid ang ila hinaya.

Amo lamang ining butang nga nakapukaw sang igtalupangod ni Jesus. Bisan pa nga puno Sia sang pagantus bangod sang pagpas-an sang sala sang kalibutan, wala Sia nagapatumbaya sang kapahayagan sang kalisod. Nagtulok sia nga may pagkahanuklog sining mga babae. Indi sila mga tumoluo sa Iya; nahibaloan Niya nga wala sila nagahaya sa Iya subong nga ginpadala gikan sa Dios, kundi tungod sang ila pagbatyag sang tawhanon nga paghikaluoy. Wala Niya gintamay ang ila pagkaawa kundi nagpukaw ini sa Iya tagipusoon sang isa ka pagkahanuklog sa ila. “Mga anak nga babae sang Jerusalem,” ang siling Niya, “indi kamo maghibi tungod sa Akon, kundi hibian ninyo ang inyo kaugalingon kag ang inyo mga kabataan.” Gikan sa talan-awon sa atubangan Niya, si Kristo nagtulok sa unhan sa tion sang pagkalaglag sang Jerusalem. Sa sining makangilidlis nga talan-awon, madamo sadtong yara karon nga nagahibi tuhoy sa Iya nga makakapapas upod sang ila mga kabataan.

[1090] Gikan sa pagkapukan sang Jerusalem ang panghunahona ni Jesus nagpadayon sa masulosangkad nga paghukom. Sa pagkalaglag sang dimahinulsolon nga dakbanwa, nakita Niya ang simbolo sang katapusan nga pagkalaglag nga magaabut sa sini nga kalibutan. Nagsiling Sia, “Nian magsugo sila sa pagsiling sa mga bukid, Tiphagi kami; kag sa mga kabungyoran, Tabuni Kami. Kay kon ginhimo nila ini sa lunhaw nga kahoy, ano ang pagahimuon sa laya na?” Bangod sa lunhaw nga kahoy, gintiglawas ni Kristo sa Iya kaugalingon, ang walay sala nga Manlulowas. Ginbatas sang Dios nga ang Iya ka-singkal batok sa paglapas magtupa sa Iya hinigugma nga Anak. Pagailansang si Jesus tungod sa mga sala sang katawohan. Ano nian nga pag-antus ang batason sang makasasala nga nagapadayon sa pagpakasala? Ang tanan nga dimahinolsulon kag dimatinuohon magakilala sang kasubo kag kasakit nga indi sarang masaysay sang mga pulolungon.

Sa kadam-an nagsunod sa Manlulowas sa Kalbaryo, madamo ang naghatag sa Iya sang malipayon nga mga pagdayaw kag pagpaladpad sang mga sanga sang palmira sang Iya pagsakay nga madinalag-on pagsulod sa Jerusalem. Apang indi kay pila lamang ang nagsinggit sing pagdayaw sa Iya, tungod kay nangin kinilala ang paghimo sini, nga karon nagpalanyog sang singgit, “Ilansang Sia, Ilansang Sia.” Sang pagsakay ni Kristo pasulod sa Jerusalem, ang paglaom sang mga gintoton-an gintibong sing labing mataas. Nagpanagil-ot sila sing labi ka hapiit sa ila Agalon, nga nagbatyag nga isa ka mataas nga kadungganang pagpakig-angot sa Iya. Apang karon sa Iya kaholuy-an, nagsunod sila nga may antad. Napun-an sila sing kalisod kag paghuyhoy sila nga nalugaw-an ang ila paglaom. Daw ano ang pagpamatuod sang mga pulong ni Jesus, “Tanan kamo masandad bangod sa Akon sini nga gab-i: kay nasulat na, Pagapilason Ko ang bantay kag ang mga obeha sang panong pagapaalaplaagon.” Mateo 26:31.

Pag-abut didto sa duog sang pagasilotan, ang mga binilanggo gin-higot sa galamiton sang pagpasakit. Ang duha ka makawat nagbato sa kamut sadtong nagpahamtang sa ila sa krus; apang wala gid mag-pamatok si Jesus. Ang iloy ni Jesus, nga ginaagubay sang pinalangga nga gintoton-an nga si Juan, nagsunod sa mga tikang sang iya anak pakadto sa Kalbaryo. Nakita niya Sia nga nagakapunaw sa idalum sang lulan sang krus, kag naghandom sa pagpahamtang sang iya manugsakdag nga kamut sa idalum sang iya pilason nga ulo kag ang pagdigo sinang dagway nga nag-ulon sa iya dughan sadto. Apang wala sia gintugoti sining masubo nga kahigayunan. Upod sang mga gintoton-an gin-alila niya gihapon ang paglaom nga ipakilala ni Jesus ang Iya gahom, kag luwason ang Iya kaugalingon gikan sa Iya mga kaaway. Liwan nga mag-uklo ang iya tagipusoon sang iya madumdoman ang mga pulong nga Iya gintagna nahanungod sa amo gid nga talan-awon nga nagakahanabo karon. Sang ang mga makawat gin-higot sa krus, nagtulok sia nga naurongan sing mapait. Sia bala nga naghatag sang kabuhi sa mga minatay magtugot sa Iya kaugalingon nga ilansang? Ang Anak bala sang Dios magtugot sa Iya kaugalingon nga patyon sing amo kapintas? Talikdan bala niya ang iya pagtuo nga si Jesus amo ang hinaplas? Magapanaksi bala sia sang Iya kaholuy-an kag kasulob-an, nga indi gid matugotan sa pag-alagad sa iya sa Iya kalisdanan? Nakita niya ang Iya kamut

[1091]

nga gin-untay sa krus; gindala ang lansang kag ang inugpalo, kag samtang ang mga lansang ginpadulot sa iya mahumok nga unod, ang dinunggo-sa-tagipusoon nga mga gintoton-an nagdala sa iya palayo gikan sa mapintas nga talan-awon sang nagakapunaw nga dagway sang iloy ni Jesus.

[1092] Ang Manlulowas wala gid magkumod sa pagyamo. Nagpabilin nga matawhay kag malinong ang Iya dagway, apang dalagko nga mga tinulo sang bahulay ang nagkahulog gikan sa Iya nawong. Wala sing maluloy-on nga kamut nga nagpahid sang tun-og sang kamatayon gikan sa Iya guya, bisan mga pulong sang pagkahanuklog kag dimabalhin nga pag-unong ang nagpakanay sang Iya tawhanon nga tagipusoon. Samtang ang mga hangaway nagahimo sang ila makahaladlok nga bulohaton, si Jesus nagpangamuyo tuhoy sa Iya mga kaaway, “Amay, patawara sila; kay wala sila makahibalo sang ila ginahimo.” Ang Iya panomduman nagligad sa Iya pagantus pakadto sa sala sang iya manughingabut, kag ang makahaladlok nga balus nga mangin-ila. Wala sing pagpakamalaut nga ginhatag sa mga hangaway nga nagaalima sa iya sing bukaras. Wala sing pagtimalus ang ginsambit tuhoy sa kaparian kag mga punoan, nga nagakakunyang tungod kay natuman ang ila katuyoan. Naluoy si Kristo sa ila nga pagkapakok kag pagsayop. Nagtuaw lamang Sia sang isa ka pakiluoy tuhoy sa ila kapatawaran, — “kay wala sila makahibalo sang ila ginahimo.”

Kon nahibaloan lamang nila nga ang ginapasakitan nila among Isa nga nagkari sa pagluwas sang makasasala nga kaliwat gikan sa dayon nga kalaglagan, unta gindapul sila sang pagbasul kag kakugmat. Apang ang ila pagkapakok wala magkuha sang ila sayop; kay nangin ila kahigayunan ang pagkilala kag ang pagbaton kay Jesus subong nga ila Manlulowas. Pila sa ila ang makakita pa sang ila sala, kag maghinulsol kag magliliso. Ang iban bangod sang ila pagkadimahinolsulon magahimo sang pangamuyo ni Jesus nga indi matuman tuhoy sa ila. Way sapayan, amo man gihapon, ang tinotuyo sang Dios nagahinamput sa iya katumanan. Nakuha ni Jesus ang kinamatarong nga mangin mananabang sang tawo sa atubangan sang Amay.

Inang pangamuyo ni Jesus tuhoy sa Iya mga kaaway nagasakop sang bug-os nga kalibutan. Nagalambut ini sa tagsa ka makasasala nga nagkabuhi ukon magakabuhi, gikan sa kamunoan sang kalibutan

tubtob sa katapusan sang panag-on. Natungtong sa tanan ang sayop sang paglansang sang Anak sang Dios. Kag ang kapatawaran hilway man nga ginatanyag sa tanan. “Ang bisan sin-o nga buot” may paghidaet upod sa Dios kag magapanubli ang kabuhi nga dayon. [1093]

Sang nalansang na si Jesus sa krus, ginhakwat ini sang nakusog nga mga tawo kag ginpusdak ini sa duog nga gin-aman tuhoy sini. Nian ni Pilato nagsulat sang isa ka linalan sa Hebreo, Griego, kag Latin, kag ipahamtang ni sa krus sa naibabaw nayon sang ulo ni Jesus. Mabasa ing subong, “Jesus nga Nazareno, Hari sang mga Judio.” ni nga sinulat nagpaakig sa mga Judio. Sa hulokmanan li Pilato nagsinggit sila, “Ilansang Sia,” “Wala kami sing iwan nga hari kundi si Cesar.” Juan 19:15. Ginpabutyag lila nga ang bisan sin-o nga magkilala sang iban pa nga lari mangin isa ka maluib. Ginsulat ni Pilato ang ila ginjahayag nga balatyagon. Wala sing pagpasayop nga ginambit, luwas nga si Jesus Hari sang mga Judio. Ang inulat halos nagapakilala sang pag-unong sang mga udio sa pagbolut-an Romanhon. Nagpabutyag ini nga ang bisan sin-o nga mag-angkon nga hari sang Israel ila hukman nga takus sa kamatayon. Ang kaparian nagpalakas sang ila kaugalingon. Sang nagahimbon sila ;sang kamatayon ni Kristo, ginpabutyag ni Caipas nga dapat gid nga ang isa ka tawo mamatay tuhoy sa kaluwasan sang pungsod. Nian ang ila pagkasalimpapaw napadayag. Agod malaglag si Kristo, handa sila sa paghalad bisan pa sang ila pungsodnon nga pagluntad.

Nakita sang kaparian kon ano ang ila nahimoan, kag lagpangabay sila kay Pilato nga ilisan ang sinulat. Nagsiling sila, “Indi pag-isulat, Ang Hari sang mga Judio; kundi nga nagsiling Sia, Ako amo ang Hari sang mga Judio.” Apang si Pilato nga nagkaakig sa iya kaugalingon tungod sang iya sadto kaluyahon, busa lubos gid ang iya pagtamay sa maimon kag mapakitakitaon nga kaparian kag mga pangulo. Mabugnaw sia nga nagsabat, “Kon ano man ang akon nasulat, nasulat na.”

Ang mataastaas nga gahom sang sa kay Pilato ukon sa mga Judio amo ang nagmando sang pagpahamtang sinang sinulat sa ulohan ni Jesus. Sa kaako sang Dios, magapabugtaw ini sang panghunahona, kag sang pag pangusisa sang mga Kasulatan. Ang duog nga ginlan sangan kay Jesus malapit sa dakbanwa. Linibo sang mga katawohan gikan sa tanan nga kadutaan didto nian sa Jerusalem, kag ang sinulat nga napahayag sa kay Jesus Nazareno nga amo ang Mesias, mag- [1094]

aabut sa ila igtalupangod. Mangin isa ini ka buhi nga kamatuoran nga ginsulat sang mga kamut nga ginmandoan sang Dios.

Sa mga pag-antus ni Kristo sa krus, ang tagna natu man. Pila ka siglo sa wala pa ang paglansang, ang Manlulowas nagtagna sang pagtratar nga Iya batunon. Nagsiling Sia, “Ginalibutan Ako sang mga ido; ginli kupan Ako sang katilingban sang mga malaut; ginbuslot nila ang Akon mga kamut kag tiil. Mahimo Ko masugid ang tanan Ko nga tul-an; nagatulok sila kag nagamulalong sa Akon. Ginabahinbahin nila ang Akon mga panap ton sa tunga nila, kag ginpapalaran nila ang akon kunop.” Salmo 22:16-18. Ang tagna nahanungod sang Iya panap ton, gintuman nga wala sing pagtugda ukon pamalabag gikan sa mga abyan ukon mga kaaway sang Isa nga ginlansang. Sa mga hangaway nga nagpahamtang sa Iya sa krus, ginhatag ang Iya mga panapton. Nabatian ni Kristo ang pagbinais sang mga tawo sang ginbahin nila ang Iya panapton. Ang Iya kunop ginhabol ini nga wala sang tinambihan kag nagsiling sila, “Indi naton paggision ini kundi nga aton lang papalaran agod mahibal-an ta kon sin-o ang makaano.”

[1095]

Sa iban nga tagna ang Manlulowas nagpabutyag, “Ang pasipala nagbuong sang Akon tagipusoon; kag nagaugtas Ako; kag nangita Ako sang pila nga maghikaluoy, apang wala gid; kag sang mga manuglipay, apang wala Ako sang nakita. Ginhatagan man nila Ako sang apdo nga Akon kalan-on; kag sa akon kauhaw ginhatagan nila Ako sang langgaw nga ilimnon.” Salmo 69:20-21. Sa sadtong nagaantus sang kamatayon bangod sa krus, gintugotan ang paghatag sang makapalipong nga ilimnon, agod nga indi mabatyagan ang kasakit. Gintanyag ini sa kay Jesus; apang sang nakatam-id Sia, ginsikway Niya ini. Indi gid Sia magbaton sang bisan ano nga butang nga makapadulom sang Iya kaisipan. Ang Iya pagtuo dapat nga magkapyot nga malig-on sa Dios. Amo gid lang ini ang Iya kusog. Ang pagpadulom sang Iya igbalatyag makahatag sang bentaha sa kay Satanas.

Ang mga kaaway ni Jesus nagpatuhoy sang ila kasingkal batok sa iya samtang nagakabit Sia sa krus. Ang kaparian, mga pangulo, kag mga eskriba, nagbuylog upod sang guban sa pagyaguta sa tagumatayon nga Manlulowas. Sa tion sang pagtugmaw kag pagtigbaliw, nabatian ang tingog sang Dios nga nagapabutyag sa kay Kristo subong nga Iya Anak. Liwan, sa wala pa ang pagtu-

gyan kay Kristo, naghambal ang Amay, nga nagapamatuod sang Iya pagkadios. Apang karon ang tingog gikan sa langit naghupos. Wala sing nabatian nga pamatuod pabor kay Kristo. Isahanon Sia nga nag-antus sang kalakasan kag pagyaguta gikan sa malaut nga mga tawo.

“Kon Ikaw Anak sang Dios,” siling nila, “panaug Ka gikan sa krus.” “Tugoti nga luwason Niya ang Iya kaugalingon, kon Sia amo ang Kristo, ang pinili sang Dios.” Sa kahanayakan sang pagtilaw, nagpabutyag si Satanas, “Kon Ikaw amo ang Anak sang Dios, sugoa nga ining mga bato mahimo nga tinapay.” “Kon Ikaw matuod nga Anak sang Dios, palumpata ang Imo kaugalingon” gikan sa kampa-naryo sang simbahan. Mateo 4:3, 6. Kag si Satanas, upod sang iya mga manogtunda, sa tawhanon nga dagway, nakatambong man didto sa krus. Ang pangulong malauton kag ang iya panong naghiusa upod sang kaparian kag mga pangulo. Ang mga manonudlo sang katawohan nagtulod sa pakok nga guban sa pagpamat bat sang paghukom batok sa Isa, nga sa diin, madamo sa ila ang wala gani makatulok tubtob nga ginpilit sila sa pagpamatuod batok sa Iya. Kaparian, mga pangulo kag mga Fariseo, kag ang pinatig-a nga kadam-an nagboluylog sa yawan-on nga kasingki. Ang mga pangulo sa pagtoluohan naghiusa upod sa kay Satanas kag sang iya manogtunda. Nagatuman sila sang iya pagmando.

[1096]

Si Jesus, nga nagaantus kag tagumatayon, nakabati sang tagsa ka pulong nga ginpabutyag sang kaparian, “Ginluwas Niya ang iban; apang indi Sia makaluwas sang Iya kaugalingon. Himoa si Kristo, ang Hari sang Israel nga magpanaug karon gid gikan sa krus, agod nga aton makita kag matuohan.” Mahimo si Kristo makapanaug gikan sa krus. Apang tungod gani nga indi Niya pagluwason ang Iya kaugalingon nga ang makasasala may paglaom sang kapatawaran kag pabor upod sa Dio?

Sa ila pagyaguta sa Manlulowas, ang katawohan nga nag-angkon nga manugpatpat sang tagna nagasulit sang amo gid nga mga pulong nga gintagna sang Binugna nga mga pulong nga ila ipabutyag sa sini gid nga hitabo. Apang sa ila pagkabulag wala nila makita nga ginatuman nila ang tagna. Yadtong sa pagtamay naghambal sining mga pulong, “Nagsalig Sia sa Dios; ipaluwas Sia sa Iya karon, kon buot Sia: kay nagsiling Sia, Ako amo ang Anak sang Dios,” wala maghunahona nga ang ila pagpamatuod magabagting sa mga ka-

[1097]

tuigan. Bisan nga ginhambal ini sa pagyaguta, ining mga pulong naghimo sadto. Ang mga mangin-alamon nakabati, nag-usisa, nag-pamalandong kag nagpangamuyo. May pila sadtong dilimahim-os tubtob nga, bangod sa pagpaanggid sang Kasulatan sa Kasulatan, nakita nila ang kaholugan sang bulohaton ni Kristo. Wala pa gid mahababu nga mga katulad nga ihibalo sa kabilugan nahanungod sa kay Jesus sang sa panahon nga nagakabit Sia sa krus. Pakadto sa tagipusoon sadtong kadam-an nga nakakita sang paglansang, kag nga nakabati sang pinamulong ni Kristo, ang kapawa sang kamatuoran nagabanaag.

[1098]

Sa kay Jesus sa Iyang pag-ugayong sa krus, may nagabut nga isa ka idlak sang pahalipay. Amo yadtong pangamuyo sang mahinolsulon nga makawat. Yadtong duha ka tawo nga ginlansang upod ni Jesus nagtamay sa Iya sa pamuno; kag ang isa nga nag-antus lamang sa iya kaugalingon nawad-an sang paglaom kag masinompungon. Apang indi subong sini ang iya kaupod. Ini nga tawo indi kay pinatig-a nga kriminal; pinatalang sia bangod sang malaut nga mga barkada, apang diutay ang iya pagsayop sang sa kadam-an nga nagtindug sa luyo sang krus nga nagayaguta sa Manlulowas. Nakakita kag nakabati na sia sa kay Jesus, kag napatuo bangod sang Iya mga pagtudlo apang ginpapalayo sia sa Iya bangod sang kaparian kag mga pangulo. Nagtinguha sa paglumos sang balatyagon, nagpadalum kag nagpadalum pa gid sia sa pagpakasala, tubtob nga gindakop sia, ginhusay bilang isa ka kriminal, kag ginpamatbatan nga mamatay sa krus. Didto sa hulot-hukmanan kag sa dalanon pa Kalbaryo nagkaupod sila ni Jesus. Nakabati sia sa kay Pilato nga nagpabutyag, “Wala ako sing nasapwan nga sayop sa Iya.” Juan 19:14. Gintandaan niya ang Iya diosnon nga panindugan kag ang Iya mahinoklugon nga pagpatawad sa Iya manugpaantus. Didto sa krus nakita niya ang madamo nga mga pangulo sa pagtoluohan nga nagpadiwaldiwal sang ila dila sa pagtamay kag pagyaguta sa Ginuonong Jesus. Nakita niya ang naglungolungo nga mga ulo. Nabatian niya ang mapasipalahon nga pamulongpulong sang iya kaupod sa kasal-anan: “Kon Ikaw amo ang Kristo, luwasa ang imo kaugalingon kag kami man.” Sa tunga sang mga nagalalabay nabatian niya ang madamo nga nagaapin sa kay Jesus. Nabatian niya sila nga nagasulit sang Iya pinamulong, kag nagsugid sang Iya mga binuhatan. Ang pagtuo nagbalik sa iya nga amo gid ini ang Kristo. Pagbalikid sa

iya masigkakriminal nagsiling sia, “Wala ka bala nagakahadlok sa Dios sa gintan-aw mo nga katulad kamo nga hinukman?” Ang tagumatayon nga mga makawat wala na sang dapat kahadlokan sa mga tawo. Apang sa isa sa ila ginpilit ang pagtuo nga may isa ka Dios nga dapat kahadlokan, ang isa ka palaabuton nga magapakurog sa iya. Kag karon, nga bisan daw ano ka nadagtaan sang sala, ang maragtas sang iya kabuhi malapit na nga magtakop. “Ka makatarunganon gid ining aton iya,” ang iya panganduhoy, “kay ginabaton ta ang igo nga padya sang aton mga binuhatan: apang ini nga Tawo wala sing malain nga binuhatan.”

Wala na gid sang duhadoha karon. Wala na sang pang-alag-ag ukon mga pagsaway. Sang ginhukman tungod sang iya sala, ang makawat nawad-an sang paglaom kag nagpaluya; apang karon, katingalahan nga ang mahinoklugon nga mga kaisipan nagbangon. Nadumdoman niya ang tanan nga nabatian niya nahanungod kay Jesus, kon paano nga gin-ayo Niya ang mga masakiton, kag gin-patawad ang kasal-anan. Nabatian niya ang mga pulong sadtong nagtoluo sa kay Jesus kag nagsunod sa iya nga nagahibi. Nakita niya kag nabasa ang nasulat sa ulohan sang Manlulowas. Nabatian niya nga ginsulit sang mga nag-alagi, ang iban kaupod sang nasub-an kag nagakurog nga mga bibig, kag ang iban may pag-sunlog kag pagyaguta. Gin-iwagan sang Balaan nga Espiritu ang iya panumdoman, kag sa inanay ang mga talikala sang pamatuod gintingob. Sa kay Jesus, pilason, ginyaguta, kag nagakabit sa krus, nakita niya ang Kordero sang Dios nga nagakuha sang sala sang kalibutan. Ang paglaom nasimbug sa kalangkag sa iya tingog sang ang walay masarangan, tagumatayon nga kalag nagtugyan sang iya kaugalingon sa tagumatayon nga Manlulowas. “Ginuo, dumdoma man ako,” ang iya hilibion, “kon mag-abut Ka na sa Imo ginharian.”

[1099]

Gilayon nag-abut ang sabat, malum-ok kag malatunon, napun-an sang gugma, kaawa, kag gahom, ang mga pulong, “Sa pagkamatuod gid nagasiling Ako sa imo sa sining adlaw, manginkaupod ka Nakon didto sa Paraiso.”

Sa malawig nga mga tinakna nga pag-ugayong, pagtamay kag pagyaguta ang nagtupa sa idolungog ni Jesus. Samtang nagakabit Sia sa krus, napaladpad pa sa Iya ang mga yaguta kag mga pasi-pala. Upod sang nalangkag nga tagipusoon nagpamati Sia sang kapahayagan sang pagtuo gikan sa Iya mga gintoton-an. Nabatian

[1100]

lamang Niya ang masinolub-on nga mga pulong, “Nagdahum kami nga amo na Sia ang magaluwas sang Israel.” Hanti daw ano ka mapinasalamaton sang Manlulowas sadtong pulolungon sang pagtuo kag paghigugma gikan sa tagumatayon nga makawat. Samtang ang kinilala nga mga Judio nagpanghiwala sa Iya, kag bisan pa ang mga gintoton-an nagpang-alagag sang Iya pagkadios, ang kailo nga makawat, nga sa bibi sang walay katubtoban, nagtawag sa kay Jesus nga Ginuo. Madamo ang nahanda magtawag sa Iya nga Ginuo sang nagapanghimo pa Sia sang mga katingalahan, kag sa tapus nabanhaw Sia gikan sa mga minatay; apang wala sing isa nga nagkilala sa Iya samtang nagakabit Sia nga tagumatayon sa krus, luwas lamang sadtong mahinolsulon nga makawat nga naluwas sa kahingapsan nga takna.

Ang mga nagatilindug didto nakabati sang mga pulong sang ang makawat nagtawag sa kay Jesus nga Ginuo. Ang tingog sang mahinolsulon nga tawo nagtawag sang ila igtalupangod. Yadtong sa tiilan sang krus nagbinais tungod sang panapton ni Kristo, kag nagpapalad sang Iya kunop, nagdulog sa pagpamati. Ginpalinong ang ila maakigon nga mga tingog. Upod sang nagahawathawat nga paginhawa nagtulok sila kay Kristo, kag naghulat sang sabat gikan sadtong tagumatayon nga mga bibig.

Sang paghambal Niya sang mga pulong sang saad, ang maitom nga gal-um nga daw nagalandong sa krus ginlapus sang masiga kag buhi nga kapawa. Sa mahinolsulon nga makawat nag-abut ang lubos nga paghidaet sang pagbaton sang Dios. Ginhimaya si Kristo sa Iya kaholuy-an. Sia nga sa itolulok sang iban isa ka nalutos isa gali ka Mandadaug. Ginkilala Sia nga Manugpas-an sang sala. Mahimo nga gahoman sang tawo ang Iya tawhanon nga lawas. Mahimo nila lapuson ang Iya balaan nga agtang sang purongpurong nga tunokon. Mahimo nila ubahon ang Iya panapton kag awayan ang pagbahinbahin. Apang indi nila makuha gikan sa Iya ang Iya gahom sa pagpatawad sang mga sala. Sa Iya kamatayon nagapamatuod Sia sang Iya kaugalingon nga pagkadios kag subong man sa himaya sang Amay. Indi bungol ang Iya dulonggan agod nga indi makabati, ni malip-ot ang Iya kamut agod nga indi makaluwas. Harianon Niya nga kinamatarong ang pagluwas sa labing kaidadalman sadtong tanan nga nagakara sa Dios pinaagi sa Iya.

Nagasiling Ako sa imo sini nga adlaw, manginkaupod ka Nakon didto sa Paraiso. Wala magsaad si Kristo nga ang makawat manginkaupod Niya sa Paraiso sina nga adlaw. Sia mismo wala magkadto sa Paraiso sina nga adlaw. Nagtulog Sia sa lolubngan, kag sang kaagahon sang pagkabanhaw nagsiling Sia, “Wala pa Ako makakadto sa Akon Amay.” Juan 20:17. Apang sadtong adlaw sang paglansang, ang adlaw nga daw isa ka kalotusan kag kadodulman, ang saad ginhatag. “Karon nga adlaw” samtang nagatagumatayon sa krus subong isa ka malain nga Tawo, ginpasalig ni Kristo ang kailo nga makasasala, manginkaupod ka Nakon didto sa Paraiso.

[1101]

Ang mga makawat nga ginlansang upod ni Kristo, ginpahamtang sa “masigkakilid kag sa tunga si Jesus.” Ginhimo ini bangod sa mando sang kaparian kag mga pangulo. Ang kahimtangan ni Kristo sa tunga sang duha ka makawat nagapakilala nga Sia amo ang labing malaut nga kriminal sa ila nga tatlo. Sa amo sini natuman ang Kasulatan, “Gin-isip Sia upod sang mga malinapason.” Isaias 53:12. Apang ang kaparian wala gid makasapo sang bug-os nga kaholugan sang ila binuhatan. Sang si Jesus, ginlansang upod sang mga makawat, ginpahamtang “sa tunga”, amo man ang Iya krus ginpahamtang sa tunga sang kalibutan nga nagahamyang sa sala. Kag ang mga pulong sang pagpatawad nga ginhambal sa mahinolsulon nga makawat nagpasiga sang isa ka kapawa nga magaiwag tubtob sa kinatumyan nga bahin sang duta.

Upod sang katingala gintulok sang mga manogtunda ang walay katubtoban nga gugma ni Jesus, nga, nagaantus sang labing mapait nga pag-ugayong sang panumdoman kag lawas, nagpanumdom gid lang sa iban, kag ginpabaskug ang mahinolsulon nga kalag sa pagtuo. Sa Iyang kaholuy-an, Sia nga isa ka Manalagna naghambal sa mga anak nga babae sang Jerusalem; subong nga Saserdote kag Mananabang nagpakitluoy Sia upod sa Amay sa pagpatawad sang Iya manugpatay; subong nga mahigugmaon nga Manlulowas, ginpatawad Niya ang sala sang mahinolsulon nga makawat.

[1102]

Samtang ang mga mata ni Jesus nagpanuloktulok sa kadam-an nga nagalibot sa Iya, isa ka dagway ang natawag sang Iya igtalupangod. Sa tiilan sang krus nagtindug ang Iya iloy, nga ginaagubay sang gintoton-an nga si Juan. Indi niya mabatas nga magpabilin sia nga malayo sa Iya Anak; kag si Juan, sang iya nahibaloan nga malapit na ang katapusan, nagdala sa iya liwan didto sa krus. Sa

tion sang Iya pagtagumatayon, nadumdoman ni Jesus ang Iya iloy. Pagtan-aw sa iya nasub-an nga guya kag nian sa kay Juan, nagsiling Sia sa iya, “Babae, tanawa, yara ang imo anak!” nian sa kay Juan, “Tan-awa, yara ang imo iloy!” Nahangpan ni Juan ang pinamulong ni Kristo, kag iya ginbaton ang panugyan. Gilayon gindala niya si Maria sa iya puloy-an, kag gikan sina nga takna, gin-atipan niya sia sing matinatapon. O mainawaon, mahigugmaon nga Manlulowas; sa tunga sang iya lawasnon nga kasakit, kag kalisod sa panumdoman, may Iya Sia sinang maatipanon nga pagpanumdom sa Iya iloy! Wala Sia sang kuarta agod magtatap sang iya kina hanglanon; apang natipigan sia sa tagipusoon ni Juan, kag ginhatag Niya sia sa kay Juan bilang isa ka hamili nga palanublion. Sa sini nga bagay ginsakdag Niya sia sang butang nga labing kinahanglanon niya, —ang mainawaon nga pagkahanuklog sang isa nga nagahigugma sa iya bangod kay ginhigugma niya si Jesus. Kag sa pagbaton sa iya bilang isa ka balaan nga tinugyan, ginabaton ni Juan ang isa ka dako nga pagpakamaayo. Sia amo ang padayon nga tagpahanumdom sang iya hinigugmang Agalon.

[1103]

Ang himpit nga huwaran sang hapiit nga gugma ni Kristo nagabanaag upod sang wala nagakunta nga pagbadlak gikan sa alipoop sang panag-on. Malapit sa katloan ka tuig nga si Jesus, bangod sang Iya matagadlaw nga pagpangabudlay nagbulig sa pag-abaga sang mga lulan sang puloy-an. Kag nian, bisan pa sa katapusan Niya nga pag-ugayong, nagadumdom Sia sa pagsakdag sang Iya nagamasi-nolub-on, balo nga iloy. Ang katulad man nga espiritu ang makita sa tagsa ka gintoton-an sang aton Ginuo. Yadtong tanan nga nagasunod sa kay Kristo magabatyang nga kabahin sang ila pagtoluohan ang pagtahod kag pagsakdag sang ila ginikanan. Gikan sa tagipusoon nga sa diin ang Iya gugma ginaalila, ang nanay kag ang tatay indi gid malugaw-an sa pagbaton sang madinomdumon nga pagtatap kag mainawaon nga pagkahanuklog.

Kag karon ang Ginuo sang himaya nagatagumatayon, nga isa ka gawad tuhoy sa kaliwat. Sa pagtugyan sang Iya hamili nga kabuhi, si Kristo wala gintib-ong sang madinalag-on nga kalipay. Ang tanan nangin mapiguson nga kadulom. Indi kay ang kahadlok sa kamatayon ang nagpabug-at sa Iya. Indi kay ang kasakit kag ang kaholuy-an sa krus nga nanginkabangdanan sang Iya dimasaysay nga kasakit. Si Kristo amo ang Prinsipe sang tanan nga manug-

antus; apang ang Iya pag-antus nagikan sa pagbatyag sang kalaut sang sala, ang isa ka ihibalo nga tungod sang pagkilala sang malaut, ang tawo nabulag sang iya kadakuon. Nakita ni Kristo kon daw ano ka dalum ang paghugakom sang sala sa tawhanon nga tagipusoon, kag daw ano ka diutay ang nahanda sa pagpaginpalos sa iya gahom. Nahibaloan Niya nga sa wala sing bulig gikan sa Dios, mamatay ang tawo, kag nakita Niya ang kadam-an nga nagakalawala nga malapit gid lang sa bugana nga pagtabang.

Sa kay Kristo nga aton tal-us kag kasegurohan natungtong ang kalautan naton nga tanan. Gin-isip Sia nga malinapason, agod nga matubos kita gikan sa pagpakamalaut sang kasugoan. Ang sayop sang tagsa ka kaanakan ni Adan nagatu-ok sa Iya tagipusoon. Ang kasingkal sang Dios batok sa sala, ang makahaladlok nga kapahayagan sang Iyang kaakig bangod sa kalautan, nagpuno sa kalag sang Iya Anak sang kakugmat. Sa bugos Niya nga kabuhi nagbantala si Kristo sa nahulog nga kalibutan sang maayong balita sang kaluoy kag mapinatawaron nga gugma sang Amay. Ang kaluwasan tuhoy sa pangulong makasasala amo ang Iya halambalanon. Apang karon upod sang makahaladlok nga kabug-aton sang sala nga Iya ginapas-an, indi Niya makita ang manugpasag-uli nga nawong sang Iya Amay. Ang pagtalikod sang diosnon nga dagway gikan sa Manlulowas sa sining takna sang labi nga kasakit naglapus sang Iya tagipusoon sang isa ka kasolub-an nga indi gid mahangpan sing bugos sang tawo. Tuman ka dako sining kasakit nga ang Iya lawasnon nga kasakit halos na lang mabatyagan.

[1104]

Si Satanas upod sang Iya mabangis nga pagsulay nagpuga sang tagipusoon ni Jesus. Ang Manlulowas indi makakita palapus sa gawang sang lolubngan. Ang paglaom wala magpahayag sa Iya sang Iya paggowa gikan sa lolubngan nga isa ka madinalag-on ukon ginsugid sa Iya ang pagbaton sang Amay sang Iya paghalad. Nahadlok Sia nga ang sala tuman ka rigkam sa Dios nga ang ila pagbulagay mangin dayon. Nabatyagan ni Kristo ang kasakit nga batyagon sang makasasala kon ang bugay indi na magpakiluoy tuhoy sa nakasayop nga kaliwat. Ang pagbatyag sang sala, nga nagdala sang kasingkal sang Amay batok sa Iya bilang tal us sang tawo, nga amo ang naghimo sang tagayan nga Iya gin-inom nga tama ka pait, kag nagbuong sang tagipusoon sang Anak sang Dios.

Upod sang katingala ang mga manolunda nagsaksi sang mapait

[1105]

nga pag-agulo sang Manlulowas. Ang mga panon sang kalangitan nagtabon sang ila mga guya gikan sa sining makahaladlok nga talanawon. Ang wala nagakabuhi nga mga tinuga nagpabatyag sang ila kaluoy sa ila ginpakamalaut kag tagimatayon nga Manunoga. Ang adlaw nagdumili sa paglantaw sining malaw-ay nga talanawon. Ang Iya sini nga bug-os kag masanag nga silak nga nagpasanag sa duta sadtong kaudtohon, sa hinali lang daw sa nahanaw. Ang hingpit nga kadulom, subong sang panapton sa patay, naglikop sa krus. “May kadudulman sa bug-os nga duta tubtub sa ikasiam nga takna.” Wala sing eklipse ukon ano man nga sahi sang kinaugali nga kadulom nga nangin kabangdanan sini nga kadudulman, nga subong kadalum sang tungang gab-i nga wala sing bulan ukon kabituonan. Isa yadto ka makatalanhaga nga pagpamatuod nga ginhatag sang Dios agod nga ang pagtuo sang umalabot nga mga kaliwatan mangin mabakod.

Sa sining madamol nga kadudulman ang laragway sang Dios nasalipdan. Iya ginhimo ang kadulom subong Iya pasilongan, kag ginsalipdan ang Iya himaya gikan sa mata sang katawohan. Ang Dios kag ang Iya balaan nga mga manogtunda didto sa luyo sang krus. Ang Amay nanginkaupod sang Anak. Apang ang Iya pagtambong wala ginpadayag. Kon pananglit ang Iya himaya nagkirab gikan sa panganod, ang tagsa ka tumalan-aw unta nalaglag. Kag sa sinang makakolugmat nga takna si Kristo wala mapahalipay bangod sang pagtambong sang Amay. Nagtasak Sia sang linasan nga nagaisahanon, kag nahanungod sa mga katawohan, wala sing isa sa ila didto.

[1106] Sa pitipit nga kadulom, gintabunan sang Dios ang katapusan nga pagpakasakit sang Iya Anak. Ang tanan nga nakakita sa kay Kristo sa Iya pag-antus, ginpabatyag sang Iya pagkaDios. Yanang nawong, nga anay nakita sang tawo, wala gid malimti. Subong nga ang dagway ni Cain nagpahayag sa iya bilang isa ka mamomuno, subong man sini ang pagpahayag sang pagkawalay sayop, kaligdong kag pagkamainalwanon, sang nawong ni Kristo —ang larawan sang Dios. Apang ang Iya manugsumbong wala gid magsapak sang mga tiliman-an sang langit. Tubtob sa malawig nga tinakna sang pagpakasakit, si Kristo gintulok sang mayagutaon nga kadam-an. Karon, may kaluoy nga gintago Sia sang kunop sang Dios.

Ang kalinong sang lolubngan daw nahulog sa Kalbaryo. Ang dimahibal-an nga kakugmat naghugakom sa kadam-an nga nagtipon palibot sang krus. Ang mga pasipala kag mga pagtamay nag-untat sa tungatunga sang mga sugilanon. Mga lalake, babae kag kabataan nagkalapukan sa duta. Ang maathag nga mga kilat nagkirab gikan sa panganod nga nagpahayag sang krus kag sang linansang nga Manonubos. Kaparian, mga pangulo, mga eskriba, mga manugpatay, kag ang guban, tanan naghunahona nga ang tion sang pagbayad sang utang nag-abut na. Pila pa ka tion may iban nga naghutik nga si Jesus magapanaug na sa krus. May iban nga nagpangalapak sang ila dalanon pabalik sa dakbanwa, nga nagadumpog sang ila dughan kag nagapanalambiton sa kahadlok.

Sa ikasiam nga takna ang kadulom nagbayaw gikan sa katawohan, apang padayon ini nga naglikop sa Manlulowas. Isa yadto ka simbolo sang pagpakasakit kag kakugmat nga nagpabug-at sa Iya tagipusoon. Wala sing mata nga makalapus sang kadulom nga naglibot sa krus, kag walay isa nga makalapus sang madalumdalum pa nga kadulom nga naglikop sa nagakasakit nga kalag ni Kristo. Ang maakigon nga mga kilat daw ginapatuhoy sa Iya samtang nagakabit Sia sa krus. Nian “Si Jesus nag- singgit sa isa ka mabaskug nga tingog, nga nagasiling, Eloi, Eloi, lama sabachthani?” “Dios Ko, Dios Ko, ngaa nga ginpatumbayaan Mo Ako?” Sang ang kadulom naghulon sa Manlulowas, madamo ang mga tingog nga nagsinggit; Ang kaakig sang langit yara sa Iya. Ang kilat sang kaakig sang Dios ginpatupa sa Iya bangod kay nagaangkon Sia nga Anak sang Dios. Madamo sadtong nagtulo sa Iya nga nakabati sang Iya mapangandohuyon nga singgit. Ang paglaom nagtaliwan sa ila. Kon ginpatumbayaan sang Dios si Jesus, sa ano pa magsalig ang Iya sumolunod?

Sang ang kadulom nagtaliwan gikan sa ginapigos nga espiritu ni Kristo, nasag-ulian Sia sa isa ka bagay sang pag-antus nga lawasnon, kag nagsiling, “Ginauhaw Ako.” Ang isa sang mga hangaway Romanhon nga tinandug sang kaawa samtang nagatulok sia sa mamala nga mga bibig, nagkuha sang isa ka espongha nga natakod sa tukon nga hysopo, kag sang gintusmog ini sa langkaw, gintanyag ini sa kay Jesus. Apang ang kaparian nagyaguta sang Iya pagpakasakit. Sang gintabunan sang kadulom ang duta, napun-an sila sang tuman nga kahadlok; Sang nagbahaw ang kakugmat, nahadlok naman sila

[1107]

nga basi palagyohan pa sila ni Jesus. Ang Iya pinamulong, “Eloi, Eloi, lama sabachthani?” ilar nga ginhangop sing sayop. Upod sang mapait nga pagtamay kag pagyaguta nagsiling sila, “Ini nga Tawo nagatawag sa kay Elias.” Gindumilian nila ang katapusan nga kahigayunan nga mapaumpawan Sia sang kasakit. “Tanawon ta,” ang siling nila, “kon bala magakari si Elias kag luwason Sia.”

[1108] Ang walay dagta nga Anak sang Dios nagkabit sa krus nga ang Iya unod nagkalapilas sang bunal; yadtong kamut nga masami naguntay sa pagpakamaayo, nga karon nalansang sa kahoy; yanang tiil nga wala ginalapyo sa pagpangalagad sa gugma ginlansang sa kahoy; yanang harianon nga ulo nga ginpilas sang purongpurong nga tunokon; yanang ginakibang nga mga bibig nga gindihon sa mga hibi sang kasakit. Kag ang tanan nga Iya ginbatas —ang tinulo nga dugo nga nagkalahulog gikan sa Iya ulo, sa Iya kamut, sa Iya tiil, ang pagpakasakit nga nagpakibang sang Iya dagway, ang dilimasaysay nga kalisod nga nagpuno sang Iya kalag sa pagtago sang nawong sang Iya Amay—nagahambal sa tagsa ka anak sang tawo nga nagapabutyag: Tungod sa imo nga ang Anak sang Dios nagpasugot sa pagpas-an sang lulan sang sala; bangod sa imo ginbungkag Niya ang ginharian sang kamatayon, kag nagbukas sang gawang sang Paraiso. Sia nga nagpatinong sang maakigon nga kabaluran, kag naglakat sa nagaalimbukad nga mga balud, nga nagpakurog sang mga yawa kag nagpataliwan sang mga balatian, nga nagbukas sang mata sang mga bulag kag nagtawag sa mga minatay nga sa kabuhi, — nagtanyag sang Iya kaugalingon sa krus bilang isa ka halad, kag ini tungod sang gugma sa imo. Sia, nga Manugpas-an sang sala, nagbatas sang kasingkal sang diosnon nga paghukom, kag bangod sa imo nahimo nga sala mismo.

Sa kalinong ang mga tumalan-aw nagbantay sang katapusan sa among makahaladlok nga talan-awon. Ang adlaw nagsiga; apang ang krus ginlikupan gihapon sang kadodulman. Ang kaparian kag mga pangulo nagtulok sa Jerusalem; kag yari karon ang madamol nga mga galum naghulon sa dakbanwa kag sa mga kapatagan sang Judea. Ang Adlaw sang Katarungan, ang Kapawa sang kalibutan, nagbawi sang Iya silak gikan sa pinasulabi sadto nga dakbanwa sang Jerusalem. Ang mabangis nga kilat sang kasingkal sang Dios gintumod batok sa walay palad nga dakbanwa.

[1109] Hinali ang kadulom ginbatak gikan sa krus, kag sa maathag, daw

budyong nga mga tingog, nga daw naglanyog sa bug-os nga tinuga, nagsinggit si Jesus, “Natapus na.” “Amay, sa Imo kamut ginatugyan Ko ang Akon Espiritu.” Ang isa ka banaag naglibot sa krus, kag ang nawong sang Manlulowas nagsilak upod sang himaya nga katulad sang adlaw. Nian ginduko Niya ang Iya ulo sa dughan kag namatay.

Sa tunga sang makahaladlok nga kadulom, nga daw ginpatumbayaan sang Dios, gin-inum ni Kristo ang katapusan nga tinulo sa tagayan sang tawhanon nga kasakit. Sa sadtong makahaladlok nga mga takna, nagsalig lamang Sia sang kapahayagan sang pagbaton sang Iya Amay nga ginpangako sa Iya. Nakilala Niya ang kinaiya sang Iya Amay; nahangpan Niya ang Iya mga paghukom, ang iya kaluoy kag ang Iya dako nga gugma. Bangod sa pagtuo nagsalig Sia sa Iya nga nangin Iya kalipayan nga tumanon. Kag nga sa pagpau-bos gintugyan Niya ang Iya kaugalingon sa Dios, ang balatyagon sang pagkawala sang Iya Amay nadula. Bangod sa pagtuo nangin mandadaug si Kristo.

Wala pa gid matabo nga ang duta nakasaksi sang amo nga talan-awon. Ang kadam-an. nagtindug nga naurongan, kag sa naghawathawat nga ginhawa nagtulok sila sa Manlulowas. Sa liwan naghulon ang kadulom sa duta kag ang isa ka hagrak nga dagubdob katulad sang madalum nga daguob nabatian. Nian naglinog sing tuman kabaskug. Ang katawohan gintayug sa tinumpok. Ang makahalanguyos nga kagamo kag kahadlok nag-abut. Sa palibot nga kabukiran, ang mga dalipi ginpangbugras kag nagpusdak sa kapatagan. Nagkalabuka ang mga lolubngan, kag ang mga minatay ginpangluad sa ila lolubngan. Ang tinuga daw ginatayug sa pagkamudmod. Ang kaparian, mga pangulo, mga hangaway, manugpatay, kag mga katawohan nangluspada sa kakugmat, nagkalapukan sa duta.

[1110]

Sang ang mabaskog nga singgit, “Natapos na,” nabatian gikan sa bibig ni Kristo, ang kaparian nagadumala sang pag-alagdan sa templo. Takna yadto sang paghalad sa kasisidmon. Ang kordero nga nagatiglawas kay Kristo gindala agod nga pagpatyon. Napanaptan sa iya may kahulogan kag magayon nga panapton, ang pari nagtindug upod sang nabayaw nga sundang, subong sang kay Abraham sang hana niya nga patyon ang iya anak. Upod sang mainit nga kabalaka nagatulok ang mga katawohan. Apang ang duta nagkurog kag naglinog; kag ang Ginuo mismo nagapalapit. Upod sang nagagisi nga kagahod ang nasulod nga kumbong sang templo nabugras halin

sa ibabaw paidalom bangod sa dimakita nga kamot, nga nagpadayag sa pagtan-aw sang kadaman, ang isa ka duog nga sadto puno sang pagtambong sang Dios. Diri sini nga duog nagaluntad ang Shekinah, (Diosnon nga pagtambong). Diri sini nga ang Dios nagpahayag sang Iya himaya sa ibabaw sang altar sang pakiluoyan. Wala sing isa nga makatukis sang kumbong nga nagaulot sini nga hulot gikan sa iban nga bahin sang templo, luwas sa mataas nga saserdote. Nagasulod sia sing makaisa sa isa ka tuig sa paghimo sang katumbasan tuhoy sa sala sang katawohan. Apang karon, ini nga kumbong gingisi sa duha. Ang labing balaan nga hulot sang dutan-on nga santuaryo indi na kay balaan.

[1111] Ang tanan kakugmat kag kagamo. Ang pari handa nga magpatay sang biktima; apang ang sundang nahulog gikan sa iya ginakibang nga kamut, kag ang kordero nagpalagyo. Ang landong nagsugata sa tunay nga dagway, sa kamatayon sang Anak sang Dios. Ang dakong halad nahimo na. Ang alagyan pakadto sa labing balaan nabuksan. Ang isa ka bag-o kag buhi nga dalan gin-aman tuhoy sa tanan. Indi na kinahanglan ang makasasala, masinolub-on nga tawo maghulat sa mataas nga saserdote. Kutob karon ang Manlulowas amo ang magadumala subong nga pari kag mananabang didto sa langit sang mga langit. Daw subong bala nga ang isa ka buhi nga tingog nagpakighambal sa mga sumilimba: Ginatapus na karon ang tanan nga mga dulot kag halad sa sala. Ang Anak sang Dios nagkari suno sa Iyang pulong, “Yari karon, nagakari Ako, (sa linukot sini nga Tolon-an ginsulat nahanungod sa Akon) sa paghimo sang Imo kabobut-on. O Dios.” “Bangod sang Iya kauga lingon nga dugo” nagsulod Sia “sing makaisa sa balaan nga duog nga sa amo nakatigayon sing dayon nga pagtubos tuhoy sa aton.” Hebreo 10:7; 9:12.

Kapitulo 79—“Natapus Na”

[1112]

[1113]

WALA gintugyan ni Kristo ang Iya kabuhi tubtob nga natuman Niya ang bulohaton nga Iya ginkarian nga himuon, kag upod sang iya hingapusan nga ginhawa nagsinggit Sia, “Natapus na.” Juan 19:30. Ang pakig-away madaug. Ang Iya kamut nga tuo kag ang Iya balaan nga kamut amo ang naghatag sa Iya sang kadalag-an. Subong nga Mandadaug, ginbugsok Niya ang Iya hayahay sa dayon nga kahitaasan. Wala bala sing kalipay sa mga manogtunda? Ang bug-os nga langit nagdaug sa pagdaug sang Manlulowas. Ginlutos si Satanas, kag nahibaloan niya nga ang iya ginharian mawala na.

Sa mga manogtunda kag sa wala mahulog nga kalibutan, may madalum nga kaholugan ang singgit, “Natapus na.” Tuhoy sa ila kag sa aton man nga ang dakong bulohaton sang pagtubos ginhimo. Sila, kaupod naton nagapakig-ambit sang kadalag-an ni Kristo.

Indi tubtob sa kamatayon ni Kristo nga ang tunay nga pagkaamo ni Satanas napadayag sing maathag sa mga manogtunda kag sa wala mahulog nga mga kalibutan. Ang labing dako nga malinapason nagpanaput sang tuman nga paglimbong nga bisan ang balaan nga mga tinuga wala makahangop sang iya palatukoran. Wala nila mahantopi sing maathag ang iya pagribok.

Isa yadto ka tinuga nga mga tanhagang gahom kag himaya ang nagpahamtang sang iya kaugalingon sumpung sa Dios. Nahanungod sa kay Lusiper, ang Ginuo nagsiling, “Ginpat-inan mo ang kabug-osan, puno sang kaalam kag himpit sa katahuman.” Ezequiel 28:12. Si Lusiper nangin manugtabon nga kerubin. Nagtindug sia sa kapawa sang pagtambong sang Dios. Nanginmataas sia sa tanan nga mga tinuga, kag nanginpanguna sia sa pagpahayag sang katuyoan sang Dios sa uniberso. Sa tapus sang iya pagpakasala, ang iya gahom sa paglimbong nagtuman ka madayaon, kag ang paghublas sang iya kinaiya nangin maiwat pa gid, bangod sang mataas nga palangakoan nga nangin iya kaupod sang Amay.

[1114]

Mahapus lang gid kuntani sa Dios ang paglaglag sa kay Satanas kaangay lang sang paghaboy sang bato sa duta; apang wala Niya

paghimoa ini. Ang pagribok indi dapat nga lupigon bangod sa paku-sog. Ang manugpilit nga gahom makita lamang sa idalum sang pagbolut-an ni Satanas. Ang mga palatukoran sang Dios indi suno sini nga tulomanon. Ang Iya pagbolut-an nahamtang sa pagkaayo, kaluoy kag paghigugma; kag ang pagpasundayag sini nga mga palatukoran amo lamang nga paagi ang pagagamiton. Ang pagbolut-an sang Dios suno sa pamatasan, hanti ang kamatuoran kag paghigugma amo ang mangin nagapangibabaw nga gahom.

Katuyoan sang Dios nga mapahamtang ang tanan nga butang sa sadsaran sang kasegurohan, kag sa mga konsilyo sang langit gintapatan nga ihatag sa kay Satanas ang pagpatubo sang mga palatukoran nga among sadsaran sang iya paagi sa pagginahom. Gin-angkon niya nga labaw ini sang sa palatukoran sang Dios. Ginhatagan sang tion agod makapanghikot ang mga palatukoran ni Satanas agod makita ini sang langitnon nga uniberso.

[1115] Si Satanas nagtuytoy sa mga tawo sa pagpakasala, kag ang piano sang kaluwasan ginsugoran dayon ang pagpanghikot. Sa sulod sang apat ka libo ka tuig, nagpangabudlay si Kristo agod sa pagtib-ong sang tawo, apang si Satanas iya nagpangabudlay tuhoy sa kalaglagan kag pagpanubo. Kag ang langitnon nga uniberso nakakita sini nga tanan.

Pagkari ni Jesus diri sa kalibutan, ang gahom ni Satanas gintumod batok sa Iya. Gikan sa tion nga nagpahayag Sia nga isa ka bata sa Betlehem, ang manugagaw nagpangabudlay tuhoy sa Iya kalaglagan. Sa tagsa ka mahimo nga paagi nagtinguha sia sa pagtapna sa kay Jesus nga magpatubo sang isa ka lubos nga pagkabata, isa ka dimasinalaypon nga pagkapamatan-on, isa ka balaan nga pagpangalagad, kag isa ka walay dagta nga halad. Apang nalutos sia. Indi niya masarangan ang pagtuytoy sa kay Jesus sa pagpakasala. Indi niya Sia mapaluya, ukon matabug Sia gikan sa bulohaton nga Iya ginkarian sa duta nga pagahimuon. Gikan sa kahanayakan pakadto sa Kalbaryo, ang unos sang kasingkal ni Satanas nagdusdos sa Iya, apang sa walay kaluoy nga nagtupa ini, sing labi pa gid nga nagkapyot ang Anak sang Dios sa kamut sang Iya Amay, kag iduso sa sini ang nadagtaansa-dugo nga dalanon. Ang tanan nga paninguha ni Satanas sa pagpigog kag paglandas sa Iya nagpadayag lamang sang labing putli nga kapawa sang Iya walay dagta nga kinaiya.

Ang bug-os nga langit kag ang wala mahulog nga kalibutan tanan nakasaksi sang pagsumponganay. Daw ano nga paghawathawat nga ginsunod nila ang kahingapsan nga talan-awon sang pagsumponganay. Nakita nila ang Manlulowas nga nagsulod sa katamnan sang Getsemane, huyhoy ang Iya kalag sa kakugmat sang dakong kado-dulman. Nabatian nila ang Iya mapait nga hilibion, “Amay, kon mahimo lang, ipataliwan sa Akon ini nga tagayan.” Mateo 26:39. [1116] Sang ginbawi ang pagtambong sang Amay, nakita nila Sia nga nagkasubo sing mapait nga kasolub-an nga labaw pa sa katapusan kag dako nga pagsumpong batok sa kamatayon. Ang daw dugo nga bahulay ginpilit gikan sa Iya supat, kag tinulo nga nagkahulog sa duta. Sing makatlo ang pangamuyo sa pagluwas nagkawas gikan sa Iya mga bibig. Indi na mabatas sang langit ang amo nga talanawon, kag ang isa ka sulogun sa pagpahalipay ginpadala sa Anak sang Dios.

Nakita sang langit nga gintugyan sa kamut sang mga manugpatay nga guban, kag upod sang pagyugata kag mabaskug nga pagpilit, dalidali Sia nga gindala sa isa ka hukmanan pakadto sa isa. Nabatian nila ang paguligyat sang Iya manughingabut bangod sang Iya kubos nga pagkatawo. Nabatian nila ang pagpanghiwala nga may pagpasi-pala kag panumpa sang isa sang Iya pinalangga nga gintoton-an. Nakita nila ang matinguhaon nga pagpangabudlay ni Satanas, upod sang iya gahom sa tagipusoon sang mga tawo. O daw ano ka maka-haladlok nga talan-awon! ang Manlulowas nga gindakop sa tungang gab-i sa Getsemane, ginsagnoy pakadto pakari gikan sa palasyo pakadto sa hulot-hukmanan, makaduha ginhusay sa atubangan sang kaparian, makaduha sa atubangan sang Sanhidrin, sing makaduha sa atubangan ni Pilato, kag sing makaisa sa atubangan ni Herodes, ginyaguta, ginhampak, gintagudilian, kag gintuytoyon pagowa agod nga ilansang, nga nagpas-an sang mabug-at nga lulan sang krus, sa tunga sang mga paghinaya sang mga kaanakan nga babae sang Jerusalem kag ang paguligyat sang kadam-an.

Ang langit nagtulok nga masinolub-on kag sing may katingala sa kay Kristo nga nagakabit sa krus, nga ang dugo nagaagay gikan sa Iya pilason nga agtang, kag ang dugoon nga balhas sa Iya nawong. Gikan sa Iya kamut kag tiil, tinulo nga nagatulo ang dugo sa kabatohan sa tiilan sang krus. Ang mga pilas nga ginhimo sang mga lansang nagbuad-ad samtang ang kabug-aton sang Iya lawas [1117]

nagbug-at sa Iya mga kamut. Nagdasig kag nagdalum ang maiwat Niya nga pagginhawa, samtang ang Iya kalag ginhapo sa idalum sang lulan sang mga sala sang kalibutan. Ang bug-os nga langit napun-an sang katingala sang ang pangamuyo ni Kristo ginhalad sa tunga sang Iya makahaladlok nga pag-antus, — “Amay, patawara sila, kay wala sila makahibalo sang ila ginahimo.” Lucas 23:34. Way sapayan, nagtindug didto ang mga tawo, nga ginhimo sa larawan sang Dios, nga nagbuylog sa pagdugmok sang kabuhi sang bugtong Niya nga Anak. Daw ano nga talan-awon sang bug-os nga uniberso!

Ang punoan kag kagamhanan sang kadodulman nagtililipon palibot sa krus, nga nagahatag sang impiernohon nga landong sang pagkadimatinuohon sa tagipusoon sang mga tawo. Sang gintuga sang Ginuo ini nga mga linalang agod magtindug sa atubangan sang iya trono, mga magayon sila kag mahimayaon. Ang ilang kagayon kag kabalaan suno gid sa ila mataas nga palangakoan. Ginpamanggad sila sang kaalam sang Dios kag ginwagkusan sang wagkus sang langit. Mga ministro sila ni Jehoba. Apang sin-o pa ang makakilala sa nahulog nga manogtunda sadtong mahimayaon nga mga serapin nga sadto anay nagpangalagad sa atubangan sang langitnon nga kadak-an?

Ang yawan-on nga mga sulogun nagbuylog upod sa malauton nga mga tawo sa pagtuytoy sa mga katawohan sa pagtuo nga si Kristo amo ang pangulo sang tanan nga makasasala, kag ang paghimo sa iya nga tulomuron sang pagkarigkam. Yadtong nag-uligyat sa kay [1118] Kristo sam- tang nagakabit Sia sa krus, napun-an sang espiritu sang nahauna nga dakong manugsumpong. Ginpun-an niya sila sang mahigko kag makangilil-ad nga mga halambalanon. Ginpatuga niya ang ila mga pagyagum-at. Apang sa tanan sini wala gid sia sing nasaplid.

Kon may isa lang ka sala nga nasapwan kay Kristo, kon sing makaisa lamang nagpasugot Sia sa kay Satanas agod makalikaw sa makahaladlok nga pagpakasakit, kuntani nagmadinalag-on ang kaaway sang Dios kag sang tawo. Nagduko sang Iya ulo si Kristo kag namatay, apang nagmalig-on Sia sa Iya pagtuo kag pagpasakop sa Dios. “Kag nabatian ko ang mabaskug nga tingog nga nagasiling sa langit, Karon nag-abut ang kaluwasan, ang gahom, kag ang ginharian sang aton Dios kag ang pagbolot-an sang Iya Kristo; kay gintagbong

ang manonumbong sang aton kautorang nga amo ang nagsumbong sa ila sa atubangan sang aton Dios sa adlaw kag gab-i.” Bugna 12:10.

Nakita ni Satanas nga ang iya paghinago natukiban. Ang iya pagbolot-an napadayag sa atubangan sang wala mahulog nga mga manogtunda kag sa atubangan sang langitnon nga uniberso. Ginpabutyag niya ang iya kaugalingon bilang isa ka manugpatay. Bangod sa pagpatulo sang dugo sang Anak sang Dios, gingabut niya ang iya kaugalingon gikan sa pagkahanuklog sang langitnon nga mga tinuga. Kutob sadto may latid na ang iya pagpangabudlay. Kon ano pa man nga panimuot ang iya isuklob, indi na sia makahulat sa mga manogtunda samtang nagapagowa sila gikan sa langitnon nga kadak-an, kag sa atubangan nila isumbong ang mga utod ni Kristo nga kuno napanaptan sang kaitom kag kadagtaan sang sala. Ang katapusan nga alangtan sang pagkahanuklog sa tunga ni Satanas kag sang langitnon nga kalibutan nabugto.

Way sapayan si Satanas wala gihapon ginlaglag. Ang mga manogtunda wala gani makahangop gilayon sang kon ano ang nasakop sang dakong pagsumponganay. Ang mga palatukoran nga ginaagawan dapat nga ipahayag sing bug-os. Kag bangod sa tawo, dapat nga ipapadayon anay ang pagluntad ni Satanas. Ang tawo subong sang mga manogtunda dapat nga makakita sang ginkatuhayan sa tunga sang Prinsipe sang Kapawa kag sang prinsipe sang kado-dulman. Dapat sia magpili kon sin-o ang iya alagaron. [1119]

Sa pagbukas sang dako nga pagsumponganay, ginpabutyag ni Satanas nga ang kasugoan sang Dios indi gid matuman, nga ang katarungan wala nagakasinanto sa kaluoy, kag nga, kon malapas ang kasugoan indi mahimo tuhoy sa makasasala nga pagapatawaron. Ang tagsa ka sala dapat nga magbaton sang iya silot, ang siling ni Satanas; kag kon pasaylohon sang Dios ang silot sang sala, indi Sia mangin Dios sang kamatuoran kag sang katarungan. Sang ginlapas sang tawo ang kasugoan sang Dios, kag ginpamatukan ang Iya kabobut-on, nalipay si Satanas. Natilawan na, siling niya, nga indi gid matuman ang kasugoan; nga ang tawo indi gid mapatawad. Bangod kay sa tapus sang iya pagribok gintabug sia sa langit, si Satanas nagpangatarungan nga ang tawo dapat nga tabugon sing dayon gikan sa pagpasulabi sang Dios. Ang Dios, siling niya, indi manginmatarong kag magpakita man Sia sang kaluoy sa mga makasasala.

[1120] Apang bisan nga makasasala, lain ang kahimtangan sang tawo sang sa iya ni Satanas. Si Lusiper sa langit nagpakasala sa kapawa sang himaya sang Dios. Sa iya ginhatag ang kapahayagan sang gugma sang Dios subong sang wala pa mahatag sa iban nga tinuga. Nahangpan na niya ang kinaiya sang Dios, nga nakahibalo sang Iya kaayo, ginpili pa ni Satanas ang pagsunod sang iya kaugalingon, maiyaiyahon kag hilway nga kabobut-on. Ini nga pagpili pangkat- apusan na. Wala na gid sing iban pa nga mahimo ang Dios sa pagluwas sa iya. Apang ang tawo gindayaan; ang iya kaisipan gindulman sang mga paganyat sang yawa. Wala niya masayasat ang kataason kag ang kadalumon sang gugma sang Dios. Tuhoy sa iya may paglaom gikan sa paghibalo sang gugma sang Dios. Bangod sa pagtan-aw sang Iya kinaiya mahimo nga mabuyok sia pabalik sa Dios.

Bangod sa kay Jesus, ang kaluoy sang Dios napahayag sa mga tawo; apang ang kaluoy wala nagatakli sang katarungan. Ang kasugoan nagapadayag sang pagkaamo sang kinaiya sang Dios, kag walay tumbok ukon kudlit sini nga mahimo baylohan agod sa pag-sugata sa tawo sa iya nahulog nga kahimtangan. Wala ginbaylohi sang Dios ang Iya kasugoan, apang ginhalad Niya ang Iya kaugalingon sa kay Kristo tuhoy sa pagtubos sang tawo. “Ang Dios yara kay Kristo nga nagapasag-uli sa kalibutan nga sa Iya kaugalingon.” 2 Corinto 5:19.

[1121] Ang kasugoan nagakinahanglan sang katarungan, — matarong nga kabuhi, isa ka himpit nga kinaiya; kag wala sang ihatag sini ang tawo. Indi niya masugata ang ginaangkon sang balaan nga kasugoan sang Dios. Apang si Kristo, nga nagkari sa kalibutan subong isa ka tawo, nagkabuhi sang isa ka balaan nga kabuhi, kag nagpatubo sang himpit nga kinaiya. Amo ini ang Iya gintanyag nga wala sing bayad sa tanan nga magbaton sa Iya. Ang Iya kabuhi nagatindug tuhoy sa kabuhi sang tawo. Sa sini may ara sila nga pagpatawad sang mga sala nga nagligad bangod sa pagkamabinatason sang Dios. Labaw sa tanan, ginapasukloban ni Kristo ang mga tawo sang kinaiya sang Dios. Ginatukod niya ang tawhanon nga pamatasan nga ginhuwad gikan sa diosnon nga kinaiya, ang isa ka maayo nga hinabol nga may espirituhanon nga kusog kag katahuman. Sa sini ang amo gid nga katarungan sang kasugoan matuman sa tumoluo sa kay Kristo.

Ang Dios mahimo nga “magmatarong, kag manugpakamatarong sa iya nga nagatuo sa kay Jesus.” Roma 3:26.

Ang gugma sang Dios napahayag sa Iya katarungan nga indi magkubos sang sa Iya kaluoy. Ang katarungan amo ang sadsaran sang Iya trono, kag ang bunga sang Iya gugma. Nangin katuyoan ni Satanas ang pagpabulag sang kaluoy gikan sa kamatuoran kag katarungan. Gintinguhaan niya ang pagpamatuod nga ang katarungan sang kasugoan sang Dios amo ang kaaway sang paghidaet. Apang ginpakita ni Kristo nga sa piano sang Dios walay pagkatunaw nga gintingob ini sila; nga indi mahimo nga magpadayon ang isa nga wala ang isa. “Ang kaluoy kag ang kamatuoran nagakitaay; ang pagkamatarong kag ang paghidaet naghalukay.” Salmo 85:10.

Bangod sa Iya kabuhi kag kamatayon, ginpamatudan ni Kristo nga ang pagkamatarong sang Dios wala nagalaglag sang Iya kaluoy, nga ang sala mahimo nga mapatawad, kag nga matarong ang kasugoan, kag mahimo nga matuman sing bug-os. Ginpanghiwala ang mga panumbungon ni Satanas. Ginhatag sang Dios sa tawo ang dilimasaypan nga pagpamatuod sang Iya gugma.

Ang isa liwan ka paglimbong ipadayag na. Ginpabutyag ni Satanas nga ang kaluoy naglaglag sang pagkamatarong, nga ang kamatayon ni Kristo nagpanas sang kasugoan sang Amay. Kon mahimo pa lang nga mabaylohan ukon mapanas, nian wala na kinahanglan nga mamatay pa unta si Kristo. Apang ang pagpanas sang kasugoan amo ang pagpapadayon sang paglapas, kag magapahamtang sang kalibutan sa idalum sang paggahum ni Satanas. Bangod nga ang kasugoan indi mabalhin, tungod kay ang tawo maluwas lamang bangod sa pagkamatinumanon sa iya tulomanon, nga ni Jesus ginbayaw sa krus. Way sapayan ang amo gid nga paagi nga sa diin ginpalig-on ni Kristo sa kasugoan ginpakilala ni Satanas nga amo kuno ang nagalaglag sini. Diri sini magagikan ang katapusan nga inaway sang dakong pagsumponganyay sa tunga ni Kristo kag ni Satanas.

Nga ang kasugoan nga ginhambal sang Dios may sayop, nga ang pila ka mga kinahanglanon ginsikway, amo ang pag-angkon nga ginapakilala karon ni Satanas. Amo ini ang katapusan kag dako nga paglimbong nga idalhon niya sa kalibutan. Indi kinahanglan nga sumpongong gid niya ang bug-os nga kasugoan; kon matuytoyong lamang niya ang mga tawo sa pagsikway sang bisan isa lang ka

[1122]

tulomanon, makab-ot na niya ang iya katuyoan. Kay “ang bisan sin-o nga magbantay sang tanan nga kasugoan, kag makasayop sia sa isa lamang ka bahin, nangin masinalaypon sia sang tanan.” Santiago 2:10. Bangod sa pagpasugot sa paglapas sang isa lang ka tulomanon, ang mga tawo madala sa idalum sang kagamhanan ni Satanas. Bangod sa pagtal-us sang kasugoan sang Dios sa mga sugo sang tawo, ginahandum ni Satanas ang paggahom sa bug-os nga kalibutan. Ini nga bulohaton ginsugid na nga daan sa tagna. Nahanungod sang dakong manuglapas nga gahom nga amo ang tiglawas ni Satanas, ginpahayag nga, “Magahambal sia sang dalagko nga mga pulong batok sa Labing Mataas, kag magapakag-as sia sang mga balaan sang Labing Mataas, kag magahunahona sia sa pagbaylo sang mga tion kag sang kasugoan; kag pagaihatag sila sa iya mga kamut.” Daniel 7:25.

[1123]

Pat-ud gid nga ang mga tawo magapasad sang ila kaugalingon nga kasugoan nga sumpung sa kasugoan sang Dios. Tinguhaon nila ang pagpilit sang kaisipan sang iban, kag sa ila kakugi sa pagpatuman sini nga mga kasugoan, piguson nila ang ila masigkatawo.

Ang pagsumpong batok sa kasugoan sang Dios, nga ginsugoran sa langit, magapadayon tubtob sa katapusan sang panahon. Ang tagsa ka tawo pagatilawan. Ang pagkamatinumanon ukon ang pagkadimatinumanon amo ang pagatapatan sang bug-os nga kalibutan. Ang tanan pagatawgon sa pagpili sa tunga sang kasugoan sang Dios kag sang kasugoan sang tawo. Diri sini nga mabutangan sang dulonan. May yara nga mangin duha lang ka sari. Ang tagsa ka kinaiya mapauswag sing bugos; kag ang tanan magapakita kon bala nagpili sila sa bahin sang pag-unong ukon sa pagribok.

Nian magaabut ang katapusan. Timalusan sang Dios ang Iyang kasugoan kag luwason ang Iya katawohan. Si Satanas kag ang tanan nga nagbuylog sa iya sa pagribok pagautdon. Ang sala kag ang makasasala magakapapas, upod sang gamot kag sanga (Malaquias 4:1), —Si Satanas nga gamot, kag ang iya mga sumolunod amo ang mga sanga. Pagatumanon ang pulong sa prinsipie sang kalaut, “Bangod kay ginpahamtang nimo ang imo tagipusoon subong nga tagipusoon sang Dios; . . . Pagalaglagon Ko ikaw, O kerubin nga manugtabon, gikan sa tunga sang kabatohan nga kalayo, . . . Mangin kakugmat ka, kag mawala ka gid.” Nian “ang malauton mangin wala na: huo, kag talupangdon mo sing makugihon sang iya duog, kag

mangin wala na;” “kag manginsubong nga daw wala sila sadto.” Ezequiel 28:6-19; Salmo 37:10; Abdias 16.

Indi ini kay isa ka mapinasulabihon nga gahom sa bahin sang Dios. Ang manugsikway sang Iya kaluoy nagaani lamang sang ila ginsab-ug. Ang Dios amo ang tuburan sang kabuhi; kag kon ang isa magpili sa pagalagad sa sala, nagabulag sia sa Dios, kag sa amo sini ginautod niya ang iya kaugalingon gikan sa kabuhi. “Ginapabulag sia gikan sa kabuhi sang Dios.” Si Kristo nagsiling, [1124] “Ang tanan nga nagadumot sa Akon nagahigugma sang kamatayon.” Efeso 4:18; Hulubaton 8:36. Ang Dios nagahatag sa ila sang panahon nga magluntad agod nga mapatubo nila ang ila kinaiya kag mapahayag ang ila palatukoran. Kon matuman na ini, mabaton nila ang samputanan sang ila kaugalingon nga pagpili. Bangod sa kabuhi nga maribukon, si Satanas kag ang tanan nga nagabuylog sa iya nagapahamtang sang ila kaugalingon nga wala nagakasinanto sa Dios nga ang Iya pagtambong mangin manughalunhon nga kalayo tuhay sa ila. Ang Himaya Niya nga amo ang gugma amo ang magapapas sa ila.

Sa pamuno sang dakong pagsumponganay, wala ini mahangpi sang mga manogtunda. Kon si Satanas kag ang iya panong ginbayaan nga mag-ani sang bug-os nga patubas sang ila pagpakasala, kuntani nagkalapapas sila; apang indi makita sang langitnon nga mga tinuga nga amo ini ang dilimalikawan nga samputanan sang sala. Ang pagduhadoha sa pagkaayo sang Dios kuntani magapabilin sa ila kaisipan subong malaut nga binhi nga magapatubas sang iya makamamatay nga bunga sang sala kag pagkakailo.

Apang indi amo ini kon matapus na ang dakong pagsumponganay. Nian, ang piano sang kaluwasan nga natapus na kag ang kinaiya sang Dios ipahayag sa tanan nga mga tinuga. Ang mga tulomanon sang Iya kasugoan, makita nga himpit kag dilimabalhin. Nian ang sala magapahayag sang iyang kinaugali, si Satanas ang Iyang kinaiya. Nian ang pagpapas sang sala magapamatuod sang gugma sang Dios kag magapasad sang iya kadunggan sa atubangan sang isa ka uniberso sang mga tinuga nga magakahamuot sa paghimo sang Iya kabobut-on, kag nga sa ila tagipusoon yara ang [1125] Iya kasugoan.

Mahimo nga magkasadya ang mga manogtunda samtang nagatulo sila sa krus sang Manlulowas; kay bisan nga wala nila mahangpi

ang tanan, nahibaloan nila nga ang pagkapapas sang sala kag ni Satanas, napat-ud sing dayon, nga ang pagtubos sang tawo ginpasalig, kag ang uniberso nahimo nga napalig-on sing dayon. Si Kristo mismo nakahangop sing bug-os sa manginsamputanan sang halad nga ginhimo sa Kalbaryo. Sa ila sini tanan nagatulok Sia nga may pagpaabut sang nagsinggit Sia didto sa krus nga “Natapus na.”

Kapitulo 80—Sa Lolubngan ni Jose

[1126]

SA katapusan nagpahuway na si Jesus. Ang malawig nga adlaw sang kaholuy-an kag pagpakasakit natapus. Sang ang katapusan nga silak sang nagahinunod nga adlaw nagbaton sang Sabado, ang Anak sang Dios naghigda nga malinong sa lolubngan ni Jose. Natapus na ang Iya bulohaton, ang Iya mga kamut napilo sa paghidaet, nagpahuway Sia sa bug-os kag balaan nga mga tinion sang Adlaw nga Inogpahuway.

Sa kamunoan ang Amay kag ang Anak nagpahuway sa Sabado sa tapus nga nahimo Nila ang pagpanuga. Sang ang “langit kag ang duta natapus, kag ang tanan nga pinanong nga ara sa ila” (Genesis 2:1), ang Manunoga kag ang tanan nga langitnon nga mga tinuga nagkalipay sa pagpamalandong sang mahimayaon nga talan-awon. “Ang mga bituon sang kaagahon nagambahan sing tingob, kag ang tanan nga mga anak sang Dios nagsininggit sa kalipay.” Job 38:7. Karon nagpahuway si Jesus gikan sa bulohaton sang pagtubos; kag bisan pa nga may kasubo sa tunga sadtong naghigugma sa Iya sa duta, apang may arang kalipay sa langit. Mahimayaon sa itolulok sang langitnon nga mga tinuga amo ang saad sang palaabuton. Ang isa ka ginpasag-uli nga tinuga, isa ka tinubos nga kaliwatan, nga naglutos sang sala kag indi na gid mapukan, — ini ang patubas nga nagailig gikan sa natapus nga bulohaton ni Kristo makita sang Dios kag sang mga manogtunda. Upod sini nga talan-awon nga naangot sing dayon ang adlaw nga ginpahuwayan ni Jesus. Kay “ang Iya mga binuhatan himpit,” kag “ang bisan ano nga himuon sang Dios, mangin padayon ini.” Deuteronomio 32:4; Manugwali 3:14. Kon may ara na sang “pagpasag-uli sang tanan nga mga butang, nga ginhambal sang Dios pinaagi sa baba sang Iya balaan nga mga manalagna kutob pa sa pamuno sang kalibutan” (Binuhatan 3:21), ang Sabado sang pagpanuga, ang adlaw nga sa diin nagpahuway si Jesus sa lolubngan ni Jose, mangin adlaw gihapon sang pahuway kag kalipay. Ang langit kag ang duta magabuylog sa pagdayaw, “halin sa isa ka Sabado pakadto sa isa” (Isaias 66:23) ang mga pungsod

[1127]

nga linuwas magayaub sa malipayon nga pagsimba sa Dios kag sa Kordero.

Sa kahingapsan nga mga hitabo sa adlaw sang paglansang, lab-as nga mga pamatuod ang ginhatag sa katumanan sang tagna, kag ang bag-o nga panaksi ang ginhimo tuhoy sa pagka Dios ni Kristo. Sang ginbayaw ang kadulom gikan sa krus, kag ang tagumatayon nga singgit ginhambal sang Manlulowas, gilayon nabatian ang isa pa gid ka tingog, nga nagasiling, “Sa pagkamatuod gid amo ini ang Anak sang Dios.” Mateo 27:54.

[1128] Ini nga mga pulong wala ginhambal sa hutik. Ang tanan nga itolulok nagbalikid sa pagtan-aw kon diin ini maghalin. Sin-o ang naghambal? Ang senturion, ang hangaway Romanhon. Ang dios-non nga pagpailob sang Manlulowas, kag ang Iya hinali nga kamatayon, upod sang singgit sang pagdaug sa Iya mga bibig, amo ang nagpabatyag sining walay Dios. Sa pilason kag nalaglag ang lawas sang nagakabit sa krus, nakilala sang senturion ang dagway sang Anak sang Dios. Indi niya mapunggan ang pagtuad sang iya ginatuohan. Sa sini ginhatag liwan ang pamatuod nga ang aton Manunobos makakita sang kasakit sang Iya kalag. Sa amo gid nga adlaw sang Iya kamatayon, tatlo ka tawo nga magkatuhay sa isa kag isa, nagpabutyag sang ila pagtuo,—sia nga manugmando sang Romanhon nga bantay, sia nga nagpas-an sang krus sang Manlulowas, kag sia nga namatay sa krus sa Iya luyo.

Sang nagahinamput ang kasisidmon, ang didutan-on nga kalinong naghulon sa Kalbaryo. Nagbuloblagay ang kadam-an, kag madamo ang nagbalik sa Jerusalem nga may daku nga pagbaylo sa espiritu sang sa kon ano sila sadtong aga. Madamo ang nagdugok sa paglansang sa pagtan-aw gid lang kag indi kay may pagdumot sa kay Kristo. Bisan pa nagtuo sila sa panumbungon sang kaparian, kag gintulok nila si Kristo nga isa ka malaut. Sa idalum sang dikinaandan nga kabaskug, nagbuylog sila sa guban sa pagyaguta sa Iya. Apang sang ang duta ginkumbongan sang kadulom, kag nagtilindug sila nga ginasumbong sang ila kaugalingon nga panumduman, nabatyagan nila ang dakong pagpakasayop. Wala sing paglahugay ukon mayagutaon nga kinadlaw ang nabatian sa tunga sang makahaladlok nga kadulom; kag sang ginbatak ini, nagpadulong sila nga malinong pakadto sa ila mga puloy-an. Nagtuo sila nga butig ang mga panumbungon sa kaparian, nga si Jesus indi kay nagapakunokuno; kag

sang pila ka pitoadlaw sang ulihe, sang nagwali si Pedro sa adlaw sang Pentekostes, kaupod sila sadtong linibo nga nagliliso sa kay Kristo.

Apang ang mga pangulong Judio wala gid mabalhin bangod sang mga hitabo nga ila nasaksihan. Wala gid mag-ugdaw ang ila dumot batok kay Jesus. Ang kadulom nga nagkumbong sang duta sa tion sang paglansang, indi maglabi ka damul sang sa kadodulman nga nagtabon sa kaisipan sang kaparian kag mga pangulo. Sa tion sang iya pagkabun-ag ang bituon nakakilala sa kay Kristo, kag nagtuytoy sang mga manginalamon pakadto sa pasungan nga sa diin Sia nagahigda. Ang langitnon nga mga pinanong nakakilala sa Iya, kag nag-amba sang Iya pagdayaw sa ibabaw sang kapatagan sang Betlehem. Ang dagat nakakilala sang Iya tingog kag nagtuman sang Iya sugo. Ang balatian kag ang kamatayon nagkilala sang Iya kagamhanan, kag gin-uli nila sa Iya ang ila biktima. Ang adlaw nakakilala sa Iya, kag sa pagtan-aw sang Iyang tagumatayon nga kalisod, nagtago sang iya nawong sang kapawa. Ang mga igang nakakilala sa Iya kag nagkaladugmok sa Iya singgit. Ang walay kabuhi nga kinaugali nakakilala sa kay Kristo, kag nagpamatuod sang Iya pagkadios. Apang ang kaparian kag mga pangulo sang Israel wala makakilala sa Anak sang Dios.

[1129]

Bisan pa ang kaparian kag mga pangulo wala sing kalinongan. Natuman nila ang ila katuyoan sa pagpapatay sa kay Kristo; apang wala nila mabatyagi ang kadalag-an nga ila ginpaabut. Bisan pa sa takna sang daw ila kadalag-an, gingamo sila sang pangduhadoha sang kon ano ang madason nga matabo. Nabatian nila ang singgit, “Natapos na.” “Amay, sa Imo kamut ginatugyan Ko ang Akon Espiritu.” Juan 19:30; Lucas 23:46. Nakita nila ang pagkamudmod sang mga igang, kag mabatyagan nila ang mabaskug nga linog, kag wala sila sing kalinong kag indi sila mahim-os.

Naimon sila sang inpluensia ni Kristo sang buhi pa Sia; naimon sila sa Iya bisan pa sa kamatayon. Ginkahadlukan nila nga ang patay nga Kristo sing labi sa ila pagkahadlok sa buhi nga Kristo. Ginkahadlukan nila nga ang kabalaka sang katawohan mapatuhoy sing labaw pa sang sa mga hitabo sang paglansang. Nahadlok sila sa mangin samputanan sang nahimo sadtong adlaw. Bisan mag-ano indi sila luyag nga magpabilin ang Iya lawas sa krus sa adlaw nga Inogpahuway. Nagahinamput na ang Sabado kag mangin lapas sang

[1130]

iya pagkabalaan kon ang mga lawas magpabilin sa krus. Hanti, sang gingamit nila ini nga isa ka balibad, ang mga kinilala nga mga Judio nagpangabay sa kay Pilato sa pagpadali sang kamatayon sang mga biktima, kag nga ang ila lawas dapat nga kuhaon sa indi pa magtunod ang adlaw.

Si Pilato nangingwala man sing luyag nga ang lawas ni Jesus magpabilin sa krus. Sang natigayon ang iya pagpasugot, ang mga tiil sang duha ka makawat ginpangbali agod nga mapadali ang ila kamatayon; apang nasapwan nila nga patay na si Jesus. Ang bukaras nga mga hangaway pinahumok bangod sang ila nabatian kag nakita sa kay Kristo, kag napunggan sila sa pagbali sang Iya mga tuhod. Sa sini ang halad sang Anak sang Dios nagtuman sang kasugoan sang Paskua, “Indi nila pagibilin nga maagahan ukon balion ang bisan diin sang mga tul-an niya sini: suno sa palatukoran sang Paskua, ila ini nga tumanon.” Numeros 9:12.

[1131] Ang kaparian kag mga pangulo natingala sa pagsapo nga patay na si Kristo. Ang kamatayon sa krus isa ka inanay nga paagi; maiwat nga pat-uron kon san-o mautas ang kabuhi. Wala pa gid mabatii nga may isa nga napatay sa sulod lang sang anum ka takna nga paglansang. Ang kaparian buot magpat-ud sang kamatayon ni Jesus kag sa ila sudyot ang isa ka hangaway nagbuno sang bangkaw sa kilid sang Manlulowas. Gikan sa amo nga pilas, nagtubod ang duha ka magkatuhay nga ilig, nga ang isa dugo kag ang isa tubig. Nakita ini sang tanan nga tumalan-aw, kag si Juan naghambal sini nga hitabo sing pat-ud. Nagsiling sia, “Ang isa sang mga hangaway nga may bangkaw nagbuno sang Iya kilid, kag gilayon naggowa ang dugo kag tubig. Kag sia nga nakakita sini nagsulat sing pamatuod, kag ang iya sulat matuod: kag nahibaloan niya nga ang iya ginsiling matuod, agod nga magtuo kamo. Kay ginhimo ini tanan nga mga bagay, agod matuman ang mga Kasulatan, Wala sing tul-an Niya nga pagabalion. Kag liwan ang isa ka Kasulatan nagasiling, Magatan-aw sila sa Iya nga ila ginbuno.” Juan 19:34-37.

Sa tapus sang pagkabanhaw ang kaparian kag mga pangulo nagpasuni nga si Kristo wala mapatay sa krus, kundi nga nalipong lang kag sang ulihe naumpawan, Ang isa pa gid ka pasuni nagsugid nga indi gid yadto tunay nga lawas sang tul-an kag unod, ang ginpahamtang sa lolubngan. Ang buhat sang mga hangaway nagpanghiwala sini nga kabutigan. Wala nila ginbali pa ang Iya mga tiil, tungod

kay patay na Sia. Sa pagtagbaw sang kaparian, ginbuno nila ang Iya kilid. Kon wala pa mautas ang kabuhi yadto unta nga pilas magakabangdanan sang hinali nga kamatayon.

Apang indi kay ang pagbuno sang bangkaw, indi man kay ang kasakit sang krus, nga amo ang kabangdanan sang kamatayon ni Jesus. Yadtong singgit, nga ginhambal sa “mabaskug nga tingog” (Mateo 27:50; Lucas 23:46), sa tion gid sang kamatayon, ang ilig sang dugo kag tubig gikan sa Iya kilid, nagapahayag nga namatay Sia bangod sa naggisi nga tagipusoon ukon sa kalisod. Nabuka ang Iya tagipusoon bangod sa kalisod sa panumdoman. Napatay Sia bangod sa sala sang kalibutan.

Upod sa kamatayon ni Kristo ang paglaom sang mga gintoton-an nalaglag. Nagtulok sila sa napiyong Niya nga mata kag huyhoy nga ulo, nga ang Iya buhok nabulit sang dugo, ang pilason Niya nga kamut kag tiil, kag ang ila kalisod indi masaysay. Tubtob sa kaulihan indi sila magtuo nga mapatay Sia; daw halos nila matuohan nga patay gid Sia matuod. Dinapul sang kalisod, wala nila madumdomi ang iya pinamulong nga nagtagna sining hitabo. Wala na gid sang bisan ano sadtong Iya ginpanghambal nga makahatag sang kalipay. Nakita lang gid nila ang krus kag ang duguon nga biktima. Ang palaabuton daw madulom sa kapas-awan. Nadula ang ila pagtuo sa kay Jesus; apang wala pa gid nila mahigugma ang ila Ginuo subong sang sa karon. Wala pa gid nila mabatyagi ang Iya kabilihan, kag ang ila kinahanglan sang Iya pagtambong.

[1132]

Bisan pa sa kamatayon, ang lawas ni Kristo hamili gid sa Iya mga gintoton-an. Ginhandom nila ang paghatag sa Iya sang dungganon nga paglubong, apang wala nila mahibaloi kon paano nila mahimo ini. Gintagudilian si Jesus bangod sa panumbongon nga nagluib sa pagbolutan Romanhon, kag ang katawohan nga ginpamatay bangod sini nga sala ginalubong sa isa ka duog nga ginaman tuhoy sa amo nga mga kriminal. Ang pinalangga nga si Juan kag ang mga babae gikan sa Galilea nagpabilin sa tiilan sang krus. Indi nila mabilin ang lawas sang ila Ginuo nga pag-alimahon sang walay balatyagon nga mga hangaway, kag ilubong sa makaholuya nga lolubngan. Apang indi nila malikawan ini. Wala sila sang pagpasulabi nga mabaton gikan sa pagbolut-an Judio, kag wala sila sing inpluensia sa kay Pilato.

[1133]

Sa sining kalit nga hitabo, sanday Jose nga taga Arimatea, kag Nicodemo nagpalapit sa pagbulig sa mga gintoton-an. Ini sila nga duha nga katapo sang Sanhidrin, ang kilala ni Pilato. Sila nga duha nga tawo nga manggaranon kag may influensia. Nagtapat sila nga ang lawas ni Jesus hatagan sang dungganon nga paglubong.

Maisugon nga nagkadto si Jose sa kay Pilato, kag magpakiluoy sa iya nahanungod sang lawas ni Jesus. Amo pa lang ini ang nahauna nga tion nga nakahibalo si Pilato nga patay na gid si Jesus matuod. Nagkatuhay nga mga pasuni ang naglambut sa iya nahanungod sa mga hitabo sang paglansang, apang ang paghibalo nahanungod sang kamatayon ni Kristo hungod nga gintago sa iya. Ang kaparian kag mga pangulo nagpaandam sa kay Pilato batok sa kadayaan sang mga gintoton-an nga may kahilabtan sa Iya lawas. Pagkahibalo niya sang pangabay ni Jose, ginpasugoan niya dayon ang senturion nga amo ang gintulinan sa krus, kag nahibaloan niya sing pat-ud ang kamatayon ni Jesus. Nakuha man niya sa iya ang kasaysayan sang mga hitabo sa Kalbaryo, nga nagpamatuod sang panaysayon ni Jose.

Ginpasugtan ang pangabay ni Jose. Samtang nagpalibog si Juan kon paano ang paglubong sang iya Agalon, nagbalik si Jose upod sang mando ni Pilato tuhoy sa lawas si Kristo; kag si Nicodemo nag-abut nga may dala sang malahalon nga simbug sang mira kag atsibar nga mga isa ka gatus ka libra, nga tuhoy sa pagembalsamar. Ang labing dungganon sa Jerusalem mahimo nga wala mapakitai sang labaw nga pagtahod sa kamatayon. Ang mga gintoton-an natingala sa pagtanaw sining manggaranon nga mga pangulo nga may katulad man nga kabalaka sa paglubong sang ila Ginuo.

[1134]

Bisan si Jose ukon si Nicodemo wala magbaton sa Manlulowas sing dayag sang buhi pa Sia. Nahibaloan nila nga ang amo nga tikang magatabug sa ila gikan sa Sanhidrin, kay naglaom sila nga maapinan Sia bangod sang ila influensia sa ila mga konsilyo. Sing makadali daw mainuswagon sila; apang ang maabtik nga kaparian, sang ila nakita nga daw may pagpasulabi sila sa kay Jesus, nagpamalabag sa ila mga piano. Sang wala sila makatambong ginkondenar si Jesus kag gintugyan nga ilansang. Karon nga patay na Sia, wala na nila pagtagoa ang ila kaangtanan sa Iya. Samtang ang mga gintoton-an nahadlok magpakita sing dayag nga Iya sila mga gintoton-an, si Jose kag si Nicodemo maisugon nga nagpalapit sa pagbulig sa ila. Ang bulig sining manggaranon kag dungganon nga mga tawo

kinahanglanon gid sa sini nga tion. Mahimo nila tuhoy sa ila namatay nga Agalon ang butang nga indi mahimo sang kailo nga mga gintoton-an; kag ang ila manggad kag inpluensia nag-apin sa ila, sa isa ka dako nga bagay gikan sa kahisa sang kaparian kag mga pangulo.

Sing mainandamon kag may pagtahod ginkuha sang ila kaugalingon nga kamut ang lawas ni Jesus gikan sa krus. Ang ila luha sang kaawa madasig nga nagkahulog samtang nagatulok sila sa Iya pilason kag madamo sing labud nga lawas. Si Jose nagapanag-iya sang isa ka bag-o nga lolubngan, nga gintihab gikan sa igang. Gintigana niya ini sa iya kaugalingon; apang kay malapit ini sa Kalbaryo, hanti gin-aman nalang niya ini sa kay Jesus. Ang lawas, upod sang mga pahumot nga gindala ni Nicodemo, mainandamon nga ginlukot ini sa lino nga habol, kag ang Manlulowas gindala sa lolubngan. Didto kag gintadlong sang tatlo ka gintoton-an ang naunay nga mga tuhod kag ginpilo ang pilason nga mga butkon sa walay-pitik nga dughan. Ang mga babae nga taga Galilea nagkara sa pagtan-aw nga gin-himo ang labing maayo tuhoy sa walay kabuhi nga dagway sang ila hinigugma nga Manonudlo. Nian nakita nila ang mabug-at nga bato nga ginpaligid sa ganhaan sang lolubngan, kag ang Manlulowas [1135] ginbilin sa pagpahuway. Ang mga babae nangin katapusan sila sa [1136] krus, kag katapusan man nga nagtaliwan sa lolubngan ni Kristo. Samtang nagahinamput ang kasisidmon, si Maria Magdalena kag ang iban nga Maria nagpabilin sa palahuwayan sang ila Ginuo, nga nagpatulo sang ila luha sa kalisod tungod sa kapalaran Niya nga ila ginpalangga. “Kag nagbalalik sila, . . . kag nagpahuway sa adlaw nga Sabado suno sa sugo.” Lucas 23:56.

Isa yadto ka indi-makalimtan nga Sabado sa masinolub-on nga mga gintoton-an, kag subong man sa kaparian, mga pangulo, eskriba kag katawohan. Sang paghinunod sang adlaw sa kasisidmon sang adlaw nga inug-aman ginpatunog ang mga budyong nga nagapakilala nga ang Sabado nagsugod na. Ang Paskua gintuman sa malawig nga mga siglo, samtang Sia nga ginpatuhoyan sini nga pagsaulog ginpatay sang malauton nga mga kamut, kag ginpahamtang sa lolubngan ni Jose. Sang pagka Sabado ang kadak-an sang templo napun-an sang mga sumilimba. Ang mataas nga saserdote gikan sa Golgota didto man nga napanaptan sing tuman ka matahom sang iya kapa sa pagkapari. Ang mga kaparian nga napulosan

[1137] sing maputi ang ila ulo, puno sing kabaskug, nga naghilimo sang ila katungdanan. Apang ang pila nga nakatambong wala sing kapahuwayan sam-tang ang dugo sang mga baka kag kanding ginhalad tuhoy sa sala. Wala sila hinalung-ong nga ang landong nagkitaay na sila sang lawas, nga ang walay katubtoban nga halad nahimo na tuhoy sa mga sala sang kalibutan. Wala nila mahibaloi nga wala na sing kabilihanon sa pagtuman sang seremonya nga pag-alagdan. Apang wala pa gid matabo nga ang katulad nga pag-alagdan ginsaksihan upod sang magkatuhay nga mga balatyagon. Ang mga budyong kag ang mga galamiton sa pagtulalay kag ang tingog sang mga umalamba sa gihapon nga matunog kag maathag. Apang ang isa ka balatyagon sang pagkatanhaga nagluntad sa bisan diin. Isa kag isa nga nagpalamangkut nahanungod sang makatilingala nga hitabo. Sadto and labing balaan nga duog ginamligan sing may pagkabalaan agod indi masudlan. Apang karon bukas ini sa tanan nga itolulok. Ang madamol nga mga kumbong sang binurdahan nga nahimo sa lubos nga lino, kag ginpatahom sang bulawan, escarlata, kag purpora, nagisi halin sa ibabaw paidalom. Ang duog nga sa diin si Jehoba nagpakigkita sa mataas nga saserdote, agod sa pagpahibalo sang Iya himaya, ang duog nga nangin balaan nga pakigkitaan sang Dios, nabuksan sa tagsa ka itolulok, — ang isa ka duog nga wala na pagkilalaha sang Ginuo. Upod sang madulom nga mga pangupnop ang kaparian nagpangalagad sa atubangan sang altar. Ang paghublas sang balaan nga mysteryo sang labing balaan nga duog nagpuno sa ila sing kakugmat sang palaabuton nga kalaglagan.

Madamo ang mga hunahuna nga nagmasako sa pagpanumdom sang mga talan-awon nga ginsugoran sa Kalbaryo. Gikan sa paglansang pakadto sa pagkayab madamong wala matulogi nga mga mata ang nagsayasat sang mga tagnaanon, ang iban sa pagtuon sang bug-os nga kaholugan sang pandut nga ila nian ginasaulog, ang iban sa pagpangita sang mga pamatuod nga si Jesus indi amo suno sa Iya ginaangkon; kag ang iban upod sang masinolub-on nga tagipusoon, nagpangita sang mga pamatuod nga amo Sia ang matuod nga Mesias. Bisang pa nga nagapangusisa nga may nagkatuhay nga katuyoan, ang tanan ginpabatyag sang amo man nga kamatuoran,— nga natuman ang tagna sa mga hitabo sang pila lang ka adlaw, kag nga ang Isa nga ginlansang amo ang Manunobos sang kalibutan.

[1138] Madamo sadtong nagpakig- ambit sang pag-alagdan sina nga tion

ang wala na gid magpakigbahin sang hiiikuton sa Paskua. Madamo, bisan pa sa tunga sang kaparian ang ginpabatyag sang matuod nga kinaiya ni Jesus. Ang ila pagpanayasad sang mga tagna indi kay wala sing pulos, kag sa tapus sang pagkabanhaw ginkilala nila Sia nga amo ang Anak sang Dios.

Sang nakita ni Nicodemo nga ginbayaw si Jesus sa krus, nadumdoman niya ang iya pinamulong sadtong gab-i sa bukid sang mga olibo: “Subong nga si Moises nagbayaw sang man-ug sa kahanayakan, subong man sini ang Anak sang Dios pagabayawon: agod nga ang bisan sin-o nga magtuo sa Iya indi mawala kundi may kabuhi nga dayon.” Juan 3:14-15. Sa sina gid nga Sabado, sang nagahamyang si Kristo sa lolubngan, si Nicodemo may kahigayunan sa pagpamalandong. Ang isa ka mauloathag nga kapawa nag-iwag na sang iya kaisipan, kag ang mga pulong nga ginhambal ni Jesus sa iya indi na kalatingalahan. Nabatyagan niya nga madamo ang mga butang nga nadula niya bangod sa indi pagpakig-angot sa Manlulowas sa panahon sang Iya kabuhi. Nian nadumdoman niya ang mga hitabo sa Kalbaryo. Ang pangamuyo ni Kristo tuhoy sa Iya manugpatay kag ang Iya sabat sa pakiluoy sang tagumatayon nga makawat naghambal sa tagipusoon sining maalam nga konsehal. Liwan nga nagtulok sia sa Manlulowas sa Iyang pagpakasakit; liwan nga nabatian niya ang katapusan nga singgit, “Natapus na” nga ginhambal katulad sang mga pulong sang Mandadaug. Liwan nga nakita niya ang ginatay-ug nga duta, ang nadulom nga kalangitan, ang nagisi nga kumbong, ang nagkaladugmok nga kabatohan, kag ang iya pagtuo napalig-on sing dayon. Ang amo gid nga hitabo nga naglaglag sang paglaom sang mga gintoton-an nagpatuo sa kay Jose kag sa kay Nicodemo sang pagkadios ni Jesus. Ang ila kahadlok gindaug sang kaisog sang malig-on kag dilimatiang nga pagtuo. [1139]

Wala pa gid mabuyok ni Kristo ang kabalaka sang kadam-an katulad sang sa karon nga yara na Sia napahamtang sa lolubngan. Suno sa ila kinabatasan, ang katawohan nagdala sang ila balatianon kag nagaalantus sa kadak-an sang templo nga nagapakiana, Sin-o ang makasugid sa amon nahanungod sa kay Jesus nga taga Nazaret? Madamo ang nagkari gikan sa malayo sa pagpangita sa Iya nga nagpaayo sang mga masakit kag nagbanhaw sang mga minatay. Sa tagsa ka luyo mabatian ang singgit, Luyag namon ni Kristo nga manugpaayol Sa sini nga hitabo, yadtong ginhunahonaan nga may

[1140]

aro ginsayasat sang kaparian. Madamo ang napilitan sa pagpamad sa ila mga bana, asawa, kag kabataan nga ginpamatbatan nga aroon kag napahamak sa paggowa gikan sa kaamligan sang ila puloy-an kag sa pagtatag sang ila mga abyan, sa pagpahibalo sa mga dumoluong upod sang masinolub-on nga singgit, “Mahigko! Mahigko!” Ang mainabyanon nga kamut ni Jesus nga Nazareton, nga wala gid magdumili sa pagtandug nga makapaayo sa ginakangil-aran nga aroon, natipigan sa iya dughan. Ang mga bibig nga nagsabat sang iya pakiluoy upod sang makapahalipay nga mga pulong, “Himuon Ko, Magmatinlo ka” (Mateo 8:3), mahipus na karon. Madamo ang nagpakiluoy sa pangulong saserdote kag mga punoan sa paghikaluoy kag pagpaumpaw, apang awat lamang. Maathag ang ila pagtapat nga ang buhi nga Kristo mangin sa tunga nila liwan. Upod sang mapiliton nga kabuhi nagpamangkut sila sa Iya. Indi sila matabug. Apang gintabug sila palayo sa kadak-an sang templo, kag may mga hangaway nga ginpabantay sa ganhaan agod sa pagtapna sang kadam-an nga nagdala sang ila masakiton kag tagumatayon, nga nagapamilit sa pagsulod.

Ang mga nag-alantus nga nagkari agod nga pagayuhon sang Manlulowas naghuyhoy sa idalum sang amo nga kapas-awan. Ang mga dalanon napun-an sang nagahalaya. Ang mga balatianon nagatagumatayon bangod sa pagkinahanglan sang manug-ayo nga pagtandug ni Jesus. Awat lamang ang pagpatawag nila sang mga manugbulong; wala sa ila sang pagkasampaton nga katulad sa Iya nga karon nagahamyang sa lolubngan ni Jose.

Ang singgit sa paghaya sang mga nag-alantus nagpaturuk sa linibo nga mga kaisipan sang pagbatyag nga ang isa ka dako nga kapawa nagtaliwan gikan sa kalibutan. Kon wala si Kristo, ang duta mangin maitom kag madulom. Madamo sadtong ang ila tingog nagpabaskog sang singgit, “Ilansang Sia, Ilansang Sia,” ang karon nakatalupangod sang kapahamakan nga nagtupa sa ila, nga buot na karon magsinggit, Ihatag sa amon si Jesus! kon buhi pa lang Sia.

Sang mahibaloan sang mga katawohan nga ginpapatay sang kaparian si Jesus, naghimo sila sang panayasat nahanungod sa Iya kamatayon. Ang mga hitabo sang paghusay sa Iya gintipigan sing labi sang ila mahimo nga pagtago; apang sa tion nga didto Sia sa lolubngan, ang Iya ngalan yara sa linibo nga mga bibig, kag ang mga pasuni sang Iya tiaw-tiaw nga paghusay, kag sang pagkapintas

sang kaparian kag mga pangulo, ginbalahuba bisan diin. Paagi sa mga mangin-alamon ang kaparian kag mga pangulo ginpatawag sa pagsaysay sang mga tagnaanon nahanungod sa Mesias, kag samtang nagtinguha sila sa pagpatopato sa ila mga sabat, nahimo sila nga daw mga buang. Indi nila mapatpat ang mga tagnaanon nga nagtudlo sa pag-antus kag kamatayon ni Kristo, kag madamo sadtong nagpalamangkot ang nagtuo nga natuman ang mga Kasulatan. [1141]

Ang pagtimalus nga ginhunahona sang kaparian nga mangin matam-is, nahimo karon nga batyay sa ila. Nahibaloan nila nga nagasugata sila sang matigdas nga pagsabdong sang katawohan; nahibaloan nila nga ang amo gid nga mga tawo nga ila ginbuyok batok sa kay Jesus karon nagakarigkam sa ila kaugalingon kag maka-holuya nga binuhatan. Ining kaparian nagtinguha sa pagtuo nga si Jesus isa ka manuglimbong; apang awat lamang. Pila sa ila ang nakatindug sa luyo sang lolubngan ni Lazaro, kag nakakita sang patay nga ginbuhi. Ginkibang sila sa kahadlok nga basi kon si Kristo mismo magbangon gikan sa minatay, kag magpakita liwan sa ila. Nabatian nila nga nagpabutyag Sia nga may gahom Sia sa pagbutang sang Iya kabuhi kag ang pagkuha sini liwan. Nadumdoman nila nga nagsiling Sia, “Laglagon ini nga templo, kag sa ikatlo ka adlaw patindugon ko liwan.” Juan 2:19. Ginsugiran sila ni Judas sang mga pinamulong ni Jesus sa mga gintoton-an sa ila katapusan nga pagpanlakatan pa Jerusalem: “Yari karon nagakadto kita sa Jerusalem; kag ang Anak sang tawo pagaitugyan sa mataas nga saserdote kag sa mga eskriba, kag hukman nila Sia sa kamatayon, kag itugyan nila Sia sa mga gentil nga pagyagutaon, kag sakiton, kag ilansang Sia: kag sa ikatlo ka adlaw mabanhaw Sia.” Mateo 20:18-19. Sang nabatian nila ini nga mga pulong, nagyaguta sila kag nag-uligyat. Apang karon ila nadumdoman nga ang tanan nga gintagna ni Jesus tubtob karon nagakalatuman. Nagsiling Sia nga mabanhaw Sia sa ikatlo ka adlaw, kag sin-o ang makasiling nga indi man ini matuman. Ginhandum nila nga tabugon ini nga panghunahona apang indi nila mahimo. Katulad sang ila amay, ang yawa, nagtuo sila kag nagkurog.

Karon nga ang kabaskug sang kinaburigal nagligad na, ang larawan ni Kristo magapanagil-ut sa ila panumdoman. Ginatulok nila Sia samtang nagatindug Sia nga maligdong kag wala sing kumod sa atubangan sang Iya mga kasumpong, wala sing kumod nga [1142]

nagaantus sang ila pag-uligyat kag pag-abuso. Ang tanan nga mga hitabo sang Iya paghusay kag paglansang nanumbalik sa ila nga may kabaskug sang pagpabatyag nga amo Sia ang Anak sang Dios. Nagbatyag sila nga mahimo Sia makatindug sa atubangan nila sa bisan ano nga tion, ang sinumbong nga mangin manugsumbong, ang gintagudilian nga mangin manugtagudili, ang pinatay nga magakinahanglan sang katarungan sa kamatayon sang Iya manugpatay.

Diutay gid lang ang ila pagpahuway sa Sabado. Bisan pa nga indi sila magtapak sa linasan sang hentil sa kahadlok nga madagtaan, apang nagsinapul sila nga ginpatungdan ang lawas ni Kristo. Ang kamatayon kag ang lolubngan dapat nga nagpugong sa iya nga ila ginlansang. “Ang pangulong kaparian kag ang mga Fariseo nagkara sing tingob sa kay Pilato, nga nagasiling, Ginuo, nadumdoman namon nga nagsiling yadtong manuglimbong sang buhi pa Sia nga sa tapus sang tatlo ka adlaw mabuhi Ako liwan. Gani sugoa nga segurohon gid ang lolubngan tubtob sa ikatlo ka adlaw, basi kon ang Iya mga gintoton-an magkara sa gab-i, kag kawaton Sia, kag isiling sa katawohan, Nabanhaw Sia gikan sa minatay; hanti ang katapusan nga sayop labing malain pa sang sa nahauna. Si Pilato nagsiling sa ila, May bantay kamo; Lakat kamo kag seguroha ninyo sing maayo.” Mateo 27:62-65.

[1143] Ang kaparian nagmando sang kon paano mapalig-on ang lolubngan. Ang isa ka dako nga bato ginahamtang sa ganhaan. Patabok sini nga bato ginbutangan nila sang pisi kag ihigot sa bilog nga igang, kag ginpat-inan sang pat-in Romanhon. Indi mapahulag ang bato nga indi mabungkag ang pat-in. Nian ginbutangan sang isa ka gatus ka hangaway nga bantay sa palibot sa lolubngan agod nga malikawan ang pagtandug sini. Ginhimo sang kaparian ang ila masarangan agod mabantayan ang lawas ni Kristo sa duog nga nahamtangan sa Iya. Ginpatinan Sia sing malig-on sa Iya lolubngan nga daw magapabilin gid Sia didto sa mga katuigan.

Sa sini ang maluya nga mga tawo nagsapul kag nagplano. Wala gid makabatyag ining mga manugpatay sang pagkawalaypulos sang ila paninguha. Bangod sang ila binuhatan ang Dios ginhimaya. Ang amo gid nga mga paninguha sa pagpugong sang pagkabanhaw ni Kristo amo man ang labing makaboluyok nga katarungan sa pagpamatuod sini. Sa nagadamo ang mga hangaway nga ginpahamtang sa palibot sang lolubngan, nagalabi pa gid ka dako nga pamatuod nga

nabanhaw Sia. Ginatus ka tuig sa wala pa mapatay si Kristo, ang Balaan nga Espiritu nagpabutyag pinaagi sa manugsalmo, “Ngaa bala ang mga pungsod nagasingkal, kag ang mga katawohan nagahimbon sing mga butang nga walay pulos? Ang mga hari sang duta nagapahamtang sang ila kaugalingon, kag ang mga manuggahom nagahilisapul sing tingob, batok sa Ginuo kag sa Iya Hinaplas . . . Sia nga nagalingkod sa kalangitan magakadlaw: ang Ginuo magauligyat sa ila.” Salmo 2:1-4. Ang Romanhon nga mga bantay kag Romanhon nga mga hinganiban wala sing gahom sa pagbilanggo sang Ginuo sang kabuhi sa sulod sang lolubngan. Ang takna sang pagbuhi sa Iya malapit na.

[1144]

Kapitulo 81—“Ang Ginuo Nabanhaw’

ANG gab-i, sang nahauna nga adlaw sang pitoadlaw inanay nga nagtaliwan. Ang labing madulom nga tion, sa wala pa magbutlak ang adlaw, nag-abut. Si Kristo binilanggo gihapon sa Iya makitid nga lolubngan. Ang dako nga bato yara sa iya natungdan nga duog; ang patin Romanhon wala mabungkag; ang mga bantay Romanhon yara gihapon sa ila pag-aligmat. Kag may yara sang dilimakita nga manugbantay. Pinanong sang malaut nga mga manogtunda ang nagtilipon palibot sa amo nga duog. Kon mahimo pa lang, ang prinsipie sang kadodulman upod sang iya hinulog nga mga hangaway buot unta nga mapat-inan sing dayon ang lolubngan nga naghugakom sa Anak sang Dios. Apang ang isa ka langitnon nga kadam-an naglikop sa lolubngan. Ang mga manogtunda nga labaw sa kusog nagbantay sang lolubngan, kag naghulat sa pagabiabi sang Prinsipie sang Kabuhi.

[1145]

“Kag yari karon, may isa ka dako nga linog: kag ang manogtunda sang Ginuo nagkunsad gikan sa langit.” Nasukloban sang kunop sang Dios, ining manogtunda nagtaliwan gikan sa langitnon nga kadak-an. Ang masanag nga silak sang himaya sang Dios nag-upod nga nagauna sa iya, kag nagpasanag sang iya dalanon. “Ang iya dagway katulad sang kilat, kag ang iya panapton maputi katulad sang yelo: kag bangod sa kahadlok sa iya, ginkibang ang mga manugbantay, kag nahimo nga daw mga patay.”

Karon, kaparian kag mga pangulo, diin na ang gahom sang inyo bantay? Ang maisog nga mga hangaway nga wala gid mahadlok sa tawhanon nga gahom ang karon katulad sang mga binilanggo nga gindakop sa wala sang sumbiling ukon sibat. Ang nawong nga ila ginatulok indi na nawong sang mamalatyon nga mangangaway; amo sia ang nawong sang labing isganan sang mga pinanong sang Ginuo. Ining pinadala amo ang nagkuha sang palangakoan nga ginholugan ni Satanas. Amo sia yadtong sa kabungyoran sang Betlehem nagpalanyog sang pagkabun-ag ni Kristo. Ang duta nagakurog kon magpalapit sia, ang pinanong sang kadodulman nagapalagyo, kag

samtang ginapaligid niya ang bato, ang langit daw nagpanaug diri sa duta. Nakita sia sang mga hangaway nga nagapaligid sang dalipi nga ganhaan nga daw sa diutay gid lang nga bato, kag nabatian ang iya singgit, “Anak sang Dios, gowa Ka; ang Imo Amay nagatawag sa Imo.” Nakita nila si Jesus nga naggowa gikan sa lolubngan, kag nabatian Sia nga nagpabutyag sa ibabaw sang nabungkag nga lolubngan, “Ako amo ang pagkabanhaw kag ang kabuhi.” Samtang nagagowa Sia sa kahalangdon kag himaya, ang pinanong sang mga manogtunda nagyaub sa pagsimba sa atubang sang Manunobos, kag gin-abiabi Sia upod sang mga ambahanon sang pagdayaw.

Ang linog nagtanda sang takna sang pagtugyan ni Kristo sang Iya kabuhi, kag isa liwan ka linog ang nagsaksi sang tion sang ginbawi Niya ini nga may pagdaug. Sia nga naglutos sang kamatayon kag sang lolubngan naggowa gikan sa panteon nga may tikang sang mandadaug, sa tunga sang pagtay-ug sang duta, pagkirab sang mga kilat, kag ang pagdinaguhob sang daguob. Kon magkari Sia sa duta liwan, tay-ugon Niya “indi lamang ang duta kundi bisan pa ang langit.” “Ang duta magadulingduling kaangay sang hubog; kag pagakuhaon katulad sang kamalig.” “Ang langit pagalokuton sing tingob katulad sang tolong-an;” “ang mga elementos magakatunaw sa lakas nga kainit, ang duta man kag ang mga binuhatan sa sini pagasonugon.” Apang “ang Ginuo mangin paglaom sang Iya katawohan, kag ang kusog sang inanak sang Israel.” Hebreo 12:26; Isaias 24:20; 34:4; 2 Pedro 3:10; Joel 3:16.

[1146]

Sang pagkamatay ni Jesus nakita sang mga hangaway ang duta nga ginputos sang kadulom sa udtong adlaw; apang sang pagkabanhaw nakita nila ang kapawa sang mga manogtunda nga nagpasanag sang gab-i, kag nabatian nila ang mga pumoluyo sang langit nga nagaamba upod sang dakong kalipay kag pagdaug: Ginlutos Mo si Satanas kag ang gahom sang kadodulman; ginlamon Nimo ang kamatayon sa pagdaug!

Naggowa si Kristo gikan sa lolubngan nga nahimaya, kag ang Romanhon nga bantay nakakita sa Iya. Ang ila mga mata natumod sa nawong Niya sadtong bag-o pa lang nila nga gintamay kag ginuliyat. Sa sining nahimaya nga Dagway nakita nila ang binilanggo nga ila nakita sa hulot-hukmanan, nga ila ginhimoan sang purong-purong nga tunokon. Amo ini Sia nga nagtindug nga dilimatiang sa atubangan ni Pilato kag ni Herodes, nga ang Iya dagway nalikos

sang labud bangod sang pagpakasakit. Amo ini Sia nga ginlansang sa krus, nga sa diin, ang kaparian kag mga pangulo, nga puno sing pagkabusog-sa-kaugalingon, naglungo sang ila ulo nga nagsiling, [1147] “Ginluwas Niyang iban; apang indi Sia makaluwas sang Iya kau- [1148] galingon.” Mateo 27:42. Amo ini Sia ang ginpahamtang sa bag-ong lulobngan ni Jose. Ang mando sang langit amo ang naghilway sa binilanggo. Bisan pa nga tumpokon ang mga kabukiran sa ibabaw sang Iya lolubngan indi pa ini makapugong sa Iya sa paggowa.

Pagkakita nila sang mga manogtunda kag sang nahimaya nga Manlulowas, nagkalalipong ang mga bantay nga Romanhon kag daw subong sila sang patay. Sang ang langitnon nga katay nalipdan na sa ila panan-aw, nagbungkalas sila kag sa kadasigon nga mahimo madala sang ila ginakibang nga mga tuhod, nagdalidali sila pakadto sa gawang sang katamnan. Nagdulingduling nga daw mga hubog, nagdalidali sila pakadto sa dakbanwa, nga nagasugid sang matahom nga balita sa bisan kay sin-o nga ila masugata. Nagapadulong sila sa kay Pilato, apang ang ila pasuni naglambut sa mga pagbulot-an Judio, kag gintugunan sila sang pangulong kaparian nga didto sila anay magkadto sing una sa ila. Makatilingala nga kahimtangan ang napahayag sining mga hangaway. Ginkibang sa kahadlok, kag maluspad, nagpamatuod sila sang pagkabanhaw ni Kristo. Ginsugid sang mga hangaway ang tanan suno gid sa ila nakit-an; wala sila sing tion sa paghunahona sang kon ano pa luwas sang kamatuoran. Upod sang maiwat nga panghambal nagsiling sila, Anak sang Dios gid yadtong ginlansang; nabatian namon ang manogtunda nga nag-pabutyag sa Iya subong nga Halangdon sang langit, ang Hari sang himaya.

Ang nawong sang kaparian nanging katulad sang mga patay. Nagtinguha si Caipas sa paghambal. Naghulag ang iya mga bibig apang wala sing tingog nga nag-utwas. Maggowa na lang kuntani ang mga hangaway gikan sa hulot-salapulan, sang ang isa ka tingog nagpadulog sa ila. Sang ulihe nakahambal gid man si Caipas. Hulat [1149] anay, ang siling niya. Indi kamo magsugid sa bisan kay sin-o sang mga butang nga inyo nakit-an.

Isa ka butig nga pasuni ang ginhatag sa mga hangaway. “Isiling ninyo,” hambal sang kaparian, “ang Iya mga gintoton-an nagkari sang gab-i kag ginkawat Sia palayo samtang nagakatulog kami.” Diri sini nga nagpalanglapaw ang kaparian. Paano masiling sang mga

hangaway nga ginkawat sang mga gintoton-an ang lawas samtang nagakalatulog sila? Kon katulog sila paano ang ila paghibalo? Kag kon mapamatud-an nga ginkawat sang mga gintoton-an ang lawas ni Kristo, indi bala nga ang kaparian amo ang mauna sa pagpakamalaut sa ila? Kag kon natulogan man ang mga bantay didto sa lolubngan, indi bala nga ang kaparian amo ang magapanguna sa pagsumbong sa ila sa kay Pilato?

Ang mga hangaway ginpangidlisan sa paghunahona nga dalhon sa ila ang panombungon nga natulogan sila sa ila bulohaton. Isa ini ka sayop nga ginasilotan sa kamatayon. Magapanaksi bala sila sang butig, nga nagadaya sa katawohan, kag ibutang sa ital-ital ang ila kaugalingon nga kabuhi? Wala bala sila magtuman sang ila makalalapyo nga pagbantay upod sang walay tulog nga pag-aligmat? Paano ang ila pagtindug sa paghusay, bisan pa bangod sa kuarta, kon maghimutig sila sa ila kaugalingon?

Agod sa pagpahipus sang pamatuod nga ila ginkahadlukan, nagpangako. ang kaparian sa paghilway sang mga bantay, nga nagsiling nga indi man maghandom si Pilato sa pagpalapnag sang amo nga pasuni nga katulad nila. Ginbaligya sang mga hangaway Romanhon sa mga Judio ang ila pagkamaminatud-on bangod sa kuarta. Nagsulod sila sa atubangan sang kaparian nga may dako nga lulan sang labing makapakibot nga balita sang kamatuoran; naggowa sila nga may lulan sang kuarta, kag sa ila mga bibig ang isa ka butig nga pasuni nga ginhaomhaom sang kaparian tuhoy sa ila. [1150]

Sa pihak nga bahin ang pasuni sang pagkabanhaw ni Kristo naglambut sa kay Pilato. Bisan pa nga may salabton si Pilato sa pagtugyan sa kay Kristo nga mapatay, daw wala lang niya ginsapak ini. Samtang batok sa iya kabobut-on ang pagtagudili sa Manulowas, nga ginupdan pa sang paghikaluoy, wala gid sia makabatyag sang tunay nga pagbasol tubtob sa sini nga tion. Sing may kahadlok gintakpan niya ang iya kaugalingon sa iya puloy-an, nga nagtapat nga indi makigkita sa bisan kay sin-o. Apang nagpanultol gid ang kaparian didto sa iya, kag isugid ang pasuni nga ila ginpatupatu, kag piliton sia sa pagpaligad sang pagpatumbaya sang mga bantay sang ila katungdanan. Sa wala pa sia makapasugot sa sini, sia mismo nagpanayasad sing tago sa mga bantay. Tungod sa kahadlok sa ila kaugalingon nga kaamligan, wala magpangahas sa paglipodlipod sang bisan ano nga butang, kag nahibaloan ni Pilato gikan sa ila ang

tanang nga nagkalatabo. Wala na niya pagpadayona ang pagpangusisa sini nga bagay, apang kutob sina nga tion wala gid sing kalinongan.

Sang ginpahamtang si Jesus sa lolubngan, nagmadinalag-on si Satanas. Nangahas sia sa paglaom nga indi na pag-ibalik liwan sang Manlulowas ang Iya kabuhi. Gin-angkon niya ang lawas sang Ginuo, kag ginbutangan niya sang mga bantay sa lolubngan, nga nagtinguha sa pagbilanggo sa kay Kristo. Mapait ang iya kaakig sang ang iya mga manogtunda nagpalalagyo sang nagsamput ang langitnon nga pinadala. Sang nakita niya si Kristo nga naggowa nga madinalag-on, nahibaloan niya nga ang iya ginharian pagatapuson kag nga mamatay sia sa katapusan.

[1151] Ang kaparian, bangod sa pagpapatay kay Kristo, naghimo sang ila kaugalingon nga mga galamiton ni Satanas. Karon yara na sila nga tanan sa iya kagamhanan. Nasiod sila sa lit-ag nga sa diin wala sila sing nakita nga palagyuhan kundi nga magpadayon na lamang sang ila pagpakigsumpong sa kay Kristo. Sang mabatian nila ang pasuni sang Iya pagkabanhaw, hinadlukan sila sang kaalipungot sang katawohan. Nagbatyag sila nga ang ila kaugalingon nga kabuhi yara sa katalagman. Ang ila gid lang paglaom amo ang pagpamatuod nga si Kristo isa ka manugpakunokuno bangod sa pagpanghiwala nga nabanhaw Sia. Ginhamhaman nila ang mga hangaway, kag ginpanyayo nila ang paghipus ni Pilato. Ginpalapnag nila ang ila butig nga pasuni sa malayo kag sa malapit. Apang may mga saksi nga indi nila mapahipus. Madamo ang nakabati sa pamatuod sang mga hangaway sang pagkabanhaw ni Kristo. Kag pila sadtong nagkalamatay nga nabanhaw upod ni Kristo ang nagpahayag sa madamo, kag nagpabutyag nga nabanhaw Sia. Ang mga pasuni naglambut sa kaparian sadtong mga tawo nga nakakita sining nagkalabanhaw, kag nakabati sang ila pamatuod. Padayon nga nagkalahadlok ang kaparian kag mga pangulo, kay basi kon sa ila paglakat sa dalanon, ukon ayhan sa sulod gid sang ila kaugalingon nga puloy-an, masugata nila si Kristo sa nawong kag nawong. Nagbatyag sila nga wala sa ila sang pagkahilway sa katalagman. Ang mga trangka kag ang mga sera nga salsalon mga kubos nga kaamligan nila batok sa Anak sang Dios. Sa adlaw kag sa gab-i yadtong makahaladlok nga talan-awon sa hulot-hulokmanan, sang nagsinggit sila, “Ang Iya dugo mangin sa amon kag sa amon kaanakan,” yara sa ila atubangan. Mateo 27:25.

[1152] Indi na gid mapala yana nga talan-awon gikan sa ila panom- duman.

Wala na gid sang paghidaet nga mag-abut sa ila hiligdaan.

Sang ang tingog sang isganan nga manogtunda nabatian sa lolubngan ni Kristo, nga nagasiling, Ang Imo Amay nagatawag sa Imo, ang Manlulowas naggowa gikan sa lolubngan bangod sa kabuhi nga yara sa Iya kaugalingon. Karon napamatud-an ang kamatuoran sang Iya mga pulong, “Ginahatag Ko ang Akon kabuhi agod nga mabawi Ko ini liwan . . . may gahom Ako sa paghatag sini, kag may gahom man Ako sa pagbawi sini liwan.” Karon natuman ang tagna nga Iya ginhambal sa kaparian kag mga pangulo, “Gub-a ini nga templo kag sa ikatlo ka adlaw patindugon Ko.” Juan 10:17, 18; 2:19.

Sa ibabaw sang nabuka nga lolubngan ni Jose, ginpabutyag sing madinalag-on ni Kristo, “Ako amo ang pagkabanhaw kag ang kabuhi.” Ining mga pulong mahimo lamang mahambal sang Dios. Ang tanan nga tinuga nagakabuhi sa kabobut-on kag kagamhanan sang Dios. Nagasalig sila nga manugbaton sang kabuhi gikan sa Dios. Gikan sa labing mataas nga serapim pakadto sa labing kubos nga tinuga, ang tanan ginasadag gikan sa Tuburan sang kabuhi. Sia gid lang nga may pagkaisa kaupod sa Dios ang makasiling, may gahom Ako sa paghatag sang Akon kabuhi, kag yari sa Akon ang gahom sa pagbawi sini liwan. Sa Iyang pagkadios, ginaangkon ni Kristo ang gahom sa pagbungkag sang talikala sang kamatayon.

Nabanhaw si Kristo gikan sa mga minatay bilang nahaunang bunga sadtong tanan nga nagakalatulog. Sia amo ang ginsimbolohan sang linaylay nga halad, kag ang Iya pagkabanhaw natabo sa amo gid nga adlaw nga ang halad nga linaylay ginadala sa Ginuo. Labaw sa isa ka libo ka tuig ginhimo ining makahuloganon nga seremonya. Gikan sa latagon sang alanyon ang unang hinog nga uyas gintipon, kag sang nagkadto ang katawohan sa Jerusalem tuhoy sa Paskua, ang inupong sang nahaunang bunga ginhatag subong nga halad sa pagpasalamat sa atubangan sang Ginuo. Tubtob nga mahimo ini wala sing garab nga mataya sa alanyon, kag himuon ini sa inupong. Ang inupong nga gintugyan sa Dios nagasimbolo sang pag-ani. Busa si Kristo ang nahaunang bunga nagatiglawas sang dakong espirituhanon nga pag-ani nga pagatipunon tuhoy sa ginharian sang Dios. Ang Iya pagkabanhaw amo ang simbolo kag pangako sang pagkabanhaw sang tanan nga minatay nga matarong. “Kay kon nagatuo kita nga si Jesus namatay kag nabuhi liwan, ao man sila nga

[1153]

nagakalatulog sa kay Jesus pagadalhon sang Dios kaupod Niya.” 1 Tesalonica 4:14.

Sang pagkabanhaw ni Kristo gindala Niya gikan sa lolubngan ang isa ka panong sang mga binilanggo. Ang linog sa pagkapatay Niya nagbukas sang ila mga lolubngan kag sang pagkabanhaw Niya, nag-ulopod sila sa iya. Sila yadtong masigkamanugpangabudlay upod sang Dios, kag mga bangod sa kabilihanan sang ila kabuhi naghatag sang pamatuod tuhoy sa kamatuoran. Karon magapanaksi sila tuhoy sa Iya nga nagbanhaw sa ila gikan sa minatay.

[1154] Sa panahon sang Iya pagpangalagad, ginbanhaw ni Jesus ang mga minatay nga sa kabuhi. Ginbanhaw Niya ang anak sang balong babae sa Nain, kag ang bata sang pangulo kag subong man si Lazaro. Apang ini sila wala masuklobi sang pagkadilimamatyon. Sa tapus nga ginbanhaw sila, napaidalum sila gihapon sa gahom sang kamatayon. Apang yadtong nabanhaw gikan sa lolubngan sang pagkabanhaw ni Kristo, ginbanhaw nga sa kabuhing walay katapusan. Nagkayab sila kaupod Niya bilang padya sang Iya kadalag-an batok sa kamatayon kag sa lolubngan. Ini sila, siling ni Kristo, indi na mga binilanggo ni Satanas; gintubos Ko sila. Gindala Ko sila gikan sa lolubngan subong nahaunang bunga sang Akon gahom, nga magaupod sa Akon kon diin man Ako, nga indi mamatay ni mag-agi sang kasolub-an.

Ini sila nagkadto sa dakbanwa, kag magpakita sa madamo, nga nagapabutyag, si Kristo nabanhaw gikan sa mga minatay, kag kami nabanhaw kaupod Niya. Sa sini nga paagi nga ginpabuhi ang balaan nga kamatuoran sang pagkabanhaw. Ang nabanhaw nga mga balaan naghatag sang pagpamatuod sa kamatuoran sang mga pulong, “Ang imo mga minatay magakabuhi, kaupod sang Akon patay nga lawas mabanhaw sila.” Ang ila pagkabanhaw amo ang isa ka pagpasundayag sang pagkatuman sang tagna, “Pagmata kag mag-amba, kamo nga nagapuyo sa yab-ok! Kay ang imo tun-og subong sang mga tun-og sang gamhon, kag ang duta magaluad sang mga patay.” Isaias 26:19.

Sa tumoluo, si Kristo amo ang pagkabanhaw kag ang kabuhi. Sa aton Manlulowas, ang kabuhi nga nadula tungod sa sala ginapasag-uli; kay may kabuhi Sia sa Iya kaugalingon, agod sa pagbanhaw sadtong buot Niya. Ginhatagan Sia sang kinamatarong sa paghatag sang pagkadilimamatyon. Ang kabuhi nga Iya

ginhatag sa pagkatawhanon, ginbawi Niya liwan, kag ihatag sa tawhanon. “Nagkari Ako,” siling Niya, “agod nga may kabuhi sila kag maangkon nila ini nga may kabugana.” “Ang bisan sin-o nga mag-inum sang tubig nga Akon pagaihatag indi na gid pag-uhawon; apang ang tubig nga Akon pagaihatag mangin tuburan sa iya nga nagailig sa kabuhing walay katapusan.” “Ang bisan sin-o nga magkaon sang Akon unod, kag mag-inum sang Akon dugo, may kabuhi nga dayon; kag bangunon Ko sia sa katapusan nga mga adlaw.” Juan 10:10; 4:14; 6:54.

Sa tumoluo, ang kamatayon isa gid lang ka diutay nga bagay. Si Kristo nagahambal sini nga daw subong sang malip-ot gid lang nga tion. “Kon ang tawo magbantay sang Akon ginasiling, indi gid sia makakita sang kamatayon,” “indi gid sia makaambit sang kamatayon.” Sa Kristohanon, ang kamatayon isa gid lang ka katolugon, ang isa ka tion sang kalinong kag kadulom. Ang kabuhi ginatago sa kay Kristo sa Dios, kag “kon si Kristo, nga aton kabuhi, magpahayag, nian magapahayag man kamo kaupod Niya sa himaya.” Juan 8:51, 52; Colosas 3:4. [1155]

Ang tingog nga nagsinggit gikan sa krus, “Natapus na”, nabatian sa tunga sang mga minatay. Naglapus ini sa mga pader sang lolubngan, kag nagtawag sa mga nagakalatulog nga magbangon. Mangin amo man ini kon ang tingog ni Kristo mabatian gikan sa langit. Yana nga tingog magalapus sa lolubngan kag pamuksan ang mga lubong, kag ang nagkalamatay sa kay Kristo magakalabanhaw. Sang pagkabanhaw sang Manlulowas pila lamang ka lolubngan ang nabuksan, apang sa Iya ikaduha nga pagkari, ang tanan nga hamili nga patay makabati sang Iya tingog, kag magagowa sa mahimayaon kag dimamalatyon nga kabuhi. Ang amo man nga gahom nga nagbanhaw kay Kristo gikan sa minatay magapabangon sang Iya iglesia, kag himayaon ini kaupod Niya, nga labaw sa tanan nga pagbolutan, labaw sa tanan nga kagamhanan, labaw sa tagsa ka ngalan nga ginahingadlan, indi lamang sa sini nga kalibutan, kundi man sa kalibutan nga palaabuton.

[1156]

Kapitulo 82—“Ngaa nga Nagahibi Ka ?”

ANG mga babae nga nagtindug sa luyo sang krus ni Kristo naghulat kag nagbantay sa pagligad sang mga tinakna sang Sabado. Sa nahaunang adlaw sang pitoadlaw, sing maaga pa, nagkadto sila sa lolubngan, nga dala nila ang hamili nga mga pahumot agod ihaplas sa lawas sang Manlulowas. Wala gid sila maghunahona nga mabanhaw Sia sa mga minatay. Ang adlaw sang ila paglaom nagtunod, kag ang kagab-ihon nagluntad sa ila mga tagipusoon. Samtang nagalakat sila, ginsulit nila ang mga buhat sa kaluoy ni Kristo kag ang Iya mga pinamulong sa pagpahalipay. Apang wala na nila madumdomi ang Iya mga pulong, “Makigkita Ako sa inyo liwan.” Juan 16:22.

Wala gid sila sing hinalung-ong sang kon ano nian ang nagakalatabo, nagpalapit sila sa katamnan nga nagasiling sila sa ila paglakat, “Sin-o sa aton ang magapaligid sang bato gikan sa ganhaan sang lolubngan?” Nahibaloan nila nga indi nila mahulag ang bato, way sapayan padayon sila sa ila dalanon. Kag yari karon, ang langit hinali nga nagsiga upod sang himaya nga wala maghalin sa nagabutlak nga adlaw. Ang duta nagkurog. Nakita nila nga ang dako nga bato napaligid na. Wala na sing unod ang lolubngan.

[1157]

Ang mga babae wala magkari sa lolubngan nga nagikan lang sa isa ka duog. Si Maria Magdalena amo ang nahauna nga makaabut sa duog; kag sang nakita niya nga wala na ang bato, nagdalidali sia kag sugiran ang mga gintoton-an. Sa pihak nga bahin, ang iban nga kababaen-an nag-abut. Ang isa ka kapawa nagabanaag sa palibot sang lolubngan, apang ang lawas ni Jesus wala didto. Samtang nagapabilin sila sa amo nga duog, hinali lamang nila nakit-an nga wala sila nagaisahanon. Ang isa ka pamatan-on nga napanaptan sang mabادلakon nga suot nagalingkod sa luyo sang lubong. Amo sia ang manogtunda nga nagpaligid sang bato. Nagpakunokuno sia subong sang isa ka tawo agod nga indi mahadlukan ining mga kaabyanan ni Jesus. Way sapayan ang kapawa sang langitnon nga himaya padayon nga nagabanaag, kag ang mga babae hinadlukan. Nagtalikod sila sa pagpalagyo, apang ang mga pulong sang manogtunda nagpadulong

sa ila. “Indi kamo mahadlok,” ang siling niya, “kay nahibaloan ko nga ginapangita ninyo si Jesus, nga ginlansang. Wala na Sia diri kay nabanhaw na Sia. Kari kag tan-awa ang duog nga ginhamtangan sang Ginuo. Kag nian lakat kamo sing dalidali kag sugiran ang Iya mga gintoton-an nga nabanhaw na Sia gikan sa mga minatay.” Liwan gintan-aw nila ang lolubngan, kag liwan nga nabatian nila ang makatilingala nga balita. Ang isa pa gid ka manogtunda sa dagway nga tawhanon yadto didto kag nagsiling sia, “Ngaa ginapangita ninyo ang buhi gikan sa mga minatay? Wala na Sia diri, kundi nabanhaw na: panumdoma kon paano nga naghambal Sia sa inyo sang didto pa Sia sa Galilea nga nagasiling, Ang Anak sang Dios dapat nga itugyan sa mga kamut sang makasasala nga mga tawo, kag pagailansang, kag sa ikatlo ka adlaw mabanhaw Sia.”

Nabanhaw na Sia, nabanhaw na Sia! Ginsulit sulit sang mga babae ang mga pulong. Wala na sing kinahanglan karon sang mga pahumot. Buhi ang Manlulowas, kag indi patay. Nadumdoman na nila karon nga sang naghambal Sia nahanungod sang Iya kamatayon, nagsiling Sia nga mabuhi Sia liwan. Daw anong adlaw ini sa kalibutan! Gilayon ang mga babae nagtaliwan gikan sa lolubngan “upod sang kahadlok kag dakong kalipay; kag nagdalagan gid agod sa pagpahibalo sa Iya mga gintoton-an.” [1158]

Si Maria wala makadungog sang matahom nga balita. Nagpalapit sia sa kay Pedro kag sa kay Juan nga may masinolub-on nga balita, “Ginkuha nila ang Ginuo gikan sa lolubngan, kag wala na mahibalo kon diin nila ginpahamtang Sia.” Nagdalidali ang mga gintoton-an pakadto sa lolubngan, kag nakita ini subong sang ginsiling ni Maria. Nakita nila ang mga naog apang wala nila nakita ang ila Ginuo. Apang diri may pamatuod nga nabanhaw Sia. Ang mga panapton sa patay wala ginlapta kundi ginpamilo sing mahipid, nga ang taga sini sa iya natungdan nga duog. Si Juan “nakakita kag nagtuo.” Wala pa niya mahangpi ang Kasulatan nga nagasiling si Kristo dapat nga magbangon gikan sa minatay; apang karon nadumdoman niya ang pinamulong ni Kristo nga nagtaga sang Iya pagkabanhaw.

Si Kristo mismo amo ang naghapid sang mga panapton sa patay. Sang pag-abut sang isganang nga manogtunda sa lolubngan, ginbuylogan sia sang isa pa gid, kag sila nagkaupod sa pagbantay sa lawas sang Ginuo. Sang ginpaligid sang manogtunda ang bato, ang isa nagsulod kag hubaran ang lawas ni Jesus. Apang ang kamut sang

[1159] Manlulowas amo gid ang nagpamiiod sang tagsatagsa, kag ibutang
 [1160] ini sa ila naigoan nga duog. Sa itolulok Niya nga nagatuytoy sing
 alalangay sang bituon kag sang atomika, wala sing bisan ano nga
 indi talalupangdon. Ang kahusayan kag ang kahimpitan amo ang
 makita sa Iya mga binuhatan.

Nagsunod si Maria sa kay Pedro kag sa kay Juan pakadto sa lolubngan; sang pagbalik nila halin sa Jerusalem, nagpabilin sia. Sang nagatan-aw sia sa walay sulod nga lolubngan, ang iya tagipusoon napun-an sang kalisod. Pagtan-aw pa niya sa sulod, nakita niya ang duha ka manogtunda, ang isa sa ulohan kag ang isa sa tiilan nga sa diin si Jesus nahamtang. “Babae, ngaa nga nagahibi ka?” ginpamangkut nila sia. “Bangod kay ginkuha nila ang akon Ginuo,” ang sabat niya, “kag indi ko mahibaloan kon diin nila Sia ginbutang.”

Nian nagtalikod sia palayo sa mga manogtunda, kag naghunahona nga mangita sia sang isa nga makasugid sa iya kon gin-ano nila ang lawas ni Jesus. Ang isa pa gid ka tingog nagpamangkut sa iya, “Babae, ngaa nga nagahibi ka? Sin-o ang ginapangita mo?” Pinaagi sa iya nadulman-sang-luha nga mga mata, nakita ni Maria ang dagway sang isa ka tawo, kag sa paghunahona nga amo sia ang manugtatap sang katamnan, nagsiling sia, “Ginuo, kon ginkuha mo Sia, sugiri ako kon diin mo Sia ginbutang kay kuhaon ko Sia palayo.” Kon ginhunahonaan nga ining lolubngan sang manggaranon nga tawo tuman ka dungganon nga lolubngan sa kay Jesus, sia mismo magapangita sang duog tuhoy sa Iya. May lolubngan didto nga ginbakantehan bangod sa kaugalingon nga tingog ni Kristo, ang lolubngan nga ginpahamtangan sa kay Lazaro. Indi bala sia makakita sing lolubngan didto tuhoy sa iya Ginuo? Nagbatyag sia nga ang pag-atipan sa Iya hamili kag linansang nga lawas mangin isa ka dako nga pagpahalipay sa iya sa sining iya kasolub-an.

[1161] Apang karon sa kilala na nga tingog Niya, si Jesus nagsiling sa iya, “Maria,” karon nahibaloan na niya nga indi kay isa ka dumolulong ang nagpakighambal sa iya, kag sang iya pagbalikid nakita niya ang buhi nga Kristo. Sa iya kalipay nalimtan niya nga ginlansang Sia Naglumpat pakadto sa Iya nga daw sa mahakus sa Iya mga tiil, nagsiling sia, “Rabboni.” Apang ginbayaw ni Kristo ang Iya kamut kag magsiling, Indi Ako pag-awata; “kay wala pa Ako makasaka pakadto sa Akon Amay apang kadto ka sa Akon mga kautoran kag

isiling sa ila, Magasaka Ako sa Akon Amay, kag sa inyo Amay; sa Akon Dios, kag sa inyo Dios.” Kag nagpadulong si Maria sa Iya mga gintoton-an upod sang malipayon nga balita.

Gindumilian ni Jesus ang pagsimba sang Iya mga katawohan tubtob nabaton Niya ang pasalig nga gin baton sang Amay ang Iya pag-antus. Nagsaka Sia sa langitnon nga kadak-an, kag gikan sa Dios mismo nabatian Niya ang pasalig nga ang Iya pagtubos tuhoy sa mga sala sang tawo nangin tuman, nga pinaagi sa Iya dugo ang tanan mahimo nga mag-angkon sang kabuhi nga dayon. Ginpakamaayo sang Amay ang katipan nga ginhimo upod ni Kristo, nga batunon Niya ang mahinolsulon kag matinumanon nga mga tawo, kag higugmaon sila subong sang Iya paghigugma sa Iya Anak. Si Kristo amo ang magatapus sang Iya bulohaton kag tumanon ang Iya pangako sa “paghimo sang tawo nga labing hamili pa sa mapino nga bulawan; bisan pa ang tawo sang sa bulawanon nga pisak sa Ophir. ” Isaias 13:12. Ang tanan nga pagbolut-an sa langit kag sa duta ginhatag sa Prinsipe sang kabuhi, kag nagbalik Sia sa Iya mga sumolunod sa isa ka kalibutan sang sala, agod nga mahatag Niya sa ila ang Iya gahom kag himaya

Samtang didto ang Manlulowas sa atubangan sang Dios nga nagabaton sang mga amuma tuhoy sa Iya iglesia, ang mga gintoton-an nagpamalandong sa iya walay sulod nga lolubngan, kag naghaya kag nagtalangis sila. Ang adlaw nga nangin kalalipayan tuhoy sa bug nga langit nangin isa ka adlaw sang walay kapat-uran, kalibog kag kagamo. Ang dili nila pagtuo sa ginpamatuod sang mga babae naghatag sing pamatuod kon daw ano ka dalum nagkunhod ang ila pagtuo. Ang balita sang pagkabanhaw ni Kristo may tuman nga pagkatuhay sang sa ila ginpaabut nga daw sa indi sila magtuo. Tama ini kaayo nga mangin matuod, ang hunahona nila. Madamo ang ila nabatian sang mga pagtolon-an kag sang ginatawag nga mga teoriya siyentipiko sang mga Saduceo nga ang pagpabatyang sa ila hunahona nahanungod sa pagkabanhaw dili maathag. Halos nila mahibaloan kon ano ang kaholugan sang pagkabanhaw. Wala nila mahangpi sing maayo ang dakong halambalanon.

“Lakat kamo,” siling sang mga manogtunda sa mga babae, “sugiri ang iya mga gintoton-an kag si Pedro nga magauga Sia sa inyo didto sa Galilea: didto makita ninyo Sia, subong sang ginsiling Niya sa inyo.” Ining mga manogtunda nangin kaupod sila ni Kristo

[1162]

subong manugbalantay sa bug-os Niya nga pagkabuhi diri sa duta. Nagkasaksi sila sang paghusay kag paglansang sa Iya. Nabatian nila ang Iya pinamulong sa Iya mga gintotonan. Masapwan ini tungod sang balita nila tuhoy sa mga gintoton-an, nga dapat unta magpatuo ini sa ila sang kamatuoran. Ang katulad nga mga pulong mahimo lamang maghalin gikan sa sulogun sang ila nabanhaw nga Ginuo.

[1163] “Sugiri ang Iya mga gintoton-an kag si Pedro,” ang siling sang mga manogtunda. Kutob sang pagkapatay ni Kristo, si Pedro nanging puno sang pagbasul. Ang iya makaholuya nga pagpanghiwala sa iya Ginuo, kag ang pagtulok nga may paghigugma kag kasakit sang Manlulowas, padayon nga yara sa iya atubangan. Sa tanan nga mga gintoton-an sia ang nag-antus sing labing mapait. Sa iya ginhatag ang pasalig nga ang iya paghinulsol ginbaton kag ang iya sala ginpatawad. Ginsambit ang iya ngalan.

“Sugiri ang iya mga gintoton-an kag si Pedro nga magauna Sia sa inyo didto sa Galilea: didto makita ninyo Sia.” Ang tanan nga gintoton-an nagtalikod sa kay Jesus, kag ang panawag sa pagpakigkita sa ila nagsakop sang tanan. Wala Niya sila pagsikwaya. Sang ginsugiran sila ni Maria Magdalena nga nakita niya ang Ginuo, ginsulit niya ang panawag sa pagpakigkita didto sa Galilea. Kag sa ikatlo nga tion ginhatag sa ila ang balita. Sa tapus sang Iya pagsaka didto sa Amay, nagpahayag si Jesus sa iban nga mga babae, nga nagasiling, “Paghidaet. Kag nagpalapit sila kag uyatan Sia sa tiil, kag nagsimba sa Iya. Nian nagsiling si Jesus sa ila, Indi kamo magkahangawa; lakat kamo kag sugiri ang Akon kautoran nga magkadto sila sa Galilea, kag didto makita nila Ako.”

Ang unang bulohaton ni Kristo diri sa duta sa tapus sang Iya pagkabanhaw amo ang pagpatuo sa Iya mga gintoton-an sang Iya wala nagakunta nga gugma kag sang Iya malolo nga pagkabig sa ila. Sa paghatag sa ila sang pamatuod nga amo Sia ang ila buhi nga Manunobos, nga ginbungkag Niya ang mga talikala sang lolubngan, kag nga indi na sia mahugakom pa sang kaaway nga amo ang kamatayon; sa pagpadayag nga may ara. Sia gihapon sinang amo man nga tagipusoon sang gugma sang kaupod pa nila Sia bilang ila hinigugma nga Manonudlo, nagpakita Sia sa ila sa liwan kag sa liwan. Iya sila nga papalapiton sa Iya sa gihapon bangod sa higtot sang gugma. Lakat kag sugiri ang Akon mga abyan, nagsiling Sia, nga makigkita sila sa Akon didto sa Galilea.

Sang nabatian nila ini nga pagtangdo, nga ginhatag sing may pagkapat-ud, nagsugod ang mga gintoton-an sa pagpanumdom sang mga pinamulong ni Kristo nga nagtagna sang iya pagkabanhaw. Apang bisan pa karon, wala sila makapangalipay. Indi nila mapanas ang ila pagduhadoha kag pagpalibog. Bisan pa nga ginpabutyag sang kababaen-an nga nakita nila ang Ginuo, indi pa gid magtuo ang mga gintoton-an. Ginhunahonaan nila sila nga nagadamgo lamang.

[1164]

Ang kagamo daw ginadugangan sang kagamo. Sa ikan-um nga adlaw sang pitoadlaw, nakita nila ang ila Agalon nga namatay; sa nahauna nga adlaw sang madason nga pitoadlaw, nasapwan nila nga nawad-an nila ang katawohan. Linuyahan sila kon paano nila matadlong ining butig nga mga pasuni nga daw nagalikop batok sa ila. Nahadlok sila sang kaakig sang kaparian kag ang kaalipungot sang katawohan. Ginhandom nila ang pag-upod ni Jesus, nga nagtabang sa ila sa tagsa ka palaligban.

Masami nila ginsulit ang mga pulong, “Nagsalig kami nga amo na Sia ang magatubos sa Israel.” Ginmingaw kag may sakit sa tagipusoon nadumdoman nila ang Iya pinamulong, “Kon ginhimo nila ini nga mga butang sa lunhaw nga kahoy, ano pa gid ang ila himuon sa laya?” Lucas 24:21; 23:31. Nagkilita sila didto sa naibabaw nga hulot, gintakop kag gintrangkahan ang ganhaan, sang ila nahibaloan nga ang kapalaran sang ila hinigugma nga Manonudlo mangin ila man sa indi lang mahibaloan nga tion.

Kag sa bug-os nga panahon nagmalipayon na sila kuntani sa paghibalo sang nabanhaw nga Manlulowas. Didto sa katamnan, nagtindug si Maria nga nagtalangison nga malapit gid lang sa iya luyo si Kristo. Ginbulag sing tuman ang iya mga mata bangod sa luha, nga wala niya nakilala Sia. Kag ang tagipusoon sang mga gintoton-an napun-an sang tuman nga kalisod nga wala nila gintuohi ang balita sang manogtunda bisan pa ang mga pulong ni Kristo mismo.

[1165]

Daw ano ka damo ang nagahimo pa subong sang ginhimo sang mga gintoton-an! Daw ano kadamo ang nagasulit sang masinolubon nga singgit ni Maria, “Ginkuha nila ang akon Ginuo, . . . kag wala ta mahibaloi kon diin nila Sia gindala”! Daw ano man kadamo ang mahimo nga mahambalan sang mga pulong sang Manlulowas, “Nгаа nga nagahibi ka? Sin-o ang ginapangita mo?” Malapit Sia sa

ila, apang ang nadulman-sang-luha nila nga mata indi makakilala sa Iya. Nagapakighambal Sia sa ila, apang indi nila mahangpan.

O, kabay nga ang nagadungok nga ulo pagbayawon, agod nga ang mata mabuksan sa pagtan-aw sa Iya, nga ang mga idolungog makabati kuntani sang Iya tingog! “Lakat sing dalidali, kag sugiri ang Iya mga gintoton-an nga nabanhaw na Sia.” Sugo sila nga indi magtulok sa bag-o nga lolubngan ni Jose, nga gintakpan sang dako nga bato, kag ginpat-inan sang pat-in Romanhon. Wala didto si Kristo. Indi magtulok sa walay sulod nga panteon. Indi maghayag katulad sadtong walay paglaom kag walay masarangan. Nagakabuhi si Jesus, kag tungod kay nagakabuhi Sia, magakabuhi man kita. Gikan sa mapinasalamaton nga tagipusoon, gikan sa mga bibig nga gintandug sang balaan nga kalayo, himoa nga mapalanyog ang malipayon nga ambahanon, Si Kristo nabanhaw! Nagakabuhi Sia sa pagpatunga tuhoy sa aton. Hugakoma ini nga paglaom, kag magakapot ini sa kalag katulad sang pat-ud, natilawan nga pundo. Magtuo, kag makita nimo ang himaya sang Dios.

Kapitulo 83—Paglakat Pakadto sa Emmaus

[1166]

[1167]

SANG hapon na sinang adlaw sang pagkabanhaw, duha sang mga gintoton-an ang naglakat pakadto sa Emmaus, ang isa ka diutay nga banwa nga may kalayuon nga walo ka milyas gikan sa Jerusalem. Ining mga gintoton-an wala sing mataas nga palangakoan sa bulohaton ni Kristo, apang hanuot sila nga tumoluo sa Iya. Nagkara sila sa dakbanwa sa pagsaulog sang Paskua kag ginpalibog sila sing tuman bangod sa mga butang nga bag-o lang magkalatabo. Nabatian nila ang balita sang aga nahanungod sang pagkakuha sang lawas ni Jesus sa lolubngan, kag subong man sang sugid sang mga babae nga nakakita sang mga manogtunda kag nga nakasugata sa kay Jesus. Nagbalalik na sila nian sa ila mga puloy-an sa pagpangamuyo kag sa pagpamalandong. Masinolub-on sila nga nagpadayon sa ila dalanon, nga nagasugilanon sang mga hitabo sang paghusay sa hukmanan kag sang paglansang. Wala pa gid mahanabo nga nagtuman ang ila pagkaluya. Nawad-an sang paglaom kag pagtuo, nagalakat sila sa landong sang krus.

Indi pa sila malayo sa ila paglakat sang ginbuylogan sila sang isa ka dumoluong, apang tuman sila kawili sa ila kasulob-an kag kapasawan nga wala gid nila matalu- pangdi Sia sing maayo. Magpadayon sila sang ila sugilanon, nga nagapabutyag sang ginahunahona sang ila tagipusoon. Nagpangatarungan sila nahanungod sa mga leksyon nga ginhatag ni Kristo, nga daw indi nila mahangpan. Samtang nagasugilanon sila nahanungod sang mga hitabo nga nagligad, ginhandom ni Jesus nga lipayon sila. Nakita Niya ang ila kalisod; nahangpan Niya ang nagasinu-ay kag nagapalibog nga kaisipan nga nagdala sa ila panumdoman sang paghunahona kon bala ini nga Tawo, nga nagbatas nga pakahuy-an Sia, amo na ang Kristo? Indi mapunggan ang ila kasubo, kag nagtangis sila. Nahibaloan ni Jesus nga ang ila tagipusoon nahigot sa Iya sa gugma, kag naghandom Sia sa pagpahid sang ila luha kag pun-an sila sang kalipay kag kasadya. Apang hatagan Niya anay sila sang pagtolonan nga indi gid nila malimutan.

[1168]

“Nagsiling Sia sa ila, Ano ang inyo ginasugilanonan nga nagahibi kamo samtang nagalakat? Kag ang isa sa ila nga ginahingadlan kay Cleopas nagsabat kag nagsiling sa Iya, Bag-uhanon ka lang bala sa Jerusalem nga wala makahibalo sang mga butang nga nahanabo sining pila ka adlaw?” Ginsugiran nila Sia nahanungod sang ila kapas-awan sa ila Agalon, “nga isa ka manalagna nga may dalagko sing binuhatan kag sang hinambalan sa atubangan sang Dios kag sang mga tawo;” apang “ang pangulong saserdote kag ang amon mga pangulo,” siling nila, “nagtugyan sa Iya nga tagudilian sa kamatayon, kag ginlansang nila Sia.” Upod sang nasub-an nga tagipusoon kag kapas-awan, kag nagakurog nga mga bibig, nagpadayon sila, “Magpati kamo nga amo na Sia ang magatubos sa Israel: kag way labut sini ikatlo na ka adlaw karon nga natabo ini.”

[1169]

Katingalahan nga wala gid madumdomi sang mga gintoton-an ang mga pulong ni Kristo, agod nga ila mabatyagan nga ginsugid na Niya yadtong nga butang nga nahanabo. Wala nila mabatyagi nga ang katapusan Niya nga pinabutyag matuman man katulad sang sa nahauna, kag nga sa ikatlo ka adlaw mabanhaw Sia. Amo ini ang bahin nga ila nalimtan. Ang kaparian kag mga pangulo wala makalimot sini. Sa adlaw “nga nagsunod sa pag-aman ang kaparian kag mga pangulo nagkadto sing tingob sa kay Pilato nga nagsiling, Ginuo, nadumdoman namon yadtong madayaon sang buhi pa nagsiling, ‘Sa tapus sang tatlo ka adlaw mabanhaw Ako.’ ” Mateo 27:62, 63. Apang ang mga gintoton-an wala gid makadumdom sini nga mga pulong.

“Nian nagsiling Sia sa ila, O mga buangbuang, kag bundol sing tagipusoon sa pagtuo sa tanan nga ginhambal sang mga manalagna: indi bala dapat nga mag-antus si Kristo sini tanan nga mga butang, kag magsulod sa Iya himaya?” Natingala ang mga gintoton-an kon sin-o man ining dumoluong, nga makahangop sang ila kalag, kag makahambal sing katulad nga pagkakugi, kalolo, kag kaawa, nga upod sang amo nga pagkamalaumon. Sa una pa gid lang nga tion kutob sang pagtugyan sa kay Kristo nga nakabatyag sila sang paglaom. Masami sila nga magtulok sing masipat sa ila kaupod, kag naghunahona nga ang iya sini mga pulong amo gid ang mga pulong nga mahimo ihambal ni Kristo. Napun-an sila sang dako nga katingala, kag ang ila mga tagipusoon nagkubakuba sa malipayon nga pagpaabut.

Sumugod sa kay Moises, ang kaunaunahan sang maragtas sang Kasulatan, ginsaysay ni Kristo ang tanan nga Kasulatan nahanungod sa Iya kaugalingon. Abi kon ginpahibalo Niya sing una ang Iya kaugalingon, ang ila tagipusoon unta nabusog na. Sa kabugosan sang ila kalipay indi na sila unta magpagutom sa bisan ano pa. Apang kinahanglan sa ila ang paghangop sang gin-pamatuod nahanungod sa Iya sang mga simbolo kag mga tagnaanon sang Daan nga Katipan. Ang ila pagtuo dapat nga mapasad diri. Wala maghimo si Kristo sang mga milagro agod magpatuo sa ila, kundi nahauna Niya nga bulohaton ang pagpatpat sang Kasulatan. Nagtulok sila sa Iya kamatayon subong nga kalaglagan sang tanan nila nga paglaom. Karon ginpakita Niya pinaagi sa mga manalagna nga amo ini ang labing mabakod nga pamatuod tuhoy sa ila pagtuo.

[1170]

Sa pagtudlo sining mga gintoton-an, ginpakita ni Jesus ang pagkaimportante sang Daan nga Katipan subong nga pamatuod sang Iya bulohaton. Madamo sang nagaangkon nga mga Kristohanon nga nagasikway karon sang Daan nga Katipan, nga nagapabutyag nga wala na ini sing kagamitan. Apang indi amo ini ang pagtudlo ni Kristo. Tuman gid ang pagpakamahal Niya sini nga sang isa ka tian nagsiling Sia, “Kon indi nila pagpamatian si Moises kag ang mga manalagna, indi man sila magtuo bisan pa sa isa nga nagikan sa minatay.” Lucas 16:31.

Tingog yadto ni Kristo ang naghambal pinaagi sa mga patriarka kag mga manalagna, gikan sa kaadlawan pa ni Adan tubtob sa kahingapsan nga talan-awon sang panag-on. Ang Manlulowas ginpahayag sing tuman kaathag sa Daan nga Katipan subong sang sa Bag-o. Ang kapawa sang tagnaanon nga nagligad amo ang nagapalutaw sang kabuhi ni Kristo kag sang mga pagtudlo sang Bag-ong Katipan nga may kaathag kag katahoman. Ang mga milagro ni Kristo amo ang pamatuod sang Iya pagkadios; apang ang labing malig-on pa gid nga pamatuod nga Sia amo ang Manunobos sang kalibutan makita sa pagpaanggid sang mga tagnaanon sang Daan nga katipan upod sang maragtas sang Bag-o.

Nangatarungan gikan sa tagna, si Kristo naghatag sa Iya mga gintoton-an sang husto nga pangisip sang kon ano Sia sa tawhanon. Ang ila ginpaabut sa isa ka Mesias nga magpasad sang Iya trono kag harianon nga gahom suno sa ginahandom sang tawo tuman ka madayaon. Magaupang ini sa husto nga paghangop sang Iya

[1171]

pagpanaug gikan sa labing mataas pakadto sa labing manubo nga palangakoan nga Iya makuha. Ginhandom ni Kristo nga ang kaisipan sang Iya mga gintoton-an manginputli kag matuod suno gid sa huwaran. Dapat nila mahangpan tubtob sa ila masarangan ang nahanungod sa tagayan sang pag-antus nga gintangdo sa Iya. Ginpakita Niya sa ila nga ang makahaladlok nga pagsumponganyay nga indi pa nila mahangpan karon amo ang katumanan sang katipan nga ginhimo sa wala pa gintukod ang kalibutan. Dapat nga mamatay si Kristo subong nga ang malinapason sang kasugoan dapat man nga mamatay kon magpadayon sia sa sala. Ang tanan mangin-amo ini, apang indi ini pagatapuson sa kalutosan kundi sa mahimayaon kag walay katubtoban nga kadalag-an. Ginsugiran sila ni Jesus nga himuon ang tanan nga paninguha agod maluwas ang kalibutan sa sala. Ang Iya mga sumolunod dapat magkabuhi subong sang Iya pagkabuhi, kag magpangabudlay subong sang Iya pagpangabudlay, upod sang makugi kag mapinadayunon nga pagtinguha.

[1172] Amo ining paagi sang pagwali ni Kristo sa Iya mga gintoton-an, nga nagbukas sang ila kaisipan agod lamang nga mahangpan nila ang mga Kasulatan. Lapyo na ang mga gintoton-an apang ang sugilanon wala gid maguntat. Ang mga pulong sang kabuhi kag pagpasalig nagkawas gikan sa mga bibig sang Manlulowas. Apang padayon nga muklat ang ila mga mata. Sang ginsugiran Niya sila sang pagkapukan sang Jerusalem, nagtulok sila nga nagahibi sa hinukman nga dakbanwa. Apang wala pa gid sila sing dinahumdahum kon sin-o ang ila kaupod sa dalan. Wala gid sila maghunahona nga ang ginahambalan sang ila pagsugilanon nagalakat upod nila sa ila luyo; kag ginsambit ni Kristo ang Iya kaugalingon nga daw iban nga tawo. Naghunahona sila nga isa Sia sadtong nagtambong sa dakong pandut, kag nga manugpauli na man sa iya puloy-an. Subong sa ila, mainandamon man Sia sa paglakat sa mga batsehon nga dalan nga masami magdulog kaupod nila sa pagpahuway. Sa amo sini nagpadayon sila sa banas sa bukid, samtang ang Isa nga sa indi madugay magakuha sang Iya palangakoan sa kamut nga tuo sang Dios, kag nga makasiling, “Ang tanan nga gahom ginhatag sa Akon sa langit kag sa duta,” nagalakat sa luyo nila. Mateo 28:18.

Natunoran sila sang adlaw sa ila panlakatan, kag sa wala pa sila makaabut sa ila duog nga palahuwayan, ang mga mamumogon sa latagon nagbiya na sang ila pagpangabudlay. Sang ang mga gintoton-

an hana na magsulod sa ila puloy-an, ang dumoluong nagpakita nga daw magapadayon sia sang iya panlakatan. Apang nabuko ang mga gintoton-an sa Iya. Ang ila mga kalag naghandom pa gid sa pagpamati sing dugang sa iya. “Pabilin ka lang diri sa amon,” ang siling nila. Daw sa wala niya ginbaton ang pangagda apang ginpilit nila Sia, nga nagasiling, “Masirom na kag malapit na ang gab-i.” Nagpasugot si Kristo sini nga pakiluoy “gani nagsulod Sia kag magpabilin sa ila.”

Kon abi wala magpamilit ang mga gintoton-an sa ila pangagda, wala unta nila mahibaloi nga ang ila kaupod sa dalan amo ang nabanhaw nga Ginuo. Wala gid nagapilit si Kristo sa pag-upod sa bisan kay sin-o. Ginakabalak-an Niya yadtong nagakinahanglan sa Iya. Magamalipayon Sia sa pagsulod sa labing kubos nga puloy-an, kag lipayon ang labing mapinaubuson nga tagipusoon. Apang kon ang mga tawo magdimasinapakon sa langitnon nga dumoluaw, ukon magpangabay sa Iya sa pagpabilin sa ila, magaligad lang Sia. Sa sini nga paagi madamo ang nawad-an. Indi man nila mahibaloan si Kristo katulad sadtong mga gintoton-an samtang nagalakat Sia kaupod nila sa dalanon.

[1173]

Sa wala madugay nahanda ang yano nga panihapon. Ginpahamtang ini sa atubangan sang dumoluaw nga naglingkod sa ulohan sang latok. Nian ginbayaw Niya ang Iya kamut sa pagpakamaayo sa kalan-on. Ang mga gintoton-an naurongan sa daku nga katingala. Ang ila kaupod nagtukhayaw sang iya kamut katulad gid sang ginahimo sang ila Agalon. Naghimutad sila liwan, kag yari karon nakita nila sa Iya kamut ang agi sang mga lansang. Gilayon dungan sila nga naghambal sa mabolubaskug nga tingog, Sia si Ginuong Jesus! Nabanhaw Sia gikan sa mga minatay!

Nagtindug sila sa pagyaub sa Iya tiilan kag sa pagsimba sa Iya, apang nadula Sia sa ila itolulok. Gintulok pa nila ang duog nga ginpungkoan sang Isa nga ang Iya lawas sa wala lamang madugay ginhamyang sa lolubngan, kag nagsinilingay sila sa isa kag isa, “Wala bala nagadabdab ang aton mga tagipusoon sa sulod naton sang nagpamulong Sia sa aton sa dalan, sang nagatalastas Sia sa aton sang mga Kasulatan?”

Kag upod sining dakong balita nga dapat isugid, indi sila mahimos. Nakuha ang ila kalapyo kag kagolutmon. Ginbayaan nila nga wala matandug ang ila pagkaon, kag lumos sa kalipay, nagbalik sila

[1174]

sa dalan nga ila gin-agyan, nga nagdalidali sa pagsugid sang balita sa mga gintotonan sa dakbanwa. Sa iban nga bahin ang dalan may katalagman, apang nagtaklad sila sa mga taklaron, nga kon kaisa makadalin-as sa madanlog nga kabatohan. Wala sila makakita, wala sila makahibalo, nga yara sa ila ang pag-amlig Niya nga naglatas sa dalan kaupod nila. Upod sang ila mga sungkod, nagpadayon sila nga may tuyo sa pagdasig suno sa ila masarangan. Kon kaisa magtalang sila apang makita nila liwan ang dalan. Madalagan, makadusmo, apang padayon sila, nga ang ila dimakita nga Kaupod malapit sa ila sa tanan nila nga dalanon.

Ang gab-i tuman nga dulom, apang ang Adlaw sang Pagkamatatung nagasilak sa ila. Nagalukso sa kalipay ang ila mga tagipusoon. Daw yara sila sa isa ka bag-o nga kalibutan. Si Kristo isa ka buhi nga Manlulowas. Wala na sila maghaya sa Iya subong nga minatay. Nabanhaw na si Kristo — ginasulitsulit nila ini. Amo ini ang balita nga ila gindala sa mga nasub-an. Dapat nila sugiran sila sang matahom nga paglakbay pakadto sa Emmaus. Isugid nila kon sin-o ang nag-upod sa ila sa dalan. Dala nila ang labing dako nga balita nga nahatag sa kalibutan, ang isa ka balita sang malipayon nga sugid nga sa diin ang paglaom sang tawo sa sining panahon kag sa palaabuton nasandig.

Kapitulo 84—“Ang Paghidaet Mangin sa Inyo”

[1175]

PAG-ABUT nila sa Jerusalem ang duha ka gintoton-an nagsulod nga nag-agi sa nasidlangan nga gawang, nga masami ginabuksan sa panahon sang pandut. Madulom kag malinong ang mga puloyan, apang ang mga manugpanlakatan nagpadayon nga nagaagi sa makitid nga mga dalan bangod sa kasanag sang nagabanaag nga bulan. Nagpadulong sila sa naibabaw nga hulot nga sa diin si Jesus naggamit sang mga tinakna sang katapusan nga gab-i sa wala pa Sia mamatay. Nahibaloan nila nga diri gid lang nila masalapu-an ang ila katuoran. Bisan pa nga naguba na apang nahibaloan nila nga ang mga gintoton-an indi gid matulogan tubtob mapat-ud nila kon ginano ang bangkay sang ila Ginuo. Nasapwan nila nga natrankahan ang ganhaan sang hulot. Nagpanuktok sila apang wala sing sabat. Malinong ang tanan. Nian ginhatag nila ang ila mga ngalan. Inanay nga ginbuksan ang gawang, nagsulod sila, kag ang Isa, nga wala makita nagsulod kaupod nila. Nian gintakpan liwan ang gawang, agod malikawan ang mga maninilag.

Nakita sang mga manugpanlakatan nga may katingalang pagkinagu-al. Ang tingog sang didto sa hulot naglanyog sa pagpasalamat kag pagdayaw, nga nagasiling, “Sa pagkamatuod gid nabanhaw ang Ginuo kag nagpakita Sia sa kay Simon.” Nian ang duha ka manugpanlakatan, nga nagahangos tungod sang ila pagdalidali, nagsugid sang matahom nga balita sang kon paano si Jesus nagpahayag sa ila. Bag-o lang sila makatapus, kag may iban nga nagsiling nga indi sila magtuo kay tuman ini kaayo nga manginmatuod, sang hinali lang, ang isa liwan ka Tawo nagtindug sa ila atubangan. Ang tagsa ka itolulok napansal sa dumoluong. Wala sing may nagpanuktok. Wala sing may mabatian nga tikang. Naurongan ang mga gintotonan kag nagkatingala kon ano ini. Amo ugaling kag mabatian nila ang tingog nga wala sing iban kundi Iya sang ila Agalon. Maathag kag matagsing ang mga pulong nga nagkawas sa Iya mga bibig “Ang paghidaet mangin sa inyo.”

[1176]

“Apang kinugmat sila kag hinadlukan, kag naghunahona nga nakakita sila sing bagat. Kag nagsiling Sia sa ila, Ngaa nga ginagamuhan kamo? Kag ano ang ginahunahona sang inyo tagipusoon? Yari karon, tan-awa ang Akon mga kamut kag tiil, kay Ako gid ini: hikapa ninyo Ako kay ang espiritu wala sing unod kag tul-an subong nga makita ninyo sa Akon. Kag sang pagkatapus Niya sini hambal, ginpakita Niya sa ila ang Iya kamut kag tiil.”

Nakita nila ang kamut kag tiil nga may agi sang mapintas nga mga lansang. Nakilala nila ang Iya tingog, nga walay katulad sang sa iban nila nga nabatian. “Kag sang indi pa sila makatuo bangod sa kalipay, kag katingala, nagsiling sia sa ila, ‘May kalan-on bala kamo diri?’ Ginhatagan nila sia sing inihaw nga isda kag ginkuba niya ini kag ginkaon sa atubangan nila.” “Niyang nagkalipay ang mga gintoton-an sang nakita nila ang Ginuo.” Ang pagtuo kag kalipay amo ang nagtal-us sang dimatinuohon, kag upod sang balatyagon nga indi masaysay sang mga pulong ginkilala nila ang ila nabanhaw nga Manlulowas.

[1177]

Sang pagkabun-ag ni Jesus ang mga manogtunda nagpabutyag, ‘Paghidaet sa duta, kag ang maayong kabobut-on sa mga tawo’. Kag nian sa Iyang nahauna nga pagpakita sa Iya mga gintoton-an sa tapus sang Iya pagkabanhaw, ang Manlulowas naghambal sa ila upod sining bulahan nga mga pulong, “Ang paghidaet mangin sa inyo.” Si Jesus handa sa gihapon sa paghambal sang paghidaet sa kalag nga ginabug-atan sang pangduhadoha kag kahadlok. Nagahulat Sia nga aton buksan ang aton tagipusoon tuhoy sa Iya kag magsiling, Pabilin Ka sa amon. Magasiling Sia, “Yari karon nagatindug Ako sa gawang, kag nagapanuktok: Ang bisan sin-o nga makabati sang Akon tingog, kag magbukas sang gawang, magasulod Ako sa iya, kag magapanihapon kaupod niya kag sia upod Nakon.” Bugna 3:20.

Ang pagkabanhaw ni Jesus amo ang isa ka simbolo sang katapusan nga pagkabanhaw sadtong tanan nga nagkalatulong sa Iya. Ang dagway sang nabanhaw nga Manlulowas, ang Iya panghulag, ang Iya panghambal, tanan nakilal-an sang Iya mga gintoton-an. Subong nga si Jesus nabanhaw gikan sa mga minatay, amo man yadtong tanan nga nagkalatulong sa Iya mabanhaw man. Makilala naton ang aton kaabyanan, subong nga ang mga gintoton-an nakakilala sa kay Jesus. Ayhan may mga diperensia ang ila lawas, nagbalatian ukon indi maayo ang ila mga dagway sa sining mamalatyon nga kabuhi,

kag magabangon sila sa himpit nga maayong lawas kag dagway; apang sa ila nahimaya nga lawas ang ila pagkaamo matipigan sing lubos. Nian makakilala kita subong nga kita kilalahon man. 1 Corinto 13:12. Sa dagway nga magabادلak sa kapawa nga nagasiga gikan sa nawong ni Jesus, makilala naton ang dagway sadtong aton [1178] ginhigugma.

Sang nagkitaay si Jesus kag ang Iya mga gintoton-an, ginpahanumdom sila sang mga pulong nga Iya ginhambal sa ila sa wala pa Sia mamatay, nga dapat matuman ang tanan nga ginsulat sa kasugoan ni Moises, kag sang mga manalagna, kag sa mga Salmos nahanungod sa Iya. “Nian ginbuksan Niya ang ila paghangop, agod nga ila mahangpan ang mga Kasulatan, kag nagsiling sa ila, Amo ining nasulat nga ang Kristo mag-antus kag mabanhaw sa ikatlo ka adlaw kag nga ang paghinulsol kag ang kapatawaran sang mga sala iwali sa Iya ngalan sa tanan nga kapungsoran, sumugod sa Jerusalem. Kamo amo ang mga saksi sining mga butang.”

Amo ugaling kag mahangpan sang mga gintoton-an ang kahimtangan kag ang kasangkaron sang ila bulohaton. Ila nga ibantala sa bug-os nga kalibutan ang makatilingalang mga kamatuoran nga gintugyan sa ila ni Kristo. Ang mga hitabo sang Iya kabuhi, ang Iya kamatayon kag pagkabanhaw, ang mga tagnaanong nagtudlo sa sining mga hitabo, ang pagkabalaan sang kasugoan sang Dios, ang misteryo sang piano sang kaluwasan, ang gahom ni Jesus sa pagpatawad sang mga sala, — sa sini nga tanan nga saksi sila, kag nga ila ini nga ipahibalo sa bug-os nga kalibutan. Ila nga ibantala ang maayong balita sang paghidaet kag kaluwasan bangod sa paghinulsol kag ang gahom sang Manlulowas.

“Kag sang nakasiling Sia sini, ginhuypan niya sila, kag nagsiling sa ila, Batona ninyo ang Espiritu Santo; Ang bisan kay sin-o mga sala patawaron ninyo, patawaron ini sa ila; ang bisan kay sin-o mga sala ginapunggan ninyo, ginapunggan sila.” Ang Balaan nga Espiritu wala pa gid mapahayag sing bug-os; kag wala pa mahimaya [1179] si Kristo. Ang labing bugana nga paghatag sang Balaan nga Espiritu wala mahanabu tubtob nga nakakayab si Kristo. Indi tubtob mabaton nila ini nga ang mga gintoton-an makatuman sang ila katungdanan sa pagwali sang maayong balita sa kalibutan. Apang ang Espiritu karon ginhatag tuhoy sa isa ka pinasahi nga katuyoan. Sa indi pa matuman sang mga gintoton-an ang ila opisyal nga katungdanan

nga may kaangtanan sa iglesia, ginhuypan sila ni Kristo sang Iya Espiritu. Gintugyan Niya sa ila ang isa ka balaan nga katungdanan, kag ginhandom Niya ang pagpabatyag sa ila sang kamatuoran nga kon wala sang Balaan nga Espiritu indi mahimo ini nga bulohaton.

Ang Balaan nga Espiritu amo ang gininhawa sang espirituhanon nga kabuhi sang kalag. Ang paghatag sang Espiritu amo ang paghatag sang kabuhi ni Kristo. Nagahatag ini sa manugbaton sang kinaiya ni Kristo. Yadto lamang nga sa amo sini ginatudloan sang Dios, yadtong nagaangkon sang Espiritu nga nagapanghikot sa sulod, kag sa iya kabuhi napahayag ang kabuhi ni Kristo, amo ang magatindug nga mga tawong tiglawas, nga magaalagad sa bahin sang iglesia.

“Ang bisan kay sin-ong sala inyo patawaron,” siling ni Kristo, “pagapatawaron sila; . . . kag ang bisan kay sinong sala pungan ninyo, ginapungan sila.” Si Kristo diri wala maghatag sing kahilwayan sa bisan kay sin-o sa paghukom sa iban. Didto sa wali sa bukid, gindumilian Niya ini. Dios lamang ang may katungod sini. Apang sa iglesia sa iya organisado nga pagkasangkul, ginapahamtangan niya sang salabton tuhoy sa tagsa ka katapo. Sa sadtong nagakahulog sa pagpakasala, ang iglesia may katungdanan sa pagpaandam, sa pagtudlo, kag kon sarang mahimo, sa pagpabalik ukon pagpasaguli. “Magsabdong, magbadlong kag maglaygay,” ang [1180] Ginuo nagsiling, “upod sang bug-os nga pagbatas kag pagpanudlo.” 2 Timoteo 4:2. Alimaha sing matutom ang paghimo sang kasaypanan. Paandami ang tagsa ka kalag nga yara sa katalagman. Wala sing ibilin nga madayaan sang ila kaugalingon. Tawga ang sala sa iya husto nga ngalan. Ipabutang ang ginsiling sang Dios nahanungod sa pagbutig, paglapas sang Sabado, pangawat, pagsimba sa mga diosdios, kag ang iban pang mga kalautan. “Sila nga nagahimo sini tanan nga mga butang indi makapanubli sang ginharian sang Dios.” Galacia 5:21. Kon magpadayon sila sa pagpakasala, ang paghukom nga inyo ginpamatbat sa ila gikan sa pulong sang Dios pagaipamatbat man sa ila sa langit. Bangod sa pagpili sa pagpakasala, ginsikway nila si Kristo; ipakita sang iglesia nga wala ini nagapasugot sa ila mga binuhatan, basi nga ini man magpakahuya sa iya Ginuo. Dapat nga ihambal niya ang sala subong sang paghambal sang Dios nahanungod sini. Dapat niya nga alimahon ini suno sa pagmando sang Dios sa iya, kag ang iya hinimoan pakamaayuhon sang langit. Sia

nga nagatamay sang pagbulot-an sang iglesia nagatamay man sang pagbulotan ni Kristo.

Apang may arang mas masanag nga bahin sang laragway. “Ang bisan kay sin-o sala nga inyo patawaron, pagapatawaron sila.” Himoa nga magpangibabaw ini nga panghunahona sa gihapon. Sa pagpangabudlay tungod sa masinalaypon, himoa nga ang tagsa ka itolulok mapatuhoy sa kay Kristo. Himoa ang mga manugpahalab nga may maluloy-on sila nga pagtatap sang mga pinanong sa halalban sang Ginuo. Pahambala sila sa mga masinalaypon nahanungod sang mapinatawaron nga pagkahanuklog sang Manlulowas. Tugoti nga mapabaskug nila ang mga makasasala sa paghinulsol, kag magtuo sa Iya nga amo ang makapatawad. Tugoti sila nga magpabutyag, sa kagamhanan sang pulong sang Dios, “Kon itu-ad naton ang aton mga sala matutom kag matarong Sia sa pagpatawad sang aton mga sala, kag sa pagtinlo sa aton gikan sa tanan nga pagkadimatarong.” 1 Juan 1:9. Ang tanan nga maghinulsol may pasalig, “Sia magakaawa pa sa aton; Sia magatapak sang aton mga kalautan; itagbong sa kadadalman sang dagat ang tanan nilang sala.” Miqueas 7:19.

[1181]

Himoa nga mabaton sang iglesia nga may mapinasalamaton nga tagipusoon ang paghinulsol sang makasasala. Tugoti ang isa nga nagahinulsol nga matuytoyong gikan sa kadodulman sang pagkadimatinuohon pakadto sa kapawa sang pagtuo kag pagkamatarong. Himoa ang iya ginakibang nga kamut nga mapahamtang sa mahigugmaon nga kamut ni Jesus. Ang katulad nga pagpatawad pagapaka-maayuhon sa langit.

Sa sini lamang nga kahimtangan nga ang iglesia may gahom sa pagpatawad sang makasasala. Ang kapatawaran sang mga sala mabaton lamang bangod sa merito ni Kristo. Walay tawo ukon katilingban sang mga tawo ang ginhatagan sang gahom sa paghilway sa kalag gikan sa sayop. Ginmandoan ni Kristo ang Iya mga gintoton-an sa pagwali sang kapatawaran sang mga sala sa Iya ngalan sa tunga sang mga kapungsoran; apang bisan sila wala ginhatagi sang gahom sa pagpanas sang bisan isa lang ka dagta sang sala. Ang ngalan ni Jesus amo lamang ang “ngalan sa idalum sang langit nga ginhatag sa mga tawo nga sa diin mahimo kita maluwas.” Binuhatan 4:12.

Sang una nga pagsugata ni Jesus sa Iya mga gintotonan sa naibabaw nga hulot, indi kaupod nila si Tomas. Nabatian niya

[1182]

ang sugid sang iban, kag nakabaton sang dagaya nga pamatuod nga nabanhaw si Jesus; apang ang kadulom kag pagkadimatinuohon nagpuno sa iya tagipusoon. Samtang nagapamati sia sang makatilingalang kapahayagan sang Manlulowas gikan sa sugid sang mga gintoton-an, nagpadalum pa gid ini sang iya pagkawalaypaglaom. Kon matuod gid nga nabanhaw si Jesus gikan sa mga minatay, wala na sing dugang pa nga paglaom sang makitang ginharian diri sa duta. Kag nagpilas ini sang bugal sa iya hunahona nga ang iya Agalon magpakita sa iban luwas lang sa iya. Nagtapat sia nga indi magtuo, kag sa bug-os nga pitoadlaw nagbatyag sia sang kasubo sa iya pagkawalaypalad, nga daw nagdulom pa gid kon ipaanggid sa paglaom kag pagtuo sang iya mga kautoran.

Sa sulod sining panahon padayon sia nga nagpabutyag, “Luwas lang kon makita ko sa Iya kamut ang agi sang mga lansang, kag magulo ko man ang akon tudlo sa Iya kilid, indi gid ako magtuo.” Indi gid sia magtulok lang bangod sa itolulok sang iya mga kautoran, ukon magtuo ang nagasandig sa ila sini pamatuod. May kainit nga ginhigugma niya ang iya Ginuo, apang gintugotan niya ang kaimon kag pagkadimatinuohon nga amo ang maggahom sa iya hunahona kag tagipusoon.

Pila sang mga gintoton-an ang sa karon naghimo sang naibabaw nga hulot bilang ila salayuhan, kag sa kasisid mon, ang tanan, luwas lang sa kay Tomas nagatipon did to. Isa sini ka gab-i nagtapat si Tomas sa pagpakigkita sa iban. Way sapayan sa iya pagkadimatinuohon, may ig pat sang paglaom nga ang matahom nga sugid matuod. Samtang ang mga gintoton-an nagapanihapon, nagsinu gilanon sila nahanungod sang kapahayagan nga ginhatag ni Kristo sa mga tagnaanon. “Nian nag-abut si Jesus, samtang nga natakpan ang gawang, kag magtindug sa tunga nila kag magsiling, Ang paghidaet mangin sa inyo.”

[1183]

Pagliso Niya sa kay Tomas, nagsiling Sia, “Igulo ang imo tudlo kag tan-awa ang Akon mga kamut; kag igulo man ang imo tudlo sa akon kilid: kag indi ka magdimatinuohon, kundi magmatinuohon.” Ining mga pulong nagpakilala nga nakahibalo Sia sang mga hunahona kag mga pulolungon ni Tomas. Ang maduhadohaon nga gintoton-an nakahibalo nga wala sang isa sang iya mga kaupod ang nakakita sa kay Jesus sa sulod sang isa ka pitoadlaw. Indi mahimo nga masugiran nila ang Agalon sang iya pagkadimatinuohon. Ginki-

lala niya ang Isa sa atubangan niya bilang iya Ginuo. Wala na sing handom sang dugang pa nga pamatuod. Naglumpat sa kalipay ang iya tagipusoon, kag nagyaub sia sang iya kaugalingon sa tiilan ni Jesus nga nagasiling, “Ginuo ko kag Dios ko.”

Ginbaton ni Jesus ang iya pagkilala, apang mahinay nga nagsabdong sang iya pagkadimatinuohon: “Nagtuo ka Tomas kay nakita mo Ako: Bulahan sila nga wala makakita apang nagtoluo.” Ang pagtuo ni Tomas nangin kahalamut-an unta sa Ginuo kon nangin handa sia sa pagtuo sa mga pamatuod sang iya kautoran Kon ang kalibutan karon magsunod sang huwaran ni Tomas. wala sing may magtuo nga sa kaluwasan; kay ang tanan nga magbaton sa kay Kristo maghimo sini bangod sa pamatuod sang iban.

Madamo ang nagaduhadoha nga nagapamalibad sa pagsiling nga kon may pamatuod man sila subong sa iya ni Tomas gikan sa iya kaupdanan, magatuo man sila Wala nila mahibaloi nga indi lamang kay may pamatuod sila kundi nga labi pa. Madamo ang kaangay kay Tomas, nagahulat nga makuha ang tanan nga kabangdanan sang pagkadimatinuohon, nga indi gid matuman ang ila han dom. Inanay sila nga mapamatud-an sa pakadima tinuohon. Yadtong nagapakaalam sang ila kaugalingon sa mga butang sang kadodulman, kag nagakumod kag magyamo wala makahibalo sang ila ginahimo. Nagasabug sila sang binhi sang pangduhadoha, kag magaan sila sang inanyan sang pangduhadoha. Sa tion nga kinahanglanon ang pagtuo kag pagsalig, madamo ang makasapo sa amo nga bagay nga wala sila sing gahom sa paglaom kag pagtuo.

[1184]

Sa Iya pag-alima sa kay Tomas, si Jesus naghatag sang leksyon tuhoy sa Iya mga sumolunod. Ang Iya huwaran nagapakita kon daw ano naton alimahon ang maluya sa pagtuo nga nagapautwas sang ila pagkadimatinuohon. Si Jesus wala magdaug sa kay Tomas bangod sa pagsabdong, ni nagbais Sia batok sa iya. Ginpahayag Niya ang Iya kaugalingon sa nagaduhadoha. Wala sing katarungan si Tomas sa pagsugo sang mga palahinandigan sang iya pagtuo, apang si Jesus, bangod sang Iya mainalwanon nga gugma kag pagtalupangod, nagbungkag sang tanan nga mga pamalabag. Ang pagkadimatinuohon talagsa gid lang madaug bangod sa pagbais. Sa baylo sini, mapahamtang ini sa pagsalig sa kaugalingon, kag makakita sang bag-ong pagsakdag kag pamalibad. Apang himoa nga si Jesus, sa Iya gugma kag pagkaawa, mapahayag subong nga amo ang ginlansang

nga Manlulowas, kag nian gikan sa walay gana sadto anay nga mga bibig mabatian ang pagkilala ni Tomas, “Ginuo ko kag Dios ko.”

Kapitulo 85—Sa Higad Sang Dagat Liwat

[1185]

NAGTANGDO si Jesus nga makigkita sa Iya mga gintoton-an sa Galilea; hanti sa tapus sang pitoadlawan nga Paskua, nagpadulong sila didto. Ang dili nila pagtambong sa Jerusalem sa panahon sang Paskua mahimo nga hangpon subong nga pagkalas-ay kag pagkatherinejes; busa magpabilin sila tubtob matapus; apang kay natapus na gid man, malipayon sila nga magpauli sa pagsugata sa Manlulowas subong sang Iya ginsiling.

Nagkaupod ang pito ka mga gintoton-an. Nagapanaput sila sang panapton sang kubos nga mga mangingisda; imol sila sa mga butang sini nga kalibutan, apang manggaranon sa ihibalo kag sa pagtuman sang kamatuoran, nga sa itolulok sang langit naghatag sa ila sang labing mataas nga halintaga sang pagkamanonudlo. Wala sila nakabutho sa bulothoan sang mga manalagna, apang sa sulod sang tatlo ka tuig gintudloan sila sang labing dako nga Manonudlo nga nakilala sang kalibutan. Sa idalum sang Iya mga pagtudlo, ginbayaw sila, ginpaalam, kag ginpapino nga mga galamiton, nga paagi sa ila ang mga tawo mahimo nga matuytoyon sa pagkilala sang kamatuoran.

Laban sang mga tinion sang pagpangalagad ni Kristo nahimo malapit sa Dagat sang Galilea. Samtang nagatilipon ang mga gintoton-an sa duog nga mahilayo sila sa pagtublag, nakita nila ang ila kaugalingon nga nalibutan sang mga pahanumdom sa kay Jesus kag sa Iya dalagko nga mga binuhatan. Sa sining dagat, sang ang ila mga tagipusoon napun-an sang kakugmat, kag ang mabangis nga bagyo nagpadali sa ila sa kalaglagaan, naglakat si Jesus sa kabaluran sa pagsagop sa ila. Diri sini nga ang unos ginpatunong sang Iya pulong. Makita lang sa itolulok ang baybayon nga sa diin labaw sa napulo ka libo ang ginpakaon gikan sa pila ka gagmay nga barita sang tinapay kag mga isda. Indi man malayo ang Capernaum, ang duog nga sa diin madamo sang mga milagro ang nahimo. Samtang ang mga gintoton-an nagtan-aw sa talan-awon, ang ila mga kaisipan napun-an sang mga pulong kag binuhatan sang Manlulowas.

[1186]

[1187]

Matahom yadtong kagab-ihon kag si Pedro, nga may yara gi-hapon sang iya dumaan nga gugma sa mga baroto kag pagpangisda, nagsudyot nga magpalawod sila kag magpanapyaw. Sa sining piano, handa sila tanan sa pagbuylog; nagakinahanglan sila sang pagkaon kag panapton, kag mahimo nga ang ila mabaligyaan gikan sa makuha sinang gab-i nga pagpangisda makasakdag sini. Hanti nagpalawod sila sa ila baroto, apang wala sila sing nakuha. Bug-os nga gab-i nga nagpangabudlay sila apang awat lamang. Tubtob sa nalapyo nga mga tinakna nagsugilanon sila nahanungod sang wala kaupod nila nga Ginuo, kag nakadumdom sila sang makatilingalang mga hitabo nga ila nasaksihan sa Iyang pagpangalagad sa higad sang baybayon. Nagpalamangkutay sila nahanungod sang ila kaugalingon nga palaabuton kag nagmasinolub-on sa mga butang nga matabo sa ila atubangan.

[1188] Samtang may isa nga manugbantay sa baybayon nga nagasunod sa ila sa Iya panulok, bisan nga indi Sia nila makita. Sang ulihe nagpamanagbanag na. Ang baroto indi gid malayo kaayo gikan sa baybayon, kag ang mga gintoton-an nakakita sang isa ka dumolulong nga nagatindug sa hunasan, nga nagpamangkut sa ila, “Mga anak, may pagkaon bala kamo?” Sang magsabat sila nga “Wala,” “Nagsiling Sia sa ila, ‘Iladlad ninyo ang pukot sa tuo sang sakayan, kag makakita kamo.’ Kag ginladlad ini nila, kag karon indi na sila makasarang sa pagbatak sini bangod sa kadamuon sang isda.”

Nakilala ni Juan ang dumolulong kag nagsiling sa kay Pedro, “Ang Ginuo ina!” Daw maano si Pedro sa kalipay nga nag-ilis sia kag magsugbo sa tubig kag sa wala madugay didto sia nagtindug sa luyo sang iya Agalon. Ang iban nga mga gintoton-an nagpadungka sang ila sakayan, nga nagasagnoy sang pukot nga may mga isda. “Gani sang nakatakas sila sa duta, nakita nila ang baga didto, kag isda nga natungtong sa sini kag tinapay.”

Nakunyang sila sing tuman gid kag wala na lang makapakiana kon diin maghalin ang kalayo kag ang pagkaon. “Si Jesus nagsiling sa ila, Dala kamo diri sang isda nga nakuha na ninyo.” Si Pedro nagdalagan sa pukot nga iya ginbayaan, kag ginbuligan ang iya kautoran sa pagdala sini patakas. Sang matapus na ang ila hilikuton, kag nahimo ang pangaman, gin-agda ni Jesus ang mga gintoton-an sa pagpalapit kag magkaon. Gintipikipik Niya ang pagkaon kag ibahinbahin ini sa ila, kag nahibaloan kag ginkilala sang pito. Ang milagro sang

pagpakaon sang lima ka libo napabalik sa ila panumdoman; apang ang isa ka katingalahan nga kahadlok yara sa ila, kag mahipus nga nagmulalong sila sa nabanhaw nga Manlulowas.

Maathag nga nadumdoman nila ang talan-awon sa luyo sang dagat sang si Jesus nagtawag sa ila sa pagsunod sa Iya. Nadumdoman nila kon paano nga sa sugo Niya, nagpadalumdalum sila, kag iladlad ang ila mga pukot nga ang nakuha nga isda tuman kadamo nga napuno ang puyo tubtob nga daw mabulwat ini. Nian gintawag sila ni Jesus sa pagbiya sang ila mga salakyan sa pangisda, kag nanug-an nga himuon sila nga mga mangingisda sang tawo. Sa pagpabalik sining talan-awon sa ila panumdoman, kag ang pagpaturuk sini nga pagbatyag, nga naghimo Sia liwan sini nga katingalahan. Ang Iyang buhat isa ka pagbag-o sang sugo sa mga gintoton-an. Nagpakita ini sa ila nga ang kamatayon sang ila Agalon wala magpakulang sang ila salabton sa paghimo sang bulohaton nga gintangdo Niya sa ila. Bisan pa nga mawad-an sila sang Iya kinaugalingon nga pagupodupod, kag ang paagi sa pagsakdag sang ila anay palamugnan, ang nabanhaw nga Manlulowas may ara gihapon nga pagtatap sa ila. Samtang nagahimo sila sang Iya bulohaton, sakdagon Niya sila sang ila kinahanglanon. Kag may tuyo si Jesus sa pagsugo sa ila sa pagladlad sang ila pukot sa natuo nga bahin sang sakayan. Sa sina nga luyo nagtindug Sia sa baybayon. Amo yana ang kaluyo sang pagtuo. Kon magpangabudlay sila nga may kaangtanan sa Iya, — ang Iya diosnon nga gahom nga magsimbug sa ila tawhanon nga paninguha,—indi sila makulangan sang kauswagan.

[1189]

Ang isa pa gid ka leksyon nga buot ihatag ni Kristo amo ang may pinasahi nga kaangtanan sa kay Pedro. Ang pagpanghiwala ni Pedro sa iya Ginuo isa ka makaholuya nga pagkatuhay sa iya sadto pagangkon sa pag-unong. Ginpakahuy-an niya si Kristo kag naagum niya ang pagpang-alag-ag sa iya sang iya mga kautoran. Naghunahona sila nga indi na sia dapat nga pagtugotan pa sa pagpangako sang iya sadto palangaku-an sa tunga

nila, kag bisan sia nagbatyag nga indi na sia bagay nga saligan pa. Sa wala pa sia matawag sa pagpadayon liwan sang iyang bulohaton sa pagkapinadala, dapat sia maghatag sa ila tanan sang kapahayagan sang iya paghinulsol. Sa wala sini, ang iya sala, bisan pa nga nahinulsolan na mahimo nga magguba sang iya influensia subong nga ministro ni Kristo. Ang Manlulowas naghatag sa iya sang

[1190]

kahigayunan sa pagpabalik sang pagsalig sang iya mga kautoran, kag suno sa iya masarangan sa paghimo, sa pagkuha sang pagpakahuya nga iya gindala sa maayong balita.

Yari ginahatag ang leksyon tuhoy sa tanan nga sumolunod ni Kristo. Ang maayong balita wala nagapakompromiso upod sa malaut. Indi ini makapasaylo sa sala. Ang tinago nga mga sala dapat nga itu-ad sing tago sa Dios; apang sa dayag nga mga sala, ang dayag man nga pagtu-ad amo ang ginakinahanglan. Ang kaholuy-an sang sala sang mga gintoton-an natumpok sa kay Kristo. Magahimo ini sa kay Satanas nga mandadaug, kag sa pagpasandad sa mga nagapang-alag-ag nga kalag. Bangod sa paghatag sang pamatuod sang paghinulsol, ang gintoton-an, suno sa iya masarangan, dapat nga magbawi sining pagpakahuya.

Samtang nagakaon si Kristo kag ang Iya mga gintoton-an sa baybayon, ang Manlulowas nagsiling sa kay Pedro, “Simon, anak ni Jonas, ginahigugma mo bala Ako sing labi sa ila sini?” ang buot silingon sa iya mga kautoran. Sadto nagpabutyag si Pedro, “Bisan pa kon ang tanan nga tawo masandad sa Imo, apang indi gid ako iya masandad.” Mateo 26:33. Apang karon nagbutang na sia sang mulominatuod nga pagbulobanta sang iya kaugalingon. “Huo, Ginuo,” ang siling niya, “Nahibaloan Mo nga ginahigugma ta Ikaw.” Wala na sing malig-on nga pasalig nga ang iya gugma mas dakodako pa sang sa iya mga kautoran. Wala na sia magpabutyag sang iya kaugalingon nga pag-isip sang iya katutom. Sa Iya nga makabasa sang tanan nga mga tinotuyo sang tagipusoon nagpakiluoy sia nga hukman ang iya pagkamaminatud-on, —”Nahibaloan Mo nga ginahigugma ta Ikaw.” Kag ginsugo sia ni Jesus, “Pahalba ang Akon mga obeha.”

[1191]

Liwan nga gindapat ni Jesus ang pasinawan sa kay Pedro, nga ginsulit ang Iya unang mga pulong, “Simon nga anak ni Jonas, ginahigugma mo bala Ako?” Sa sini nga tion wala na sia magpakiana pa kon bala ginhigugma niya Sia sing labi pa sang sa iya mga kautoran. Ang ikaduha nga sabat katulad sang nahauna, hilway gikan sa mapatuyangon nga pasalig: “Huo Ginuo, nahibaloan Mo nga ginahigugma ta Ikaw.” Si Jesus nagsiling sa iya, “Pahalba ang Akon mga karnero.” Liwan ginpamangkut sang Manlulowas ang makatililaw nga pakiana: “Simon nga anak ni Jonas, ginahigugma mo bala Ako?” Nasuban si Pedro: kay naghunahona sia nga nag-

duhadoha si Jesus sang iya gugma. Nahibaloan niya nga may katarungan ang Ginuo sa dipagsalig sa iya, gani upod sang nahapdian nga tagipusoon nagsabat, “Ginuo, nahibaloan Mo ang tanan nga mga butang; nahibaloan Mo nga ginahigugma ta Ikaw.” Liwan nagsiling si Jesus sa iya, “Pahalba ang Akon mga karnero.”

Sing makatlo ginpanghiwala ni Pedro ang iya Ginuo, kag sing makatlo ginkuha ni Jesus gikan sa iya ang pasalig sang iya gugma kag pag-unong, nga ginpasantop inang tuhoy nga pamangkut, katulad sang tunokon nga baslay sa iya pilason nga tagipusoon. Sa atubangan sang nagatilipon nga mga gintoton-an ginpahayag ni Jesus ang kadalumon sang paghinulsol ni Pedro, kag ginpakita kon daw ano ka lubos ang pagpaubos sang sadto anay hagakan nga gintoton-an.

Kinaugali gid ni Pedro ang pagkamadasudasuon kag pagkamadalidalion, kag nagpamentaha si Satanas sini nga mga kinaiya agod sa pagpukan sa iya. Sa wala pa mapukan si Pedro, si Jesus nagsiling sa iya, “Naghandom si Satanas sa pagkuha sa inyo agod nga ayagon kamo subong sang trigo: apang nagpangamuyo Ako tungod sa imo agod nga indi magluya ang imo pagtuo; kag kon ikaw magliso liwat, palig-una ang imo kautoran.” Lucas 22:31, 32. Ina nga tion nag-abut na, kag maathag ang pagbaylo ni Pedro. Ang masusihon kag makatililaw nga mga pakiana sang Ginuo wala makapautwas sang isa ka mauna-unahon ukon busog-sa-kaugalingon nga sabat; kag bangod sang iya pagpaubos kag paghinulsol, maayoayo na ang pagkahanda ni Pedro sang sa una sa pagpangabudlay subong nga manugpahalab sang mga obeha.

Ang unang bulohaton nga gintugyan ni Kristo sa kay Pedro sang mapabalik Niya sia sa pagpangalagad amo ang pagpahalab sang mga obeha. Amo ining bulohaton nga diutay gid lang ang inagihan ni Pedro. Magakinahanglan ini sang dugang nga pagkamainandamon kag kalulo, dugang nga pagpailob kag pagkamapinadayunon. Nagtawag ini sa iya sa pag-alagad sa sadtong bata pa sa pagtuo, ang pagtudlo sa walay tinon-an, ang pagbukas sang Kasulatan sa ila, kag lantipon sila sa pagkamapuslanon sa pag-alagdan ni Kristo. Tubtob diri wala gid si Pedro mapatakus sa paghimo sini ukon bisan lang nahangpan niya ang pagkatalalupangdon sini. Apang amo ining bulohaton nga gintawag sia ni Jesus karon nga amo ang iya himuon. Kay gin-aman

[1192]

sia sini bangod sang iya kaugalingon nga inagihan sang pagantus kag paghinulsol.

[1193] Sa wala pa sia mapukan, masami si Pedro nagahambal nga wala sing pulopamangkut, bangod sa pagkahinali lang. Masunson nga handa sia sa pagtadlong sang iban, kag magpabutyag sang iya kaugalingon nga kaisipan, nga wala pa gani niya mahangpi ang iya kaugalingon ukon ang iya inughambal. Apang ang naliso nga Pedro tuhay na gid kaayo. Yara gihapon ang iya kasidla, apang ang bugay ni Kristo nagsubo sang iya kainit. Indi na sia madalidalion, masinaligon-sa-kaugalingon, mapinataastaason, kundi matawhay, maligdong, kag mahapus tudloan. Mahimo na sia makapahalab sang mga obeha kag mga karnero sa mga pinanong ni Kristo.

Ang paagi sa pag-alima sang Manlulowas sa kay Pedro, may leksyon tuhay sa iya kag sa iya mga kautoran. Nagtudlo ini sa ila sa pagsugata sa malinapason upod sang pagpailob, kaawa kag mapinatawaron nga gugma. Bisan pa nga ginpanghiwala ni Pedro ang iya Ginuo, ang gugma nga ginbatas ni Jesus sa iya wala gid mag-utolutol. Ang kaangay gid nga gugma ang dapat batyagon sang kabulig-manugpahalab tuhay sa mga obeha kag mga karnero nga gintugyan sa iya pagtatap. Sa pagpanumdum sang iya kaugalingon nga kaluyahon kag kapas-awan, si Pedro magaalima sang iya pinanong sing may pagkahanuklog katulad sang pag-alima ni Kristo sa iya.

[1194] Tuman ka makahuloganon ang pakiana nga ginpamangkut ni Kristo sa kay Pedro. Ginsambit Niya ang isa lamang ka palahinandigan sang pagkagintoton-an kag pag-alagad. “Ginahigugma mo bala Ako?” nagsiling Sia. Amo ini ang kinahanglanon nga kalipikasyon. Mahimo nga may iban pa nga maangkon si Pedro, apang kon wala sang gugma ni Kristo, indi sia mahimong matutom nga manugpahalab sa mga pinanong sang Ginuo. Ang ihibalo, pagkaalwan, kadagmit sa panghambal, pagkamapinasalamaton,, kag kakugi, tanan mga kabulig sa bulohaton nga maayo; apang kon wala sang gugma ni Kristo sa tagipusoon, ang bulohaton sang Kristohanon nga ministro mangin kapas-awan.

Silahanon nga naglakat si Jesus upod ni Pedro, kay may arang butang nga buot Niya nga ipaalinton sa iya lamang. Sa wala pa Sia mamatay, si Jesus nagsiling sa iya, “Kon diin Ako makadto indi ka makasunod sa Akon karon; apang magasunod ka ugaling.” Sa

sini nagsabat si Pedro, “Ginuo, ngaa bala indi ako makasunod sa Imo karon gid? Ihatag ko ang akon kabuhi tungod sa Imo.” Juan 13:36, 37. Sang pagsiling niya sini, daw ano ka diutay gid lang ang iya nahibaloan kon tubtob sa ano nga kataason kag kadalumon ang tiil ni Kristo magauna sa dalanon. Nalugaw-an si Pedro pag-abut sang pagtilaw, apang sa liwan ginhatagan sia sang kahigayunan sa pagpamatuod sang iya gugma sa kay Kristo. Agod nga mapalig-on sia sa katapusan nga pagtilaw nga magaabut sa iya pagtuo, ginbuksan sang Manlulowas sa atubangan niya ang iya palaabuton. Ginsugiran sia Niya nga sa tapus sang pagkabuhi sing mapuslanon, kon ang panuigon magpakita na sa iya kusog, sundon gid niya sing matuod ang iya Ginuo. Si Jesus nagsiling, “Sang ikaw bataon pa, nagwagkus ka sang imo kaugalingon kag nagkadto sa bisan diin ang buot mo; apang kon magtigulang ka na, untayon mo ang imo mga kamut, kag iban ang magawagkus sa imo kag magadala sa imo diin indi mo buot. Ginpamulong Niya ini sa pagpakita kon sa ano nga kamatayon mahimaya niya ang Dios.”

Ginpahibalo ni Kristo sa kay Pedro ang kon ano gid nga sahi sang iya kamatayon; iya pa gani nga gintagna ang pag-untay sang iya kamut sa krus. Liwan, gin-agda Niya ang Iya gintoton-an “Sunod ka sa Akon.” Wala mapaluya si Pedro bangod sang amo nga pagpahayag. Ginbatyag niya ang pagkamasinugtanon sa pag-antus sang ano man nga kamatayon bangod sa iya Agalon.

Nian nakakilala si Pedro sa kay Kristo bangod sa unod, subong [1195] nga madamo ang nakakilala sa Iya karon; apang indi lamang kutob dira. Indi niya Sia nakilala subong sang iya pagkilala sa iya sang Iya pagpakig-upod sa Iya sa tawhanon. Ginhigugma niya Sia bilang isa ka tawo, subong sang isa ka pinadala-sang-langit nga Manonudlo; ginhigugma niya Sia karon subong isa ka Dios. Naton-an niya ang leksyon nga tuhoy sa iya si Kristo amo ang tanan sang tanan. Karon handa na sia sa pagpakigbahin sa bulohaton sang pag-antus sang iyang Ginuo. Sang ulihe nga gindala sia sa krus, sa iya kaugalingon nga pangabay, ginlansang sia nga suli. Ginhunahona niya nga tum-an ka dako nga kadungganang pag-antus nga katulad sang iya Agalon.

Tuhoy sa kay Pedro ang pulong “Sunod ka sa Akon” napun-an sing mga pagtudlo. Indi lamang tuhoy sa iya kamatayon, kundi man sa tagsa ka tikang sang iya kabuhi, nga ini nga mga leksyon gin-

hatag. Tubtob diri si Pedro naduyog sa pagbuhat sing kinaugalingon. Nagtinguha sia sa pagplano tuhoy sa bulohaton sang Dios, sa baylo nga maghulat sa pagsunod sa piano sang Dios. Apang wala sia sing makuha bangod sa pagdali nga una sa Ginuo. Ginsingganan sia ni Jesus, “Sunod ka sa Akon.” Indi ka magdalagan una sa Akon. Nian indi ikaw magaisahanon sa pagsugata sang mga pinanong ni Satanas. Paunaha Ako sa imo, agod nga indi ka malutos sang kaaway.

[1196] Samtang nagalakat si Pedro sa luyo sang Ginuo, nakita niya nga nagasunod si Juan. Naglambut sa iya ang handom sa paghibalo sang Iya palaabuton, busa nagsiling sia sa kay Jesus, Ginuo, ano man ang himuon sini nga tawo? Si Jesus nagsabat sa iya, “Kon buot Ko nga magpabilin sia tubtob nga Ako magkari, amo bala ina sa imo? Sunod ka sa Akon! Dapat kuntani gintalupangod ni Pedro nga ipahayag sang iya Ginuo ang kon ano ang labing maayo tuhoy sa iya nga dapat niya hibaloan. Katungdanan sang tagsatagsa ang pagsunod sa kay Kristo, nga wala nagakalangkag sang bulohaton nga gintangdo sa iban. Sa paghambal Niya nahanungod sa kay Juan, “Kon buot Ko nga magpabilin sia tubtob nga Ako magkari,” wala maghatag si Jesus sang pasalig nga ang Iya gintoton-an magakabuhi tubtob sa ikaduha nga pagkari sang iya Ginuo. Ginpakilala lamang Niya ang Iya kaugalingon kag gamhanan nga pagbolut-an, kag nga kon luyag Niya nga amo ini ang matabo, indi gid ini maghilabot sa bulohaton ni Pedro. Ang palaabuton ni Juan kag ni Pedro yara sa kamut sang ila Ginuo. Ang pagtuman sa pagsunod sa Iya amo lamang ang katungdanan nga ginakinahanglan sa tagsa sa ila.

Pila sa karon nga mga adlaw ang katulad ni Pedro! May kabalaka sila sa mga hilikuton sang iban, kag nalangkag sila sa paghibalo sang ila katungdanan, samtang may katalagman sila sa pagpatumbaya sang ila kaugalingon. Bulohaton naton ang pagtulok sa kay Kristo kag ang pagsunod sa Iya. Makakita kita sang mga sayop sa kabuhi sang iban kag kasaypanan sa ila mga pamatasan. Ang tawhanon ginalibutan sang mga balatian. Apang sa kay Kristo makita naton ang kahimpitan. Sa pagtulok sa Iya, mahimo kitang mabayluhan.

Si Juan nagkabuhi nga labing tigulang. Nasaksihan pa niya ang pagkalaglag sang Jerusalem, kag ang pagkapukan sang dungganon nga templo,—isa ka simbolo sang katapusan nga kalaglagaan sang kalibutan. Tubtob sa iya katapusan nga mga inadlaw hapiit si Juan nga nagsunod sa iya Ginuo. Ang lulan sang iya mga pamatuod sa

iglesia amo, “Mga hinigugma, maghigugmaanay kita ang isa kag isa,” “Sia nga nagaluntad sa gugma, nagaluntad sa Dios, kag ang Dios sa iya.” I Juan 4:7, 16. [1197]

Si Pedro napabalik sa iya pagkagintoton-an, apang ang kadunganan kag ang pagbolut-an nga nabaton niya sa kay Kristo wala makahatag sa iya sang pagkalabaw sa iya mga kautoran. Ginpaathag ini ni Kristo sang pagsabat Niya sa pakiana ni Pedro, “Ano ang himuon sini nga tawo?” Nagsiling Sia, “Ano ina sa imo? Sunod ka sa Akon.” Si Pedro wala ginpasidunggi subong nga pangulo sang iglesia. Ang pabor nga ginpakita sa iya ni Kristo sa pagpatawad sang Iya paglapas, kag pagtulin sa iya sang pagpakaon sa mga pinanong, kag ang kaugalingon nga pagkatutom ni Pedro sa pagsunod sa kay Kristo, amo ang nakadaug tuhoy sa iya sang pagsalig sang iya mga kautoran. May dako sia nga inpluensia sa iglesia. Apang ang mga leksyon nga gintudlo sa iya ni Kristo didto sa baybayon sang Galilea nadala ni Pedro kaupod niya sa bug-os niya nga pagkabuhi. Bangod sa Balaan nga Espiritu nagsulat sia sa mga iglesia nga nagasiling:

“Sa mga tigulang sa tunga ninyo nagalaygay ako, subong nga ako isa man ka tigulang, kag nakasaksi sang pag-antus ni Kristo, kag umalambit man sang himaya nga igapahayag: Pakan-a ninyo ang pinanong sang Dios sa tunga ninyo, nga nagatatap sa ila, indi bangod sa pilit, kundi sa kinabobut-on; indi bangod sa mahigko nga mga saplid, kundi sa nahanda nga kaisipan; ni bangod sa pagpakaginuwo sa palanublion sang Dios, kundi subong nga mga huwaran sa panong. Kag kon magpahayag ang Pangulong Manugpahalab, magabaton kamo sang purongpurong sang himaya nga wala nagalubad.” I Pedro 5:1.4

[1198] **Kapitulo 86—Lakat kag Magpanudto sa Tanan nga**
[1199] **Kapungsoran**

NAGATINDUG nga isa gid lang ka tikang gikan sa Iya langitnon nga trono, si Kristo naghatag sang isa ka pagtulin sa Iya mga gintoton-an. “Ang tanan nga gahom ginhatag sa Akon sa langit kag sa duta,” nagsiling Sia, “Busa lakat kamo kag magpanudlo sa tanan nga kapungsoran.” “Lakat kamo sa bug-os nga kalibutan, kag iwali ang maayong balita sa tanan nga tinuga.” Marcos 16:15. Sa liwan kag liwan ang mga pulong ginsulit agod lamang nga ang mga gintoton-an makahangop sang ila kahulogan. Sa tanan nga pumoluyo sang duta, mataas kag kubos, imol kag manggaranon, ang kapawa sang langit dapat nga ipaiwag sing maathag, mabaskug nga mga silak. Ang mga gintoton-an dapat nga mangin masigkamanugpangabudlay upod sang ila Manlulowas sa bulohaton sang pagluwas sa kalibutan.

[1200] Ang pagtulin ginhatag sa napulogduha sang nakigkita si Kristo sa ila didto sa naibabaw nga hulot; apang ihatag ini karon sa madamo sa ila. Sa isa ka pagtipon didto sa banglid sang Galilea, ang tanan nga tumoluo nga mahimo mapatawag nagtilipon. Nahanungod sini nga pagkatipon, si Kristo mismo sang wala pa Sia mamatay, nagtango sang tion kag duog. Ang manogtunda sa lolubngan nagpahanumdom sa mga gintoton-an sang Iya saad sa pagpakigkita sa ila didto sa Galilea. Ang saad ginsulit sa mga tumoluo nga nagtilipon sa Jerusalem sa pitoadlawan nga Paskua, kag paagi sa ila naglambut ini sa mga ginmingaw nga nagpangalisod sa kamatayon sang ila Ginuo. Upod sang mainit nga kabalaka ang tanan nagpaabut sa amo nga pagpakigkita. Nagkadto sila sa duog nga pakigkitaan pinaagi sa maliko nga mga banas, nga naghaling gikan sa nagkalainlain nga duog, agod malikawan nga mahan-an sila sang maimon nga mga Judio. Nagkara sila nga may nagakatingala nga tagipusoon, maukod sila nga nagasinugilanon bahin sang balita nga naglambut sa ila nahanungod sa kay Kristo.

Sa tion nga tinangdoan, mga lima ka gatus ka tumoluo ang nagtipon sa ginagmay nga pundok sa banglid, nga maluyag gid

magtuon sang dapat ton-an gikan sa ila nga nakakita sa kay Kristo kutob sang Iya pagkabanhaw. Halin sa isa ka kinabon pakadto sa isa ka kinabon, nagligad ang mga gintoton-an, nga nagasugid sa ila sang ila nakita kag nabatian nahanungod sa kay Jesus, kag nagpangatarungan gikan sa Kasulatan subong nga Iya ginhimo sa ila. Ginsugid ni Tomas ang iya dipagtuo, kag kon paano nga nadula ang iya pagpangalag-ag. Hinali lamang nagtindug si Jesus sa tunga nila. Wala sing isa nga makasugid kon diin kag kon paano Sia nakaabut. Madamo sadtong nakatambong nga wala pa gid makakita sa Iya; apang sa Iya kamut kag tiil, nakita nila ang pat-in sang paglansang; ang isa ka nawong nga katulad sang nawong sang Dios, kag sang nakita nila Sia, ila Sia nga ginsimba.

Apang may pila nga nagpangduhadoha. Kag mangin amo gid [1201] ini sa gihapon. May ara sadtong maiwatan sa pagtuo, kag ginapahamtang nila ang ila kaugalingon sa luyo sang madinuhadohaon. Ini sila madulaan sing labi tungod sang ila pagkadimatinuohon.

Amo lamang ining pagpakigsugilanon ni Jesus upod sa madamo nga mga tumoluo sa tapus nga Sia mabanhaw. Nagkara kag naghambal Sia sa ila nga nagasiling, “Ang tanan nga pagbolut-an ginhatag sa Akon sa langit kag sa duta.” Ang mga gintoton-an nagsimba sa Iya sa wala pa Sia maghambal, apang ang Iya mga pulong, nga nagkawas gikan sa mga bibig nga gintakpan sang kamatayon, naglipay sa ila nga may pinasahi nga gahom. Isa na Sia karon ka nabanhaw nga Manlulowas. Madamo sa ila ang nakakita sang Iya pagpakilala sang Iya gahom sa pag-ayo sang mga balatian, kag sa pagpugong sa mga ahente ni Satanas. Nagtuo sila nga yara sa Iya ang gahom sa pagpatindug sang Iya ginharian sa Jerusalem, gahom sa pagtapna sang tanan nga panumpong, gahom sa ibabaw sang elemento sang kin-augali. Ginpatunong Niya ang maakigon nga mga tubig; nakalakat Sia sa nagaalimbukad nga mga kabaluran; ginbanhaw Niya ang mga minatay. Karon ginpabutyag Niya nga ang “tanan nga gahom” ginhatag sa Iya. Ang Iya mga pulong nagdala sa hunahona sang Iya manugpalamati sa ibabaw sang dutan-on kag umalagi nga mga butang pakadto sa langitnon kag sa walay katubtoban. Gintib-ong sila sa labing mataas nga paghangop sang Iya pagkadungganon kag himaya.

Ang mga pinamulong ni Kristo sa banglid amo ang pabutyag nga ang Iya pag-antus sa bahin sang tawo bugos kag himpit. Ang mga

[1202]

palahinandigan sang pagtumbas natuman; ang bulohaton nga Iya ginkarian sa kalibutan, natapus na. Nagapadulong na Sia sa trono sang Dios, agod mapasidunggan sang mga manogtunda, mga pagbolut-an kag mga kagamhanan. Nagpasakop Sia sa Iya bulohaton sa pagkamananabang. Napanaptan upod sang walay latid nga pagbolut-an, ginhatag Niya ang Iya pagtulon sa mga gintoton-an: “Busa lakat kamo kag panudloi ninyo ang tanan nga kapungsoran,” “nga nagatugmaw sa ila sa ngalan sang Amay, sang Anak kag sang Balaan nga Espiritu: nga nagapanudlo sa ila sa pagtuman sang tanan nga mga butang nga ginsugo Ko sa inyo: kag yari karon, manginkaupod ninyo Ako sa gihapon tubtob sa katapusan sang kalibutan. Mateo 28:19, 20.

Ang katawohan Judio ginhimo nga palatipigan sang balaan nga kamatuoran; apang ang pagka Fariseo among naghimo sa ila nga pinain, labing pulipog sa tanan nga kaliwatan sang tawo. Ang tanan nahanungod sang kaparian kag mga pangulo, —ang ila panaput, ang ila kaugalian, ang ila mga sulondon — naghimo sa ila nga indi takus nga kapawa sa kalibutan. Nagbalikid lamang sila sa ila kaugalingon, nga pungsod Judio, subong nga amo ang kalibutan. Apang ginsugo ni Kristo ang Iya mga gintoton-an sa pagbantala sang isa ka pagtuo kag panimbahon nga wala sa sini sang pagkasari ukon pungsod, ang isa ka pagtuo nga igo gid sa tanan nga katawohan, kapungsoran, kag kasarian sang mga tawo.

[1203]

Sa indi pa Niya matalikdan ang Iya mga gintoton-an, ginpabutyag sing maathag ni Kristo ang kahimtangan sang Iya ginharian. Gintawag Niya sa ila panumduman ang ginsugid man Niya sa ila sang una nahanungod sini. Ginpabutyag Niya nga wala sa Iya katuyoan ang pagpatindug sang isa ka umalagi kundi ang isa ka espirituhanon nga ginharian sa sini nga kalibutan. Indi Sia magagahom subong nga dutan-on nga hari sa trono ni David. Liwan ginbuksan Niya sa ila ang mga Kasulatan, nga nagpakita nga ang tanan nga Iya ginagihan, gintangdoan sa langit, sa mga sinapul sa tunga Niya kag sang Amay. Ang tanan ini gintagna sang mga tawo nga gindaldal sang Balaan nga Espiritu. Nagsiling Sia, Nakita ninyo nga ang tanan nga Akon ginpahayag nahanungod sang pagsikway sa Akon subong nga Mesias ukon hinaplas nagkalatuman. Ang tanan nga Akon ginsiling nahanungod sang pagpakahuya nga Akon pa-gaagumon kag ang kamatayon nga Akon ikamatay, ginpamatud-an.

Sa ikatlo ka adlaw nabanhaw Ako liwan. Utitira ninyo ang pag-usisa sang mga Kasulatan, kag masapwan ninyo nga sa sining mga butang ang ginpamat-ud sang tagna nahanungod sa Akon nagkalatuman.

Ginsugo ni Kristo ang Iya mga gintoton-an sa paghimo sang bulohaton nga Iya ginbilin sa ila mga kamut, nga nagsugod sa Jerusalem. Ang Jerusalem amo ang duog sang Iya makatilingala nga pagpaubos tuhoy sa kaliwat nga tawhanon. Nag-antus Sia didto, gin-sikway kag gintagudilian. Ang duta sang Judea amo ang Iya dutang natawhan. Didto, nga napanaptan sang pagkatawhanon, naglakat Sia upod sang mga tawo, kag daw ano ka diutay ang nakahangop kon daw ano kalapit sang langit sa duta sang si Jesus sa tunga nila. Ang bulohaton sang mga gintoton-an dapat nga magsugod sa Jerusalem.

Sa talan-awon sang tanan nga gin-antus ni Kristo didto, kag sang wala gin-apresyar nga pagpangabudlay nga Iya gintinguhaan, dapat unta nga ang mga gintoton-an nagpakiluoy tuhoy sa isa ka may maayong palaabuton nga palangumhan; apang wala sila maghimo sina nga pangabay. Ang amo gid nga duta nga sa diin Sia nagsabug sang binhi sang kamatuoran amo ang pagapangumahon sang mga gintoton-an, kag ang mga binhi magatulobo kag magabunga sang dagaya nga alanyon. Sa ilang bulohaton ang mga gintoton-an magasugata sang paghingabut bangod sa kaimon kag pagdumot sang mga Judio; apang ginbatas na ini sang ila Agalon, kag indi sila kinahanglan magpalagyo gikan sini. Ang unang tanyag sang pagkaluoy dapat nga ihatag sa mga manugpatay sang Manlulowas.

[1204]

Kag madamo didto sa Jerusalem ang nagtuo sing tago lang sa kay Jesus, kag madamo ang ginlimbungan sang mga kaparian kag mga pangulo. Sa ila sini nga maayong balita dapat nga ipahayag. Kinahanglan sila nga tawgon sa paghinulsol. Dapat ipaathag ang makatilingalang kamatuoran nga ang kapatawaran sang mga sala maangkon lamang pinaagi sa kay Kristo. Samtang ang bug-os nga Jerusalem gin-atukay bangod sang makalilipay nga hitabo sang nagligad nga pila ka pitoadlaw, ang pagwali sang maayong balita amo ang magahimo sang madalum nga pagpabatyag.

Apang ang bulohaton indi magadulog diri. Dapat nga ilanyog ini tubtob sa labing malayo nga hilit sang kalibutan. Si Kristo nagsiling sa Iya mga gintoton-an, Nangin saksi kamo sa Akon kabuhi sang pag-antus sa bahin sang kalibutan. Nasaksihan ninyo ang Akon pagpangabudlay tuhoy sa Israel. Bisan pa nga indi sila magpalapit sa

[1205]

Akon agod nga may kabuhi sila, bisan pa nga ang mga pangulo kag kaparian naghimo sa Akon sang ila luyag, bisan pa nga ginsikway nila Ako subong sang gintagna sang Kasulatan, hatagan gihapon sila sang isa pa gid ka kahigayunan sa pagbaton sa Anak sang Dios. Nakita ninyo nga ang tanan nga nagapalapit sa Akon, nga nagatu-ad sang ila mga sala, hilway Ko sila nga ginabaton. Ang nagakari sa Akon indi Ko gid pagtabugon. Ang tanan nga may luyag, mahimo nga mapasag-uli sa Dios, kag magbaton sang kabuhi nga dayon. Sa inyo, nga akon mga gintoton-an, ginatugyan Ko ining balita sang kaluoy. Ihatag ini sing una sa Israel, kag nian sa tanan nga kapungSORAN, hinambalan kag katawohan. Pagaihatag ini sa mga Judio kag mga Gentil. Ang tanan nga magtuo pagatipunon sa isa ka iglesia.

Pinaagi sa dulot sang Balaan nga Espiritu, ang mga gintoton-an magabaton sang makatilingala nga gahom. Ang ila mga pamatuod pagapamatud-an sang mga talandaan kag mga kalatingalahan. Pagahimuon ang mga milagro, indi lamang sang mga gintoton-an kundi man sadtong magabaton sang ila balita. Si Jesus nagsiling, “Sa Akon ngalan tabugon nila ang mga yawa; magahambal sila sang bag-ong mga pinulongan; magauyat sila sing mga man-ug, kag kon makainum sila sang makahililo nga butang, indi ini nga mas-a makahalit sa ila; magapandong sila sang ila mga kamut sa mga masakiton; kag magaaayo sila.” Marcos 16:17, 18.

Sa sina nga tion masami nga may nagapanghilo. Ang wala sing patugsiling nga mga tawo indi magpang-alagag sa pagtangtang sa sini nga paagi sadtong nagabalabag sa dalanon sang ila mga handom. Nahibaloan ni Jesus nga ang kabuhi sang Iya mga gintoton-an mapahamtang sa katalagman sa sini nga paagi. Madamo ang magahunahona nga nagahimo sila sang pagpahamuot sa Dios kon mapatay nila ang Iya mga saksi. Hanti ginsaaran Niya sila sang kaamligan gikan sa sini nga katalagman.

[1206]

Ang mga gintoton-an hatagan man sang katulad nga gahom nga sa diin si Jesus nag-ayo sang “tanan nga sari sang balatian kag mga masakit sa tunga sang katawohan.” Bangod sa pag-ayo sa Iya ngalan sang mga balatian sang lawas, magapamatuod sila sang Iya gahom sa pag-ayo sang kalag. Mateo 4:23; 9:6. Kag ang isa ka bag-o pa gid nga dulot ang ginsaad. Ang mga gintotonan, magawali sa tunga sang iban nga kapungSORAN, kag magabaton sila sang gahom

sa paghambal sa iban nga pinolungan. Ang mga gintoton-an kag ang ila mga kaupod mga walay tinon-an, apang bangod sa pagpasagahay sang Balaan nga Espiritu sa panahon sang Pentekostes, ang ila mga hinambalan, bisan sa ila kaugalingon ukon sa iban nga pinolungan, nahimong putli, yano, pat-ud, sa panghambal kag sa tuno.

Amo ini ang pagtulin ni Kristo sa iya mga gintotonan. Naghatag Sia sang bug-os nga pagsakdag tuhoy sa pagpadayon sang bulohaton, kag ginpangako Niya ang salabton tuhoy sa kauswagan sini. Samtang ginatuman lamang nila ang Iya pulong, kag magpangabudlay nga nagapakig-angot sa Iya, indi gid sila malugaw-an. Kadto kamo sa tanan nga kapungsoran, ang sugo Niya sa ila. Kadto kamo sa labing malayo nga duog sang ginapuy-an nga kalibutan, apang hibalo niyo nga mangindidto ang Akon pagtambong. Magpangabudlay kamo sa pagtuo kag sa pagsalig, kay indi gid magaabut ang tion nga bayaan Ko kamo.

Ang gintulin sang Manlulowas sa mga gintoton-an nagasakop sang tanan nga mga tumoluo. Nagasakop ini sang tanan nga tumoluo sa kay Kristo tubtob sa katapusan sang panahon. Isa ka malubha nga sayop ang pagbulobanta nga ang bulohaton sa pagluwas sang mga kalag nagasandig lamang sa tinakdongan nga ministro. Ang tanan nga naabutan sang langitnon nga pagbugna nahamtang sa pagkasinaligan sang maayong balita. Ang tanan nga magbaton sang kabuhi ni Kristo gintakdongan sa pagpangabudlay sa pagluwas sang ila masigkatawo. Tuhoy sa sini nga bulohaton nga gintukod ang iglesia, gani yadtong tanan nga naghimo sang balaan nga pangako nagsaad nga mangin masigkamanugpangabudlay kaupod ni Kristo.

“Ang Espiritu kag ang kalasalon nagasiling, Kari. Kag ang tanan nga makabati magsiling, Kari.” Bugna 22:17. Ang tanan nga makabati dapat nga magsulit sang pangagda. Bisin kon ano man ang katungdanan sa kabuhi, ang una niya nga kabalak-an amo ang pagdaug sang mga kalag tuhoy kay Kristo. Ayhan indi sia makahimo sa pagpakighambal sa mga kadam-an, apang mahimo sia makapangabudlay sa tinagsa. Mahimo niya mapaalinton sa ila ang mga pagtudlo nga nabaton niya sa Iya Ginuo. Ang pagpangalagad indi lamang kay pangwali. Yadtong nagapangalagad sa pagpaumpaw sang balatianon kag nagaantus, nga nagabulig sang mga nawad-an, nga nagahambal sang mga pulong sa pagpahalipay sa mga ginasuban kag diutay sing pagtuo. Malapit kag malayo may mga kalag

[1207]

nga ginabug-atan sang sala. Indi kay kabudlayan, kaiwatan ukon kaimolan ang nagapanubo sang tawhanon. Kundi ang sala ukon ang sayop. Nagadala ini sang pagkatublag kag walay kaayawan. Buot ni Kristo nga ang Iya mga ulipon magpangalagad sa nagabalatian-sa-sala nga mga kalag.

[1208] Ang mga gintoton-an magapanugod sang ila bulohaton sa kon diin man sila nga duog. Ang labing maiwat kag labing walay paglaom nga palangumhan indi dapat nga ligaran. Subong man sini nga ang tagsa ka manugpangabudlay ni Kristo dapat magpanugod sa duog nga sa diin sia nahamtang. Mahimo nga sa aton kaugalingon nga mga panimalay may mga kalag nga ginagutom sang paghikaluoy, kag sa tinapay sang kabuhi. Ayhan may mga kabataan nga dapat naton hanason tuhoy kay Kristo. May mga ditumoluo malapit sa aton mga gawang. Himuon ta sing matutom ang bulohaton nga labing malapit. Nian himuon ta ang aton paninguha nga mapauswag tubtob sa kon diin nga ang kamut sang Dios nagatuytoy. Ang bulohaton sang madamo ayhan mapahayag nga ginalatiran sang mga hitabo; apang bisan diin man, kon ginhimo ini upod sang pagtuo kag kaukod mabatyagan ini tubtob sa labing malayo nga bahin sang duta. Ang bulohaton ni Kristo diri sa duta daw nagapahayag nga natuon lamang sa makitid nga palangumhan, apang kadam-an gikan sa tanan nga kadutaan ang nakabati sang Iya balita. Masami nga nagagamit ang Dios sang labing yano nga paagi sa paghimo sang dalagko nga mga samputanan. Gintuyo Niya nga ang tagsa ka bahin sang Iya bulohaton magasandig sa tagsa ka iban nga bahin, subong sang ariring sa sulod sang isa ka ariring, nga tanan nagahulag sing hiusa. Ang labing kubos nga manugpangabudlay, nga ginatandug sang Balaan nga Espiritu, magatandug sang dimakita nga mga lubid, nga ang iya tunog magaragingring tubtob sa kinatumyan sang duta, kag magahimo sang lanton sa bug-os nga mga katuigan.

Apang ang sugo, “Lakat kamo sa bug-os nga kalibutan,” indi pagdulaon sa itolulok. Gintawag kita agod bayawon ang aton itolulok sa mga “duog sa unhan”. Ginabungkag ni Kristo ang mga dingding nga nagaulot, ang manugpinig nga kaugot sang pagkamakipungsodnon, kag nagatudlo sang paghigugma tuhoy sa tanan nga panimalay tawhanon. Ginabatak Niya ang tawo gikan sa makitid nga palibot nga gintangdo sang ila pagkamaiyayahon; ginapanas Niya ang tanan nga mga latid sang duta kag ang huwad nga kinatuhayan sang mga

katilingban. Wala Sia nagabutang sang ginkalainan sa kasilingan kag dumoluong, abyan ukon kasumpong. Nagatudlo Sia sa aton sa pagtulok sa tagsa ka kalag nga nagakinahanglan subong nga aton utod, kag ang kalibutan subong nga aton palangumhan.

Sang pagsiling sang Manlulowas nga “Lakat, . . . kag panudloi ninyo ang tanan nga kapungsoran,” nagsiling man Sia, “Ining mga timaan magasunod sa ila nga nagatuloo; magatabug sila sang mga yawa sa Akon ngalan; magahambal sila sang bag-ong pinulongan; magauyat sila sang mga man-ug; kag kon makainum sila sang bisan ano nga butang nga makahililo, indi sila maano; magapandung sila sang ila mga kamut sa mga masakiton, kag magaayo sila.” Ang saad may tuman ka malayo-sang-malambutan sang sa sugo. Indi kay ang tanan nga mga dulot ihatag sa tagsa ka tumoluo. Ang Espiritu nagapahat “sa tagsa ka tawo suno sa Iya binubuo.” 1 Corinto 12:11. Apang ang mga dulot sang Espiritu ginasaad sa tagsa ka tumoluo suno sa iya ginakinahanglan sa bulohaton sang Dios. Ang saad malig-on kag masaligan karon nga subong sang sa kaadlawan sang mga gintoton-an. “Ining mga timaan magasunod sa ila nga nagatuloo.” Amo ini ang kahigayunan sang mga inanak sang Dios kag ang pagtuo dapat nga magkapyot sa tanan nga mahimo angkunon subong pagpakilala sang pagtuo.

“Magapandung sila sang ila kamut sa mga masakiton kag magaayo ini.” Ining kalibutan isa ka masangkad nga balay sang balatianon, apang nagkari si Kristo sa pag-ayo sang mga balatian, kag ang pagpabutyag sang kahilwayan sa mga bihag ni Satanas. Sia sa Iya kaugalingon amo ang maayong panglawas kag kusog. Ginhatag Niya ang Iya kabuhi sa mga balatianon, sa mga nag-alantus, kag sa mga ginsab-an sang yawa. Wala gid Niya pagsikwaya ang tanan nga nagpalapit sa Iya agod magbaton sang Iya manugpaumpaw nga gahom. Nahibaloan Niya nga yadtong nagapakiluoy sang Iya pagtabang nagdala sang balatian sa ila kaugalingon; bisan pa wala gid Sia magdumili sa pag-ayo sa ila. Kag sang ang isa ka birtud halin kay Kristo nagsulod sa sining kailo nga mga kalag, ginpabatyag sila sang sala, kag madamo ang gin-ayo gikan sa ila espirituhanon nga balatian, subong man sang ila lawasnon nga masakit. Ang maayong balita nagaangkon sang amo gihapon nga gahom, kag ngaa man nga indi naton masaksihan karon nga mga adlaw ang katulad nga patubas?

[1209]

[1210]

Si Kristo nagabatyag sang kasakit sang tagsa ka nagaantus. Kon ang malaut nga espiritu maglaglag sang tawhanon nga pagbalayon, ginabatyag ni Kristo ang pagpakamalaut. Kon ang hilanat magsunog sang ilig sang kabuhi, mabatyagan Niya ang kasakit. Kag sa gihapon handa Sia sa pag-ayo sang balatian karon katulad sadtong diri pa Sia sa duta. Ang mga ulipon ni Kristo amo ang Iya mga tiglawas, ang palatayunan sang iya pagpanghikot. Ginahandom Niya nga mabanat ang Iya manugpaayo nga gahom pinaagi sa ila.

Sa paagi sang pagpaayo sang Manlulowas, may ara nga mga leksyon tuhoy sa Iya mga gintoton-an. Sang isa ka tion ginhaplas Niya ang mata sang bulag upod sang lunang kag suguon sia, “Kadto ka sa punong sang Siloam kag magpanghugas . . . Gani nagkadto sia kag nanghugas kag nagbalik nga Makakita.” Juan 9:7. Ang bulong mahimo lamang bangod sa gahom sang dakong Manug-ayo, apang naggamit si Kristo sang yano kag kinaugali nga bulong.

Sa kadam-an sadtong nagbalatian nga nag-alayo, nagsiling si Kristo, “Indi na magpakasala liwan, basi mahanabo pa sa imo ang mas malain pa nga butang.” Juan 5:14. Sa amo sini nagtudlo Sia nga ang balatian amo ang patubas sang paglapas sang kasugoan sang Dios sa kinaugali kag sa espirtual. Ang dakong pag-antus sa kalibutan wala unta magluntad kon ang mga tawo nagkabuhi gid lang nga nagkasinanto sa piano sang Manunoga.

[1211] Si Kristo nangin manugtuytoy kag manonudlo sang Israel, kag gintudloan Niya sila nga ang maayong lawas amo ang padya sang pagkamatimumanon sa kasugoan sang Dios. Ang Dakong manogbulong nga nag-ayo sang mga masakiton sa Palestina nagpakighambal sa Iya Katawohan gikan sa haligi nga panganud, nga nagasugid sa ila kon ano ang dapat nila himuon, kag kon ano ang himuon sang Dios tuhoy sa ila. “Kon kamo magpamati sing matalupangdon gid sa tingog sang Ginuo nga inyo Dios,” siling Niya, “kag maghimo sang matadlong sa Iya mga sugo kag magbantay sang tanan niyang palatukoran, indi ako magbutang sa imo sang bisan anong balatian nga ginbutang ko sa mga Egiptohanon; kay Ako ang Ginuo, nga manug-ayo sa inyo.” Exodo 15:26. Si Kristo naghatag sa Israel sang tuhoy nga pagtudlo nahanungod sang ila pamatasan sa kabuhi, kag ginpasalig Niya sila, “Kuhaon sang Ginuo gikan sa inyo ang tanan nga bagay sang balatian.” Deuteronomio 7:15. Sang gintuman nila ang palahinandigan, ang saad ginpamatud-an sa ila. “Wala gid sang

isa ka maluya nga tawo sa tunga sang ila mga kaliwatan.” Salmo 105:37.

Ining mga leksyon tuhoy gid sa aton. May mga palahinandigan nga dapat tumanon sang tanan nga buot magpadayon sang ila maayong panglawas. Ang tanan dapat maghibalo sang kon ano ining mga palahinandigan. Wala mahamuot ang Ginuo sang pagkawaay hinalung-ong bahin sa Iyang kasugoan, bisan sa kinaugali kon sa espirituhanon. Dapat kita magmasigkamanugpangabudlay kaupod sang Dios sa pagpasaguli sang kapagros sa lawas subong man sa kalag.

Kag dapat man naton tudloan ang iban kon paano ang pagtipig kag pagpasag-uli sang kapagros. Tuhoy sa mga balatianon dapat naton gamiton ang mga bulong nga ginhatag sang Dios sa kinaugali, kag dapat naton itudlo sila sa Iya nga amo lamang ang makapahauli. Aton bulohaton ang pagpahayag sang balatianon kag nagaantus sa [1212] kay Kristo sa kamut sang aton pagtuo. Dapat naton sila tudloan sa pagtuo sa Dakong Manugpaayo. Uyatan ta sing malig-on ang Iya mga saad, kag magpangamuyo tuhoy sa pagpadayag sang Iya gahom. Ang amo gid nga alibutod sang Maayong balita amo ang pagpahauli, kag buot sang Manlulowas nga aton agdahon ang mga balatianon, ang walay paglaom, ang mga ginasakitan, nga magkapyot sa Iya kusog.

Ang gahom sang gugma yara sa tanan nga pagpangayo ni Kristo, kag ang pagpakig-ambit lamang sina nga gugma, bangod sa pagtuo nga mahimo kitang galamiton tuhoy sa Iya bulohaton. Kon patumbayaan naton ang diosnon nga pagpakig-angot kay Kristo, ang sulog sang manughatag-sang-kabuhi nga kusog, indi makailig sing dagaya gikan sa aton pakadto sa katawohan. May pila ka mga duog nga bisan ang Manlulowas wala makahimo sang dalagko nga mga binuhatan bangod sang ila pagkadimatinuohon. Amo man karon, ang pagkadimatinuohon nagapinig sa iglesia gikan sa iya diosnon nga Manugbulig. Maluya ang iya pagkapyot sa mga walay katubtuban nga pagkaamo. Bangod sa iya kakulang sang pagtuo, napas-awan ang Dios kag ginkawatan sang Iya himaya.

Sa paghimo sang bulohaton ni Kristo nga ang iglesia ginsaaran sang Iya pagtambong. Lakat kag panudloan ninyo ang mga kapungsoran, siling Niya, “kag yari karon manginkaupod ninyo Ako sa gihapon tubtob sa katapusan sang kalibutan.” Ang pagpas-an sang

[1213] Iyang gota amo ang isa sang nahaunang mga palahinandigan agod magbaton sang Iya gahom. Ang amo gid nga kabuhi sang iglesia nagasandig sa iyang katutom sa pagtuman sang gintulin sang Ginuo. Ang pagpatumbaya sining bulohaton amo ang pat-ud nga pangagda tuhoy sa espirituhanon nga pagkaluya kag kadulontan. Kon diin man nga wala sing aktibo nga pagpangabudlay tuhoy sa iban, ang gugma nagalas-ay, kag ang pagtuo nagadulom.

Gintuyo ni Kristo nga ang Iya mga ministro mangin manonudlo sang iglesia sa bulohaton sang maayong balita. Magatudlo sila sa mga katawohan kon paano ang pagpangita kag ang pagluwas sang mga nadula. Apang amo bala ining bulohaton nga ila ginahimo? Kanugon! daw ano kadamo ang nagapangabudlay sa pagkuyab sang igpat sang kabuhi sa isa ka iglesia nga tagumatayon. Pila ka mga iglesia ang ginaatipan katulad sang masakiton nga obeha sadtong dapat unta magpangita sang mga nagkaladula nga obeha. Samtang sa amo man nga tion minilyon ang nagakalawala nga wala sing Kristo.

[1214] Ang diosnon nga gugma gin-atukay sa iyang dilimatungkad nga kadalumon bangod lamang sa tawo, kag ang mga manogtunda nagakatingala sa pagtan-aw sa nagbalaton sang amo ka dako nga gugma sang isa ka hapaw nga pagpasalamat. Ang langit nagatingdug nga maakigon sa pagpatumbaya nga ginapakita tuhoy sa kalag sang mga tawo. Mahibaloan ta bala kon daw ano ang pagkabig ni Kristo sini? Ano ang batyagon sang amay kag iloy, nahibaloan bala nila nga ang ila anak, nga nadula sa matugnaw nga yelo, ginligaran lang, kag ginbayaan nga madula sadtong mahimo unta makasagop sa iya? Indi ayhan sila mapasub-an sing labi, nga may tuman nga kaakig? Indi ayhan nila ibuyagyag ining mga manugpatay upod sang kaakig nga maalabaab subong sang ila mga luha, mainit subong sang ila gugma? Ang pag-antus sang tagsa ka tawo amo ang pag-antus sang anak sang Dios, kag yadtong wala nagadawhat sa pagbulig sa ila nagakawala-nga-masigkatawo nagapukaw sang Iya matarong nga kaakig. Amo ini ang kasingkal sang Kordero. Sa sadtong nagaangkon sang pagpakigupod ni Kristo, apang nangin dimasina-pakon sang mga kinahanglanon sang ila masigkatawo, ipabutyag Niya sa dakong adlaw sang paghukom, “Wala Ako makakilala kon tagadiin kamo; palayo kamo sa Akon, tanan kamo nga manughimo sang kalautan.” Lucas 13:27.

Sang pagtulin Niya sa Iya mga gintoton-an, indi lamang ginbalay ni Kristo ang ila bulohaton apang ginhatagan sila sang balita. Tudloi ang mga katawohan, siling Niya, “sa pagtuman sang tanan nga butang nga ginasugo Ko sa inyo.” Ang mga gintoton-an magapanudlo sang gintudlo ni Kristo sa ila. Ang mga butang nga Iya ginpanghambal, indi lamang sang iya kaugalingon, kun di man sang tanan nga mga manalagna kag mga manonudlo sang Daan nga Katipan, nasakop diri. Gintakpan diri ang tawhanon nga mga pagtolon-an. Wala sing duog tuhoy sa pinalatonlaton nga sugid, sa tawhanon nga mga teoriya kag mga pamat-ud, ukon sang mga pag sulondan sang iglesia. Wala sing kasugoan nga gintang doan sang pinagtoluohan nga pagbolut-an ang nasakop sa sini nga pagtulin. Ang mga sulogunon ni Kristo indi magpanudlo sang bisan isa sini sa ila. “Ang kasugoan kag ang mga manalagna,” upod sang pagkit sang Iya kaugalingon nga pinamulong kag binuhatan, amo ang mga bahandi nga gintulin sa mga gintoton-an nga ihatag sa kalibutan. Ang ngalan ni Kristo amo ang ila alaligmatan nga pulong, ang ila plaka sang kadunggan, ang ila higot sang paghiusa, ang kagamhanan sang ila pagahi muon, kag ang tuburan sang ila kauswagan. Wala sing ano nga bagay nga wala nagadala sang Iya timbre ukon pat-in ang pagakilalahon sa Iya ginharian.

Ang maayong balita dapat nga ipahayag, indi kay patay nga teoriya, kundi isa ka buhi nga gahom nga makabaylo sang kabuhi. Handom sang Dios nga ang manugbaton sang Iya bugay mangin manugpanaksi sang iya sini gahom. Yadtong ang ila mga dalanon kalangil aran sa Iya hilway Niya nga ginabaton; kon maghinulsol sila, ginahatag Niya sa ila ang Iya diosnon nga Espiritu, ginapahamtang sila sa labing mataas nga palangakoan sang pagsalig, kag ipadala sila sa dulogan sang mga ditampad agod sa pagpalanyog sang Iya walay latid nga pagkaluoy. Buot Niya ang Iya mga ulipon magdala sang pamatuod nga indi Sia maayawan tubtob nga ang tawhanon nga kaliwat mabawi kag mapasag-uli sa ila balaan nga kahigayunan subong nga Iya mga anak nga lalake kag babae.

Yara sa kay Kristo ang pagkalulo sang manugpahalab, ang pagpalangga sang ginikanan, kag ang dilimatopungan nga bugay sang mahinoklugon nga Manlulowas. Ginatanyag Niya ang Iya pagpaka-maayo sa labing makaboluyok nga palasandigan. Indi Sia naayawan sa pagpabutyag lamang sini nga pagpakamaayo; ginapahayag Niya

[1215]

[1216] ini sa labing makagalanyat nga paagi, agod mapukaw ang isa ka handom sa pagangkon sa ila. Subong man sini ang Iya mga ulipon dapat nga magpahayag sang kamanggaran sang himaya sang dilimamitlang nga dulot. Ang tanhaga nga gugma ni Kristo magapatunaw kag magapabuyok sang mga tagipusoon, kon ang pagsulit lang sang mga pagtulon-an wala sing mahimo. “Lipaya ninyo, lipaya ninyo ang Akon katawohan, nagasiling ang inyo Dios.” “O Zion nga nagadala sang maayong balita, taklad ka sa bukid, O Jerusalem nga nagadala sang maayong balita, bayawa ang imo tingog nga may kusog; Bayawa nga dili magkahadlok; isiling sa mga banwa sang Juda, Yara karon ang inyo Dios! . . . Sia magapahalab sang Iya panong kaangay sang manugpahalab kungkungon Niya sa Iya butkon ang mga Kordero dalhon sila sa Iya dughan.” Isaias 40:1, 9-11. Sugiri ang mga katawohan nahanungod sa Iya nga amo ang “pangulo sa tunga sang linaksa,” kag ang Isa nga “bug-os nga magayon gid”. Ambahanon 5:10, 16. Ang mga pulong lamang indi tuman nga makasaysay sini. Himoa ini nga masinag sa pamatasan kag mapahayag sa kabuhi. Si Kristo nagalingkod agod nga kuhaan sang laragway sa tagsa Niya ka gintoton-an. Ang tagsatagsa gintangdoan sang Dios “nga manginsuno sa larawan sang Iya Anak.” Roma 8:29. Sa tagsatagsa ang mabinatason nga gugma ni Kristo, ang iya pagkabalaan, ang iya pagkamahagop, ang Iya kaluoy kag kamatuoran dapat nga pagaipahayag sa kalibutan.

Ang una nga mga gintoton-an naglakat nga nagawali sang pulong. Ginpahayag nila si Kristo sa ila kabuhi. Kag ang Ginuo nagpangabudlay kaupod nila, nga “nagpamatuod sang pulong upod sang mga tanda nga nagsunod.” Marcos 16:20. Ining mga gintoton-an nagaman sang ila kaugalingon tuhoy sa ila bulohaton. Sa wala pa ang adlaw sang Pentekostes, nagkilita sila sing tingob kag ila nga ginsikway ang ila mga ginkatuhayan. Naghilisugot sila. Gintuohan nila ang saad ni Kristo nga ihatag ang pagpakamaayo, kag nagpangamuyo sila nga may pagtuo. Wala sila nagpangayo sang pagpakamaayo tuhoy lamang sa ila kaugalingon; Nabug-atan sila sang lulan tuhoy sa pagluwas sang mga kalag. Ang maayong balita kinahanglan pagadalhon tubtob sa labing kinatumyan nga bahin sang duta, kag gin-angkon nila ang dulot sang gahom nga ginsaad ni Kristo. Amo ugaling nga gin-ula ang Balaan nga Espiritu, kag linibo ang nagliliso sa isa ka adlaw.

Mangin amo man ini karon nga mga adlaw. Sa baylo sang pagbulobanta sang tawo, himoa nga ang pulong sang Dios amo ang iwali. Ipasikway sa mga Kristohanon ang ila pagsinu-ay, kag maghatag sang ila kaugalingon sa Dios tuhoy sa pagluwas sa mga nadula. Papangayoa sila sang pagpakamaayo bangod sa pagtuo, kag magaabut ini. Ang pagpasagahay sang Espiritu sa panahon sang mga gintoton-an amo ang “una nga ulan”, kag mahimayaon ang patubas. Apang ang “naulihe nga ulan” magalabi pa gid ka bugana. Joel 2:23.

[1217]

Ang tanan nga nagatugyan sang kalag, lawas, kag espiritu sa Dios padayon nga magabaton sang bag-o nga mga dulot sang lawasnon kag utoknon nga gahom. Ang wala nagakahubas nga pagsakdag sang langit yara gid lang sa ila pagpangabay. Si Kristo naghatag sa ila sang gininhawa sang Iya kaugalingon nga espiritu, ang kabuhi sang Iya kaugalingon nga kabuhi. Ang Balaan nga Espiritu nagapagowa sang iya labing mabaskug nga kusog sa pagpangabudlay sa tagipusoon kag sa kaisipan. Ang bugay sang Dios nagapasangkad kag nagapamu-ad sang ila ikasangkul, kag ang tagsa ka kahimpitan sang diosnon nga kinaiya nagaabut sa pagtabang sa ila sa bulohaton sa pagluwas sang mga kalag. Bangod sa paghiusa kaupod ni Kristo mangin lubos sila sa Iya, kag sa ila tawhanon nga kaluyahon ginapatakus sila sa paghimo sang bulohaton sang Makaako.

Ang Manlulowas nagahandom sa pagpahayag sang Iya bugay kag sang timbre sang Iya kinaiya sa bug-os nga kalibutan. Iya ini binaklan nga pagkabutang, kag handom Niya nga ang tawo mahilway, putli kag balaan. Way sapayan nga si Satanas nagapangabudlay sa pag-upang sini nga katuyoan, apang pinaagi sa dugo nga gin-ula tuhoy sa kalibutan, may pagdaug nga pagahimuon tubtob manginlubos ang kadalag-an, kag “Makakita Sia sang kasakit sang Iya kalag kag mabusog Sia.” Isaias 53:11. Ang tanan nga kapungsoran sang duta makabati sang balita sang Iya bugay. Indi ang tanan magabaton sang Iya bugay; apang “ang isa ka kaliwat magaalagad sa Iya; isugid ini nahanungod sa Ginuo sa masunod nga kaliwatan.” Salmo 22:30. Ang ginharian kag ang pagbolut-an kag ang pagkadako sang mga ginharian sa idalum sang bug-os nga langit ihatag sa katawohan sang mga balaan sang Labing Mataas,” kag “kay ang duta matugob sang pagkilala sa Ginuo subong nga ang mga tubig nagatabon sang dagat.” “Sa amo magakahadlok sila sa ngalan sang Ginuo kutob

[1218]

sa katundan, kag ang Iya himaya kutob sa bulutlakan sang adlaw.” Daniel 7:27; Isaias 11:9; 59:19.

“Daw ano katahom sa mga bukid ang mga tiil sang nagadala sang maayong mga balita, nga nagabantala sang paghidait, nga nagadala sang maayong mga balita sang kaayohan, nga nagasiling sa Sion, Ang imo Dios nagahari! . . . Magkalipay kamo sing tingob, kamo nga mga nawagwag nga duog: . . . Kay ginalipay sang Ginuo ang iya katawohan.... Ginhublasan sang Ginuo ang iya butkon nga balaan sa mga mata sang tanan nga pungsod; kag ang tanan nga ukbong sang duta nakakita sang kaluwasan sang Dios naton.” Isaias52:7-10.

Kapitulo 87—“Sa Akon Amay, kag sa Inyo Amay” [1219]

NAG-ABUT na ang panahon nga kinahanglan magsaka si Kristo didto sa trono sang Iya Amay. Subong isa ka diosnon nga mandaug handa na Sia magbalik pakadto sa langitnon nga puloy-an nga dala ang mga handumanan sang pagdaug. Sang madali nalang Sia mamatay, ginpabutyag Niya sa Iya Amay, “Natapus Ko na ang bulohaton nga ginpahimo Mo sa Akon.” Juan 17:4. Sa tapus sang Iya pagkabanhaw nagpabilin Sia sa duta sing makadali agod makilala Sia sang Iya pagkabanhaw nagpabilin Sia sa duta sing makadali agod makilala Sia sang Iya mga gintoton-an, sa Iya nabanhaw kag ginhimaya nga lawas. Kag karon handa na Sia sa pagpaalam. Ginpamatud-an Niya ang kamatuoran nga isa Sia ka buhi nga Manlulowas. Indi na kinahanglan sa Iya mga gintoton-an nga ipaangot Sia upod sang lolubngan. Mahimo na silang maghunahona sa Iya bilang nahimaya sa atubangan sang langitnon nga uniberso.

Bilang duog nga sa diin sia magakayab, ginpili ni Jesus ang duog nga masami ginpabalaan sang Iyang presensia samtang nagpuyo pa Sia upod sa mga tawo. Indi ang bukid sang Zion, ang dakbanwa ni David, indi man ang bukid sang Moria, ang duog nga ginpatindugan sang templo, ang ginhatagan sang amo nga kadung-ganan. [1220] Didto sadto nga ginyaguta kag ginsikway si Kristo. Didto sadto nga ang mga balud sang pagkahanuklog, nga nagbalik bilang isa ka mabaskug nga taub sang paghigugma, ginpaisul pinaagi sa mga tagipusoon nga nagmatig-a subong sang igang. Bangod gani sini nga si Jesus, subong nalapyo kag mabug-at ang tagipusoon, nagpadulong sa pagpahuway sa bukid sang mga Olibo. Ang balaan nga kaban sang pagpamatuod, sang ginhalin ini gikan sa una nga templo, nagtindug nayon sa sidlangan sang bukid, nga daw halos niya talikdan ang pinili nga dakbanwa; subong man sini ang pagtindug ni Kristo sa Olibo, upod sang mahidlawon nga tagipusoon, nga nagat-ulok sa Jerusalem. Ang namugtakupgtak nga mga kakahoyan kag ang mga nalupyakan sa bukid nangintinugyan bangod sa Iya mga pangamuyo kag mga luha. Ang mga pil-as sini nagpalanyog sang

madinalagon nga mga pagsinggit sang kadam-an nga nagpabantala sa Iya bilang hari. Sa dulhohon nga bahin sini, nakasapo Sia sing isa ka puloy-an upod ni Lazaro sa Betania. Didto sa katamnan sang Getsemane, sa iya sini kunsaran, masami Sia nga nagpangamuyo kag nagpakiluoy sing isahanon. Gikan sining bukid, magasaka Sia pakadto sa langit. Sa putokputokan sini, itumban Niya ang Iya mga tiil kon magbalik na Sia. Indi na bilang tawo sang kasubo, kundi isa ka mahimayaon kag madinalag-on nga hari nga magatindug Sia sa Olibo, samtang ang Hebrinhon nga mga aleluya magsinimbug upod sa mga hosanas sang Hentil, kag ang tingug sang mga tinubos, subong sang isa ka dakong panong magpalanyog sang nagsinggit. Purungan Sia nga Ginuo sang tanan!

[1221] Kaupod karon sang napulog-isa ka mga gintoton-an, nagpadulong si Jesus sa bukid. Samtang nagaagi sila sa ganhaan sang Jerusalem, madamong nagkatingalang itolulok ang nagtan-aw sa diutay nga kabon, nga ginpangunahan sang Isa nga ginpakamalaut kag ginpalansang sang mga pangulo mga pila ka semana nga nagtaliwan. Wala gid makahibalo ang mga gintoton-an nga mangin katapusan na ini nga pagpakighambal nila upod sa ila Agalon. Gingamit ni Jesus ang panahon agod dimagpakigsugilanon sa ila, nga nagsulit sang una Niyang pagtudlo. Sang naghilapit sila sa Getsemane, nagdulog Sia sing makadali, agod mapanganinaw nila ang mga leksyon nga Iya ginhatag sa ila sadtong gab-i sang Iyang dakong pag-antus. Sa liwan, gintulok Niya ang balagon nga Iya anay ginpatiglawas sa paghiusa sang Iya iglesia sa iya kaugalingon kag sang Iya Amay; kag sa liwan ginsulit Niya ang mga kamatuoran nga Iya sadto ginhumlad sa ila. Sa palibut Niya yara ang mga tagpahanumdom sang Iya dinabalusan nga paghigugma. Bisan ang mga gintoton-an nga tuman kalapit sa iya tagipusoon, nagsaway kag nagtalikod sa Iya sa tion sang Iyang kahuloy-an.

Nagpanlakatan si Jesus sa kalibutan sa sulod sang katloan kag tatlo ka tuig; ginbatas Niya ang pagtamay, pagtampalas kag pagyaguta; ginsikway Sia kag ginpalansang pa. Karon, nga handa na sia magsaka padulong sa Iya trono sang himaya, — samtang ginsulitsulit Niya ang pagkawalay kabalaslan sang mga katawohan nga Iya ginkarian agod luwason, indi ayhan Niya pagbawion gikan sa ila ang Iya pagkahanuklog kag paghigugma? Indi ayhan mapatuhoy lamang ang iya balatyagon sa sinang ginharian nga sa diin

Sia ginaapresyar, nga sa diin ang walay dagta nga mga manogtunda nagahulat sa pagtuman sa iya sugo? Indi; Ang panaad Niya sa mga hinigugma nga Iya pagabayaang sa duta amo, “Manginkaupod ninyo Ako sing dayon tubtob sa katapusan sang kalibutan.” Mateo 28:20.

Pag-abut nila sa Bukid sang Olibo, nag-una si Jesus sa dalan patabuk sa putokputokan, didto malapit sa Betania. Nagpahuway Sia sing makadali, kag nagpalibut sa iya ang mga gintoton-an. Gikan sa Iya nawong nagaiwag ang kapawa samtang ginatulok Niya sila nga may pagkahanuklog. Wala Niya ginsaway sila tungod sang ila mga kasaypanan kag mga kakulangan; mga pulong nga may madalum nga pagkaawa ang ulihe nilang nabatian gikan sa bibig sang ila Ginuo. Upod ang nauntay nga mga kamut sa pagpakamaayo, subong bala nga nagpasalig sang Iya matinatapon nga pag-amlig, inanay Sia nga nagkayab gikan sa ila, nga ginhunos palangit sang isa ka gahom nga mabaskug pa sang sa bisan anong dutan-on nga pagpaganyat. Samtang nagapaibabaw Sia, ang naurungan nga mga gintoton-an naghimo sang ila katapusan nga pagtulok sa nagakayab nila nga Ginuo. Gintago Sia sang isa ka panganod sang himaya gikan sa ila itolulok; kag samtang ginbaton Sia sang magal-umon nga kangga sang mga manogtunda, naglanyog sa ila ang mga pulong, “Yari karon, manginkaupod Ako ninyo tubtob sa katapusan sang kalibutan.” Kag sa amo man nga tion nagdapyo sa ila ang pinakamatam-is kag pinakamalipayon nga lanton gikan sa koro sang mga manogtunda.

Samtang ang mga gintoton-an padayon nga nagatulok sa ibabaw, may tingog nga nakighambal sa ila nga subong sang pinakadagaya nga musika. Nagbalikid sila kag nakita nila ang duha ka manogtunda sa dagway sang duha ka tawo nga nagsiling sa ila, “Mga tawo sa Galilea, nga bala nagatilindug kamo nga nagatulok sa langit? Ini nga Jesus, magabalik sa amo man nga bagay nga nakita ninyo sia nga nagapakadto sa langit.”

Ining mga manogtunda kaupod sadtong kinabon nga naghulat sa isa ka nagaidlak nga panganod agod mag-ubay sa kay Jesus pakadto sa Iya langitnon nga puloy-an. Bilang pinakabinayaw nga mga manogtunda sa tunga sang kabon, sila yadtong duha nga nagkara sa lulobngan sang mabanhaw si Kristo, kag nag-upodupod sa Iya sa bug-os nga mga inadlaw sang iya pagkabuhi sa kalibutan. Upod sang mahidlawon nga handom, ang bug-os nga langit naghulat nga mata-

pus ang Iya pagpabilin sa isa ka kalibutan nga nadagtaan bangod sa pagpakamalaut sang sala. Nag-abut na ang tion nga pagbatunon Sia sang langitnon nga uniberso subong nga ila Hari. Indi bala ginhandom sang duha ka manogtunda nga magbuylog sa pinanong nga nagabiabi kay Jesus? Apang sa pagkahanuklog kag paghigugma tuhoy sadtong Iya ginbayaan, naghulat sila agud magpahalipay sa Iya. “Indi bala sila tanan mga espiritu nga manughikot, nga ginpadala sa pag-alagad tungod sa ila nga magapanubli sang kaluwasan?” Heb. 1:14.

Nagkayab si Kristo palangit sa dagway sang tawhanon. Nakita sang mga gintoton-an nga ginbaton Sia sang panganod. Ang amo man nga Jesus nga nagpanlakatan, nakighambal kag nagpangamuyo kaupod nila; nga nakipagsanta cena kaupod nila; nga nag-upodupod sa ila sa salakayan sa dagat; nga sa amo man nga adlaw nagpabalhas kaupod nila sa pagtukad sa Olibo, —ang amo man nga Jesus nagtaliwan na agod makigbahin sa trono sang Iya Amay. Kag ang mga manogtunda nagpasalig sa ila nga yadtong Isa nga ila nakita nga nagkayab palangit, magakari liwan nga subong sang Iya pagkayab. Magkari Sia “upod sang panganod; kag ang tagsa ka mata makakita sa Iya.” “Ang Ginuo gid magakunsad gikan sa langit upod sang pagsinggit, sa tingog sang punong manogtunda, nga may budyong sang Dios: kag ang mga nagkalamatay kay Kristo magkalabanhaw sing una.” “Ang Anak sang tawo magakari sa Iyang himaya, upod ang tanan nga mga manogtunda nga balaan, kag nian magalingkod Sia sa trono sang Iya himaya.” Bugna 1:7; 1 Tes. 4:16; Mat. 25:31. Kag sa sini matuman ang kaugalingon nga saad sang Ginuo tuhoy sa Iya mga gintoton-an: “Kon Ako na ang makakadto kag makaaman sing duog tuhoy sa inyo, magabalik Ako kag pagadalhon Ko kamo kaupod Nakon; agod nga kon Diin Ako didto man kamo.” Juan 14:3. Igakalipay sang mga gintoton-an ang paglaom sa pagbalik sang ila Ginuo.

Sang magbalik ang mga gintoton-an pakadto sa Jerusalem, gintulok sila sang mga tawo nga may pagkatingala. Sa tapus sang paghukom kag pagpalansang kay Kristo, ginpaabut nga magpaluya kag magkahuya sila. Nagpaabut ang ila mga kaaway nga makita sa ila mga nawong ang larawan sang kasulob-an kag pagkalutos. Sa baylo sini makita ang pagkamalipayon kag pagdaug. Nagbadlak ang ila mga guya upod sang kalipay nga indi dutan-on. Wala nila

gintangisi ang napaslawan nga paglaom, kundi napun-an sila sing pagdayaw kag pagpasalamat sa Dios. Upod sang kasadya, ginbalita nila ang makatilingalang sugilanon sang pagkabanhaw ni Kristo kag sang Iya pagkayab palangit, busa ginbaton sang kadam-an ang ila pagpamatuod.

Nawala ang dipagsalig sang mga gintoton-an natungod sa palaab-uton. Nahibaloan nila nga didto na si Jesus sa langit, samtang nagapabilin gihapon ang Iya pagkahanuklog sa ila. Nahibaloan nila nga may yara silang abyan sa trono sang Dios, busa nalangkag sila nga magpadala sa Amay sang ila pangabay sa ngalan ni Jesus. Upod sang balaan nga pagkatingala nagyaub sila sa pangamuyo, nga nagsulit sang pasalig, “Ang bisan anong bagay nga inyo pangayuon sa Amay bangod sa Akon ngalan, ihatag Niya sa inyo. Tubtob karon wala pa kamo makapangayo sa Akon Amay sa Akon ngalan: pangayo, kag mabaton ninyo, agod mabug-os ang inyo kalipay.” Juan 16:23, 24. Gin-untay nila ang kamut sang pagtuo sing mataastaas kag mataastaas pa, upod sang mabaskug nga pagpangatarungan, “Si Kristo Jesus amo ang namatay, hoo labi pa, ang ginbanhaw nga yara sa tuo sang Dios, nga nagapatunga kag nagatabang man tungod sa aton.” Roma 8:34. Kag ang Pentecostes nagdala sa ila sing bug-os nga pagkalipay sa pagtambong sang Manuglipay, subong sang ginsaad ni Kristo.

[1226]

Ang bug-os nga langit naghulat sa pag-abiabi sa Manlulowas didto sa langitnon nga dalayanan. Sa Iya pagkayab, Sia ang nanguna, kag nagsunod sa Iya ang kadam-an sang mga binilanggo nga ginhilway sa tion sang Iya pagkabanhaw. Ang langitnon nga kabon, nagtambong sa malipayon nga kubay, upod sang pagsininggit kag pasidungog sang pagdayaw kag sang langitnon nga ambahanon.

Sang maghilapit sila sa dakbanwa sang Dios, ang hangkat ginpabutyag sang nagaubay nga mga manogtunda, —

“Patanglaa, O mga gawang, ang inyo mga ulo;

Talangla kamo, mga gawang nga walay katapusan;
Kag magasulod ang Hari sang kahimayaan.”

Malipayon nga nagsabat ang mga bantay, —

“Sin-o bala ining Hari sang kahimayaan?”

Ginsiling nila ini, indi tungod kay nakilala nila kon sin-o Sia, kundi tungod kay luyag nila mabatian ang

sabat pinaagi sa pinatib-ong nga pagdayaw,—
 “Si Jehoba nga makusog kag gamhanan,
 Si Jehoba nga gamhanan sa pag-awayan,
 Patanglaa, O mga gawang, ang inyo mga ulo,

[1227]

Kag talangla kamo, mga gawang nga walay
 katapusan;
 Kag magasulod ang hari sang kahimayaan.”

Sa liwan nabatian ang hangkat, “Sin-o bala ining Hari sang kahimayaan.” kay ang mga manogtunda wala gid ginalapyo sa pagpamati samtang ginatib-ong ang Iya ngalan. Nagsabat ang nagaubay nga mga manogtunda, —

“Si Jehoba sang Sebaot;
 Sia amo ang Hari sang kahimayaan.”

Salmos 24:7-10.

Nian ginbuksan sing masangkad ang mga gawang sinang dakbanwa sang Dios, kag ang kabon sang mga manogtunda nagdaguso sa gawang sa tunga sang makalilipay nga mga lanton.

Didto ang trono, kag nagalibot sa sini ang balangaw sang saad. Didto man ang mga kerubin kag mga seraphim. Nagtililipon didto ang mga pangulo sang pinanong nga mga manogtunda, ang mga anak sang Dios, kag ang mga tiglawas sang dinahulog nga kalibutan. Ang langitnon nga konsilyo, nga sa diin ginsembong ni Lusiper ang Dios kag ang Iya Anak, ang mga tiglawas sadtong walay sala nga mga kaharian, nga ginhunahona ni Satanas nga iya ginsakupan,— didto sila nga tanan agud mag-abiabi sa Manunobos. Malangkagon sila sa pagsaulog sang Iya kadalag-an kag paghimaya sa ila Hari.

Apang ginpunggan Niya sila. Indi anay; Indi pa Niya mabaton karon ang purongpurong sang himaya kag ang harianon nga panap-ton. Nagsulod Sia sa atubangan sang Iya Amay. Gintudlo Niya ang Iya napilasan nga ulo, ang ginduslak nga kilid, ang nabuslot nga mga tiil; ginbayaw Niya ang Iya mga kamut nga may pinalian sang paglansang. Gintudlo Niya ang handumanan sang Iya pagdaug: ginpahayag Niya sa Amay ang halad nga hinabug, yadtong ginbanhaw kaupod Niya bilang tiglawas sinang dakong kadam-an nga magabangon gikan sa lulobngan sa Iya ikaduhang pagkari.

[1228]

Pumalapit Sia sa Amay, nga sa Iya yara ang kalipay kon may isa ka makasasala nga maghinulsol; nga nahalipay sa ibabaw sang isa upod sang mga ambahanon. Sang wala pa ginpahamtang ang mga sadsaran sang duta, nakigkatipan ang Amay kag ang Anak nga tubson ang tawo kon daugon sia ni Satanas. Nagkamustahanay sila sa isa ka balaan nga pangako nga si Kristo amo ang manginpasalig tuhoy sa tawhanon nga kaliwat. Gintuman ni Kristo ini nga panaad. Sang didto Sia sa krus nga nagsinggit, “Natapus na,” ginpatuhoy Niya ini sa Amay. Natuman na sing bug-os ang katipan. Busa karon nagpabutyag Sia, Amay, natapus na. Gin-tuman Ko ang Imo kabobut-on, O Dios. Gintapus ko ang bulohaton sa pagtubos. Kon natuman na ang Imo katarungan, “Buot Ko nga sila man nga ginhatag Mo sa Akon, mag-upod sa Akon kon diin Ako.” Juan 19:30; 17:24.

Nabatian ang tingog sang Dios nga nagbantala nga natumbasan na ang katarungan. Nalutos na si Satanas. Ang nagpangabudlay kag nagpanikasug nga mga sumolunod ni Kristo sa kalibutan “ginbaton na sa Hinigugma.” Efeso 1:6. Sa atubangan sang langitnon nga mga manogtunda kag sa mga tiglawas sang dinahulog nga kalibutan, ginpabutyag nga sila ginpakamatarong. Kon diin Sia, didto man ang Iya iglesia. “Ang kaluoy kag ang kamatuoran nagakitaay sila, ang katarungan kag ang paghidaet nagahalukay sila.” Salmo 85:10. Ginhakus sang Amay ang Iya Anak, kag ginpabutyag ang pulong, “Kag pasimbaha sa Iya ang tanan nga mga manogtunda sang Dios.” Heb. 1:6.

Upod sang dimasaysay nga kalipay, ang mga pangulo, mga punoan kag mga kagamhanan, nagkilala sa pangunang gahom sang Prinsipe sang kabuhi. Ang kinabon sang langitnon nga manogtunda nagyaub sa atubangan Niya, samtang ang malipayon nga pagsin-inggit nagpuno sang bug-os nga langit, “Ang Kordero nga gin-ihaw takus sa pagbaton sang gahom kag mga manggad, kag kaalam, kag kusog, kag dungog, kag himaya, kag pagpakamaayo.” Bugna 5:12.

Ang mga ambahanon sang pagdaug nagsimbug sa lanton gikan sa arpa sang mga manogtunda, tubtob ang langit halos nag-alawas sa kalipay kag pagdayaw. Nagmadinalag-on ang paghigugma. Nakita na ang nawala. Ang langit naglanyog sa mga tingog upod sang mataas nga lanton nga nagpabutyag, “Sa nagalingkod sa lingkoran nga harianon kag sa Kordero, ang pagpakamaayo kag ang dungog,

[1229]

kag himaya kag kagamhanan manginsa Iya sa gihapon kag sa walay katubtoban.” Bugna 5:13.

Gikan sinang talan-awon sang langitnon nga kalipay, nagbalik sa aton sa duta ang sabat sa makatilingala nga mga pulong ni Kristo, “Magakayab Ako sa Akon Amay kag inyo Amay; sa Akon Dios kag inyo Dios.” Juan 20:17. Nangin-isa na ang panimalay sang langit kag sang duta. Nagkayab ang Ginuo tuhoy sa aton, kag nagakabuhi man Sia tungod sa aton. “Gani man sarang Sia sa pagluwas sing bug-os sa ila nga nagapalapit sa Dios tungod sa Iya, kag nagakabuhi Sia gihapon sa pagpatunga nga nagatabang sa ila.” Heb. 7:25.

* * * * *